

Xasāsti' testamento

Upper Necaxa Totonac

Contents

Mateo	1
Marcos	54
Lucas	87
Juan	139
Hechos	177
Romanos	220
1 Corintios	240
2 Corintios	260
Gálatas	273
Efesios	281
Filipenses	288
Colosenses	293
1 Tesalonicenses	298
2 Tesalonicenses	302
1 Timoteo	305
2 Timoteo	311
Tito	315
Filemón	318
Hebreos	319
Santiago	334
1 Pedro	339
2 Pedro	345
1 Juan	349
2 Juan	354
3 Juan	355
Judas	356
Apocalipsis	358

Xasāsti' testamento (Xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo)

New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac, Upper Necaxa)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Upper Necaxa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Patla y Chicontla [tku], Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Upper Necaxa

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

ISBN 978-1-5313-0637-3

PDF generated on 21 Sep 2016 from source files dated 21 Sep 2016

b40e03ec-1023-5d81-b8c2-7e6838bd9354

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *“filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea.”* (Habakkuk 2:14)

San Mateo

I'xū'nāpap Jesucristo

Lc. 3:23-38

¹ Huā'mā' lista ū'tza' i'xū'nāpap Jesucristo ē xla' i'xū'nātā'nat David ē nā Abraham.

² Abraham ixtāta' Isaac ixuani't ē ū'tza' ixtāta' Jacob ē ū'tza' ixtāta' ca'n Judā ē ixtā'timīn.

³ Judā ixtāta' ca'n Fares ē Zara ixuani't ē ixtzi' ca'n ixuanican Tamar. Fares ixtāta' Esrom ixuani't ē ū'tza' ixtāta' Aram. ⁴ Aram ixtāta' Aminadab ixuani't ē ū'tza' ixtāta' Naasom tī ixtāta' Salmón. ⁵ Salmón ixtāta' Booz ixuani't ē ixtzi' Booz ū'tza' Rahab. Booz ixtāta' Obed ixuani't ē ixtzi' Obed ixuanican Rut. Obed ixtāta' Isai ixuani't. ⁶ Isai ixtāta' rey David ixuani't. Rey David ē puscāt tī pūla ixpuscāt Urías ixuani't, xlaca'n ixtāta' ca'n Salomón ixtahuani't.

⁷ Salomón ixtāta' Roboam ixuani't ē ū'tza' ixtāta' Abías tī ixtāta' Asa. ⁸ Asa ixtāta' Josafat ixuani't ē Josafat ixtāta' Joram ē ū'tza' ixtāta' Uzías. ⁹ Uzías ixtāta' Jotam ixuani't ē ū'tza' ixtāta' Acáz ē ū'tza' ixtāta' Ezequías. ¹⁰ Ezequías ixtāta' Manasés ixuani't ē ū'tza' ixtāta' Amón tī ixtāta' Josías. ¹¹ Josías ixtāta' ca'n Jeconías ē ixtā'timīn ixuani't ē a'cxni' ixcāchi'cani't ē cālē'nca israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia.

¹² A'cxni' cālē'ncani'ttza' a'cxni' Jeconías ixka'lhī ixka'hua'cha Salatiel ē ū'tza' ixtāta' Zorobabel ixuani't. ¹³ Zorobabel ixtāta' Abiud ixuani't ē ū'tza' ixtāta' Eliaquim tī ixtāta' Azor. ¹⁴ Azor ixtāta' Sadoc ixuani't ē ū'tza' ixtāta' Aquim tī ixtāta' Eliud. ¹⁵ Eliud ixtāta' Eleazar ixuani't ē ū'tza' ixtāta' Matán tī ixtāta' Jacob. ¹⁶ Jacob ixtāta' ixuani't José tī ixkōlu' María. Tzamā' María, xla' ixtzi' Jesús ixuani't, ū'tza' tī huanican Cristo.

¹⁷ Chuntza' ixlīkelhacāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' Abraham a'cxni' tahu'i'lh David. Ixlīkelhacāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' David a'cxni' ixcālē'ncani't israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia. Ixlīkelhacāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' huampala a'cxni' lacatuncuhui'lh Cristo.

Chī lacatuncuhui'lh Jesucristo

Lc. 2:1-7

¹⁸ A'cxni' tahu'i'lh Jesucristo, chuntza' a'kspulalh. Ixtzi' ixuanican María ē xla' ixtā'lacāxlani'ttza' natā'tamakaxtoka José. A'cxni' jāna'j ixā'tatā'tahu'i'la a'cxni' María ixlīka'lhīni'tntza' ixlīti' hui'qui Espiritu Santo. ¹⁹ A'cxni' José ca'tzilh María ixka'lhīni'tntza', xla' ixmakxteku'tun. Tzeya chi'xcu' ixuani't ē ū'tza' jā ixlīmālacapū'cu'tun na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't ē jā ixmāmāxani'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxteku'tun. ²⁰ A'cxni' José ixlacapāstacmā'lh huā'mā' a'cxni' lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios ē xla' huanilh:

—José, hui'x tī i'xū'nātā'nat David, jā catilimā'xa'na' natā'tamakaxtoka María. Ū'tza' līka'lhīni'lh Espiritu Santo. ²¹ Naka'lhī i'ska'ta' ka'hua'cha ē nahui'li'ni'ya' ixtacuhui' Jesús. Xla' nacāmākapūtāxtū ixtachi'xcuhui't ē ū'tza' nalīmāpācuhui'can Jesús —huanilh ángel.

²² Pō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentāxtū chī huanli ixa'kchihiūna' Māpa'ksīni' Dios. Chuntza' tzo'kli:

²³ Tzu'mā'jāt naka'lhīni'n ē naka'lhī ixka'hua'cha ē namāpācuhui'can Emanuel.

(Huā'mā' tacuhui'ni' huanicu'tun: Dios quincātā'hui'lan.)

²⁴ A'cxni' lakahuanli José, tlahuah ixlīpō'ktu tū māpa'ksilh ixángel Māpa'ksīni' ē tā'tamakaxtokli María. ²⁵ Jā xa'malh hasta a'cxni' xla' tahu'i'lh i'ska'ta' ixlīmāksāsti'. Hui'li'ni'lh ixtacuhui'ni' Jesús.

2

A'cxni' tamilh magos

¹ A'cxni' Herodes rey ixuani't nac ti'ya't jā huanican Judea a'cxni' Jesús lacatuncuhui'lh a'ntza'. Lacatuncuhui'lh nac cāl'acchicni' jā huanican Belén. Tachā'lh magos nac cāl'acchicni' jā huanican Jerusalén ē xlaca'n makat tamincha' na ixtankēn ² ē takelhasqu'ni'lh:

—Jáchu huí'lh ixpuxcu'ca'n israelitas tī tahuí'lhntza'? Quina'n iclaktzī'ni'tauj a'ktin sta'cu na ixtankēn. Ū'tza' quincāmāsu'yuni'n palh tahuí'lhntza'. Ū'tza' iclímiujtza' huā'tzā' na'iclaktaquilhpūtayāj.

³ A'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, rey Herodes ixli'a'ktuyumā'lh ē nā chuntza' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén nā ixtali'a'ktuyumā'nalh. ⁴ Rey cāmāta'satīnīni'lh ē cāmākēstokli ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' israelitas ē tī ixtamāsu'yu limāpa'ksīn. Cākelhasqui'nīca jāchu natahui'la Cristo ⁵ ē takelhtīni'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado Judea. Chuntza' tzo'kli a'kchihuīna':

⁶ Belén xala' nac ti'ya't jā huanican Judá, masqui xamacsti'na'j na ixpu'nanca'n municipios nac huā'tzā' ti'ya't, ā'chulā' ixlacasqui'nca. Nalacatuncuhui'yācha' a'ntza' chā'tin māpa'ksīni'.

Xla' nacāmaktaka'lha quintachi'xcuhui't tī cāhuanican israelitas.

⁷ Herodes lakatzē'k cāmāta'satīnīni'lh magos ē cākelhasqui'nilh jā'cxni' tasu'yulh sta'cu ē tūyā quilhtamacu'j ē tūyā mālhcuyu'. ⁸ Cāmācā'lh nac Belén ē cāhuanilh:

—Capinchipitit ē naputzayā'tit palh ixlicāna' lacatuncuhui'lh ska'ta'. A'cxni' namac'la'yā'tit, naquilāmāca'tzīniyāj. Nā quit tzē na'ica'n na'iclaktaquilhpūta —chuntza' cāhuanilh.

⁹ A'cxni' cātā'chihuīna'nkō'lh, magos ta'a'lh. Sta'cu tū ixtalaktzī'ni't ixtankēn, ū'tza' cāpūlani'lh ē cāmāsu'yuni'lh tej hasta tāyalh tālhmā'n jā ixui'lh ska'ta'.

¹⁰ A'cxni' magos talaktzī'lh chī tāyalh sta'cu, tapāxuhualh xla'ca'n. ¹¹ A'cxni' tatanūlh nac chic, talaktzī'lh ska'ta' ē María tī ixtzi'. Tatatzokostani'lh ē talaktaquilhpūtāl h ē tamakapāxuihlh ska'ta'. Tamakxcutli tū ixtalē'ni' ē tamaxquī'lh oro ē siyentzu ē perfume tū huanican mirra. ¹² Ā'listān tataspī'tli lacatin nac tej. Ixtalakuāna'ni't ē chuntza' cālīmāca'tzīnīca jā catatētaxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'cxni' tatzā'lah nac Egipto

¹³ A'cxni' ixta'a'ni'ttza' magos, José lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios. Ángel huanilh:

—Catāqui'. Cacāli'pi ska'ta' ē ixtzi' ē catzā'la'tit nac país jā huanican Egipto. A'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' na'icmāca'tzīniyān. Herodes naputzā ska'ta' ē namaknīcu'tun.

¹⁴ José tāqui'lh a'cxni' tzi'sajcus ixuani't ē a'lh. Cālē'lh ska'ta' ē ixtzi'. Ta'a'lh nac ti'ya't jā huanican Egipto. ¹⁵ A'ntza' tatachokolh hasta a'cxni' nilh Herodes. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū Māpa'ksīni' Dios ixuani't ixa'kchihuīna'. Chuntza' huanli: "Ixui'lh nac Egipto quiSka'ta' ē a'ntza' icta'sani'lh."

Herodes cāmāmaknīnīni'lh lacstīn

¹⁶ A'cxni' Herodes ca'tzīlh ixta'a'kskāhui'ni't magos, xla' sītzī'lh. Māpa'ksīni'lh cacāmāknīca lacstīn tī ka'hua'cha. Cāmāmaknīnīni'nkō'lh ixlipō'ktuca'n lacstīn tī xaka'hua'cha xalanī'n nac Belén ē ixlacatzuna'j cā'lacchicni'. Cāmāmaknīnīni'lh ixlipō'ktuca'n tī jāna'j ixtaka'lhī a'ktu' cā'ta. Chuntza' māpa'ksīlh ixpālacata ixtlahuani'ttza' hua'chi a'ktu' cā'ta a'cxni' ixlacatuncuhui'ni't ska'ta' chī tahuani'lh magos.

¹⁷ Chuntza' mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' tī ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

¹⁸ Kexmatcan chī calhuancan nac cā'lacchicni' jā huanican Ramá ē ta'sacan.

Raquel ū'tza' tī cālalkalhuamā'lh ixlacstīn.

Jāla ixmāko'xamixican ixpālacata ixtanīni'ttza'.

Chuntza' tzo'kli.

¹⁹ A'cxni' ixnīni'ttza' Herodes, José lakahuāna'mpāl h a'ntza' jā ixui'lh nac Egipto. Tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios ē huanilh:

²⁰ —Catāqui' ē calī'pi ska'ta' ē ixtzi'. Cataspī'ttit nac ti'ya't jā huanican Israel. Tanīlhntza' xla'ca'n tī ixtamaknīcu'tun ska'ta' —huanli ángel.

²¹ José tāqui'lh ē a'lh ē lē'lh ska'ta' ē ixtzi' hasta nac Israel. ²² Arquelao ixlakxoko ixtāta' Herodes ixuani't ē ixmāpa'ksīni'mā'lh jā huanican Judea. A'cxni' José ca'tzīlh huā'mā', ixjicua'n ē jā ixa'ncu'tun a'ntza'. Lakahuāna'mpāl h ē ū'tza' tali'a'lh nac ti'ya't jā huanican

Galilea. ²³ A'cxni' tachā'lh a'ntza' nac Galilea, ta'a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nazaret ē a'ntza' tatahui'lh. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū tahuanli a'kchihuina'ni'n. Tahuanli: "Jesús namāpācuhuican nazareno."

3

Juan Mā'kpaxīni' a'kchihuina'nli nac cā'tzaya'nca ti'ya't

Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

¹ Huā'mā' quillhtamacuj milh nac cā'tzaya'nca ti'ya't nac Judea Juan ti ixmā'kpaxīni'n. Ixa'kchihuina'mā'lh ² ē icxāhuani tachi'xcuhui't:

—Calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n ē camakxtektit tū jā tze ixpālacata tala-catzuna'jimā'lh a'cxni' Dios namāpa'ksini'nkō'.

³ A'kchihuina' Isafas tzo'kli chī tachi'xcuhui't natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n ē nata'a'ka'i'. Tzo'kli ixpālacata huā'mā' Juan jā huan chuntza':

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan catihuālh tī palha' nachihuina'n ē nahuan: "Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksini'.

Camālakstu'nctit tej."

⁴ Ixlu'xu' huā'mā' Juan licāxtlahualh ixchi'xit camello ē ixlichī'can ko'xka' ixuanī't. Xla' ixua' xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala' nac cā'qui'hui'n. ⁵ Tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'lacchicni' Jerusalén tamilh takexmata. Nā lhūhua' tachi'xcuhui't xalani'n calhāx-cuhuālh nac estado Judea ē xalani'n lacatzuna'j xaka'tla' nac xcān Jordán nā tamilh takexmata. ⁶ A'cxni' telhelhtasu'yuni'lh Dios ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxilh chā'tunu' nac ka'tla' xcān Jordán.

⁷ Lhūhua' fariseos ē xpālejni' israelitas tamilh ta'a'kpaxa. A'cxni' Juan cālaktzi'lh, cālacaquillnhilh ē cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tlahaupā'nantit a'ktu' milacanca'n! ¿Tīchu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasitzi' Dios tū mimā'lh? ⁸ Catlahua'tit tū tze ē ū'tza' nalitasu'yu ixlicāna' lakpalini'ta'ntittza' mintalacapāstacni'ca'n. ⁹ Jā catihuantit mē'cstuca'n: "Quina'n i'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza' iclipāhuanāuj ē jā icjicua'ni'yāuj ixtasitzi' Dios." Jā chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuaniyān Dios tze nacālakpali huā'mā' chihuixni' ē natala i'xū'nātā'natna' Abraham. ¹⁰ Hua'chi xacacani'ttza' ā'chaj ē natzucucan natancā'can qui'hui'. Catūhuālh qui'hui' tū jā māsā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natancā'can ē nalhcuyucan. Tachi'xcuhui't tī jā tatasu'yu palh ta'a'ka'i', xla'ca'n hua'chi qui'hui' tū jā taha'ca'. ¹¹ Ixlicāna' quit iccālīmā'kpaxiyān xcān. Ū'tza' nalitasu'yu chī lilipuhuanā'tit tū jā tze tū tlahuani'ta'ntit. Tī namin ā'listān, xla' makapitzin hui'xina'n nacātalīmā'kpaxiyān Espiritu Santo ē ā'makapitzin huampala nacātalīmā'kpaxiyān macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā mini'ni' nūn na'icxcutni' ixlikechi'can ixcachi'. ¹² Xla' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī chi'pani'ttza' ixlimālakosūn ē nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Xalicha'nat trigo namānū jā māqui'can ē xapa'lhma' nalhcuyu nac macscut tū jāla catimāmixilh —cāhuanilh.

Jesús a'kpaxli

Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22

¹³ Ā'listān Jesús taxtulh nac estado Galilea ē lakchā'lh Juan jā ixmā'kpaxīni'mā'lh na ixquilltūn ka'tla' xcān jā huanican Jordán. Jesús milh a'kpaxa. ¹⁴ Ē Juan jā ixmā'kpaxīcu'tun Jesús ē huanilh:

—Hui'x mini'ni' naquimā'kpaxī'ya' ē jā ixlacasqui'nca quit na'icmā'kpaxiyān.

¹⁵ Jesús kelhtilh:

—Chuhua'j calalh chuntza' chī icsqui'ni'yān. Chuntza' quincāmini'ni'yān ē ū'tza' nalitlahuakō'yāuj tū Dios māpa'ksilh.

Juan kexmatni'lh ē tlahuālh tū huanilh.

¹⁶ Jesús, a'cxni' mā'kpaxica, tacutli nac xcān. Xamaktin talaqui'lh nac a'kapūn ē Jesús laktzi'lh Espiritu Santo. Ixtasu'yu hua'chi tantzasnān. Yujchi na ixlachtza' Jesús.

¹⁷ Kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' tī laktza' icpāxqui' ē xla' quimakapāxi.

Skāhui'ni' ixlilaktzi'ncu'tun Jesús

Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13

¹ Palaj tunca Espiritu Santo lē'lh Jesús nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Skāhui'ni' tī huanican Satanás ixlilaktzi'ncu'tun palh tzē na'a'kskāhui' Jesús.

² A'ntza' tu'pu'xam quilhtamacuj Jesús jā huā'yalh pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzi'sa ē ixtzi'ncsa. ³ Skāhui'ni' laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, cacāmāpa'ksi' tzamā' chihuixni' pāntzīn catahuanli.

⁴ Jesús kelhtilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā xmān pāntzīn catililatamā'lh chā'tin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj. Nā ixlacasqui'nca cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.”

⁵ Palaj tunca skāhui'ni' lē'lh Jesús nac Jerusalén jā nā māpācuhiican cā'lacchicni' xaticua'lanātlahua. Māhua'ca'lh na ixa'kspūn xaka'tla' templo ē huanica:

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, cayujti nac ti'ya't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksi' ixāngeles natamaktaka'lhān.

Natamā'kaqui'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan catitakāhui' nac chihuix.

⁷ Jesús kelhtilh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā tililaktzi'na' miMāpa'ksīni' Dios.”

⁸ Skāhui'ni' lē'mpālh a'ktin nac sipej tālhmā'n. A'ntza' māsu'yuni'kō'lh ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj ē chī tzēhuani't ixuani't. ⁹ Skāhui'ni' huanilh:

—Pō'ktu huā'mā' na'icmaxqui'yān xmān naquintatzokostani'ya' ē naquilaktaquilhpū-taya' —huanica Jesús.

¹⁰ Jesús kelhtini'lh:

—¡Caquintapānu'ni', Skāhui'ni'! Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpū-taya' miMāpa'ksīni' Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla' lacasqui'n.”

¹¹ Palaj tunca skāhui'ni' a'kxteku'ililh. Ē makapitzin āngeles tamilh ē tamaktaka'lhli Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15

¹² Jesús a'cxni' māca'tzīnica chī ixchī'cani't Juan, palaj tunca a'lh nac estado Galilea

¹³ ē jā tachokolh nac Nazaret. A'lh tahui'la nac cā'lacchicni' Capernaum ixlacatzuna'j na ixquilhtūn xcān. Nā huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhiican ixti'ya'tca'n Zabulón ē Neftalí.

¹⁴ Huā'mā' tū a'kspulalh mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' Isaías na ixtachihuīn Dios. Chuntza' tzo'kli:

¹⁵ Ti'ya't jā māpācuhiican Zabulón ē jā māpācuhiican Neftalí, a'ntza' tētaxtu tej tū mā'lh hasta nac mar.

Nā a'ntza' ixtuntacut nac xcān Jordán nac estado Galilea ē ū'tza' jā tahui'lāna'lh tī jā israelitas.

¹⁶ Tachi'xcuhui't hua'chi ixtahui'lāna'lh jā cā'pucsua' ē chuhua'j talaktzi'lh a'ktin xaka'tla' taxkaket.

Xlaca'n hua'chi ixtanimā'nalh ē cā'skē'k ixtahui'lāna'lh.

Chuhua'j talaktzi'lh chī xkaka.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

¹⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh a'kchihuīna'ntā'kchoko ē huanli:

—Calilīpuhuantit tū jā tze tlahuani'ta'ntit ē calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n. Tala-catzuna'jīmā'lhntza' a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'.

Jesús cālacsacli kelhatā'ti' chi'pāna'ni'n squi'ti'

Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11

¹⁸ A'cxni' Jesús ixlatlā'luan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān tū huanican lago Galilea, cālaktzi'lh chā'tu' chi'xcuhui'n tī lītā'timīn ixtahuani't. Chā'tin Simón ixuanican ē ixlī'a'ktu' ixtacuhui'ni' Pedro. A'chā'tin Andrés ixuanican. Xlaca'n chi'pāna'ni'n squi'ti' ixtahuani't ē ixtamojōmā'nalh nac xcān ixpūtanca'n tū pūchi'pacan squi'ti'. ¹⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj ē na'iccāmāsu'yuni'yān chī nacālīmā'a'ka'i'nī'yā'tit tachi'xcuhui't ix-tachihuīn Dios.

²⁰Palaj tunca tamakxtekli ixpūtanca'n ē tatā'a'lh Jesús.

²¹A'cxni' a'lh ā'lacatin, cālaktzi'lh ā'chā'tu' huampala lītā'timīn. Xlaca'n ixcamana' Zebedeo ixtahuani't ē ixtacuhuīni' chā'tin Jacobo ē ā'chā'tin Juan. Ixtatā'hui'lāna'lh ixtātā'ca'n nac barco ē ixtalacachi'mā'nalh tū pūchi'pacan squi'ti'. Jesús cāmāta'satinīni'lh.

²²Xamaktin xlaca'n tatacutli nac barco ē ta'a'kxtekui'lilh ixtātā'ca'n ē ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhui't

Lc. 6:17-19

²³Jesús ixtlā'huamā'lh calhāxcuhuālh nac estado Galilea ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhui't na ixtemploca'n israelitas nac a'katunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh chī nala jā Dios māpa'ksini'nkō' ē ixcāmātzeyimā'lh ixlipō'ktuca'n kempālhūhua' ta'jatāt tū ixcāpasani't tachi'xcuhui't. ²⁴Calhāxcuhuālh nac ti'ya't jā huanican Siria cāmāca'tzinica ixpālacata Jesús. Cālimini'ca ixlipō'ktuca'n ta'jatatlani'n. Cālimini'ca tī ixtapātīmā'nalh catūxcuhuālh ta'jatāt ē catūxcuhuālh taca'tzanajuāt. Cālimini'ca tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'ni'n ē tī ixpaxni'n ē tī ixtalū'ntū'nuni't. Jesús cāmātzeyikō'lh.

²⁵Lilhūhua' xalani'n nac estado Galilea tastālani'lh ē nā xalani'n nac Decápolis ē Jerusalén. Nā tastālani'lh xalani'n nac estado Judea ē xalani'n nac ti'ya't ixtuntacut nac xcān Jordán.

5

Jesús a'kchihuīna'nli na ixlacapūn sipej

¹A'cxni' Jesús cālaktzi'lh tamilh lhūhua' tachi'xcuhui't, xla' tā'cxtulh na ixlacapūn sipej ē a'ntza' tahuī'lh. ¹scujnu'ni'n palaj tunca talītamacsti'li'lh. ²Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'.

Tī ixlicāna' tapāxuhua

Lc. 6:20-23

Chuntza' Jesús cāhuanilh:

³—Masqui pūhua'nā'tit xmān tzē nalimakapāxui'yā'tit Dios palh xla' nacāmaktāyayān, ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit. Dios cālakalhu'manān masqui jā tze hui'xina'n. Nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata Dios cāmāpa'ksimā'n.

⁴Masqui lilipuhuanā'tit mīncuentaca'n ē tū jā tze nac cā'quilhtamacuj, ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit. Dios nacāmako'xamāka'tlī'yān.

⁵'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī jā ka'tla' limacka'tziyā'tit. Ixlipō'ktu ti'ya't milaca'n nahuan.

⁶'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī lactze huancu'tunā'tit na ixlacatin Dios ē chuntza' makca'tziyā'tit hua'chi tī tzi'ncsa putza ixtahua'. Dios nacāmaktāyayān ē chuntza' lactze nalītaxtuyā'tit.

⁷'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī cālakalhu'manā'tit ā'makapitzin. Nā Dios nacālakalhu'manān.

⁸'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī xmān a'ktin mintalacapāstacni'ca'n ē ū'tza' chī tzē nalimakapāxui'yā'tit Dios. Nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata nac a'kapūn nalaktzi'nā'tit Dios calacan.

⁹'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī cāmāko'xamixi'yā'tit tachi'xcuhui't tī talāsiti'ni'. Nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata nacātamāpacuhui'yān ixlacstin Dios.

¹⁰'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n masqui pātini'mpā'na'ntit xmān ixpālacata tlāhua'pā'na'ntit ixtalacasqui'nin Dios. Dios cāmāpa'ksimā'n ē ū'tza' nalipāxuhua'yā'tit.

¹¹'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'cxni' tachi'xcuhui't cātālakapalayān ē cātāmātakāhui'yān ē cātālimālacsu'yuyān kempālhūhua' tū jā ixlicāna'. Capāxuhua'tit a'cxni' cātātlahuani'yān chuntza' xmān ixpālacata quilāstālani'uj. ¹²Capāxuhua'tit. Nac a'kapūn māqui'cani't tū milaca'n nahuan ē ū'tza' tū lhūhua' ixtapalh. Nā lacxtim cāmāpātīnīnca ixa'kchihuīna'nī'n Dios xalani'n makāsta'.

Matzat ē pūcās

Mr. 9:50; Lc. 14:34-35

¹³Jesús cāhuanipāl̄h:

—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac cā'quilhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuhui't chī tze natalihuan. Ū'tza' hua'chi matzat tū lītlahuacan quini't ē ū'tza' tze nalihuan ē jā napu'csan. Palh matzat jātza' sko'kō'xni'n, ḷchī tzē nalimāsko'kō'nuncan? Jātza' tze catihuanli. Xmān namaka'nčan ē nalacchi'ntacan.

¹⁴Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac cā'quilhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuhui't chī natalilatā'kchoko. Hui'xina'n hua'chi pūcās tū māxkakēni' ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj. A'ktin cā'lacchicni' tālmā'n nac sipej jā catimātzē'kca. ¹⁵Ē nūn catimāpāsica pūcās ē palaj tunca nalimā'kchahuacan catihuālh. Ā'chulā' tze māhua'ca'can tālmā'n ē chuntza' tzē nacāmāxkakē ixlipō'ktuca'n tī tatanūmā'nalh nac chic. ¹⁶Chuntza' hui'xina'n tzej nalatā'kchokoyā'tit na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ē chuntza' xla'ca'n natamakapāxui quinTāta'ca'n nac a'kapūn ixpālacata xatze tū tlaha'pā'na'ntit.

Jesús māsu'yulh ixpālacata līmāpa'ksin

¹⁷Jesús cāhuanipāl̄h:

—Jā capuhua'ntit icmini't na'icmālakspūtū līmāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés ē tū tatzo'kli a'kchihuina'nī'n. Jā ū'tza' iclīmini't. Quit icmini't namākentaxtū. ¹⁸Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Lihuan tahui'lāna'lhcus a'kapūn ē ti'ya't, jā catixapaca nūn macsti'nal'j tzamā' līmāpa'ksin. Jā tū catixapaca a'cxni' jāna'j namākentaxtūkō'can ixlipō'ktu tū tzaal. ¹⁹Chuntza' palh catihuālh namākēnū macsti'nal'j tū māpa'ksi līmāpa'ksin ixpālacata lacpuhuan jā ixlacasqui'nca ē palh chuntza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzin, xla' xastancu nalitaxtu jā Dios māpa'ksini'nkō'. Palh catihuālh nakexmatni' līmāpa'ksin ē nā nacāmāsu'yuni' ā'makapitzin chī xla'ca'n natakexmatni', xla' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksini'nkō'. ²⁰Chuntza' iccāhuaniyān ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū ixlīcāna' ixtalacasqui'nin Dios. Palh jā tasu'yu ā'chulā' xatze hui'xina'n ē jā xamākelhtahua'ke'ni'ni'n līmāpa'ksin ē fariseos, hui'xina'n jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksini'nkō'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tasīzi'

Lc. 12:57-59

²¹Jesús cāhuanipāl̄h:

—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza' chī cāhuanica xalanī'n makāstza: “Jā catimakni'ni'. Palh catihuālh namakni'ni'n naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios.” ²²Quit iccāhuaniyān palh catihuālh xmān nasīzi'ni' ā'chā'tin, naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios. Catihuālh tī nalakapala ā'chā'tin nā xla' naxokonuni' Dios. Catihuālh tī cachihuālh nahuani ā'chā'tin: “Lhkenti hui'x”, xla' tzē nalhcuyucan nac pūpātin.

²³'Chuntza' a'cxni' li'pimpā't tū nalakahui'liya' Dios ē palh nalacapāstaca chī tlahuani'nī'ta' tū jā tze ā'chā'tin, ²⁴namakxteka'chī nac pūmacamāstā'n tū ixlakahui'liya' Dios. Pūla napina' namāko'xami'xi'ya' ā'chā'tin ē ā'listān nataspi'ta nalakahui'liya' tū ixlī'pimpā't.

²⁵Palh catihuālh mālacapū'yān ē lē'ncu'tunān nac pūchihuīn, calacapāstacti chī palaj nalītalācāxla'ya' lihuan pimpā'na'ntit nac tej. Palh jā chuntza' natlahua'ya', a'cxni' minchā'tu'ca'n nachipinā'tittza', nalē'nān na ixlacatīn juez. Ū'tza' nalimacamaxqui'yān policia ē xla'ca'n natchi'yān ē natamānūyān nac pūlāchī'n. ²⁶Icuaniyān jā nataxtuyāchi hasta a'cxni' naxokokō'ya' ixlipō'ktu tū laclīpina'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n

²⁷Jesús cāhuanipāl̄h:

—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza' chī ixuancan xapūla: “Jā catika'lihi' mintā'lāpāxqui'n.” ²⁸Quit iccāhuaniyān catixcuhuālh tī nalaktzī'n chā'tin puscāt ē napuhuan natā'lhtatacu'tun, ū'tza' lacxtim hua'chi ixtā'lhtatani'ttza' ixpālacata chuntza' lacapāstaca.

²⁹Palh milakastapun na milacapekcāna'j nalaktzī'n catihuālh ē ū'tza' nalimātlahuīyān tū jā tze, namāxtuya' ē namaka'na'. Jā tze palh napina' nac pūpātin ixpālacata

milakastapun. Ā'chulā' tze ī'sputni'n milakastapun ē namakapūtāxtūca'na'. ³⁰ Palh mimacapekcāna'j natlahua tū jā tze, cacā'yuju' ē cama'ka'. Jā tze palh napina' nac pūpātin ixpālacata mimacan. Ā'chulā' tze ī'sputni'n mimacan ē namakapūtāxtūca'na'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18

³¹Jesús cāhuanipālh:

—Nā pūla ixuancan: “Catihuālh tī namakxteka ixpuscāt ixlacasqui'nca naxapacan nac registro.” ³² Quit iccāhuaniyān palh puscāt jā ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n a'cxni' naxapacan nac registro, ū'tza' jā tze quilītaxtulh. Puscāt a'cxni' natamakaxtokpala, ū'tza' nahuanican ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Chī'xcu' tī natā'tamakaxtoka tzamā' puscāt, nā xla' tzaj ixtā'lāpāxqui'n nahuan.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chī tahuhan tū ixlicāna'

³³Jesús cāhuanipālh:

—Nā kexpa'tnī'ta'ntittza' chī iccāhuanican xamakāstza': “A'cxni' ixlicāna' hua'na' natlahua'ya' catihuālh, Dios laktzi'mā'n ē ixlacasqui'nca namakentāxtūya'.” ³⁴ Quit iccāhuaniyān jā catihua'ttit: “Por Dios”, ixpālacata catihuālh. Makapitzin tahuhan: “Por los cielos”, a'cxni' tacāxtlahua catihuālh. Chuntza' jā tze. A'kapūn, a'ntza' jā Dios hui'lh. ³⁵ Ā'makapitzin tahuhan: “Por la tierra.” Chuntza' jā tze. Ti'ya't hua'chi jā Dios cāmājaxī ixtujan. Ā'makapitzin huampala tahuhan: “Por Jerusalén.” Chuntza' jā tze. Jerusalén, ū'tza' ixcā'lacchicni' Dios tī ā'chulā' xaka'tla'. ³⁶ Ā'makapitzin huampala tahuhan: “Por mi cabeza.” Chuntza' jā tze. Xmān Dios ca'tzi jā'cxni' napu'n ixa'ksatca'n. ³⁷ Ixlicāna' calalh a'cxni' nahua'nā'tit “tze” o “jā tze.” Chuntza' jā ixlacasqui'nca ā'catihuālh nahuampalayā'tit. Tzamā' ā'makapitzin tachihuīn nacāquilhtaxtuyān ixpālacata skāhui'ni'.

Jesús māsu'yulh chī nacāmālakxokonī

Lc. 6:29-30

³⁸Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Palh namātakāhui'ya' ixlakastapun ā'chā'tin, nā hui'x nalixoko'nu'na' milakastapun. Nalixoko'nu'na' mintatzan ixtatzan ā'chā'tin tū māyujū'ni'ni'ta'.” ³⁹ Quit iccāhuaniyān: Jā catimālakxokonī'tit tī cātluhuanī'ni'ta'n tū jā tze. Palh catihuālh nalacala'sān na milacapīn, natamakxteka' nalacala'sān ā'lacapī kentin. ⁴⁰ Palh catihuālh ixmālacapū'n ē namakticu'tunān milu'xu', nā natamakxteka' nalē'n minchamarra. ⁴¹ Palh catihuālh ī'sāmācu'qui'ni' ixtacu'ca' a'ktin kilómetro, nacu'ca'pala'ya' ā'chuntza' ā'a'ktin kilómetro. ⁴² A'cxni' catihuālh nasqui'ni'yān catihuālh, namaxqui'ya' ē jā xmān citalalakspi'tni' catihuālh tī maksācu'cu'tunān.

Jesús māsu'yulh chī napāxqui'yā' mintā'lāquiclhaktzi'

Lc. 6:27-28, 32-36

⁴³Jesús cāhuanipālh:

—Nā kexpa'tnī'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Nacāpāxqui'ya' minamigos ē jā ixlacasqui'nca nacāpāxqui'ya' mintā'lāquiclhaktzi'.” ⁴⁴ Quit iccāhuaniyān: Cacāpāxqui'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē casqui'ni'tit Dios cacāsicua'lanātlahualh xla'ca'n tī cātaquiclhaktzi'nān. Cacāmaktāya'tit xla'ca'n tī jā cātalaktzi'ncu'tunān ē catā'chihuīna'tit Dios ixpālacataca'n xla'ca'n tī cātalakapalayān ē cātamakapātīnīnān. ⁴⁵ Chuntza' lītasu'yu hui'xina'n ixlacstīn quīnTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. Dios hui'linī't chī'chīni' ē lacxtim talaktzi'n chī'chīni' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhī't, masqui tī tze ē tī jā tze. Dios macamin xcān ixpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhī't tī takexmata ē masqui tī jā takexmatcu'tun. ⁴⁶ Palh xmān nacāpāxqui'yā'tit xla'ca'n tī cātapāxqui'yān, ŷtīchu cuenta natlahua huā'mā'? Chuntza' tatlahua catīxcuhūālh ā'makapitzin tī jā tze hua'chi mātā'jīni'ni'n. ⁴⁷ Palh xmān mintā'macchicca'n cātā'chihuīna'nā'tit, ŷē tze tū tlaha'ni'ta'ntit? Xla'ca'n tī jā tastāni' ixtēj Dios nā chuntza' tatlahua. ⁴⁸ Ixlacasqui'nca hui'xina'n lactze nahuanā'tit lacxtim chī quīnTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

6

Jesús mäsuyulh ixpälacata xatze tü tlahuacan

¹Jesús cāhuanipälh:

—Palh natlahua'yä'tit tü tze o namaktäya'yä'tit ä'chä'tin ē ü'tza' nalimäkentaxtüyä'tit ixtalacasqui'nin Dios, tzē'k natlahua'yä'tit. Jā catitlahua'tit cā'lhühua'lacatin ixpälacata lacasqui'nä'tit nacätalaktzi'nän. Palh cā'lhühua'lacatin natlahua'yä'tit, quinTäta'ca'n xala' nac a'kapün jā tü caticāmaxqui'n. ²Chuntza' a'cxni' nacāmaktäya'yä'tit ti tamaclacasqui'n, jā caticāhua'ni'tit ā'makapitzin tü tlahua'pä'na'ntit. Xlaca'n ti tatlahua a'ktu' ixlacanca'n tatlahua tü tze nac cā'tejen ē na ixtemploca'n israelitas. Chuntza' tatlahua ixpälacata tachi'xcuhui't nacāmāka'tli'. Ixlicāna' tü iccāhuaniyān. A'cxni' cälaktzi'ncan, ü'tza' hua'chi ixtatljaca'n tü natamaktini'n. ³Hui'xina'n, a'cxni' nacāmaktäya'yä'tit ti tamaclacasqui'n, jā catimaktitektit jā ti chä'tin naca'tzi chī cāmaktäya'yä'tit. ⁴Ä'chulä' tze tzē'k nacāmaktäya'yä'tit. QuinTäta'ca'n nalaktzi'n tü tzē'k tlahua'yä'tit ē xla' nacāmāxqui'yān mintatljaca'n.

Jesús mäsuyulh chī nali'orarlican

Lc. 11:2-4

⁵Jesús cāhuanipälh:

—Makatunu' na'orarlini'yä'tit Dios, jā catitlahua'tit chī tatlahua xlaca'n ti tatlahua a'ktu' ixlacanca'n. Xlaca'n tatäya na ixtemploca'n israelitas ē nac cā'tejen jā nacälak-tzi'ncan a'cxni' ta'orarlimā'nal. Ixlicāna' tü iccāhuaniyān. A'cxni' cälaktzi'ncan, ü'tza' hua'chi ixtatljaca'n tü natamaktini'n. ⁶A'cxni' hui'xina'n na'orarliyä'tit, catanü'tit na minchicca'n ē camälacchahua'tit ē mina'cstuca' na'orarliyä'tit ē natā'chihuina'nä'tit quinTäta'ca'n a'ntza' jā jā ti nalaktzi'nän. QuinTäta'ca'n xala' nac a'kapün nalaktzi'n tü tzē'k natlahua'yä'tit ē xla' nacāmāxqui'yān mintatljaca'n.

⁷'Calacapästactit a'cxni' natlahua'yä'tit minoracionca'n, ē jā maklhühua' cahua'mpala'tit. Chuntza' tatlahua tzamä' ti jā talakapasa Dios. Tapuhuan Dios nacäkexmata ixpälacata lhühua' tachihuin. ⁸Jā catila'tit chī xlaca'n. QuinTäta'ca'n nac a'kapün ca'tzitzä' tü hui'xina'n maclacasqui'nä'tit a'cxni' jāna'j squi'ni'yä'tit. ⁹Chuntza' natā'chihuina'nä'tit Dios:

QuinTäta'ca'n ti hui'lachi nac a'kapün, calakachi'xcuhui'ca'.

¹⁰Camilh a'cxni' natzucuya' nacāmāpa'ksi'kō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nin huā'tzä' nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac a'kapün.

¹¹Caquilāmāxqui'uj chuhua'j quilihua'tca'n tü icmaclacasqui'nāuj.

¹²Caquilāmätza'nkēna'ni'uj tü iccāmaklaclē'nän chuntza' chī iccāmätza'nkēna'ni'yāuj ü'tunu'n ti quincāmaklaclē'nän.

¹³Jā camakxtekti tü naquincā'a'kspulayān naquincāmätlahuüyān tü jā tze.

Xmān hui'x xamāpa'ksīni' ē mila' ixlipō'ktu litli'hui'qui ē ixlipō'ktuca'n natamakapāx-uüyān pō'ktu quilhtamacuj.

Amén.

¹⁴Palh hui'xina'n nacāmätza'nkēna'ni'yä'tit ā'makapitzin ti cātatlahuani'yān tü jā tze, nā quinTäta'ca'n xala' nac a'kapün nā nacāmätza'nkēna'ni'yān tü tlahuani'ta'ntit tü jā tze.

¹⁵Palh hui'xina'n jā nacāmätza'nkēna'ni'yä'tit ā'makapitzin, jā caticāmätza'nkēna'ni'n mincuentaca'n quinTäta'ca'n xala' nac a'kapün.

Jesús mäsuyulh ixpälacata chī jā tihuā'yan

¹⁶Jesús cāhuanipälh:

—A'cxni' jā catihua'ya'ntit pō'ktu quilhtamacuj ixpälacata orarlīni'cu'tunā'tit Dios, jā catila'tit chī xlaca'n ti tatlahua a'ktu' ixlacanca'n. Xlaca'n ta'a'cpūthua'ca' lhca'ca'n ē jā talakacha'ka'n. Nacälaktzi'ncan ē ü'tza' nalica'tzican jā tahuā'yan. Ixlicāna' tü iccāhuaniyān. Xlaca'n taka'lhitzä' ixtatljaca'n a'cxni' tasu'yu jā tahuā'yalh. ¹⁷Hui'xina'n jā catitlahua'tit chuntza'. A'cxni' jā huā'ya'nä'tit pō'ktu quilhtamacuj ē na'orarliyä'tit, calakacha'ka'ntit ē tzej calacxqui'ttit miya'jca'n ¹⁸ē chuntza' jā catica'tzica palh jā

huā'ya'nā'tit. Xmān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn naca'tzī tū tzē'k tlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxqui'yān mintatljaja'n.

Jesús māsuyulh ixpālacata tū quilaca'n nahuan nac a'kapūn
Lc. 12:33-34

¹⁹Jesús cāhuanipālh:

—Jā catilacasqui'ntit lhūhua' tumīn ē catūhuālh xala' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Tzī'ya' ē xumpepe tzē natamālakspūtū tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tzē naka'lhancan mintumīnca'n. ²⁰Ā'chulā' tze calacasqui'ntit tū milaca'n nahuan nac a'kapūn. A'ntza' tzī'ya' ē xumpepe jāla catitamālakspūtūlh ē jāla catitatanūlh ka'lhāna'nī'n. ²¹Pō'ktu quilhtamacuj lacapastaclacapīnā'tit jā huī'lh tū ā'chulā' cālimacuani'yān.

Jesús māsuyulh ixpālacata tū pūmāxkakē quimacni'ca'n
Lc. 11:34-36

²²Jesús cāhuanipālh:

—Milakastapunca'n hua'chi a'ktin tū māxkakē mimacni'ca'n. Palh jā tampi'lhini'nā'tit ē palh laktzī'nā'tit tū tamaclacasqui'n ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chi tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu taxkaket na mimacni'ca'n. ²³Palh xmān laktzī'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mina'cstuca'n, lactampi'lhīn litaxtuyā'tit. Ū'tza' hua'chi jā tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh jā tze ixmāxkakēni' mimacni'ca'n, ā'chulā' cā'pucsua' nahuan. A'ntza' jā cā'pucsua' jā tasu'yucan jā pe'a'ncan.

Jesús māsuyulh ixpālacata chā'tu' patrón
Lc. 16:13

²⁴Jesús cāhuanipālh:

—Chā'tin chi'xcu' jāla chu lacxtim catitā'scuji chā'tu' ixpatrón. Napāxqui' chā'tin ē jā catilaktzī'ncu'tunli' ā'chā'tin. Nakexmatni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalipāhua'nā'tit Dios palh nalipāhua'nā'tit mintumīnca'n.

Jesús māsuyulh chī Dios cāmaktaka'lhā ixlacstīn
Lc. 12:22-31

²⁵Jesús cāhuanipālh:

—Ū'tza' iccālīhuaniyān chuhua'j. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē chī nalilatahui'layā'tit. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nalilhakā'nānā'tit. Dios cāmaxqui'yān milihua'tca'n ē mimacni'ca'n tū tzē naliscujā'tit, ē ā'chulā' nacāmaxqui'yān tū namaclacasqui'nā'tit. ²⁶Cuenta cacātlahua'tit spūnī'n tū takosnū'n. Xlaca'n jā tacha'nāna'n, nūn tamakalanāna'n ē jā taka'lhī ixpūcuxi'ca'n. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhui'. Hui'xina'n ā'chulā' mintapalhca'n ē jā spūnī'n. ²⁷¿Tīchu na milacpu'na'i'tāta'ca'n tzē natahui'la ā'chulā' makās xmān ixpālacata nali'a'ktuyunā'tit?

²⁸¿Tū ixpālacata cālī'a'ktuyunā'tit milu'xu'ca'n tū nalhakā'yā'tit? Camaksca'ttit xa'nat chī natalistaca nac cā'tacuxtu. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixl'u'xu'ca'n. ²⁹Tzēhuani't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla cāmālakchā'nī ixlitzēhuani't xa'nat ē xla' rico ixuani't. ³⁰A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuani't. Lakalī tū'xama'n nacā'i'can ē nacālhcuycan. Dios cāmaktaka'lhā ē cāmakastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' tzej nacāmakta'lhān hui'xina'n. ¿Tū ixpālacata jā a'ka'i'yā'tit huā'mā'? ³¹Chuntza' jā tili'a'ktuyunā'tit ē jā catihuantit: “¿Tūchu nahua'yāuj? ¿Tūchu naliko'tnunāuj? ¿Chī na'icilīhakā'nānāuj?” ³²Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tahuan ē pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tapuhuan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' tzej ca'tzī tū maclacasqui'nā'tit lakaliyān. ³³Xatze caputzatit pūla chī nacālīmāpa'ksikō'yān Dios ē nā caputzatit chī nalīmākapāxuhui'yā'tit Dios. Xla' nacāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. ³⁴Jā catitamakchuyi'tit chuhua'j tū nacā'a'kspulayān lakalī. Chuntza' jāla tzej scuja'tit huā'mā' quilhtamacuj. Ixlīlakalī nali'a'ktuyunā'tit.

7

Jesús mäsuyulh jä tze cā'a'ksa'ncañ ā'makapitzin

Lc. 6:37-38, 41-42

¹Jesús cāhuanipālh:

—Jā caticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. ²Chuntza' chī hui'xina'n cāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin, chu lacxtim Dios nacāputzāna'ni'yān. Palh hui'xina'n nalāmātzā'nkēna'ni'yā'tit, nā Dios nacāmātzā'nkēna'ni'yān. ³¿Chī tze nalaktzi'na' macsti'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? ⁴Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catima'xtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. ⁵¡A'kskāhuī'ninā'tit! Palh hui'x tlahua'ya' tū jā tze, jāla cati'a'ksa'nti ā'chā'tin tī tlahua tū jā tze. Ixlasasqui'nca cuenta natlahua'ya' pūla chī latā'kchokoya' hui'x ē chuntza' tze namaktāya'ya' ā'chā'tin tzej natalā'kchoko.

⁶'A'nan tachi'xcuhui't tī ixtāyatca'n jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Palh xla'ca'n jā tunca takexmatcu'tun ixtachihuīn Dios, jā caticāmasu'yuni'tit. Xmān natasitzi' ē nacātatuscu'tunān hua'chi chichi' tū xcana'n. Xatasicua'lanātlahua ixtachihuīn Dios. Palh tachi'xcuhui't jā takexmatcu'tun, jā caticāmasu'yuni'tit xla'ca'n. Jā catitalakachi'xcuhui'lh ixtachihuīn Dios. Xla'ca'n hua'chi lakatin pa'xni' tū nalacchi'nta tū tapalaxla'.

Jesús mäsuyulh chī nalisqui'ni'yāuj Dios

Lc. 11:9-13; 6:31

⁷Jesús cāhuanipālh:

—Casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmaxqui'yān. Caputzatit tū Dios cāmaxqui'cu'tunān ē namacla'yā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacātamālaqui'ni'yān. ⁸Chuntza' tī nasqui'ni' Dios, ū'tza' namaktini'n ē tī naputza tū Dios namaxqui', xla' namacla. Tī namacasā'na'n nac mākelhcha, namālaqui'ni'can.

⁹'Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mincamana'ca'n. Palh chā'tin minka'hua'cha nasqui'ni'yān pāntzin, ¿ē namaxqui'ya' a'ktin chihuix? ¹⁰Palh nasqui'ni'yān squi'ti', ¿ē namaxqui'ya' lūhua'? ¹¹Hui'xina'n masqui jā tzej ca'tziyā'tit, tze nacāmaxqui'yā'tit talakalhu'mān milacstīnca'n. Ā'chulā' minTātaca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxqui' tū xatze tī tasqui'ni'.

¹²'Chuntza' cacātlahua'ni'tit ā'makapitzin chuntza' chī lacasqui'nā'tit xla'ca'n nacātalahuanī'yān. Ū'tza' huā'mā' tū huanicu'tun ixlimāpa'ksin Moisés ē ū'tza' ixtamāsu'yunca'n a'kchihuīna'ni'n chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

Jesús mäsuyulh ixpālacata xapitzuna'j mākelhcha

Lc. 13:24

¹³Jesús cāhuanipālh:

—A'nan a'ktu' mākelhcha ē kentū' tej. Natanū'yā'tit nac xapitzuna'j mākelhcha jā mā'lh pitzuna'j tej. Pika'tla' mā'lh tej tū a'n nac pūpātin ē pika'tla' xamākelhcha. Lilhūhua' tī natatanūyācha'. ¹⁴Pitzuna'j tej a'n nac a'kapūn jā natahui'layāuj pō'ktu quillhtamacuj. Jicslīhua' a'ncañ. Nā pitzuna'j xamākelhcha. Jā a'nan lhūhua' tī natamacla ē natatanūyācha'.

Jesús mäsuyulh ixpālacata chī lilakapascañ ixtahua'ca't qui'hui'

Lc. 6:43-44

¹⁵Jesús cāhuanipālh:

—Cuenta catlahua'tit tī tahuan palh ixa'kchihuīna'ni'n Dios ē xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xla'ca'n hua'chi lobo tū taputzamā'nalh ixlīhua'tca'n ē talhakā'nani't hua'chi purecu'. ¹⁶Tze nacālilakapasā'tit chī natalatā'kchoko. Jāla cāpu'xcan uvas nac cā'lhucū'n ē jā tī cāpu'xa higos nac lhtucū' qui'hui'. ¹⁷Chuntza' xatze qui'hui' namāstā' xatze ixtahua'ca't ē tzehuani't. Tū jā tze qui'hui' jā tze ixtahua'ca't. ¹⁸Xatze qui'hui' jā catimāstā'lh ixtahua'ca't tū jā tze. Ē tū jā tze qui'hui' jāla catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. ¹⁹Palh qui'hui' jā namāstā' xatze ixtahua'ca't, nacā'can ē nalhcuyucan. ²⁰Chuntza' hui'xina'n nacālilakapasā'tit a'kchihuīna'ni'n tī ta'a'kskāhuī'nin. Xla'ca'n jā tzej talatā'kchoko.

Jesús māsū'yulh ixpālacata tī natatanū jā Dios māpa'ksīni'nkō'

Lc. 13:25-27

²¹Jesús cāhuanipālh:

—Lhūhua' a'nan tī naquintamāpācuhuī: “QuiMāpa'ksīni'.” Ū'tza' jā huanicu'tun natatanū jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Xmān tzē natatanūyācha' xla'ca'n tī tatlaha ixtalacasqui'nīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. ²²A'cxni' namin ā'xmān quilhtamacuj, lilhūhua' naquintahuani: “QuiMāpa'ksīni'ca'n, quina'n iclīmāsū'yūj ixtachihiuīn Dios milītlī'hui'qui. Nā milītlī'hui'qui iccālīmāxtūj jā tzeya ū'ni'n. Nā lhūhua' lī'a'cnin iccālītlahua'uj milītlī'hui'qui”, natahuan. ²³Palaj tunca na'icāhuan: “Jā iccālākapasān. Caquilātapanūni'uj. Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze.”

Jesús māsū'yulh ixpālacata tī takexmatni' ē tī jā takexmatni'

Lc. 6:47-49; Mr. 1:22

²⁴Jesús cāhuanipālh:

—Chuntza' tī quinkexmata ē natlahua tū icmāsū'yu, xla' tzej tlā'huan na ixtej Dios ē natāyani' masqui napātīni'n. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chi'xcu' tī pūlh mā'n yāhualh xatantūn ixchic. ²⁵Masqui milh lhūhua' xcān ē palha' ū'ni' sno'kli chic, tāyani'llh ē jā maka'a'nilh. ²⁶Tī quinkexmata ē jā natlahua tū icmāsū'yu, xla' jāla catitāyani'llh. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chi'xcu' tī xalhkēnti ixuanī't ē jā pūlh mā'n yāhualh xatantūn. ²⁷A'cxni' lalh xcān ē milh palha' ū'ni' tū sno'kli chic, jā tāyani'llh. Maka'a'nilh ē laclakō'llh. ²⁸A'cxni' Jesús cāhuanikō'llh tzamā', tachi'xcuhui't tali'a'cnīlh tzamā' tamāsū'yun. ²⁹Xla' cāmāsū'yuni'llh hua'chi tī ka'lhī limāpa'ksīn, ē jā hua'chi xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn. Xla'ca'n xmān ixtamāsū'yu tū tamaksca'tli.

8

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'llh ixquinīt

Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16

¹A'cxni' Jesús lacyujli nac sipej, lhūhua' tachi'xcuhui't tastālani'llh. ²Laktalacatzuna'jīlh chā'tin ta'jatatlani'. Ixka'lhī ta'jatat tū huanican lepra ē ū'tza' tū māmāsī quinquinītca'n. Ta'jatatlani' tatzokostani'llh Jesús ē huanīlh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

³Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanīlh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

A'cxni' huanīl huā'mā', tapānūni'llh ixta'jatat. Tzetzta' ixuanī't. ⁴Jesús huanīlh:

—Catamaktaka'lhti ē jā tī chā'tin tihua'ni'ya'. Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camā'su'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzi'n palh tzeyani'ta'tza'. Nalīlakatāyana'na' chuntza' chī māpa'ksīni'llh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhui't tzeyani'ta'tza'.

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' chā'tin capitán xala' nac Roma

Lc. 7:1-10

⁵A'cxni' Jesús tanūlh nac cā'lacchicni' Capernaum, laktalacatzuna'jīlh chā'tin ixcapitancā'n soldados romanos. Squi'ni'llh camaktāyalh 'ē huanīlh:

—Māpa'ksīni', ta'jatatla quintasācua' ē mā'llh na quinchic. Xcāhui'huanani't ē pātīni'mā'llh.

⁷Jesús huanīlh:

—Na'ica'na' na'icmātzeyī.

⁸Capitán kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'ya' limāpa'ksīn ē jā mini'ni' natanū'ya' na quinchic. Xmān namāpa'ksī'ya' ē natzeyan quintasācua'. ⁹Ā'nā quit quintamāpa'ksī xanapuxcu'nu' ē nā quit iccāmāpa'ksī quisoldados. A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado ca'a'llh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī ā'chā'tin camīlh, xla' namin. A'cxni' na'icuanī quintasācua' catlahualh catūhuālh, xla' natlahua tū icuanī.

¹⁰A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihiuīn, lī'a'cnīlh. Cāhuanīlh tī xtastālani'tēlha:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Jā iclakapasa jā tī chā'tin israelita tī quina'ka'i'ni' chi huā'mā' chi'xcu'. ¹¹Nā iccāhuanīyān natamin lhūhua' xalani'n ixtankēn ē nā lhūhua'

xalani'n na ixlitā'cnun. Xlaca'n, masqui jā israelitas, xlaca'n nacātā'huā'yan Abraham ē Isaac ē Jacob jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ¹² Ā'makapitzin masqui israelitas, xlaca'n nacā-macā'n can nac kēpūn a'ntza' jā cā'pucsua'. A'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n.

¹³ Palaj tunca Jesús huanilh capitán:

—Capit na minchic. Chuntza' chī a'ka'ī'nī'ta', chuntza' natlahuani'ca'na'.

Tzamā' puntzuna' mātzeyilh ixtasācua'.

Jesús mātzeyilh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39

¹⁴ Jesús a'lh na ixchic Pedro ē a'ntza' laktzī'lh ixpuhuiti'. Ixmascutlamā'lh ē ixmā'lh.

¹⁵ Jesús xa'mani'lh ixmacan ē tapānūni'lh macscut. Tā'kaquī'lh tzamā' puscāt ē tzuculh cāmāhui'.

Jesús cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n

Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41

¹⁶ A'cxni' i'smalanka'namā'lh tza', cālīmini'ca Jesús lhūhua' tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'nī'n. Xla' x mān māpa'ksilh ē chuntza' cāmāxtulh jā tzeza ū'nī'n. Nā cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n. ¹⁷ Ū'tza' huā'mā' a'kspulalh ē mākentaxtūlh chī a'kchihuina'nli profeta Isafas a'cxni' huanli huā'mā': “Xla' māpānūlh quinta'jatatca'n quina'n ē nā chī i'xlajua'nanāuj.”

Tī titastālani'cu'tunli Jesús

Lc. 9:57-62

¹⁸ A'cxni' Jesús cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhūi't tī ixtalītamacsti'li'mā'nalh, māpa'ksilh ē lē'nca ixtuntacut ka'tla' xcān nac barco. ¹⁹ Chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ictā'a'ncu'tunān calhāxcuhuālh jā napina'.

²⁰ Jesús kelhtilh:

—Tanquihui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūnī'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'iclhata.

²¹ Ā'chā'tin tī i'scujni' ixuanī't, xla' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

²² Jesús kelhtilh:

—Caquistāla'ni'. Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' tzē natamā'cnū mintāta'.

Jesús cāmāca'csnīlh ū'ni' ē mar

Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25

²³ Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tatā'tojōlh i'scujnu'ni'n. ²⁴ A'cxni' ixtatacutmā'nalh, xamaktin tzuculh palha' ū'nun ē ixlītatzumamā'lh tza' xcān barco. Jesús i'lh tātāmā'lh. ²⁵ Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānīlh ē tahuaniilh:

—¡Māpa'ksīni', caquilāmakapūtaxtūj! ¡Tā'ktzīmā'naujtza'!

²⁶ Jesús cākelhtilh:

—¿Tū ixpālacata jīcua'nā'tit? ¡Jā tzej a'ka'ī'yā'tit!

Palaj tunca tā'kaquī'lh ē cālacaquilhnīlh ū'ni' ē mar. Chuntza' ca'cslalh. ²⁷ Chi'xcuhūi'n talī'a'cnīlh ē tahuani:

—¿Tichūyā chi'xcu' xla'? ¡Hasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē mar ē taxexmatni'!

Chā'tu' chi'xcuhūi'n xalani'n nac Gadara tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'nī'n

Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39

²⁸ Ixtuntacut nac xcān ixuī'lh a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. A'cxni' Jesús chā'lh a'ntza', tatalacatzuna'jilh chā'tu' chi'xcuhūi'n tī ixtahui'lāna'ncha' nac lhu'cu'. Ix-chā'tu'ca'n ixtaka'lhī jā tzeza ū'nī'n ē ixtachuyā ē ixtamekē'klhana'n. Jā tī chā'tin ixtatētaxtucu'tun a'ntza' ixpālacataca'n tzamā' chā'tu'. ²⁹ Tatzuculh tata'sa ē tahuani:

—Icca'tziyāuj hui'x i'Ska'ta' Dios. ¿Ē mincuenta tū iclhuamā'nāuj? ¿Ē ta't naquilā-makapātinināuj a'cxni' jāna'j lakchā'n quilhtamacuj tū lilhcānancanī't?

³⁰ Jā makat a'ntza' ixtahuā'yamā'nalh lhūhua' pa'xni'n. ³¹ Jā tzeza ū'ni'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Palh naquilāmāxtuyāuj na ixpūlacni'ca'n chi'xcuhui'n, caquilāmakxtekui na'ictanūyāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xni'n.

³² Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Capintittza'.

Jā tzeza ū'ni'n cāpūlactaxtulh chi'xcuhui'n ē tapūlactajōlh na ixpūlacni'ca'n lhūhua' pa'xni'n. Palaj tunca lhūhua' pa'xni'n tatu'jnuntēlha ta'a'lh nac cā'lacatampān ē tatorjōcha' nac xcān ē a'ntza' tajicsua'kō'lh.

³³ Chi'xcuhui'n tī ixtamaktaka'lh mā'nalh lhūhua' pa'xni'n, xla'ca'n tajicua'nli ē tatu'jnulh nac cā'lacchicni'. A'cxni' tachā'lh, tahuankō'lh ixlipō'ktu tū cā'a'kspulalh chi'xcuhui'n tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'ni'. ³⁴ Palaj tunca ixlipō'ktuca'n xalani'n tzamā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús jā ixui'lh. A'cxni' tachā'lh a'ntza', tasqui'ni'lh Jesús cataxtulh na ixti'ya'tca'n.

9

Jesús mātzeziylh chā'tin tī i'xcāhui'huanani't

Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26

¹ Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān ē chā'lh nac Capermaum jā nā ixcā'lacchicni'. ² Limini'cancha' chā'tin chi'xcu' tī i'xcāhui'huanani't ē tī ixmā'lh na ixtalajni'. A'cxni' Jesús laktzi'lh chī ixta'a'ka'ti'ni' ixlitli'hui'qui, xla' huanilh ta'jatlatani':

—Catahui'xcāni', quinka'hua'cha. Quit icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

³ Palaj tunca makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin tapuhuanli: “Huā'mā' chi'xcu' mālakchā'nimā'lh Dios. Nūn tī chā'tin chi'xcu' tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.” ⁴ Jesús ixca'tzi chī ixtapuhuamā'nalh ē ū'tza' cālihuaniilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milistacna'ca'n? ⁵ Icuaniiltza' ta'jatlatani': “Icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmi'li' mipūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlitasu'yulh palh ixlicāna' tzezanli. ⁶ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chuhua'j na'iccālimāsu'yuni'yān chī icka'lhī limāpa'ksin huā'tza' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu' tī i'xcāhui'huanani't:

—Catā'kaqui' ē casmi'li' mipūtama' ē capit na minchic.

⁷ Palaj tunca chi'xcu' tā'kaqui'lh ē lē'lh ixpūtama' ē a'lh na ixchic. ⁸ Tachi'xcuhui't, a'cxni' talaktzi'lh huā'mā', tajicua'nli. Tamakapāxuiilh Dios tī ixcāmaxqui'ni't huā'mā' limāpa'ksin chi'xcuhui'n.

Mateo tzuculh stālani' Jesús

Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32

⁹ A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', laktzi'lh chā'tin chi'xcu' tī i'xuanican Mateo. Xla' ixui'lh jā ixmātā'jini'ncan lixokot ē huanca:

—Caquistā'ni'.

Palaj tunca Mateo tāyalh ē stālani'lh.

¹⁰ A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh na ixchic Mateo, tachā'lh lhūhua' mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin tī jā tzeza chi'xcuhui'n. Ixlipō'ktuca'n ixcātā'huā'yamā'lh Jesús ē i'scujnu'ni'n. ¹¹ A'cxni' makapitzin fariseos talaktzi'lh huā'mā', xla'ca'n takelhasqui'nilh i'scujnu'ni'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata mimākelhtahua'kē'ni'ca'n cātā'huā'yan mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin tī jā tzeza chi'xcuhui'n?

¹² Jesús kexmatli huā'mā' tachiui'n ē cāhuanilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatlatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān ta'jatlatani' tamaclacasqui'n. ¹³ Capintit ē casca'ttit tū huanicu'tun huā'mā' tū tzo'kcani't na ixtachihuin Dios: “Quit ā'chulā' iclacasqui'n nacālakahu'mā'nā'tit ā'makapitzin. Jā iclacasqui'n

naquilalakahui'liyāuj animalh.” Chuntza' tzo'kcani't. Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaça'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhui't tī taca'tzi jā lactze xlaça'n ē chuntza' natalakpalī ixtalacapastacni'ca'n.

Kelhasqui'nica Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yan

Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39

¹⁴ A'listān tī ixtastālani' Juan Mā'kpaxīni', xlaça'n talakmilh Jesús. Takelhasqui'nilh: —Quina'n ē fariseos maklhūhua' jā icuā'yanāuj pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Dios. ¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

¹⁵ Jesús cākelhtilh:

—¿Ē natalipuhuan tī cā'invitarlican jā tamakaxtokmā'ca? Lihuan cātā'lahui'lhucsqui'nīni', jā talipuhuan. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni' natalipuhuan ē jā catitahuā'yalh ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlichihuīna'mā'ca.)

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' tū xamasni'tza'. Xasāsti' lu'xu' natā'timī ē ā'chulā' naxti'ta xamasni'. ¹⁷ Xaxcān uva tū jā xaxcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catihuanli ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús. (Ū'tza' huā'mā' lichihuīna'mā'lh ixtamāsu'yunca'n israelitas ē ixtamāsu'yun Jesús tū xasāsti'.)

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56

¹⁸ Lihuan Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'lh chā'tin xapuxcu' israelitas. Xla' tat-zokostani'lh na ixlacatin Jesús ē huanilh:

—Nilhucsqui'ntzu'ma'jāt. Masqui nilhtza', palh hui'x napina' ē namacaxa'ma'ya', xla' nalacastālancuana'n.

¹⁹ Jesús tāyāl ē tā'a'lh chi'xcu'. Nā ī'scujnu'nī'n nā tatā'a'lh. ²⁰ Palaj tunca milh chā'tin puscāt tī ixta'jatatlā. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. Laktalacatzuna'jilh ixchakēn Jesús ē xa'mani'lh ixquilhtūn ixlu'xu'. ²¹ Puhuanli chuntza': “Xmān ca'ixca'mani'lh ixlu'xu' ē nā'ictzeyan”, puhuanli. ²² Jesús talakspi'tli ē laktzi'lh puscāt ē huanilh:

—Catahui'xcāni', quintzu'ma'jāt. Tzeyani'ta'tza' ixpālacata a'ka'i'nī'ta'.

Xlītza'la tzeyanli tunca.

²³ A'cxni' Jesús chā'lh na ixchic xapuxcu' israelitas, cālaktzi'lh músicos tī natatā'a'n a'cxni' namā'cnūcan. Tachi'xcuhui't ixtata'samā'nalh. ²⁴ Jesús cāhuanilh:

—Catapānū'tit huā'tzā'. Tzu'ma'jāt jā nīni't. Xmān lhtatamā'lh.

Xlaça'n talilītzī'nli.

²⁵ A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh tachi'xcuhui't, xla' tanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt ē macachi'palh. Tzu'ma'jāt tā'kaqui'lh. ²⁶ Calhāxcuhuā'lh ixā'tun tamacni' a'kahuanli tū a'kspulalh tzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyilh chā'tu' lakatzi'nī'n

²⁷ A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', tatzuculh tastālani' chā'tu' lakatzi'nī'n. Palha' tahuaniilh:

—¿Caquilalakalhu'manui, hui'x tī ixtā'nat David!

²⁸ A'cxni' Jesús tanūlh nac chīc, lakatzi'nī'n tatalacatzuna'jilh. Xla' cākelhasqui'nilh:

—¿Ē a'ka'i'yā'tit tzē nā'iccāmālacahuāniyān?

Takelhtilh:

—Chuntza' ica'ka'i'yāuj, Māpa'ksini'.

²⁹ Palaj tunca Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n ē cāhuanilh:

—Calalh chuntza' chī a'ka'i'yā'tit.

³⁰ Tatzeyalh ixlakastapunca'n ē talacahuāna'lh. Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksilh:

—Tzē'k caca'tzītīt ē jā tī chā'tin namāca'tzīni'yā'tit.

³¹ Masqui chuntza' cāhuanica, a'cxni' tataxtulh xluca'n tatzuculh tahuani chā'tin chā'tin tū cātlahuani'lh Jesús. Ū'tza' talica'tzikō'lh calhāxcuhuālh nac huā'mā' ti'ya't.

Jesús mātzeyīlh kō'ko'

³² A'cxni' jāna'j ixtataxtu ti lakatzī'nī'n ixtahuani't, a'cxni' limini'ca Jesús chā'tin kō'ko'. Kō'ko' ixka'lhī jā tzeza ū'ni'. ³³ A'cxni' Jesús māxtulh jā tzeza ū'ni', palaj tunca tzuculh chihuīna'n kō'ko'. Tachi'xcuhui't tali'a'cnīlh ē tahuani:

—Jā maktin iclaktzī'nī'tauj ixtā'chuntza' huā'mā' na quinti'ya'tca'n israelitas.

³⁴ Fariseos, xluca'n ixtahuan:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksin ti xapuxcu' jā tzeza ū'ni'n. Ū'tza' cālīmāxtulh jā tzeza ū'ni'.

Jesús cālakalhu'manli tachi'xcuhui't

³⁵ Jesús ixtētāxtutēlha a'katunu' nac cā'lacchicni' ē ranchujnu'. Ixtētānūtēlha a'katunu' na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu. Ixcā'a'kchihuīna'ni' chī nala jā Dios māpa'ksini'nkō'. Nā ixcāmātzeyī catūhuālh ta'jatāt ē taca'tzanajuāt. ³⁶ A'cxni' cālaktzī'lh tachi'xcuhui't, cālakalhu'manli ixpālacata ixcālī'a'ktuyumā'lh ē ixtaxlajuanani'. Cālaktzī'lh hua'chī purecu' ti jā ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n. ³⁷ Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Ixlicāna' lhūhua' a'nan ti ta'a'ka'ī'cu'tun. Xluca'n ixtā'chuntza' jā sputacus tasācua'n ti nata'ī'nin ē lhūhua' lanāni't. ³⁸ Ū'tza' nalisqui'ni'yā'tit Dios cacāmācamilh chi'xcuhui'n ti nacāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ti a'ka'ī'cu'tun —cāhuanilh.

10

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' i'scujnu'ni'n

Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16

¹ Xlitzā'la Jesús cāmāta'satinini'lh kelhacāujtu' i'scujnu'ni'n. Cāmaxqui'lh limāpa'ksin natāmāxtu jā tzeza ū'ni'n ē nacāmātzeyī catūhuālh ta'jatāt ē taca'tzanajuāt.

² Tzamā' kelhacāujtu' i'scujnu'ni'n ē xluca'n ti cāmāpacuahuican apóstoles. Xapūla, xla' Simón ti xli'ā'ktu' ixtacuhuini' Pedro, ē i'stancu Andrés; ē nā Jacobo ē Juan ti ixka'hua'chan Zebedeo; ³ ē nā Felipe ē Bartolomé ē Tomás ē Mateo ti mātā'jini' ixuani't; ē nā Jacobo ti ixka'hua'cha Alfeo; ē Lebeo ti ixmāpacuahuican Tadeo; ⁴ ē nā Simón ti ixtapa'ksini' partido cananista; ē nā Judas Iscariote ti ā'listān macāmāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāpa'ksilh kelhacāujtu' natalimāsu'yu ixtachihuīn Dios

Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6

⁵ A'cxni' Jesús cāmāca'lh tzamā' kelhacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksilh ē cāhuanilh:

—Jā catipintit timāsu'yu'yā'tit jā tahui'lāna'ncha' xluca'n ti jā israelitas ē jā titanū'yā'tit na ixcā'lacchicni'ca'n samaritanos. ⁶ Napinā'tit nacāmāsu'yuni'yā'tit xalanī'n nac Israel. Xluca'n hua'chī purecu' ti tatza'nkāni't. ⁷ Capintit ē na'a'kchihuīna'nā'tit chuntza': “Talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' natasu'yu chī Dios nacāmāpa'ksini'nkō'.”

⁸ Cacāmātzeyī'tit ta'jatātlanī'n ē cacāmālacastālanuani'tit nini'n. Cacāmātzeyī'tit leproso ti cāmasni'mā'nalh ixquinī'tca'n ē cacāmāxtutit jā tzeza ū'ni'n. Hui'xina'n jā xokoni'ta'ntit huā'mā' litli'hui'qui tū iccāmāqui'yān ē chuntza' jā caticāmātā'jī'tit a'cxni' nacālīmātzeyī'yā'tit quilī'tli'hui'qui.

⁹ Jā camojō'tit tumīn i'xla' oro nūn i'xla' plata nūn i'xla' cobre na mimbosaca'n a'cxni' napinā'tit. ¹⁰ Jā cali'pintit mimorrallca'n nūn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nali'pinā'tit milu'xu'ca'n tū lhakā'ni'ta'ntit. Jā nali'pinā'tit nūn caclhi' nūn mimpāla'cca'n. Ti māsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios maclacasqui'n namāhuī'can jā māsu'yumā'lh.

¹¹ A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' o a'ktin nac rancho, naputzayā'tit chā'tin tzeza chi'xcu' ti nacāmānūyān na ixchic. Natachokoyā'chipitit hasta a'cxni' nātāxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. ¹² A'cxni' natanū'yā'tit nac chic, nacāhuaniyā'tit: “Dios cacāsicua'lanātlahualh ti tahui'lāna'lh huā'tzā' nac chic.” ¹³ Palh cā'tapāxuhuan cātāmānūyān na ixchicca'n, Dios nacāsicua'lanātlahua ē nā hui'xina'n. Palh jā cātāmānūcu'tunān na ixchicca'n, xluca'n jā caticāsicua'lanātlahuaca. ¹⁴ Palh jā cātāmānūyān a'ktin nac chic o a'ktin nac cā'lacchicni', ē palh jā cātāxmatni'yān, palaj tunca

cataxtutit. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē naya'ya po'kxni'. Chuntza' nalimāsu'yū'yā'tit xla'ca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā taxexmatcu'tunli. ¹⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' namin quilhtamacuj ē Dios nacāputzāna'nikō', xla'ca'n natapātini'n. Dios ā'chulā' nacālakalhu'man xla'ca'n xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra ē jā xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' tī jā taxexmatcu'tun —huanli Jesús.

Cāputzastālani'can tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo

¹⁶ Jesús cāhuanipāl'h:

—¡Cuenta catlahua'tit! Quit iccāmacā'nān ē nalitaxtuyā'tit hua'chi purecu' na ixpu'nanca'n lobos. Skalalh cahuantit hua'chi lūhua'. Cala'tit hua'chi tantzasnān tū ca'csua'. ¹⁷ Catamaktaka'lhtit. Chi'xcuhui'n nacātamacamaxqui'cu'tunān māpa'ksini'ni'n ē nacātātucsnān na ixtemploca'n israelitas. ¹⁸ Nacātamālacapū'yān na ixlcatīnca'n gobernadores ē reyes xmān quimpālacata. Chuntza' tze nacāhuani'yā'tit xatze tachihuin ē nā nacāhuani'yā'tit tī jā israelitas. ¹⁹ Jā catilī'a'ktuyuntit chī nalitamaktāyayā'tit ē chī nacākelhtiyā'tit a'cxni' nacātamacamaxqui'yān māpa'ksini'ni'n. A'cxni' nachipinā'tit a'ntza', Dios nacāmāca'tziniyān tū nacāhuani'yā'tit xla'ca'n. ²⁰ Jā xmān mintachihuinca'n tū nachihuina'nā'tit. Espiritu Santo, ū'tza' tī nacāmāchihuiniyān.

²¹ Chi'xcuhui'n natamacamāstā' ixtā'timīnca'n nacāmāknīcan ē xanatātana' natamacamāstā' ixcamana'ca'n. Ka'hua'chan natatā'lāquiclhaktzī'n ixnatātana'ca'n ē natamāmaknīnīni'n. ²² Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nacātaquiclhaktzī'nān ixpālacata quilātapa'ksini'yāuj quit. Tī tzancs natatāya ē jā natataxtutāya na quintej masqui tapātini'mā'nalh, ū'tunu'n nacāmākapūtāxtūcan.

²³ A'cxni' nacāputzastālani'yān a'ktin nac cā'lacchicni', cataxtutit ē capintit ā'lacatin. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jā catitētāxtukō'tit ixlipō'ktuca'n ixcā'lacchicni'ca'n israelitas namāsu'yuyā'tit quintachihuin a'cxni' namimpala Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

²⁴ Ā'chulā' ixlacasqui'nca xamākelhtahua'kē'ni' ē jā tī sca'tmā'lh. Ā'chulā' ixlacasqui'nca patrōn ē jā tasācua'. ²⁵ Lipāxuhua tī sca'tmā'lh ē tze namālakchā'nī ixmākelhtahua'kē'ni' ē nā tasācua' tī tze namālakchā'nī ixpatrōn. Palh lakapalacani'ttza' tī māpa'ksini'n nac chic ē māpācuhuicani'ttza' Beelzebū, ā'chulā' nacālakapalacan ā'makapitzin xalanī'n nac huā'mā' chic —cāhuanilh Jesús. (Tū huanli Jesús ixlīchi-huina'mā'lh xla' ē nā i'scujnu'ni'n.)

Tīchu najicua'ni'can

Lc. 12:2-9

²⁶ Jesús cāhuanipāl'h:

—Chuntza' jā caticājicua'ni'tit tachi'xcuhui't. Ixlipō'ktu tū tatzē'knī't, ū'tza' nalak-tzī'nncan. Tū tatzē'knī'cus, naca'tzikō'can. ²⁷ Tū quit iccāhuaniyān xmān hui'xina'n, ū'tza' nacāhuaniyā'tit cā'lhūhua'lacatin. Tū quit tze'k iccāhuaniyān, ū'tza' palha' nahuanā'tit calhāxcuhuālh. ²⁸ Jā caticājicua'ni'tit chi'xcuhui'n tī tze natamaknī mimacni'ca'n ē jāla tamāpa'ksī milistacna'ca'n. Najicua'ni'yā'tit Dios tī tze nacāmālakspūtū mimacni'ca'n ē milistacna'ca'n nac pūpātīn.

²⁹ ¿Chī nalistā'can xalacstīn spūni'n? Stā'can tantu' ē jā tapalaxla'. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'cxni' minācha' a'ktin xalacstīn spūni'n. ³⁰ Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'ni'ta'n kenatunu'. ³¹ Ū'tza' jā tiljicua'nā'tit. Hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā xalacstīn spūni'n —huanli Jesús.

Tī natahuan cā'lhūhua'lacatin tā'tapa'ksī Cristo

Lc. 12:8-9

³² Jesús cāhuanipāl'h:

—Catīxcuhuālh tī nahuan na ixlcatīn tachi'xcuhui't: “Quit ictapa'ksini' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlcatīn quinTāta'ca'n nac a'kapūn: “Xla' quintapa'ksini' quit.” ³³ Tī naquinkelhtatzē'ka cā'lhūhua'lacatin, xla'ca'n quit na'iccākelhtatzē'ka a'cxni' natatāya na ixlcatīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús cāmāpāpitzī tachi'xcuhui't

Lc. 12:51-53; 14:26-27

³⁴ Jesús cāhuanipāl'h:

—Jā tipuhua'nā'tit palh quit icmilh ixpālacata a'ktin nala ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't ē chuntza' jā talālisitzi'ni'lh nac cā'quilhtamacuj. Jā ū'tza' quintascujūt. Na'iccāmāpāpitziyān. ³⁵ Chi'xcu' natā'lāquiclhlaktzi'n ixka'hua'cha. Ē tzu'ma'jāt natā'lāquiclhlaktzi'n ixtzi'. Ē nā puscāt natā'lāquiclhlaktzi'n ixpuhuiti'. ³⁶ Chā'tin chi'xcu' tā'lāquiclhlaktzi' nahuan xalanī'n na ixchic.

³⁷ Tī ā'chulā' natapāxqui' ixtzi'ca'n o ixtāta'ca'n ē jā quit, xla'ca'n jā mini'ni' naquintatapa'ksini' quit. Nā tī ā'chulā' natapāxqui' ixka'hua'chaca'n o ixtzu'ma'jātca'n ē jā quit, xla'ca'n jā mini'ni' naquintatapa'ksini' quit. ³⁸ Tī jāla tatāyani' tū nacā'a'kspula quimpālacata, xla'ca'n jā mini'ni' naquintatapa'ksini' quit. ³⁹ Tī natataxtutāya na quintej ē jā tapātini'ncu'tun quimpālacata, xla'ca'n jā catitaka'lhilh ixlamatatca'n nac a'kapūn. Tī natapātini'n masqui ixtalinilh quimpālacata, xla'ca'n nacāmākapūtāxtūcan.

Tū natlajacan

Mr. 9:41

⁴⁰ Jesús cāhuanipāl'h:

—Palh catihuālh nata'a'ka'ī'ni' tū hui'xina'n nacāhuani'yā'tit, nā chuntza' nata'a'ka'ī'ni' tū quit icuan. Palh catihuālh nata'a'ka'ī'ni' tū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'ī'ni' tī quimacamilh. ⁴¹ Palh catihuālh natalakachi'xcuhui' chā'tin a'kchihuīna' ixpālacata taca'tzi' Dios macamini't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja lacxtim hua'chi a'kchihuīna'. Palh catihuālh natalakachi'xcuhui' chā'tin tzeza chi'xcu' xmān ixpālacata tze xla', chuntza' ū'tunu'n lacxtim natatlaja hua'chi tzeza chi'xcu'. ⁴² Palh chā'tin natā'hua' macstī'na'j xcān xmān ixpālacata quintapa'ksini' quit ē palh natā'hua' masqui catihuālh chi'xcu', Dios naxokoni' xla' —huanli Jesús.

11

I'scujnu'ni'n Juan Mā'kpaxini' talaka'lh Jesús

Lc. 7:18-35

¹ A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh i'scujnu'ni'n, taxtulh a'ntza' ē a'lh. Ixtētāxtutēlhā ā'makapitzin cā'lacchicni' lacatzuna'jatna' namāsu'yu ē na'a'kchihuīna'n.

² Juan Mā'kpaxini' ixtanūmā'lh nac pūlāchi'n. A'cxni' māca'tzīnica tū ixtlahuamā'lh Jesús, palaj tunca cāmācā'lh chā'tu' i'scujnu'ni'n natalaka'n Jesús ³ ē natakelhasqui'ni:

—ĴĒ hui'x Cristo tī namin o ixlacasqui'nca na'icka'lhīyāujcus ā'chā'tin?

⁴ Jesús cākelhtilh:

—Cataspi'ttit ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzi'ni'ta'ntit ē tū kexpa'tni'ta'ntit.

⁵ Nahuaniyā'tit chī lakatzi'ni'n talacahuāna'n ē lū'ntū'numi'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinitca'n, xla'ca'n tatzeyan. Tī jā ixtakexmata, chuhua'j takexmatatza'. Nā cāmālacastālancuanicani't tī ixtanīni'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālimakapūtāxtūcan tī talipuhuahui'lāna'lh. ⁶ Lipāxuhua tī pō'ktu quilhtamacuj quintalipāhuamā'nalh —cāhuanilh.

⁷ A'cxni' xla'ca'n ixta'a'ni't, Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhui't ixpālacata Juan. Cākelhasqui'nilh:

—A'cxni' quila'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't, Ĵtichu ixlaktzi'ncu'tunā'tit? ĴĒ ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin chi'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'? ⁸ ĴTū ixpālacata quila'tit? Jā quila'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī tzhuanī't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzhuanī't talhaka'nani't, xla'ca'n tahui'lāna'lh na ixchicca'n reyes. ⁹ ĴTū ixpālacata quila'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't? ĴĒ jā quila'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlīcāna', ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. ¹⁰ Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhui'ni' Juan. Chuntza' litatzo'kni't huā'mā' Juan na ixtachihuīn Dios:

Na'icmacā'n quina'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpi' mintej.

¹¹ Ixlīcāna' huā'mā' tū iccāhuaniyān. Na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan. Masqui xla'ka'tla' a'kchihuīna' ixuanī't, tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksini'nkō', ā'chulā' ka'tla' xla' ē jā Juan.

¹² 'Hasta a'cxni' tzuculh a'kchihuina'n Juan Mā'kpaxini', maklhūhua' titanūcu'tunli jā Dios māpa'ksini'nkō'. Hua'chi tataquitzimā'nalh natasātanū. ¹³ Ixlipō'ktuca'n a'kchihuina'nī'n ixtalichihuina'mā'nalh chī namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios namāpa'ksini'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Nā chuntza' tatzo'kni' na ixlimāpa'ksin Moisés. Talichihuina'nli hasta a'cxni' milh Juan. ¹⁴ Masqui jā cati'a'ka'i'ni'cu'tuntit tū huanli makāstza', huā'mā' Juan ū'tza' a'kchihuina' Elías tī ixka'lhīpā'na'ntit. ¹⁵ Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit.

¹⁶ ¿Chī na'iccālīmālakchā'niyāuj chi'xcuhūi'n tī tahuilāna'lh chuhua'j? Hua'chi lacstin tatasu'yu ti takamāna'mā'nalh nac litamāuj. Cātā'ta'sa ixtā'lacstin ē tahuani: ¹⁷ "A'cxni' quina'n icmakata'sauj liskoli', hui'xina'n jā lakatitit ē jā tlitit. A'cxni' icpixtlī'uj chī iclīlipuhuanui', hui'xina'n jā lakatitit ē jā calhua'ntit. ¿Tūchu laca'squi'nā'tit?" tahuani. ¹⁸ Milh Juan ē jā ko'tli ē makatunu' jā huā'yalh pō'ktu quilhtamacuj. Hui'xina'n lē'ksa'nā'tit ē hua'nā'tit palh xla' ka'lhī jā tzeya ū'ni'. ¹⁹ Ā'līstān quit icmilh. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē icua' xcān ē catūxcuahuālh quimālacnūni'can ē pō'ktu quilhtamacuj icua'yan. Nā quilālē'ksa'nāuj ē hua'nā'tit palh quit laktza' iclīhuā'yan ē laktza' iclikō'tnun. Hua'nā'tit quit ixamigoca'n mātā'ljini'nī'n ē tī tatlahua tū jā tze. Tī ta'a'ka'i', xla'ca'n taca'tzī Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Tī jā takexmatni'lh Jesús
Lc. 10:13-15

²⁰ Xlītzā'la Jesús tzuculh cālacaquilhni xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' jā tlahuahh lūhūhua' lī'a'cnīn. Cālacaquilhnih tachi'xcuhūi't ixpālacata jā ixtalakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanilh:

²¹ —Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín ē xalanī'tin nac Betsaida. Nalīlipuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'i'tit. Tlahuacani't lī'a'cnīn na milacpu'na'lītātca'n. Palh ixcātlahuaca tzamā' lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza' ixtalakpalīh ixtalacapāstacni'ca'n. Xla'ca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlū'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixtatasu'yulh ixtalīpuhuan ixpālacata ixcentataca'n. ²² Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nikō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamakapātīnīn ē jā xalanī'n nac Tiro ē Sidón. ²³ Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ¿ē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn. Palh ixcātlahuacancha' cahuālh lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Sodoma tū cātlahuacani't na milacpu'na'lītātca'n, ixtalakpalīh ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' Dios jā ixmālakspūtīlh cā'lacchicni'. ²⁴ Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nikō', ā'chulā' nacātamakapātīnīn hui'xina'n ē jā xla'ca'n xalanī'n nac Sodoma ē ā'makapītzin cā'lacchicni' lacatzuna'j nac Sodoma —huanli Jesús.

Jesús huanli: Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxiyān
Lc. 10:21-22

²⁵ Xlītzā'la Jesús orarlīh ē huanli:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksini'na' nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna'. Icmāxqui'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'nī'ta' tī lalskalalhna'. ²⁶ Ū'tza' chuntza' chī mintalacapāstacni'.

²⁷ Cāhuanilh tachi'xcuhūi't:

—QuinTāta' quimacamāxqui'kō'lh ixlipō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin ca'tzī chī hui'lh i'Ska'ta' Dios, xmān Dios xāTāta'. Jā tī chā'tin ca'tzī chī ixliDios quinTāta', xmān quit i'Ska'ta'. Nā nataca'tzī xla'ca'n tī na'iccāmāsu'yuni'. ²⁸ Cata'ntit milipō'ktuca'n hui'xina'n tī makca'tziyā'tit tzi'nca tū tlahuani'ta'ntit tū jā tze ē palha' scujpā'na'ntit namakapāxui'yā'tit Dios. Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxiyān. ²⁹ Caquilākexmatni'uj ē caquilāmaksca'tui. Lilacatzucu na'iccāhuani'lē'nān ē quit jā ka'tla' icmakca'tzī. Chuntza' jā nacātamāmakchuyiyān. ³⁰ Jā jiclihua' quintamāsu'yun ē tzē namākentaxtūyā'tit —huanli Jesús.

12

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta't'lh tza'ktza' scujnu'nī'n

Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5

¹ Ā'listān Jesús ixtētaxtumā'lh nac cā'tacuxtu. Quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. Ī'scujnu'nī'n ixtatzi'ncsatza' ē tatzuculh ta't'ī pātin pātu' tza'ktza' ē tahuah'lh.

² A'cxni' fariseos talaktzi'lh, tahuanih Jesús:

—Cala'ktzi'. Tascujmā'nalh miscujnu'nī'n ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā takexmatni' ixlīmāpa'ksin Moisés.

³ Jesús cākelhtilh ē cāhuanilh:

—ĶĒ jā likelhtahua'kani'ta'ntit tū tlhualh David a'ktin quilhtamacuj? Ixtzi'ncsatza' xla' ē ti ixtatā'a'mā'nalh. ⁴Tatanūlh na ixchic Dios ē tahuah'lh pāntzin tū ixmālacnūni'cani't Dios. Jā mini'ni' ixtahua'lh huā'mā' pāntzin. Xmān pālejni' tzē natahua'. ⁵ ĶĒ chā jā likelhtahua'kani'ta'ntit nac limāpa'ksin tū tzo'kli Moisés? Pālejni' ti tascuja xaka'tla' nac templo pō'ktu quilhtamacuj tamākentaxtū ixtascujūtca'n. Masqui tatlahua tū jā mini'ni' tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan, jā tī chā'tin puhuan xla'ca'n tatlahua tū jā tze. Jā puhuanca xla'ca'n jā takexmatni' limāpa'ksin. ⁶Iccāhuaniyān huā'tza' hui'lh catihuālh ti ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā xaka'tla' templo. ⁷Hui'xina'n jā ca'tzini'ta'ntit tū huanicu'tun jā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quit iclacasqui'n nacālakalhu'manā'tit ā'makapitzin ē jā iclacasqui'n naquilālahuī'liyāuj animalh.” Palh ixca'tzi'tit cahuālh huā'mā' tachihuīn ixpālaca cālakahu'mancan, jā ixcālīmālacsu'yutit quiscujnu'nī'n tī jā tatlahuamā'nalh tū jā tze. ⁸Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē tzē na'icmāpa'ksini'n tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' ti ixmacascācni'

Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11

⁹ Xlītza'la Jesús taxtulh a'ntza' ē tanūlh a'ktin na ixtemploca'n israelitas. ¹⁰Ixui'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' ti ixmacascācni'. Ixputzamā'ca chī nalīmālacsu'yucan Jesús, ē kelhasqui'nica:

—ĶĒ tzē mātzeyīcan ta'jatatlani' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹¹Jésus cākelhtilh:

—Palh hui'xina'n ixka'lhī'tit mimpurecu'ca'n tū ixtojōlh nac pūlh mā'n pūlh'cu', ĶĒ jā ixtimācu'tutit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¹²Ā'chulā' ixtapalh chā'tin chi'xcu' ē jā lakatin purecu'. Chuntza' tzē tlahuani'can ā'chā'tin tū xatze ē maktāyacan ā'chā'tin masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan.

¹³Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncli ixmacan, ixtzeyani'ttza' ē ixtā'chuntza' huanli kentin ixmacan. ¹⁴Palaj tunca taxtulh fariseos ē talacapa'stacli chī natalīmāmakninini'n Jesús.

Isaías tzo'kli tū na'akspula Jesús

¹⁵A'cxni' Jesús ixca'tzi' tū ixtapuhuamā'nalh, ē a'lh ā'lacatin ē lilhūhua' tastālani'lh. Jesús cāmātzeyikō'lh ta'jatatlani'n ¹⁶ē cāmāpa'ksilh jā catahuanli tichu xla'. ¹⁷Chuntza' tlhualh namākentaxtū chī a'kchihuīna'nli profeta Isaías a'cxni' tzo'kli tū huanli Dios:

¹⁸Huā'mā' quintasācua' ti iclacsacli ē laktza' icpāxqui' ē xla' quimakapāxui'.

QuinEspiritu natā'a'n ē nacāmāsu'yuni' ti jā israelitas chī tzej na'icputzāna'nikō'.

¹⁹Xla' jā nalacaquilhni'n ē jā nata'sa.

Jā palha' nachihuīna'n nac cā'tejen ixpālaca cuenta natlahuacan xla'.

²⁰Xla' nacāmaktāya tī jā lactli' hui'quin tī hua'chi cha'ncat tū xaxmū'hua.

Jā nacālakmaka'n tī jāna'j tzej ta'a'ka't'.

Xla'ca'n hua'chi pūcās tū jā tzej māxkakēni'n ē slam slam la.

Nacāmaktāya hasta a'cxni' xla' nacāmāpa'ksikō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nac cā'ti'ya'tna'.

²¹Tachi'xcuhui't nata'a'ka't'.

Chuntza' tzo'kli profeta Isaías.

Huanca Jesús ixlisucja ixlitli'hui'qui skāhui'ni'

Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10

²²Xlitz'a'la lē'ni'ca Jesús chā'tin chi'xcu' tī lakatzin ē kō'ko' ixuani't xpālacata ixka'lhī jā tzeja ū'ni'. Jesús mātzeyilh ē tzej ixlaktz'n ē tzuculh chihuīna'n. ²³Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talī'a'cnilh ē tahuani:

—ĴĒ ū'tza' huā'mā' i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj?

²⁴A'cxni' fariseos takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuani:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlitli'hui'qui Beelzebū tī xapuxcu' jā tzeja ū'ni'n. Ū'tza' cālīmāxtulh jā tzeja ū'ni'n.

²⁵Jesús ixca'tzī tū ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—Palh māpa'ksini'ni'n tatapāpitzi ē talātucsa, jāla tamāpa'ksini'n lakmaj. Natālāmālakspūtūkō'. Palh xalani'n a'ktin cā'lacchicni' o a'ktin familia tatapāpitzi ē talātucsa, jā catitāyani'lh. ²⁶Palh ixlitli'hui'qui xapuxcu' jā tzeja ū'ni'n tū iclīmāxtu ā'a'ktin jā tzeja ū'ni', chuntza' talitapāpitzi litli'hui'qui. Jā catitāyani'lh. ²⁷Hui'xina'n hua'nā'tit quit iccālīmāxtu jā tzeja ū'ni'n ixlitli'hui'qui Beelzebū. ĴTichu ixlitli'hui'qui tū talīmāxtu jā tzeja ū'ni'n xlaca'n tī cātatapa'ksini'yān hui'xina'n? Chuntza' xlaca'n tamāsu'yu jā ixlīcāna' tū quilālīmālacsu'yuyāuj. ²⁸Tū quit iccālīmāxtu jā tzeja ū'ni'n, ū'tza' ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Ū'tza' huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chī tzuculhtza' māpa'ksini'nkō' huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²⁹Jāla tanūcan namakka'lhāncan catūhuālh na ixchic tli'hui'qui chi'xcu' palh jā pūla nachi'can tzamā' chi'xcu'.

³⁰Tī jā quintapa'ksini'cu'tun ū'tza' quiclh quilaktz'n. Tī jā quintā'scujā, ū'tza' lact-lahuana'n.

³¹Ū'tza' iccālīhuaniyān masqui tzē nacāmātza'nkēna'ni'can ixlipō'ktuca'n ixcentaca'n tachi'xcuhui't ē catūxcuhuālh jā tze tū tahuān, palh catihuālh nahuan jā tze tū tlhua Espiritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. ³²Palh catihuālh cachihuālh huani Chi'xcu' xala' Tālmā'n, namātza'nkēna'ni'can. Palh catihuālh nahuan jā tze tū tlhua Espiritu Santo, xla' jā catimātza'nkēna'ni'ca nūn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nūn nac ā'a'ktin cā'quilhtamacuj tū namin —huanli Jesús.

Qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't

Lc. 6:43-45

³³Jesús cāhuanipālh:

—Palh tze qui'hui', namāstā' xatze ixtahua'ca't. Palh jā tze qui'hui', jā catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. Chī mātā' ixtahua'ca't, chuntza' līlakapascan qui'hui'. ³⁴Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū ka'lhī tū laknican masqui tzēhuani't tasu'yu. ĴChī nacālīquilhtaxtuyān tachihuīn tū tze a'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n? Chuntza' chi lacapāstacā'tit, chuntza' nachihuīna'nā'tit. ³⁵Tze ixtachihuīn chā'tin tzeja chi'xcu' xpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze ixtachihuīn chā'tin jā tzeja chi'xcu' xpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. ³⁶Iccāhuaniyān namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nikō'. A'cxni' nala, ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natahuani Dios tūchu xpālacata catūhuālh tachihuīn tū tlakaj tahuani. ³⁷Chuntza' chī chihuīna'ni'ta'ntit, chuntza' nacātalīputzāna'ni'yān palh lactze o jā lactze hui'xina'n —huanli Jesús.

Tachi'xcuhui't tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn

Mr. 8:12; Lc. 11:29-32

³⁸Xlitz'a'la makapitzin fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksin tahuanih Jesús: —Mākelhtahua'kē'ni', quina'n iclaktz'ncu'tunāuj a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn naquilālīmāsu'yuni'yāuj palh ixlīcāna' Dios macamini'ta'n.

³⁹Jesús cākelhtilh:

—Tachi'xcuhui't tī jā tze ē tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xlaca'n tasqui'n a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn. Xmān nacāmāsu'yuni'can lī'a'cnīn chī tū a'kspulalh Jonás. ⁴⁰A'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzi'sni' Jonás ixtojōmā'lh na xpūlacni' ka'tla' squi'ti' ē xalakahuan taxtulh. Nā chuntza' quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n nā na'ictōjō a'ktu'tun quilhtamacuj

ē a'ktu'tun tzi'sni' na ixpūlacni' ti'ya't. ⁴¹ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' naputzāna'nikō'can. A'cxni' nala huā'mā', xla'ca'n tī itahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nínive natatāya ē nacātamālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalimālacsu'yuyān ixpālacata xla'ca'n talakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh Jonás ē li'a'kchihuina'nli ixtachihuin Dios. Hui'xina'n jā lakpalitit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuina'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás. ⁴² Nā reina tī ixmāpa'ksini'n nac Sabā natāya ē nacāmālacsu'yuyān a'cxni' namin quilhtamacuj tū naputzāna'nikō'can. Nacālimālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuani't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj —huanli Jesús.

Jā tzeya ū'ni' tū quitaspi'tpala

Lc. 11:24-26

⁴³Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' a'ktin jā tzeya ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: ⁴⁴“Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēni'.” A'cxni' naquitaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhncani't, ē jā tī chā'tin hui'lh. ⁴⁵Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tzeya ū'ni'n tī ā'chulā' xalihua'ca'lh'tza'. Ixlipō'ktuca'n natatanū natalatahui'la na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' jā tze tzamā' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tzeya ū'ni'. Nā chuntza' nacā'a'kspula xla'ca'n tī jā tze ē tahui'lāna'lh chuhua'j.

Ixtzi' ē ixtā'timīn Jesús

Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21

⁴⁶Jesús ixcātā'chihuina'mā'lhcus tachi'xcuhui't a'cxni' tachā'lh ixtzi' ē ixtā'timīn. Ixtalayāna'lh nac kēpūn ē ixtatā'chihuina'ncu'tun Jesús. ⁴⁷Huanica Jesús:

—Talayāna'lh mintzi' nac kēpūn ē mintā'timīn ē mat tatā'chihuina'ncu'tunān.

⁴⁸Jesús kelhtilh tī ixmāca'tzīnīnī't:

—¿E ca'tziyā'tit tīchu iccālaktzi'n hua'chi quintzi' ē quintā'timīn?

⁴⁹Palaj tunca Jesús cāmacahuanilh i'scujnu'nī'n ē huanli:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzi' ē quintā'timīn. ⁵⁰Ixlipō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tunu'n quintā'timīn ē quintzi'.

13

Cha'nāna'

Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8

¹Huā'mā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac chic ē a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān. ²Lhūhua' tachi'xcuhui't tatakēstokli jā ixui'lh ē Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tahui'lh. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tatakokolh na ixquilhtūn xcān. ³Palaj tunca cāhuanilh tū litaca'tzīni'can nacāmāsu'yuni'. Chuntza' cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'nāna'n. ⁴A'cxni' ixmā'ka'huanimā'lh ixlīcha'nat, makapitzīn tayujli nac tej. Tamilh spūni'n ē tasacua'lh. ⁵Ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' jā jā pūlh mā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' līcha'nat ixpālacata jā pūlh mā'n ti'ya't. ⁶A'cxni' chi'chīni'lh, xapa'lhma' scāci ē jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli. ⁷Ā'makapitzīn līcha'nat huampala tayujli nac cā'lhucū'n. Lhtucu' tastacli ē tamā'ktzi'lh. ⁸Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli jā tze nac ti'ya't ē mās'tā'lh itahua'ca't. Makapitzīn līcha'nat tamās'tā'lh a'ktin ciento ē ā'makapitzīn tamās'tā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzīn tamās'tā'lh pu'xamacāuj. ⁹Palh kexpa'tni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit —huanli Jesús.

Jesús māsu'yulh tū litaca'tzīni'can

Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10

¹⁰Palaj tunca i'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jilh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj cālimāsu'yuni'ya' tachi'xcuhui't tū litaca'tzīni'can?

¹¹ Jesús cākelhtilh:

—Dios cāmāsu'yuni'ni'ta'n hui'xina'n tū tatzē'kni't expālacata chī nala ixlīmāpa'ksin Dios. Xlaca'n jāla catitaca'tzilh. ¹² Tī nata'a'ka'ī', xlaca'n natasca'ta ē chuntza' nataxemata ē ā'chulā' nata'a'ka'ī'. Tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xlaca'n jā catitasca'tli ē natapātza'nkā tū ixtaca'tzi. ¹³ Ū'tza' iccālimāsu'yuni' tū litaca'tzini'can. Masqui xlaca'n talaktzi'n, jā taca'tzi tū huanicu'tun tū talaktzi'n. Ē masqui taxemata, jā taca'tzi tū huanicu'tun. ¹⁴ Chuntza' xlaca'n tamākentaxtū chuntza' chī huanli profeta Isaías jā tzo'kli chuntza':

Ixlīcāna' masqui naxepa'tā'tit, jā catica'tzi'tit.

Masqui nalaktzi'nā'tit, jā cuenta catitlahua'tit.

¹⁵ Tachi'xcuhui't hua'chi jā taka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n ē cā'a'kachi'pacan ē cālakachi'pacan.

Chuntza' jā catitalacahuāna'lh ē jā catitakexmatli ē jāla catitalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n.

Quit xa'iccāmātza'nkēna'ni'lh ē xa'iccāmātzeyilh.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī Dios huanli.

¹⁶ Jesús chihuīna'mpālh:

—Lipāxuhua'yā'tit expālacata tze lacahuāna'nā'tit ē tze kexpa'tā'tit ē nā tze naca'tziyā'tit. ¹⁷ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tzamā' tū laktzi'mpā'na'ntit, ū'tza' ixtalaktzi'ncu'tun lhūhua' a'kchihuīna'ni'n ē lhūhua' tzeza chi'xcuhui'n ē jā talaktzi'lh. Nā chuntza' tzmā' tū hui'xina'n kexpa'tā'tit, ū'tza' xlaca'n ixtakexmatcu'tun ē jā takexmatli.

Jesús cāhuanilh tū huanicu'tun tū lica'tzini'can

Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15

¹⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Chuhua'j cakexpa'ttit tū huanicu'tun tū lica'tzini'can expālacata cha'nāna'. ¹⁹ Tī taxemata chī nala a'cxni' Dios namāpa'ksini'n ē jā cuenta tatlahua, xlaca'n hua'chi licha'nat tū yujli nac tej. Namin skāhui'ni' ē nacāmāpātza'nkēni tū tasca'tli. ²⁰ Licha'nat tū yujli nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi tī taxemata ixtachihuīn Dios ē talakati. ²¹ Huā'mā' licha'nat jā ixka'lhī pūlhāmā'n ixtankēxē'k ē jā tāyani'lh. Nā chuntza' tachi'xcuhui't tī jā tzej taxemata, xlaca'n jā makās tatāyani'. A'cxni' tapāti catūhuālh o cāputzastālani'can expālacata tū ta'a'ka'ī'lh, jātza' talakati ē tamakxteka. ²² Licha'nat tū yujli nac cā'lhucū'n, ū'tza' tasu'yu hua'chi tī taxemata ē tasca'ta. Masqui taxemata, pō'ktu talacapāstaca chī natalihuā'yan ē chī lacricujnu' natalihuan. Ixlipō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyi ē jā cāmāxteka natalacapāstaca tū takexmatli. Jātza' tatasu'yu palh ta'a'ka'ī' ē ū'tza' huā'mā' hua'chi lhtucu' tū cāmā'ktzi'lh licha'nat. ²³ Licha'nat tū yujli jā xatze ti'ya'ti, ū'tza' hua'chi tī taxemata xatze tachihuīn ē tzej tasca'tli. Tzej tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Ixlipō'ktuca'n taka'lhī tū natalimakapāxui Dios ē makapitzin tzej taca'tzi. Xlaca'n hua'chi licha'nat tū māstā'lh a'ktin ciento o tu'tumpu'xam o pu'xamācauj ixtahua'ca't —huanli Jesús.

Ixpālacata tū jā xatze licha'nat

²⁴ Jesús cāhuanipālh tū lica'tzini'can:

—Chī Dios māpa'ksini'nkō' nala hua'chi a'cxni' chā'tin chi'xcu' cha'nli licha'nat na ixcā'tacuxtu. ²⁵ A'ktin cā'tzi'sni' lihuan i'lhātāmā'lh chi'xcu', ixtā'lāquichlaktzi' quimā'ka'huanil'lh tū jā tze licha'nat. ²⁶ A'cxni' i'stacmā'lh'tza' tacha'nān a'cxni' tasu'yulh tū jā tzeza tacha'nān. ²⁷ Palaj tunca talakmilh i'scujnu'ni'n chi'xcu' ē takelhasqui'nilh ixpathronca'n: “¿Ē jā pō'ktu xatze licha'nat cha'nti na mincā'tacuxtu? ¿Chī lipu'nli huā'mā' tū jā tzeza tacha'nān?” ²⁸ Ixtēcu' cākelhtilh: “Chā'tin quintā'lāquichlaktzi' quintlahuani'lh huā'mā'.” Palaj tunca tasācua'n takelhasqui'nilh: “¿Ē lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāmpu'lhuyāj tū jā tze pa'lhma'?” ²⁹ Xla' cākelhtilh: “E'ē. Palhāsā' nacāmpu'lhuyā'tit nā xatze tacha'nān. ³⁰ Xatze nacāmāxtekāuj lacxim catastacli hasta a'cxni' na'ī'can. Na'iccāhuani tasācua'n tī nata'ī' palh pūla natataya tū jā tze pa'lhma' ē natapāchi' pixatunu' nalhcuyucan. Ā'listān nata'ī' xatze tacha'nān ē natamāqui' na quimbodega.”

Xalicha'nat mostaza

Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19

³¹Jesús cāhuanipāl̄h tū līca'tzīni'can:

—Chī natalilhūhua'n tī nata'a'ka'ī'ni' Dios, ū'tza' nala hua'chi a'ktin xalicha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chi'xcu' na ixti'ya't. ³²Huā'mā' līcha'nat ixlicāna' ā'chulā' xamacsti'na'j ē jā ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin līcha'nat. A'cxni' nastackō', ka'tla' nahuan hasta ixtā'chuntza' a'katin qui'hui'. Spūni'n natatlahua ixmāsekca'n na ixpekeni'n.

Levadura

Lc. 13:20-21

³³Jesús līmāsu'yupāl̄h:

—Chī Dios nalimāpa'ksīni'n nala hua'chi levadura tū nalitlahua puscāt maktu'tun xatapūlhcān harina ē namakxteka hasta nalaklhtāyakō' ixtasquit.

Jesús līmāsu'yulh tū līca'tzīni'can

Mr. 4:33-34

³⁴Pō'ktu huā'mā' Jesús cāhuanilh tachi'xcuhui't ē cālītā'chihuīna'nli tū līca'tzīni'can. Xmān chuntza' ixcā'tā'chihuīna'n. ³⁵Chuntza' tlauhualh ē ū'tza' līmākentaxtūlh tū huanli profeta a'cxni' tzo'kli huā'mā':

Na'iccālītā'chihuīna'nān tū līca'tzīni'can; na'icuan catūhuāl̄h tū tatzē'knī't hasta a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj.

Jesús māsu'yulh ixpālacata jā tze līcha'nat

³⁶Xlītza'la Jesús cāmāxtekli tachi'xcuhui't ē xla' tanūlh nac chic. Ī'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jilh ē tahuanilh:

—Caquilhuanijū tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can ixpālacata jā tze ya līcha'nat.

³⁷Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Tī cha'nli xatze līcha'nat, ū'tza' Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. ³⁸Ixcā'tacuxtu, ū'tza' tzamā' cā'quilhtamacuj. Xatze līcha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksī Dios. Tū jā tze līcha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksī skāhui'ni'. ³⁹Ixtā'lāquichlaktzi' patrōn tī mā'kahuanilh jā xatze līcha'nat, ū'tza' skāhui'ni'. A'cxni' ī'can, ū'tza' huanicu'tun a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Tasācu'a'n tī nata'ī' pa'lhma', ū'tunu'n āngeles. ⁴⁰Chuntza' chī nacātayacan jā tze ya pa'lhma' ē nacālhcuycan, chu lacxtim na'a'kspula a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. ⁴¹Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nacāmāpa'ksī ixāngeles nacātaya ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze ē ixlipō'ktuca'n tī tamāsu'yuni' ā'makapitzin natatlahua tū jā tze. Nacāmāxtukō' jā xla' māpa'ksīni'n ⁴²ē nacāmānū jā nacālhcuycan. A'ntza' natakahuan ē natalāxa ixtatzanca'n. ⁴³Xlaca'n tī tatlahua ixlīmāpa'ksīn Dios, xlaca'n natatasu'yu jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Tzēhuani't natatasu'yu hua'chi a'cxni' xkaka chi'chini'. Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit —huanli Jesús.

Tū līca'tzīni'can ixpālacata tumīn tū ixmā'cnūcanī't

⁴⁴Jesús cāhuanipāl̄h:

—Tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō' tzē nalimālakchā'nīcan lhūhua' tumīn tū mā'cnūcanī't nac ti'ya't. Namin chā'tin chi'xcu' ē namacla huā'mā' tumīn. Xla' namā'cnūpala jā ixiu'lh. Lipāxuhua na'a'n nastā'kō' ixlipō'ktu tū ka'lhī ē natamāhua huā'mā' ti'ya't jā mā'cnūca tumīn.

Tū līca'tzīni'can ixpālacata perla tū tapalaxla'

⁴⁵Jesús cāhuanipāl̄h:

—Nā tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin tamāhuana' tī cāputzatēlha chihuix xalactze tū huanīcan perlas. ⁴⁶A'cxni' namacla a'ktin tū xatze ē tapalaxla', ē nastā'kō' ixlipō'ktu tū ka'lhī ē na'a'n natamāhua tzamā' perla.

Tū līca'tzīni'can ixpālacata pūtayan tū pūchi'pacan squi'ti'

⁴⁷Jesús cāhuanipāl̄h:

—Nā chī Dios māpa'ksīni'nkō' ū'tza' hua'chi a'ktin pūtayan tū pūchi'pacan squi'ti' ē tū mojōcan nac mar ē nacāmācutū kempāl̄hūhua' squi'ti'. ⁴⁸A'cxni' tzauma pūtayan, chī'pana'nī'n squi'ti' natale'n na ixquilhtūn mar ē a'ntza' natatahui'la natalacsaca squi'ti'.

Xatze squi'ti' nacāmojōcan nac morralh ē tū jā xatze, nacāmaka'ncan. ⁴⁹ Chuntza' nala a'cxni' nasputa tzamā' cā'quillhtamacuj. Natataxtu ángeles ē nacālacmāxtu tī jā tze tachi'xcuhui't na ixlacpu'na'i'tātca'n xalactze. ⁵⁰ Jā tze tachi'xcuhui't nacāmānūcan jā nacālhcuyucan ē a'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n —huanli Jesús.

Xasāsti' catūhuālh ka'lhī ixtapalh ē nā xamakāstza' ka'lhī ixtapalh

⁵¹ Xlītza'la Jesús cākelhasqui'nīlh:

—ĶĒ kexpa'tā'tit ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin?

Xlaca'n takelhtilh:

—Jē, Māpa'ksini', iccākexmatāuj.

⁵² Palaj tunca cāhuanilh:

—A'cxni' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin quiscujni' nahuan, xla' nala hua'chi chā'tin ixtēcu' chic. Ē huā'mā' chi'xcu' ka'lhī lhūhua' tū tapalaxla' ē a'cxni' mini'ni' namāxtu catūhuālh xala' makāstza' ē a'cxni' mini'ni' namāxtu catūhuālh tū sāsti'cus. Chuntza' natlahua xamākelhtahua'kē'ni'.

Jesús a'lh nac Nazaret

Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30

⁵³ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh ixlipō'ktuca'n tū lica'tzini'can, a'lh ā'lacatin ⁵⁴ ē chā'lh nac Nazaret jā stacli. A'ntza' ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas. Tī takexmatli talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu', Ķjāchu sca'tli huā'mā' talacapāstacni'? ĶChī tzē cālītlahua tzamā' lī'a'cnīn? ⁵⁵ Ū'tza' huā'mā' ixka'hua'cha xuacna' ē nā María ixtzi'. Ixtā'timīn cāhuanican Jacobo ē José ē Simón ē Judas. ⁵⁶ Ixlipō'ktuca'n ixtā'timīn xapuscān nā huā'tza' tahuī'lāna'lh na quincā'lacchicni'ca'n. Ķjāchu sca'tli ixlipō'ktu huā'mā'?

⁵⁷ Ū'tza' talisitzi'lh ē talakmaka'lh Jesús. Xla' cāhuanilh:

—Chā'tin a'kchihuīna' nalakachi'xcuhui'can calhāxcuhuālh jā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixchic ē xalanī'n na ixcā'lacchicni' jā talakachi'xcuhui'cu'tun.

⁵⁸ A'ntza' na ixcā'lacchicni' jā ta'a'ka'i'lh ē ū'tza' Jesús jā lhūhua' litlahualh lī'a'cnīn.

14

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9

¹ Tzamā' quillhtamacuj Herodes gobernador ixuanī't nac estado Galilea. Māca'tzīnica ixpālacata Jesús. ² Herodes cāhuanilh ixtā'scujnu'ni'n:

—Ū'tza' huā'mā' Juan Mā'kpaxīni'. Lacastālancuana'ni't ixlacpu'na'i'tātca'n nīni'n. Ū'tza' lika'lhī litli'hui'qui tū litlahua lī'a'cnīn.

³ Herodes ixmāstā'ni't limāpa'ksin cachi'paca Juan ē calē'nca nac pūlāchi'n nachī'can. Māchi'nīni'lh ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't. ⁴ Juan ixuanimā'lh Herodes:

—Jā mini'ni' chī lī'pina' Herodías hua'chi mimpuscāt.

⁵ Masqui Herodes ixmaknicu'tun Juan, cājicua'ni'lh tachi'xcuhui't. Xlaca'n tapuhuanli Juan ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

⁶ A'cxni' Herodes lakchā'lh ixcā'ta, tlhualh cā'tani'. Ixtzu'ma'jāt Herodías tlīlh na ixlacatinca'n tī ixcā'invitarlicani't. Limakapāxui'lh Herodes ⁷ ē xla' huanilh ixmaxqui'lh tzu'ma'jāt catūxcuhuālh tū nasqui'ni'. ⁸ Palaj tunca xatzi' maxqui'lh talacapāstacni' ē tzu'ma'jāt squi'ni'lh Herodes chuntza':

—Caquima'xqui' chuhua'j ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'. Cali'ta' a'ktin nac pulātu.

⁹ Ū'tza' lilipuhuanli Herodes chī ixmālacnūni'ni't tzu'ma'jāt. Tī ixcā'invitarlicani't takexmatli tū ixuanicani't, ē ū'tza' jātza' la lakpalilh ixtachihuīn. Herodes māpa'ksini'lh camaxqui'ca. ¹⁰ Chuntza' macā'lh limāpa'ksin nac pūlāchi'n ē māmāyujūnīni'lh ixa'kxāk Juan. ¹¹ Palaj tunca līminca a'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxqui'ca tzu'ma'jāt ē xla' maxqui'lh ixtzi'.

¹² Palaj tunca tamilh i'scujnu'ni'n Juan ē talē'lh ixmacni' ē tamā'cnūlh. Ā'listān ta'a'lh tamāca'tzini' Jesús.

Jesús cāmāhui'lh a'kquitzis mil chi'xcuhui'n

Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

¹³ A'cxni' māca'tzinīca Jesús, xla' tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān jā jā tī ixa'nān. A'cxni' ca'tzīca jā ixa'mā'lh, lhūhua' tachi'xcuhui't tataxtulh nac ixcā'lacchicni' ē tastālani'lh catujan na ixquilhtūn xcān. ¹⁴ A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē cālakalhu'manli. Cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n tī ixcālīmini'cani't.

¹⁵ A'cxni' i'smalanka'namā'lh'tza', i'scujnu'ni'n Jesús talakmilh ē tahuanihl:

—Kōtanū'tza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. Cacāmacapi tachi'xcuhui't nata'a'n natatamāhua ixlihua'ca'n nac cā'lacchicni'.

¹⁶ Jesús cākelhtīlh:

—Jā ixlacasqui'nca nata'a'n; cacāmāhui'tit hui'xina'n.

¹⁷ Xlaca'n tahuanihl:

—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti'.

¹⁸ Jesús cāhuanīlh:

—Cacālī'ta'ntit.

¹⁹ Palaj tunca cāmāpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhui't nac cā'seketni'. Palaj tunca Jesús cātayalh macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzin Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē squi'ti' ē cāmāxqui'lh i'scujnu'ni'n. Xlaca'n tamāpitzīlh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't. ²⁰ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'ni'n tamākestokli lhūhua' xalacpītzun hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quitāxtūlh. ²¹ Chi'xcuhui'n tī tahuā'yalh xlaca'n a'kquitzis mil ē nā tahuā'yalh puscan ē lacstīn.

Jesús kelhtlā'luanli na ixkelhni' xcān

Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21

²² Xlī'tza'la Jesús cāhuanīlh i'scujnu'ni'n catatojōlh nac barco ē catapūlani'lh ixtuntacut nac mar. Xla' ixcāmācā'mā'lh tachi'xcuhui't. ²³ A'cxni' ixcāmācā'nkō'ni't, Jesús ixlimān tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarīni' Dios. A'cxni' tzi'suanli, ixlimān ixui'lh a'ntza' ²⁴ lihuan i'scujnu'ni'n ixtatētaxtumā'nalh nac xcān nac barco. Ū'nulh ē ixpuput mar ixtatā'kayāhuamā'nalh ē tasno'kli barco. ²⁵ A'cxni' xkakalh, Jesús ixcālaktalacatzuna'jītēlha xlacā'n. Ixkelhtlā'huantēlha xcān. ²⁶ A'cxni' scujnu'ni'n talaktzī'lh chā'tin tī ixkelhtlā'huantēlha xcān, cāmekē'klhalh ē tajicua'ni'lh ē palha' tahuani:

—¡Lakachuyayāuj!

²⁷ Jesús cāhuanīlh:

—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit. Quit tī icmimā'lh.

²⁸ Palaj tunca Pedro huanīlh:

—Māpa'ksini', palh ixlicāna' hui'x, caquihua'ni' ē na'ickelhtlā'luan xcān na'iclakapāxtokān.

²⁹ Jesús huanīlh:

—Cata't.

Palaj tunca Pedro tacutli nac barco ē tzuculh kelhtlā'luan xcān nalakapāxtoka Jesús.

³⁰ A'cxni' makca'tzilh palha' ū'ni', jicua'nli ē tzuculh tā'cnū ē palha' huanli:

—¡Caquimakapūtaxtu, Māpa'ksini'!

³¹ Palaj tunca Jesús macachi'palh ē huanīlh:

—Xmān macsti'na'j a'ka't'ya'. ¿Tū ixpālacata jā quilipāhua'na'?

³² A'cxni' xlaca'n tatojōlh nac barco, ca'cs lalh ū'ni'. ³³ Palaj tunca xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac barco talaktaquilhpūtalh Jesús ē tahuanihl:

—Ixlicāna' hui'x i'Ska'ta' Dios.

Jesús cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n xalanī'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mr. 6:53-56

³⁴ Ta'a'lh ixtuntacut nac xcān ē tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret. ³⁵ A'cxni' tachi'xcuhui't xalanī'n a'ntza' talakapasli Jesús, tamāca'tzīnīni'lh calhāxcuhuālh nac tzamā' ti'ya't. Cālīmini'ca lhūhua' ta'jatatlani'n jā ixui'lh Jesús. ³⁶ Tasqui'ni'lh cāmāxteklī xmān ixtaxa'malh ixtampān ixlu'xu'. Tatzeyalh ixlipō'ktuca'n tī taxa'malh.

15

Tū cālactlahua chi'xcuhui'n

Mr. 7:1-23

¹ Palaj tunca makapitzin fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin talaktalacatzuna'jilh Jesús. Ixtamini'ta'ncha' cā'lacchicni' Jerusalén ē takelhasqui'nilh:

² —Miscujnu'nī'n, ĵtū ixpālacata jā takexmatni' ixtahui'latca'n quinapapana'ca'n? Jā tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca a'cxni' natahuā'yan.

³ Jesús cākelhasqui'nilh:

—Nā hui'xina'n, ĵtū ixpālacata mākēnū'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios nacāmākentax-tūyā'tit mintahui'latca'n? ⁴ Dios huanli: “Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzi'.” Nā huanli: “Camaknīca tī cachihuālh huani ixtāta' o ixtzi'.” ⁵ Hui'xina'n xtum hua'nā'tit. Hui'xina'n māsu'yuyā'tit palh chā'tin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzi': “Jāla icmak-tāyayān. Ixlipō'ktu tū icka'lhī icmālacnūni'nī'ttza' Dios.” ⁶ Hui'xina'n māsu'yuyā'tit palh chā'tin chuntza' nahuan, jātza' ixlacasqui'nca xla' namaktāya ixtāta' o ixtzi'. Chuntza' hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios ē māsu'yuyā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan mintahui'latca'n. ⁷ Tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! Ixlicāna' chī cālīchihuīna'ni' hui'xina'n profeta Isaías a'cxni' tzo'kli huā'mā':

⁸ Tzamā' tachi'xcuhui't xmān tahuan quintalakachi'xcuhui'.

Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksilh.

⁹ Jā tū limacuan chī quilaktaquilhpūta.

Tū tamāsu'yuyā, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhui'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī huanli Dios.

¹⁰ Palaj tunca Jesús cāta'satinilh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—Caquilāxematni'uj ē caca'tzīt: ¹¹ Jā ū'tza' tū naquilhnanū chi'xcu' ē chuntza' nalika'lhī ixcuenta. Tū jā tze tachihuīn tū naquilhntaxtu chi'xcu', ū'tza' nalika'lhī ixcuenta.

¹² Palaj tunca ī'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jilh ē tahuanilh Jesús:

—ĴĒ ca'tziya' palh cālīmakasītzī'ya' fariseos chī hua'na'?

¹³ Xla' cākelhtilh:

—Catūxcuhuālh licha'nat tū jā cha'nli quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' natampu'lhucan pō'ktu ixtankēxē'k. ¹⁴ Cacāmāxtektit fariseos. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n tī talē'n ā'makapitzin lakatzī'nī'n. Palh chā'tin lakatzī'n napekechi'palē'n ixtā'lakatzī'n, ixchā'tu'ca'n natatamakahuasa jā pulhucunu'ncanī't.

¹⁵ Palaj tunca Pedro huanilh Jesús:

—Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun huā'mā' tū huanti.

¹⁶ Jesús huanilh:

—ĴĒ jā kexpa'tā'tit nūn hui'xina'n? ¹⁷ Ca'tziyā'tit catūxcuhuālh tū naquincāquilhtanūyān, ū'tza' natojō na quimpūlacni'ca'n ē ā'listān nataxtu. ¹⁸ Tachihuīn tū naquincāquilhtaxtuayān, ū'tza' tū lacapāstacni'tauj pūla. Ū'tza' nalitasu'yuyā palh tze quina'n o jā tze. ¹⁹ Chuntza' chī lacapāstacna'n chi'xcu', chuntza' natlahua: namaknīni'n, o naka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, o naka'lhāna'n, o na'a'kskāhuī'nin, o na'a'ksa'nīni'n. ²⁰ Pō'ktu tzamā' tū jā tze tū tlahua, ū'tza' nalactlahua chi'xcu'. Palh nahuā'yan a'cxni' jā macacha'ka'nī't chuntza' chī ixtahui'latca'n Fariseos, ū'tza' jātū huanicu'tun.

Puscāt xamini' a'ka'ī'lh Jesús

Mr. 7:24-30

²¹ Jesús taxtull a'ntza' ē a'lh ā'lacatin jā tahui'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. ²² Ixui'lacha' chā'tin puscāt xala' nac tzamā' ti'ya't jā huanican Canaán. Xla' jā israelita ixuanī't. Lakmilh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', hui'x' i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj; caquilakalhu'ma'nti. Quintzu'mā'jāt ka'lhī jā tzeza ū'ni' ē palha' pātīni'n.

²³ Jesús jā tū likelhtilh. Palaj tunca tamilh ī'scujnu'nī'n ē tahuanilh:

—Tzamā' puscāt quincāstālani'yān ē ta'satēlha. Cama'capi a'jnanu'.

²⁴ Palaj tunca Jesús huanli:

—Dios quimacamini't na'iccāmākapūtāxtū xmān tī israelitas.

²⁵ Puscāt laktalacatzuna'jilh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—¡Māpa'ksīni', caquimaktāya'!

²⁶ Jesús kelhtilh:

—Jā mini'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxqui'can lichichīn. (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas jā ixtalakachi'xcuhui' tī jā israelitas ē ixcāmāpācuhui chichīn.)

²⁷ Xla' huanilh:

—Jē, ixlicāna', Māpa'ksīni'. Masqui icca'tzītza', chichīn tzē natasacua' tū nayuja na ixmesa ixtēcu'ca'n.

²⁸ Palaj tunca Jesús kelhtilh:

—Tzej a'ka'ī'ya', puscāt. Calalh chī quisqui'ni'ya'.

Tzamā' puntzuna' palaj tunca tzeyanli ixtzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlani'n

²⁹ Jesús taxtulh a'ntza' ē tētaxtulh ixquiltūn lago Galilea. Ā'listān tā'cxtunu'lh nac sipej ē a'ntza' tahuī'lh. ³⁰ Līlhūhua' tachā'lh jā ixui'lh ē talīmini'lh lū'ntū'nuni'n ē lakatzi'nī'n ē tī kō'ko'n ixtahuani't ē tī macastuntu'lu'n ixtahuani't ē lhūhua' ā'makapitzin ta'jatatlani'n. Cāmāpī'ca nac ti'ya't lacatzuna'j ixtujan Jesús ē xla' cāmātzeyīlh ixlipo'ktuca'n. ³¹ Tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh chī tachihuāna'ni tī kō'ko' ixtahuani't ē chī tze tahuani' ixmacanca'n macastuntu'. Ē tī ixtalū'ntū'nuni't tzej tatlā'huanli ē lakatzi'nī'n talacahuāna'lh. Ū'tza' talī'a'cnīlh tachi'xcuhui't. Tatzuculh tamakapāxui Dios tī ixDiosca'n israelitas.

Jesús cāmāhui'lh a'ktā'ti' mil chi'xcuhui'n

Mr. 8:1-10

³² Palaj tunca Jesús cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Iccālakahu'man tachi'xcuhui't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahuā'. Palh na'iccāmācā'n na ixchicca'n ē jā tahuā'yanī't, palhāsā' nataxla-jua'nān nac tej.

³³ Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tahuani'lh:

—¿Chī nalika'lhīyāuj lihua't tū natalika'sa? Lhūhua' tachi'xcuhui't ē jā tī hui'lh huā'tzā'.

³⁴ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Mactojon ē makapitzin xalacstīn squī'ti'.

³⁵ Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhui't nac ti'ya't. ³⁶ Xla' cātayalh mactojon pāntzīn ē squī'ti' ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Palaj tunca cāmāpitzini'lh ē cāmaxqui'lh ī'scujnu'nī'n ē xlaca'n cāmaxqui'lh tachi'xcuhui't. ³⁷ Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē talika'sli. Ā'listān xalacpitzun tū taquītāxtūlh cāmātzumalh pātojon chā'xta. ³⁸ Tī tahuā'yalh, xlaca'n a'ktā'ti' mil chi'xcuhui'n. Nā tahuā'yalh puscan ē lacstīn. ³⁹ Ā'listān Jesús cāmācā'lh tachi'xcuhui't ē tojōlh nac barco ē a'lh nac a'ktin ti'ya't jā huanican Magdala.

16

Fariseos ē saduceos tasqui'nli lī'a'cnīn

Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56

¹ Fariseos ē saduceos talaka'lh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun, ē tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn tū nalītasu'yu Jesús xala' nac a'kapūn. ² Xla' cākelhtilh:

—A'cxni' tā'cnūmā'lh chī'chīni' hui'xina'n hua'nā'tit: “Jā catimilh xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn.” ³ Palh tzi'saj, hua'nā'tit: “Chuhua'j namin xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn ē pucsui'lh.” ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē namālakchīpini'yā'tit palh namin xcān a'cxni' laktzī'nā'tit a'kapūn. Masqui laktzī'nā'tit lī'a'cnīn tū ictlahua, jā a'ka'ī'ni'yā'tit Dios quimacamilh. ⁴ Tachi'xcuhui't tī tahuī'lāna'lh chuhua'j

jā tze ē jā ta'a'ka'i' ē xlaca'n tasqui'n li'a'cnīn. Jā nacāmāsu'yuni'can li'a'cnīn; xmān naquina'kspula chuntza' chī a'kspulalh Jonás —huanli Jesús.

Cāmāxtekli ē a'lh.

Jesús cāmāsu'yuni'lh i'scujnu'ni'n cuenta catatlahualh fariseos

Mr. 8:14-21

⁵ A'cxni' scujnu'ni'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, jā talē'lh pāntzīn. Ixtapātza'nkāni't.

⁶ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos.

⁷ Scujnu'ni'n talātā'chihuina'lh ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā limiuj pāntzīn.

⁸ Jesús ixca'tzi tū ixtalāhuanimā'nalh ē chī xlaca'n jā ixtaca'tzi ixlichihuina'mā'lh tū ixtamāsu'yu fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh:

—¿Tū ixpālacata li'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā lita'ntit? ¿Xmān macsti'na'j a'ka'i'yā'tit!

⁹ ¿Ē jāna'j ca'tziyā'tit? ¿Ē jātza' lacapāstacā'tit macquitzis pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'kquitzis mil chī'xcuhui'n? ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpītzun?

¹⁰ Calacapāstactit mactojon pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'ktā'ti mil chī'xcuhui'n. ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpītzun? ¹¹ ¿Tū ixpālacata jā ca'tziyā'tit palh jā pāntzīn xa'iclichihuina'mā'lh a'cxni' iccāhuanin cuenta ixtlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos?

¹² Palaj tunca taca'tzilh Jesús jā ixcāhuanini't cuenta ixtatlahualh ixlevadura pāntzīn. Ixcāhuanicu'tun palh cuenta ixtatlahualh ixtamāsu'yunca'n fariseos ē saduceos.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21

¹³ A'cxni' Jesús chā'lh jā huanican Cesarea Filipino, cākelhasqui'nīlh i'scujnu'ni'n:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahuan quimpālacata quit ti Chī'xcu' xala' Tālhāmā'n?

¹⁴ Xlaca'n takelhtīlh:

—Makapitzīn tahuan mat hui'x Juan Mā'kpaxīni'. Ā'makapitzīn tahuan mat hui'x Elías.

Ā'makapitzīn tahuampala mat hui'x Jeremías o a'chā'tin a'kchihuina'.

¹⁵ Palaj tunca cākelhasqui'nīlh:

—Ē hui'xina'n ¿chī hua'nā'tit tīchu quit?

¹⁶ Palaj tunca Simón Pedro huanilh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nau ē i'Ska'ta' Dios xaxlicāna'.

¹⁷ Jesús kelhtīlh:

—Lipāxuhua hui'x, Simón ixka'hua'cha Jonás. Huā'mā' talacapāstacni' jā tamāsu'yuni'n chī'xcuhui'n. Xmān Dios māca'tzīnīn. ¹⁸ Quit icuaniyān hui'x Pedro ē ū'tza' mintacuhui'ni huanicu'tun “chihuix.” Hui'x nalaya' hua'chī chihuix tū nalīmātzucucan quintemplo. Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i', jāla caticāskāhui'ca; nūn līnīn jāla caticāskāhui'lh.

¹⁹ Quit na'icmaxqui'yān litli'huī'qui ē nacāmāpa'ksi'ya' xlaca'n tī tatapa'ksīni' Dios. Tū hui'x makxteka tatlahua tī ta'a'ka'i' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nala chuntza' nac a'kapūn. Tū hui'x jā makxteka tatlahua tī ta'aka'i' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' calalh nac a'kapūn.

²⁰ Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksilh i'scujnu'ni'n jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nani

Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27

²¹ Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' i'scujnu'ni'n chuntza':

—Ixlasacqui'nca na'ica'n nac Jerusalén. A'ntza' naquintamakapātīnīn xanapuxcu'nu' xala' nac templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksīn. Naquintamakni. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālanuana'n.

²² Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzuculh tā'lāhuan ē tzē'k huanilh:

—¿Māpa'ksīni', jā camāxtekli Dios! ¡jā cati'a'kspulan chuntza'!

²³ Jesús talakspi'tli ē huanilh Pedro:

—ꞑCatakēnu! Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhui'ni'. Hui'x quimā-makchu'yī'ya'. Hui'x jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

²⁴Palaj tunca Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Palh catīxcuahuālh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza'la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calihui'lilh natlahua quintalacapāstacni' masqui capātini'lh chuntza' chī quit na'icpātini'n ē caquistālani'lh. ²⁵Ti ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalipātini'n quimpālacata, jā catitaka'lhilh ixlamatatca'n tū jā catilakspuṭli. Tī natapātini'n masqui catalinīlh quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixlamatatca'n tū jā catilakspuṭli. ²⁶Palh chā'tin chi'xcu' ixtla-jakō'lh ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū limacuan palh jā ka'lhī ixlamatat tū jā catilakspuṭli. Jā tū a'nan tū xla' tze namāstā' ē naka'lhī ixlamatat tū jā catilakspuṭli. ²⁷Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē na'icmimpala ē na'icka'lhī ixlitli'hui'qui xaTāta' ē na'icxkaka chī xkaka quinTāta' nac a'kapūn. Naquintatā'min quināngeles. A'cxni' na'icmin, chā'tunu' naxoko chuntza' chī tlahuani't palh tze o jā tze. ²⁸Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Makapitzin tī tahui'lāna'lh huā'tza' chuhua'j ē xlaca'n jā catitanilh a'cxni' jāna'j naquilaktzī'n can quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'cxni' na'icmimpala na'icmāpa'ksīni'n.

17

Xkakalh Jesús

Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36

¹Ixlilakachāxan quilhtamacuj Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan tī ixtā'tin Jacobo ē tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh a'ktin nac sipej tālmā'n ē tatā'cxṭulh. ²A'ntza' talakpalilh Jesús ē xtum ixtasu'yu na ixlacatīnca'n. Ixlacan Jesús xkakalh hua'chi chī xkaka chī'chini' ē ixlū'xu' stala'nka' huanli hasta xkakalh. ³Palaj tunca cātasu'yuni'lh Moisés ē Elías tī ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. ⁴Palaj tunca Pedro huanilh Jesús:

—Māpa'ksīni', xalitze hui'lāna'uj huā'tza'. Palh lacasqui'na', quina'n na'icyāhuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'. A'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixtla' Moisés ē a'ktin ixtla' Elías.

⁵Ixchihuīna'mā'lhcus Pedro ē milh a'ktin poklhu' snapapa ē cālītamacstī'lh. Takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē laktza' icpāxqui'. Xla' quimakapāxui'. Cakexpa'ttit tū huan.

⁶A'cxni' scujnu'ni'n takexmatli huā'mā' tachihuīn, lacataj tatamā'lh ē tajicua'nli. ⁷Palaj tunca Jesús cālaktalacatzuna'jilh ē cāxa'malh ē cāhuanilh:

—Catāqui'tit ē jā cajicua'nli.

⁸A'cxni' tatāqui'lh ē talaktzī'lh, jā tī chā'tin ixa'nan, xmān Jesús.

⁹A'cxni' ixtatayujmā'nalh nac sipej, Jesús cāmāpa'ksīlh:

—Jā tī chā'tin catihua'ni'tit tū laktzī'ntitcus. Jā catihua'ntit hasta a'cxni' Chi'xcu' xala' Tālmā'n nalacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tāca'n nini'n.

¹⁰Palaj tunca scujnu'ni'n takelhasqui'nilh Jesús:

—ꞑTū ixpālacata tahaun xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksīn palh xapūla namin Elías ē ā'listān namin Cristo tī Dios namacamin?

¹¹Jesús cākelhtilh:

—Ixlīcāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nalacāxtlahuakō' ixlipō'ktu. ¹²Iccāhuaniyān milltza' tī huanican Elías ē jā tī lakapasli. Chi'xcu'ni'n tatlahuani'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n. Nā chu chuntza' Chi'xcu' xala' Tālmā'n namakapātīnīncan —cāhuanilh.

¹³Palaj tunca scujnu'ni'n taca'tzilh a'cxni' Jesús huanli ixmini'ttza' Elías, ixlīchi-huīna'mā'lh Juan Mā'kpxāni'.

Jesús mātzeyilh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni'

Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43

¹⁴A'cxni' tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh tachi'xcu'ni't, chā'tin chi'xcu' laktalacatzuna'jilh ē tatzkostani'lh Jesús ē huanilh:

¹⁵—Māpa'ksīni', calakalhu'ma'nti quinka'hua'cha. Paxnīni'n ē palha' pātini'n. Makl-hūhua'tza' chī'chinli nac macscut ē tojōlh nac xcān. ¹⁶Iccālīmīni'lh miscujnu'ni'n ē jāla tamātzeyilh.

¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—¿Hui'xina'n tachi'xcuui't ti jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jā a'ka'i'yā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān hui'xina'n? Caquilī'ta'ni' ka'hua'cha.

¹⁸ Palaj tunca Jesús lacaquilhniilh jā tzeza ū'ni' ē palaj tunca taxtuni'lh ka'hua'cha. Xamaktin tzezanli.

¹⁹ Ā'līstān scujnu'ni'n ixlīmānca'n ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeza ū'ni'?

²⁰ Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'i'yā'tit. Ū'tza' jāla līmaxtutit. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Palh lī'a'ka'i'yā'tit ixlīpō'ktu milistacna'ca'n masqui tzucupā'na'ntitcus a'ka'i'yā'tit, tze ixua'ni'tit huā'mā' sipej: “Catapānu' huā'tzā' ē capit ā'lacatin”, ē sipej natapānū. Jā tū a'nan tū jāla catitlahua'tit palh ixlīcāna' a'ka'i'yā'tit. ²¹ Huā'mā' jā tzeza ū'ni' hua'chi jāla māxtucan. Xmān tze namāxtucan palh nalihui'liyā'tit jā catihuā'ya'ntit ē natlahua'yā'tit oración.

Jesús māca'tzīnīni'mpālīh chī nani

Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45

²² A'cxni' ixtatētaxtumā'nalh nac estado Galilea, Jesús cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

—Quit Chī'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n chī'xcuui'n.

²³ Xlaca'n naquintamakni ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālanca'na'n —cāhuanilh.

Huā'mā' tachihuīn cālīmakalipuhanli.

Chī Jesús līxokolh tū ixla' templo

²⁴ A'cxni' Jesús ē ī'scujnu'ni'n tachā'lh nac cālācchicni' Capernaum, talakmilh Pedro ti ixtamātā'jīni'n nac templo. Takelhasqui'nilh:

—¿Ē jā xoko tū ixla' templo mimākelhtahua'kē'ni'?

²⁵ Pedro cākelhtilh:

—Xoko.

Palaj tunca a'cxni' Pedro tanūlh nac chic, Jesús pūla chihuīna'nli ē huanilh:

—¿Chī puhua'na', Simón? Reyes xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj, ¿tichu mātā'jīni'n līxokot? ¿Ē cāmātā'jī tī māpa'ksīni'n o tī māpa'ksīcan?

²⁶ Pedro kelhtilh:

—Mātā'jīcan tī māpa'ksīcan.

Jesús huanilh:

—Ē jā taxoko xlaca'n tī tatapa'ksīni' rey. QuinTāta' nac a'kapūn hua'chi rey ē quina'n tapa'ksīni'yāuj xla'. ²⁷ Masqui chuntza', jā cāmakasītzī'ncu'tunāuj tī tamātā'jīni'n. Ē capit nac lago ē camojo' minanzuelo. Squī'ti' tū pūla namācutūya', namākelhpitziya' ē namacla'ya a'ktin tumīn. Ū'tza' na'a'cchā'n tū nalīxokocan. Calī'pi ē nalīxoko'ya' chī quinchā'tu'ca'n.

18

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48

¹ Palaj tunca scujnu'ni'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—¿Tichu ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō'?

² Palaj tunca Jesús māta'satinini'lh chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha ē yāhualh na ixlacpu'na'i'tātca'n ³ ē cāhuanilh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Palh hui'xina'n jā talakpali'yā'tit ē nalītaxtuyā'tit hua'chi chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha, jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ‘Chuntza' catīxcuahuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' huā'mā' tī jā ka'tla' maka'tzī ē na'a'ka'i' chī lacstīn ta'a'ka'i'. ³ Catīxcuahuālh tī quintapa'ksīni' quit ē ū'tza' nalīpāxquī' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' hua'chi quit quimpāxquī'.

Jesús limāsu'yulh tī tatlahuani' tū jā tze ā'makpitzin

Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2

⁶Jesús cāhuanipālh:

—Palh catihuālh chihuīna'makasitzi' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha tī quina'ka'i'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalitlahua tū jā tze, huā'mā' chi'xcu' jā tze. Xatze ixpich'i'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojoāca nac mar jā pūlh mā'n ē najicsua'. ⁷¡Koxa tila tachi'xcuhui't xalanin' cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tze tū hui'lh! Pō'ktu hui'lh tū nacāmākahuasī tachi'xcuhui't. ¡Koxa titala xlaca'n ti tamāmakahuasī ā'makapitzin ē tamātlahuī tū jā tze!

⁸'Chuntza' palh mimacan o mintujan nalitlahua'ya tū jā tze, xatze ixmacacā'yuju'ca' o ixtantucā'yuju'ca' ē jā catilitlahua' tū jā tze ixpālacata mimacan o mintujan. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspuṭli masqui macastuntu'lu' hui'x; ē jā tze palh namacapinca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj. ⁹Jā tze palh milakastapun nalaktzi'n catūhuālh ē ū'tza' nalitlahuacu'tuna' tū jā tze. Xatze ixmāxtu ē ixmaka' ē jā ixtlahua' tū jā tze ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspuṭli masqui lakakentīn hui'x; ē jā tze palh namacapinca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata a'ktu' milakastapun —huanli Jesús.

Purecu' tū ixtza'nkāni't

Lc. 15:3-7

¹⁰Jesús cāhuanipālh:

—Jā catilakmaka' jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Iccāhuaniyān nac a'kapūn ixángelesca'n lacstīn pō'ktu quilhtamacuj tatāya na ixlacatīn quinTāta' xala' nac a'kapūn. ¹¹Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē icmilh iccāmakapūtaxtū tī jā ixtaka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Xlaca'n hua'chi purecu' tū xatza'nkān ixtahuani't.

¹²¿Chī puhua'nā'tit? Palh chā'tin chi'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh lakatin namakatzā'nkā, ¿tū natlahua? Nacāmakxteka ā'makapitzin noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketni'. Na'a'n naputza purecu' tū makatzā'nkāni't. ¹³A'cxni' namacla, ixlicāna' ā'chulā' nalipāxuhua ixpālacata huā'mā' purecu' tū maclalh ē jā ā'makapitzin noventa y nueve tū jā tatza'nkālh. ¹⁴MinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' jā lacasqui'n natza'nkā jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Lacasqui'n nataka'lhī ixlatamat tū jā catilakspuṭli —huanli Jesús.

Jesús māsu'yulh ixlacasqui'nca natalāmātza'nkēna'ni' litā'timīn

Lc. 17:3

¹⁵Jesús cāhuanipālh:

—Palh mintā'tin tlahuani'yān tū jā tze, catā'chihuīna' ixlīmān ē namāca'tzinī'ya'. Palh xla' cuenta tlaha, chuntza' hui'x maktāyani'ta' ē jātza' natlahuapala tū jā tze. ¹⁶Palh mintā'tin jā cuenta tlaha a'cxni' tā'chihuīna'na', cacāmāta'satini' ā'chā'tin o chā'tu' tī nacātā'lakpina' ē natakexmata tūchu ixpālacata litā'chihuīna'na' mintā'tin. ¹⁷Palh jāna'j cuenta tlaha, nacāhuani'ya' tī ta'a'ka'i' a'cxni' natatakēstoka. Palh chuntza' jā cuenta tlaha, ixlacasqui'nca nalaktzi'na' hua'chi chā'tin tī jā a'ka'i'ni' Dios o hua'chi chā'tin matā'jini' tī a'kskāhuī'nin.

¹⁸'Ixlicana' tū iccāhuaniyān. Tū hui'xina'n jā namakxtekā'tit tū tlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn. Tū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn.

¹⁹Nā iccāhuanipalayān palh chā'tu' hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't ē lacxtim puhua'nā'tit tū nasqui'ni'yā'tit Dios a'cxni' na'orarlīyā'tit, quinTāta'ca'n Dios xala' nac a'kapūn nacāmāxqui'yān tū squi'ni'yā'tit. ²⁰Chuntza' a'ntza' jā natatakēstoka chā'tu' o kelhatu'tun quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlacpu'na'itā'tca'n —huanli Jesús.

²¹Palaj tunca Pedro laktalacatzuna'jilh Jesús ē kelhasqui'niilh:

—Māpa'ksīni', ¿chī maklā't na'icmātza'nkēna'ni' quintā'tin a'cxni' naquintlahuani' tū jā tze? ¿Ē maktojon na'icmātza'nkēna'ni'?

²²Jesús kelhtilh:

—Quit jā icuaniyān xmān maktojon; quit icuaniyān ā'maklhūhua' maktojon namātza'nkēna'ni'ya'.

Jesús cāhuanilh tū lica'tzīni'can chā'tin scujni' tī jā mātza'nkēna'ni'lh ā'chā'tin

²³Jesús cāhuanipālh:

—Chuntza' chī Dios nalimāpa'ksini'n tzē nalimālakchā'nī hua'chi chā'tin rey tī cāmātā'jilh ī'scujnu'ni'n. ²⁴Ixtzucumā'lhcus a'cxni' limini'ca chā'tin tī ixmaklaclē'n lhūhua' tumīn. ²⁵Ī'scujni' jā ixka'lhī tū nalixoko, ē ū'tza' rey limāpa'ksilh cacastā'maxqui'ca ā'chā'tin ixtēcu' tasācua'. Ē ā'nā cāstā'maxqui'lh xpuscāt ē ixlacstīn ē ixlipō'ktu tū ixka'lhī. Chuntza' tzē nalixoko tū ixlacclē'n. ²⁶Palaj tunca ī'scujni' tatzokostani'lh xpatrōn ē squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma'nti, quimpatrōn, ē na'icxokonu'ni'kō'yān.” ²⁷Xpatrōn lakalhu'manli ē mātza'nkēna'ni'lh tū ixlacclē'n ē makxtekli ca'a'lh.

²⁸“Xmān taxtulh tzamā' tasācua' ē tā'lāpāxtokli ā'chā'tin ixtā'tasācua' tī ixmaklaclē'n xmān macsti'na'j tumīn. Tzuculh pixpi'ta ē huanilh: “Ī'Caquixokonu'ni' tū quilacī'pini'ya'!” ²⁹Palaj tunca tī ixtā'tasācua' tatzokostani'lh ē squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma'nti ē na'icxokonu'ni'kō'yān.” ³⁰Ā'chā'tin jā lacasqui'nli ē mālacapū'lh ē māmānūnī'lh nac pūlāchi'n hasta naxokokō' tū laclē'n. ³¹Ā'makapitzīn scujnu'ni'n talimāmakchuyīlh chī tlhualh ixtā'tasācua'ca'n. Ta'a'lh tamāca'tzīnikō' xpatrōnca'n chī a'kspulalh. ³²Palaj tunca xpatrōnca'n māta'satīnīni'lh ixtasācua' ē huanilh: “Ī'Hui'x quiclhlaktzi'na' tasācua'! Quit icmātza'nkēna'ni'kō'n ixlipō'ktu tzamā' mincuenta xpalacata quīsqui'ni'. ³³Nā hui'x ixlakalhu'ma'nti mintā'tasācua' chuntza' chī quit iclakalhu'mani'.” ³⁴Laktza' sitzi'lh xpatrōn ē māpa'ksini'lh namakapātīnīncan nac pūlāchi'n hasta a'cxni' naxokokō' ixlipō'ktu tū ixmaklaclē'n.

³⁵Jesús ā'xmān huanli:

—Nā chuntza' nacātlahuani'yān quinTāta' xala' nac a'kapūn palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'ya'tit mintā'tinca'n cā'tapāxuhuān.

19

Jesús māsu'yulh xpalacata tī makxtekan puscāt

Mr. 10:1-12; Lc. 16:18

¹A'cxni' Jesús chihūina'nkō'lh, taxtulh nac Galilea ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ū'tza' tū hui'lacha' ixtuntacut nac xcān Jordán, a'ntza' na ixquilhtūn jā tā'cxtuyachi' chī'chīni'. ²Lilhūhua' tastālani'lh ē xla' cāmātzeyīlh ixlipō'ktuca'n a'ntza'.

³Palaj tunca makapitzīn fariseos talaktalacatzuna'jilh Jesús. Ixtalīlaktzi'ncu'tun ē ū'tza' talicelhasqui'nīlh:

—Ī'ē tzē makxtekan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhūni'ca'n xpalacata catūx-cuhuālh?

⁴Jesús cākelhtīlh:

—Ī'ē jā kelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtacihūin Dios? Chuntza' huan: “Dios cātlahuah chī'xcu' ē puscāt.” Chuntza' tlhualh a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quihltamacuj. ⁵Nā huan: “Ū'tza' nacālimakxteka ixtāta' ē ixtzi' chā'tin chī'xcu' ē natā'talacxtimi xpuscāt. Ixchā'tu'ca'n hua'chi xmān chā'tin natalītaxtu.” ⁶Chuntza' jātza' chā'tu' xla'ca'n; xmān chā'tin. Chuntza' jā minī'ni' chī'xcuhui'n nalāmāmakxteke tū Dios cātlahuah tzaj chā'tin.

⁷Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—Ī' tū xpalacata māpa'ksilh Moisés catzo'kca ca'psnap ē chuntza' tzē namakxtekāuj quimpuscātca'n?

⁸Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tlhualh Moisés xpalacata jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Jā chuntza' ixuanī't a'cxni' tzuculh cā'quihltamacuj. ⁹Quit iccāhuaniyān palh chā'tin chī'xcu' namakxteka xpuscāt tī jā ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chī'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Tī natā'tamakaxtoka chā'tin puscāt tī makxtecanī't, nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n.

¹⁰Palaj tunca ī'scujnu'ni'n tahuaniilh:

—Palh jicslihua' maxtkecan, jā quincāmini'ni'yān natamakaxtokāuj.

¹¹Jesús cākelhtilh:

—Ixlipō'ktuca'n jāla catitakexmatli huā'mā'. Xmān takexmata xlaca'n tī Dios nacāmāsu'yuni'. ¹²Tī jā tamakaxtoka ca'tzī tū ixpālacata jā catilitamakaxtokli. Hui'lh tī ix-tami'ni'ca'n jā catitatakaxtokli. Tū cātlahuani'ca ixmacni'ca'n, ū'tza' jā catitatakax-tokli ā'makapitzin, ē ā'makapitzin tatā'scuju'tun Dios ē ū'tza' jā catitalitamakaxtokli. Tī tzē nakexmata huā'mā', cakexmatli.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17

¹³Palaj tunca cālimini'ca Jesús makapitzin lacstīn nacā'a'cpūhui'li ixmacan ē natlahua oración. Scujnu'ni'n tatzuculh talacaquilhni tī ixtalimin. ¹⁴Jesús huanli:

—Cacāmakxtektit caquintalakmilh lacstīn ē jā cacāmāmakchuyi'tit. Tī natā'tapa'ksi Dios jā māpa'ksini'nkō', xlaca'n tī naquintalipāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn.

¹⁵Jesús cā'a'cpūhui'lilh ixmacan lacstīn ē ā'listān a'lh ā'lacatin.

Chā'tin chi'xcu' tī rico tā'chihuina'lh Jesús

Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30

¹⁶Chā'tin chi'xcu' laka'lh Jesús ē kelhasqui'nilh:

—Hui'x tzeya Mākelhtahua'kē'ni'. ¿Tūchu xa'ictlahualh tū tze ē ū'tza' na'iclika'lhī quilatamat tū jā catilaksputli?

¹⁷Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuanli'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī xatze ē ū'tza' Dios. Palh ka'lhicu'tuna' milatamat tū jā catilaksputli, nacākexpa'tni'ya' ixlimāpa'ksin Dios.

¹⁸Chi'xcu' kelhasqui'nilh:

—¿Tuchūyā limāpa'ksin?

Jesús kelhtilh:

—Jā timakni'ni'na'; jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n; jā tika'lhāna'na'; jā tilichi-huina'na' ā'chā'tin tū jā ixlicāna'; ¹⁹cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzi'; ē cacāpāxqui' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.

²⁰Chi'xcu' kelhtini'lh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'ni'ttza' hasta quiliska'ta'. ¿Tūchu quisputni'cus?

²¹Jesús huanilh:

—Palh tze huancu'tuna', caquistā'kō'j ixlipō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumin xcamanini'n ē chuntza' naka'lhī'ya' chī rico nalihua'na' nac a'kapūn. Ā'listān naquintā'pina'.

²²A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuin, lilīpuhuanli ē a'lh ixpālacata rico ixuanit'.

²³Palaj tunca Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jicslihua' natatā'tapa'ksi Dios xlaca'n tī lacricujnu'.

²⁴Iccāhuanipalayān jicslihua' nalipātlekecu'tun lakatin camello na ixtani' lixtokon. Ā'lihua'ca' jicslihua' natanū chā'tin rico jā māpa'ksini'nkō' Dios.

²⁵A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuin, i'scujnu'ni'n tali'a'cnilh ē talākelhasqui'nilh ixli'ū'tununca'n:

—¿Tichu tzē na'a'kapūtaxtu?

²⁶Jesús cālakalaktzi'lh ē cākelhtilh:

—Chi'xcuhui'n jāla tū catitatlahualh tū li'a'kapūtaxtucan; xmān Dios tzē nacāmākapū-taxtū.

²⁷Palaj tunca Pedro huanilh:

—Māpa'ksini', quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlipō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n. ¿Tūchu na'icka'lhīyāuj?

²⁸Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' xasāsti' nahuan cā'quilhtamacuj ē a'cxni' quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la jā māpa'ksini'ncan. Quit na'icmāpa'ksini'n ē hui'xina'n tī quilāstālani'ni'taujta' nā naquilāta'māpa'ksini'nāuj. Chā'tunu' natahui'laya'tit jā namāpa'ksini'nā'tit.

Nacātaputzāna'ni'yān xalanī'n kelhacāujtu' tribu tī israelitas. ²⁹ Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'kxteku'i'lilh ixchicca'n o ixtā'timinca'n o ixtāta'ca'n o ixtzi'ca'n o xpuscātca'n o ixcamana'ca'n o ixti'ya'tca'n, ē palh ta'a'kxteku'i'lilh quilipālacata, ā'lihua'ca'lh nataka'lhī. Catūxcuhuāl̄h tū ta'a'kxteku'i'lilh quilipālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi a'ktin ciento ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ē nataka'lhī xasāsti' xlatamatca'n tū jā catilaksputli. ³⁰ Lhūhua' a'nan tī cālakachi'xcuhui'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksini'nkō', jā caticālakachi'xcuhui'ca. Lhūhua' a'nan tī jā cālakachi'xcuhui'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksini'nkō', nacālakachi'xcuhui'can —huanli Jesús.

20

Jesús māsu'yulh ixpālacata maksucjini'n

¹Jesús cāhuanipāl̄h:

—Chī Dios limāpa'ksini'n tzē nalimālakchā'nican hua'chi chā'tin ixtēcu' pū'uva. Cā'cuhui'ni' taxtulh cāputza tasācu'a'n tī natapu'xa uvas. ²Cāhuanilh natatlaja ixquilhtamacujca'n ē cāmācā'lh natascuja na ixpū'uva. ³Ā'listān taxtupāl̄h hua'chi makna'jāstza' quilhtamacuj. Cālaktzi'lh ā'makapitzin nac litamāj tī jā ixtamaclani't ixtascujūtca'n. ⁴Cāhuanilh: “Nā capintit nascujā'tit na quimpū'uva ē na'iccāxokoyān chuntza' chī tlajayā'tit.” Xlaca'n ta'a'lh. ⁵Taxtupāl̄h hua'chi tastu'nūt ē nā hua'chi maktu'tun kōtanū huampala ē cāmācā'lh tasācu'a'n nac pū'uva natascuja. ⁶Chī makquitzis kōtanū a'mpāl̄h nac litamāj ē cāmaclal ā'makapitzin tī jā ixtascujmā'nal̄h. Cāhuanilh: “¿Tū ixpālacata xmān taya'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj ē jā scujpā'na'ntit?” ⁷Takelhtini'lh: “Jā icka'lhīyājū quimpatronca'n.” Palaj tunca cāhuanilh: “Capintit nā hui'xina'n ē nascujā'tit na quimpū'uva ē quit na'iccāxokoyān chuntza' chī tlajacan.” ⁸A'cxni' tā'cnūlh chi'chini', ixtēcu' huanilh xapuxcu' tasācu'a'n: “Cacāmāta'satinini' tasācu'a'n ē cacāxoko'. Pūla nacāxoko'ya' tī ā'xmān tatanūlh ē ā'listān nacāxoko'ya' tī pūla tatanūlh.” ⁹Palaj tunca tatakextimil̄h xlaca'n tī tatzuculh tascuja hua'chi makquitzis ē tatlaljal̄h ixquilhtamacujca'n. ¹⁰Ā'listān a'cxni' tatakextimil̄h xlaca'n tī tatzuculh tascuja tzi'saj, tapuhuanli palh ā'chulā' ixtatlajca'n. Xmān tatlaljal̄h ixquilhtamacujca'n. ¹¹Ē a'cxni' tamaktini'lh ixtumīnca'n, tatzuculh ta'a'ksa'n ixpatronca'n ¹²ē tahuanli: “Tzamā' kōtanūtza' tamil̄h; xmān tascujli a'ktin hora. Lacxtim cāxokoca chī quina'n. Quina'n icscujui pō'ktu quilhtamacuj nac chi'chini'.” ¹³Patrón kelhtil̄h chā'tin xlaca'n ē huanilh: “Quinamigo, quit jā iclahuani'n tū jā tze. ¿Ē jā icuanin palh natlajaya' minquilhtamacuj? ¹⁴Calī'pi mintumin ē capit. Quit icxokocu'tun huā'mā' chi'xco' tī chū'cus scujli chu lacxtim chi icxokoyān hui'x. ¹⁵¿Ē jā quila' tumin? Tzē na'icxoko chuntza' chī quintapāxuhuān. ¿Ē hui'x sītzi'ya' ixpālacata quit jā tampi'lh?”

¹⁶Chuntza' tī ā'xmān ixtahuani't, xlaca'n xapūla natahuan. Tī xapūla ixtahuani't, xlaca'n ā'xmān natahuan —huanli Jesús.

Ā'maktin Jesús māca'tzinini'lh chī nani

Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34

¹⁷A'cxni' Jesús ixtā'cxtunu'mā'lh nac Jerusalén, calē'lh i'scujnu'ni'n lacatzuna'j ē ixlimānca'n cāhuanilh:

¹⁸—Ca'tziyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' quit Chi'xco' xala' Tālhmā'n naquintamacamāstā' na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. Xlaca'n natahuan caquimāknica. ¹⁹Nā xlaca'n naquintamacamaxqui' makatiyātin. Naquintalakapala, ē naquintakēsnoka ē naquintaxtokohua'ca'. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nini'n —huanli Jesús.

Tū squi'nli ixtzi'ca'n Jacobo ē Juan

Mr. 10:35-45

²⁰Palaj tunca laktalacatzuna'jil̄h Jesús ixtzi'ca'n Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan Zebedeo. Puscāt cālamil̄h ixcamana' na ixlacatin Jesús ē tatzokostani'lh ē squi'nli a'ktin talakalhu'mān. ²¹Jesús kelhasqui'nilh:

—¿Tūchu lacasqui'na'?

Puscāt huanilh:

—Camāpa'ksi' tzamā' chā'tu' quincamana' natapāxtūtahui'layān jā namāpa'ksi'ni'nkōyā', chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxui.

²² Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū quilāsqui'ni'mā'naud. ¿Ē tzē natāyani'yā'tit palh napātini'nā'tit chī quit na'icpātini'n? Hua'chi chuntza' chī tzē napūko'tnunā'tit quinquaso.

Xlaca'n tahananli:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

²³ Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātini'nā'tit chuntza' chī quit, ū'tza' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit jāla icmāpa'ksīni'n. Xmān quinTāta' ca'tzi' tīchu naquimpāxtūtahui'la. Huā'mā' pūtahui'lh cāxui'līca xmān ixpālacataca'n tī Dios cālacsacli.

²⁴ A'cxni' kelhacāuj scujnu'nī'n taca'tzilh tū kelhasqui'nīca Jesús, xlaca'n talīsītzī'ni'lh chā'tu' litā'timīn ixpālacata pūtahui'lh. ²⁵ Jesús cāta'sani'lh ixlipō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Palha' tamāpa'ksīni'n. Nā hui'lh tī cāmāpa'ksī xlaca'n. ²⁶ Jā chuntza' catilalh na milacpu'na'i'tātca'n. Catīxcuhuālh tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala chī ixlacscujni'ca'n ā'makapitzīn. ²⁷ Catīxcuhuālh tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nalītaxtu hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn. ²⁸ Ē nacāmaktāya ā'makapitzīn chuntza' chī quit Chī'xcu' xala' Tālhma'n. Quit jā icmilh hua'chi xatēcu'; quit icmilh na'icscuja ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā' quilatamat ē na'iccāmakapūtaxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús cāmālacahuānīlh chā'tu' lakatzī'nī'n

Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43

²⁹ Jesús ē i'scujnu'nī'n ixtatatumā'nalh nac Jericó. Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani'mā'nalh. ³⁰ Ixtahui'lāna'lh lacatzuna'j nac tej chā'tu' lakatzī'nī'n. A'cxni' takexmatlī ixtētatumā'lh Jesús, xlaca'n tatzuculh tata'sa ē tahananli:

—Māpa'ksīni', hui'x i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'naud. ¡Caquilālakalhu'manui!

³¹ Tachi'xcuhui't talacaquilhni'lh ē tahananli cataquilhca'cslalh. Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē tahuampālh:

—Māpa'ksīni', hui'x i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'naud. ¡Caquilālakalhu'manui!

³² Palaj tunca Jesús tāyalh ē cāmāta'satinīni'lh lakatzī'nī'n ē cākelhasqui'nīlh:

¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahuani'yān?

³³ Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', iclahuāna'ncu'tunāuj.

³⁴ Palaj tunca Jesús cālalkalhu'manli ē cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Palaj tunca lakatzī'nī'n talacahuāna'lh ē tastālani'lh Jesús.

21

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

¹ A'cxni' ixtatalacatzuna'jīmā'nalhtza' nac Jerusalén, tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixu-anican Betfagé. A'ntza' ixlacatzuna'j sipej jā huanican Olivos. Jesús cāmāpūlīlh chā'tu' i'scujnu'nī'n² ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milaclhtza'jca'n. A'ntza' nalaktzī'nā'tit a'k'tin burro xatzī' tū chī'yāhuacani't ē nā yālh i'ska'ta'. Cacāxcuttit ē caquilālimini'uj huā'tzā'. ³ Palh catīhuālh nacākelhasqui'nīyan: “¿Tū ixpālacata cāxcutpā'na'ntit?”, nahuaniyā'tit: “Māpa'ksīni' nacāmaclacasqui'n.” Chuntza' nacāmakxteknī'yān.

⁴ Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū ixtachihuīn a'kchihuīna' jā tzo'kcani't chuntza':

⁵ Cācāhua'ni' xalani'n nac cā'lacchicni' jā huanican Sión:

“Calaktzī'ntit. Mimā'lh mimPuxcu'ca'n.

Xla' jā ka'tla' makca'tzi.

Ke'hui'lh burro mimā'lh.

Kēhui'llh xaska'ta' animalh tū mācu'qui'can.”

⁶ Palaj tunca scujnu'ni'n ta'a'lh ē tatlahualh tū Jesús cālimāpa'ksilh. ⁷ Talīmini'llh xatzī' burro ē i'ska'ta' ē talikētlapalh ixl'u'ca'n ē Jesús kētahui'llh. ⁸ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixa'nan. Xlaca'n tamāpi'llh ixl'u'ca'n nac tej. Makapitzin tacā'lh xalacstīn ixepeken qui'hui' ē tayalh tamāpi'llh nac tej. ⁹ Ti ixtapūlatēlha ē ti ixtastālatēlha tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

— ¡Camakapāxūica ixtā'nat rey David ti ixka'lhīmā'nauj! ¡Dios casicua'lanātlahualh ti limimā'lh ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' quinDiosca'n! ¡Calakachi'xcuhui'ca Dios!

¹⁰ A'cxni' Jesús tanūlh nac Jerusalén, ixlīpō'ktuca'n ti ixtahui'lāna'ncha' tata-makchuyikō'lh ē takelhasqui'nīni'llh:

— ¿Tichu huā'mā'?

¹¹ Tachi'xcuhui't cākelhtīlh:

— Huā'mā' ū'tza' a'kchihuīna' Jesús ti xala' nac Nazaret nac estado Galilea.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' nac templo

Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹² A'listān Jesús a'lh xaka'tla' nac templo ē tanūlh ē cātantlakaxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n ti ixtastā'namā'nalh ē ti ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquīlhtin templo. Cā-makpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n ti ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n tachi'xcuhui't. Nā cāmakpūspi'tni'llh ixpūtahui'lhca'n ti ixtastā'mā'nalh pālumax. ¹³ Cāhuanilh:

— Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic namāpācuhuīcan Chic jā Tlahuacan Oración.” Chi tlahuapā'na'ntit, limaxtuni'ta'ntit hua'chī ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'ni'n.

¹⁴ A'ntza' nac templo talaktalacatzuna'jīlh Jesús makapitzin lakatzī'ni'n ē lū'ntū'nuni'n. Xla' cāmātzeyīlh. ¹⁵ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksīn a'cxni' talaktzi'llh li'a'cnīn tū Jesús cātlahualh, xlaca'n tasitzi'llh. Nā talisitzi'llh chī lacstīn na ixpūchakān templo tata'salh ē tahuanli: “¡Camakapāxūica i'xū'nātā'nat rey David ti ixka'lhīmā'nauj!” ¹⁶ Xlaca'n tahuanilh Jesús:

— ¿Tū ixpālacata jā cālacaquīlhni'ya' tzamā' lacstīn? ¿Ē jā kexpa'ta' tū tahuanimā'nān? Jesús cākelhtīlh:

— Jē, ickexmata. ¿Ē hui'xina'n jā kelhtahua'kani'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata huā'mā'? Chuntza' tatzo'kni':

Hui'x cāmāsu'yuni'ni'ta' lacstīn ē ti tatzi'qui'cus chī tzej natamakapāxūiyān.

¹⁷ Palaj tunca Jesús cā'a'kxtekui'līlh ē taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh nac Betania jā tachokolh tzamā' tzi'sa.

Jesús lacaquīlhni'lh xaqui'hui' higo

Mr. 11:12-14, 20-26

¹⁸ Ixlīlakali a'cxni' quitaspi'tpālh nac Jerusalén, Jesús ixtzi'nca. ¹⁹ Laktzi'llh a'katin xaqui'hui' higo na ixpaxtūn tej ē talacatzuna'jīlh nac qui'hui'. Qui'hui' jā ixka'lhī ixtahua'ca't; xmān ixka'lhī xapa'lhma'. Palaj tunca Jesús huanilh xaqui'hui' higo:

— ¡Jātza' ā'maktin catitahua'ca'!

Xamaktin scācli xaqui'hui' higo. ²⁰ A'cxni' i'scujnu'ni'n talaktzi'llh huā'mā', tali'a'cnīlh ē takelhasqui'nīlh Jesús:

— ¿Tū ixpālacata palaj scācli qui'hui'?

²¹ Jesús cākelhtīlh:

— Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Palh tzej na'a'ka'i'yā'tit ē palh jā napuhua'nā'tit Dios jāla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit lacxtim chī ictlahuani'llh quit qui'hui'. Nā tzē nahuaniyā'tit huā'hui'llh sipej: “Catapānu' huā'tzā' ē catojo' nac xcān”; ē nā chuntza' nala. ²² Ixlīpō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarlīni'yā'tit Dios, ixlīpō'ktu namaktīni'nā'tit, xmān calipāhua'ntit Dios.

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8

²³ Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo. Lihuan ixmāsu'yumā'llh, talaktalacatzuna'jīlh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

— ¿Tichu ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Ti maxqui'n limāpa'ksīn?

²⁴ Jesús cākelhtilh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Palh naquilākelhtiyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tichu ixlīmāpa'ksin iccālītlahuamā'lh tzamā'. ²⁵ ¿Tichu ixlīmāpa'ksin ixlīmā'kpaxini'n Juan? ¿Ixlīmāpa'ksin Dios o ixlīmāpa'ksinca'n chi'xcuhui'n? Caquilākelhtūj.

Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuina'n ixlīmānca'n ē talāhuaniilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj ixlīmāpa'ksin Dios, naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū expālacata jā a'ka'i'nī'ta'ntit?” ²⁶ Jāla nahuaniyāuj ixlīmāpa'ksinca'n chi'xcuhui'n. Cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhui't. Ixlipō'ktuca'n ta'a'ka'i' Juan ixlicāna' ixa'kchihuina' Dios ixuani't.

²⁷ Ū'tza' talikelhtilh Jesús:

—Jā icca'tziyāuj tichu ixlīmāpa'ksin.

Palaj tunca Jesús cāhuaniilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tichu ixlīmāpa'ksin iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

Jesús māsu'yulh expālacata chā'tu' ka'hua'chan

²⁸ Jesús cāhuaniilh:

—¿Tū puhua'nā'tit? Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ē ixka'lhī chā'tu' ixka'hua'chan. Huanilh xapuxcu': “Quinka'hua'cha, capit scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j.” ²⁹ Ixka'hua'cha kelhtilh: “Jā ica'ncu'tun.” Ā'listān līlīpuhuanli chī ixkelhtini't ixtāta' ē a'lh scuja. ³⁰ Ā'listān xatāta' laka'lh xastancu ixka'hua'cha ē chuntza' huanipālh. Huā'mā' kelhtilh: “Tze, tāta', na'ica'n”, ē jā a'lh. ³¹ ¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tichūyā ka'hua'cha tlhualh ixtalacasqui'nin ixtāta'?

Xlaca'n tahuaniilh:

—Tī pūla chihuina'nli.

Palaj tunca Jesús cāhuaniilh:

—Quit iccāhuaniyān huā'mā'. Mātā'jini'nī'n ē puscan xalani'n nac cā'tejen, xlaca'n pūla natatanū jā Dios māpa'ksini'nkō' ē jā hui'xina'n. ³² Juan Mā'kpaxini' milh ē cāmāsu'yuni'n chī ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyā'tit ē hui'xina'n jā a'ka'i'nī'ta'ntit. Mātā'jini'nī'n ē puscan xalani'n nac cā'tejen ta'a'ka'i'nī't. Masqui laktzi'nī'ta'ntit chī ta'a'ka'i'lh xlaca'n, hui'xina'n jā lakpalini'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n ē jā a'ka'i'nī'ta'ntit —huanli Jesús.

Xalacca'tzāna makscujni'

Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19

³³ Jesús cāhuaniilh:

—Cakexpa'ttit tzamā' ā'a'ktin tū lica'tzini'can. Ixui'lh chā'tin ixtēcu' ka'tla' ti'ya't ē cācha'nli mayāc tū mātā' uvas na ixti'ya't. Liculālhui'lilh chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlakchi'tcan uvas ē yāhualh a'ktin torre tū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

'Ā'listān cāmāsācua'nīlh ti'ya't tasācua'n natascuja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. ³⁴ A'cxni' chilhtza' ixpūlanan uvas, cāmacā'lh ā'makapitzin ixlacscujnu'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'ni' tasācua'n catamaxqui'lh tū tamakalani't tū ixa' ixtēcu' ti'ya't. ³⁵ Cāchi'paca ē tucsca chā'tin ē maknīca chā'tin ē ā'chā'tin licucta'laca chihuix. ³⁶ Ixtēcu' ti'ya't cāmacā'mpālh ā'makapitzin ixlacscujnu'nī'n ē ā'chulā' lhūhua' cāmacā'lh. Chu lacxtim chī cātlahuaca.

³⁷ 'Ā'xmān macā'lh ixka'hua'cha. Puhuanli: “Natalakachi'xcuhui' quinka'hua'cha.”

³⁸ A'cxni' chā'lh nac pū'uva ka'hua'cha, tasācua'n talāhuaniilh ixlīmānca'n: “Ū'tza' ti'ixla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camakniūj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ³⁹ Chuntza' chī'paca ē māxtuca nac pū'uva ē maknīca.

⁴⁰ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' na'a'nācha ixtēcu' ti'ya't, ¿tū nacātlahuani' tzamā' ti'ixcāmāsācua'nīcani't? ¿Chī puhua'nā'tit?

⁴¹ Tahuaniilh:

—Ixlicāna' nacāmālaksputūkō' tzamā' tī jā tzeza tasācua'n. Nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzin xtum tasācua'n. Xlaca'n a'cxni' natapu'xa uva, natamaxqui' tū ixtla' nahuan ixtecu'.

⁴²Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Ē jā maktin likelhtahua'kani'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ī'Ska'ta'? Xla' hua'chi chihuix tū litzo'kcani't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Chuntza' tlahualh Māpa'ksīni' ē quina'n iclī'a'cnīyāuj.

⁴³Chuntza' iccāhuanīyān tū Dios ixcāmaxqui'cu'tunān, ū'tza' nacāmaxqui'can ā'makapitzin tī natatlahua ixtalacasqui'nīn Dios. ⁴⁴Tī jā tzej takexmata quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī tī talī'a'kchekxlal chihuix ē chuntza' tatakāhuī'lh. Tī jā ta'a'ka'ī' quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī tī cā'a'klhta'lal ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanilh —huanli Jesús.

⁴⁵A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos takexmatli tū limāsu'yulh Jesús, taca'tzilh Jesús ixcālīchihuīna'mā'lh xlaca'n. ⁴⁶Chuntza' masqui titachi'pacu'tunli Jesús, tajicua'nī'lh tachi'xcuhūit. Tzamā' tachi'xcuhūit tapuhuanli Jesús ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

22

Tū līca'tzīni'can chī natamakaxtokcan

¹Jesús tzucupālh cātā'chihuīna'n tū līca'tzīni'can ē cāhuanilh:

²—A'cxni' Dios nacāmāpa'ksīni'nkō', ū'tza' nala hua'chi a'cxni' chā'tin rey tlahualh cā'tani' a'cxni' tamakaxtokli ixka'hua'cha. ³Cāmacā'lh ī'scujnu'nī'n ē ta'a'lh cāmāta'satinīni'lh tī ixcā'invitarlīcani't; xlaca'n jā ixtamincū'tun. ⁴Cāmacā'mpālh ā'makapitzin scujnu'nī'n ē cāhuanilh: “Cacāhua'ni'tit tī iccā'invitarlīni't tacāxni'jtza' huī'lh līhua'. Iccāmaknīlhtza' huācax ē xako'ntin xaska'ta' huācax ē iccāxui'likō'lhtza' natamakaxtokcan. Catamilh quinamigos.” ⁵Tī ixcā'invitarlīcani't jā cuenta tatlahualh. Chā'tin a'lh na ixcā'tacuxtu ē ā'chā'tin a'lh stā'nan. ⁶Ā'makapitzin tachi'palh ī'scujnu'nī'n rey. Tatusli ē tamaknīlh. ⁷Palaj tunca sītzī'lh rey ē cāmacā'lh soldados nacāmaknī maknīni'nī'n ē mālhcuyunīni'lh ixcā'lacchicni'ca'n. ⁸Palaj tunca cāhuanilh ixtasācua'n: “Ixlipō'ktu tzejtza' huī'lh natamakaxtoka quinka'hua'cha; tasu'yu xlaca'n tī iccā'invitarlīni't jā lactze ē jā minī'ni' iccā'invitarlīni't. ⁹Capintit chuhua'j nac cā'tejen ē cacā'invitarlīnit ixlipō'ktuca'n tī natā'lāpāxtokā'tit. Catamilh nac cā'tani'; natamakaxtoka quinka'hua'cha.” ¹⁰Scujnu'nī'n tataxtulh ē ta'a'lh nac cā'tejen. Ixlipō'ktuca'n tī tatā'lāpāxtokli tatakēstokli ē tī tze ē tī jā tze. Chuntza' litatzumalh chic.

¹¹Palaj tunca tanūlh rey ē cālaktzī'lh tī tamīlh. Laktzī'lh chā'tin chī'xcu' tī huī'lh ē jā ixlhakā'na'nī't chī minī'ni' jā tamakaxtokmā'ca. ¹²Huanilh: “Quinamigo, ¿tū ixpālacata tanū'nī'ta' huā'tzā' ē jā lhakā'nī'ta' milu'xu' tū minī'ni'?” Xla' jā tū huanilh; xmān ca'cs tāyalh. ¹³Palaj tunca rey cāhuanilh tī ixtamaktāyamā'nalh: “Camacachi'tit ē catantūchi'tit ē camāxtutit nac kēpūn jā cā'pucsua'. A'nntza' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan.”

¹⁴Jesús chihuīna'mpālh:

—Līlhūhua' tī cāmāta'satinīni'nca ē jā lhūhua' tī cālacsacca.

Tū mātā'jīni'ncan

Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26

¹⁵Palaj tunca fariseos ta'a'lh ē tachihuīna'nli chī tzē ixtalīmālacsu'yulh Jesús ixpālacata tū huanli. ¹⁶Chuntza' cāmacā'lh makapitzin ixchī'xcuhūi'n ē tatā'a'lh ixchī'xcuhūi'n Herodes tī rey ixuanī't. Talaka'lh Jesús ē tahuaniilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāuj huī'x hua'na' tū ixlicāna' ē nā tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. Huī'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcuhūi't. Lacx-tim cālaktzī'na' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhūi't. ¹⁷¿Chī puhua'na' ixpālacata tū mātā'jīni'n emperador romano? ¿Inchā tze na'icxokoyāuj o jā ixlacasqui'nca?

¹⁸Jesús ixca'tzi xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n. ¿Tū ixpālacata quilā'ilaktzi'ncu'tunāuj? ¹⁹Caquilāmāsu'yuni'uj tumīn tū lixokocan tū mātā'jīni'ncan.

Limini'ca a'ktin denario tū ixtumīnca'n. ²⁰A'cxni' Jesús laktzi'lh tumīn, cākelhasqui'nīlh:

—¿Tichu ixlacan tasu'yu huā'tzā' nac tumīn ē tichu ixtacuhuīni' tatzō'kni'?

²¹Takelhtīlh:

—Ixla' emperador.

Palaj tunca Jesús cāhuanīlh:

—Camaxqui'tit emperador tū ixla' ē camaxqui'tit Dios tū ixla'.

²²A'cxni' takexmatli hua'mā' tachihiuin, tali'a'cnīlh. Tamakxteklī ē ta'a'lh.

Chī nala a'cxni' natalacastālancuana'n

Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40

²³Huā'mā' quilhtamacuj makapitzīn saduceos talakmilh Jesús. Saduceos ixtahuan jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talihuanihl chuntza':

²⁴—Mākelhtahua'kē'ni', Moisés māsu'yulh palh nanī chā'tin chi'xcu' tī tamakaxtokni'ttza' ē palh jā ka'lhī i'ska'ta', ixlacasqui'nca i'stancu natā'tamakaxtoka tī nī-maka'ncanī'ttza'. Xapūla ska'ta' tī nalacatuncuhūi' ixla' nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'.

²⁵Ixui'lh na quilacpu'na'i'tātca'n kelhatojon litā'timin. Xapuxcu' tamakaxtoklī ē ā'listān nīlh. Jā tī a'nalh i'ska'ta'; tamakxteknī'lh tī nīmaka'ncanī't i'stancu. ²⁶Nā xla' nīlh ē jā tī a'nalh i'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapālh ā'chā'tin xastancu ē nā ā'chā'tin hasta ā'xmān xastancu. Nā xla' nīlh ē jā tī a'nalh i'ska'ta'. ²⁷A'cxni' ixtanikō'nī'ttza' litā'timin, ā'xmān nīlh puscāt. ²⁸A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ¿tichu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtoknī't.

²⁹Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n tā'kskāhuī'nī'ta'ntit mina'cstuca'n. Jā ca'tziyā'tit tū tatzō'kni' na ixtachihiuin Dios ē jā ca'tziyā'tit chī ixlītlī'hui'qui. ³⁰A'cxni' nīnī'n natalacastālancuana'n, jā catitamakaxtokca ē jā catitamāstā'lh ixtzu'mā'janca'n natatamakaxtoka. Xlaca'n natala hua'chi ixāngeles Dios xalanī'n nac a'kapūn. ³¹¿Ē jā kelhtahua'kani'ta'ntit tū Dios cāhuanin ixpālacata tī natalacastālancuana'n? Chuntza' huanli: ³²“Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob”, huanli. Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā ixDiosca'n xanīn.

³³A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli huā'mā' tachihiuin, ixlipō'ktuca'n tali'a'cnīlh huā'mā' ixtamāsu'yun Jesús.

Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mr. 12:28-34; Lc. 10:27

³⁴Fariseos tatalacxtimīlh a'cxni' takexmatli chī Jesús cāmāca'cslīlh saduceos. ³⁵Chā'tin chī xlaca'n xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ixuanī't. Xla' ixca'tzīcu'tun palh Jesús ixca'tzī ixlīmāpa'ksīn Moisés ē kelhasqui'nīlh:

³⁶—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tuchūyā līmāpa'ksīn ā'chulā' ixlacasqui'nca tū māsu'yulh Moisés?

³⁷Jesús huanīlh:

—“Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlipō'ktu milistacna' ē ixlipō'ktu mintalacapāstacni'.” ³⁸Ū'tza' huā'mā' līmāpa'ksīn tū ā'chulā' xaka'tla' ē tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ³⁹Ixlī'a'ktu' līmāpa'ksīn chu lacxtim chī ixlacasqui'nca ē huan: “Cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.” ⁴⁰Chī a'ktu' līmāpa'ksīn hua'chi ixlītzucuni' ixlīmāpa'ksīn Moisés ē ixtamāsu'yunca'n a'kchihiuina'ni'n xalanī'n makāstza'.

Cristo i'xū'nātā'nat David

Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44

⁴¹Fariseos jāna'j ixta'a'n ⁴²ē Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu līlacapāstaca'tit ixpālacata Cristo tī ka'lhīpā'na'ntit? ¿Tichu i'xū'nāpāpna'? Tahuanihl:

—Xla' i'xū'nātā'nat David.

⁴³Palaj tunca Jesús cāhuanīlh:

—¿Tū ixpālacata David māpācuhuilh Māpa'ksīni' chuntza' chī māsu'yuni'lh Espīritu Santo? David huanli:

⁴⁴ Māpa'ksīni' Dios huanilil qui Māpa'ksīni':

“Catāhui'la' na quimpektūcāna'j hasta a'cxni' na'iccācāhui' mintā'lāquiclhaktzi'.”

⁴⁵ Palh David lichihuina'lh i'xū'nātā'nat ē mēpācuhuilh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalitaxtu ē jā David —Jesús cāhuanilil.

⁴⁶ Jā ti chā'tin tze kelhtil nūn kelhtin tachihuin. Hua'mā' quilhtamacuj jā ti chā'tin tze kelhasqui'nilh.

23

Jesús cālimālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn

Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47

¹ Palaj tunca Jesús cāhuanilil i'scujnu'nī'n ē tachi'xcuhui't:

² —Mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn ē fariseos taka'lhī limāpa'ksīn natahuan tū huanicu'tun ixlimāpa'ksīn Moisés. ³ Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū tahuan ē nacākexpa'tni'yā'tit. Masqui nacākexpa'tni'yā'tit, hui'xina'n jā catitlahua'tit chī xla'ca'n tatlahua ixpālacata tahuan catūhuālh ē xtum tatlahua. ⁴ Xla'ca'n hua'chi ti tacāxtlahualh xatzi'nca tacu'ca' ē jā ti ti tze natāyani'. Xla'ca'n jā tamaktāyana'ncu'tun.

⁵ Talacasqui'n tachi'xcuhui't natalaktzi'n ixlipō'ktu tū tatlahua. Cāmūhui'li'cani't ē cāpekemāhua'ca'cani't xalaxpika'tla' cintaj jā tatzo'kni't macsti'na'j ixtachihuin Dios. Nā ā'chulā' pūlhāmā'n taka'lhī ixl'u'xu'ca'n ē jā ā'makapitzin. ⁶ Talacasqui'n cacālākachi'xcuhui'ca xla'ca'n jā tlahuamā'ca cā'tani'. Na ixtemploca'n israelitas, xla'ca'n taquilh pūlahui'lacu'tun. ⁷ Talacasqui'n nacātā'chihuina'ncan ē nacālākachi'xcuhui'can nac cā'tejen ē nacāmāpācuhūican mākelhtahua'kē'ni'nī'n.

⁸ Hui'xina'n jā calacasqui'ntit nacātāmāpācuhūiyān mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Lacx-tim milipō'ktuca'n ē litā'timin lani'ta'ntit ē xmān chā'tin miMākelhtahua'kē'ni'ca'n ē ū'tza' ixlimān Cristo. ⁹ Hua'tzā' nac cā'ti'ya'tna', jā catihua'ni'tit mintā'chi'xcu'ca'n: “Quintāta'.” Tzaj xmān chā'tin minTāta'ca'n ē ū'tza' ti hui'lacha' nac a'kapūn. ¹⁰ Jā catimaktektit nacātāmāpācuhūiyān māpa'ksīni'nī'n ixpālacata xmān Cristo ixlimān miMāpa'ksīni'ca'n. ¹¹ Tī cāmaktāya ixlipō'ktuca'n na milacpu'na'i'tātca'n, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla'. ¹² Catixcuhuālh ti ixlimān putza chī ā'chulā' ka'tla' nahuan, xla' namāmāx-ani'can. Tī jā ka'tla' makca'tzi, ū'tza' nalākachi'xcuhui'can.

¹³ Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn. jHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hua'chi mālacchahuani'ta'ntit jā lactanūcan jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Hui'xina'n jā tanū'yā'tit ē nūn cāmaktekā'tit natatanū ā'makapitzin.

¹⁴ Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn. jHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cā'a'kskāhui'maktiyā'tit ixchicca'n ti cānimaka'ncani't ē ā'listān na'j tunca orarliyā'tit a'ntza' jā tze cātālaktzinān ē chuntza' li'a'kskāhui'ninā'tit. Ū'tza' palha' nacātālimakapātininān.

¹⁵ Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn. jHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit catūxcuhuālh namā'a'ka'i'nī'yā'tit ā'chā'tin mintamasu'yunca'n. Nā pinā'tit ixtuntacat nac mar ē lacatin nac ti'ya't. A'cxni' tastālani' tū masu'yuyā'tit ā'chulā' tze natalitaxtu.

¹⁶ Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n ti hua'chi lakatzinī'n ē cāhuanilipincū'tunā'tit ā'makapitzin. Hua'nā'tit: “Palh catihuālh natlahua ixpromesa ixpālacata xaka'tla' templo, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata ixoro templo, xla' licuesa namākentaxtū.” ¹⁷ Xalacxumpin hui'xina'n ē jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca templo. Ū'tza' lisicua'lanātlahuacani't oro. Chuntza' ixlacasqui'nca licuesa namākentaxtū promesa tū tlahualh ixpālacata xaka'tla' templo. ¹⁸ Nā hua'nā'tit: “Palh catihuālh natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata tū hui'lihl nac pūmacamāstā'n, xla' licuesa namākentaxtū.” ¹⁹ Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca pūmacamāstā'n. Ū'tza' lisicua'lanātlahuacani't tū hui'lh a'ntza'. ²⁰ Chuntza' ti natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n nā natlahua ixpālacata ixlipō'ktu tū hui'lh nac pūmacamāstā'n ē ixlacasqui'nca licuesa namākentaxtū. ²¹ Chā'tin ti nahuan ixlicāna'

ixpromesa tū huanli ixpālacata templo, xla' jā xmān lichihuīna'n templo. Nā lichihuīna'n Dios tī hui'llh nac templo. ²² Nā chā'tin tī nahuan ixpromesa ixpālacata a'kapūn, xla' jā xmān lichihuīna'n a'kapūn. Nā lichihuīna'n ixpūtahui'llh Dios jā māpa'ksini'n ē nā ixpālacata Dios tī tahui'lla nac pūtahui'llh.

²³ Nalipuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. ꞑHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Cuenta tlahua'yā'tit ē maxqui'yā'tit Dios macsti'na'j milihua'tca'n hua'chi ā'tuchiyē'llh ē anís ē cominos. Masqui chuntza' ixlacasqui'nca, ā'chulā' ixlacasqui'nca cuenta tlahua'yā'tit ixtamāsu'yun limāpa'ksin. Limāpa'ksin māsu'yū līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit, ē jā na'a'kskāhui'ninā'tit. Nā limāpa'ksin māsu'yū nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzin. Ixlacasqui'nca tze na'a'ka't'ni'yā'tit Dios. Ixlacasqui'nca namāstā'yā'tit macsti'na'j lihua't ē nā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit tamāsu'yun. ²⁴ Hui'xina'n hua'chi lakatz'i'ni'n tī cāhuanilē'ncu'tun ā'makapitzin. Hua'chi chuntza' chī mācutuyā'tit na milihua'ca'n macsti'na'j kosnu' ē jā cuenta tlahua'yā'tit ka'tla' xumpepe.

²⁵ Nalipuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. ꞑHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi tī xmān makche'kē' vaso ē pulātu. Masqui tasu'yū tzeza chi'xcuhui'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Hui'xina'n tampi'llhīni'nā'tit ē ka'llhāna'nā'tit. ²⁶ Hui'xina'n fariseos lakatz'i'ni'n, pūla napūche'kē'yā'tit pulātu ē chuntza' nā namakche'kē'yā'tit ixmacni'.

²⁷ Nalipuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. ꞑHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi pū'tā'cnūn tū cālītzo'kcani't kextaj. Stala'nka' ē tze'huani't tatasu'yū ē na ixpūchakānca'n pō'ktu ixlucutca'n nīni'n ē tū jā tze. ²⁸ Nā chuntza' hui'xina'n. Na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't tasu'yū'yā'tit palh tze hui'xina'n masqui jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj a'kskāhui'ninā'tit.

²⁹ Nalipuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. ꞑHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cācāxtlahua'yā'tit ixa'cchicca'n a'kchihuīna'ni'n ē cācāxui'lī'yā'tit ixpū'tā'cnūnca'n nīni'n tī tzeza chi'xcuhui'n ixtahuani't. ³⁰ Hua'nā'tit: “Palh quina'n xa'ictahuil'auj cahuāl'h a'cxni' ixtahuil'āna'lh quixū'nāpāpna'ca'n, quina'n jā xa'icticāmaktāyauj a'cxni' tamakni'lh a'kchihuīna'ni'n.”

³¹ Ū'tza' lītasu'yuyā'tit hui'xina'n ixnatā'natna'ca'n tī tamakni'lh a'kchihuīna'ni'n. ³² Catlahua'tit huā'mā' tū xlaca'n talitzuculh ē jāla tatlahuakō'llh. Ū'tza' nalītasu'yū tū hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit.

³³ Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū tze'huani't tasu'yū ē ka'llhī tū laknīcan. ꞑChī nali'a'kapūtaxtuyā'tit nac pūpātīn? ³⁴ Chuntza' na'iccamacaminī'yān a'kchihuīna'ni'n ē chi'xcuhui'n tī taca'tzi ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n. Makapitzin nacāmakni'yā'tit ē nacāxtokohua'ca'yā'tit. Ā'makapitzin nacākēsno kā'tit na mintemploca'n ē nacāputza-stālani'yā'tit a'katunu' cā'lacchicni'. ³⁵ Nali'pinā'tit cuenta ixpālacata xlaca'n. Maknīcani't Zacarías tī ixka'hua'cha Berequías ixuani't. Maknīcani't na ixtanquilhtin nac templo ē na ixlacatzuna'j pūmacamāstā'n. Hui'xina'n nali'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlipō'ktuca'n xatze chi'xcuhui'n tī cāmaknīca. Tī pūla maknīca ū'tza' Abel tī jā tlahualh tū jā tze ē hui'xina'n lī'pinā'tit cuenta hasta a'cxni' maknīcani't Zacarías. Nali'pinā'tit cuenta ixpālacata hui'xina'n tlahua'yā'tit hua'chi chī tatlahualh xlaca'n tī tamakni'lh. ³⁶ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit chuhua'j nali'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlipō'ktuca'n xlaca'n tī cāmaknīcani't —huanli Jesús.

Jesús cālakcalhuanli xalanī'n nac Jerusalén

Lc. 13:34-35

³⁷ Jesús cāhuaniyān:

—ꞑcālakalhu'manān hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmakni'yā'tit a'kchihuīna'ni'n ē cācūcta'la'yā'tit ixlacsujni'n Dios tī cāmācamini'yān. Maklhūhua' xa'iccamākēstokcu'tunān na'iccamaktaka'llhān hua'chi xatzi' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn. Hui'xina'n jā lacasqui'ntit. ³⁸ Calaktzi'ntit hui'xina'n chī Dios maxkteklitza' minchicca'n ē ixa'cstuca'n natatāya. ³⁹ Nā iccāhuaniyān jātza' quintilāktzi'uj hasta

a'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' nahua'nā'tit: "Sicua'lanātlahuacani't tī mimā'lh ē ka'lhī ixlītlī'hui'qui ē ixlīmāpa'ksīn Dios" —huanli Jesús.

24

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6

¹Jesús taxtulh nac templo. Ixa'mā'lh ā'lacatin a'cxni' talaktalacatzuna'jīlh i'scujnu'ni'n. Xlaca'n tatzuculh tahuani cuenta itxlhualh chī ixyāhuacani't templo. ²Jesús cāhuanilh: —Calaktzi'ntit ixlipō'ktu huā'mā' tū ixtla' templo. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahuī'lh. Ixlipō'ktu nalaclakō'.

Tū nalica'tzīcan chī nalaksputa cā'quilhtamacuj

Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³Jesús ē i'scujnu'ni'n ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos. A'cxni' Jesús ixui'lacha', talaka'lh i'scujnu'ni'n ē tzē'k tahuaniilh:

—Quina'n iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj jā'cxni' na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclica'tziyāuj palh hui'x palaj nata'mpala'ya' ē nalaksputa cā'quilhtamacuj?

⁴Jesús cākelhtīlh:

—Cuenta catlahua'tit jā tī chā'tin nacā'a'kškāhui'yān. ⁵Lhūhua' chī'xcuhui'n natahuan taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Chā'tunu' natahuan: "Quit Cristo tī Dios lacsacni't", ē chuntza' līlhūhua' nacā'a'kškāhui'can. ⁶Nakexpa'tā'tit chī sā'nān jā lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīniyān chī lamā'cha' guerra makat. Jā catijicua'ntit; chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'j ixlī'a'ksputni'. ⁷Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin ē chā'tin māpa'ksīni' naskāhui'cu'tun ā'chā'tin. Na'a'nān tatzi'ncstat ē ta'jatāt ē natāchiqui tī'ya't. Nā calhāxcuhuālh nala nac cā'quilhtamacuj. ⁸Ixlipō'ktu huā'mā' xmān ixlitzucuni'cus chī napātini'ncan.

⁹Nacātamacamaxqui'yān nacātamakapātini'nān. Nacātamakniyān ē ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj nacātaquiclhaktzi'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁰A'cxni' namin tzamā' cā'quilhtamacuj, lhūhua' natataxtutāya na ixtē Dios ē natalāquiclhaktzi'n ē natalāmacamāstā'. ¹¹Lhūhua' a'kchihuīna'ni'n natatahui'la tī nata'a'kškāhui'nin. Natahuan talichihuīna'n tū ixtla' Dios ē nata'a'kškāhui' lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹²Tū jā tze nata'a'kahuani calhāxcuhuālh ē ū'tza' jātza' catitalālipāxqui'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹³Tī jā catitaxtutāyālh na ixtē Dios ē chuntza' natatachoko hasta a'cxni' nalaksputa, xlaca'n nacāmakapūtāxtūcan. ¹⁴Xatze tachihiin xpālacata chī nala jā Dios namāpa'ksīni'nkō', ū'tza' huā'mā' nali'a'kchihuīna'ncan calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natakexmata. Ā'listān a'cxni' nalaksputa.

¹⁵A'kchihuīna' Daniel tzo'kli xpālacata chī nalactlahuacan jā sicua'lanātlahuacani't ē chī nayāhuacan a'ntza' tū jā tze. (Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', quit iccāhuaniyān hui'xina'n tī kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit.) ¹⁶A'cxni' nalaktzi'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la nata'a'n hasta nac sipej xlaca'n tī tahuī'lāna'lh nac estado Judea. ¹⁷Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahuī'lāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n, jā catitatanūlh nac chic natamāxtu catūhuālh tū ixlaca'n. ¹⁸Tī tascujmā'nalh na ixcā'tacuxtuca'n, jā catitataspi'tli na ixchicca'n natalē'n ixlū'xu'ca'n. ¹⁹Tzamā' quilhtamacuj koxa titala pusan tī taka'lhīni'n o tī tamā'tzi'qui'nincus. ²⁰Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'ya'tit a'cxni' lonknu'n ē nūn quilhtamacuj tū pūjāxcan. ²¹Napātini'ncan a'cxni' nala huā'mā'. Hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, jā maktin pātini'ncani't chī napātini'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jā maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'listān. ²²Dios cālakahu'man xlaca'n tī cālacsacni't ē namāmacsti'na'jī tzamā' quilhtamacuj. Palh Dios jā ixtimāmacsti'na'jīlh, jā ixta'a'kapūtāxtulh nūn chā'tin.

²³A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catihuālh iccāhuanin: "Chā cala'ktzi'ntit. Huā'tzā' hui'lh Cristo tī Dios macamini't", jā cati'a'ka'i'tit. Palh catihuālh iccāhuanin: "Chā cala'ktzi'ntit. A'ntza' hui'lacha'", jā cati'a'ka'i'tit. ²⁴Natamin lhūhua' tī nata'a'kškāhui'nin ē makapitzi'n natahuan: "Quit Cristo." Ā'makapitzi'n

natahuan: “Quina'n ixa'kchihuina'nin Dios.” Xlaca'n nā natatlahua li'a'cnin nata'a'kskähui'cu'tun xlaca'n ti Dios cälacsacli. Jāla catita'a'kskähui'lh ti Dios cälacsacli masqui nacā'a'kskähui'can ā'makapitzin. ²⁵ Iccāhuanintza' huā'mā' expālacata jā nacāta'a'kskähui'yān. ²⁶ Chuntza' palh nacātahuaniyān: “Cala'ktzi'ntit. A'ntza' hui'lh Cristo nac cā'tzaya'nca ti'ya't", jā capintit. Palh nacātahuaniyān: “Cala'ktzi'ntit. A'tzā' hui'lh nac cuarto”, jā ca'a'ka'i'tit. ²⁷ A'cxni' quit na'icmimpala, nala hua'chi makli'pit tū māxkakēkō' nac a'kapūn hasta jā tā'cxtu ē hasta jā tā'cnū chi'chini'. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Calhāxcuahuālh naca'tzican a'cxni' na'icmin chuntza' chī chū'ni' taca'tzī jā mā'lh catūhuālh tū nini't —huanli Jesús.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36

²⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Xmān ca'a'kspulakō'lh huā'mā' tapātīn, ē chi'chini' ē mālhcuyu' jā catitamāxkakēni'lh. Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn natachiqui. ³⁰ Nalaktzī'ncan nac a'kapūn a'ktin limāsu'yun tū quila' quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Xalanī'n ixlipō'ktuca'n tzamā' cā'lacchicni' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n natacalhuan. Ē naquintalaktzī'n quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n chī na'ictaxtu nac a'kapūn ē na'icpūmin poklhu'. Na'icka'lhī lhūhua' litli'hui'qui ē tēzhuani't na'icxkaka. ³¹ A'cxni' namacasā'nān liskoli', na'iccāmacamin quināngeles ē natamākēstoka ti cälacsaccanī't. Natamin ti cälacsaccanī't xalanī'n calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj.

³² Camaksca'ttit xaqui'hui' higo: A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē a'kapumā'lh xapa'lhma', hui'xina'n ca'tziyā'tit talacatzuna'jimā'lh'tza' a'cxni' nalhcācnan. ³³ Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tziyā'tit talacatzuna'jimā'lh'tza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jimā'lh'tza' hua'chi a'cxni' chā'tin ti ka'lhimā'ca ē yālh'tza' na ixtanquilhtin mākelhcha. ³⁴ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n ti tahui'lāna'lhcus jā catitanilh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. ³⁵ Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; nakentaxtukō'.

³⁶ Nūn ti ca'tzī jā'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora; nūn āngeles xalanī'n nac a'kapūn jā taca'tzī. Nā i'Ska'ta' Dios jā ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī jā'cxni' ixlicāna' na'a'kspula.

³⁷ Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixui'lh Noé, nā chuntza' na'a'kspula a'cxni' namin Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ³⁸ A'cxni' jāna'j ixa'min lakua xcān, tachi'xcuhui't ixtahua'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh. Ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā' ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka hasta a'cxni' Noé tanūlh nac arca. Jā ixtapuhuan palh namin lakua xcān, ³⁹ ē jā cuenta tatlahualh hasta a'cxni' milh xcān ē tamuxtukō'lh. Chuntza' nala a'cxni' namin Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁴⁰ A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, palh talamā'nalh chā'tu' chi'xcuhui'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekan ā'chā'tin. ⁴¹ Palh tatanūmā'nalh chā'tu' puscan ti tasquitimā'nalh, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekan ā'chā'tin.

⁴² Skalalh catahui'la'tit; jā ca'tziyā'tit jā'cxni' namin miMāpa'ksini'ca'n. ⁴³ Caca'tzītīt huā'mā': Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh cahuālh tūyā hora cā'tzi'sni' ixchā'lh ka'lhāna', ixka'lhītilh ē jā ixtīlhtatalh ē jā ixmakxtekli natanū naka'lhāna'n na ixchic. ⁴⁴ Nā chuntza' hui'xina'n tacāxni'j catahui'la'tit ixpālacata namin Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'cxni' jā puhua'nā'tit —huanli Jesús.

Xatze tasācua' ē tī jā tzeza tasācua'

Lc. 12:41-48

⁴⁵ Jesús cāhuanipālh:

—ĶChī hui'lh xatze tasācua' ti tzej kexmata? Xla' ū'tza' ti xatēcu' chic namacamaxqui'tāqui' ē xla' nacāmāhui' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴⁶ Līpāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpātrōn. ⁴⁷ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxqui' huā'mā' tasācua' ixlipō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁸ Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapali ixpātrōn. ⁴⁹ Chuntza' natzucu

caľactucsa ā'makapitzin tasācua'n ē nacātā'huā'yan ka'chīnī'n ē nacātā'ko'ta. ⁵⁰Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā tzeza tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzi. ⁵¹Ixtēcu' chic palha' nacastigarli tasācua' ē nacātā'pātīnī'n xłaca'n tī jā ta'a'ka'tī. Ē tasācua' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan —huanli Jesús.

25

Jesús limāsu'yulh kelhacāuj tzu'ma'jan

¹Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' na'icmimpala a'cxni' Dios natzucu namāpa'ksikō' ixlipō'ktu huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' nala hua'chi a'cxni' kelhacāuj tzu'ma'jan ixta'a'mā'nalh jā natamakaxtokcan. Ixtalē'mā'nalh ixpūmāxkakēnca'n ē ta'a'lh taka'lhī squi'nīni'. ²Kelhaquitzis lakskalalhna' ixtahui'lāna'lh ē ā'kelhaquitzis jā chuntza' ixtahui'lāna'lh. ³Tī jā lakskalalhna' xmān talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē jā talacapāstacli natalē'n macsti'na'j cās natamojō na ixpūmāxkakēnca'n. ⁴Tī lakskalalhna', xłaca'n talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē nā talē'lh ā'macsti'na'j cās. ⁵Tanajilh squi'nīni' ē ixlipō'ktuca'n ixtalakalhtatahui'lāna'lh ē ā'listān talhtatalh. ⁶Chī i'tāt tzi'sa takexmatli chī chā'tin ta'salh ē huanli: “jMimā'lh squi'nīni'; capintit lakapāxtokā'tit!” ⁷Ixlipō'ktuca'n tzu'ma'jan talakahuanli. Tatā'kaquī'lh ē tacāxtlahualh ixpūmāxkakēnca'n. ⁸Palaj tunca kelhaquitzis tī jā talimilh cās tahuanih ā'kelhaquitzis: “Caquilāmaxqui'uj macsti'na'j mincāscā'n. Tamixcu'tumā'nalh tzamā' quimpūmāxkakēnca'n.” ⁹Tī lakskalalhna' takelhtilh: “E'ē, jā icticāmaxqui'n. Chuntza' jā quinticā'a'cchā'ni'n quina'n ē nūn hui'xina'n. Xatze capintit tamāhua'ya'tit jā stā'can.” ¹⁰Lihuan kelhaquitzis ixta'a'ni't tatamāhua cās, chilh squi'nīni'. Tzu'ma'jan tī tacāxni'j ixtahui'lāna'lh tatā'tanūlh squi'nīni' nac chic ē mālacchahuaca. ¹¹Ā'listān tachā'lh ā'kelhaquitzis tzu'ma'jan ē tahuani: “Māpa'ksīni', caquilāmālaquī'ni'uj.” ¹²Xla' cākelhtilh: “Quit jā iccālakapasān.”

¹³Jesús cāhuanilh:

—Skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tziyā'tit tūyā hora ē tūyā quilhtamacuj na'icmimpala quit Chi'xcu' xala' Talhmā'n.

Jesús limāsu'yulh tumīn tū māsacua'nīni'lh

¹⁴Jesús cāhuanipālh:

—Chī nala jā Dios namāpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī ixa'mā'lh ā'lacatin. Cāmāta'satinīni'lh i'scujnu'ni'n ē cāmāxqui'lh ixtumīnca'n.

¹⁵Chuntza' chī ixliskalalhca'n chā'tunu', chuntza' maxqui'ca. A'kquitzis mil maxqui'ca chā'tin ē a'ktu' mil maxqui'ca ā'chā'tin ē ā'chā'tin a'ktin mil. Palaj tunca a'lh makat.

¹⁶Tasācua' tī ixmaxqui'cani't a'kquitzis mil, xla' ixtamāhuana'mā'lh ē i'stā'namā'lh ē chuntza' tlajalh ā'a'kquitzis mil huampala. ¹⁷Tī maktīni'lh a'ktu' mil, nā tlajapālh ā'a'ktu' mil. ¹⁸Tī maktīni'lh a'ktin mil, xla' a'lh ē ponknu'lh ē mātze'kli ixtumīn ixpathrōn.

¹⁹Makās tamakapālilh ixtēcu'ca'n. A'cxni' taspi'tli, ixtlahuacu'tun ixcuenta. ²⁰Pūla lakmilh tī ixmaktīni'ni't a'kquitzis mil ē nā maxqui'lh ixpathrōn ā'lakaquitzis mil tū ixtlajani't. Huanilh: “Quimpatrōn, hui'x quimaxqui' a'kquitzis mil ē ā' iclimimpala ā'a'kquitzis mil tū ictlajalh.” ²¹Ixtēcu' huanilh: “Tze. Tzeza tasācua' hui'x. Tzej tla'hua' mintascujūt. Tzej liscujti huā'mā' tumīn, chuhua'j nalitahua'ca'ya' ē ā'chulā' na'icmaxqui'yān. Cata't ē naquintā'pāxuhua'ya'.”

²²Ā'listān lakmilh tasācua' tī ixmaktīni'ni't a'ktu' mil ē huanilh: “Quimpatrōn, hui'x quimaxqui' a'ktu' mil ē ā' iclimimpala ā'a'ktu' mil tū ictlajalh.” ²³Ixtēcu' huanilh: “Tze. Tzeza tasācua' hui'x. Tzej tla'hua' mintascujūt. Tzej liscujti huā'mā' tumīn, chuhua'j nalitahua'ca'ya' ē ā'chulā' na'icmaxqui'yān. Cata't ē naquintā'pāxuhua'ya'.”

²⁴Ā'listān lakmilh tasācua' tī ixmaktīni'ni't a'ktin mil. Xla' huanilh ixpathrōn: “Quimpatrōn, xa'icca'tzi hui'x scālājua. Hui'x i'ya' jā jā hui'x cha'ni'ta ē cā'ya jā jā hui'x mā'kahuanī'ni'ta'. ²⁵Ū'tza' iclijicua'ni'n ē quit icponknu'lh nac ti'ya't ē icmā'cnūlh mintumīn. Ā' iclimin tū mila' ixuani't.” ²⁶Ixtēcu' kelhtilh: “Jā tzeza tasācua' hui'x. Lhquitit hui'x. Hui'x puhua'na' palh quit ic'i' jā jā iccha'nli ē iccā' jā jā quit icmā'kahuanilh. ²⁷Ū'tza' ixlīmā'nu' quintumīn nac banco ē a'cxni' xa'ictaspi'tli

xa'icmaktini'lh quintumīn ē i'ska'ta'." ²⁸ Cāhuanilh tī ixtayāna'ncha': "Camaktitit a'ktin mil tū ka'lhī ē camaxqui'tit tī ka'lhī a'kcāuj mil."

²⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Ā'chulā' namaxqui'can tī ka'lhī ē naquitāxtūni'. Tī jā ka'lhī, namaktican macsti'na'j tū ixka'lhī. ³⁰ Huā'mā' tasācua' tī jā tze, catamaxtutit ē camacapintit jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan.

Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāputzāna'nī ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj

³¹ Jesús chihuīna'mpālh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. A'cxni' na'ictanū quiliPuxcu', quināngeles naquintalitamacsti'li'. Quit na'ictahui'la na quimpūtahui'lh jā na'iccāputzāna'nī ē na'icmāpa'ksini'n. ³² Tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhualh nac cā'quilhtamacuj natatalacxtimī na quilacatin. Quit na'iccāmāpitzi chī pastor cāmāpitzi purecu' ē chivu. ³³ Na'iccāhui'li purecu' na quimpekxtūcāna'j ē na'iccāhui'li chivu na quimpekxtūxqui.

³⁴ Quit Puxcu' na'iccāhuani tī tahui'lāna'lh na quimpekxtūcāna'j: "Cata'ntit hui'xina'n. QuinTāta' Dios cāsica'lanātlahuani'ta'n. Camaktitit limāpa'ksin tū milaca'n nahuan. Cāxtlahuacani'ttza' mimpālacataca'n a'cxni' Dios tlahuallh cā'quilhtamacuj. ³⁵ Dios cāsica'lanātlahuani'ta'n. Hui'xina'n quilāmāhui'uj a'cxni' quit xa'ictzi'n ncsa. Hui'xina'n quilātā'hua'uj mixcāna'n a'cxni' quit xa'ickelhpūtīmā'lh. Chuntza' chī xamini' quit ē quilāmānūj na minchicca'n. ³⁶ Jātza' tze ixuani't quilu'xu' ē hui'xina'n quilāmāxqui'uj xasāsti'. Xa'icta'jatatlā ē quilāmāktāyauj. Tachi'n xa'icuanī't ē quilālākpaxialhna'uj." Chuntza' na'iccāhuani.

³⁷ Tī lactze natahuan: "Māpa'ksini', jJā'cxni' iccālaktzi'n a'cxni' ixtzi'n ncsa' ē iccāmāhui'n? jJā'cxni' iccātā'hua'n xcān a'cxni' ixkelhpūtiya? ³⁸ jJā'cxni' iccāmānūn na quinchicca'n a'cxni' ixlātā'hua'na' hua'chi xamini'? jJā'cxni' iccāmāxqui'n milu'xu'? ³⁹ jJā'cxni' iccāmāktāyan a'cxni' ixta'jatatlāya' o tachi'n ixua'nī'ta'?"

⁴⁰ "Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhti: "Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuālh tū tlaha'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masqui ā'chulā' xastancu xla', ū'tza' hua'chi quit quilātlahuani'uj."

⁴¹ "Quit tzamā' Puxcu' na'iccāhuani tī tahui'lāna'lh na quimpekxtūxqui: "Catapānū'tit. Hui'xina'n nacātamakapātinīnān. Capintit jā jā mixa macscut. Capintit jā cāxtlahuacani't ixpālacata skāhui'ni' ē ixmāktāyana'ni'n. ⁴² Hui'xina'n jā quilāmāhui'uj a'cxni' quit xa'ictzi'n ncsa. Ē jā quilātā'hua'uj mixcāna'n a'cxni' xa'ickelhpūti. ⁴³ Quit hua'chi xamini' xa'iclatlā'huan ē hui'xina'n jā quilāmānūj na minchicca'n. Jātza' tze ixuani't quilu'xu' ē jā quilāmāxqui'uj xasāsti'. Xa'icta'jatatlā ē tachi'n xa'icuanī't. Hui'xina'n jā quilālākpaxialhna'uj. Ū'tza' nacātālimakapātinīnān." Chuntza' na'iccāhuani. ⁴⁴ Xlaca'n natahuan: "Māpa'ksini', jJā'cxni' iccālaktzi'n a'cxni' ixtzi'n ncsa', o ixkelhpūtiya, o hua'chi xamini' ē quina'n jā iccāmāktāyan? jJā'cxni' iccālaktzi'n a'cxni' jātza' tze ixuani't milu'xu' o ixta'jatatlāya' o tachi'n ixua'nī'ta' ē quina'n jā iccāmāktāyan?"

⁴⁵ "Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhti: "Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuālh tū jā tlaha'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masqui ā'chulā' xastancu xla', chuntza' hua'chi jā quit quilātlahuani'uj."

⁴⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Palaj tunca tzamā' tī jā lactze nata'a'n nac pūpātin pō'ktu quilhtamacuj ē tī lactze nataka'lhī ixlātamāca'n tū jā catilakspūtlī.

26

Talichihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

¹ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

² —Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' sputacus a'ktu' quilhtamacuj a'cxni' nala cā'tani' tū huanican pascua. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Iccāhuaniyān naquimacamāstā'can naquixtokohua'ca'can —huanli Jesús.

³ Xanapuxcu'nu' pälejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē xanapuxcu'nu' israelitas, xlaca'n tatakēstokli na ixtanquilhtin ixpalacio Caifās. Xla' ixlicāna' tī xapuxcu' pälej ixuani't. ⁴ A'ntza' tachihuina'nli chi natali'a'kskähui'nin ē natchi'pa Jesús ē chuntza' natalimakni'. ⁵ Ixtalāhuani:

—Palh natlahuayāuj catūhuālh lihuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuhui't natatā'kaqui'.

Chā'tin puscāt licuctlahualh aceite Jesús

Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8

⁶ Jesús ixui'lh nac Betania na ixchic Simón. Huā'mā' Simón ixmasni'mā'lh ixquini' ē ixtzeyani'ttza'. ⁷ Chā'tin puscāt laktalacatzuna'jilh Jesús. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlitzuma aceite tū tapalaxla' ē mu'csu ixuani't. Lihuan Jesús ixuā'yamā'lh, puscāt licuctlahualh aceite. ⁸ A'cxni' scujnu'ni'n talaktzi'lh tū tlhualh, tasitzi'lh ē tatzuculh talāhuani:

—¿Tū ixpālacata pāxcat lilalh huā'mā' aceite? ⁹ Tzē i'stā'ca ixpālacata tapalaxla' ē tumin tzē ixcāmaxqui'ca xcamanini'n.

¹⁰ Jesús ixca'tzi tū ixtalichihuina'mā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata jicsmāhui'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ¹¹ Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanini'n na milacpu'na'i'tātca'n; quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'layān. ¹² Chuntza' chi huā'yālh puscāt quilibicuctlahualh huā'mā' aceite, ū'tza' hua'chi ixquincāxui'lilh naquimā'cnūcan. ¹³ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuhualh nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzini'ni'ncan xatze tachihuin ixla' Cristo, a'ntza' nahuacan tū tlhualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlipō'ktuca'n natalilacapistaca xla'.

Judas cāhuanilh chī namacamāstā' Jesús

Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6

¹⁴ Chā'tin chī ixlikelchacāujtu' scujnu'ni'n xla' ixuanican Judas Iscariote. Xla' a'lh cātā'chihuina'n xanapuxcu'nu' pälejni' ¹⁵ ē cāhuanilh:

—¿Chī huani't naquilāxokoyāuj palh na'iccāmacamaxqui'yān Jesús?

Xlaca'n talixokolh pu'xamacāuj xaplata tumin ¹⁶ ē a'cxni' Judas tzuculh putza chī tzē nacālimacamaxqui' Jesús.

Jesús cātā'huā'yālh scujnu'ni'n

Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

¹⁷ Milh quilhtamacuj tū ixlitzucuni' cā'tani' tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzin tū jā litlahuacani't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj scujnu'ni'n talaktalacatzuna'jilh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

¹⁸ Xla' cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē natanū'yā'tit na ixchic chā'tin chi'xcu' ē nahuaniyā'tit: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: Talacatzuna'jitzā' tū na'icpūni' ē icua'cu'tun tū hua'can cā'tani' pascua na minchic. Na'iccātā'huā'yan quiscujnu'ni'n.”

¹⁹ Scujnu'ni'n ta'a'lh ē tatlahualh chī Jesús cāmāpa'ksilh ē tacāxtlahualh lihua' xala' cā'tani'.

²⁰ A'cxni' ixtā'cnūmā'lhntza' chi'chini', Jesús ē kelhacāujtu' i'scujnu'ni'n ixtahua'yahui'lāna'lh nac mesa. ²¹ Lihuan ixtahua'yamā'nalh, Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²² Xlaca'n talipuhuanli ē tatzuculh takelhasqui'ni' chā'tunu':

—¿Ē quit, quiMāpa'ksini'?

²³ Jesús cākelhtilh:

—Ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan pulātu, ū'tza' naquimacamāstā'. ²⁴ Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzō'kni' quimpālacata na ixtachihuin Dios. Lilakalhu'mānat chi'xcu' tī naquimacamāstā'; nalilipuhuan. Ā'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtilacatuncuhui'lh.

²⁵ Judas, ū'tza' tī namacamāstā', ē xla' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿palhāsā' quit?

Jesús kelhtilh:

—Chuntza' chī hua'nti.

²⁶ Lihuan ixtahuā'yama'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quimacni'.

²⁷ Palaj tunca tayalh vaso ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Macasti'n cāmaxquī'lh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Chā'tunu' hui'xina'n cahua'tit macasti'n. ²⁸ Ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuaca xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālimakapūtāxtū tachi'xcuhui't. Quinka'lhni' tū na'icmaka'n ū'tza' nacālimātza'nkēna'ni'can ixcentaca'n lhūhua' tachi'xcuhui't. ²⁹ Iccāhuaniyān jā ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'iccātā'hua'yān xtumtza' xaxcān uva xasāsti'tza'. Na'iccātā'hua'yān a'ntza' jā namāpa'ksini'nkō' quin-Tāta' Dios ē ixlīpō'ktu catūhuālh xasāsti'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

³⁰ A'cxni' ixtapixtlī'nī't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos. ³¹ Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tzi'sni' milipō'ktuca'n naquilā'a'kxtekmake'nāuj ixpālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī pastor ē nata'a'kahuanikō' purecu'”, tatzo'kni'. ³² A'cxni' naquimālacastālcuanīcan, xapūla na'ica'n quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāxtokāuj.

³³ Pedro huanilh:

—Masqui ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmake'nān, quit jā maktin ictimakx-tekni'.

³⁴ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Huā'mā' tzi'sni' a'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³⁵ Pedro huanilh:

—Masqui naquintā'maknīca'na', quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn chuntza' tahuanli.

Jesús orarlīlh jā huanican Getsemanī

Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46

³⁶ Jesús ē ī'scujnu'nī'n tachā'lh jā huanican Getsemanī. Xla' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' lihuan quit na'ica'n na'icorarlinī' Dios a'jnanu'.

³⁷ Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē chā'tu' ixka'hua'chan Zebedeo ē tzuculh lipuhuan ē ixa'ktuyumā'lh. ³⁸ Cāhuanilh:

—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclaknī quintalīpuhuāt. Catachokotit huā'tzā' ē calātā'līpuhuanui. Jā calhtatatit.

³⁹ Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios ē huanilh:

—QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtāxtu tzamā' tū na'icpātīni'n, camakxtekti chuntza' nala. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

⁴⁰ Mimpālh jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālākchilh xlaca'n ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

—¿Ē minkelhatu'tunca'n jāla tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin hora?

⁴¹ Calakahuantahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhui'yān a'cxni' nacātalīlaktzi'ncu'tunān. Ixlicāna' milistacna'ca'n tatlahuacu'tun xatze ē mimacni'ca'n jā taka'lhī litli'hui'qui —cāhuanilh.

⁴² Ixlīmaktu' Jesús a'lh ē squi'ni'lh Dios chuntza':

—QuinTāta', palh ixlacasqui'nca na'icpātīni'n ē nakentaxtu chī mintalacasqui'nīn, chuntza' calalh.

⁴³ Palaj tunca taspī'tpālh jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālākchimpālh ē ixtalhtatamā'nampālh. Jāla tatāyani'lh ixtalhtataca'n. ⁴⁴ Cāmakxtekpālh ē ixlīmaktu'tun a'lh ē squi'ni'lh Dios. Chu chuntza' huanipālh chī ixuani't xapūla. ⁴⁵ Taspī'tpālh jā cāmakxtekli scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' hora tū lilhānancani't. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tī jā tzeza chi'xcuhui'n.
⁴⁶Catāya'tit ē ca'a'ujtza; mimā'lhtza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴⁷Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlikelhacāujtu' i'scujnu'ni'n ixuani't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē italē'n ixmachitaca'n ē qui'hui'. Tamacaminini'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁸Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'lh ē xla' ixcāhuanini'ttza' chī natalilakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuanini't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ē xla' ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit.

⁴⁹A'cxni' chilh Judas, laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Lakatzī'suanti', Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁵⁰Jesús kelhtilh:

—Amigo, ¿ē tū ixpālacata ta'mpāt'?

Tachi'xcuhui't tī tatā'milh Judas talaktalacatzuna'jilh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

⁵¹Palaj tunca chā'tin tī itxā'mini't Jesús, māxtulh ixmachīta ē matakāhui'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh. ⁵²Jesús huanilh:

—Camānū'pala mimachīta na ixpūtanū. Tī nalālītucsa ixmachīta, nā ū'tza' nalī-maknīcan xla'. ⁵³¿Ē jā ca'tziya' quit tzē na'icsqui'ni' quinTāta' Dios caquimaktayalh ē xla' xamaktin naquimacaminini' a'kcāujtu' mil ángeles? ⁵⁴Palh xa'ictlahualh cahuālh chuntza', ¿chī nalimākentaxtūcan tū huan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' ixlacasqui'nca na'a'kspula chuntza' chī a'kspulamā'lh?

⁵⁵Jesús cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—¿Tū ixpālacata līta'titit mimachitaca'n ē minqui'hui'ca'n? Hua'chi chi'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakaliyān nac templo, ¿tū ixpālacata jāla quilāchi'pauj a'cxni'? ⁵⁶Ixlipō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū tū tatzo'kli a'kchihuīna'ni'n na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

Ixlipō'ktuca'n i'scujnu'ni'n tatzá'lal ē chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'ni'n israelitas

Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

⁵⁷Xlaca'n tī tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás tī xapuxcu' pālej ixuani't. A'ntza' ixtalaktakēstokni't xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksin ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁵⁸Pedro lakamakāt stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhtin ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixtanquilhtin chic ē cātā'tahui'lh policías nalaktzi'n chī nalīputzāna'nīcan.

⁵⁹Xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlipō'ktuca'n xalaka'tla' māpa'ksīni'ni'n ixtaputzamā'nal chī natalīmālacsu'yu Jesús ē natalīmāmaknīnini'n. Ixtaputzamā'nal catūhuālh masqui jā ixlicāna' tū nalīmālacsu'yucan. ⁶⁰Masqui lhūhua' chi'xcuhui'n ixtalaka'n ē talīchihuīna'nli tū jā ixlicāna' ixpālacata Jesús, jāla ixtamaclani' tū natalīmālacsu'yu. Ā'līstān tamilh chā'tu' tī chu laxtīm chī tachihuīna'nli. ⁶¹Xlaca'n tahuani:

—Huā'mā' chi'xcu' huanli: “Quit tzē na'icmālakspūtūkō' xaka'tla' ixtemplo Dios ē ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'icyāhuapala.”

⁶²Xapuxcu' pālej tāyalh ē huanilh Jesús:

—Huā' tayāna'lh chā'tu' chi'xcuhui'n tamālacsu'yumā'nān. ¿Ē jā tū caticākelhti'?

⁶³Jesús ca'cs tāyalh. Xapuxcu' pālej chíhuīna'mpālh ē huanilh:

—Dios tī lakahuan, ū'tza' kexmatān. Chuhua'j naquihuani'ya' tū ixlicāna'. Caquilāhua-niuj palh hui'x Cristo tī i'Ska'ta' Dios.

⁶⁴Jesús kelhtilh:

—Jē, quit ū'tza' chuntza' chī hua'na'. Nā iccāhuaniyān huā'mā'. Chuhua'j hui'xina'n naquilāktzi'nāuj quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī māpa'ksīni'mā'lh. Nā na'icminācha' nac a'kapūn ixpu'nan poklhnu'.

⁶⁵Xapuxcu' pālej ū'tza' lacxti'tli ixlu'xu' tū ixlhakā'ni't ē chuntza' līmāsu'yulh xla' ixstzi' ē huanli:

—Huā'mā' chi'xcu' limālākchā'ni'cu'tun Dios. Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān palh jā tze xla'. Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntit chī mālākchā'ni'cu'tun Dios. ⁶⁶¿Chī puhua'nā'tit?

Tahualh:

—Ixlacasqui'nca nanī.

⁶⁷Palaj tunca talakachojmanilh Jesús ē tatuscli. Ā'makapitzin talacala'sli ⁶⁸ē tahuanilh:

—Hui'x tī Cristo, calakapasti tichu lalaca'sni'.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús

Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27

⁶⁹Lihuan Pedro ixui'lh nac tanquilhtin ē chā'tin tzu'ma'jāt laktalacatzuna'jilh ē huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Galilea.

⁷⁰Pedro kelhtatzē'kli na ixlacatīnca'n ixlipō'ktuca'n ē huanli:

—Jā icca'tzi tū huanicu'tuna'.

⁷¹Pedro tatampūxtulh macsti'na'j ē ā'chā'tin huampala tzu'ma'jāt laktzi'lh. Xla' cāhuanilh tī ixtayāna'ncha':

—Huā'mā' chi'xcu' nā ixtā'latlā'huan Jesús xala' nac Nazaret.

⁷²Pedro kelhtatzē'kpālh ē lacatancs huanli:

—Quit jā iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

⁷³Ixlīka'tlā'tus xlaca'n tī ixtatā'layāna'lh talaktalacatzuna'jilh Pedro ē tahuanilh:

—Ixlicāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n. Mintachihuin ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.

⁷⁴Pedro tzucuca lakapalaca ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquimakapātīnīn palh jā ixlīcāna' tū iccāhuanimā'n. Jā iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

Palaj tunca ta'salh puyux. ⁷⁵Ū'tza' limāpāstaquilh Pedro chī Jesús ixuanini't: “A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.” Pedro taxtulh a'ntza' ē ix-talīpuhuāt tzuculh calhuan.

27

Macamaxqui'ca Jesús Pilato

Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32

¹A'cxni' xkakalh, ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas talālītā'chihuīna'nli chī natalimāknī Jesús. ²Tapekechi'lh ē talē'lh ē tamacamaxqui'lh Poncio Pilato tī gobernador ixuanī't.

Chī līnīlh Judas

³Judas ū'tza' tī macamāstā'lh Jesús. A'cxni' Judas laktzi'lh chī māpa'ksica namā-māknīnīnī'ncan Jesús, lipuhuanli ē xtum lacapāstacli ē cāmāspi'tni'lh pu'xamacāuj xaplata tumīn xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas, ⁴ē cāhuanilh:

—Quit ictlahualh tū jā tze ixpālacata icmacamāstā'lh chi'xcu' tī jā tū ixlaclē'n.

Xlaca'n takelhtīnī'lh:

—Huā'mā' jā quincuentaca'n. Cuenta catlahua' hui'x.

⁵Judas a'lh nac templo ē tilhquitamacnūlh na ixpūchakān templo tumīn ē a'lh tā'kpīxchī' a'katin nac qui'hui'.

⁶Xanapuxcu'nu' pālejni' tasacli tumīn ē talāhuanilh:

—Jāla namojōyāuj jā mojócan tumīn tū mālacnūnī'can Dios. Huā'mā' tumīn līxokocani't namāmāknīnīnī'ncan chā'tin chi'xcu'.

⁷Tachihuīna'nli ē taputzalh chī natalītamāhua pītzu'na'j ti'ya't. Huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan Ixti'ya't Alfarero ē a'ntza' ixcāmā'cnūcan makatīyātī'n. ⁸Chuhua'j māpācuhuīcan Ti'ya't tū Ixtapalh Ka'lhni' ixpālacata lītāmāhuaca tumīn tū ixlīxokocani't namāmāknīnīnī'ncan chā'tin chi'xcu'. ⁹Chuntza' mākentaxtūca huā'mā' tū huanli a'kchihuīna' Jeremías jā tzo'kli na ixtachihuīn Dios: “Cātayaca pu'xamacāuj tumīn ixta' plata (ū'tza' ixtapalh chā'tin chi'xcu' chuntza' chī tahualh makapitzin israelitas). ¹⁰Huā'mā' tumīn lītāmāhuaca ixti'ya't Alfarero chuntza' chī quimāpa'ksilh Māpa'ksīni' Dios.”

Jesús na ixlacaṭin Pilato

Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38

¹¹ A'cxni' Jesús ixyālh na ixlacaṭin gobernador Pilato, ē ū'tza' kelhasqui'nilh Jesús:

—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?

Jesús huanilh:

—Chuntza' chī hua'ni'ta'.

¹² A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtalimālacsu'yū, Jesús jā tū kelhtini'llh. ¹³ Pilato kelhasqui'nipālḥ Jesús:

—¿Ē jā kexpa'ta' tū talimālacsu'yuyān tachi'xcuhui't?

¹⁴ Jesús jā tū kelhtilh. Ū'tza' lili'a'cnilh gobernador.

Jesús lichihuīna'nca chī namakñican

Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16

¹⁵ Ixa'nān a'ktin tahuī'lat ē a'cxni' ixlamā'lh cā'tani', gobernador ixmakxteka chā'tin tachi'n. Tachi'xcuhui't ixtalacsaca tachi'n tī namakxtekan. ¹⁶ Ixtanūmā'lh chā'tin tachi'n tī ixuanican Barrabás. Calhāxcuhuālh ixlakapascan huā'mā' Barrabás. ¹⁷ A'cxni' ixtatalacxtimīnī't tachi'xcuhui't, Pilato cākelhasqui'nilh:

—¿Tichūyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Ē na'icmakxteka Barrabás o na'icmakxteka Jesús tī māpācuhūican Cristo?

¹⁸ Chuntza' huanli Pilato ixpālacata xla' ca'tzilh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzi'n Jesús ē ū'tza' talimacamāstā'lh.

¹⁹ Lihuan ixui'lh Pilato jā ixtlahuacan justicia, ixpuscāt macā'ni'lh tachihuīn ē huanilh: “Jā timaktanū'ya' ixpālacata huā'mā' tzeza chi'xcu'. Jā tze chī iclahuālakcti'lh tzamā' chi'xcu' huā' kōtan tzi'sa.”

²⁰ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtā'chihuīna'makasitzi'ni't tachi'xcuhui't ē ū'tza' talisqui'nli camakxteka Barrabás ē tahuani camakñica Jesús.

²¹ Ā'maktin cātā'chihuīna'nli gobernador ē cākelhasqui'nilh:

—¿Tichūyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Jesús o Barrabás?

Xlaca'n tahuani:

—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

²² Pilato cākelhasqui'nilh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús tī māpācuhūican Cristo?

Ixlipō'ktuca'n takelhtilh:

—¿Caxtokohua'ca'ca!

²³ Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuaniilh:

—¿Caxtokohua'ca'ca!

²⁴ A'cxni' Pilato cuenta tlahualh jāla ixcāmāko'xamixi ē ā'chulā' ixtatā'kaqui'mā'nalh ē jāla cāskāhui'lh, xla' squi'nli xcān. Na ixlacaṭinca'n tachi'xcuhui't Pilato makacha'ka'llh ē cāhuanilh:

—Quit jā iclē'n cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nanī. Jā tū tlahuani't tū jā tze. Hui'xina'n nali'pinā'tit cuenta.

²⁵ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't takelhtilh:

—¿Quina'n ē quincamana'ca'n na'iclē'nāuj cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nanī!

²⁶ Chuntza' Pilato māxtulh Barrabás ē makxtekli. Palaj tunca māpa'ksilh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh naxtokohua'ca'can.

²⁷ Ā'listān i'soldados gobernador Pilato talē'lh Jesús nac pūchihuīn ē tamākēstokli lhūhua' soldados ē talitamacsti'li'lh. ²⁸ Palaj tunca tamāmakxtulh ixlu'xu' ē tamālhekē'lh xasmanta'jua' lu'xu'. ²⁹ Tatlahualh a'ktin corona ixla' lhtucu' ē tamā'knūlh. Tamaxqui'lh qui'hui' tū chi'palh na ixmacapekcāna'j. Tatatzokostani'lh ē talilitzi'nli ē tahuaniilh:

—¿Calakachi'xcuhui'ca' ixPuxcu'ca'n israelitas!

³⁰ Nā talakachojmanilh ē tachi'palh ixqui'hui' ē talicucni'cli. ³¹ A'cxni' talilitzi'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālh ixlu'xu' tū ixla' ixuani't. Palaj tunca talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

³² Lihuan ixta'a'mā'nalh, tapāxtokli chā'tin chi'xcu' xala' nac Cirene ē ixtacuhuini' Simón. Sāmācu'qui'ca ixcrúz Jesús.

³³ Chuntza' ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ³⁴ A'ntza' maxqui'ca Jesús xaxcān vinagre tū ixmojōni'cani't catūhuālh tū xū'ni' hua'chi xī'cxi'. Palh ixua'lh, jā ixtimakca'tzi'lh chī napātini'n. A'cxni' xla' kelhuanalh, jā hua'lh.

³⁵ A'cxni' ixtaxtokohua'ca'ni'ttza', soldados tamāpitzilh ixlu'xu' Jesús na ixpu'na'i'tātca'n ē talimāxtulh suerte nataca'tzi' tūchu nacālakchā'n chā'tunu' xlaca'n. Chuntza' mākentaxtūca tū huanli a'kchihuina' jā tzo'kli: “Tamāpitzilh quilu'xu' na ixpu'na'i'tātca'n; tatlahualh suerte tū talimāxtulh.” ³⁶ Palaj tunca tatahui'lal natamaktaka' lha. ³⁷ Hui'lica nac cruz a'ktin letrero na ixa'cpūn Jesús. A'ntza' ixtzo'kcani't tū ixpālacata lixtokohua'ca'ca. Ixtzo'kcani't: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

³⁸ Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na ixpekxtūxūqui. ³⁹ Tī ixtatētaxtumā'nalh tasakā'lilh ixa'kxākca'n ē talakapalalh ⁴⁰ ē tahuanihl:

—Hui'x ixlactlahuacu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala'cu'tuna' ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu hui'x milimān. Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, cayujti nac cruz.

⁴¹ Nā chuntza' ixtalilitzi'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn. Fariseos ē xanapuxcu'nu' israelitas lacxtim ixtalilitzi'mā'nalh ē ixtalāhuanimā'nalh:

⁴² —Xla' camakapūtaxtūlh ā'makapitzin ē jāla a'kapūtaxtu ixlimān. Palh ixlicāna' xla' ixPuxcu'ca'n israelitas, cayujli nac cruz chuhua'j ē chuntza' na'a'ka'i'ni'yāuj xla'. ⁴³ Xla' lipāhuan Dios; chuhua'j Dios camakapūtaxtūlh palh ixlicāna' pāxqui'. Quincāhuanin xla' i'Ska'ta' Dios —tahuah.

⁴⁴ Nā ka'lhāna'ni'n tī ixcātā'xtokohua'ca'cani't, nā xlaca'n talakapalalh Jesús.

Jesús nihl

Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

⁴⁵ Xlitz'a'la cā'pucsua' huanli calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh hua'chi tastu'nūt ē tanajilh a'ktu'tun hora. ⁴⁶ Chī maktu'tun kōtanū, Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? (Ē ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'lini'ta' quina'cstu?)

⁴⁷ Takexmatli huā'mā' makapitzin tī ixtayāna'ncha' ē xlaca'n talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' ta'sani'mā'lh a'kchihuina' Elías.

⁴⁸ Xamaktin chā'tin tatu'jnu quitayalh catūhuālh hua'chi panamāc. Limāchū'hui'lh xaxcān vinagre ē cucchi'hua'ca'lh a'ktin qui'hui' ē quilhyāhualh Jesús nahua'. ⁴⁹ A'makapitzin tahuanihl:

—Camakxtekti. Nalaktzi'nāuj palh Elías namin namakapūtaxtū.

⁵⁰ A'maktin Jesús ta'salh palha' ē palaj tunca nihl. ⁵¹ Huā'mā' puntzuna' taxti'tpitzilh ka'tla' lilakamilin xaka'tla' nac templo. Ū'tza' huā'mā' lilakamilin tū ixmāpitzī templo. Tzuculh na ixquilhtūn xala' tālhmā'n ē tapūpitzilh hasta na ixtampān. Ti'ya't tachiquilh ē chihuix tatapūpitzilh. ⁵² Tatalaqui'lh pūtā'cnūn ē talacastālcuana'nli lhūhua' tī ixta'a'ka'i'ni'ni't Dios ē ixtanini'ttza'. ⁵³ Xlaca'n tataxtulh nac pūtā'cnūn ē a'cxni' ixlacastālcuana'ni'ttza' Jesús, tatanūlh nac cā'lacchicni' xatasicua'lanātlahuani't jā huanican Jerusalén. A'ntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't.

⁵⁴ Capitán romano ē soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús tajicua'nli a'cxni' tachiquilh ti'ya't ē a'cxni' talaktzi'lh tū a'kspulalh. Xlaca'n tahuanihl:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' i'Ska'ta' Dios ixuani't.

⁵⁵ Lhūhua' pusan ixtalaktzi'mā'nalh makat. Ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' taxtulh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. ⁵⁶ Na ixpu'na'i'tātca'n pusan nā ixtayāna'lh María Magdalena ē María tī ixtzi'ca'n Jacobo ē José ē nā ixui'lh ixtzi'ca'n ixka'hua'chan Zebedeo.

Mā'cnūca Jesús

Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁵⁷ A'cxni' i'smalanka'nāmā'lh'tza', milh chā'tin chi'xcu' tī ixiuanican José ē xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Rico ixiuanī't ē nā ixa'ka'i'ni' Jesús. ⁵⁸ Xla' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. Pilato māpa'ksini'lh camaxqui'ca. ⁵⁹ José lē'lh ixmacni' Jesús ē limaksuitli xatache'ke'n lu'xu'. ⁶⁰ Mā'cnūca a'ktin nac xasāsti' lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. Lhu'cu' i'xla' José ixiuanī't. A'cxni' limālacchahualh a'ktin ka'tla' chihuix nac lhu'cu', xla' a'lh. ⁶¹ Na ixlacapūn lhu'cu' ixtahui'lāna'lh María Magdalena ē ā'chā'tin María.

Soldados tamaktaka'lhli jā ixmā'cnūcāni't Jesús

⁶² A'cxni' ixa'kspulani'ttza' quilh'tamacuj tū pūcāxui'likō'can tū maclacasqui'nac quilhtamacuj tū pūjaxcan, xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos talaka'lh Pilato. ⁶³ Tahuanihlh:

—Señor gobernador, quina'n iclacapāstacāuj tū huanli tzamā' chi'xcu' tī a'kskāhui'nilh a'cxni' lakahuancos ixiuanī't. Chuntza' huanli: "Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālcuana'n na ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n", huanli. ⁶⁴ Chuntza' camāpa'ksi'ni' tzej camaktaka'lhca pūtā'cnūn hasta nati'a'cchā'n a'ktu'tun quilhtamacuj. Palhāsā' i'scujnu'ni'n natamin natakā'lhān ixmacni'. Tzē nacāhuanicān tachi'xcuhui't palh lacastālcuana'ni't na ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n. Chuntza' ā'chulā' nacālī'a'kskāhui'can tachi'xcuhui't ē jā xapūla.

⁶⁵ Pilato cāhuanilh:

—Ā' tayāna'lh soldados. Cacālī'pintit ē calaktzi'ntit hui'xina'n chuntza' chī natamak-taka'lhā.

⁶⁶ Xlaca'n ta'a'lh ē tzej tacāxtlahualh pūtā'cnūn ē hui'lica sello nac chihuix tū kelhui'lica. Cāmaktekcancha' soldados tī natamak-taka'lhā.

28

Jesús lacastālcuana'nli

Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

¹ I'sputni'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē i'xkakamā'lh'tza' domingo a'cxni' María Magdalena ē ā'chā'tin María ta'a'lh nac pūtā'cnūn. ² Xamaktin palha' tachi'quilh ti'ya't. Chā'tin ixāngel Māpa'ksini' Dios ixuyjni'ta'nchi nac a'kapūn. A'cxni' chilh nac pūtā'cnūn, māpānūlh chihuix tū ixkelhui'licani't ē pūtahui'lh. ³ Ángel xkakah hua'chi makli'pit ē ixlu'xu' stala'nka' ixiuanī't hua'chi panamāc. ⁴ A'cxni' soldados talaktzi'lh, taxpipilh ē tajicua'xnihl. ⁵ Ángel cāhuanilh pusan:

—Jā cajicua'ntit. Quit icca'tzi' hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús tī xtokohua'ca'ca.

⁶ Xla' jā'tza' tihui'lh huā'tzā'. Lacastālcuana'ni'ttza' chuntza' chī huanli. Catanū'tit ē calaktzi'ntit jā ixmāpī'cani't. ⁷ Palaj capintit ē cacāhua'ni'tit i'scujnu'ni'n lacastālcuana'ni'ttza' na ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n. Chuhua'j xla' nacāpūlani'yān nac estado Galilea. A'ntala' nata'lāpāxtokā'tit. Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān.

⁸ Palaj tunca pusan tatapānūlh nac pūtā'cnūn. Ixtajicua'n ē nā tapāxuhualh. Tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani scujnu'ni'n. ⁹ Xamaktin Jesús cātasu'yuni'lh ē cātā'chihuina'lh. Xlaca'n talaktalacatzuna'jilh Jesús. Tachi'palh ixtujan ē talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuihl.

¹⁰ Xla' cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Capintit cacāmāca'tzīni'tit quintā'timīn ixlacasqui'nca cata'a'lh nac estado Galilea ē a'ntza' naquintalakchā'n ē naquintalaktzi'n.

Tū tahuani soldados

¹¹ Lihuan ixta'a'mā'nalh pusan, makapitzīn soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nalh pūtā'cnūn ē xlaca'n ta'a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. Tahuanihl xanapuxcu'nu' pālejni' ixlipō'ktu tū ixa'kspulani't. ¹² Tzamā' pālejni' talaka'lh xanapuxcu'nu' israelitas ē talichihuina'lh. Lhūhua' tumin cāmāxqui'ca soldados ¹³ ē cāhuani:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh cā'tzi'sni' tamilh ī'scujnu'nī'n Jesús lihuan ī'lhtatapā'na'ntit ē xluca'n taka'lhlanli ixmacni'. ¹⁴ Palh namāca'tzīnican gobernador ī'lhtatapā'na'ntit, quina'n na'iclacāxlayāuj chī jā caticātalimaknīn.

¹⁵ Soldados tamaktīni'lh tumīn ē ta'a'lh ē tahuani chuntza' chī ixcāhuanicani't. Chuntza' israelitas tahuani hasta chuhua'j.

Jesús cāmacamaxquī'lh ixtascujūtca'n ī'scujnu'nī'n

Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁶ Kelhacāujtin ī'scujnu'nī'n ta'a'lh nac estado Galilea a'ktin nac sipej tū Jesús lacsacli.

¹⁷ A'cxni' talaktzi'lh Jesús, talaktaquilhpūtalh masqui makapitzin jā ixta'a'ka'ī'cu'tun.

¹⁸ Jesús cālaktalacatzuna'jilh xluca'n ē cāhuanilh:

—Quit quimaxquī'cani't ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn ē na'iccāmāpa'ksi ixlīpō'ktuca'n tī tahuī'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' ē nac a'kapūn. ¹⁹ Chuntza' capintit calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj ē cacāmāsu'yuni'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't chī tzē quisujnu'nī'n

natahuan. Nacālīmā'kpaxi'yā'tit ixlīli'huī'qui xaTāta' Dios ē ī'Ska'ta' ē Espīritu Santo.

²⁰ Nacāmāsu'yuni'yā'tit chī natalatā'kchoko ē chī natakexmatni' ixlīpō'ktu tū quit iccālīmāpa'ksīni'nī'ta'n hui'xina'n. Caca'tzītit quit pō'ktu quilhtamacuj iccātā'lamā'n hasta a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Amén.

San Marcos

Juan Mā'kpaḡini'

Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

¹Huā'mā' xatze tachihuīn tū māsu'yucan ixpālacata Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios.

²Chā'tin profeta tzo'knulh chī Dios huanilh i'Ska'ta'. Chuntza' huanli:

Cakexpa'tti.

Quit na'icmaca'n quilacsujni' milacatīn tī napūlani'yān hui'x ē tī nacāxtlahua mintej.

³Nā profeta Isaías tzo'knulh chuntza':

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan chā'tin tī palha' chihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksini'.

Camālakstu'nctit tej.”

Chuntza' tzo'knulh Isaías.

⁴Tzamā' mākentaxtūca a'cxni' Juan tī ixmā'kpaḡini'n ixtasu'yu nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Ixa'kchihuīna'n ē ixcāhuani tachi'xcuhui't:

—Calilipuhuantit ixpālacata mincuentaca'n. Cacāmakxtektit ē nacā-tamātza'nkēna'ni'yān ē ca'a'kpaḡtit.

⁵Tachi'xcuhui't xalani'n calhāxcuahuālh nac estado Judea ē xalani'n nac cā'lacchicni' Jerusalén, ixlipō'ktuca'n tamilh takexmata tū huanli Juan. A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios ixcuentaca'n, Juan camā'kpaḡilh chā'tunu' nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán.

⁶Juan ixlhakā'nī't lu'xu' tū ixlicāxtlahuacani't ixchi'xit camello ē ixlichī'can ko'xka' ixuani't. Ixua' xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁷Ixa'kchihuīna'n ē ixcāhuani tachi'xcuhui't:

—Ā'listān namin ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā mini'ni' nūn na'icxcutni' ixlikechi'can ixcaclhi'. ⁸Quit iccālima'kpaḡini'ta'n xcān; xla' nacāmacamini'yān Espiritu Santo.

Jesús a'kpaḡli

Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22

⁹Tzamā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' Nazaret xala' estado Galilea ē lakmilh Juan jā ixmā'kpaḡini'mā'lh. Juan mā'kpaḡilh Jesús nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán. ¹⁰A'cxni' Jesús tacutli nac xcān, xamaktin laktzi'lh chī talaquī'lh nac a'kapūn ē mincha' Espiritu Santo ē ixtasu'yu hua'chi tantzasnān a'cxni' ixuyjmā'chi. Chilh na ixa'kpūn Jesús. ¹¹Kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxqui'yān. Hui'x quimaxqui'ya' tapāxuhuān —huanli.

Skāhuī'ni' ixlilaktzi'ncu'tun Jesús

Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13

¹²Palaj tunca Espiritu Santo macā'lh Jesús nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ¹³Ixui'lh a'ntza' nac cā'tzaya'nca ti'ya't tu'pu'xam quilhtamacuj. A'ntza' skāhuī'ni' tī huanican Satanás, xla' ixputza chī Jesús jā ixkexmatni'lh Dios. Nā a'ntza' ixa'nān animalh tū ixtahua'nān. Ixángeles Dios ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15

¹⁴A'cxni' ixchī'cani't Juan, Jesús a'lh nac Galilea ē ixli'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn tū ixla' Dios. ¹⁵Ixuan:

—Chilhtza' quilhtamacuj tū lilhcāna'ncani't ē talacatzuna'jīmā'lhntza' a'cxni' nalaktzi'ncan ixlicāna' Dios māpa'ksini'n. Calilipuhuantit ixpālacata tū jā tze tū tlahuani'ta'ntit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Ca'a'ka'ī'tit xatze tachihuīn tū Dios māca'tzinini'ni't.

Jesús cālacsacli kelhatā'ti' chi'panani'n squi'ti'

Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11

¹⁶ A'cxni' Jesús ixlatlá'huan na ixquilhtün xaka'tla' xcän tũ huanican Lago Galilea, xla' cälaktzi'llh Simón ē ixtā'tin Andrés. Ixtamojōmā'nalh nac xcän ixpūtayanca'n tũ pũchi'pacan squi'ti'. Xlaca'n chi'panani'n squi'ti' ixtahuani't. ¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj ē na'iccāmāsu'yuni'yān chī nacālīmā'a'ka'i'ni'yā'tit tachi'xcuhui't ix-tachihuīn Dios.

¹⁸ Palaj tunca tamakxteklī ixpūtayanca'n ē tatā'a'llh Jesús.

¹⁹ A'cxni' Jesús a'llh lacapunchuna'j, cälaktzi'llh Jacobo ē Juan ixcamana' Zebedeo. Xlaca'n ixtahui'lāna'llh nac pūtacutnu' ē ixtalacachi'mā'nalh ixpūtayanca'n. ²⁰ Palaj tunca Jesús cāmāta'satinīni'llh ē xlaca'n ta'a'kxtekui'lilh ixtāta'ca'n Zebedeo ē i'scujnu'ni'n nac pūtacutnu' ē ta'a'llh tastālani'llh Jesús.

Chā'tin chi'xcu' ti ixka'llhī jā tzeyā ū'ni'

Lc. 4:31-37

²¹ Ta'a'llh nac cā'lacchicni' Capernaum. A'cxni' a'cchā'llh quilhtamacuj tũ pũjxcan, palaj tunca Jesús tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē cāmāsu'yuni'llh tachi'xcuhui't.

²² Ixtali'a'cni' chī ixcāmāsu'yuni'mā'llh ixpālacata ixcāmāsu'yuni'mā'llh hua'chi chā'tin ti ka'llhī līmāpa'ksīn ē jā chuntza' chī tamāsu'yu xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksīn.

²³ Palaj tunca tanūlh nac templo chā'tin chi'xcu' ti ixka'llhī jā tzeyā ū'ni'. Xla' ta'salh ē huanli:

²⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ħtũ ixpālacata quilālakmiuj quina'n? ħĒ ta'ni'ta' naquilāmālakspūtūyāu? Quit iclakapasān. Hui'x ixla' Dios ē Xatasicua'lanātlahua hui'x.

²⁵ Jesús lacaquilhnilh jā tzeyā ū'ni' ē huanilh:

—¡Caquilhca'csla'! ¡Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

²⁶ Chi'xcu' taxla'juani'llh ē jā tzeyā ū'ni' palha' ta'salh ē taxtuni'llh. ²⁷ Ixlipō'ktuca'n tali'a'cnilh ē talākelhasqui'nilh:

—ħTũchu huā'mā' tũ quincāmāsu'yuni'mā'n quina'n? Xasāsti' huā'mā'. Huā'mā' chi'xcu' lichihuīna'n līmāpa'ksīn. Hasta jā tzeyā ū'ni'n taxexmatni' a'cxni' xla' cāmāpa'ksi.

²⁸ Palaj tunca ta'a'kahuankō'llh calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixpālacata tũ tlahuall Jesús.

Jesús mātzeyilh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39

²⁹ A'cxni' Jesús taxtulh na ixtemploca'n israelitas, palaj tunca a'llh ē tanūlh na ixchicca'n Simón ē Andrés. Tatā'a'llh Jacobo ē Juan. ³⁰ Ixpuhuiti' Simón ixmacscutlamā'llh ē ixmā'llh. Palaj māca'tzinīca Jesús. ³¹ Xla' a'llh ē macachi'palh ē mā'kaqui'llh ē palaj tunca tapānūni'llh chī ixmacscutla. Palaj tunca puscāt cāmāhu'i'llh.

Jesús cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n

Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41

³² Kōtanūtza' a'cxni' ixtā'cnūmā'lhntza' chi'chini', cālīmīni'ca Jesús ixlipō'ktuca'n ti ixtata'jatatla ē ti ixtaka'llhī jā tzeyā ū'ni'n. ³³ Ixlipō'ktuca'n xalani'n cā'lacchicni' tatakēstokli na ixtanquilhtin chic. ³⁴ Cāmātzeyilh lhūhua' ti ixtata'jatatla chu catūxcuhuālh ta'jatāt ixtaka'llhī chā'tunu'. Cāmāxtuni'llh lhūhua' jā tzeyā ū'ni'n. Jā cāmāxteklī natachihuīna'n jā tzeyā ū'ni'n ixpālacata jā ixlacasqui'n xlaca'n ixtahuall tũchu xla'.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea

Lc. 4:42-44

³⁵ Ixililakali tzi'saj Jesús tāqui'llh ē taxtulh ē a'llh lacatīn jā jā ti ixui'llh. A'ntza' orarlilh.

³⁶ Simón a'llh putza ē ā'makapitzīn tatā'a'llh. ³⁷ A'cxni' tamaclalh Jesús, tahuaniilh:

—Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't taputzayān.

³⁸ Xla' cāhuanilh:

—Ca'a'uj nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' tũ tahuil'āna'llh lacatzuna'j ē quit a'ntza' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ū'tza' iclīmīni't.

³⁹ Calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas ē cāmāxtulh jā tzeyā ū'ni'n.

Jesús mätzeyilh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt

Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16

⁴⁰ Lakchā'lh Jesús chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatāt tū māmāsī quinquinītca'n tū huanitan lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús ē squi'ni'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimätzeyi'ya'.

⁴¹ Jesús lakalhu'manli ē stu'ncli ixmacan ē xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

⁴² A'cxni' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt ē tzeyanli. ⁴³ A'cxni' Jesús macā'lh, lacatejtin huanilh:

⁴⁴ —Catamaktaka'lhti ē jā tihua'ni'ya' nūn chā'tin. Xmān calakpi pälej ē camāsu'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzi'n palh tzeyanī'ta'tza'. Namālacnūni'ya' chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés ixpālacata tī ixmakxteknī'ttza' tzamā' ta'jatāt. Chuntza' nataca'tzi tachi'xcuhui't tzeyanī'ta'tza'.

⁴⁵ Xla' palaj tunca taxtulh ē tzuculh cāhuanitā'kchoko lilhūhua' ē cāhuanilh tū ixa'kspulani't. Chuntza' Jesús jātza' la ixtanū nac cā'lacchicni' na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't ixpālacata jā ixlacasqui'n ixtatakēstokli. Chuntza' xmān tachokolh na ixquiltūn cā'lacchicni'. Tachi'xcuhui't xalani'n calhāxcuhuālh ixtalaka'n.

2

Jesús mätzeyilh chā'tin tī i'xcahui'huanani't

Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26

¹ Ixliätma'j Jesús taspī'tli ē tanūpālh nac Capernaum. Tachi'xcuhui't takexmatli ixui'lh nac chic. ² Palaj tunca lilhūhua' talaktakēstokli hasta jātza' ixtatanūkō' ix-pūchakān chic. Nā tatzumalh tanquiltin. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios. ³ Talakmilh ā'makapitzin ē na ixlacpu'na'i'tāca'n kelhatā'ti' chi'xcuhui'n ixtapūlimimā'nalh talajni'. Nac talajni' ixmā'lh chā'tin ta'jatatlani' tī i'xcahui'huanani't. ⁴ Jāla talakchā'lh Jesús ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhui't ixlitzuma chic. Tapūtahua'ca'lh escalera ixa'kstīn chic ē ta'a'kstixuakli chic ixlaktza Jesús.

A'cxni' tzej tamālaqui'lh, talīchi'lh lasu talajni' ē tapūmānūlh ta'jatatlani'. ⁵ A'cxni' Jesús laktzi'lh chī ixta'a'ka'i'ni' ixlitli'hui'qui, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Quinka'hua'cha, icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

⁶ Ixtakexmatui'lāna'lh ā'makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē tapuhuanli ixa'cstuca'n: ⁷ “¿Tū ixpālacata chihuīna'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'? Xla' mālākchā'ni'mā'lh Dios chī chihuīna'nli. Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.”

⁸ Palaj tunca Jesús ixlīmān ca'tzilh chī xlaca'n ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milistacna'ca'n? ⁹ Icuaniilhtza' ta'jatatlani': “Icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmi'li' mimpūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlitasu'yulh palh ixlicāna' tzeyanli. ¹⁰ Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Chuhua'j na'iccālimāsu'yuni'yān chī icka'lhī limāpa'ksin huā'tzā' nac cā'quiltamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu' tī i'xcahui'huanani't:

¹¹ —Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmi'li' mimpūtama' ē capit na minchic.

¹² Xamaktin tā'kaqui'lh na ixlacatinca'n ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh ē sacli ixpūtama' ē taxtulh. Ū'tza' talīi'a'cnīlh ixlipō'ktuca'n ē tamakapāxuih Dios ē tahuani':

—Jā maktin laktzi'ni'tauj tū laktzi'uj chuhua'j.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32

¹³ Palaj tunca Jesús a'mpālh na ixquiltūn mar. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaka'lh ē ixcāmāsu'yuni'. ¹⁴ A'cxni' Jesús ixa'mā'lh, tētaxtulh jā ixmātā'jini'ncan lixokot ē laktzi'lh Leví ixka'hua'cha Alfeo. Jesús huanilh:

—Cauistā'la'ni'.

Xla' t̄ayalh ē st̄alani'llh.

¹⁵ Milh a'k̄tin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixuā'yamā'llh na ixchic Leví. Tachā'llh lhūhua' mātā'jini'ni'n lixokot ē ā'makapitzin t̄i x̄cālakmaka'ncan. Xlaca'n ixcātā'huā'yamā'llh Jesús ē i'scujnu'ni'n. Lhūhua' t̄i ixtastālani'. ¹⁶ A'cxni' xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksin ē fariseos talaktzī'llh ixcātā'huā'yan mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin t̄i x̄cālakmaka'ncan, tahuani'llh i'scujnu'ni'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata cātā'huā'yan Jesús mātā'jini'ni'n ē t̄i jā tzeza chi'xcuhui'n?

¹⁷ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, cāhuanilh:

—Xlaca'n t̄i jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān t̄i tata'jatatla tamaclacasqui'n. Quit jā icmilh iccāputza t̄i tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhui't t̄i taca'tzī jā tze xlaca'n.

Kelhasqui'nica Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yan

Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39

¹⁸ I'scujnu'ni'n Juan ē fariseos makatunu' ixtalihui'li jā ixtahuā'yan. Makapitzin chi'xcuhui'n talakmilh Jesús ē tahuani'llh:

—I'scujnu'ni'n Juan ē nā i'scujnu'ni'n fariseos makatunu' talihui'li jā tahuā'yan. ¿Tū ixpālacata miscujnu'ni'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Xlaca'n t̄i cā'invitarlīcani't jā tamakaxtokmā'ca, ¿ē natalihui'li jā catitahuā'yan? Lihuan cātā'lahui'llhcus squi'nīni', natahuā'yan ixamigos. ²⁰ Namin a'k̄tin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, jā catitahuā'yalh ixamigos ixpālacata natalīpuhuan. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca ixlē'cstu.)

Jesús cāhuanipāl̄h:

²¹ —Huā'mā' tū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Palh catihuā'lh namākentaxtū ē nā mākentaxtūcū'tun ixtahui'latca'n mixū'nāpapna'ca'n, xla' nala hua'chī chā'tin t̄i nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' xamasni'. Xasāsti' lu'xu' nata'a'ktimī ē nastanca xamasni' ē a'ntza' jā taxtī'tli ā'chulā' ka'tla' nala. ²² Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta, jā t̄i chā'tin catipūmojō'lh xamasni' ixko'xka' purecu'. Palh chuntza' ixtlahuaca, napanka ko'xka' a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka'. A'cxni' naxcu'tan, jā catipankli. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'llh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús.

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'ī'llh tza'ktza' scujnu'ni'n

Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5

²³ A'k̄tin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús ixcātā'tētaxtumā'llh i'scujnu'ni'n nac a'k̄tin cā'tacuxtu. Xlaca'n tatzuculh ta'ī' pātin pātu' tza'ktza'. ²⁴ Palaj tunca tahuani'llh Jesús fariseos:

—Cala'ktzi'. Miscujnu'ni'n tascujmā'nalh ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā mākentaxtū ixlīmāpa'ksin Moisés.

²⁵ Jesús cākelhtīl̄h:

—¿Ē jā likelhtahua'kani'ta'ntit tū tlhualh David a'k̄tin quilhtamacuj? Xla' ē t̄i ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'nca ē cāspunī'llh lihua'. ²⁶ Tanū'lh na ixchic Dios a'cxni' Abiatar xapuxcu' pālej ixuani't ē hua'lh pāntzīn tū ixmālacnūcani't Dios. Jā mini'ni' ixua'lh huā'mā' pāntzīn ixpālacata xmān pālejni' tzē natahua'. Nā David cāmaxqui'llh chi'xcuhui'n t̄i ixtatā'a'mā'nalh.

²⁷ Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlhualh quilhtamacuj tū pūjaxcan ixpālacataca'n tachi'xcuhui't ē jā tlhualh tachi'xcuhui't ixpālacata quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²⁸ Chuntza' quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē tzē na'icmāpa'ksi tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

3

Chā'tin chi'xcu' ixmacascācni't

Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11

¹ Jesús tanūpāl̄h na ixtemploca'n israelitas. Ixū'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācni't. ² Tachi'xcuhui't ixtamaktaka'lh mā'nal̄h Jesús palh namātzeyini'n tzamā' quilhtamacu'j tū pūjxcan ixpālacata ixtalimālacsu'yucu'tun. ³ Jesús huanilh chi'xcu' tī ixmacascācni't:

—Cata't ē catāya' na quilacpu'na'i'tātca'n.

⁴ Cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—¿Tū ā'chulā' mini'ni' tlahuacan quilhtamacu'j tū pūjxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē mini'ni' na'icmakapūtaxtū chi'xcu' o na'icmakni'?

Xlaca'n ca'cs ixtahui'lāna'lh. ⁵ Jesús cālaktzi'lh ixlipō'ktuca'n tī ixtalitamacsti'li'nī't. Ixsitzi'yāl̄h ē nā ixlilipuhuyāl̄h chī jā ixtalakalhu'man ta'jatatlani' ē huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'nclī ixmacan, tzetza' ixuani't. ⁶ Palaj tunca fariseos tataxtulh ē tatā'chihuīna'nli ixchi'xcuhui'n Herodes chī natalimācni' Jesús.

Jesús māsu'yulh na ixquilhtūn lago

⁷ Jesús a'lh na ixquilhtūn lago ē i'scujnu'ni'n tatā'a'lh. Lhūhua' tachi'xcuhui't xalani'n nac estado Galilea tastālani'lh Jesús. A'cxni' takexmatli pō'ktu tū tlahualh Jesús, talakmilh nā xlaca'n xalani'n nac estado Judea. ⁸ Xalani'n nac Jerusalén ē xalani'n nac Idumea talakmilh Jesús. Xlaca'n xalani'n ixtuntacut nac xcān Jordán ē xalani'n lacatzuna'j cā'lacchicni' Tiro ē Sidón nā talakmilh. Lhūhua' tachi'xcuhui't talakmilh Jesús a'cxni' takexmatli tū tlahualh. ⁹ Cāhuanilh i'scujnu'ni'n catacāxui'lil̄h a'ktin barco jā natojō ē chuntza' lhūhua' tachi'xcuhui't jāla catitatancsli. ¹⁰ Lhūhua' ixcāmātzeyini't ē pō'ktu tī ixtata'jatatla ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtalālacxquitimā'nal̄h. Ixtaxa'macu'tun Jesús. ¹¹ A'cxni' xlaca'n tī ixtaka'lhī jā tzeyā ū'ni' talaktzi'lh Jesús, xlaca'n tatatzokostani'lh ē palha' tahuanli:

—Hui'x i'Ska'ta' Dios.

¹² Xla' cāmāpa'ksil̄h ē cāhuanilh jā ixtahuanli tichu xla'.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' i'scujnu'ni'n

Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16

¹³ Jesús a'lh nac sipej ē cāta'sani'lh tī cālacasqui'nli ē talakmilh. ¹⁴ Cālacsacli kelhacāujtu' tī natatā'latā'kchoko ē nacāmācā'n natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁵ Nā xlaca'n cāmāxqui'ca limāpa'ksin̄ natamātzeyi' ta'jatatlani'n ē natamāxtu jā tzeyā ū'ni'n. ¹⁶ Tzamā' kelhacāujtu': Simón tī hui'lini'ca ixtacuhui'ni' Pedro, ¹⁷ ē nā Jacobo ē Juan ixtā'tin tī ixka'hua'chan Zebedeo ixtahuanit' ē xlaca'n cāhui'lini'ca ixtacuhui'ni' Boanerges tū huanicu'tun hua'chi jilini'. ¹⁸ Nā Andrés ē Felipe ē Bartolomé ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Tadeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksini' partido cananistas. ¹⁹ E Judas Iscariote, xla' tī ā'listān macamāstā'lh Jesús.

Huancan Jesús ixliscuja ixlitli'hui'qui skāhui'ni'

Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10

Jesús a'lh na ixchic. ²⁰ Tatakēstōkpāl̄h lhūhua' tachi'xcuhui't hasta jāla ixtahuā'yan Jesús ē i'scujnu'ni'n. ²¹ A'cxni' ixtalakapasni'n taca'tzil̄h huā'mā', xlaca'n talakmilh natachi'pa ixpālacata ixtahuan xla' hua'chi chuyani' ixlila.

²² Xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin̄ tī ixtamini'ta'ncha' nac Jerusalén ixtahuan:

—Beelzebú, tī xapuxcu' jā tzeyā ū'ni'n, xla' tanūni'ni't Jesús. Ū'tza' cālīmāxtu jā tzeyā ū'ni'n.

²³ Jesús cāta'sani'lh ē cāhuanilh tū lica'tzini'can:

—¿Chī nalimāxtucan Skāhui'ni' palh ū'tza' tī tanūma'lh? ²⁴ Palh māpa'ksini'ni'n tatapitzi ē talātucsa, jā catitatāyani'lh. ²⁵ Palh tampūtin familia tatapitzi ē natalātucsa, jā catitatāyani'lh. ²⁶ ¿Chī Skāhui'ni' nalimāxtu ixtā'skāhui'ni' palh chu ū'tza' tī māpa'ksimā'lh? Palh Skāhui'ni' natapitzi, jāla catitāyani'lh; tzē nalakspūta.

²⁷ Jā tī chā'tin catitanilh naka'lhāna'n na ixchic chā'tin tī tli'hui'qui palh jā pūla nachi'can ixtēcu' chic. A'cxni' chī'hui'licani'ttza', a'cxni' tzētza' namakka'lhāna'ncan.

²⁸ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān: Tzē namātza'nkēna'ni'can ixlipō'ktu ixcuentaca'n tachi'xcuhui't ē catūxcuhuāl̄h jā tze tū tahuan. ²⁹ Palh catihuāl̄h ixuanli jā tze tū

tlahua Espíritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. Xla' naka'lhī ixcuenta pō'ktu quilhtamacuj.

³⁰Jesús huanli huā'mā' ixpālacata ixtahuan: “Xla' ka'lhī jā tzeza ū'ni'.”

Ixtzi' ē ixtā'timīn Jesús

Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21

³¹Ā'listān tachā'lh ixtzi' ē ixtā'timīn Jesús. Tatāyalh nac kēpūn ē māta'satinīni'nca xla'.

³²Tachi'xcuhui't ixtalitati'li'ni't ē tahuanihl:

—Tayāna'lh mintzi' nac kēpūn ē mintā'timīn ē tatā'chihuīna'ncu'tunān.

³³Xla' cākelhtihl:

—Ī'ē ca'tziyā'tit tīchu iccālaktzi'n hua'chi quintzi' ē quintā'timīn?

³⁴Ixcālaktzi'nkō' ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh ē ixtalitati'li'ni't ē cāhuanihl:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzi' ē quintā'timīn. ³⁵Ixlipō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n Dios, ū'tunu'n quintzi' ē quintā'timīn.

4

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8

¹Palaj tunca Jesús tzucupālh māsuyū na ixquilhtūn mar. Talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhui't ē ū'tza' litojōlh a'ktin nac barco. Tahu'lh nac barco tū ixui'lh na ixkelhni' xcān. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tatachokolh na ixquilhtūn xcān. ²Lhūhua' ixcālīmāsuyūni'mā'lh tū lica'tzīni'can. A'cxni' ixcāmāsuyūni'mā'lh, cāhuanihl:

³—Cakexpa'ttit. Ixui'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'n ixliha'nat. ⁴A'cxni' ixmakahuanīmā'lh liha'nat, makapitzin tayujli nac tej. Tamilh spūni'n ē tasacua'lh.

⁵Ā'makapitzin tayujli nac cā'chihuixni' jā jā pūlhmā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' liha'nat ixpālacata jā pūlhmā'n ti'ya't. ⁶A'cxni' chi'chini'lh, scācli xapa'lhma' ixpālacata jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli. ⁷Ā'makapitzin liha'nat huampala tayujli nac cā'lhucū'n ē lhtucu' tastieli ē tamā'ktzi'lh ē jā tū tahuca'ca'lh. ⁸Ā'makapitzin liha'nat tayujli jā tze ti'ya't ē pu'nli ē staeli ē māstā'lh ixtahua'ca't. Makapitzin liha'nat tamāstā'lh pu'xamacāuj ē ā'makapitzin tamāstā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzin tamāstā'lh a'ktin cientu.

⁹Jesús cāhuanihl:

—Palh kexpa'tni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Jesús māsuyūlh tū lica'tzīni'can

Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10

¹⁰A'cxni' ixta'a'ni'ttza' lhūhua' tachi'xcuhui't, xmān tatachokolh Jesús ē kelhacāujtu' ē ā'makapitzin huampala. Kelhacāujtu' takelhasqui'nilh ixpālacata tū lica'tzīni'can. ¹¹Jesús cāhuanihl:

—Dios cāmāsuyūni'ta'n hui'xina'n tū tatzē'kni't ixpālacata chī nala ixlīmāpa'ksin Dios. Ā'makapitzin iccālītachihuīna'n xmān chī natalica'tzīni'n. ¹²Chuntza' masqui takexmatli, jā catitaca'tzilh ē masqui talaktzi'n, tasuyū hua'chi jā talacahuāna'n. Ū'tza' jā catitalilakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n ē jā caticāmātza'nkēna'ni'ca ixcuentaca'n.

Tū huanicu'tun tū lica'tzīni'can

Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15

¹³Jesús cāhuanihl:

—Palh jā kexpa'tā'tit huā'mā' tū lica'tzīni'can, jā catica'tzi'tit ixlipō'ktu' ā'makapitzin.

¹⁴Cha'nāna' cha'nli ixtachihuīn Dios. ¹⁵A'ntza' jā yujli liha'nat nac tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhui't tī takexmatli ē palaj milh skāhui'ni' ē cāmāpātza'nkēnīlh tū ixtasca'tni't.

¹⁶Nā chuntza' jā yujli liha'nat nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi tī takexmata ixtachihuīn Dios ē talakati. ¹⁷Hua'chi liha'nat tū jā ixka'lhī pūlhmā'n ixtankēxē'kca'n jā tāyani'lh, chuntza' xlaca'n jā makās tatāyani'. A'cxni' tapāti catūhuālh o a'cxni' cāputzastālani'can ixpālacata tū ta'a'ka'lh, jātza' talakati ē tamakxteku'tun ixtachihuīn Dios.

¹⁸Jā yujli liha'nat nac cā'lhucū'n, ū'tza' hua'chi xlaca'n tī takexmata tachihuīn ē sca'ta. ¹⁹Masqui tasca'tli, talacapāstaca chī natalihuā'yan ē chī lacricujnu' natalihuan.

Nā talacasqui'n lhūhua' catūhuāl'h. Ixlipō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyī ē jā cāmakxteka natalacapāstaca tū takexmatli. Jātza' tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Chuntza' tzamā' hua'chi lhtucu' tū tamā'ktzi'lh licha'nat.

²⁰Jā yujli licha'nat nac tze ti'ya't, ū'tza' hua'chi xlaca'n tī takexmata tachihuūn ē tasca'ta ē tzej tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Ixlipō'ktuca'n taka'lhī tū natalimakapāxui Dios. Xlaca'n hua'chi licha'nat tū māstā'lh pu'xamacāuj ē makapitzīn ā'chulā' taca'tzī tamakapāxui Dios. Xlaca'n hua'chi licha'nat tū māstā'lh tu'tumpu'xam o a'ktin cientu ixtahua'ca't.

Chī lītaxtu hua'chi pūcās

Lc. 8:16-18

²¹Jesús cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin limin pūcās ē nalimakchahua catūhuāl'h o nahui'li na ixtampīn tama'. Hui'līcan a'ktin nac mesa o a'ktin nac cajón. ²²Pō'ktu tū tatzē'kni't chuhua'j, pō'ktu namāsu'yukō'can. Tū tatzē'kni'tcus, ū'tza' naca'tzikō'can. ²³Palh kexpa'tni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

²⁴Chuntza' cāhuanilh Jesús:

—Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit. Palh nalihui'li'yā'tit nasca'tā'tit, Dios nacāmak-tāyayān ē ā'chulā' nasca'tā'tit. ²⁵Tī cuenta tlahua ixtachihuūn Dios, ā'chulā' nasca'ta. Tī jā cuenta tlahua, napātza'nkākō' tū kexmatni't.

Chī lītaxtu hua'chi licha'nat ē chī listaca

²⁶Jesús huanli:

—Chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi a'cxni' chā'tin chi'xcu' nacha'n licha'nat nac ti'ya't. ²⁷Xla' nalhtata tzi'sa ē natā'kaqui' tzi'saj. Līcha'nat napu'n ē nastaca ē xla' jā ca'tzī chī lipu'nli ē chī listacli. ²⁸Ti'ya't ixlimān makapu'nli; pūla tasu'yu xapa'lhma' ē palaj tunca xaxihuī't ē ā'līstān tza'ktza'n. ²⁹A'cxni' scāclitza' ē cuxi'tza' nahuan, palaj tunca i'can ixpālacata chilhtza' quilhtamacuj tū napū'ī'can.

Chī lītaxtu hua'chi xalīcha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19

³⁰Jesús huanli:

—¿Chī huan ixlimāpa'ksīn Dios? ¿Chī nalimāsu'yuyāuj chī natalhūhua'n xlaca'n tī Dios cāmāpa'ksi? ³¹Natalhūhua'n hua'chi a'ktin xalīcha'nat tū huanīcan mostaza. Huā'mā' xalīcha'nat ā'chulā' xamactzina'j ē jā ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn licha'nat tū cha'ncan. ³²A'cxni' cha'ncanī'ttza', ē nastaca, ka'tla' nahuan ē lhūhua' ixpekeni'n naka'lhī. Chuntza' spūni'n tzē natatlahua ixmāsekca'n jā skē'knin.

Jesús māsu'yulh tū līca'tzīni'can

Mt. 13:34-35

³³Chuntza' lhūhua' ixcālīmāsu'yuni' tū līca'tzīni'can ē lilacatzucu cāmāsu'yuni'lh chuntza' chī tzē natalīscā'ta. ³⁴Xmān tū līca'tzīni'can ixcālītā'chihuūna'n tachi'xcuhui't. A'cxni' ixlimānca'n xla' ē i'scujnu'ni'n, tzej ixcālīmāsu'yuni' ixlipō'ktu.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25

³⁵Kōtanūtza' ixuanī't tzamā' quilhtamacuj ē Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Ca'a'uj ixtuntacut nac xcān.

³⁶Jesús ixuī'lhcus nac barco, ē chuntza' talīlē'lh nac barco ē cāmakxtekli lhūhua' tachi'xcuhui't. A'makapitzīn barco nā tatā'a'lh ixtuntacut nac xcān. ³⁷A'cxni' ixtatacutmā'nalh, palha' tzuculh ū'nun. Mar sno'kli barco ē ixlītatzumamā'lh xcān. ³⁸Jesús xtum ixmā'lh nac barco ē i'lhtatamā'lh ē ixa'ktzi'mā'lh a'ktin ixa'ktzi'. Tamālakahuanilh ē tahuanihl:

—Makelhtahua'kē'ni', tā'cnūmā'nauj ē hui'x jā cuenta tlahua'ya'.

³⁹Jesús tā'kaqui'lh ē lacaquilhnīlh ū'ni' ē huanilh mar:

—Caca'csla'.

Ca'cslalh ū'ni' ē ca'cs tahuī'lh mar. ⁴⁰Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? Jā quilālīpāhuanāuj.

⁴¹Talī'a'cnīlh ē talāhuanilh chā'tunu' xlaca'n:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksi ū'ni' ē mar ē takexmatni'.

5

Chi'xcu' xala' nac Gadara tī ixcāka'lhī jā tzeya ū'nī'n

Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39

¹Tachā'lh xlaca'n ixtuntacut mar nac a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. ²A'cxni' Jesús tacutli nac barco, palaj tunca laktalacatzuna'jilh chā'tin chi'xcu' tī taxtulh na ixpu'nan pūtā'cnūn. Ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. ³Xla' ixlahuī'lh nac lhu'cu' jā ixcāmā'cnūcani't nini'n. Jā tī chā'tin tzē ixchi' ē masqui ixlichī'can cadenas. ⁴Maklhūhua' ixtūpīxchi'cani't ē ixmacatūpīxchi'cani't līcā'n ē cadenas ē xla' lacpu'xli cadenas ē lacstin tlahualh līcā'n ē jā tī chā'tin tzē i'skāhui'. ⁵Cā'tzi'sni' ē cā'cuhuīni' jā ixuī'lh lhu'cu' ē na ixlacapūn sipej pō'ktu quilhtamacuj ixta'satā'kchoko ē ixlitakāhui'can chihuix. ⁶Makatscu ixmimā'cha' Jesús a'cxni' chi'xcu' laktzi'lh ē laktu'jnulh ē lakachi'xcuhui'lh. ⁷Tā'chihuīna'nli palha' ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh, Jesús? Hui'x i'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mimaca'tzi tū ictlahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnina'.

⁸Chuntza' i'squi'ni'mā'ca Jesús ixpālacata xla' ixuanini't jā tzeya ū'ni':

—Cataxtuni' tzamā' chi'xcu'.

⁹Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Chī huanica'na'?

Xla' kelhtilh:

—Quihuanican Legión ixpālacata quina'n lhūhua'.

¹⁰Ixtasqui'ni'mā'nalh Jesús jā cacāmacā'lh makat. ¹¹Lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'nalh lacatzuna'j a'ntza' na ixlacapūn sipej. ¹²Jā tzeya ū'ni'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj lhūhua' pa'xni'n ē tzē na'ictanūpalayāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xni'n.

¹³Palaj tunca cāmaktekli natatanū. Jā tzeya ū'ni'n tataxtuni'kō'lh chi'xcu' ē tapūlactojōlh ixpūlacni'ca'n pa'xni'n. Xlaca'n tatu'jnulh ta'a'lh lacatampān ē tatorjōcha' nac xcān ē tajicsua'kō'lh. Chī a'ktu' mil pa'xni'n ixtahuani't.

¹⁴Chi'xcuhui'n tī ixtamaktaka'lh mā'nalh pa'xni'n ē tatzā'lalh ē tamāca'tzinīni'lh nac cā'lacchicni' ē ixquilhtūn cā'lacchicni'. ¹⁵A'cxni' ā'makapitzin tachā'lh jā ixuī'lh Jesús, xla'ca'n talaktzi'lh chi'xcu' tī jātza' ixcāka'lhī jā tzeya ū'ni'n. Xla' ca'cs ixuī'lh ē ixmālhekē'cani'ttza'. Xlaca'n tajicua'nli. ¹⁶Tī ixtalaktzi'ni't tahuani'lh tū ixa'kspulani't chi'xcu' tī ixcāka'lhīni't jā tzeya ū'ni'n ē nā tū ixcā'a'kspulani't pa'xni'n. ¹⁷Palaj tunca tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza'.

¹⁸A'cxni' Jesús ixtojōmā'lh nac barco, milh chi'xcu' tī ixcāka'lhīni't jā tzeya ū'ni'n ē squi'ni'lh camaktekli natā'a'n. ¹⁹Jesús jā makxtekli natā'a'n ē huanilh:

—Cataspi'tti na minchic ē nacāhua'ni'kō'ya' mintalakapasni' ē minamigos lhūhua' tū Māpa'ksini' tlahuani'ni'ta'n ē chī lakalhu'mani'ta'n hui'x.

²⁰Chi'xcu' a'lh ē calhāxcuhuā'lh jā huanican Decāpolis xla' tzuculh lichihuīna'n tū Jesús tlahuani'lh. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh.

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56

²¹A'cxni' Jesús pūtacutpālh barco ixtuntacut nac xcān, talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhui't jā xla' ixuī'lh lacatzuna'j nac mar. ²²Milh chā'tin xapuxcu' ixtemploca'n israelitas ē itxacuhuīni' Jairo. A'cxni' laktzi'lh Jesús, tatzokostani'lh. ²³Squi'ni'lh ē huanilh:

—Quintzu'ma'jāt nīmā'lh tza'. Cata' tē namacaxa'ma'ya'. Natzeyan ē nalatahui'lapala.

²⁴Jesús tā'a'lh. Ixtastālani' lhūhua' tachi'xcuhui't ē ixtalālacxquititēlha. ²⁵Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. ²⁶Lhūhua' doctornu' ixtamakapātīnini't ē ixmakasputkō'ni'ttza' ixtumin ē jā tū tū ixmacuani'. Ā'chulā' ixlamā'. ²⁷Ixxexmatni't chī ixtlahua Jesús ē laktalacatzuna'jilh na ixchakēn na ixpu'nanca'n lhūhua' tachi'xcuhui't ē xa'malh ixlu'xu'.

²⁸ Chuntza' tlhualh ixpālacata puhuanli: “Xmān ca'icxa'malh ixlu'xu' ē na'ictzeyan.”
²⁹ Chuntza' palaj tunca tzeyanli. Makca'tzilh na ixmacni' ixtzeyani'ttza' ixta'jatat. ³⁰ Palaj tunca Jesús u'cxca'tzilh chī ixlimātzeyini't ixlitli'hui'qui. Cālaktalakspi'tli tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—¿Tīchu xa'malh quilu'xu'?

³¹ Tahuanih i'scujnu'nī'n:

—Laktzī'na' chī lhūhua' tachi'xcuhui't talālacxquitiyān. Ē hui'x kelhasqui'nini'na': “¿Tīchu quixa'malh?”

³² Xla' calhāxcuhua'lh ixlacaputzamā'lh nalaktzī'n tī i'xa'mani't. ³³ Puscāt ixca'tzī tū ixa'kspulani't ē chī ixtzeyani'ttza' ē xla' ixjicua'n. I'xpipitēlha laka'lh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanikō'lh. ³⁴ Xla' huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyani'ta' ixpālacata a'ka'i'nī'ta'. Līpāxuhua capit. Tzeyani'ta' minta'jatat.

³⁵ Ixchihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tamilh makapitzīn xalani'n na ixchic Jairo. Tahuanih Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nilhtza'. ¿Tū ixpālacata māmakchu'yi'ya'cus Mākelhtahua'kē'ni'?

³⁶ Jesús jā cuenta cātlahuani'lh tū ixtahuan. Huanilh xapuxcu' xala' nac templo:

—Jā cajicua'nti, xmān cha'a'ka'i'.

³⁷ Jesús jā maktekli jā tī chā'tin nastālani', xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ixtā'tin Jacobo. ³⁸ Ta'a'lh na ixchic xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. A'cxni' tachā'lh, Jesús laktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. Ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh. ³⁹ Jesús a'cxni' tanūlh, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata ta'sayā'tit ē calhua'nā'tit? Tzu'ma'jāt jā nīni't, xmān lhtatamā'lh.

⁴⁰ Xmān talilitzī'nli. A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh ixlipō'ktuca'n, cālē'lh ixtāta' tzu'ma'jāt ē ixtzī' ē tī ixtatā'mini't. Tatanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt. ⁴¹ Macachi'palh tzu'ma'jāt ē huanilh:

—Talita cumi. (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: Tzu'ma'jāt, icuaniyān catā'kaqui'!)

⁴² Palaj tunca tā'kaqui'lh tzu'ma'jāt ē xla' ixlatlā'huan. Xla' ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta. Tachi'xcuhui't tali'a'cnilh ē tajicua'nli. ⁴³ Jesús māpa'ksilh jā tī chā'tin ixtamāca'tzīnīlh ē cāhuanilh:

—Camāhuī'tit tzu'ma'jāt.

6

Jesús taspī'tli nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30

¹ Jesús taxtulh a'ntza' ē taspī'tli na ixcā'lacchicni' jā i'staci'nī't ē tastālani'lh i'scujnu'nī'n. ² A'cxni' chilh quilhtamacuj tū pūjaxcan, tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsu'yu. Lhūhua' tachi'xcuhui't takexmatli ē tali'a'cnilh ē tahuanih:

—¿Jāchu sca'tli huā'mā' chī'xcu' tū ca'tzī? ¿Tuchuyā talacapāstacni' maxqui'cani't? ¿Chī tzē nacālītlahua tzamā' lī'a'cnīn? ³ Ū'tza' huā'mā' xuacna' ē María ixtzī'. Nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo ē José ē Judas ē Simón. Tahuī'lāna'lh huā'tzā' xanastancunu' puscan.

Ū'tza' talīsītzī'lh ē talakmaka'lh Jesús. ⁴ Xla' cāhuanilh:

—Chā'tin a'kchihuīna' nalakachi'xcuhui'can calhāxcuhua'lh na'a'n. Xmān xalani'n na ixcā'lacchicni' ē ixtalakapasni'n jā talakachi'xcuhui'cu'tun.

⁵ A'ntza' na ixcā'lacchicni' Jesús jāla tlhualh lī'a'cnīn. Xmān cāxa'malh makapitzīn ta'jatatlani'n ē cāmātzeyilh. ⁶ Jesús lī'a'cnilh ixpālacata jā ta'a'ka'i'lh. Ixmāsu'yutēlha nac a'katunu' lacsti'na'j cā'lacchicni'.

Jesús cāmacā'lh i'scujnu'nī'n nata'a'kchihuīna'n

Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6

⁷ Jesús cātā'talacxtimilh kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n ē tzuculh cāmacā'n chā'tu'yūn ē cāmāxqui'lh limāpa'ksin natamāxtu jā tzeya ū'nī'n. ⁸ Cāhuanilh:

—Jā tū tilī'pinā'tit nac tej, nūn morralh, nūn pāntzīn, nūn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nali'pinā'tit mimpāla'cca'n ē 9 natatūnū'yā'tit mincaclhi'ca'n. Jā tilī'pinā'tit pūtu' milu'xu'ca'n, xmān pūtin.

¹⁰Jesús cāhuanipālh:

—Calhāxcuhuālh nac chic jā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' natakuyā'tit nac tzamā' cā'lacchicni'. ¹¹Palh catīxcuhuālh jā cātamānūyān na ixchic ē palh jā takexmatcu'tun tū hua'nā'tit, cataxtutit tzamā' cā'lacchicni'. A'cxni' natakuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja pokxni' na ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalimāsu'yū'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli. Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. A'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', xlaca'n natapātini'n ixpālacata jā takexmatcu'tunli. A'chulā' natapātini'n xlaca'n ē jā xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra —cāhuanilh.

¹²Ta'a'lh scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yuni' tachi'xcuhui't ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n. ¹³Tamāxtulh lhūhua' jā tzeya ū'nī'n. Ixcālīmūtlahua aceite lhūhua' ta'jatatlani'n ē cāmātzeyilh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9

¹⁴Rey Herodes kexmatli tū ixtlahuamā'lh Jesús ixpālacata lhūhua' tī ixtalichi-huīna'mā'nalh. Herodes huanli:

—Juan tī ixmā'kpaxīni'n lacastālancuana'nī't ixlacpu'na'i'tātcan nīni'n. Ū'tza' lika'lhī lītli'hui'qui tū lītlahua lī'a'cnīn.

¹⁵Makapitzīn ixtahuān:

—Ū'tza' Elías tī ixa'kchihuīna' Dios xalanī'n makāstza'.

A'makapitzīn ixtahuampala:

—Ū'tza' a'kchihuīna' chī xalanī'n makāstza'.

¹⁶A'cxni' huanica Herodes tū tlahualh Jesús, xla' huanli:

—Ū'tza' Juan tī icmā'a'cchu'cunīni'lh. Xla' lacastālancuana'nī't ē taxtulh na ixpu'nan nīni'n.

¹⁷Herodes ū'tza' ixmāpa'ksīni't ē ixmāchi'panīni'nī't Juan ē ixmāchi'nīni'nī't nac pūlāchi'n ixpālacata Herodías tī ixpuscāt Felipe ixuanī't. Huā'mā' Felipe ixtā'tin Herodes. Herodes ixtā'tahui'la tzamā' puscāt. ¹⁸Juan ixuanīni't Herodes:

—Jā minī'ni' chī tā'tahui'la'ya' ixpuscāt mintā'tin.

¹⁹Ū'tza' Herodías lilalh ixtā'laquīchlaktzi' Juan ē ixmaknīcu'tun. Jāla ixmaknī ²⁰ixpālacata Herodes ixjicua'ni' Juan. Ixca'tzī tzeya chi'xcu' ixuanī't Juan ē lilacatejtin ixlātā'luan. Ū'tza' Herodes jā limakxteklī Herodías natlahuani' Juan tū ixtlahuacu'tun. Masqui Herodes tamakchuyilh ixpālacata tū māsuyulh Juan, ixkexmatcu'tun. ²¹Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Herodías tzē tlahualh ixtapāxuhuān. Herodes tlahualh ixcā'tani' a'cxni' chā'lh ixcā'ta. Cā'invitarlilh nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu' ē xamāpa'ksīni'nī'n ē generales tī ixtatā'scuja nac estado Galilea. ²²Ixtzu'ma'jāt Herodías tanūlh ē tīlīh ē cāmāpāxūilh Herodes ē tī ixcātā'huā'yamā'lh. Rey Herodes huanilh tzu'ma'jāt:

—Caquisqui'ni' tū lacasqui'na' ē quit na'icmaxquī'yān.

²³Lacatejtin huanilh:

—Ixlicāna' tū icuanin. Na'icmaxquī'yān tū naquisqui'ni'ya' masqui i'tāt jā quit icmāpa'ksī.

²⁴Tzu'ma'jāt taxtulh ē kelhasqui'nīlh ixtzī':

—¿Tū na'icsqui'ni'?

Xla' huanilh:

—Nasqui'na' ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'.

²⁵Tzu'ma'jāt palaj tunca tanūlh jā ixui'lh rey ē huanli:

—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'. Chuhua'j palaj tunca naquimaxquī'ya' a'ktin nac pulātu.

²⁶Ū'tza' lilīpahuanli rey Herodes ixpālacata tū ixmālacnūni'nī't tzu'ma'jāt. Masqui lilīpahuanli, jātza' la lakpalīlh ixtachihuīn ixpālacata ixtakexmatni'ttza' tī

ixcā'invitarlicanī't. ²⁷ Palaj tunca rey māpa'ksil̄h chā'tin mayūlh nalimin ixa'kxāk Juan. Xla' a'lh nac pūlāchī'n ē a'cchu'culh. ²⁸ Liminca ixa'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxqui'ca tzu'ma'jāt. Tzu'ma'jāt maxqui'lh ixtzi'.

²⁹ A'cxni' cāmāca'tzīnīca i'scujnu'nī'n Juan, xlaca'n tamilh ē tasacli ixmacni' ē tamā'cnūlh nac a'ktin pūtā'cnūn.

Jesús cāmāhuī'lh a'kqitzis mil chi'xcuhū'n

Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

³⁰ A'cxni' apóstoles talaktspi'tli Jesús, tahuanicō'lh pō'ktu tū ixtatlahuanī't ē tū ixtamāsu'yuni't. ³¹ Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit xmān hui'xina'n ē caquilātā'miuj jā nūn chā'tin lahuī'lh ē najaxāj mac-sti'na'j.

Lhūhua' tachi'xcuhū't ixtaquilakla Jesús ē chuntza' i'scujnu'nī'n jāla ixtahuā'yan. ³² Tatojōlh a'ktin nac barco xmān xlaca'n ē ixta'a'mā'nalh jā jā ti ixa'nancan. ³³ Lhūhua' tachi'xcuhū't talaktzi'lh a'cxni' ixta'a'mā'nalh ē talakapasli. Xalanī'n ā'latatunu' cā'lacchicni' catujan tatu'jnulh a'ntza' ē tachā'lh pūla. ³⁴ A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhū't ē cālakalhu'manli ixpālacata tatasu'yulh hua'chī purecu' tū jā taka'lhī ti nacāmaktaka'lhā. Tzuculh cāmāsu'yuni' lhūhua' catūhuālh. ³⁵ A'cxni' i'smalanka'namā'lhntza', scujnu'nī'n talakmilh Jesús ē tahuanih:

—Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. ³⁶ Cacāmacapi tachi'xcuhū't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n calhāhuālh jā yākō'lh chic ixpālacata jā taka'lhī tū natahua'.

³⁷ Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Tahuanih:

—Lhūhua' tachi'xcuhū't. Ixlasasqui'nca makās namaksucjcan ē chuntza' tzē nali-tamāhuacan pāntzīn tū na'iccāmāhuī'yāj xlaca'n.

³⁸ Jesús cāhuanilh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit? Caquilaktzī'ntit.

Taquilaktzi'lh ē a'cxni' taca'tzilh, tahuanih:

—Macqitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti'.

³⁹ Xla' cāmāpa'ksil̄h i'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzitit ē xtum catatahuī'lh pūlacatunu' nac cā'seketni'.

⁴⁰ Ixū'lh pūlacatunu' jā tatahuī'lh a'ktin cientu. Nā ixuī'lh ā'makapitzīn pūlacatunu' jā tatahuī'lh tu'pu'xamacāj. ⁴¹ Jesús cātayalh macqitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti' ē talacayāhuah nac a'kapūn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzin Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē cāmāxqui'lh i'scujnu'nī'n. Xlaca'n tamāpitzilh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhū't. Nā cāmāpitzīni'lh tantu' squī'ti' ixlipō'ktuca'n. ⁴² Tahua'lh ixlipō'ktuca'n ē taka'sli. ⁴³ A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'nī'n tasacli xalacpitzun pāntzīn ē squī'ti'. Lītatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quitāxtūni'lh. ⁴⁴ Tī tahuā'yalh a'kqitzis mil chi'xcuhū'n ixtahuani't.

Jesús kelhtlā'huani xcān

Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21

⁴⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Catojō'tit nac barco ē capūla'tit ixtuntacut nac mar nac Betsaida lihuan quit na'iccāmācā'n tachi'xcuhū't.

⁴⁶ A'cxni' ixcāmācā'nkō'nī'ttza', xla' tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarlī. ⁴⁷ A'cxni' tā'cnūlh chī'chini', Jesús ixlimān ixuī'lh nac ti'ya't lihuan i'scujnu'nī'n ixta'a'mā'nalh nac barco ixpu'nan mar. ⁴⁸ Jesús laktzi'lh chī jāla ixa'n barco ixpālacata ixū'numā'lh. A'cxni' i'xkakamā'lhntza', Jesús cālakmilh. Ixkelhtlā'huantēlha xcān ē ixcālaktalcatzuna'jilh. ⁴⁹⁻⁵⁰ Xlaca'n talaktzi'lh ē tajicua'nli ē tata'salh. Ixlipō'ktuca'n talaktzi'lh catūhuālh ixkelhtlā'huantēlha xcān ē tapuhuanli ixtalakachuyamā'nalh ē ū'tza' talijicua'nli. Palaj tunca Jesús cātā'chihuina'nli xlaca'n ē cāhuanilh:

—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit. Quit ti icmimā'lh.

⁵¹ Tojólh nac barco jā ixtahui'lāna'lh xlaca'n ē ca'cslalh ū'ni'. Xlaca'n tali'a'cnilh.
⁵² Masqui ixtalaktzi'ni't chī Jesús mālhuuīlh pāntzīn, jā ixta'a'ka'i'ni'lh ixlitli'hui'qui Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mt. 14:34-36

⁵³ A'cxni' Jesús ē i'scujnu'ni'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, ē tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret ē tachi'jūlh ixbarcoca'n. ⁵⁴ A'cxni' tataxtulh nac barco, tachi'xcuhui't talakapasli Jesús. ⁵⁵ Palaj ta'a'lh calhāxcuhuālh ē tzucuca cālīmincan ta'jatatlani'n nac talajni'. Cālē'nca jā ixui'lh Jesús. ⁵⁶ Calhāxcuhuālh Jesús tanūlh nac lacsti'na'j cā'lacchicni' ē nac xaka'tla' cā'lacchicni' ē masqui nac ranchuj, ixcāmāpi'can ta'jatatlani'n nac talajni' ē i'squi'ni'can xmān cacāmakxtekli nataxa'ma ixtampān ixlu'xu'. Ixlipō'ktuca'n ti taxa'malh ixlu'xu' tatzeyankō'lh.

7

Tū cālactlahua chi'xcuhui'n

Mt. 15:1-20

¹ Talaktalacatzuna'jilh Jesús fariseos ē makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin xalani'n nac Jerusalén tī ixtalakmini't Jesús. ² Ixtalaktzi'ni't makapitzīn i'scujnu'ni'n Jesús tī ixtahuā'yamā'nalh ē jā pūla ixtamakacha'ka'ni't. ³ Jā chuntza' ixtatlahua fariseos ē ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn israelitas. Palh xlaca'n jā pūla ixtamakacha'ka'n chuntza' chī ixlacasqui'nca, jā ixtahuā'yan ixpālacata ixtalakachi'xcuhui' ixtahui'latca'n i'xū'nāpapca'n. ⁴ A'cxni' ixtaquitaspi'ta nac litamāuj, jā ixtahuā'yan palh jā tzej ixtamakacha'ka'n pūla. Ixtamākentaxtū lhūhua' ixtahui'latca'n i'xū'nāpapca'n hua'chī chī talipūche'kē' vasos ē tla'ma'nc ē tamacatzucun licā'n ē ixpūtama'ca'n. ⁵ Takelhasqui'nilh Jesús fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin:

—¿Tū ixpālacata miscujnu'ni'n jā tamākentaxtū tū quixū'nāpapca'n quincātamāsu'yuni'n? Tahuā'yan ē jā pūla tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca.

⁶Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milanca'n. Mimpālacataca'n litzo'kli profeta Isaías jā tatzō'kni':

Tzamā' tachi'xcuhui't xmān tahuan quintalakachi'xcuhui'.

Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksilh.

⁷Jā tū limacuan chī quintalaktaquilh pūta.

Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhui'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

⁸Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios ē mākentaxtūyā'tit ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n. Hui'xina'n pūche'kē'yā'tit tla'ma'nc ē vasos chī ixlacasqui'nca ē tlahua'yā'tit lhūhua' ā'makapitzīn tahuil'at.

⁹Nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit tze chī mākēnū'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios ē mākentaxtūyā'tit mintahui'latca'n. ¹⁰A'ntza' jā tzo'kli Moisés, chuntza' huanli:

Cacālākachi'xcuhui' mintāta' ē mintzi'.

Moisés nā huanli:

Camāmkninīnca tī cachihuālh huani ixtāta' o ixtzi'.

¹¹Hui'xina'n xtum hua'nā'tit. Māsu'yu'yā'tit palh chā'tin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzi': “Jāla icmaktāyāyan ixpālacata ixlipō'ktu tū icka'lhī, ū'tza' Corbán.” (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: icmālacnūni'ni'ttza' Dios.) ¹²Chuntza' jā makxtekā'tit nacāmaktāya ixtāta' ē ixtzi'. ¹³Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios ixpālacata māsu'yu'yā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n. Lhūhua' tū tlahua'yā'tit hua'chī tzamā' —huanli Jesús.

¹⁴Jesús cāmāta'satinīni'lh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj milipō'ktuca'n ē caca'tzītit. ¹⁵Jā tū a'nan tū naquilhtanū chi'xcu' hua'chi lihua' ē chuntza' nalika'lhī ixcuenta. Tū naquilhtaxtu chā'tin chi'xcu' tū jā tze tachihuin, ū'tza' nalika'lhī ixcuenta. ¹⁶Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit —huanli Jesús.

¹⁷A'cxni' Jesús ixtanūni't nac chic, jātza' ixa'nan lhūhua' tachi'xcuhui't. Ī'scujnu'ni'n takelhasqui'nīlh tūchu ixuanicu'tun tū līca'tzīni'can. ¹⁸Jesús cāhuanilh:

—Nā hui'xina'n ĩ ē jā kexpa'tā'tit? Ca'tziya'tit catūxcuhualh tū naquilhtanū chā'tin chi'xcu', ū'tza' jā catilactlahualh. ¹⁹Ū'tza' xmān tajō na ixpān ē chuntza' taxtu. Jā catitanūlh na ixtalacapāstacni'.

Chuntza' limāsu'yulh pō'ktu tze tū hua'yāuj. ²⁰Jesús chihuina'mpālh:

—Tū quilhtaxtu chā'tin chi'xcu', ū'tza' nalactlahua. ²¹Palh jā tze ixtalacapāstacni' chā'tin chi'xcu', xla' napuhuan tū jā tze. Ū'tza' nalika'lhīcu'tun ixtā'lāpāxqui'n ē nalitlahua tū jā tze ē nalimaknīni'n. ²²Naka'lhāna'n ē naka'lhīcu'tun tū ixa' ā'chā'tin ē natalhua tū jā tze. Natampi'lhīni'n ē na'a'kskāhui'nin ē natalhua tū jā tze ē nalakca'tzāna'n ē na'a'ksa'nini'n ē ka'tla' namakca'tzi ē jā tze ixtalacapāstacni' naka'lhī. ²³Pō'ktu tzamā' tū jā tze ē tamātlahuī jā tze chā'tin chi'xcu'. Nā tzamā' tataxtu na ixpūlacni' chā'tin chi'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni' —huanli Jesús.

Puscāt xamini' a'ka'ī'ni'lh Jesús

Mt. 15:21-28

²⁴A'cxni' Jesús huankō'lh, xla' taxtulh ē a'lh ā'lacatin jā tahuī'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. Tanūlh a'ktin nac chic. Masqui ixlacasqui'n jā tī chā'tin ixca'tzilh ixui'lh a'ntza', jāla tatze'kli. ²⁵Palaj tunca milh chā'tin puscāt. Ixtzu'ma'jāt puscāt ixka'lhī jā tzeja ū'ni'. Māca'tzīnīca a'cxni' chilh Jesús ē lakmilh ē tatzokostani'lh. ²⁶Puscāt jā israelita ixuani't; xla' sirofenicia ixuani't. Ī'squi'ni' talakalhu'mān camāxtuni'lh ixtzu'ma'jāt jā tzeja ū'ni'. ²⁷Jesús huanilh:

—Pūla cataka'sli lacstīn. Jā mini'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxqui'can chichī'n.

²⁸Puscāt kelhtilh:

—Ixlicāna', Māpa'ksīni'. Masqui icca'tzītza', chichī'n tze tasacua' tū tamakā'n lacstīn na ixtampīn mesa.

²⁹Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chī hua'na'. Tzētza' napina' na minchic. Jā tzeja ū'ni' taxtuni'ni'ttza' mintzu'ma'jāt.

³⁰Puscāt a'lh na ixchic. Ixtzu'ma'jāt ixmā'lh nac tama' ē ixtasu'yu ixtaxtuni'ni'ttza' jā tzeja ū'ni'.

Jesús mātzeyilh chi'xcu' tī jāla ixa'kahuāna'n ē jāla ixchihuina'n

³¹Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē tētaxtulh nac Sidón ē jā ixmāpa'ksi Decápolis. Taspi'tli nac mar tū huanican Galilea. ³²Līmini'ca chā'tin chi'xcu' tī jā ixa'kahuāna'n ē kō'ko' ixuani't. Squi'ni'ca caxa'malh. ³³Jesús lē'lh chi'xcu' lacapunchuna'j jā jā ixtatakēstoka tachi'xcuhui't ē mānūni'lh ixmakaspulh na ixa'ka'xko'lh. Chojmanīlh ixmacan ē nā xa'malh na ī'si'makā't chi'xcu'. ³⁴Jesús talacayāhualh nac a'kapūn. Jaxapānīlh ē huanli:

—¡Efata! (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: ¡Catalaqui'lh!)

³⁵Palaj tunca tatzeyalh ixa'ka'chakān chi'xcu' ē kexmatli. Tzeyanli ī'si'makā't ē tzētza' ixchihuina'n. ³⁶Jesús lacatejtin cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit.

Jā takexmatni'lh, ē ā'chulā' tamāca'tzīnini'lh. ³⁷Xlaca'n tī cāmāca'tzīnīca ixtali'a'cnī ē tahuanli:

—Pō'ktu tū tlahuani't, pō'ktu tze. Ū'tza' cāmā'a'kahuani' tī a'katāp ē cāmāchihuīni' tī kō'ko'.

8

Jesús cāmāhui'lh a'ktā'ti' mil tachi'xcuhui't

Mt. 15:32-39

¹ Tzamā' quillhtamacuj ixtatakēstokni't tachi'xcuhui't ē jā tū ixa'nān tū natahua'. Jesús cāta'sani'lh i'scujnu'ni'n ē cāhuanilh:

² —Iccālalkalhu'man tachi'xcuhui't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahuā'. ³ Palh xa'iccāmācā'lh na ixchicca'n ē jā tahuā'yani't, ixtaxlajua'nalh nac tej ē jā ixtatāyani'lh. Makapitzin xlaca'n taminī'ta'ncha' makat.

⁴ I'scujnu'ni'n takelhtilh:

—¿Chī nacālimāhui'yāuj tachi'xcuhui't huā'tzā' jā jā tī hui'lh?

⁵ Xla' cākelhasqui'nilh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Mactojon.

⁶ Palaj tunca Jesús māpa'ksilh catatahui'lalh tachi'xcuhui't nac ti'ya't. Cātayalh mactojon pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmāpitzini'lh ē cāmaxqui'lh i'scujnu'ni'n natamāpitzī tachi'xcuhui't. Chuntza' tatlahualh. ⁷ Nā ixtaka'lhī makapitzīn xalacstīn squi'ti' ē Jesús maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata squi'ti'. Cāhuanilh i'scujnu'ni'n: —Cāmāpitzini'tit.

⁸ Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē talika'sli. Tamākēstokli xalacpitzun tū quitāxtūlh ē tamātzumalh pātojon chā'xta. ⁹ Tī tahuā'yalh hua'chi a'ktā'ti' mil ixtahuani't. Jesús cāmācā'lh tachi'xcuhui't na ixchicca'n. ¹⁰ Palaj tunca xla' ē i'scujnu'ni'n tatojōlh nac barco ē tachā'lh jā ixmāpa'ksi cā'lacchicni' Dalmanuta.

Fariseos tasqui'ni'lh Jesús catlahualh a'ktin li'a'cnīn

Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56

¹¹ Fariseos talakmilh ē tatzuculh tatā'lāhuani Jesús. Tasqui'nli a'ktin li'a'cnīn tū nalitasu'yu xla' xala' nac a'kapūn. Tasqui'nli ixpālacata xmān ixtalilaktzi'ncu'tun. ¹² Jesús cājichuanini'lh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata tachi'xcuhui't tasqui'n li'a'cnīn? Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j jā caticātamāsu'yuni'n li'a'cnīn.

¹³ Cāmaktekli ē tojōpālh nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān.

Camaktaka'lhiti tū tahuan fariseos

Mt. 16:5-12

¹⁴ Xmān mactin ixui'lh pāntzīn nac barco ixpālacata ixtapātza'nkāni't ē jā talē'lh pāntzīn. ¹⁵ Jesús cāmaxqui'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ē camaktaka'lhiti ixlevaduraca'n fariseos ē Herodes.

¹⁶ Scujnu'ni'n talātā'chihuina'nli ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā limiuj pāntzīn.

¹⁷ Jesús ixca'tzi tū ixtalāhuanimā'nal. Ū'tza' lica'tzilh jā ixtakexmata xla' ixlīchi-huina'mā'lh ixtamāsu'yun fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh i'scujnu'ni'n:

—¿Tū ixpālacata li'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā lita'ntit? ¿Jā cuenta tlhua'yā'tit nūn kexpa'tā'tit? ¿Jā ka'lhī'yā'tit milistacna'ca'n nalilacapāstacna'nā'tit? ¹⁸ Ka'lhī'yā'tit milakastapunca'n. ¿Ē jā laktzi'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit mina'ka'xko'lhca'n. ¿Ē jā a'kahuā'nā'nā'tit? ¿Ē jā lacapāstacna'nā'tit? ¹⁹ A'cxni' iccāche'kelh macquitzis pāntzīn ē ū'tza' iccālimāhui'lh a'kquitzis mil chi'xcuhui'n, ¿chī palā't chā'xta mātsuma'tit xalacpitzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Pācāujtu'.

²⁰ Xla' huanli:

—A'cxni' iccāche'kelh mactojon pāntzīn ē ū'tza' iccālimāhui'lh a'ktā'ti' mil, ¿chī palā't chā'xta mātsuma'tit xalacpitzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Pātojon.

²¹ Cāhuanilh:

—¿Ē jāna'j kexpa'tā'tit?

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

²² Jesús ē ī'scujnu'ni'n tachā'lh nac cā'lacchicni' tū huanican Betsaida ē limini'ca Jesús chā'tin lakatzī'n ē squi'ni'ca caxa'malh. ²³ Makachi'palh ē pekechi'palē'lh lakatzī'n na ixquiltūn cā'lacchicni'. Chojmanīlh ixlakastapun ē xa'mani'lh na ixlakastapun ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū la'ktzi'na'?

²⁴ Xla' lacahuāna'nli ē huanli:

—Iccāktzī'n chī'xcuhūi'n ti talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xalaka'tla' qui'hui'.

²⁵ Palaj tunca xa'mani'pālh na ixlakastapun. Chi'xcu' lacahuāna'mpālh ē tzeyanli ē lacahuāna'nkō'lh.

²⁶ Jesús huanilh:

—Lacatzaj capit na minchic ē jā titētānū'ya' nac cā'lacchicni'. Jā ti chā'tin tihuani'ya' xalani'n nac cā'lacchicni' chī litzeyan'ti.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21

²⁷ Jesús ē ī'scujnu'ni'n ta'a'lh nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' jā huanican Cesarea Filipo. Lihuan ixta'a'mā'nalh, xla' cākelhasqui'nīlh ī'scujnu'ni'n:

—Tachi'xcuhūi't, ¿chī tahuan quimpālacata?

²⁸ Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan Mā'kpaxīni' ē ā'makapitzīn tahuan palh hui'x Elías ē ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x palhāsā' chā'tin a'kchihiūna'.

²⁹ Palaj tunca cāhuanilh:

—Ē hui'xina'n, ¿chī hua'nā'tit tichu quit?

Pedro kelhtīni'lh:

—Hui'x Cristo ti xa'icka'lhīmā'nauj.

³⁰ Cāmāpa'ksilh jā catitahuanilh nūn ti chā'tin palh ū'tza' Cristo ti ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nani

Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27

³¹ Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' chuntza':

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātīnīncan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksin, xlaca'n naquintalakmaka'n ē naquintamaknī. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

³² Lacatejtin huanli huā'mā' tachihuīn. Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzē'k huanilh jā cahualh chuntza'. ³³ Jesús cālaktalakspi'tli ē cālaktzī'lh ī'scujnu'ni'n ē lacaquilhni'lh Pedro ē huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhui'ni'. Jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

³⁴ Jesús cāta'sani'lh tachi'xcuhūi't ē ī'scujnu'ni'n ē cāhuanilh:

—Palh catīxcuhuālh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza' la catilacapāstacni' xīmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calihui'līlh natlahua quintalacasqui'nīm masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh. ³⁵ Ti ta'a'kapūtāxtucu'tun tū natalipātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhilh ixlamatatca'n tū jā catilakspūtlī. Tī natapātīni'n masqui natanī quimpālacata ē ixpālacata xatze tachihuīn, xlaca'n nataka'lhī ixlamatatca'n tū jā catilakspūtlī.

³⁶ Palh chā'tin chī'xcu' ixtlajakō'lh ixlipō'ktu xala' nac cā'quiltamacuj, jā tū līmācuān palh jā ka'lhī ixlamat tū jā catilakspūtlī. ³⁷ Jā tū a'nan tū xla' tzē namāstā' ē chuntza' nalika'lhī ixlamat tū jā catilakspūtlī. ³⁸ Tachi'xcuhūi't ti tahui'lāna'lh chuhua'j taputza ā'xtum dios. Palh catīxcuhuālh hui'xina'n nalīmāxana'nā'tit na ixlacatīnca'n tachi'xcuhūi't ē nalīmāxana'nā'tit quimpālacata ē ixpālacata tū icmāsu'yu, ū'tza' na'iclīmāxana'n a'cxni' na'icmimpala. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē na'icka'lhī ixlītli'huī'qui quīnTāta' Dios ē naquintatā'min ixāngeles tī xalactze.

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Makapitzin tī tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j ē xlaca'n jā catitanilh a'cxni' jāna'j natalaktz'in ixlīmāpa'ksin Dios ē chī namāpa'ksini'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36

² Ixlilakachāxan quilhtamacuj Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan ē tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh nac a'ktin sipej tālhmā'n ē tatā'cxtulh. A'ntza' talakpalilh Jesús ē xtum ixtasu'yu na ixlacatinca'n. ³ Ixlu'xu' xkakalh ē stala'nka' huanli hasta ixlilakachi'xua'nancan. Jā tū a'nan nac cā'ti'ya'tna' tū mālakchā'nī chī ixlīstala'nka'. ⁴ Cātasu'yuni'lh Elías ē ixtatā'chihuina'mā'nalh Jesús. ⁵ Pedro huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', xalitze hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'icyāhuayāj huā'tzā' a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

⁶ Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā ixca'tzi chī nahuan ē ixkelhatu'tunca'n tajicua'nli. Ū'tza' lihuanli chuntza'. ⁷ Palaj tunca milh a'ktin poklhnu' ē cālītamacsti'li'lh. Takexmatli a'ktin tachihuin nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxqui'. Cakexpa'ttit tū huan.

⁸ Palaj tunca talacapatzalh ē nūn chā'tin ixa'nan; xmān Jesús ixlīmān talaktz'li'lh.

⁹ A'cxni' ixtayujmā'nalh nac sipej, Jesús cāmāpa'ksilh ē cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit tū laktz'ni'ta'ntit. Jā catihua'ntit hasta a'cxni' Chī'xcu' xala' Tālhmā'n nalacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nini'n.

¹⁰ Tzē'k taca'tzilh huā'mā' tachihuin ē ixtalākelhasqui'nimā'nalh:

—¿Tū huanicu'tun tzamā' lacastālancuana'ncan na ixlacpu'na'i'tātca'n nini'n?

¹¹ Takelhasqui'nilh Jesús:

—¿Tū ixpālacata tahuan xamākelhtahua'kē'ni'nīn limāpa'ksin palh ixlacasqui'nca xapūla namin Elías ē ā'listān namin Cristo tī Dios lacsacni't?

¹² Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nacāxtlahuakō' ixlipō'ktu. ¿Ē jā tatzo'kni' ixpālacata Chī'xcu' xala' Tālhmā'n napātini'n lhūhua' ē nalakmaka'ncan? ¹³ Quit iccāhuaniyān milhtza' tī huanican Elías ē makapitzin chī'xcuhui'n tatlahuani'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n. A'kspulalh chuntza' chī tatzo'kni' ixpālacata xla'.

Jesús mātzeyilh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni'

Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43

¹⁴ A'cxni' ixkelhatā'ti'ca'n tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh ā'makapitzin scujnu'ni'n, talaktz'li'lh chī lhūhua' tachi'xcuhui't ixtalītamacsti'li'ni't. Xamākelhtahua'kē'ni'nīn limāpa'ksin ixtatā'lāhuanimā'nalh scujnu'ni'n. ¹⁵ A'cxni' tachi'xcuhui't talaktz'li'lh Jesús, talī'a'cnilh ē palaj tunca talaktu'jnulh ē tatā'chihuina'nli. ¹⁶ Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Tū lichihuina'mpā'na'ntit?

¹⁷ Kelhtilh chā'tin na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclīmīni'n quinka'hua'cha. Ka'lhī jā tzeza ū'ni' tū makakō'ko'nī.

¹⁸ Calhāxcuhuālh chī'pa ē a'ntza' māmakuasi nac ti'ya't ē tzucu kelhpupu ē lāxcakō' ixtatzen ē lhtuncu lakō'. Iccāsqi'ni'lhtza' miscujnu'ni'n catamāxtuni'lh. Xlaca'n jāla tamāxtuni'lh.

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā tzej a'ka'i'yā'tit. ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān hui'xina'n chī hui'lāna'ntit? Caquili'ta'ni' ka'hua'cha.

²⁰ Talīmīni'lh ē a'cxni' laktz'li'lh Jesús, jā tzeza ū'ni' makapaxnīni'n ka'hua'cha ē a'kā'lh nac ti'ya't ē tapi'li'lh ē kelhpupulh. ²¹ Jesús kelhasqui'nilh ixtāta' ka'hua'cha:

—¿Chī a'klā't cā'ta ka'lhī huā'mā' ta'jatat?

Ixtāta' kelhtīni'lh:

—Hasta ixlīska'ta tzucunī't. ²² Maklhūhua' a'cchichintapūlh nac macscut ē nac xcān. Ixmāknīcu'tun. Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh, caquilālakalhu'mauj quina'n ē caquilā-maktāyauj.

²³ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni': "Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh?" Palh hui'x a'ka'i'ni'ya' Dios ē līpāhua'na' Dios, chuntza' tzē na'iclitlahuani'yān catūxcuahuālh.

²⁴ Palaj tunca ixtāta' ka'hua'cha ta'salh ē huanli:

—Quit ica'ka'i'. Caquimaktāya' ixpālacata quisputni'cus chī tzej na'ica'ka'i'.

²⁵ A'cxni' Jesús cuenta tlhualh chī ixtatu'jnun talakmilh ixtalaktakēstokmā'nalh, xla' lacaquilhnīlh jā tzeza ū'ni' ē huanilh:

—Icmāpa'ksiyān hui'x tī makā'katāpanī'ta' ē makakō'ko'nī'ta' ka'hua'cha. Icmāpa'ksiyān cataxtu xla' ē jā makstin titanūpala'ya' na ixpūlacni'.

²⁶ Jā tzeza ū'ni' ta'salh ē makapaxnī'lh ka'hua'cha ē taxtulh. Ka'hua'cha ixtasu'yu hua'chi xanīn ixuanī't. Ū'tza' lhūhua' talihualh ixpālacata ka'hua'cha:

—Nīlhtza'.

²⁷ Jesús makachi'palh ē maktāyalh ē ka'hua'cha tā'kaquī'lh.

²⁸ A'cxni' Jesús ē i'scujnu'ni'n tatanūlh nac chic, ē ixlīmānca'n ixtahui'lāna'lh ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeza ū'ni'?

²⁹ Cāhuanilh:

—Jā tzeza ū'ni' hua'chi huā'mā' xmān tzē māxtucan palh natlahua'ya'tit oración ē palh nalihui'lī'yā'tit jā nahuā'ya'nā'tit.

Jesús māca'tzīnīni'mpālh chī nani

Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45

³⁰ Tataxtulh a'ntza' ē ta'a'lh ē ixtalatlā'huan nac estado Galilea. Jesús jā ixlacasqui'n naca'tzīcan ixui'lh a'ntza' ³¹ ixpālacata ixcāmāsu'yuni'mā'lh i'scujnu'ni'n. Ixcāhuani:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n, ē naquilīmacamāstā'can na ixmacanca'n chi'xcuui'n. Xlaca'n naquintamakni ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancaua'n —cāhuanilh.

³² Xlaca'n jā taca'tzilh tū huanicu'tun ē jā ixtakelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

¿Tichu ā'chulā' ixlacasqui'nca?

Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48

³³ Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Capernaum. A'cxni' tatanūlhtza' nac chic, Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixlāliquilhnīpā'nantit a'cxni' ixta'mpā'na'ntit nac tej?

³⁴ Xlaca'n taquilhca'cslalh ixpālacata lihuan ixtatlā'huamā'nalh nac tej, ixtalāliquilhnīmā'nalh ixpālacata tichu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca na ixlacpu'na'i'tāta'n. ³⁵ Jesús tahuī'lh ē cāta'sani'lh ixkelhacāujtu'ca'n ē cāhuanilh:

—Palh catihuālh lacu'tun xapuxcu' hui'xina'n, calalh hua'chi ixtasācu'ca'n ā'makapitzin ē calalh hua'chi xastancu.

³⁶ Makachi'palh chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha ē yāhualh na ixlacpu'na'i'tāta'n. Cha'xli ē cāhuanilh:

³⁷ —Catīxcuahuālh tī quintā'tapa'ksi' quit ē ū'tza' nalīpāxqui' chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' lacxtim hua'chi quit quimpāxqui'. Catīxcuahuālh tī quimpāxqui' quit, nā pāxqui' tī quimacamīlh ē jā xmān quit.

Tī jā quiclhaktzi'n Jesús, ū'tza' namaktāya

Mt. 10:42, Lc. 9:49-50

³⁸ Juan huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzi'ni'tauj chā'tin chi'xcu' tī ixmāpācuhi' mintacuhi'ni' ē ū'tza' ixcālīmaxtumā'lh jā tzeza ū'ni'n. Icuani'ni'tauj jātza' catlahualh chuntza' ixpālacata xla' jā quincātā'latlā'huanān quina'n.

³⁹ Jesús huanli:

—Camakxtektit ē jā timāmakchuyiyā'tit. Jā tī chā'tin tī natlahua lī'a'cnīn a'cxni' namāpācuhi' quintacuhi'ni' ē palaj tunca tzē naquilakapala. ⁴⁰ Tī jā quinquiclhaktzi'n, ū'tza' quincāmaktāyayān. ⁴¹ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: catīxcuahuālh tī nacātā'hua'yān xcān ixpālacata hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Cristo, ū'tza' naxokonu'ni'can.

Cuenta catlahua'tit tū mātlahuīyān tū jā tze

Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2

⁴²Jesús chihuīna'mpāl̄h:

—Palh catihuālh chihuīna'makasītzī' chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha tī quina'ka'i'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalitlahua tū jā tze, huā'mā' chi'xcu' jā tze. Ā'chulā' xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojóca nac mar najicsua' ē jā ixa'kskāhui'lh ka'hua'cha.

⁴³Jā tze palh mimacan nalitlahua'yā'tit tū jā tze. Xalitze macastuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentu' mimacanca'n tū litlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātalimacā'nān hui'xina'n nac pūpātin. A'ntza' macscut jā makstin catimixli. ⁴⁴A'ntza' xtokonulūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinitca'n tī natapātini'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁵Jā tze palh mintujanca'n nalitlahua'yā'tit tū jā tze. Xatze palh tantustuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentu' mintujanca'n tū litlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātalimacā'nān hui'xina'n nac pūpātin. ⁴⁶A'ntza' xtokonulūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinitca'n tī natapātini'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁷Jā tze palh tlaha'cu'tunā'tit tū jā tze ixpālacata catūhuālh tū talaktzī'n milakastapunca'n. Xatze lakakentin ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit a'ktu' milakastapunca'n tū nacāmātlahuīyān tū jā tze ē ū'tza' nacātalimacā'nān hui'xina'n nac pūpātin. ⁴⁸A'ntza' xtokonulūhua' jā maktin catitahua'kō'lh xamasni' ixquinitca'n tī natapātini'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁹Ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n natapātini'n ixpālacata ā'chulā' tze natala. Ū'tza' hua'chī macscut ē ixlacasqui'nca chuntza' chī lihua' maclacasqui'n matzat. Tū lakahui'lican Dios, pō'ktu nalimāsko'kō'can matzat. ⁵⁰Masqui matzat tze, palh matzat jā'tza' sko'ko'xnin, ¿chī nalimāsko'kō'nuncan? Caka'lhī'tit hua'chī matzat na milatamatca'n. Tzej nalatahui'la'yā'tit —huanli Jesús.

10

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:1-12; Lc. 16:18

¹Jesús taxtulh nac Capernaum ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ē nā a'lh nac ti'ya't tū hui'lacha' ixtuntacat nac xcān Jordán. Tatzucupāl̄h tatakēstoka tachi'xcuhuī't. Jesús tzucupāl̄h cāmāsu'yuni' chuntza' chī ixlismanini't. ²Talaktalacatzuna'jil̄h Jesús makapitzin fariseos. Ixtalilaktzī'ncu'tun ē ū'tza' talikelhasqui'nīlh:

—¿Ē tze namakxtekan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhuīni'?

³Jesús cākelhtīlh:

—¿Chī cāmāpa'ksin Moisés jā tatzo'kni' nac limāpa'ksin?

⁴Xlaca'n tahuanihl̄h:

—Moisés huanli: “Tzē tzo'kcan a'ktin ca'psnap ē chuntza' tze namakxteka' mim-puscāt.”

⁵Jesús cāhuanilh:

—Xalilacumpin hui'xina'n ē jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' lītzo'kli Moisés huā'mā' limāpa'ksin. ⁶A'cxni' ixlītzucuni' cā'quilhtamacuj, tatzo'kni' chuntza':

Dios tlahuālh chi'xcu' ē puscāt.

⁷Ū'tza' nacālimakxteka ixtā'tā' ē ixtzī' chā'tin chi'xcu' ē natā'talacxtimi ixpuscāt.

⁸Ixchā'tu'ca'n hua'chī xmān chā'tin natalītaxtu.

Chuntza' tatzo'kni'. Chuntza' jā'tza' chā'tu' xlaca'n; xmān chā'tin. ⁹Chuntza' jā mini'ni' chi'xcu'ni' nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahuani't tzej chā'tin.

¹⁰A'cxni' tatanūpāl̄h nac chic, takelhasqui'nīlh i'csujnu'ni'n ixpālacata tū huanli. ¹¹Jesús cāhuanilh:

—Catīxcu'huālh tī namakxteka ixpuscāt ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Chuntza' tlaha' tū jā tze. ¹²Palh chā'tin puscāt

namakxteka ixkōlu' ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin chi'xcu', chuntza' huā'mā' puscāt naka'lhī ixtā'lāpāxqui'n.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17

¹³ Cālīmini'ca Jesús lacstīn nacā'li'ā'cpūxa'ma ixmacan. Ī'scujnu'nī'n tatzuculh tala-caquilhni' tī ixtalīmin. ¹⁴ A'cxni' Jesús ca'tzilh tū ixtatlahuamā'nalh, xacā'lh ē cāhuanilh ĩ'scujnu'nī'n:

—Cacāmakxtektit caquintalakmilh lacstīn ē jā cacāmāmakchuyī'tit. Tī natā'tapa'ksi Dios a'ntza' jā māpa'ksini'nkō', xluca'n tī naquintalipāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn. ¹⁵ Ixlicāna' iccāhuaniyān tī jā ta'a'ka'tī' chuntza' chī lacstīn ta'a'ka'tī', jā maktin catitatanūlh jā māpa'ksini'nkō' Dios.

¹⁶ Jesús cācha'xli lacstīn ē cālicucslutli ixmacan ē cāsicua'lanātlahualh.

Chā'tin chi'xcu' tī rico tā'chihuīna'nli Jesús

Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30

¹⁷ Jesús a'mpāl̄h, ē ixtlā'huamā'lh nac tej. Laktu'jnulh chā'tin chi'xcu' ē tatzokostani'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ¿Tūchu na'ictlahua na'iclika'lhī quilatamat tū jā catilakšputli?

¹⁸ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī tze ē ū'tza' Dios. ¹⁹ Hui'x ca'tziya' ixlimāpa'ksin Dios chuntza' huan:

Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilichihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlicāna'.

Jā ti'a'kskāhui'maktiya' catūhuālh.

Cacālākachi'xcuhui' mintāta' ē mintzi'.

²⁰ Xla' kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza' hasta quiliska'ta'.

²¹ Palaj tunca Jesús laktzi'lh ē pāxqui'lh ē huanilh:

—Ā'xmān a'ktin tisputni'yān tū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzī'ni'ya' tumīn xcamanīni' n ē naka'lhī'ya' chī rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'listān naquintā'pina', masqui napātīni'na'.

²² A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlipuhuanī ē a'lh ixpālacata rico ixuanī't.

²³ Jesús calhāxcuhuālh cālaktzi'lh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh ĩ'scujnu'nī'n:

—Xluca'n tī lacricujnu' jicslihua' natatamakxteka Dios nacāmāpa'ksi.

²⁴ Ī'scujnu'nī'n talī'a'cnīlh ixtachihuīn. Jesús cāhuanipāl̄h:

—Quinamigos, iccāhuaniyān xluca'n tī talipāhuan ixtumīnca'n, jicslihua' natatā'tapa'ksi Dios. ²⁵ Jicslihua' nalipātle'kecu'tun a'ktin camello na ixtani' līxtokon. Ā'chulā' jicslihua' natanū chā'tin rico jā namāpa'ksini'nkō' Dios.

²⁶ Xluca'n lhūhua' talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—¿Tīchu tzē namakapūtaxtūcan?

²⁷ Jesús cālaktzi'lh ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n jāla catitatlahualh tū natalī'a'kapūtaxtu, xmān Dios tzē nacāmakapūtaxtu ixpālacata Dios tzē tlahua pō'ktu.

²⁸ Pedro tzuculh chihuīna'n ē huanilh Jesús:

—Ica'kxtekuī'likō'uj ixlipō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n.

²⁹ Jesús kelhtīni'lh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'lh tī nata'a'kxtekuī'li ixchicca'n natakexmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj. Ē palh nata'a'kxtekuī'li ixcā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n, o ixtzi'ca'n, o ixtāta'ca'n, o ixcamana'ca'n, o ixpūcuxtuca'n, ³⁰ ā'chulā' nataka'lhī nac tzamā' cā'quilhtamacuj. Hua'chī a'ktin cientu ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ixcā'lacchicni'ca'n ē nā lhūhua' ixtā'timīnca'n ē ixtzi'ca'n ē ixtāta'ca'n ē ixcamana'ca'n

ē ixpūcuxtuca'n. Nā nacāmakaḡpātinīncan. Nataka'lhī ixlataḡatca'n tū jā catilak-sputli jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ³¹ Lhūhua' a'nan tī ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksīni'nkō', jā ixtā'chuntza' catihuanli. Lhūhua' a'nan tī jā ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksīni'nkō', ā'chulā' nalacasqui'nca.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nani

Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34

³² Jesús ē ī'scujnu'nī'n ixtatā'cxtunu'mā'nalh nac Jerusalén ē Jesús ixcāpūlani'tēlha. Xlaca'n talī'a'cnīlh ē tī ixtatālani' ixtajicua'n. Cālē'mpālḡ lacapunchuna'j kelḡacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē tzucupālḡ cāhuani tū na'a'kspula. ³³ Jesús cāhuanilh:

—Ca'tziyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' naquimacamāstā'can ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Naquimacamāstā'can na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelḡtahuā'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n natahuan caquimaknīca. Xlaca'n naquintamacamāstā' na ixmacanca'n xalanī'n makat. ³⁴ Naquintalakapala ē naquintakēs noka ē naquintalakachojmanī ē naquintamaknī. Ixli'a'ktu'tun quilḡtamacuj na'iclacastālan cuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

Jacobo ē Juan tasqui'nli a'ktin talakalhu'mān

Mt. 20:20-28

³⁵ Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan Zebedeo, talaktalacatzuna'jilh Jesús ē tahuaniilh:

—Mākelḡtahuā'kē'ni', iclacasqui'nāuj naquilātlahua'ni'yāuj tū na'iccāsqui'ni'yān.

³⁶ Xla' cākelḡhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahuā'ni'yān?

³⁷ Xlaca'n tahuaniilh:

—A'cxni' hui'x namāpa'ksīni'nkō'ya', quina'n iclacasqui'nāuj na'iccāpāxtūtahuī'layān, chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxuquj.

³⁸ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē natāyani'yā'tit palḡ napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? Ū'tza' hua'chi pūkō'tnu'nā'tit quivaso ē hua'chi quintā'a'kpaxā'tit.

³⁹ Xlaca'n tahuaniilh:

—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.

Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātīni'nā'tit chī quit, ⁴⁰ ū'tza' naquilāpāxtūtahuī'layāuj, quit jāla icmāpa'ksī. Huā'mā' pūtahuī'lh cāxui'līca xmān ixpālacata tī Dios lacsacli.

⁴¹ A'cxni' kelḡacāuj scujnu'nī'n taca'tzilḡ tū kelḡhasqui'nīca Jesús, tatzuculḡ talīsītzi'nī' Jacobo ē Juan. ⁴² Jesús cāta'sani'lh ixlipō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'ni'n tī tā'tapa'ksi xlaca'n. Palḡ tamāpa'ksīni'n. ⁴³ Jā chuntza' catilalḡ na milacpu'na'i'tātca'n. Catīxcuḡhālḡ tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixlacscujni'ca'n ā'makapitzin. ⁴⁴ Catīxcuḡhālḡ tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixtasācuca'n ā'makapitzin hui'xina'n. ⁴⁵ Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Quit jā icmilḡ na'icla hua'chi xatēcu'; quit icmilḡ na'icscuja ē na'iccāmaktāya ā'makapitzin. Na'icmacamāstā' quilatamat na'iccāmakaḡtāxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús mālacahuānīlh Bartimeo tī lakatzī'n ixuanī't

Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43

⁴⁶ Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jericó. A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh nac Jericó, tatā'a'lh ī'scujnu'nī'n ē lhūhua' tachi'xcuḡhū't. Na ixpāxtūn tej ī'squi'ni'huā'yahuī'lh lakatzī'n tī ixuanican Bartimeo ixka'hua'cha Timeo. ⁴⁷ A'cxni' ca'tzilḡ ixtētaxtumā'lh Jesús xala' nac Nazaret, tzuculḡ ta'sa ē huanli:

—¡Jesús, hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti quit!

⁴⁸ Lhūhua' chi'xcuḡhū'n talacaquilḡnīlh ē tahuaniilh:

—Caquilḡca'csla'.

Bartimeo ā'chulā' ixta'sa ē huanli:

—¿Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj, caquilakalhu'ma'nti!

⁴⁹Jesús tāyalh ē cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

—Cata'sa'ni'tit.

Tata'sani'lh lakatzī'n ē tahuaniilh:

—Capāxuhua' ē catāya'. Jesús ta'sani'yān.

⁵⁰Xla' tamakxtulh a'ktin ixlu'xu' ē tāyalh ē lakmilh Jesús. ⁵¹Jesús kelhasqui'nilh:

—¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquimālacahuā'ni'.

⁵²Jesús huanilh:

—Tzētzā' napina'. Hui'x a'ka'ī'ni'ta' quit tzē na'icmālacahuāniyān ē ū'tza' litzeyā'ntitza'.

Xamaktin lacahuāna'lh ē stālani'lh Jesús nac tej.

11

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

¹A'cxni' ixtalacatzuna'jīmā'nalltza' nac Jerusalén, tachā'lh nac sipej jā huanican Olivos, ē ū'tza' lacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Betfagē ē jā huanican Betania. Jesús cāmāpūlilh chā'tu' ī'scujnu'ni'n ²ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milacatzajca'n. A'cxni' nachipinā'tit nalak-tzi'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū chī'yāhuacani't. Jā tī chā'tin tī kētahui'lani't. Caxcuttit ē caquilālimini'uj huā'tzā'. ³Palh catihuālh nacākelhasqui'ni'yān: “¿Tū xpālacata xcutpā'na'ntit burrito?”, hui'xina'n nakelhtini'nā'tit: “Māpa'ksini' namaclacasqui'n ē palaj tunca namacamimpala huā'tzā'.”

⁴Ta'a'lh ē tamaclalh lakatin xasāsti'cus burro tū ixchi'yāhuacani't. Ixyālh nac tej lacatzuna'j xamākelhcha a'ktin chic. Tatzuculh taxcuta.

⁵Makapitzin chi'xcuhui'n tī ixtayāna'lh takelhasqui'nilh:

—¿Tū tlhua'pā'na'ntit? ¿Tū xpālacata xcutpā'na'ntit burro?

⁶Scujnu'ni'n takelhtini'lh chuntza' chī Jesús iccāhuanini't. Chi'xcuhui'n tamakx-tekli ē talē'lh. ⁷Talimini'lh Jesús xasāsti'cus burro ē talikētlapalh ixlu'xu'ca'n ē xla' kētahui'lh. ⁸Lhūhua' tachi'xcuhui't tamāpi'ni'lh ixlu'xu'ca'n nac tej. Ā'makapitzin ixtacā' xalacstīn ixpeken qui'hui' natamāpi'ni' nac tej. Chuntza' talimāsu'yulh palh ixtalakachi'xcuhui'mā'nalh Jesús.

⁹Tī ixtapūlani'tēlha ē tī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa ē tahuani:

—¿Camakapāxuica Dios! Dios casicua'lanātlahualh tī limimā'lh ixlīmāpa'ksin Māpa'ksini' quinDiosca'n. ¹⁰Dios casicua'lanātlahualh limāpa'ksin tū nala, ē ū'tza' hua'chi ixlīmāpa'ksin quixū'nāpapca'n David. ¿Calakachi'xcuhui'ca Dios!

¹¹A'cxni' Jesús chā'lh nac Jerusalén, tanūlh xaka'tla' nac templo. Kōtanūtzā' ixuani't, ē a'cxni' calhāxcuhuālh laktzi'nkō'lh na ixchakān templo, taxtulh ē cātā'a'lh kelhacāju'tu' scujnu'ni'n nac Betania.

Jesús lacaquilhnilh xaqui'hui' higo

Mt. 21:18-19

¹²Ixlilakalī a'cxni' tataxtulh nac Betania, Jesús ixtzi'nca. ¹³Makat laktzi'lh a'katin xaqui'hui' higo ē ixtaxtuni'ni'ttza' xapa'lhma' qui'hui'. Jesús talacatzuna'jilh nalaktzi'n palh ixua'ca'lh'tza' xatahua'ca't. A'cxni' chā'lh jā ixyālh qui'hui', jā ixka'lhī ixtahua'ca't. Xmān xapa'lhma' ixka'lhī xpālacata jāna'j ixchā'n xpūlanān higo. ¹⁴Jesús huanilh qui'hui':

—Jā makstin catihua'ca' mintahua'ca't.

Ī'scujnu'ni'n takexmatli tū huanilh qui'hui'.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na xpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹⁵ A'cxni' tachā'lh nac Jerusalén, Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cā-tantlakaxtu tī ixtastā'nāmā'nalh ē tī ixtatāmāhuana'mā'nalh na ixtanquilltīn templo. Cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n tachi'xcuhui't ē nā xpūtāhui'lhca'n tī ixtastā'mā'nalh pālūmax. ¹⁶ Jā makxteklī nūn chā'tīn natētaxtu na ixtanquilltīn templo palh ixlē'mā'lh catūhuālh. ¹⁷ Ixcāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't ē huanli:

—¿Ē jā tatzo'kni' chuntza'?: “Quinchic namāpācuhuīcan chic jā tlahuacan oración. Tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuālh natamin natatlahua oración.” Chī tlahuapā'na'ntit, līmāxtunī'tantit hua'chi xpūtatzē'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁸ Cāmāca'tzīnīca xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmaknī Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús xpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtalī'a'cnī chī ixmāsu'yu. ¹⁹ A'cxni' ixtā'cnūnī'ttza' chī'chīni', Jesús ē ī'scujnu'nī'n tataxtulh nac Jerusalén.

Scācli xaqui'hui' higo

Mt. 21:20-22

²⁰ Ixllakalī tzi'saj tatētaxtulh jā ixyālh xaqui'hui' higo ē talaktzī'lh hua'chi i'scāckō'ni'ttza' pō'ktu ixtankēxē'k. ²¹ Pedro lacapāstacli tū ixuanīnī't Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Qui'hui' scāctāyako'lh tza'; ū'tza' tū lacaquillnī'.

²² Jesús cākelhtilh:

—Ca'a'ka'ī'nī'tit Dios. ²³ Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Catīxcuhuālh tī tzej na'a'ka'ī' ē jā naka'lhī a'ktu' ixtalacapāstacni', natlahuani'can tū xla' nasqui'n. Palh nahuani sipej: “Catapānu' ā'tzā' ē catojo' nac xcān”, chuntza' nala, xmān jā caka'lhilh a'ktu' ixtalacapāstacni'. ²⁴ Ū'tza' iccālihuaniyān ixlipō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarīyā'tit Dios, ca'a'ka'ī'tit ka'lhī'yā'tit tza' ē namaktīnī'nā'tit. ²⁵ A'cxni' natāya'yā'tit ē tlahua'pā'na'ntit oración, namātza'nkēna'ni'yā'tit catīhuālh palh cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze. Chuntza' minTāta'ca'n tī hui'lh nac a'kapūn tze nacāmātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n. ²⁶ Palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit a'makapitzin, minTāta'ca'n tī hui'lh nac a'kapūn jā caticāmātza'nkēna'ni'n tū jā tze tū tlahua'nī'ta'ntit.

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8

²⁷ Tachā'lh nac Jerusalén. A'cxni' Jesús ixlatlā'huan xaka'tla' nac templo, talaktalacatzuna'jilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xalakōlu'n israelitas. ²⁸ Takelhasqui'nilh:

—¿Tī ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tīchu maxqui'n huā'mā' līmāpa'ksīn?

²⁹ Jesús cākelhtilh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'niyān catūhuālh. Palh naquilākelhtiyāuj, nā quit na'iccāhuanīyān tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'. ³⁰ ¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīnī'n Juan? ¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhui'n? Caquilākelhtīuj.

³¹ Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanih:

—¿Chī nahuanīyāuj? Palh nahuanīyāuj ixlīmā'kpaxīnī'n ixlīmāpa'ksīn Dios, naquīncākelhasqui'niyān: “¿Tū xpālacata jā a'ka'ī'nī'ta'ntit?” ³² Jāla catihuaniuj ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhui'n xpālacata cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhui't —talāhuanih.

Ixtajicua'n tachi'xcuhui't natasītzī' xpālacata ixlipō'ktuca'n ixta'a'ka'ī'ni' Juan ixlīcāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. ³³ Ū'tza' talīkelhtilh Jesús:

—Jā iccā'tziyāuj tīchu ixlīmāpa'ksīn.

Jesús cāhuanih:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanīn tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

12

Xalacca'tzana' makscujnī'n

Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19

¹ Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhui't tū līca'tzīnī'can ē cāhuanih:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ti cha'nli mayāc tū māstā' uvas. Līcūlāhui'lilh chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlacchī'can ē yāhualh a'ktin torre tū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

¹A'listān cāmāsācua'nīlh ixti'ya't makapitzīn tasācua'n natasūcya i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. ²A'cxni' chilhtza' ixpūlanān uvas, macā'lh i'scujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxqui'lh tū tamakalanī't tū i'xla' ixtēcu' ti'ya't. ³Tasācua'n tachi'palh scujni' ē tatucslī ē chuntza' tamāspi'tli. Jā tū tū maxqui'ca. ⁴Ixtēcu' pū'uva macā'mpālh ā'chā'tin i'scujni'. Tasācua'n tacucta'lalh ē talakapalalh ē chuntza' tamacā'lh. ⁵Ixtēcu' macā'mpālh ā'chā'tin ē tamaknīlh xla'. Ixtēcu' cāmācā'mpālh lhūhua' ā'makapitzīn. Tasācua'n cālacni'cui'lilh makapitzīn ē tamaknīlh ā'makapitzīn.

⁶Ā'xmān chā'tin ixui'lhucū tī tzē namacā'ncan, ē ū'tza' ixka'hua'cha tī i'xpāxqui'. Xla' ā'xmān macā'lh ē huanli: “Natalakachi'xcuhui' quinka'hua'cha.” ⁷Chuntza' jā i'xlīcāna'. Tasācua'n talāhuanīlh: “Ū'tza' tī i'xla' nahuankō' i'xlipō'ktu tū ka'lhī ixtā'ta'. Camaknīuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ⁸Tachi'palh ē tamaknīlh ē taquīmacā'lh i'xquilhtūn pū'uva.

⁹Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tūchu nacātlahuani' ixtēcu' pū'uva tī i'xcāmāsācua'nīcani't? Na'a'n ē nacāmālakspūtūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n.

¹⁰¿Ē jā maktin likelhtahua'kani'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata i'Ska'ta'? Xla' hua'chi chihuix tū litzo'kcani't ē chuntza' huan:

Tapācna'nīn talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' i'xlasasqui'nca.

¹¹Chuntza' tlahualh Māpa'ksīni' ē quina'n iclī'a'cnīyāuj.

¹²Tī i'xtaquīclhlaktzi'n Jesús titachi'pacu'tunli ixpālacata ta'u'cxca'tzilh xla'ca'n hua'chi tasācua'n nac pū'uva. Ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't ē ū'tza' talimāxktekli ē ta'a'lh.

Ixpālacata tamātā'jīn

Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26

¹³Cālākmācā'nca Jesús ā'makapitzīn fariseos ē ixchi'xcuhui'n Herodes. Cālākmācā'nca natakemātxtu catūhuālīh tū tzē natalimālacsu'yu. ¹⁴A'cxni' talakchā'lh, tahuaniīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāuj hui'x hua'na' tū i'xlīcāna'. Hui'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcuhui't. Lacxtim cālaktzi'na' i'xlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Hui'x tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. ¿Inchā tze na'icxokoyāuj tū māta'jīni'n emperador romano o jā i'xlasasqui'nca?

¹⁵Jesús ixca'tzi xmān i'xtalīlaktzi'ncu'tunli ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū i'xpālacata quilālīlaktzi'ncu'tunāuj? Caquilālīmini'uj a'ktin tumīn na'iclaktzi'n.

¹⁶Talīmini'lh a'ktin denario tū i'xtumīnca'n ē Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu i'xlacān tasu'yu nac huā'mā' tumīn ē tīchu i'xtacuhuīni' tatzō'kni'?

Xlaca'n tahuaniīlh:

—I'xla' emperador.

¹⁷Palaj tunca Jesús cāhuanīlh:

—Camaxqui'tit emperador tū i'xla' ē camaxqui'tit Dios tū i'xla'.

Xlaca'n talī'a'cnīlh chī cākelhtīlh Jesús.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n

Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40

¹⁸A'listān talakmīlh Jesús makapitzīn saduceos. Xlaca'n tamāsu'yu jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talīhuanīlh Jesús:

¹⁹—Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quīncāmāxteknī'ni'tan huā'mā' tatzō'kni': Palh nanī chā'tin chi'xcu' tī tamakaxtoknī'ttza', ē palh nīmakxteka i'puscāt ē jā tī i'ska'ta', i'xlasasqui'nca i'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncani't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuhui' i'ska'ta' nahuan xapuxcu' tī nīni'ttza'. ²⁰Ixtahui'lānalh kelhatōjon lītā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē jā ixka'lhī i'ska'ta' a'cxni' nīlh. ²¹I'xlīchā'tu tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncani'ttza' ē nā xla' nīlh ē jā ka'lhīlh i'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapālīh ā'chā'tin i'stancu a'cxni' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncani'ttza'. ²²Chuntza' chā'tunu' i'xkelhatōjonca'n tatā'tamakaxtokli puscāt ē i'xlipō'ktuca'n tanīlh. Jā tī chā'tin i'ska'ta'ca'n

tamakxtekli. Ā'xmān nīlh puscāt. ²³ A'cxni' nalacastālancuana'n ncan, ζtīchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtokni't.

²⁴ Jesús cākelhtilh:

—Ū'tza' lita'a'kškāhui'nī'ta'ntit mina'cstuca'n. Jā ca'tzīyā'tit tū tatzō'kni' na ixtachi-huīn Dios ē jā ca'tzīyā'tit chī huani't ixlītlī'hui'qui. ²⁵ A'cxni' nīnī'n natalacastālancuana'n, jā catitamakaxtokca ē jā catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka. Xlaca'n natala hua'chi ixāngeles Dios xalani'n nac a'kapūn. ²⁶ Moisés tzo'kli xipālacata tī natalacastālancuana'n a'cxni' litzō'kli a'ctzuna'j qui'hui' tū ixlamamā'lh. ζĒ jā likelhtahua'kani'ta'ntit tū Dios huanilh Moisés? Chuntza' huanli: “Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.” ²⁷ Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā xani'nī'n. Hui'xina'n ta'a'kškāhui'yā'tit mina'cstuca'n.

Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mt. 22:34-40; Lc. 10:27

²⁸ Cālakmilh Jesús chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ē cākexmatli chī saduceos talālīhuanimā'nal. Xla' ca'tzilh chī tzej cākelhtilh Jesús. Palaj tunca kelhasqui'nīlh:

—ζTuchūyā līmāpa'ksīn ā'chulā' ixlacasqui'nca?

²⁹ Jesús kelhtilh:

—Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' huā'mā': “Cakexpa'ttit hui'xina'n israelitas. Māpa'ksīni' quinDiosca'n xmān ū'tza' Māpa'ksīni'. ³⁰ Calipāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlipō'ktu milīstacna' ē ixlipō'ktu mintalacapāstacni' ē milītlī'hui'qui.” ³¹ Ixli'a'ktu' līmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': “Capāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.” Jā tū a'nān ā'a'ktin līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

³² Palaj tunca xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn huanilh:

—Ixlicāna' tū hua'na', Mākelhtahua'kē'ni'. Hui'lh chā'tin Dios ē xla' xmān ixlīmān Dios. ³³ Ixlacasqui'nca nalipāxqui'yāuj ixlipō'ktu quilīstacna'ca'n ē ixlipō'ktu quintalacapāstacni'ca'n ē quilītlī'hui'quica'n. Nā ixlacasqui'nca napāxqui'yāuj ā'chā'tin chuntza' chī quina'cstuca'n quīncatāpāxqui'yān. Palh chuntza' natlahuayāuj, ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā namālācnūniyāuj Dios tū maknīcan ē tū lhucyuacan.

³⁴ Jesús cuenta tlahuah chī tzej lacapāstaclī ē kelhtilh xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn. Jesús huanilh:

—Tisputni'yān xmān macsti'na'j natapa'ksīni'ya' Dios.

Jātza' tī chā'tin ixkelhasqui'nīcu'tun xipālacata ixtajicua'n.

Cristo ī'xū'nātā'nat David

Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44

³⁵ Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhū't xaka'tla' nac templo ē cāhuanilh:

—Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, ζchī talihuacan Cristo tī Dios hui'līlh ixlimakapūtaxtūnu' ū'tza' ī'xū'nātā'nat David? ³⁶ Tzamā' David huanli chuntza' chī māsu'yuni'lh Espīritu Santo ē chuntza' tzo'kli:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j hasta a'cxni' quit na'iccāskāhui'kō' mintā'lāquiclhaktzi'.”

³⁷ Palh David lichihuīna'nli ī'xū'nātā'nat ē māpācuhiūlh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanīcu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu —huanli Jesús.

Lhūhua' tachi'xcuhū't lipāxuhua takexmatli.

Jesús cālīmālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47

³⁸ A'cxni' Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhū't, ixcāhuanī:

—Catamaktaka'lhiti ē jā ticālī'a'kškāhui'yān xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī tapūlatā'kchokocu'tun xapūlh mā'n ixlū'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca ē cacālākachi'xcuhū'ca nac cā'tejen. ³⁹ Na ixtemploca'n israelitas xlaca'n taquilhpūlatahuī'lacu'tun ē talacasqui'n cacālākachi'xcuhū'ca jā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁰ Xlaca'n ta'a'kškāhui'maktī ixchicca'n tī ixtacānīmaka'nicanī't ē ā'līstān na'j tunca ta'orarlī jā nacālaktzī'n ncan ē chuntza' talī'a'kškāhui'nin. Ā'chulā' natapātini'n xlaca'n ē jā ā'makapitzin.

Tū māstā'lh xcamanīn tī nīmaka'ncanī't

Lc. 21:1-4

⁴¹Jesús tahuī'lh na ixlacatīn jā ixmojōcan tumīn tū maxqui'can Dios. Ixcālaktzi'mā'lh tachi'xcuhui't a'cxni' ixtamojō ixtumīnca'n. Kelhalhūhua' lacricujnu' tamojōlh lhūhua' ixtumīnca'n. ⁴²Milh chā'tin tī nīmaka'ncanī't; xcamanin ixuani't. Xla' cāmojōlh pektu' ixtumīn cobre; xmān macsti'na'j ixtatlaj. ⁴³Jesús cāta'sani'lh i'scujnu'ni'n ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān: tū mojōlh huā'mā' xcamanīn tī nīmaka'ncanī't ā'chulā' ixtatlaj na ixlacatīn Dios ē jā tū tamojōlh ā'makapitzīn. ⁴⁴Xlaca'n tamojōlh xmān tū ixcāqui'tāxtūni'ni'ttza' ixpālacata xlaca'n lacricujnu'. Puscāt, xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, māstā'kō'lh ixlipō'ktu tū ixlihuā'yan.

13

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6

¹A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh xaka'tla' nac templo, chā'tin i'scujnu'ni'n huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Tzēhuani't chihuix tū litlahuacani't huā'mā' xaka'tla' templo ē tzej taxtulh.

²Jesús kelhtilh:

—Calaktzi'ntit ixlipō'ktu huā'mā' tū ixla' templo. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākētahuī'lh. Ixlipō'ktuca'n nataponckō' ē talhta'm nalacla.

Nalica'tzīcan chī na'a'kspu'a cā'quilhtamacuj

Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³Jesús tahuī'lh na ixtūtzā'n sipej jā huanican Olivos ē na ixlaktzaj xaka'tla' templo. Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés tzē'k takelhasqui'nilh:

⁴—Iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj jā'cxni' na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclica'tziyāuj palh palaj na'a'kspula tū hua'nti?

⁵Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhiti jā tī chā'tin nacā'a'kškāhui'yān. ⁶Lhūhua' chi'xcuhui'n natahuan taka'lhī quilimāpa'ksīn. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacni't.” Chuntza' lhūhua' tī nacā'a'kškāhui'can.

⁷Nakexpa'tā'tit chī macasā'nan jā lacatzuna'j lāta'lamā'ca ē nacātamāca'tzīniyān chī lāta'lamā'ca makat. Jā tijicua'nā'tit. Chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'j ixli'a'kspu'tni'. ⁸Chā'tin puxcu' ixtā'laquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksīni' naskāhui'cu'tun ā'chā'tin. Calhāxcuhuālh natachiqui ti'ya't ē na'a'nan tatzi'ncstat. Ixlipō'ktu huā'mā' xmān ixlitzucuni' chī napātini'ncan.

⁹Cuenta catlahua'tit ixpālacata nacātamacamāstā'yān jā tahuī'lāna'n māpa'ksīni'ni'n ē nacātamaksno'kān nac templo. Quilā'a'ka'i'ni'yāuj ē ū'tza' nacātalilē'nān na ixlacatīnca'n gobernadores ē na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'ni'n. Chuntza' nachihuina'nā'tit quimpālacata.

¹⁰A'cxni' jāna'j ā'sputa tzamā' cā'quilhtamacuj, ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'can xatze tachihuīn tachi'xcuhui't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. ¹¹A'cxni' nacātachi'payān ē nacātamacamāstā'yān a'ntza' jā tahuī'lāna'lh māpa'ksīni'ni'n, jā catilā'a'ktayuntit pūla chī nalitamaktāyayā'tit. Nahua'nā'tit tū puhua'nā'tit a'cxni' nachā'n tzamā' hora. Jā hui'xina'n catichihuīna'ntit. Espiritu Santo nacāmāchihuīniyān.

¹²Tī quinta'a'ka'i'ni' nacāmacamāstā'can jā tahuī'lāna'lh māpa'ksīni'ni'n. Masqui ixtā'tīnca'n natamacamāstā' nacāmāknican. Xanatātana' natamacamāstā' nacāmāknican ixcamana'ca'n tī ta'a'ka'i'. Lacstīn natasītzī'ni' ixtāta'ca'n ē ixtzi'ca'n tī ta'a'ka'i' ē natamāmaknīnīni'n. ¹³Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nacātaquiclhaktzi'nān ē xmān tū quilipālacata. Tī natatāyani' hasta a'cxni' natanī, xlaca'n nacāmākapūtaxtūcan.

¹⁴Nalaktzi'nā'tit tzamā' jā tze tū nalactlahuakō' ē natāya jā jā min'ni' chuntza' chī tzo'knulh profeta Daniel. Quit tī iczo'kmā'lh huā'mā', iccāhuaniyān hui'xina'n tī kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit. A'cxni' nalaktzi'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tī tahuī'lāna'lh nac Judea. ¹⁵Tzamā'

quilhtamacuj a'cxni' natayuja ti tahuil'läna'lh na ixa'kstin ixchicca'n, jä catitatanülh na ixchicca'n natamäxtu catühuälh tü ixlaca'n. ¹⁶ Ti tascujmä'nalh nac pücuxtu jä patitataspi'tli na ixchicca'n natataya ixl'u'ca'n. ¹⁷ Tzamä' quilhtamacuj koxa titala puscan ti taka'lhini't o ti tamätzi'qui'ni'ncus.

¹⁸ Casqui'ni'tit Dios jä ixlacasqui'nca natzä'la'yä'tit a'cxni' lonknu'n. ¹⁹ Napätini'ncan a'cxni' nala huä'mä'. Hasta a'cxni' Dios mälacatzuculh tzamä' cä'quilhtamacuj, jä maktin päti'ncani't chi napätini'ncan tzamä' quilhtamacuj. Jätza' maktin catilalh ixtä'chuntza' ä'listän. ²⁰ Palh Dios jä ixtimämacsti'na'jilh huä'mä' quilhtamacuj, jä ixta'a'kapütaxtulh jä ti chä'tin. Dios namämacsti'na'ji xipälacata cälakalhu'man xlaca'n ti cälacsacni't.

²¹ A'cxni' namin tzamä' tapätin ē palh catihuälh ixcähuanin: “Chä calaktzi'ntit. Ä' hui'lh Cristo ti Dios lacsacui'lih”, jä cati'a'ka'i'tit. Palh catihuälh ixcähuanin: “Chä calaktzi'ntit. Ä'jnanu' yälh”, jä cati'a'ka'i'tit. ²² Natamin lhühua' a'kskähui'ni'ni'n ē makapitzin natahuan mäni' xlaca'n Cristo ē ä'makapitzin natahuan mäni' xlaca'n ixa'kchihuina'ni'n Dios. Nä natatlhaua li'a'cnin nata'a'kskähui'cu'tun xlaca'n ti Dios cälacsacli. Jälala catita'a'kskähui'lh ti Dios cälacsacli masqui nacä'a'kskähui'can ä'makapitzin. ²³ Skalalh catahui'la'tit. Iccähuanintza' ixlipö'ktu huä'mä' ē chuntza' jä nacätita'a'kskähui'yan.

Chi namimpala Chi'xcu' xala' Tälhmä'n

Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36

²⁴ Jesús cähuanipälh:

—Tzamä' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspulata' huä'mä' tapätin, chi'chini' ē mälhcuuy' jä catitamäxkakēni'lh. ²⁵ Sta'cu nataminächa' nac a'kapün ē hasta a'kapün natachiqui. ²⁶ A'cxni' naquintalaktzi'n quit Chi'xcu' xala' Tälhmä'n chi na'icpümin nac poklhu'n. Na'icka'lhä lhühua' litli'hu'i'qui ē tzēhuani't na'icxkaka. ²⁷ Palaj tunca na'iccämamacamin quinängeles ē natamäkēstoka ti cälacsaccani't. Natamin ti cälacsaccani't xalani'n calhāx-cuhualh nac cä'quilhtamacuj.

²⁸ Calimaksca'ttit xaqui'hu'i' higo. A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē tzucumälh tapu'n xapa'lhma', hui'xina'n ca'tziyā'tit talacatzuna'jimä'lhntza' a'cxni' nalhcācnan. ²⁹ Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlipö'ktu huä'mä' tü iccähuanian, naca'tziyā'tit talacatzuna'jimä'lhntza' a'cxni' nasputa cä'quilhtamacuj. Talacatzuna'jimä'lhntza' hua'chi chä'tin ti ka'lhimä'ca ē yälhtza' na ixlacapün mäkelhcha. ³⁰ Ixlicāna' tü iccähuanian. Xlaca'n ti tahuil'läna'lhcus jä catitanikö'lh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlipö'ktu huä'mä' tü iccähuanin. ³¹ Masqui nasputa a'kapün ē nasputa ti'ya't, jä maktin catispülin quintachihün; pö'ktu nakentaxtukö'.

³² Jä ti chä'tin ca'tzi jä'cxni' namin huä'mä' quilhtamacuj o huä'mä' hora; nün ängeles xalani'n nac a'kapün jä taca'tzi. Nün i'Ska'ta' Dios jä ca'tzi. Xmän Dios xaTäta' ca'tzi jä'cxni' ixlicāna' na'a'kspula.

³³ Skalalh catahui'la'tit xipälacata jä ca'tziyā'tit jä'cxni' na'a'kspula huä'mä'. ³⁴ Ü'tza' hua'chi chä'tin chi'xcu' ti na'a'n latä'kchoko makat. Nacämamacaxqui'tä'qui' ixchic i'scujnu'ni'n ē nacämamaxqui' ixtascujütca'n chä'tunu'. Nayähua chä'tin maktaka'lhna' nac tanquilhtin ē namäpa'ksi skalalh natäya. ³⁵ Chuntza' hui'xina'n skalalh catahui'la'tit xipälacata jä ca'tziyā'tit jä'cxni' namin ixtēcu' chic. Palhäsä' namin smalanka'n, o a'cxni' chü'cus nata'sa puyux, o i'tät tzi'sa, o a'cxni' xkakatza'. ³⁶ Ü'tza' skalalh calitahuil'la'tit xipälacata jä lhtatapä'na'ntit a'cxni' xamaktin namin. ³⁷ Iccähuanian hui'xina'n: Skalalh catahui'la'tit. Nä skalalh catatahui'lh ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhui't —cähuanilh Jesús.

14

Talichihuina'ni natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

¹ Ä'a'ktu' quilhtamacuj i'sputacus ixcä'tani'ca'n israelitas tü huanican pascua a'cxni' hua'can päntzin ti jä ka'lhä levadura. Xanapuxcu'nu' pälejni' ē xamäkelhtahua'ke'ni'ni'n limäpa'ksin ixtaputzamä'nalh chi natali'a'kskähui' Jesús natachi'pa ē natamämakinimi'n. ² Talähuanilh:

—Palh natlahuayäj catühuälh lihuan lamä'lh cä'tani', tachi'xcuhui't natatä'kaqui'.

Chā'tin puscāt līcuctlahualh aceite Jesús

Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8

³Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Ū'tza' huā'mā' Simón tī ixmasni'mā'lh ixquinit ē ixtzeyani'ttza'. A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh a'ntza', chā'tin puscāt laktalacatzuna'jilh. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlitzuma aceite tū xatapalaxla' ē mu'csu ixuani't. Ū'tza' tū huanican nardo. Puscāt pa'klhli lameti ē līcuctlahualh Jesús aceite. ⁴Makapitzin tī ixtahui'lana'lh talisitzī'lh ē talāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata pāxcat lilalh huā'mā' aceite? ⁵Ixtatlaj hua'chi ixtatlaj chā'tin chi'xcu' chī a'ktin cā'ta. Tzē i'stā'ca ē tumīn tzē iccāmaxquī'ca xcamanīnī'n.

Taquilhnilh puscāt.

⁶Jesús cāhuanilh:

—Camakxtektit. ¿Tū ixpālacata jicsmāhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ⁷Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n na milacpu'na'i'tātca'n. A'cxni' lacasquī'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit tū tze. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'layān. ⁸Puscāt tlhualh tū tzē ixlacpuhuan. Quilicuctlahualh aceite ē chuntza' quincāxui'lilhtza' chī naquimā'cnūcan. ⁹Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzīnīnī'ncan xatze tachihuīn ixa' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlhualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlipō'ktuca'n natalīlacapāstaca xla' —huanli Jesús.

Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús

Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6

¹⁰Judas Iscariote chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuani't. Xla' cālaka'lh xanapucxu'nu' pālejni' nacāhuani iccāmacamaxquī'lh Jesús. ¹¹A'cxni' takexmatli tū cāhuanica, tapāxuhualh ē tahuanih natamaxquī' tumīn. E Judas tzuculh putza chī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh i'scujnu'nī'n

Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

¹²Milh quilhtamacuj tū ixlitzucuni' cā'tani' a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā lītlahuacani't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' maknīcan kaska'ta' purecu' tū nahua'can ixpālacata huā'mā' cā'tani' tū huanican pascua. I'scujnu'nī'n takelhasquī'nīlh Jesús:

—¿Jāchu lacasquī'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

¹³Cāmācā'lh chā'tu' i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Capāntit nac cā'lacchicni' ē namacla'yā'tit chā'tin chi'xcu' tī lē'mā'lh ixlāmam. Nastālani'yā'tit. ¹⁴Jā xla' natanū, nā natanū'yā'tit ē nahuaniyā'tit itēxcu' chic: “Mākelh-tahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā yālh cuarto jā tzē na'iccātā'hua'yān quiscujnu'nī'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹⁵Xla' nacāmāsu'yuni'yān a'ktin cuarto ixlīquilha'ktu chic. Ka'tla' cuarto ē cāxni'jtza' hui'lh. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilihua'ca'n.

¹⁶Ta'a'lh i'scujnu'nī'n ē tatanūlh nac cā'lacchicni'. Kentaxtulh chuntza' chī Jesús iccāhuanini't ē tacāxtlahualh lihua'.

¹⁷A'cxni' ixtā'cnūmā'lhltza' chi'chini', Jesús cātā'chā'lh i'scujnu'nī'n a'ntza'.

¹⁸Ixtahuā'yamā'nalhcus a'cxni' Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Chā'tin chī hui'xina'n tī quilātā'huā'yamā'nauj, ū'tza' naquimacamāstā'.

¹⁹Xlaca'n tazuculh talīpuhuan ē chā'tunu' xlaca'n takelhasquī'nīlh:

—¿Ē quit?

²⁰Jesús cākelhtilh:

—Chā'tin chī hui'xina'n milīkelhacāujtu'ca'n ē ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan tzamā' pulātu. ²¹Quit Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzō'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chī'xcu' tī naquimacamāstā', līlīlīpuhuan. Ā'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtīlacatuncuhui'lh.

²²Līhuan ixtahuā'yamā'nalhcus a'cxni' Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmaxquī'lh i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quimacni'.

²³ Tayalh vaso ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmaxqui'lh i'scujnu'ni'n ē ixlipō'ktuca'n tahuah'lh. ²⁴ Cāhuanilh:

— Ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuacan xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālīmakapūtāxtū tachi'xcuhui't. Quinka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n nacāmātzā'nkēna'ni' tū jā tze tū tatlahualh tachi'xcuhui't. ²⁵ Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Jātza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'icua' xtum xaxcān uva xasāsti' jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka
Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

²⁶ A'cxni' ixtapixtli'ni't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos. ²⁷ Jesús cāhuanilh:

— Milipō'ktuca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj xipālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī pastor ē nata'a'kahuankō' purecu'.” ²⁸ A'cxni' naquimālacastālanuanīcan, xapūla na'ica'n quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāx-tokāuj.

²⁹ Pedro huanilh:

— Masqui ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nān, quit jā ictimakxteknī'.

³⁰ Jesús huanilh:

— Ixlīcāna' tū icuanīyān. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa a'cxni' jāna'j ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³¹ Pedro ā'chulā' lacatejtin huanli:

— Masqui naquintā'maknīca'na', quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn lacxtim tahuani.

Jesús orarlilh jā huanican Getsemaní
Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46

³² Jesús ē i'scujnu'ni'n ta'chā'lh jā huanican Getsemaní. Cāhuanilh:

— Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' lihuan quit na'icorarli.

³³ Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē Jacobo ē Juan. Tzuculh tamakchuyī ē a'katuyunli.

³⁴ Cāhuanilh:

— Iclīpuhan hasta tzē na'iclaknī quintalīpuhuat. Catachokotit huā'tzā' ē skalalh catahui'la'tit.

³⁵ Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios palh tzē ixa'kapūtāxtulh tū na'a'kspula ³⁶ ē huanli:

— QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtāxtu tzamā' tū na'icpātī, camakxtekti chuntza' nala. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

³⁷ Mimpālth jā iccāmāxteknī't i'scujnu'ni'n ē cālaktzi'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

— ¿Ē lhtatahui'la', Simón? ¿Ē jāla tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin hora?

³⁸ Lakahuan catahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kshāhui'yān a'cxni' nacātalīlak-tzi'ncu'tunān. Ixlīcāna' masqui milistacna'ca'n tatlahuacu'tun tū xatze, mimacni'ca'n jā taka'lhī litli'huī'qui.

³⁹ Ixlīmaktu' a'lh lacapunchuna'j ē chu ū'tza' lacxtim squi'ni'lh Dios. ⁴⁰ Taspī'tpālth jā iccāmāxteknī't i'scujnu'ni'n ē cālaktzi'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Jāla tāyāni'lh ixtalhtataca'n ē jā ixtaca'tzī chí natakelhtī. ⁴¹ A'cxni' ixlīmaktu'tun taspī'tli a'ntza' jā iccāmāxteknī't, cāhuanilh:

— ¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Tzetza'. Chuhua'j chilhtza' hora tū līlhcānancanī't. Quit Chī'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tī jā tzeya chī'xcuhui'n. ⁴² Catāya'tit ē cāhuetza'; mimā'lh'tza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús
Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴³ Palaj tunca a'cxni' Jesús icxātā'chihuīna'mā'lhcus, chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlikelhcāujtu' scujnu'ni'n ixuani't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē ixtalē'n ixmachitaca'n ē qui'hui'. Talichā'lh ixlimāpa'ksinca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁴ Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'mā'lh ē xla' icxāhuanini'ttza' chī natalilakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuanini't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit ē nalipinā'tit ē namaktaka'lhā'tit.

⁴⁵ A'cxni' chā'lh Judas, palaj tunca laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁴⁶ Tachi'xcuhui't tī tatā'milh talaktalacatzuna'jilh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

⁴⁷ Ixyālh chā'tin tī ixtā'mini't Jesús. Xla' māxtulh ixmachita ē matakāhui'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh. ⁴⁸ Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata lita'ntit mimachitaca'n ē minqui'hui'ca'n? Hua'chi chi'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. ⁴⁹ A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakaliyān nac templo, ¿tū ixpālacata jāla quilāchi'pauj a'cxni'? Chuhua'j naquina'kspula ē namākentaxtū tū tzo'kcani't na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

⁵⁰ Ixlipō'ktuca'n scujnu'ni'n tatzā'lalh ē chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Tzā'lalh chā'tin ka'hua'cha

⁵¹ Chā'tin ka'hua'cha stālani'lh. Jā ixlhakā'ni't ixlu'xu'; xmān ixlitapāchi'ni't a'ktin sávana. A'cxni' tachi'xcuhui't tachi'palh, ⁵² makalhalha tzā'lalh ē maka'lh sávana.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksini'ni'n israelitas

Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

⁵³ Xlaca'n tī tachi'palh Jesús, talē'lh jā ixuī'lh xapuxcu' pālej. Talaktakēstokli ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. ⁵⁴ Pedro laka makat stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhtin ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixcorralh chic ē cātā'tahui'lh policías. Ixcātā'sko'hui'lh nac macscut.

⁵⁵ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlipō'ktuca'n xalaka'tla' māpa'ksini'ni'n tī ixtaputzāna'nī, xlaca'n ixtaputzamā'nalh chī natalimālacsu'yu Jesús natalimāmakninini'n. Jā ixtamacla tū tzē natalimālacsu'yu. ⁵⁶ Masqui lilhūhua' talichihuīna'nli tū jā ixlicāna' ixpālacata Jesús, jā lacxtim tahuanli. ⁵⁷ Makapitzin tatāyālh ē ta'a'ksa'nīni'lh ē tahuanli tū jā ixlicāna'. Chuntza' tahuanli:

⁵⁸ —Quina'n ickecxmatui chī huanli: “Quit na'icmālakspūtūkō' ixlipō'ktu huā'mā' xaka'tla' templo tū ixtatlaujca'n chi'xcuhui'n. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj xtum na'ictlahua ā'a'ktin tū jā ixtatlaujca'n chi'xcuhui'n.”

⁵⁹ Nūn xlaca'n jā lacxtim tahuanli.

⁶⁰ Xapuxcu' pālej tāyālh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē kelhasqui'nilh Jesús:

—Huā' tayāna'lh chi'xcuhui'n tamālacsu'yumā'na'n. ¿Ē jā nakelhtini'na'?

⁶¹ Jesús ca'cs tāyālh ē jā tū kelhtini'lh. Xapuxcu' pālej kelhasqui'nipālh:

—¿Ē hui'x Cristo tī Dios lacsacni't? ¿Ē hui'x i'Ska'ta' Dios tī quina'n iclakachi'xcuhui'yāuj?

⁶² Jesús kelhtilh:

—Quit Cristo. Hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n na'ictahui'la na ixpekxticāna'j Dios tī māpa'ksini'mā'lh. Na'icminācha' nac a'kapūn ixpu'nan pokl-hnu'.

⁶³ Xapuxcu' pālej, xla' xti'tli ixlu'xu' ē chuntza' limāsu'yulh ixtasitzi' ē huanli:

—Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin nauquincāhuanipalayān jā tze xla'. ⁶⁴ Hui'xina'n kexpa'ni'ta'ntit chī mālāckhā'ni'cu'tun Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?

Ixlipō'ktuca'n tahuanli camaknīca.

⁶⁵ Makapitzin tatzuculh talakachojmanī. Xlaca'n talacatlalpalh ē tatucslī ē tahuanilh:

—¡Calakapasti tīchu lacala'sni'!

Soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nalh nā xlaca'n tatucslī.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús

Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27

⁶⁶ Pedro ixyālh na ixtanquihltin chīc ē milh chā'tin tzu'ma'jāt tī i'scujmā'lh na ixchic xapuxcu' pālej. ⁶⁷ A'cxni' laktzi'lh Pedro jā i'sko'huī'lh, tzu'ma'jāt lakalaktzi'lh ē huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.

⁶⁸ Xla' kelhtatzē'kli ē huanilh:

—Jā iclakapasa ē jā icca'tzi' tū huanicu'tuna'.

A'lh lacapunchuna'j ē ta'salh puyux. ⁶⁹ Tzu'ma'jāt laktzi'mpālh ē tzuculh cāhuani tī ixtatā'yāna'ncha':

—Ū'tza' huā'mā' chā'tin chī xlaca'n.

⁷⁰ Pedro kelhtatzē'kpālh. Ixlika'tlā'tus tī ixtatā'yāna'ncha' tahuanih Pedro:

—Ixlicāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n ixpālacata hui'x xala' nac estado Galilea. Mintachi-huīn ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.

⁷¹ Pedro tzuculh lakapalacan ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquimakapātiniin palh jā ixlicāna' tū icuanimā'n. Jā iclakapasa huā'mā' chī'xcu' tī lichihuīna'mpā'na'ntit.

⁷² Puyux ta'sapālh ixlīmaktu'. Ū'tza' limāpastaquihl Pedro chī Jesús ixuanini't: “A'cxni' jā ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.” A'cxni' Pedro lacapās-taclī chuntza', tzuculh calhuan.

15

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38

¹ A'cxni' xkakah, xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelh-tahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē ā'makapitzin māpa'ksini'ni'n tatakestokli ē tachihuīna'nli. Tapekechi'lh Jesús ē talē'lh ē tamacamaxquī'lh Pilato tī gobernador ixuanī't. ² Pilato kelhasqui'nīlh:

—ĶĒ hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?

Xla' kelhtilh:

—Chuntza' chī hua'ni'ta'.

³ Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtalimālacsu'yu lhūhua' catūhuālh. ⁴ Pilato kelhasqui'nīpālh:

—ĶTū ixpālacata jā tū tū kelhtini'na'? Kexpa'tti ixlipō'ktu tū talimālacsu'yun.

⁵ Jesús jātza' kelhtilh. Ū'tza' lī'a'cnīlh Pilato.

Jesús lichihuīna'nca namaknīcan

Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16

⁶ Ixa'nān a'ktin tahuī'lat a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'. Pilato ixmakxteka chā'tin tachi'n. Tachi'xcuhui't ixtalacsaca tachi'n tī namakxtekan. ⁷ Ixtatanūmā'nalh nac pūlāchi'n makapitzin tī ixtamaknīni'nī't a'cxni' tatā'kaquī'lh. Chā'tin tachi'n ixuanican Barrabás.

⁸ Lhūhua' tachi'xcuhui't talaktalacatzuna'jilh Pilato ē tatzuculh tasqui'ni' catlahualh chuntza' chī ixui'lh ixtahui'latca'n lihuan ixlamā'lh cā'tani'. ⁹ Pilato cākelhtilh:

—ĶĒ lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?

¹⁰ Pilato ca'tzilh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzi'n Jesús ē ū'tza' talī-macamāstā'lh. ¹¹ Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtachihuīna'makasitzi'nī't tachi'xcuhui't ē ū'tza' talīsqi'nli Barrabás. ¹² Pilato cākelhtipālh ē cākelhasqui'nīlh:

—ĶTū lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' tī mápācuhui'yā'tit ixPuxcu'ca'n israelitas?

¹³ Xlaca'n tata'salh ē palha' tahuanih:

—ĶCaxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁴ Pilato cākelhasqui'nīlh:

—ĶTū ixpālacata? ĶTūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuanih:

—ĶCaxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁵ Pilato ixcāmāko'xamixīcu'tun lhūhua' tachi'xcuhui't, ē cāmakxtekni'lh Barrabás. Māpa'ksini'lh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh naxtokohua'ca'can.

¹⁶Palaj tunca i'soldados gobernador talē'lh Jesús nac pūchihuīn jā huanican pretorio. Cāmākēstokca ā'makapitzīn soldados. ¹⁷Tamālhekē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmanta'jua' ē talītlahuālh lhtucu' a'ktin corona ē tamā'knūlh. ¹⁸Tatzuculh tahuani:

—¡Calakachi'xcuhui'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

¹⁹Talicucni'cli qui'hui' ē talakachojmanīlh. Tatatzokostani'lh hua'chi ixtalakachi'xcuhui'mā'nalh. ²⁰A'cxni' talīlitzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālhxlu'xu' tū ixla' ixuani't. Talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

²¹A'cxni' ixta'a'mā'nalh, ixtētaxtumā'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Cirene tī ixuanic Simón. Xla' ixtāta'ca'n Alejandro ē Rufo ē ixmimā'cha' nac rancho. Soldados tasāmācu'qui'lh ixcrúz Jesús.

²²Ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ²³Jesús maxqui'ca vino nahua'. Ixtā'tlahuapāspi'tcani't licu'chu' tū huanican mirra. Ū'tza' ixlimālh-taticu'tuncan. Jesús jā maktīnī'lh.

²⁴A'cxni' ī'xtokohua'ca'cani'ttza', soldados tamāpitzilh ixlu'xu' Jesús ē talīmāxtulh i'suerteca'n nataca'tzī tūchu nacālakhā'n chā'tunu'xlaca'n.

²⁵Hua'chi makna'jāstza' tzi'saj ixuani't a'cxni' xtokohua'ca'ca. ²⁶Ixtzo'kcani't tū ixpālacata lixtokohua'ca'ca ē ixuan chuntza': IxPuxcu'ca'n israelitas. ²⁷Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'ni'n; chā'tunu' na ixcrúzca'n, chā'tin na ixpekxtūcāna'j Jesús ē ā'chā'tin na ixpekxtūxūqui. ²⁸Chuntza' mākentaxtūca tū tzo'kcani't na ixtachihuīn Dios jā huan: "Xla' cātā'pūtle'keca tī tatlahua tū jā tze."

²⁹Xlaca'n tī ixtatētaxtumā'nalh talakapalalh ē tasakā'lilh ixa'kxākca'n ē tahuanih:

—¡A! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala' ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj. ³⁰Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu milimān ē cayujti nac cruz.

³¹Nā chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksīn ix-talīlitzī'n Jesús ē ixtalāhuanimā'nalh:

—Xla' cāmākapūtaxtūlh ā'makapitzīn ē jāla a'kapūtaxtu ixlimān. ³²Cayujli chuhua'j nac cruz Cristo tī ixPuxcu'ca'n israelitas. Nalaktzī'nāuj nayuja nac cruz ē chuntza' nali'a'ka'i'ni'yāuj.

Xlaca'n tī ixcātā'xtokohua'ca'cani't nā talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

³³A'cxni' tastu'nūttza' ixuani't, cā'pucsua' huanli calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna' hasta maktu'tun kōtanū. ³⁴Hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'lini'ta' quina'cstu?)

³⁵Takexmātlī huā'mā' makapitzīn tī ixtayāna'ncha'. Xlaca'n talāhuanilh:

—Cakexpa'ttit. Xla' ta'sani'mā'lh a'kchihuīna' Elías.

³⁶Tu'jnulh chā'tin ē limāchū'hui'lh xaxcān vinagre nac a'ktin catūhuālh hua'chi panamāc. Cucchi'hui'lilh a'ktin qui'hui' ē quilhyāhualh Jesús nahua' ē huanli:

—Camakxtekui; nalaktzī'nāuj palh Elías namin namāyujū nac cruz.

³⁷Jesús palha' ta'salh ē palaj tunca nīlh. ³⁸Huā'mā' puntzuna' ka'tla' lilakamilīn xaka'tla' nac templo taxtī'tpūpitzilh ixquīlhtūn xala' tālhmā'n hasta na ixtampān. Ū'tza' huā'mā' lilakamilīn tū ixmāpitzī templo. ³⁹Capitán romano ixyālh na ixlacatīn Jesús. A'cxni' laktzī'lh chí Jesús ta'salh ē nīlh, ē capitán huanli:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' i'Ska'ta' Dios ixuani't.

⁴⁰Nā pusan ixtalaktzī'mā'nalh makat; na ixpu'nanca'n ixtayāna'lh María Magdalena ē Salomé ē María ixtzī'ca'n Jacobo xastancu ē José. ⁴¹Xlaca'n ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' ixuī'lh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. Nā ixtahui'lāna'lh ā'makapitzīn lhūhua' pusan tī ixcātā'mini't a'ntza' nac Jerusalén.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁴² Kōtanūtza' ixuani't tzamā' quilhtamacuj tū ixpūcāxtlahuakō'can quilhtamacuj tū pūjxacan. Ū'tza' ixilalakali ixuani't. ⁴³ Laka'lh Pilato chā'tin chi'xcu' xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Tzamā' chi'xcu' ixtacuhuini' José ē ixka'lhimā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksini'nkō'. Xla' chā'tin ixmāpa'ksini'ni'n israelitas ti ā'chulā' ixtamāpa'ksini'n. Huā'mā' chi'xcu' ixlakachi'xcuhui'can. Xla' ixlimān tahuixcānīlh ē squi'ni'lh Pilato camaxqui'lh ixmacni' Jesús.

⁴⁴ Pilato li'a'cnīlh ixpālacata puhuanli jāna'j ixnī. Māta'satinī'lh capitān ē kelhasqui'nīlh palh ixlicāna' ixnīni'ttza' Jesús. ⁴⁵ A'cxni' capitān māca'tzīnīlh ixnīni'ttza', Pilato makxtekli José nalē'n ixmacni' Jesús. ⁴⁶ José tamāhualh a'ktin xatze lu'xu'. A'cxni' ixmāyujūni'ttza' ixmacni' Jesús, limaksui'tli lu'xu' ē mānūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. Limālacchahuani'ca a'ktin ka'tla' chihuix. ⁴⁷ María Magdalena ē María ixtzi' José talaktzi'lh jā ixmāpi'cani't ixmacni' Jesús.

16

Jesús lacastālanuana'nli

Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

¹ A'cxni' ixa'kspulani'ttza' quilhtamacuj tū pūjxacan, María Magdalena ē María ixtzi' Jacobo ē Salomé tatamāhualh pomada tū xamu'csu natalīmactlahua ixmacni' Jesús. ² Tzi'saj domingo a'cxni' tā'cxtulhcus chi'chini', ta'a'lh nac pūtā'cnūn ³ ē ixtalāhuani:

—¿Tīchu naquincāmāpānūni'yān chihuix tū limālacchahuacani't lhu'cu'?

⁴ A'cxni' talaca'a'lh, talaktzi'lh ixmāpānūcāni'ttza' chihuix ē ka'tla' ixuani't. ⁵ Tatanūlh nac pūtā'cnūn ē talaktzi'lh chā'tin āngel ti ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Ixui'lh na ixa'cpucāna'j lhu'cu' ē stala'nka' ixlu'xu' ē pūlh mā'n ixuani't. Xlaca'n tajicua'nli. ⁶ Ángel cāhuani'lh:

—Jā cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala' nac Nazaret ti i'xtokohua'ca'cani't. Xla' jātza' hui'lh huā'tzā'; xla' lacastālanuana'nlitza'. Chā calaktzi'ntit jā ixmāpi'cani't. ⁷ Capintit ē cacāhua'ni'tit Pedro ē ā'makapitzin i'scujnu'ni'n Jesús. Nahua'ni'yā'tit xla' nacāpūlani'yān nac Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit chuntza' chī cāhuani'n.

⁸ Puscan tataxtulh nac lhu'cu' ē tatzā'lal. Ixtaxpipitēlha ē ixtali'a'cnitēlha. Ixtajicua'n, ē jā ti chā'tin ixtahuani.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Jn. 20:11-18

⁹ Tzamā' domingo tzi'saj Jesús lacastālanuana'nli. Pūla tasu'yuni'lh María Magdalena ti ixmāxtuni'ni't kelhatojon jā tzeya ū'ni'n. ¹⁰ María cālakhā'lh xlaca'n ti ixcātā'latlā'huan Jesús. Ixtali'pūhuahui'lāna'lh ē ixtacalhuahui'lāna'lh. Cāmāca'tzīnīlh tū ixa'kspulani't. ¹¹ Masqui xlaca'n takexmatli chī ixlacastālanuana'ni't Jesús, ē chī María Magdalena ixlaktzi'ni't, xlaca'n jā ta'a'ka'i'lh.

Jesús cātasu'yuni'lh chā'tu' i'scujnu'ni'n

Lc. 24:13-35

¹² Ā'listān Jesús xtum cātasu'yuni'lh chā'tu' i'scujnu'ni'n a'cxni' ixta'a'mā'nalh lacapunchuna'j nac tej. ¹³ Xlaca'n tataspi'tli ē tamāca'tzīnīlh ā'makapitzin scujnu'ni'n, ē xlaca'n jā ta'a'ka'i'lh.

Jesús cāmaxqui'lh ixtascujūtca'n i'scujnu'ni'n

Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁴ Ā'listān huampala Jesús cātasu'yuni'lh kelhacāujtin scujnu'ni'n a'cxni' ixtahua'yamā'nal. Cālacaquilhni'lh ixpālacata jā ixta'a'ka'i'cu'tun. Jā ta'a'ka'i'lh chī tahuani' ixtalaktzi'ni't Jesús a'cxni' ixlacastālanuana'ni'ttza'. ¹⁵ Jesús cāhuani'lh:

—Tahantit calhāxcuahuālh ē nacāmāsu'yuni'yā'tit xatze tachihuīn ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁶ Catīxcuahuālh ti na'a'ka'i' xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo ē na'a'kpaxa, xla' namakapūtaxtūcan. Catīxcuahuālh ti jā na'a'ka'i' xatze tachihuīn, xla' naka'lhicus ixcuena. ¹⁷ Nalīlakapascan ti ta'a'ka'i' xatze tachihuīn chuntza'. Natalīmāxtu

jā tzeya ū'nī'n quilītlī'hui'qui. Tzē natachihuīna'n xasāsti' tachihuīn. ¹⁸ Masqui cat-
achi'palh lūhua' ē masqui catalihua'lh catūhuālh tū ka'lhī tū laknīcan, jā catitalaknīn.
Xmān nataxa'ma ta'jatatlānī'n ē xlaca'n natatzeyan.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Lc. 24:50-53

¹⁹ A'cxni' Māpa'ksīni' Jesús chuntza' ixcāhuaninī't ī'scujnu'ni'n, xla' tā'kayāhualh ē a'lh
nac a'kapūn. Tahuī'lh na ixpāxtucāna'j Dios jā lakachi'xcuhui'can. ²⁰ Scujnu'ni'n ta'a'lh
ē calhāxcuhuālh ixta'a'kchihuīna'n. Māpa'ksīni' ixcāmaktāya. Chuntza' tzē ixtalitlahua
lī'a'cnīn. Ū'tza' ixlīca'tzīcan ixlicāna' tū ixtamāsu'yumā'nalh. Amén.

San Lucas

Chī tzo'kca huā'mā' tachihiūn

¹ Lhūhua' tī tatzo'kli tū a'kspulalh na quilacpu'na'i'tātca'n. ² Tū quincātahanian ixpālacata Cristo ē tū laktzi'nca xalitzucuni' hasta chuhua'j, ū'tza' tatzo'kli. Nā tī talaktzi'lh xalitzucuni' nā tamāsu'yulh. ³ Nā chuntza' quimini'ni'lh ictzo'knun. Makās lilacatejtin xa'iclicāxtlahuamā'lh chī na'ictzo'knuni'yān, Teófilo, ⁴ ē chuntza' naca'tziya' ixlicāna' tū māsu'yunicani'ta'.

Ángel māca'tzīnīni'lh nalacatuncuhūi' Juan Mā'kpxāni'

⁵ A'cxni' Herodes rey ixuani't nac Judea, ixui'lh chā'tin pālej; ixtacuhui' Zacarías. Cātā'tapa'ksilh pālejni' ti cāmāpācuhui'ca Abías. Nā ixpuscāt Zacarías ixuanican Elisabet ē xla' i'xū'nātā'nat Aarón. ⁶ Ixchā'tu'ca'n tamākentaxtūlh ixlīmāpa'ksin Dios ē jā tatlahualh tū jā tze. ⁷ Jā ixtaka'lhī ixlacstinca'n ixpālacata Elisabet jāla ka'lhilh ē nā lakkōlu'ntza' ixtahuanit' ixchā'tu'ca'n.

⁸ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Zacarías ē ixtā'pālejni' ixtatlahuamā'nalh ixtascujūtca'n na ixlacatin Dios. ⁹ Ixtahui'latca'n ixtamāxtu suerte natalacsaca tī natanū nac templo nalhcuyu siyentzu ē ū'tza' lilacsaca Zacarías. ¹⁰ A'cxni' i'lhucyumā'ca nac pūmacamāstā'n, ixlipō'ktuca'n tī ixtatalacxtimīni't tatachokolh nac tanquilhtin ē ixta'orarlimā'nalh. ¹¹ Palaj tunca tasu'yuni'lh Zacarías chā'tin ixāngel Dios. Ixyālh ixpekcāna'j pūmacamāstā'n jā i'lhucyucan siyentzu.

¹² A'cxni' Zacarías laktzi'lh, tamakchuyilh ē jicua'nli. ¹³ Ángel huanilh:

—Zacarías, jā cajicua'nti. Dios kexmatli tū squi'nīni'ta'. Mimpuscāt Elisabet naka'lhī i'ska'ta' ē namāpācuhui'ya' Juan. ¹⁴ Nalipāxuhua'ya' hui'x ē lhūhua' tachi'xcuhui't natalipāxuhua tzamā' ska'ta' ¹⁵ ixpālacata ka'tla' nalitaxtu na ixlacatin Dios. Jā makstin catihua'lh cu'chu' nūn cerveza ē nūn pulhqui tū lika'chican. Nalitzuma ixlīstacna' Espīritu Santo a'cxni' jā ixā'tahui'la. ¹⁶ Nacālakpalīni' ixtalacapāstacni'ca'n lhūhua' israelitas ē chuntza' natatzucupala nataxematni' Dios ixMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁷ Tzamā' chi'xcu' napūlani' Māpa'ksīni'. Naka'lhī ixespīritu ē ixlītlī'huī'qui Elías. Nacāmālakpalīni' ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhui't ē chuntza' natapāxqui' ixlacstinca'n. Xla' nacāmāxqui' xatze talacapāstacni' tī jā taxemata. Chuntza' natacāxtahui'la tachi'xcuhui't a'cxni' namin Māpa'ksīni'.

¹⁸ Zacarías kelhasqui'nilh ángel:

—¿Chī na'iclicā'tzi palh ixlicāna' huā'mā'? Quit kōlu'tza' ē nā quimpuscāt lē'ntza' quilhtamacuj.

¹⁹ Ángel kelhtīni'lh:

—Quit Gabriel ē icyālh na ixlacatin Dios. Quimacamilh na'ictā'chihuīna'nān ē na'icmāxqui'yān huā'mā' xatze tachihiūn. ²⁰ Chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Jāla catichi-hui'na' hasta a'cxni' na'a'cchā'n ixmālhucyu' miska'ta' ixpālacata jā quina'ka'i'ni' quin-tachihiūn tū nakentaxtu a'cxni' nachā'n mālhcuyu'.

²¹ A'cxni' tamakapalilh Zacarías, tī ixtaka'lhīmā'nalh na ixtanquilhtin templo talīta-makchuyilh jā palaj taxtulh. ²² A'cxni' taxtulh, Zacarías jātza' la ixcātā'chihuīna'n. E ū'tza' talica'tzilh ixlakachuyani't na ixpūchakān templo. Xmān ixcāmāchuanī' ixpālacata jāla cātā'chihuīna'n.

²³ A'cxni' sputkō'lh ixtascujūt nac templo, Zacarías taspī'tli na ixchic. ²⁴ Ā'listān ka'lhīni'lh Elisabet tī ixpuscāt ixuani't. Jā taxtulh nac chic hasta ixlīlakaquitzi' mālhcuyu'. Puhuanli: ²⁵ “Māpa'ksīni' chuntza' quintlahuanī'ni't ixpālacata jātza' naquintalakmaka'n.”

Ángel māca'tzīnīni'lh chī nalacatuncuhūi' Jesús

²⁶ Ixka'lhītza' a'kchāxan mālhcuyu' a'cxni' Zacarías ixlakachuyani't, ē Dios macamilh ángel Gabriel lacatin nac ca'lacchicni' jā huanican Nazaret. ²⁷ Lakmilh chā'tin tzu'ma'jāt tī

ixuanican María ē ixtā' lacāxlani'ttza' nata'tamakaxtoka chā'tin chi'xcu' tī ixuanican José ē i'xū'nātā'nat David.

²⁸ Ángel tanūlh jā ixui'lh María ē huanilh:

—¡clackminān hui'x tī sicua'lanātlahuacani'ta! Māpa'ksīni' maktaka'lhāni'; Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n ē jā ixlipō'ktuca'n pusan.

²⁹ A'cxni' María laktzi'lh ángel, li'a'cnilh huā'mā' tachihuīn. ³⁰ Ángel kelhtilh:

—María, jā cajicua'nti; Dios pāxqui'yān. ³¹ Chuhua'j naka'lhīni'na' ē naka'lhī'ya' chā'tin ska'ta' ka'hua'cha. Namāpācuhuiya' Jesús. ³² Ka'tla' ixlacatzucut ē namāpācuhūican i'Ska'ta' Dios tī ā'chulā' xaka'tla'. Māpa'ksini' Dios nahui'li ixlipuxcu' chuntza' chi ixpap David ³³ ē pō'ktu quilhtamacuj nacāmāpa'ksī israelitas. Ixlitli'hui'qui jā makstin catisputli.

³⁴ Palaj tunca María kelhasqui'nīlh ángel:

—¿Chī lila quit? Jāna'j icā'tamakaxtoka.

³⁵ Ángel kelhtilh:

—Espíritu Santo nalakminān ē ixlitli'hui'qui quinDiosca'n Xaka'tla' nalitamacsti'li'yān hua'chī poklhu'. Ū'tza' nali'a'nan tzamā' ska'ta' tī natahui'la xmān ixla' Dios nahuan ē namāpācuhūican i'Ska'ta' Dios. ³⁶ Nā mintalakapasnī' Elisabet nā naka'lhī i'Ska'ta' ka'hua'cha masqui lē'ntza' quilhtamacuj ē huancan jātza' catika'lhīlh i'Ska'ta'. Ka'lhītza' a'kchāxan mālhcuyu' chī ka'lhīni'n ³⁷ ixpālacata Dios tzē natlahua ixlipō'ktu catūxcuhuālh.

³⁸ A'cxni' María kelhtilh ē huanilh:

—Quit ixla' Dios. Camākentaxtūlh ixtalacasqui'nīn. Calalh chuntza' chī quihua'ni'nī'ta'.

Ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet

³⁹ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' María taxtulh ē palaj tunca a'lh lacatin nac cā'lacchicni' xala' nac Judea. ⁴⁰ Tanūlh na ixchic Zacarías ē tā'chihuīna'lh Elisabet. ⁴¹ A'cxni' Elisabet kexmatni'lh ixtachihuīn María, ska'ta' tasakā'lilh na ixpūlacni' Elisabet ē litatzumalh Espiritu Santo ixlīstacna'. ⁴² A'cxni' Elisabet chihuīna'nli palha' ē huanli:

—Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n hui'x ē jā ā'makapitzin pusan ē nā sicua'lanātlahuani't miska'ta'. ⁴³ ¿Tīchu quit naquililakmin ixtzi' quiMāpa'ksīni'? Quit jā tū quilacatzucut. ⁴⁴ Xmān ickexmatli mintachihuīn ē quiska'ta' lipāxuhualh ē tasakā'lilh na quimpūlacni'. ⁴⁵ Hui'x lipāxuhua'ya' ixpālacata a'ka'i'nī'ta' ē namākentaxtū tū huanini'ta'n Māpa'ksīni'.

⁴⁶ Palaj tunca María huanli:

Quilīstacna' makapāxui'mā'lh Māpa'ksīni'.

⁴⁷ Quilīstacna' lipāxuhua ixpālacata quiMakapūtaxtūnu' Dios.

⁴⁸ Dios cuenta quintlahuani'nī't quit tī ixtasācua' xcamanīn.

Chuhua'j ē nā pō'ktu quilhtamacuj tachi'xcuhui't natahuan iclipāxuhua quit.

⁴⁹ Dios tī ka'lhī litli'hui'qui ka'tla' tū quintlahuani'nī't.

Xla' xatasicua'lanātlahua.

⁵⁰ Pō'ktu quilhtamacuj nacālakalhu'man tī talakachi'xcuhui'.

⁵¹ Ixlitli'hui'qui litlahuani't lhūhua' catūhuālh.

Cāskāhui'lh tī ka'tla' ixtamakca'tzi.

⁵² Cāmāpānūni'lh ixlitli'hui'quica'n tī ka'tla' ixtahuani't ē tī tapuhuan ā'chulā' ixlacasqui'nca.

⁵³ Tī ixtatzi'ncsmā'nalh cālīmāka'sīlh xatze lihua' ē jā tū cāmācā'ni'lh lacricujnu'.

⁵⁴ Cāmaktāyani't xala' nac Israel tī tamākentaxtū ixtalacasqui'nīn Dios ē jā makstin makxteklī ixtalakahu'man.

⁵⁵ Chuntza' tlahualh chī cāhuanini't quimpapca'n Abraham ē ixnatā'natna'.

Pō'ktu quilhtamacuj nacāmaktāya.

⁵⁶ María tahuī'lh na ixchic Elisabet a'ktu'tun mālhcuyu' ē ā'listān taspi'tli na ixchic.

Chī lacatuncuhui'lh Juan Mā'kpaxīni'

⁵⁷ A'cxni' a'cchā'lh ixmālhcuyu', tahuī'lh i'Ska'ta' Elisabet. Ka'hua'cha huanli.

⁵⁸ Ixamicujnu' ē ixtalakapasnī'n tamīlh natatā'pāxuhua a'cxni' taca'tzīlh tze tū Dios

tlahuani'lh Elisabet. ⁵⁹ Ixlilakatzayan quilhtamacuj ta'a'lh tatlahua ixtahui'latca'n nachu'cucan ska'ta' ē ixui'lini'cu'tuncan ixtacuhuini' Zacarías chī ixtāta'. ⁶⁰ Ixtzi' cāhuanilh:

—Jā chuntza' catihui'lica. Ixtacuhuini' Juan nahuanican.

⁶¹ Kelhasqui'nica:

—¿Tū ixpālacata? Jā tī a'nan mintalakapasni' tī huanican Juan.

⁶² Palaj tunca tamacahuani'lh ixtāta' ska'ta' nataka'tzi tūyā tacuhuini' nahui'lini'.

⁶³ Xatāta' squi'nli a'ktin ca'psnap ē tzo'kli: "Ixtacuhuini' Juan." Ixlipō'ktuca'n tali'a'cnilh.

⁶⁴ Palaj tunca Zacarías tzucupālh chihuina'n ē laktaquilhpūtalh Dios. ⁶⁵ Ū'tza' tali'a'cnilh ixamicujnu' ē tahuankō'lh huā'mā' calhāxcuahuālh nac cā'lacchicni' xala' lakakēstīn nac Judea. ⁶⁶ Ixlipō'ktuca'n tī takexmatli talacapāstacli ē talākelhasqui'nilh:

—Huā'mā' ska'ta' ¿tīyā chi'xcu' nahuan?

Ixtasu'yu ī'sicua'lanātlahuani't Māpa'ksini' ē ū'tza' talihuanli.

Zacarías makapāxūilh Dios

⁶⁷ Espiritu Santo litatzumalh ixlīstacna' Zacarías ē chihuina'nli chī Dios māsu'yuni'lh ē huanli:

⁶⁸ Camakapāxūica Māpa'ksini' tī ixDiosca'n israelitas ixpālacata quincālakalhu'mani' quina'n tī ixraza ē quincāmakapūtaxtūn.

⁶⁹ Quincāmaxqui'nī'ta'n chā'tin Makapūtaxtūnu'; ka'lhī ixlītli'hui'qui ē ū'tza' xla' chā'tin chī ixnatā'natna' David tī mākentaxtūlh ixtalacasqui'nin Dios.

⁷⁰ Chuntza' chī huanli a'kchihuina'nī'n xamakās, chuntza' lihui'lilh Dios.

⁷¹ Huanli naquincālimakapūtaxtūyān ixlītli'hui'qui quinta'lāquiclhlaktzi'ca'n ē ixlipō'ktuca'n tī jā quincātalaktzi'ncu'tunān.

⁷² Huampālh nacālakalhu'mani' quimpapca'n ē jā napātza'nkā chī talācāxlanīn.

⁷³ Tzamā' talācāxlan tū Dios ixtlahuani'nī't quimpapca'n Abraham, ⁷⁴ ū'tza' ixquincālimāpānūni'n quinta'lāquiclhlaktzi'ca'n ē chuntza' ixtlahuáj ixtalacasqui'nin Dios ē jā ixjicua'nui.

⁷⁵ Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj lactze nahuanāuj nac cā'quilhtamacuj, hua'chi jā ixtitlahuáj tū jā tze.

⁷⁶ E hui'x, quiska'ta', namāpācuhuica'na' ixa'kchihuina' Dios tī ā'chulā' xaka'tla' ē napūlani'ya' Māpa'ksini' ē namālaclhtzaja jā na'a'n.

⁷⁷ Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcuhui't ē chuntza' natalica'tzi namin Makapūtaxtūnu' ē nacāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n.

⁷⁸ Dios quincāpāxqui'yān ē quincālakalhu'manān.

Ū'tza' quincālimacamini'yān chā'tin tī naquincāmakapūtaxtūyān.

Xla' namāxkakē quinteja'n.

⁷⁹ Quina'n hua'chi cā'pucsua' hui'lānauj ē hua'chi palajtza' nanīyāuj.

Naquincāmāsu'yuni'yān chī ixtej Dios.

⁸⁰ Tzamā' ska'ta' stacli ē ixca'tzi ixlipō'ktu catūxcuahuālh tū ixla' Dios. A'cxni' ka'tla'tza' huanli, ixui'lh nac cā'tzaya'nca tī'ya't hasta a'cxni' tzuculh cāmāsu'yuni' israelitas.

2

Chī lacatuncuhui'lh Jesús

Mt. 1:18-25

¹ A'cxni' jāna'j ixtahui'la Jesús, emperador Augusto māpa'ksilh a'ktin censo calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj. ² A'cxni' Cirenio gobernador ixuanī't nac Siria a'cxni' pūla tlahualh censo. ³ Ixlasasqui'nca chā'tunu' cata'a'lh na ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtatahui'lanī't ixpapca'n ē a'ntza' nacātzo'kni'can ixtacuhuini'ca'n. ⁴ Ū'tza' lītaxtulh José nac cā'lacchicni' Nazaret xala' nac estado Galilea ē a'lh a'ktin nac cā'lacchicni' Belén xala' nac estado Judea. A'ntza' xatahui'lanī' David ē ixpālacata José i'xū'nātā'nat ixuanī't, ixlasasqui'nca a'ntza' natzo'kcan ixtacuhuini'. ⁵ A'lh nac Belén natzo'kcan ixtacuhuini'. Tā'a'lh María tī ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoka xla' ē xla' ixka'lhini'ntza'. ⁶ Tū a'kspulalh a'cxni' ixui'lh nac Belén, a'cchā'lh ixmālhcyu' ska'ta'. ⁷ Tahuī'lh ixka'hua'cha

ixlimaksāsti' María. Līpāchī'lh ixtanchut ē māpī'lh jā mojōcan paja tū tahua' cahuāyuj. A'ntza' ixtahui'lh ixpālacata jā tamaclalh chic jā natamaklhtata.

Ángeles ē pastores

⁸ Ixtahui'lāna'lh pastores lacatzuna'j nac Belén. Pō'ktu tzi'sa ixtamaktaka'lh mā'nalh nac potrero ixpurecua'n. ⁹ Xamaktin tasu'yulh chā'tin ixāngel Dios ē cālītamacsti'li'lh ixtaxkaket Māpa'ksīni'. Tajicua'nli. ¹⁰ Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Iccālīmini'yān xatze tamāca'tzīni'n ē ū'tza' natalīka'lhī tapāxuhān ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹¹ Chuhua'j huā'mā' tzi'sa tahui'la'cha' chā'tin ska'ta' nac cā'lacchicni' jā ixtahui'lani't David. Xla' ū'tza' Makapūtāxtūnu' ē tī huanīcan Crīsto Māpa'ksīni'. ¹² Namaclayā'tit chā'tin ska'ta' lītapāchī'ni't ixtanchut ē māpī'cani't jā mojōcan paja tū tahua' cahuāyuj. E' ū'tza' nalīlakapasā'tit.

¹³ Xamaktin tatasu'yulh lhūhua' āngeles xalanī'n nac a'kapūn tī ixtamakapāxūimā'nalh Dios. Tahuualh:

¹⁴ —jCalaktaquilhpūtaca Dios tī hui'lh nac a'kapūn ē tzej calatapā'tit nac cā'quilhtamacuj milīpō'ktuca'n tī Dios cālakalhu'mani'ta'n!

¹⁵ Palaj tunca a'cxni' āngeles tataspi'tli nac a'kapūn, pastores tatzuculh talāhuani:

—Ca'auj chuhua'j nac Belén ē nalaktzi'nāuj tū a'kspulalh ē tū Māpa'ksīni' Dios quīncā-tamāca'tzīnīn.

¹⁶ Palaj ta'a'lh ē cāmaclaca María ē José ē ska'ta' jā ixmāpī'cani't ē jā chī'yāhuacan cahuāyuj. ¹⁷ A'cxni' talaktzi'lh, tahuanli tū ixtahuanī't āngeles ixpālacata ska'ta'.

¹⁸ Ixlipō'ktuca'n tī takexmatli tali'a'cnīlh ixtachīhuīncā'n pastores. ¹⁹ María ixlacapās-tacmā'lh ixlipō'ktu tū a'kspulani't ē tī ixuanīcani't ē ixpuhuan.

²⁰ Pastores tataspi'tli ē ixtalakachi'xcuhui'mā'nalh Dios ē ixtamakapāxūimā'nalh ixpālacata a'kspulalh chī cāhuanīca.

Ska'ta' Jesús māsu'yuca xaka'tla' nac templo

²¹ Ixilakatzayan quilhtamacuj tlahuanī'ca circuncisión ska'ta' ē hui'līni'ca ixtacuhūni' Jesús. Ū'tza' huā'mā' tacuhūni' tū āngel huanīlh María a'cxni' jāna'j ixka'lhīni'n.

²² Ixlītu'pu'xam quilhtamacuj tamākentaxtūlh ixtahui'latca'n puscan chī Moisés ixui'līni't līmāpa'ksīn natache'ke' ixlīka'hua'jua' puscāt. Talē'lh ska'ta' nac Jerusalén namāsu'yuni'can Māpa'ksīni' Dios. ²³ Chuntza' tatlahualh ixpālacata tatzō'kni' na ixlīmāpa'ksīn Dios:

Chā'tunu' ska'ta' xaka'hua'cha tī limaksāsti', ū'tza' ixla' Māpa'ksīni' Dios nahuan.

²⁴ Chuntza' María ē José ta'a'lh natalakatāyana'n. Chuntza' chī huan na ixlīmāpa'ksīn Dios ixlacasqui'nca namaxquī'can xaka'hua'cha ē xatzu'ma'jāt tōrtola o tantu' tantzasnān.

²⁵ Ixui'lh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj chā'tin chī'xcu' tī ixuanīcan Simeón. Tzeya chī'xcu' ixuanī't ē ixlakachi'xcuhui' Dios ē ixka'lhīmā'lh ixMakapūtāxtūnu'ca'n israelitas. Espīritu Santo ixtā'huī'lh. ²⁶ Ixmāsu'yuni'ni'ttza' jā ixtinīlh palh jā pūla ixlaktzi'lh Crīsto tī Māpa'ksīni' Dios namacamin. ²⁷ Espīritu Santo mālapuhuanīlh na'a'n nac templo a'cxni' līmīncā ska'ta' Jesús nac templo namākentaxtū ixtahui'latca'n ē tū māpa'ksīlh līmāpa'ksīn tū tzo'klī Moisés. ²⁸ Simeón cha'xli ska'ta' ē lakachi'xcuhui'lh Dios tī huanli:

²⁹ QuiMāpa'ksīni', chuhua'j līpāxuhua na'icni' ixpālacata mākentaxtū'ni'ta' tū qui-hua'ni'ni'ta' quit tī mintasācua'.

³⁰ Ixilaktzi'ni'ttza' quilkastapun tzamā' Makapūtāxtūnu' ³¹ tī hui'x māstā'ni'ta' ixpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

³² Ū'tza' nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī tzē natatlā'huan nac cā'quilhtamacuj chuntza' chī pūcās nacāmāxkakēni' tī talatlā'huan jā cā'pucsua'.

Israelitas tī mintachi'xcuhui't nacālakachi'xcuhui'can ixpālacata xla'.

³³ José ē ixtzi' Jesús tali'a'cnīlh tū huanli Simeón ixpālacata ska'ta'. ³⁴ Simeón squi'ni'lh Dios cacāsīcua'lanātlahualh ē huanīlh María tī ixtzi' Jesús:

—Cala'ktzi'. Dios lacsacni't huā'mā' ska'ta'. A'cxni' chī'xcu'tza' nahuan, lhūhua' israelitas nata'a'ka'i' ē xla' nacāmaktāya. Tī jā nata'a'ka'i', xlaca'n natalālihuani. Xla' namāsu'yu ixtalacasquī'nin Dios ē tachi'xcuhui't natalakmaka'n. ³⁵ Chuntza'

naca'tzikō'can chī lacapāstaca chā'tunu' na ixlīstacna'ca'n. Hui'x nalīpuhuana' chuntza' chī kentīn machīta nalākpusa na milīstacna' —huanlī Simeón.

³⁶ Nā ixuī'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixa'kchihuīna' Dios ē ixtacuhuīni' Ana. Xla' ixtzu'ma'jāt Fanuel xala' ixraza Aser. Ixlē'ntza' quilhtamacuj. Tzu'ma'jātcus ixuani't a'cxni' tamakaxtokli ē tā'tahuī'lh ixkōlu' a'ktojon cā'ta. ³⁷ Chuhua'j ixlītā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta tī nīmaka'ncani't. Jā ixtaxtu xaka'tla' nac templo. Pō'ktu quilhtamacuj ixlaktaquilhpūtāmā'lh Māpa'ksini' Dios. Makatunu' jā ixuā'yan ixpālacata ixtlahua oración.

³⁸ A'cxni' José ē María tatanūlh xaka'tla' nac templo, huā'mā' puntzuna' Ana cālaktalacatzuna'jīlh. A'cxni' maxquī'kō'lh tapāxcatca'tzīn Dios, tzuculh līchihuīna'n ska'ta' tī huanican Jesús. Cālītā'chihuīna'nkō'lh tī ixtaka'lhīmā'nalh ixmakapūtāxtūnu'ca'n ē tī xalanī'n nac Jerusalén.

Tataspi'tli nac Nazaret

³⁹ A'cxni' José ē María tamākentaxtūlh ixlīpō'ktu tū māpa'ksīlh Moisés tū tzo'kli na ixlīmāpa'ksīn Dios, talē'mpālīh ska'ta' nac Nazaret xala' nac Galilea ixcā'lacchicni'ca'n. ⁴⁰ Ska'ta' i'stacmā'lh ē ixtatli'hui'clhtēlha ē skalalh ixuantēlha ē Dios ā'chulā' i'sicua'lanātlahua.

Ka'hua'cha Jesús xaka'tla' nac templo

⁴¹ Cā'ta cā'ta José ē María ixta'a'n nac Jerusalén ixpālacata ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. ⁴² A'cxni' Jesús ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta, ixlīpō'ktuca'n ta'a'lh nac Jerusalén ixpālacata cā'tani' chuntza' chī ixtalīsmānīni'ttza'. ⁴³ A'cxni' a'kspūtlitza' cā'tani' ē ixtaquitaspī'tmā'nalh ē Jesús tachokolh nac Jerusalén. Ixtzi' ē José jā cuenta tatlahualh. ⁴⁴ Ixtapuhuan Jesús cātā'mimā'lhntza' ā'makapitzīn ē chuntza' ta'a'lh nac tej a'ktin quilhtamacuj. A'cxni' taputzalx ixpu'nanca'n ixtalakapasni'nca'n ē ixamicujca'n, ⁴⁵ jā tamaclalh. Palaj tunca tataspi'tli nac Jerusalén; ta'a'lh taputza.

⁴⁶ Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj tamaclalh Jesús xaka'tla' nac templo. Ixcāclahpu'nahui'lh ixmākellhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksīn ē ixcākexmatmā'lh ē ixcākelhasqui'nimā'lh. ⁴⁷ Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli tali'a'cnīlh ixtalacapāstacni' ē chī ixcākelhtīmā'lh.

⁴⁸ A'cxni' talaktzi'lh María ē José, tali'a'cnīlh ē ixtzi' huanilh:

—Quinka'hua'cha, žtū ixpālacata quilātlahuani'ni'ta'uj chuntza'? Quit ē mintāta' iclīpuhuamā'na'uj ē icmiuj iccāputzayān.

⁴⁹ Jesús cāhuanilh:

—žTū ixpālacata quilāputzayāuj? žĒ jā ca'tziyā'tit ixlacasqui'nca na'ictahui'la na ixchic quinTāta' Dios?

⁵⁰ Xlaca'n jā taca'tzilīh tū huanicu'tun.

⁵¹ Palaj tunca xla' cātā'taspi'tli nac Nazaret ē cākexmatni'lh. Ixtzi' lhūhua' ixlacapāstaca ixlīpō'ktu huā'mā' ē māquī'kō'lh na ixlīstacna'. ⁵² Jesús i'stacmā'lh ē ā'chulā' ixka'lhīmā'lh ixtalacapāstacni'. Nā tze ixuani't na ixlacatīn Dios ē na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't.

3

Juan Mā'kpxāni' ixa'kchihuīna'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't

Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28

¹ Ixlīlacācāujquitzis cā'ta ixuī'lh ligobernador Tiberio ē Poncio Pilato gobernador ixuani't nac Judea. Herodes gobernador ixuani't nac Galilea, ē ixtā'tin Felipe gobernador ixuani't nac Iturea ē nac Traconite, ē Lisaniās gobernador ixuani't nac Abilīnia. ² Anās ē Caifās xamāpa'ksīni'ni'n pālejni' ixtahuani't. A'cxni' ixlīpō'ktuca'n ixtamāpa'ksīni'mā'nalh, a'cxni' Dios tā'chihuīna'lh Juan ixka'hua'cha Zacarías tī ixuī'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ³ Juan a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān Jordán. Cāhuanilh tachi'xcuhui't ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n ē ixta'a'kpxali nacāmātza'nkēna'ni'can ixcountaca'n. ⁴ Huā'mā' a'kspulalh chī ixtzo'knuni't tzamā' ixa'kchihuīna' Dios tī ixuanican Isaiās. Chuntza' tzo'kli:

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan catīhuāllh tī palha' nachihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.

Camālakstu'nctit tej.

⁵ Ixlipō'ktu jā jā cāxtim natatzumana'n ē pūsca'nan nahuankō'.

Jā lhka'hui'li' tej lacatza'j nala.

Jā jā lakaxtim, lakaxtim nahuan.

⁶ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natalaktzi'n ti Dios macamilh Makapūtaxtūnu'."

⁷ A'cxni' lhūhua' tachi'xcuhui't taxatxulh ixpālacata Juan nacāmā'kpxāi, xla' cālacaquilhnihl ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! ¿Tichu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasitzi' Dios tū mimā'lh? ⁸ Catlahua'tit tū tze; nalitasu'yu palh ixlicāna' lakpalini'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n. Jā catihuantit mē'cstuca'n: "Quina'n i'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza' iclipāhuanāuj ē jā icjicuaniyāuj ixtasitzi' Dios." Jā chuntza' ixua'ntit. Quit ic-cāhuaniyān Dios tzē nacālakpali huā'mā' chihuixni' ē natahuan i'xū'nātā'natna' Abraham. ⁹ Hua'chi xacacani'ttza' ā'chaj ē natzucucan natancā'can qui'hui'. Catūhuālh qui'hui' tū jā māstā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natancā'can ē nalhcuyucan.

¹⁰ Tachi'xcuhui't takelhasqui'nihl:

¿Tū na'ictlahuayāuj?

¹¹ Juan cākelhtihl:

—Tī ka'lhī a'ktu' ixcamisa camaxqui'lh a'ktin tī jā tū ka'lhī. Tī ka'lhī ixlihua' catā'hua'lh tī jā tū ka'lhī.

¹² Nā tamihl mātā'jini'nī'n nata'a'kpaxa ē takelhasqui'nihl:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū na'ictlahuáuj quina'n?

¹³ Juan cākelhtihl:

—Nasqui'nā'tit xmān tū ixtapalh lixokot.

¹⁴ Soldados nā takelhasqui'nihl:

—Ē quina'n ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahuayāuj?

Cākelhtihl:

—Jā tilimālacsu'yu'yā'tit tū jā ixlicāna' ē jā tilitucsnu'nā'tit naka'lhā'na'nā'tit. Calipāxuhua'tit mintatljaca'n.

¹⁵ Tachi'xcuhui't ixtaca'tzīcu'tun ixpālacata Juan. Xlaca'n ixtapuhua'mā'nalh palhāsā' Juan, ū'tza' Cristo tī Dios lacsacni't. ¹⁶ Juan cāhuanilh:

—Ixlicāna' quit iccālīmā'kpxayān xcān. Tī namin, xla' makapitzīn hui'xina'n nacātālīmā'kpxayān Espiritu Santo ē ā'makapitzīn macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakhā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' na'icxcutni' ixlikechī'can ixcacchi'. ¹⁷ Xla' chuntza' chī tī ka'lhī ixpūmālakosūn na ixmacan nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Nasaca trigo ē namāqui' nahua' ē paja nalhcuyu nac macscut tū jā mixa.

¹⁸ Chuntza' cāhuanilh Juan xatze tachihuīn ē nā cāmālapuhuanilh tachi'xcuhui't. ¹⁹ Nā lacaquilhnihl gobernador Herodes ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixuani't ixtā'tin Felipe. Herodes ixka'lhī hua'chi ixpuscāt. Nā lacaquilhnihl ixpālacata lhūhua' tū tlahualh tū jā tze. ²⁰ Ū'tza' Herodes lisitzi'lh ē ā'chulā' tlahualh ē Juan mānūca nac pūlāchi'n.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11

²¹ A'cxni' Juan ixmā'kpxāini'n, nā Jesús milh na'a'kpaxa. Lihuan ixorarlīmā'lh, a'kapūn talaqui'lh ²² ē mincha' Espiritu Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasanān ixuyjmā'lh na ixlactza'j Jesús ē kexmatca a'ktin tachihuīn tū huanil:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxqui'yān. Hui'x quimaxqui'ya' tapāxuhuān.

Ixnapapana' Jesucristo

Mt. 1:1-17

²³ A'cxni' Jesús tzuculh tlahua ixtascujūt, ixka'lhī chī pu'xamacāuj cā'ta. Huā'tzā' tatzo'kni' ixnapapana' Jesús. Ixpuhuanca Jesús ixka'hua'cha José. José ixka'hua'cha ixuani't Elí ²⁴ tī ixka'hua'cha Matat tī ixka'hua'cha Leví. Leví ixka'hua'cha ixuani't Melquí tī ixka'hua'cha Jana tī ixka'hua'cha José. ²⁵ José ixka'hua'cha ixuani't Matatías tī ixka'hua'cha Amós tī ixka'hua'cha Nahum tī ixka'hua'cha Esli tī ixka'hua'cha Nagai. ²⁶ Nagai ixka'hua'cha ixuani't Maat tī ixka'hua'cha Matatías tī ixka'hua'cha Semei tī ixka'hua'cha José tī ixka'hua'cha Judá. ²⁷ Judá ixka'hua'cha ixuani't Joana tī ixka'hua'cha

Resa tī ixka'hua'cha Zorobabel tī ixka'hua'cha Salatiel tī ixka'hua'cha Neri. ²⁸ Neri ixka'hua'cha ixuani't Melqui tī ixka'hua'cha Adi tī ixka'hua'cha Cosam tī ixka'hua'cha Elmodam tī ixka'hua'cha Er. ²⁹ Er ixka'hua'cha ixuani't Josué tī ixka'hua'cha Eliezer tī ixka'hua'cha Jorim tī ixka'hua'cha Matat. ³⁰ Matat ixka'hua'cha ixuani't Leví tī ixka'hua'cha Simeón tī ixka'hua'cha Judá tī ixka'hua'cha José tī ixka'hua'cha Jonán tī ixka'hua'cha Eliaquim. ³¹ Eliaquim ixka'hua'cha ixuani't Melea tī ixka'hua'cha Mainán tī ixka'hua'cha Matata tī ixka'hua'cha Natán. ³² Natán ixka'hua'cha ixuani't David tī ixka'hua'cha Isaí tī ixka'hua'cha Obed tī ixka'hua'cha Booz tī ixka'hua'cha Salmón tī ixka'hua'cha Naasón. ³³ Naasón ixka'hua'cha ixuani't Aminadab tī ixka'hua'cha Aram tī ixka'hua'cha Esrom tī ixka'hua'cha Fares tī ixka'hua'cha Judá. ³⁴ Judá ixka'hua'cha ixuani't Jacob tī ixka'hua'cha Isaac tī ixka'hua'cha Abraham tī ixka'hua'cha Taré tī ixka'hua'cha Nacor. ³⁵ Nacor ixka'hua'cha ixuani't Serug tī ixka'hua'cha Ragau tī ixka'hua'cha Peleg tī ixka'hua'cha Heber tī ixka'hua'cha Sala. ³⁶ Sala ixka'hua'cha ixuani't Cainán tī ixka'hua'cha Arfaxad tī ixka'hua'cha Sem tī ixka'hua'cha Noé tī ixka'hua'cha Lamec. ³⁷ Lamec ixka'hua'cha ixuani't Matusalén tī ixka'hua'cha Enoc tī ixka'hua'cha Jared tī ixka'hua'cha Mahalaleel tī ixka'hua'cha Cainán. ³⁸ Cainán ixka'hua'cha ixuani't Enós tī ixka'hua'cha Set tī ixka'hua'cha Adán tī ixka'hua'cha Dios.

4

Skāhui'ni' ixlilaktzi'ncu'tun Jesús

Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13

¹ Ixlistacna' Jesús ixlitzuma Espíritu Santo ē taspi'tli na ixquilhtūn nac xcān Jordán. Espíritu Santo lē'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ² A'ntza' ixui'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Milh skāhui'ni' nalilaktzi'n palh tzē ixa'kskāhui'lh Jesús. Jesús jā huā'yalh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixtzi'ncsmā'lh'tza'. ³ Palaj tunca huanilh skāhui'ni':

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, camāpa'ksi' tzamā' chihuix pāntzīn cahuanli.

⁴ Jesús kelhtilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Jā xmān pāntzīn catililatamā'lh chā'tin chi'xcu' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

Ā'chulā' cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.

⁵ Palaj tunca skāhui'ni' lē'lh Jesús a'ktin nac sipej tālhmā'n. A'ntza' xamaktin māsu'yuni'kō'lh ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj. ⁶ Huanilh:

—Na'icmaxquī'yān ixlīpō'ktu huā'mā' ē namāpa'ksiya'. Pō'ktu quila' ē nā tzē na'icmaxquī' catīxcuahuālh. ⁷ Palh hui'x naquintatzokostani'ya' ē naquilaktaquilhpūtaya', na'icmaxquī'kō'yān ixlīpō'ktu huā'mā' ē mila' nahuan.

⁸ Jesús kelhtilh:

—Catapānu', Skāhui'ni'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksīni' Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla' lacasqui'n.

⁹ Ā'listān skāhui'ni' lē'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén ē yāhualh na ixa'kspūn xaka'tla' templo. Huanilh:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, catamakahuasyujti nac ti'ya't. ¹⁰ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksi ixāngeles natamaktaka'lhān.

¹¹ Natamā'kaquī'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan catitakāhui'lh nac chihuix.

¹² Jesús kelhtilh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Jā tililaktzi'na' miMāpa'ksīni' Dios.

¹³ Skāhui'ni' jātza' maclani'lh chī nalilaktzi'n Jesús ē tapānūlh puntzuna'.

Jesús tzuculh a'kchiuīna'n nac estado Galilea

Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15

¹⁴ Jesús taspi'tli nac Galilea ē ixka'lhī ixlitli'hui'qui Espíritu Santo. Calhāxcuahuālh nac estado Galilea ixlīchiuīna'mā'ca ixpālacata tū tlhualh Jesús. ¹⁵ Ixcāmāsu'yuni'mā'lh na ixtemploca'n israelitas ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakachi'xcuhui'mā'nalh.

Jesús tasp'i'tli nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6

¹⁶ Palaj tunca Jesús tasp'i'tli nac cā'lacchicni' tū huanican Nazaret jā i'tstacni't. Tanūlh nac templo a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chī ixlīsmānicāni't. Tāyallh nalikelhtahua'ka ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Maxquī'ca tū tzo'kli profeta Isaías. A'cxni' mālakapitzilh, maclalh jā ixtatzo'kni':

¹⁸ IxEspīritu Māpa'ksini' quintā'huī'lh ixpālacata quilacsacni't na'iccāmāca'tzini' xatze tachihuīn lacxcamanini'n.

Nā quimacamilh na'iccāmāko'xamāka'tli' tī talīpuhuan ē na'iccāmāxtu tī cāchi'cani't. Icmilh na'iccāmālacahuāni lakatzi'ni'n ē na'iccāmaktāya tī tapātini'mā'nalh.

¹⁹ Nā quimacamilh na'iccāmāsu'yuni'yān ixquilhtamacuj Māpa'ksini'.

²⁰ A'cxni' Jesús mālakachahualh libro, maxquī'lh chā'tin tī ixmaktaka'lhmā'lh templo ē tahuī'lh. ²¹ Ixlīpō'ktuca'n nac templo ixtalaktzi'mā'nalh, ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli: —Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj mākentaxtūcāni't na milacatīnca'n tzamā' tū kexpa'ttitcus.

²² Ixlīpō'ktuca'n tahuanli tze Jesús ē talī'a'cnilh ixtachihuīn tzēhuāni't tū cāhuanilh. Ixtalāhuanimā'nalh:

—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José?

²³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' naquilāhuaniyāuj huā'mā' tachihuīn: “Hui'x doctor ē pūla namā'tzeyica'na' milimān.” Nā naquilāhuaniyāuj: “Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na minti'ya't chuntza' chī quincātahuanin tlahuāni'ta' nac Capernaum.”

²⁴ Chihuīna'mpālh ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān nūn tī chā'tin a'kchihuīna' tī nalaktzi'ncu'tuncan na ixcā'lacchicni' jā stacli. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' ixtahuī'lāna'lh tī nī-maka'ncāni't nac paīs Israel a'cxni' ixlātlā'huan Elías ē a'cxni' a'ktu'tun cā'ta ā'i'tāt jā lalh xcān. Calhāxcuhuālh ixtzi'ncsnimā'ca. ²⁶ Dios jā cālakmacā'lh Elías jā tī chā'tin tī nī-maka'ncāni't xalanī'n nac Israel. Lakmacā'nca chā'tin xamini' nac Sarepta tū ixlacatzuna'j cā'lacchicni' Sidón. ²⁷ Nā chuntza' ixa'nān nac Israel lhūhua' tī ixtapātīnimā'nalh ta'jatāt tū makamasa quinquīnī'tca'n ē a'cxni' ixui'lacha' a'kchihuīna' Eliseo. Jā tī chā'tin xlaca'n mātzeyīca, xmān Naamán tī chā'tin xamini' nac Siria.

²⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n tī ixtatanūmā'nalh nac templo tasitzi'lh. ²⁹ Tata'kaqui'lh ē tatamacxtulh Jesús nac cā'lacchicni'. Talē'lh hasta na ixa'cpūn sipej nac cā'lacchicni' natamacā'n makjū. ³⁰ Jesús tētaxtulh ixpu'nanca'n ē a'lh.

Chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'

Mr. 1:21-28

³¹ Palaj tunca Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac estado Galilea. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhui't a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan. ³² Tali'a'cnilh chī ixcāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata ixlichihuīna'mā'lh limāpa'ksin.

³³ Ixui'lh nac templo chā'tin chi'xcu' tī ixchi'pani't jā tzeyā ū'ni'. Ta'salh ē huanli:

³⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālakmiuj? ¿Ē ū'tza' lita't naquilāmālac-sputūyāuj? Quit iclakapasān. Hui'x ixa' Dios ē xatasica'lanātlahua hui'x.

³⁵ Jesús lacaquilhnilh jā tzeyā ū'ni' ē huanilh:

—¡Caquilhca'csla! ¡Camaxtēkti huā'mā' chi'xcu'!

Jā tzeyā ū'ni' māyujūlh chi'xcu' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ē maxtēkli chi'xcu'. Jā tū lani'lh. ³⁶ Ixlīpō'ktuca'n tali'a'cnilh ē talāhuanilh:

—¿Tuchūyā tachihuīn tzamā'? ¡Huā'mā' chi'xcu' lichihuīna'n limāpa'ksin ē cātāmāx-tulh jā tzeyā ū'ni'n!

³⁷ Calhāxcuhuālh na ixlacatzuna'j nac Capernaum talichihuīna'nli Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhui'ti' Simón Pedro

Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31

³⁸ A'cxni' Jesús taxtulh nac templo, a'lh ē tanūlh na ixchic Simón. Ixpuhuiti' Simón ixmacscutlamā'lh ē huanica Jesús camātzeyilh. ³⁹ Jesús taquilhpūtalh jā ixmā'lh ē lacaquilhnihl ta'jatāt ē tapānūni'lh chī ixmacscutla. Xamaktin tā'kaquī'lh puscāt ē tzuculh cāmāhuī'.

Jesús camātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'

Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34

⁴⁰ A'cxni' ixtā'cnūmā'lh'tza' chi'chini', ixlipō'ktuca'n ti ixtata'jatatlā Kempālhūhua' ta'jatāt cālīmīni'ca Jesús. Cāmacaxa'malh ē camātzeyilh. ⁴¹ Lhūhua' ti ixtaka'lhī jā tzeyā ū'nī'n ē camātzeyilh. A'cxni' jā tzeyā ū'nī'n cāmāxtuni'lh na ixlīstacna'ca'n, tahuanihl:

—Hui'x ī'Ska'ta' Dios.

Jesús cālacaquilhnihl jā tzeyā ū'nī'n ē jā cāmāxtekli natachihuīna'n ixpālacata xlaca'n taca'tzilh ū'tza' Cristo ti Dios lacsacnī't.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea

Mr. 1:35-39

⁴² A'cxni' xkakalh, Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh jā jā ti ixa'nān. Tachi'xcuhui't ixtaputzamā'nalh ē tamaclalh jā ixui'lh. Jā ixtamakxteku'tun ca'a'lh makat. ⁴³ Jesús cāhuanihl:

—Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ā'makapitzīn xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Na'iccāmāsu'yuni' chī Dios māpa'ksī. Ū'tza' quilīmacamīlh.

⁴⁴ Chuntza' icāmāsu'yuni'tēlha Jesús nac templos xalanī'n nac Galilea.

5

Lhūhua' squī'ti' cāchi'paca

Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20

¹ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixui'lh na ixquilhtūn lago ixtacuhuīni' Gēnēsaret. Lhūhua' tachi'xcuhui't tamīh ē ixtalālaxquitimā'nalhtza' ixpālacata natalaktalacatzuna'jī Jesús. Ixtakexmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ² Jesús cālaktzī'lh a'ktu' barcos na ixquilhtūn lago ē jā ti chā'tin ixpūtojōma'lh. Ixtēcu'ca'n ixta'a'nī't ixtache'kē' xaka'tla' ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan squī'ti'. ³ Palaj tunca Jesús tahuā'ca'lh a'ktin nac barco tū ixta' Simón ē huanlī camātampūxtuca macsti'na'j na ixquilhtūn. Palaj tunca Jesús tahuī'lh nac barco ē a'ntza' tzuculh cāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't.

⁴ A'cxni' cāmāsu'yuni'kō'lh, huanīlh Simón:

—Calī'pi huā'mā' barco jā pūlhāmā'n ē camojō'tit mimpūtayanca'n napūchi'payā'tit squī'ti'.

⁵ Simón kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', tintascactza' icmojōmā'nauj ē jā tū icchi'panī'tauj. Masqui chuntza', palh hui'x quilāhuaniyāuj na'icmojōpalayāuj quimpūtayanca'n.

⁶ A'cxni' tatlahualh chuntza', lhūhua' squī'ti' talaknūcha' nac pūtayan ē ixtaxti'tmā'lh'tza'. ⁷ Palaj tunca tamacahuani'lh ixtā'chi'panani'n squī'ti' a'ktin nac barco natamin natamaktāyana'n. Squī'ti' litatzumalh a'ktu' barco hasta ixtatā'ctzicu'tuntza'.

⁸ A'cxni' Simón Pedro laktzī'lh, tatzokostani'lh Jesús ē huanīlh:

—Māpa'ksīni', caquintapānū'ni' ixpālacata quit jā tzeyā chi'xcu'.

⁹ Chuntza' huanīlh ixpālacata Simón ē ixlipō'ktuca'n ti ixtatā'chi'pamā'nalh squī'ti' talī'a'cnīlh ixpālacata lhūhua' squī'ti' tū tachi'palh. ¹⁰ Nā Jacobo ē Juan ti ixta'hua'chan Zebedeo ē ti ixtā'chi'panani'n squī'ti' Simón nā xlaca'n tajicua'nli. Jesús huanīlh Simón:

—Jā cajicua'nti. Chī mintascujūt ixuani't milichi'pana' squī'ti', chuhua'j mintascujūt nahuan nacāmā'a'ka'ī'nī'ya' tachi'xcuhui't ixtachihuīn Dios.

¹¹ A'cxni' tachā'lh barcos nac ti'ya't, palaj tunca ta'a'kxtekmaka'lh ixbarcoca'n ē tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyilh chā'tin ti ixmasni'mā'lh ixquinīt

Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45

¹² A'cxni' Jesús ixui'llh nac cā'lacchicni', lakchā'llh chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatāt tū māmasī quinquintca'n ē tū huanican lepra. A'cxni' ta'jatatlani' laktzī'llh Jesús, tazokostani'llh ē huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

¹³ Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huā'mā', tapānūni'llh ixta'jatāt tzamā' chi'xcu'. ¹⁴ Palaj tunca Jesús māpa'ksilh jā tī chā'tin catihuanilh. Huanilh:

—Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camāsu'yu'ni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzeyani'ta'tza'. Nalilakatāyana'n chuntza' chī māpa'ksīni'llh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhui't tzeyani'ta'tza'.

¹⁵ Masqui Jesús huanilh jā tī chā'tin ixuanilh, ā'chulā' calhāxcuahuāllh tachi'xcuhui't takexmatli ixpālacata Jesús. Līlhūhua' ixtatakēstoka nataxexmata ē ixpālacata ix-cāmātzeyini'ca ixta'jatātca'n. ¹⁶ Jesús tamakatilh ē a'llh ā'lacatin jā jā tī ixa'nan ē a'ntza' tlahuah ixoración.

Jesús mātzeyīllh chā'tin tī i'xcahui'huanani't

Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12

¹⁷ Millh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixmāsu'yumā'llh ē ixtakexmatui'lāna'llh ā'makapitzin fariseos ē tī xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. Ixtamini'ta'ncha' xalanī'n nac Jerusalén ē lhūhua' cā'lacchicni' xalanī'n nac Galilea ē Judea. Ixtasu'yu ixlitl'i'huī'qui Dios ixpālacata Jesús ixcāmātzeyimā'llh ta'jatatlani'n.

¹⁸ Palaj tunca a'cxni' tacha'llh tachi'xcuhui't ē talimilh nac talajni' chā'tin ta'jatatlani' tī i'xcahui'huanani't. Ixtamānūcu'tun ixpūchakān chic natamāpi' na ixlacatin Jesús. ¹⁹ Lhūhua' ixtahuani't tachi'xcuhui't ē jāla ixtatanū nac chic. Ū'tza' talitahua'ca'llh ixa'kstn nac chic ē ta'a'kstixua'kli chic. A'ntza' talacmānūlh ixtalajni' ta'jatatlani' na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't hasta na ixlacapūn Jesús.

²⁰ A'cxni' Jesús laktzī'llh chī ixta'a'ka'ī', xla' huanilh ta'jatatlani':

—Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlipō'ktu mincuenta.

²¹ Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin xla'ca'n tatzuculh tapuhuan: “¿Tichūyā chi'xcu' tī mālakhā'nimā'llh Dios? Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.”

²² Jesús ixca'tzī chī ixtapuhua'ni'nal ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milistacna'ca'n? ²³ Icuanihlhtza' ta'jatatlani': “Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlipō'ktu mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmi'li' mintalajni' ē catlā'hua'nti”, chuntza' nalītasu'yu palh ixlīcāna' tzeyanli. ²⁴ Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Chuhua'j na'iccālimāsu'yuni'yān chī icka'lhī limāpa'ksin huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

Palaj tunca huanilh chi'xcu' tī i'xcahui'huanani't:

—Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmi'li' mintalajni' ē capit na minchic.

²⁵ Xamaktin tā'kaqui'llh ta'jatatlani' na ixlacatinca'n ē sacli ixtalajni' ē a'llh na ixchic. Makapāxui'tēlha Dios.

²⁶ Ixlipō'ktuca'n tali'a'cnilh ē tamakapāxui'llh Dios. Nā tajicua'nli ē tahuanli:

—Huā'mā' quilhtamacuj laktzī'ni'tauj ka'tla' li'a'cnīn.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17

²⁷ Ā'listān Jesús taxtulh ē laktzī'llh chā'tin mātā'jini'. Ixtacuhui'ni' Levī ē ixui'llh jā ixmātā'jini'ncan. Huanica:

—Caquistāla'ni'.

²⁸ Palaj tunca tāyah ē makxtekkō'llh ē stālani'llh Jesús.

²⁹ Ā'listān Levī tlahuah a'ktin ka'tla' cā'tani' na ixchic nalakachi'xcuhui' Jesús. Lhūhua' mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin chi'xcuhui'n ixtatā'huā'yamā'nal. ³⁰ Palaj tunca fariseos

ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn tapuhuanli jā tze tū tlhualh Jesús. Tatzuculh tatā'chihuīna'n i'scujnu'nī'n Jesús ē tahuanihl:

—¿Tū ixpālacata tā'huā'yanā'tit mātā'jīni'nī'n ē tī jā tze ya chi'xcuhui'n?

³¹Jesús cākelhtilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla, jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. ³²Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhui't tī taca'tzī jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús tū ixpālacata jāla talihuā'yalh

Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22

³³Palaj tunca xlaca'n takelhasqui'nīlh Jesús:

—Tī tastālani'lh Juan, jā tahuā'yan a'cxni' tatlahua ixoracionca'n. Nā chuntza' fariseos. Miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan ē tako'tnūn. ¿Tū ixpālacata?

³⁴Jesús cākelhtilh:

—¿Ē chā jā catitahuā'yalh tī cā'invitarlīca jā tamakaxtokmā'ca? Lihuan cātā'lahui'lhucsqui'nīni', natahuā'yan. ³⁵Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni' jātza' catitahuā'yancu'tunli ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstuxilchihuīna'mā'ca.)

³⁶Nā chuntza' cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—Jā tī chā'tin nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' tū xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca jātza' tze catihuanli xasāsti' lu'xu' ē xamasni' ā'chulā' nataxti'ta. ³⁷Xaxcān uva tū jāna'jxcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' ē chuntza' a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva. ³⁸Ū'tza' nalīmojōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva, ko'xka' nataxta'nca ē jā catitaxti'tli. ³⁹Nā chuntza' xaxcān uva tū makāstza' xcu'tani't, ā'chulā' canī ē jā xasāsti'. Tī nahua' xaxcu'ta jātza' catihua'cu'tunli xasāsti'. Nahuan: "Ā'chulā' tze xaxcu'ta."

6

Scujnu'nī'n tatē'i'lh tza'ktza' a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan

Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28

¹A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús ixtalatlā'huan nac cā'tacuxtu ē i'scujnu'nī'n tatē'i'lh pātu'yūn tza'ktza'. Palaj tunca tapa'sli ē tahuā'lh. ²Makapitzin fariseos cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata scujpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? Jā mini'ni'.

³Jesús cākelhtilh:

—¿Ē jā likelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlhualh David a'ktin quilhtamacuj? Xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsmā'nalh. ⁴Tanūlh na ixchic Dios ē tayalh pāntzīn tū ixlilakatāy-acani't Dios. Hua'lh ē cātā'hua'lh tī ixtatā'a'mā'nalh, masqui jā mini'ni' nahua' catihuālh chi'xcu', xmān pālej.

⁵Nā cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē tzē na'icmāpa'ksīni' tū natlahuacan a'cxni' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' tī macascahuahua ixuani't

Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6

⁶A'ktin quilhtamacuj huampala tū pūjaxcan a'cxni' Jesús tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsu'yu. Ixu'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācni't. ⁷Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús palh ixmātzeyini'lh huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' tzē ixtalimālacsu'yulh. ⁸Xla' ca'tzīlh tū ixtapuhuan ē huanilh chi'xcu' tī ixmacascācni't:

—Catāqui' ē catāya' na quilacpu'na'i'tātca'n.

Chi'xcu' tāqu'lh ē taylorh a'ntza'. ⁹Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. ¿Tū ā'chulā' minī'ni' na'ictlahua tzamā' quilhtamacuj tū pūjāxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē na'icmakapūtāxtū chi'xcu' o na'icmaktī ixlīstacna'?

¹⁹Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixtalītamacstī'li'nī't ē huanilh chi'xcu':
—Castu'ncti mimacan.

Chi'xcu' stu'ncti ixmacan ē tzetza' ixuani't. ¹¹Xlaca'n tasitzi'lh ē tatzuculh talālītā'chihuīna'n tū natatlahuani' Jesús.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' apóstoles

Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19

¹²Tzamā' quilhtamacuj Jesús a'lh a'ktin nac sipej na'orarlī. Pō'ktu tzi'sa ixorarlīmā'lh.

¹³Ixlīlakalī cāta'sani'lh i'scujnu'nī'n ē cālacsacli kelhacāujtu' ē cāmāpācuhiulh apóstoles.
¹⁴Xlaca'n cāhuanicān Simón tī ixlī'a'ktu' ixtacuhiūni' Pedro ē Andrés i'stancu Simón ē Jacobo ē Juan ē Felipe ē Bartolomé ¹⁵ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksīni' partido cananistas. ¹⁶Ē Judas ixtā'tin Jacobo ē Judas Iscariote tī ā'listān macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhui't

Mt. 4:23-25

¹⁷Jesús cātā'yujli xlaca'n nac sipej ē tā'tachokolh i'scujnu'nī'n jā pūsca'nān. Ixui'lh lhūhua' tachi'xcuhui't calhāxcuhualh nac Judea ē xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n ixquilhtūn mar lacatzuna'j jā ixuanicān Tiro ē Sidón. Xlaca'n ixtachā'ni't natakexmata Jesús ixpālacata ixcāmātzeyini'ca ixta'jatatca'n. ¹⁸Tī ixtaka'lhī jā tzeyā ū'nī' nā cāmātzeyīca xlaca'n. ¹⁹Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtaxa'macu'tun Jesús ixpālacata xla'cālicu'chū'kō'lh ixlītlī'hui'qui.

Tī tapāxuhua ē tī talīpuhuan

Mt. 5:1-12

²⁰Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh i'scujnu'nī'n ē cāhuaniilh:

—Pāxuhua'yā'tit tī jā ka'tla' makca'tziyā'tit. Dios nacāmāpa'ksiyān.

²¹Pāxuhua'yā'tit tī putzapā'na'ntit ixtalacasqui'nīn Dios. Xla' nacāmaktāyayān.

Pāxuhua'yā'tit tī calhua'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'listān napāxuhua'yā'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

²²Napāxuhua'yā'tit a'cxni' tachi'xcuhui't jā cātālaktzī'ncu'tunān ē a'cxni' nacāmāx-tumli'yān quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Napāxuhua'yā'tit a'cxni' cātālakapalayān ē a'cxni' nacātālakmaka'nān ixpālacata natapuhuan jā tze hui'xina'n, ē ixlīpō'ktu quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²³Capāxuhua'tit ē caka'lhī'tit tapāxuhua'n a'cxni' chuntza' napātini'nā'tit. Nac a'kapūn naka'lhī'yā'tit pō'ktu tū tze. Tī cātāmakapātini'mā'n hui'xina'n, nā chuntza' ixnapapana'ca'n tamakapātini'lh ixa'kchihuīna'nī'n Dios.

²⁴Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n lacricujnu' ixpālacata tlaha'tittza' mintapāxuhua'nca'n.

²⁵Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī lhūhua' ka'lhī'yā'tit chuhua'j ixpālacata nacāmākasputāni'.

Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī lītzī'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'listān mintalīpuhuātca'n nacāmākalhuanān.

²⁶Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n palh ixlīpō'ktu talakachi'xcuhui'yān. Makāstza' chuntza' ixnapapana'ca'n ixtatlahuani' a'kchihuīna'nī'n tī tahaunli tū jā ixlīcāna'.

Cacāpāxqui'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n

Mt. 5:38-48; 7:12

²⁷Jesús cāhuani'pālh:

—Iccāhuaniyān hui'xina'n tī quilākexmatāuj: Cacāpāxqui'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē nacāmaktāyayā'tit tī jā cālaktzī'ncu'tunān. ²⁸Casqui'ni'tit Dios cacāsīcua'lanātlahualh tī cachi'huālh cātālichihuīna'nān ē nacālī'orarlīyā'tit ixpālacataca'n tī cātālakapalayān.

²⁹Palh catihuālh nalacala'sāni' na milacapīn, natamakxteka' ā'lacapī kentin nalacala'sāni'. Palh catihuālh namāmakxtuyān minchamarra, camaxqui' masqui milu'xu'. ³⁰Camaxqui'

catixcuhuāl̄h tī squi'ni'yān ē palh catihuāl̄h namāmaktuyān tū mila', jātza' tisqui'ni'ya'.
³¹Chuntza' natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chuntza' chī lacasqui'na' xla' natlahua'ni'yān hui'x.

³²Palh hui'xina'n xmān cāpāxqui'yā'tit tī tapāxqui'yān, ħē tzeza chī'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā chuntza' talāpāxqui'. ³³Palh xmān cāmaktāyayā'tit tī tamaktāyayān hui'xina'n, ħē tzeza chī'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Lacxtim talāmaktāyā tī jā tze. ³⁴Palh xmān namāsācua'ni'yā'tit tī tze nacāmāsācua'ni'palayān, ħē tzeza chī'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā tamāsācua'ni' tī ixtā'chuntza'ca'n ixpālacata taca'tzi namāstā'pala. ³⁵Hui'xina'n nacāpāxqui'yā'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē nacāmaktāyayā'tit ē nacāmāsācua'ni'yā'tit ē jā catiputzal̄h tū nacātālīxokonu'ni'yān. Chuntza' naka'lhī'yā'tit ka'tla' mintatljca'n nac a'kapūn ē nalitaxtuyā'tit ixlacstīn tī xala' tālhmā'n ē tī ka'tla'. Nā xla' cālkalhu'man tampi'lhīni'ni'n ē tī jā tze. ³⁶Cacālkalhu'mantit tachi'xcuhui't chuntza' chī minTāta'ca'n Dios nā cālkalhu'manān.

Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn

Mt. 7:1-5

³⁷Jesús cāhuanipāl̄h:

—Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. Jā timakapātīnīni'nā'tit ē Dios jā caticāmakapātīnīn hui'xina'n. Nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit ē Dios nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³⁸Cacāmaxqui'tit ā'makapitzīn ē nā Dios nacāmaxqui'yān hui'xina'n. Xla' nacāmaxqui'yān chī tī tzej pūlhca'n ē nalacchiqī pūculhila ē namātzuma hasta natakelhmaka'n ē namojō na mimurrallha'ca'n. Lacxtim chī hui'xina'n namaxqui'yā'tit ā'chā'tin, chuntza' Dios nacāmaxqui'yān.

³⁹Jesús cāhuanilh huā'mā' tū līca'tzīni'can:

—Chā'tin lakatzī'n ħē tze napūlani' ixtā'lakatzī'n? ħē jā catikostajōlh a'ktin nac lhu'cu'? ⁴⁰Chā'tin tī kelhtahua'kamā'lhcus jāla mālakhā'ni' ixmākelhtahua'kē'ni'. A'cxni' nasca'tkō', tze namālakhā'ni.

⁴¹ĤChī tze nalilaktzī'na' macsti'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? ⁴²Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catimaxtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. jA'kskāhui'ni'na'! Pūla camāxtu' xaka'tla' pa'lhxtum na milakastapun ē chuntza' tzej nalaktzī'na' namāxtuya' macsti'na'j pa'lhxtum tū tanūmā'lh na ixlakastapun mintā'tin.

Qui'hui' lilakapascan ixtahua'ca't

Mt. 7:17-20; 12:34-35

⁴³Jesús cāhuanipāl̄h:

—Jā tū xatze qui'hui' tū namāstā' ixtahua'ca't tū jā tze. Pūlactin qui'hui' tū jā tze jāla namāstā' xatze ixtahua'ca't. ⁴⁴Pūlactin qui'hui' lilakapascan ixtahua'ca't. Jāla pu'xcān higo nac lhtucu' qui'hui' ē jāla cāpu'xcān uvas cā'lhtucu'n. ⁴⁵Tze nala tū nahuan tī tzeza chī'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze tū nahuan tī jā tzeza chī'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. Chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj lacapāstaca, chuntza' nachihuina'n.

Kempātu' ixlitzucuni' chic

Mt. 7:24-27

⁴⁶Jesús cāhuanipāl̄h:

—Palh quilāmāpācuhuiyāuj: “Māpa'ksīni'”, ħtū ixpālacata jā tlaha'yā'tit tū quit iccālīmāpa'ksiyān? ⁴⁷Tī namin naquinkexmatni' ē natlahua tū quilīmāpa'ksīn, na'iccāhuaniyān chī tasu'yu. ⁴⁸Xla' lītasu'yu hua'chi chā'tin chī'xcu' tī yāhualh ixchic. Pūla ponknu'lh pūlhmā'n ē tzej yāhualh ixtantūn. A'cxni' stacli ka'tla' xcān, snū'n tahui'lani'lh chic. Ē jā lacachiquilh ixpālacata tzej ixyāhuacani't. ⁴⁹Tī quinexmatni' ē jā natlahua tū quilīmāpa'ksīn, ū'tza' lītasu'yu hua'chi chā'tin chī'xcu' tī yāhualh ixchic ē jā pūlhmā'n ponknu'lh. A'cxni' stacli ka'tla' xcān ē snū'n tahui'lani'lh chic, a'kā'lh ē mū'xtulh ē laclakō'lh.

7

Jesús mätzeyilh ixtasācua' chā'tin capitán xala' nac Roma
Mt. 8:5-13

¹ A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh tachi'xcuhui't, a'lh nac Capernaum. ² A'ntza' ixui'llh chā'tin capitán xala' nac Roma. Ixka'lhī chā'tin ixtasācua' tī laktza' ixpāxqui'. Ū'tza' ta'jatatlalh hasta ixnicu'tumā'lh'tza'.

³ A'cxni' capitán kexmatli lichihuīna'mā'ca Jesús, cāmācā'lh ā'makapitzin māpa'ksīni'ni'n israelitas natahuani camilh ē camätzeyilh ixtasācua'. ⁴ Xlaca'n talaktalacatzuna'jilh Jesús ē tatzuculh tahuani:

—Mini'ni' ixmaktāya' huā'mā' capitán ⁵ ixpālacata quincālakachi'xcuhui'yān quina'n israelitas. Ū'tza' mātlahuīni'lh quintemploca'n.

⁶ Palaj tunca Jesús cātā'a'lh.

A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nancha' ixchic capitán, cāmācā'lh ā'makapitzin amigos natahuani Jesús:

—Māpa'ksīni', jā catamakchuyi'. Hui'x ka'lhī'ya' limāpa'ksīn ē jā minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. ⁷ Ū'tza' iclipuhuan palhāsā' jā minī'ni' chī icquīputzān. Xmān namāpa'ksī'ya' ē natzeyan quintasācua'. ⁸ Nā quit quintamāpa'ksī xalaka'tla' ē quit iccāmāpa'ksī quisoldados. A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni' na'icuanī quintasācua' catlahualh catūhuālh, xla' natlahua tū icuanī.

⁹ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, li'a'cnīlh ē cālaktalaksi'tli tī ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Jā iclakapasa nūn chā'tin israelita tī quina'ka'ī'ni' chī huā'mā' chi'xcu'.

¹⁰ A'cxni' lacscujni'n tataspi'tli nac chic, talaktzi'lh ixtzeyani'ttza' tasācua'.

Jesús mālacastālcuanīlh ixka'hua'cha chā'tin tī nīmaka'ncani't

¹¹ A'listān Jesús a'lh a'ktin nac cā'lacchicni' ixtacuhuīni' Naín ē cātā'a'lh ī'scujnu'nī'n ē līlhūhua'. ¹² A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nalh nac cā'lacchicni' ē laktzi'lh ixlimimā'ca nīn namā'cnūcan. Ixtzi' ka'hua'cha tī ixnīni't tanīmaka'tza' ixuanī't. Xmān chā'tin ixuanī't ixka'hua'cha. Līlhūhua' xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ixtatā'a'mā'nalh. ¹³ A'cxni' laktzi'lh tī tanīmaka'tza', Māpa'ksīni' lakalhu'manli ē huanīlh:

—Jā cacalhua'nti.

¹⁴ Palaj tunca Jesús laktalacatzuna'jilh ē xa'malh tū ixpūmā'lh. Tī ixtalē'mā'nalh tatāyalh. Jesús huanīlh nīn:

—Ka'hua'cha, quit icuanīyān: ¡Catā'kaqui'!

¹⁵ Palaj tunca tā'kxpāqui'lh ē tahuī'lh tī ixnīni'ttza' ē tzuculh chihuīna'n. Jesús macamaxqui'lh ixtzi'. ¹⁶ A'cxni' talaktzi'lh huā'mā', tachi'xcuhui't tajicua'nkō'lh ē tatzuculh talakachi'xcuhui' Dios ē tahuani:

—Tasu'yulh chā'tin ka'tla' a'kchihuīna' na quimpu'na'ī'tātca'n.

Nā tahuani:

—Dios quincālakalhu'manān.

¹⁷ Calhāxcuhuālh nac Judea ē ixlacatzuna'jātna', ixlipō'ktu taca'tzīlh tū tlahualh Jesús.

Ixlacscujni'n Juan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesús

Mt. 11:2-19

¹⁸ I'scujnu'nī'n Juan tamāca'tzīnīlh tū ixtlahuamā'lh Jesús. Palaj tunca cāta'sani'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n ¹⁹ ē cāmācā'lh natakelhasqui'nī Jesús palh ixlicāna' xla' Cristo tī namin o palh nataka'lhī ā'chā'tin. ²⁰ Tzamā' chā'tu' ixlacscujni'n Juan talakmilh Jesús ē tahuani:

—Juan Mā'kpaxīni' quincātalakamacamin ē ū'tza' ca'tzīcu'tun palh ixlicāna' hui'x Cristo tī namin o palh na'icka'lhī'yāujcus ā'chā'tin.

²¹ Chū'tza' tzamā' puntzuna' Jesús cāmätzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n ē cāmāxtuni'lh lhūhua' jā tzeza ū'ni'. Nā lhūhua' lakatzi'nī'n cāmālacahuānīlh. ²² Chuntza' cākelhtīlh Jesús:

—Cataspi'ttit ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzi'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tni'ta'ntit. Nahuaniyā'tit chī lakatzī'nī'n talacahuāna'n ē nā lūntu'nuni'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinīta'n, xla'ca'n tatzeyanli. Tī jā ixtakexmata chuhua'j takexmata ē nā cāmālacastālancuanīcānī't tī ixtanīnī'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālimakapūtaxtūcan tī talīpuhuamā'nalh. ²³ Līpāxuhua tī ta'a'ka'ī' chī Dios quimacamilh.

²⁴ A'cxni' ixta'a'nī't ixlacscujnī'n Juan, Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhui't ixpālacata Juan ē cāhuanilh:

—A'cxni' quīla'tit nac cātzaya'nca ti'ya't, ŷtīchu ixlaktzi'ncu'tunā'tit? ŷĒ ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin chi'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'nī'? ²⁵ ŷTū ixpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī tzēhuani't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuani't talhakā'nani't ē pō'ktu quilhtamacuj tapaxialhna'n, xla'ca'n tahuī'lāna'lh na ixchicca'n lacricujnu'. ²⁶ ŷTū ixpālacata quīla'tit nac cātzaya'nca ti'ya't? ŷĒ jā quīla'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlīcāna'. Ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. ²⁷ Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhuīni' Juan. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Juan: Na'icmacā'n quina'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpī' mintej.

²⁸ Iccāhuaniyān na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan Mā'kpaxīni'. Tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksīni'nkō', xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā Juan.

²⁹ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't ē mātā'jīni'nī'n tī Juan ixcāmā'kpaxīni't, xla'ca'n ixtalāhuani tze Dios ixpālacata tū ixcāhuani'nī't Juan. ³⁰ Fariseos ē mākelhtahua'kē'nī'nī'n līmāpa'ksīn tī jā ixcāmā'kpaxīni't Juan, xla'ca'n talakmaka'lh tū Dios ixcātlahuani'cu'tun. ³¹ Māpa'ksīni' huanli:

—ŷChī na'iccālīmālakchā'niyāuj chi'xcuhui'n tī tahuī'lāna'lh chuhua'j? ŷChī tatasu'yu? ³² Tatasu'yu hua'chi lacstīn tī takamāna'mā'nalh nac lītāmāuj. Ta'ta'sa ē tahuani ixtā'lacstīn: “A'cxni' quīna'n icmakata'sauj liskoli', hui'xina'n jā lakatītī ē jā tlītīt. A'cxni' icpīxtlī'uj chī iclīlīpuhuanui, hui'xina'n jā lakatītī ē jā calhua'ntit. ŷTūchu lacasqui'nā'tit?” tahuān.

³³ 'Chuntza' līla'yā'tit hui'xina'n. Hua'nā'tit Juan Mā'kpaxīni' ka'lhī jā tzeya ū'nī' ixpālacata jā hua' pāntzīn ē jā ko'ta. ³⁴ Ā'līstān quit icmilh ē quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit icuā'yalh ē icuā'lh xcān ē catūxcuhuālh quimālacnūni'ca. Hua'nā'tit quit laka iclīhuā'yān ē laka icliko'tnūn, quit ixamigoca'n mātā'jīni'nī'n ē tī jā tze. ³⁵ Tī ta'a'ka'ī', xla'ca'n taca'tzī Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Jesús ixuī'lh na ixchic Simón tī fariseo

³⁶ Chā'tin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Jesús a'lh na ixchic ē tahuī'lh nac mesa. ³⁷ Tzamā' nac cāl'lacchīcni' ixuī'lh chā'tin puscāt tī jā lacatejtin. A'cxni' ca'tzilh Jesús ixa'nī't huā'yan na ixchic chā'tin fariseo, puscāt lē'lh a'ktin frasco aceite tū xamu'csu. ³⁸ Ixcalhuamā'lh ē a'cxni' tahuī'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús ē yujli ixlakaxta'jat na ixtujan. Ū'tzē' liche'kē'lh ixtujan Jesús. Palaj tunca līmāscāquilh ixya'j ē tantūmu'sulh ē lītlahualh aceite tū mu'csun.

³⁹ A'cxni' laktzi'lh huā'mā', fariseo tī ixtā'huā'yamā'lh Jesús, puhuanli: “Palh ixlīcāna' cahualh huā'mā' chi'xcu' ixa'kchihuīna' Dios ixuani't, icxa'tzilh tīchu xla' ē tīchuyā puscāt xa'malh. Ixca'tzilh palh jā tzeya puscāt.” ⁴⁰ Palaj tunca Jesús huanilh fariseo:

—Simón, icuanicu'tunān a'ktin tachihuīn.

Fariseo kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'nī', caquihua'ni'.

⁴¹ Jesús huanilh:

—Ixtahuī'lāna'lh chā'tu' chi'xcuhui'n. Ixchā'tu'ca'n ixtamaklaclē'n chā'tin māsācua'nīni'. Chā'tin maklaclē'lh quīnientos denarios (tū tumīn xala' makāstza'). Ā'chā'tin maklaclē'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴² Xla'ca'n jāla taxokolh, ē māsācua'nīni' cāmāspūnūni'lh ixchā'tu'ca'n. Chuhua'j caquihua'ni', ŷtīchu ā'chulā' napāxqui' chī ixchā'tu'ca'n?

⁴³ Simón kelhtini'lh:

—Icpuhuan chi'xcu' ti ā'chulā' ixmaklaclē'ni't.

Jesús huanilh:

—Ixlicāna'.

⁴⁴ Palaj tunca Jesús laktalakspi'tli puscāt ē huanilh Simón:

—ĶĒ laktzi'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic ē jā quimaxqui'ni'ta' xcān na'icililakche'kē' quintujan. Huā'mā' puscāt quililacmu'nulh ixlakaxta'jat na quintujan ē cālīmāscāquilh ixya'j. ⁴⁵ Hui'x jā quimacamu'suni'ta' a'cxni' ictanūlh. Xla' jā jaxni't chī quintantūmu'sumā'lh. ⁴⁶ Hui'x jā quilitlahua' aceite na quina'kxāk; xla' quilitantūtlahualh ixperfume. ⁴⁷ Ū'tza' iclihuaniyān lhūhua' ixtapāxqui'n puscāt ē ū'tza' limāsu'yu chī Dios mātza'nkēna'ni'ni'ttza' ixcuenta masqui lhūhua'. Tī laka pāxqui'nin māsu'yu lhūhua' ixcuenta cāmātza'nkēna'ni'lh.

⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh puscāt:

—Icmātza'nkēna'ni'yān mincuenta.

⁴⁹ Tī ixcā'invitarlicani't tatzuculh talāhuani:

—ĶTichu huā'mā' chi'xcu' ti tzē cāmātza'nkēna'ni' quincuentaca'n?

⁵⁰ Jesús huanilh puscāt:

—Makapūtaxtūcani'ta'tza' ixpālacata a'ka'i'ni'ta'. Capit cā'tapāxuhuān.

8

Puscan ti tamaktāyalh Jesús

¹ Ā'listān Jesús ixtētaxtumā'lh lalalhūhua' nac cā'lacchicni' ē nac ranchos. Ixmāsu'yutēlha ē ixcālītā'chihuina'ntēlha chī Dios māpa'ksini'nkō'. Kelhacāujtu' i'scuju'ni'n ixtatā'a'mā'nalh. ² Nā ixtatā'a'mā'nalh ā'makapitzin puscan ti ixcāmāxtuni'cani't jā tzeja ū'ni' ē ti ixcāmāztzeyīcani't ixta'jatatca'n. Na ixpu'na'i'tātca'n ixa'mā'lh María ti ixlikempātu' ixtacahuīni' Magdalena. Ū'tza' ti cāmāxtuni'ca kelhatojon jā tzeja ū'ni'. ³ Nā ixtā'a'n Juana, ixpuscāt Chuza ti xapuxcu' ixtasācu'a' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'nalh Susana ē lhūhua' ā'makapitzin puscan ti ixtalimaktāyani't ixtumīnca'n.

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9

⁴ Xalani'n lalalhūhua' cā'lacchicni' tataxtulh natahexmata Jesús. A'cxni' tatalacxtimilh lhūhua' tachi'xcuhui't, cāhuanilh tū lica'tzini'can. ⁵ Cāhuanilh:

—Chā'tin cha'nāna' taxtulh nacha'nan ixlichanat. Lihuan ixmakahuanimā'lh ixlichanat makapitzin tayujli nac tej ē cālacchi'ntaca ē tasacua'lh spūni'n. ⁶ Ā'makapitzin tayujli na ixkelhni' chihuix jā xmān macsti'na'j ixka'lhī ti'ya't. A'cxni' pu'nli tzamā' licha'nat jā maclalh xcān ē scācli ixpālacata jā pūlh mā'n ixka'lhī ti'ya't. ⁷ Ā'makapitzin huampala tayujpālh nac cā'lhtucu'n ē jāla stacli ixpālacata tamā'ktzi'lh lhtucu'. ⁸ Ā'makapitzin licha'nat tayujli nac tze ti'ya't ē pu'nli. A'cxni' stacli, tahua'ca'lh. A'cxni' i'ca, lhūhua' taxtulh xmān pūlactin licha'nat tū ixmakahuanicani't hasta a'ktin ciento tahua'ca'lh.

A'cxni' huankō'lh huā'mā' Jesús cāhuanilh palha':

—Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

Jesús lichihuina'lh xmān tū lica'tzini'can

Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12

⁹ Palaj tunca i'scuju'ni'ni'n takelhasqui'nilh tūchu huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun.

¹⁰ Cāhuanilh:

—Dios cāmāsu'yuni'ni'ta'n hui'xina'n tū tatzē'kni't ixpālacata chī nala jā Dios māpa'ksini'nkō'. Ā'makapitzin iccālīchihuina'n xmān tū lica'tzini'can. Chuntza' masqui takexmatli jā catitaca'tzilh tū huanicu'tun, ē masqui talaktzi'n ē hua'chi jā talacahuāna'n.

Tū huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun

Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20

¹¹ Jesús cāhuanipālh:

—Huā'mā' tamāsu'yun huanicu'tun chuntza': licha'nat, ū'tza' ixtachihuīn Dios; ¹² ē tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhui't tī takexmata tachihiuīn. Namin skāhui'ni' ē nacāmāpātza'nkēni ē jā catita'a'ka'i'lh ē jāla catita'a'kapūtaxtulh. ¹³ Ti'ya't nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcuhui't. Xlaca'n takexmata ē tapuhuan tze, ē talakati. Jā makās ta'a'ka'i'. A'cxni' jā cālaktzi'ncu'tuncan ixpālacata ixtachihuīn Dios, palaj natamakxteka.

¹⁴ 'Huā'mā' lhtucu', ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn huampala tachi'xcuhui't. Masqui takexmata tachihiuīn, jā talakpalicu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Pō'ktu quilhtamacuj tala-capāstacmā'nalh ixtascujūtca'n ē ixtumīnca'n ē chī natalakastāna'n. Chuntza' jāla tzej tasca'ta. Ū'tza' hua'chi licha'nat tū tamā'ktzi'lh lhtucu'. Jāla staca.

¹⁵ 'Tū yujli nac xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhui't tī tzej takexmatli tachihiuīn. Ta'a'ka'i' ē takexmatni' ē tzeza chi'xcuhui'n natahuan. Jā tamakxteka ixtachihuīn Dios.

Pūcās

Mr. 4:21-25

¹⁶Jesús cāhuanipāl'h:

—Jā tī māpasī pūcās ē nahui'lī ixtampīn chā'xta. Ē nūn catihui'līca ixtampīn tama'. Namāhua'ca'can tālhmā'n ixpālacata tī tatanūmā'nalh natalaktzi'n. ¹⁷ Ixlipō'ktu tū iccāmāsu'yuni'yān mina'cstuca'n, ā'listān ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁸ 'Chuntza' tzej cakexpa'ttit ixpālacata tī tzej a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios, ū'tza' ā'chulā' naca'tzi; ē tī jā tzej a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios, xla' namāpātza'nkēnicān tū kexmatli.

Ixtzi' ē ixtā'timīn Jesús

Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35

¹⁹ Palaj tunca tamilh ixtzi' ē ixtā'timīn jā ixui'lh Jesús ē jāla talaktalacatzuna'jilh ixpālacata lilhūhua' tachi'xcuhui't ixui'lh. ²⁰ Huanica Jesús:

—Talāyāna'lh mintzi' nac kēpūn ē mintā'timīn. Tatā'chihuīna'ncu'tunān.

²¹ Xla' cāhuanilh:

—Tī kexmata ixtachihuīn Dios ē mākentaxtū, ū'tza' quintzi' ē quintā'timīn.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41

²² Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús cātā'tojōlh i'scujnu'ni'n a'ktin nac barco. Cāhuanilh:

—Ca'auj tuntacut nac xcān.

Ta'a'lh.

²³ Lihuan ixtatacutmā'nalh, lhtatalh Jesús. Palaj tunca tzuculh ū'nun ē ixlītatzu-mamā'lhtza' xcān barco hasta ixtā'cnūmā'lhtza'. ²⁴ Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānīlh Jesús ē tahuaniilh:

—¡Mākelhtahua'kē'ni'! ¡Icjcisua'mā'nauj!

Palaj tunca Jesús tā'kaqui'lh ē cālacaquilhnīlh ū'ni' ē ixpupunu' xcān, ē taca'csnankō'lh.

²⁵ Palaj tunca cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—¿Chī lila'tit? ¿Ē jā a'ka'i'yā'tit?

Xlaca'n tajicua'nli ē tali'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē xcān ē takexmatni'.

Chi'xcu' xala' nac Gadara tī lhūhua' iccāka'lhī tū jā tzeza ū'ni'n

Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20

²⁶ Ā'listān tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Gadara. A'n'tza' ixtuntacut nac xcān ē na ixlaktza'j Galilea. ²⁷ A'cxni' Jesús tacutli nac barco, chā'tin chi'xcu' xala' a'n'tza' laktalacatzuna'jilh. Makās xla' iccāka'lhī tū jā tzeza ū'ni'n. Jā maktin lhakā'lh ixlū'xu' ē jā tahuī'lh nac chic. Xmān nac lhu'cu' ixtahui'la.

²⁸ A'cxni' chi'xcu' laktzi'lh Jesús, tatzokostani'lh na ixlacatin ē ta'salh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh? Hui'x Jesús ī'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mincuenta tū icthluamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnina'.

²⁹ Chuntza' huanilh ixpālacata Jesús ixmāpa'ksimā'lh jā tzeyā ū'ni' cataxtuni'lh. Makl-hūhua' chi'palh jā tzeyā ū'ni'. Ixlimacachi'can cadenas ē nā ixlītātūchī'can cadenas ē xla' ixcālacpu'xa. Jā tzeyā ū'ni' makatzā'lalh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ³⁰ Jesús kelhasqui'nilh:

—¿Chī hua'ni'ca'na'?

Xla' kelhtilh:

—Quihuanican Legiōn.

Chuntza' huanilh ixpālacata Legiōn huanicu'tun lhūhua', ē lhūhua' jā tzeyā ū'ni'n ixtatanūni'nī't. ³¹ Huā'mā' jā tzeyā ū'ni'n tasqui'ni'lh Jesús jā cacāmacā'lh nac pūpātīn.

³² Lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'nalh na ixlacapūn sipej. Jā tzeyā ū'ni'n tasqui'nli cacāmakxtekca natatanū na ixpūlacni'ca'n pa'xni'n ē Jesús cāmakxtekli. ³³ Palaj tunca jā tzeyā ū'ni'n tataxtunikō'lh chi'xcu' ē tapūlactojōlh na ixpūlacni'ca'n pa'xni'n. Xlaca'n tatamakjūlh nac cā'lacatampān ē tatamakahuasli ē tatorjōcha' nac xcān ē tajicsua'kō'lh.

³⁴ A'cxni' maktaka'lhna'nī'n pa'xni' talaktzī'lh tū ixa'kspulani't, tajicua'nli ē tatsu'jnulh ē tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' ē ixlacatzuna'j huā'mā' cā'lacchicni'. ³⁵ Tachi'xcuhui't tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaktzī'n tū ixa'kspulani't.

A'cxni' tachā'lh jā ixui'lh Jesús, talaktzī'lh chi'xcu' ti jātza' ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'. Ix-cāmāxtuni'ni'ttza' jā tzeyā ū'ni'n ē chi'xcu' ixmālhekē'cani'ttza' ē ca'cs ixui'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús. Xlaca'n tajicua'nli. ³⁶ Tī ixtalaktzī'nī't tahuani'lh chī ixlītzeyani't chi'xcu' ti ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'. ³⁷ Chuntza' ixlīpō'ktuca'n xalani'n nac Gadara tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza' ixpālacata tajicua'nli.

Chuntza' Jesús tojōlh nac barco ē a'lh. ³⁸ Masqui chi'xcu' ti ixtzeyani'ttza' squi'ni'lh Jesús camakxtekli nata'a'n, Jesús māpa'ksilh catahui'lh ē huanilh:

³⁹ —Cataspi'tti na minchic. Nacāhua'ni'kō'ya' ka'tla' tū tlahuani'ni'ta'n Dios ē chī a'kspulani'ta'n.

Chi'xcu' a'lh ē tzuculh līchihuīna'n tū ixtlahuani'ni't Jesús calhāxcuahuālh nac cā'lacchicni'.

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt ti xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43

⁴⁰ A'cxni' Jesús taspī'tpālh, tachi'xcuhui't talaktzī'lh ē tapāxuhualh ixpālacata ixlīpō'ktuca'n ixtaka'lhīmā'nalh. ⁴¹ Palaj tunca milh chā'tin chi'xcu', ixtacuhuīni' Jairo ē xapuxcu' ixuani't na ixtemploca'n israelitas. Xla' tatzokostani'lh Jesús. Huanilh ca'a'lh na ixchic ⁴² ixpālacata xmān chā'tin ixtzu'ma'jāt ē ixnimā'lh'tza'. Ixka'lhī chī a'kcāujtu' cā'ta. A'cxni' ixa'mā'lh Jesús na ixchic Jairo, līlhūhua' ixtastālani'mā'nalh hasta ixtalālacxquititēlha.

⁴³ Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatlā. Ixka'lhī'tza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. I'sputni'kō'ni'ttza' ixtumīn tū ixlīxokolh doctornu'. Jā tī chā'tin mātzeyīlh. ⁴⁴ Xla' talacatzuna'jilh na ixchakēn Jesús ē xa'malh ixquīlhtūn ixlu'xu'. Palaj tunca cāsni'lh ixka'lhni'.

⁴⁵ Jesús kelhasqui'nīni'lh:

—¿Tīchu quixa'mani't?

Ixlīpō'ktuca'n tahuani'lh jā tī chā'tin. Pedro ē ā'makapitzīn tahuani'lh:

—Mākelhtahua'kē'ni', līlhūhua' lītamacsti'li'ca'ni'ta' ē lālaxquitimā'ca ē hui'x kelhasqui'nīni'na: “¿Tī quixa'malh?”

⁴⁶ Jesús cāhuanilh:

—Icmakca'tzī catīhuā quixa'mani't ē iclīmātzeyīni't quilitli'hui'qui.

⁴⁷ A'cxni' puscāt ca'tzīlh Jesús cuenta tlahualh xa'maca, i'xpīpitēlha lakmilh ē tatzokostalh na ixtujan Jesús. Huanilh na ixlacatīn ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't chī līxa'malh Jesús ē chuntza' palaj tunca ixtzeyani't. ⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyani'ta' hui'x ixpālacata a'ka'ī'ni'ta'. Līpāxuhua capit.

⁴⁹ Ixchihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chīlh chā'tin xala' na ixchic Jairo xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. Huanica Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. Jātza' camāmakchu'yi' Mākelhtahua'kē'ni'.

⁵⁰ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā', huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Mintzu'ma'jāt natzeyan, xmān ca'a'ka'i'.

⁵¹ A'cxni' chā'lh nac chic, Jesús jā makxtekli natā'tanū jā tī chā'tin, xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ē ixtāta' ē ixtzi' tzu'ma'jāt. ⁵² Ixlipō'ktuca'n ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh ixpālacata tzu'ma'jāt. Jesús cāhuanilh:

—Jā cacalhua'ntit. Tzu'ma'jāt jā xanin, xmān lhtatamā'lh.

⁵³ Xlaca'n talilitzi'nli ixpālacata ixtaca'tzi ixnini'ttza'. ⁵⁴ Palaj tunca Jesús macachi'palh tzu'ma'jāt ē palha' huanilh:

—Tzu'ma'jāt, icuaniyān catā'kaqui'.

⁵⁵ Taspi'tli ixlīstacna' ē palaj tunca tā'kaqui'lh. Jesús māpa'ksini'lh camāhui'ca. ⁵⁶ Ixtāta' ē ixtzi' tali'a'cnilh ē Jesús cāmāpa'ksilh jā tī chā'tin ixuanli tū ixa'kspulani't.

9

Jesús cāmācā'lh ī'scujnu'ni'n nata'a'kchihuīna'n

Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13

¹ Jesús cātā'talacxtimilh kelhacāujtu' ī'scujnu'ni'n ē cāmaxqui'lh litli'hui'qui ē līmāpa'ksin natamāxtu catūxcuhuālh jā tzeya ū'ni'. Nā cāmaxqui'lh litli'hui'qui natamātzeyi ta'jatatlani'n. ² Cāmācā'lh natahuan chī māpa'ksini'n Dios. ³ Cāhuanilh:

—Jā tū tilī'pinā'tit na mintejca'n, nūn mimpāla'cca'n nūn tumin nūn mimpūtumīnca'n nūn pāntzīn. Jā catilī'pintit pūtu' mincamisaca'n, xmān pūtin. ⁴ Calhāhuālh nac chic jā nachipinā'tit a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. ⁵ Palh jā cātāmānūyān na ixchicca'n, cataxtutit tzamā' nac cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxit mintujanca'n ē nayuja pokxni' ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalimāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takematcu'tunli.

⁶ Palaj tunca tataxtulh scujnu'ni'n ē ta'a'lh calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni'. Tatā'chihuīna'nli ē tahuanih chī nacālimakapūtaxtūcan ē tamātzeyilh ta'jatatlani'n calhāxcuhuālh.

Chī nīlh Juan Mā'kpxāni'

Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29

⁷ Gobernador Herodes māca'tzinīca ixlipō'ktu tū Jesús ixtlahuamā'lh. Jā ixca'tzi chī nalacpuhuan ixpālacata ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nalh Juan Mā'kpxāni' ixlacastālan-cuana'ni't ixlacpu'na'i'tātca'n nīni'n ē ixtahuan palhāsā' ū'tza' Jesús. ⁸ Ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nampālh Jesús ū'tza' Elfas tī tasu'yulh. Ā'makapitzīn huampala ixtalāhuanimā'nalh chā'tin a'kchihuīna' xala' makāstza' lacastālan-cuana'nli. ⁹ Herodes huanli:

—Quit icmā'a'cchu'cunini'lh Juan. ¿Tīchu huā'mā' tī ixpālacata ickexmata lūhua' catūhuālh?

Herodes ixlaktzī'ncu'tun Jesús.

Jesús cāmāhui'lh a'kquitzis mil chī'xcuhui'n

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14

¹⁰ A'cxni' tataspi'tli apōstoles, tahuanih Jesús tū ixtatlahuani't. Palaj tunca Jesús cālē'lh ixlimānca'n ē tatā'a'lh nac ā'lacatin cā'lacchicni' jā huanican Betsaida.

¹¹ A'cxni' tachi'xcuhui't taca'tzilh, tastālani'lh. Jesús cāhuanilh catatahui'lh ē tzuculh cālītā'chihuīna'n ixpālacata ixlimāpa'ksin Dios. Cāmātzeyilh ta'jatatlani'n.

¹² A'cxni' ixkōtanūmā'lhtza', talaktalacatzuna'jilh Jesús kelhacāujtu' scujnu'ni'n ē tahuanih:

—Cācāmacapi tachi'xcuhui't nata'a'n natatamāhua ixlihua'ca'n nac cā'lacchicni' jā lacatzuna'j. Huā'tzā' jā hui'lāna'uj jā tū a'nan tū hua'can.

¹³ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n cacāmāhui'tit.

Xlaca'n takelhtini'lh:

—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti' palh jā na'ica'nāuj na'ictamāhuayāuj. Ē lūhua' xlaca'n.

¹⁴ Ixtahui'lāna'lh hua'chī a'kquitzis mil chī'xcuhui'n. Jesús cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

—Catatahui'lh i'tātna' ciento.

¹⁵ Chuntza' tatlahualh ē tatahui'lakō'lh. ¹⁶ Palaj tunca Jesús cātayalh makquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzin Dios ē cāmāpitzini'lh ē cāmāxqui'lh i'scujnu'ni'n namāpitzini' na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't. ¹⁷ Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, apóstoles tasacli lhūhua' xalapitzun. Tatzumalh pācaujtu' chā'xta tū quitāxtūlh.

Pedro limāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29

¹⁸ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ixlimān ixorarlimā'lh Jesús. I'scujnu'ni'n lacatzuna'j tatahui'lh. Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahuan quimpālacata?

¹⁹ Takelhtilh:

—Makapitzin tahuan palh hui'x Juan Mā'kpaxini'. Ā'makapitzin tahuan palh hui'x Elías. Ā'makapitzin huampala tahuan hui'x chā'tin a'kchihuina' xala' makāstza' tī lacastālanacuana'ni't.

²⁰ Palaj tunca cākelhasqui'nīlh:

—Ē hui'xina'n ¿chī hua'nā'tit tichu quit?

Pedro kelhtilh:

—Hui'x Cristo tī Dios macamilh.

Jesús māca'tzīnini'lh chī nani

Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1

²¹ Jesús cāmāpa'ksilh jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhimā'ca.

²² Cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātinīncan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin, xluca'n naquin-talakmaka'n ē naquintamakni. Masqui naquimaknīcan, ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālanacuana'n.

²³ Ā'listān cāhuanilh ixlipō'ktuca'n:

—Palh catīxcuhualh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calihui'līlh natlahua quilimāpa'ksin lakali lakali masqui capātinī'lh chuntza' chī quit na'icpātinī'n ē caquistālanī'lh. ²⁴ Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalipātinī'n quimpālacata, jā catitaka'lhilh ixlamatca'n tū jā catilakspūtlī. Tī natalipātinī'n masqui natani quimpālacata, xluca'n nataka'lhī ixlamatca'n tū jā catilakspūtlī. ²⁵ Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū limacuan huā'mā' palh jā ka'lhī ixlamat tū jā catilakspūtlī. ²⁶ Palh chā'tin naquilimāxana'n ē nalimāxana'n quintachihuīn, ū'tza' na'iclimāxana'n a'cxni' na'icmin hua'chi Puxcu' ē na'icka'lhī ixlitli' hui'qui quinTāta' Dios ē naquintatā'min ángeles tī tze. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Iccāhuanīyān tū ixlicāna'. Tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j makapitzin tī jā catitanilh a'cxni' jāna'j natalaktzi'n ixlitli' hui'qui Dios ē chī namāpa'ksini'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8

²⁸ Ixli'a'ktzayan quilhtamacuj Jesús tahuca'lh a'ktin nac sipej natlahua oración. Tātā'lh Pedro ē Jacobo ē Juan. ²⁹ Lihuan ixtlahuamā'lh oración Jesús, xla' talakpalilh ē xtum ixtasu'yu ixlacan. Stala'nka' huanli ixlu'xu' hasta xkakalh. ³⁰ Palaj tunca tatasu'yulh chā'tu' chi'xcuhui'n ē ixtatā'chihuīna'mā'nal Jesús. Xluca'n Moisés ē Elías tī makāstza' ixtanīni't. ³¹ Cālītamacsti'li'lh taxkaket. Ixtatā'chihuīna'mā'nal chī Jesús napātinī'n ē nani nac Jerusalén. ³² Pedro ē tī cātā'a'lh masqui ixtalhtatacu'tun ixtalakahuahui'lāna'lh ē talaktzi'lh chī xkakalh Jesús ē chā'tu' chi'xcuhui'n ixtatā'yāna'lh.

³³ A'cxni' huā'mā' chi'xcuhui'n ixtamakxtekmā'nalhtza' Jesús, Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¡xalitze hui'lāna'uj huā'tzā'! Na'ictlahuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

Chuntza' huanli Pedro ixpälacata jä ixca'tzi tü ixuan. ³⁴ Lihuan ixchihuina'mäl'lh, mill a'ktin poklhnu' ē cälitamacsti'li'lh. Tajicua'nli a'cxni' tamacka'tzilh na ixpälacni' poklhnu'. ³⁵ Palaj tunca takexmatli a'ktin tachihuin nac poklhnu' ē huanli:

—Ü'tza' huä'mä' quiSka'ta' ē icpāxqui'. Cakexpa'tni'tit tü huan.

³⁶ A'cxni' huankō'lh tachihuin, talaktzi'lh ixlimän ixui'lh Jesús. Ca'cs tatāyalh ē jä ti chā'tin tahuanih tü ixtalaktzi'ni't.

Jesús mätzeyilh chā'tin ka'hua'cha ti ixka'lhī jā tzeza ü'ni'

Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29

³⁷ Ixlilakali huampala, a'cxni' tayujli nac sipej, lihühua' tachi'xcuhui't talakapāxtokli Jesús. ³⁸ Palaj tunca chā'tin chi'xcu' na ixpu'na'i'tätca'n palha' huanilh:

—Mäkelhtahua'kē'ni', icsqui'ni'yān a'ktin talakalhu'män. Capit laktzi'na' quinka'hua'cha, tzaj chā'tin icka'lhī. ³⁹ Chi'pa jā tzeza ü'ni' ē makata'sa ē palha' xpi ē kelhpupu. Māmakahuasi ē jāla maxkteka. ⁴⁰ İccäsqui'ni'lhtza' miscujnu'ni'n catamāxtuni'lh jā tzeza ü'ni' ē jāla tamāxtuni'lh.

⁴¹ Jesús kelhtilh:

—¿Hui'xina'n tachi'xcuhui't jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jä a'ka't'yā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān ē jä naxexpatā'tit hui'xina'n? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān? Cali'ta' huä'tzā' minka'hua'cha.

⁴² A'cxni' ka'hua'cha ixlaktalacazuna'jīmā'lhtza', tzuculh xpi ē paxnini'n ē jā tzeza ü'ni' māmakahuasilh nac ti'ya't. Jesús lacaquihnilh jā tzeza ü'ni'. Mätzeyilh ka'hua'cha ē maxqui'pālh ixtāta'. ⁴³ İxlipō'ktuca'n tali'a'cnilh ixlika'tla' Dios.

Jesús māca'tzinini'mpālh chī nani

Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32

Lihuan ixlipō'ktuca'n tali'a'cnilh tü Jesús tlhualh, xla' cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

⁴⁴ —Tzej cakexpa'ttit ē jā tipātza'nkāyā'tit; quit Chi'xcu' xala' Tälhmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tachi'xcuhui't.

⁴⁵ Scujnu'ni'n jā takexmatli tü cāhuanilh ixpälacata xtum ixtalacapāstacmā'nalh. Jā ixtakelhasqui'nicu'tun tü ixuanicu'tun ixpälacata ixtajicua'n.

Ti ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37

⁴⁶ Palaj tunca i'scujnu'ni'n tatzuculh talälitā'chihuina'n ixpälacata tichu xla'ca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca. ⁴⁷ Jesús ca'tzilh chī ixtalacapāstacmā'nalh. Palaj tunca macachi'pālh chā'tin ska'ta' ē yāhualh na ixpāxtün ⁴⁸ ē cāhuanilh:

—Catixcuhuälh ti quintā'tapa'ksī quit ē ü'tza' natalipāxqui' chā'tin ska'ta' chī huä'mä' ka'hua'cha, ü'tza' lacxtim hua'chī quit quintapāxqui'lh. Catixcuhuälh ti quintapāxqui', nā tapāxqui' ti quimacamilh ē jā xmān quit. Ü'tza' ti jā ka'tla' makca'tzi na mimpu'na'i'tätca'n, ü'tza' ti ka'tla' nalitaxtu na ixlacatin Dios.

Ti quincāmaktāyayān

Mr. 9:38-40

⁴⁹ Palaj tunca Juan huanilh:

—Mäkelhtahua'kē'ni', iclaktzi'ni'tauj chā'tin ti ixcälitamaxtumā'lh jā tzeza ü'ni'n mililiti'hui'qui. Icuani'ni'tauj jātza' catlahualh chuntza' ixpälacata jā quincātā'latlā'huanān quina'n.

⁵⁰ Jesús cāhuanilh:

—Jā tihua'nā'tit chuntza' ixpälacata ti jā quinquiclhaktzi'ca'n xla' quincāmaktāyayān.

Jesús cālacaquihnilh Jacobo ē Juan

⁵¹ A'cxni' ixmimā'lh quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixa'lh nac a'kapün, lihui'lilh na'a'n nac Jerusalén. ⁵² Cāmāpūlilh ā'makapitzin i'scujnu'ni'n ē ta'a'lh ā'lacatin nac cā'lacchicni'. Ta'a'lh taputza jā natamaklhata. Cā'lacchicni' xala' nac Samaria, ⁵³ ē xalani'n a'ntza' jā tamānūcu'tunli na ixchicca'n ixpälacata ixtasu'yu Jesús ixa'mā'lh nac Jerusalén. ⁵⁴ A'cxni' scujnu'ni'n Jacobo ē Juan talaktzi'lh huä'mä', tahuanih:

—Māpa'ksīni', ¿ē lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut xala' nac a'kapūn natalisputa xlaca'n chuntza' chī tlhualh a'kchihuīna' Elías?

⁵⁵Palaj tunca Jesús cālaktalakspi'tli ē cālacaquilhnilh. Huanli:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit jā tze chī lacapāstacna'nā'tit. ⁵⁶Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā ictimilh na'iccāmālakspūtūkō' ixlatamatca'n tachi'xcuhui't. Icmilh na'iccāmākapūtaxtū.

Palaj tunca ta'a'lh ā'lacatin nac cā'lacchicni'.

Tī tastālani'cu'tunli Jesús

Mt. 8:19-22

⁵⁷A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, chā'tin chi'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yān calhāxcuhuālh jā napina'.

⁵⁸Jesús kelhtilh:

—Tanqui'hui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūni'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'iclhata.

⁵⁹Jesús huanilh ā'chā'tin:

—Caquistāla'ni'.

Xla' kelhtilh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

⁶⁰Jesús kelhtilh:

—Xlaca'n tī jā ta'a'ka'i' tzē natamā'cnū mintāta'. Hui'x capit ē cacāmāsu'yu'ni' tachi'xcuhui't chī natali'a'kapūtaxtu.

⁶¹Palaj tunca huanipālh ā'chā'tin:

—Māpa'ksīni', icstālani'cu'tunān, xmān pūla ica'ncu'tun na'iccāmāca'tzini na quinchic.

⁶²Jesús huanilh:

—Tī natzucu naliscuja arado ē palh palaj natalakaspi'ta na ixchakēn, jā tze chī liscuja. Nā chuntza' jā minī'ni' palh hui'x natā'scuja Dios ixpālacata taspī'tcu'tuna' na minchic.

10

Jesús cāmacā'lh tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n

¹Ā'listān Māpa'ksīni' cālacsacli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n xtum huampala ē cāmacā'lh chā'tu'yūn. Ixtapūlani' nac cā'lacchicni' ē calhāxcuhuālh ixa'mā'lh. ²Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' a'nan tī jāna'j ta'a'ka'i' ē jā lhūhua' tī nacāmāsu'yuni' xlaca'n. Chuntza' chī a'cxni' lhūhua' la cuxi' ē jā tī tī i'nin. Dios hua'chi ixtēcu' cuxi'. Ū'tza' nalikelhasqui'nīyā'tit Dios cacāmacamilh chi'xcuhui'n nacāmāsu'yuni'can tī jāna'j ta'a'ka'i'. ³Capintit ē cuenta catlahua'tit. Iccāmacā'nān hua'chi xalacstīn purecu' na ixlacpu'na'i'tātca'n misini'n. ⁴Jā tilipinā'tit nūn murralh, nūn pūtumīn, nūn caclhi'. Jā titamakapaliyā'tit natā'chihuīna'nā'tit ā'chā'tin nac tej.

⁵A'cxni' natanū'yā'tit a'ktin nac chic jā chipinā'tit, pūla nacāhuani'yā'tit: “Dios cacāsicua'lanātlahuan tī hui'lā'na'ntit huā'tzā' nac chic.” ⁶Palh a'nan tī ta'a'ka'i', Dios nasicua'lanātlahua; ē palh jā a'nan tī ta'a'ka'i', Dios jā caticāsicua'lanātlahuālh. ⁷Catahui'la'tit a'ktin nac chic ē tū nacātalakahui'liyān, nahua'yā'tit ē nako'tnu'nā'tit ixpālacata tī scuja xla' nahuā'yan. Jā tilactā'kchokoyā'tit a'katunu' nac chic.

⁸A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' jā nacātamānyān nac chic, tū nacātalakahui'liyān nahua'yā'tit. ⁹Nacāmātzeyiyā'tit tī tata'jatlatla a'ntza' ē nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhui't: “Laktzī'mpā'na'ntit ixlitli'hui'qui Dios.” ¹⁰Palh nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' ē palh jā tī lacasqui'n natachokoyā'tit, napimpalayā'tit nac tej ē nacāhuani'yā'tit: ¹¹“Pokxni' xala' ā'tzā' tū quincātantūpasani'ta'n na'ictincxmaka'nāuj ē ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n lipinā'tit cuenta. Caca'tzītit huā'mā', hui'xina'n laktzī'ni'ta'ntittza' chī Dios māpa'ksīni'n.”

¹²Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nalaccāxtlahuakō', ā'chulā' nacāmākapātīnīn xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ē jā xalanī'n nac Sodoma.

Tī jā takexmatni'lh Jesús

Mt. 11:20-24

¹³Jesús cāhuanipālhl:

—¡Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín! ¡Koxa tila'yā'tit xalanī'n nac Betsaida! Nalipuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'ī'tit. Tlahuacani't li'a'cnīn na milacpu'na'i'tātca'n. Palh ixcā'tlahuaca tzamā' li'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza' ixtalalpalilh ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixlitasu'yulh ixtalipuhuatca'n ixpālacata tū jā tze tū tlahualh.

¹⁴'A'cxni' Dios naputzāna'nikō', ā'chulā' nacātamakapātīnīnān hui'xina'n ē jā xalanī'n nac Tiro ē nac Sidón. ¹⁵Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ¿ē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit nac pūpātīn.

¹⁶Jesús cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

—Tī cākexmatni'yān hui'xina'n, xla' naquinkexmatni'. Tī nacālakkma' nān hui'xina'n, chuntza' naquilakkma' nā quit. Tī naquilakkma' quit chuntza' nalakkma' Dios ixpālacata ū'tza' ti quimacamilh.

Taquitaspi'tli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n

¹⁷Tu'tumpu'xamacāuj taquitaspi'tli cā'tapāxuhuān. Tahuanilh:

—Māpa'ksīni', hasta jā tze ya ū'ni'n quincātalakachi'xcuhui'n ixpālacata milimāpa'ksīn.

¹⁸Jesús cāhuanilh:

—Nā quit iclaktzi'lh a'cxni' skāhui'ca skāhui'ni'. Tasu'yulh hua'chi a'ktin makli'pit.

¹⁹Iccāmaktaka'lhān ē chuntza' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n jāla caticāskāhui'n. Iccāmaxqui'kō'ni'ta'ntza' litli'hu'qui tū naliskāhui'yā'tit ixlīmāpa'ksīn skāhui'ni'. ²⁰Jā calipāxuhua'tit xmān ixpālacata jā tze ya ū'ni'n cātalakachi'xcuhui'yān. Calipāxuhua'tit ixpālacata a'ka'ī'tit ē Dios cālakkapasān chī ixlacstīn.

Jesús pāxuhualh

Mt. 11:25-27; 13:16-17

²¹Palaj tunca Jesús ka'lhilh tapāxuhuān ixpālacata Espīritu Santo ē Jesús orarlilh:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn ē nac cāti'ya'tna'. Iccāmaxqui'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'ni'ta' ti tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'ni'ta' ti lakkalalhna'. Ū'tza' tla'hua' chuntza' chī mintalacasqui'nīn.

²²Nā Jesús huanli:

—QuinTāta' quimacamaxqui'kō'lh ixlipō'ktu tū a'nan. Jā ti chā'tin ca'tzi chī ī'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā ti chā'tin lakapasa Dios xaTāta' chī ī'Ska'ta'. Nā natalakapasa xlaca'n ti na'iccāmāsu'yuni'.

²³Palaj tunca talakspi'tli ē cāhuanilh ī'scujnu'ni'n xmān ixlīmānca'n:

—Lipāxuhua' tī talaktzi'n tū hui'xina'n laktzi'nā'tit. ²⁴Iccāhuaniyān lhūhua' a'kchihuīna'ni'n ē ka'tla' xapuxcu' ixtalaktzi'ncu'tun huā'mā' tū hui'xina'n laktzi'nā'tit, ē jā talaktzi'lh. Ixtakexmatcu'tun tū kexpa'tā'tit, ē jā takexmatli.

Tze ya chi'xcu' xala' nac Samaria

²⁵Palaj tunca chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksīn tāyall ē tā'chihuīna'nli Jesús nalilaktzi'n. Kelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū na'ictlahua' na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspūtli?

²⁶Jesús kelhtilh:

—¿Tū tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés? ¿Chī likēlhtahua'kaya'?

²⁷Xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksīn kelhtini'lh:

—“Calipāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlipō'ktu milistacna' ē ixlipō'ktu mililiti'hu'qui ē ixlipō'ktu mintalacapāstacni'. Cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.”

²⁸Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chī kelhtini'ni'ta'. Palh chuntza' natlahua'ya', naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspūtli.

²⁹ Xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin ixi'a' kapūtaxtūcu'tun tū kelhasqui'nilh ē huanilh Jesús:

—¿Tichu ā'makapitzin tī na'iccāpāxqui'?

³⁰ Kelhtilh Jesús:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu'; taxtulh nac Jerusalén ē ixa'mā'lh nac Jericó. Ka'lhāna'nī'n tachi'palh ē tamakka'lhankō'lh hasta ixlu'xu' tū i'lhakā'nī't. Tatucslī ē ta'a'lh. Xala'ca'lhtzincsnī' tamakxteklī. ³¹ Chuntza' a'kspulalh ixa'mā'lh nac tej chā'tin pālej. A'cxni' laktzi'lh chi'xcu', xmān makskāhuī'maka'lh. ³² Nā tētaxtulh chā'tin ixmak-taka'lhna' xaka'tla' templo. A'cxni' laktzi'lh chi'xcu', nā xla' sti'li'maka'lh.

³³ A'cxni' milh chā'tin samaritano, xla' laktzi'lh ē lalalhu'manli. ³⁴ Palaj tunca tala-catzuna'jilh chi'xcu' ē licu'chū'lh aceite jā ixtakāhuī'nī't. Hui'lini'lh venda. Palaj tunca kēhui'lilh ixburro tī ixtakāhuī'nī't ē lē'lh nac mesón ē a'ntza' maktaka'lhli. ³⁵ Ixlilakali xkalkal a'cxni' samaritano ixtaxtumā'lh, maxqui'lh tumin ixtēcu' mesón ē huanilh: “Camaktaka'lhti huā'mā' takāhuī'n. Palh jā a'cchā'n tzamā' tumin, na'icmaxqui'yān ixlakxoko a'cxni' na'icchimpala.”

³⁶ Jesús huanilh xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin:

—Chuhua'j caquihua'ni', ¿tichüyā chi'xcu' chī kelhatu'tun tī ā'chulā' pāxqui'lh takāhuī'n?

³⁷ Xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin huanli:

—Tī lalalhu'manli.

Jesús huanilh:

—Capit ē chuntza' catlahua'.

Jesús a'lh na ixchic'a'n Marta ē María

³⁸ Jesús tēlh ixej ē chā'lh a'ktin nac cā'lacchicni'. A'ntza' chā'tin puscāt tī ixuanican Marta mánulh na ixchic. ³⁹ Marta ixka'lhī ixtā'tin tī ixuanican María. Xla' tahuī'lh na ixtujan Jesús nakexmata tū xla' ixmāsu'yumā'lh. ⁴⁰ Marta ixlitamakchuyimā'lh ixpālacata ixka'lhī ixlitlahuat ē laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksini', ¿ē jā laktzi'na' quintā'tin quimakxteknī'kō' litlahuat? Cahua'ni' caquimaktāyalh.

⁴¹ Jesús kelhtilh:

—Marta, hui'x māmakchuyinina' ē li'a'ktuyuna' lhūhua'. ⁴² Hui'lh tū ā'chulā' ixla-casqui'nca. María lacsacni't tū ā'chulā' xatze ē jā tī chā'tin catimaktilh.

11

Jesús quincāmāsu'yuni'yān chī na'orarliyāuj

Mt. 6:9-15; 7:7-11

¹ A'ktin quilhtamacuj Jesús ixorarlimā'lh. A'cxni' orarlikō'lh, chā'tin i'scujni' huanilh:

—Māpa'ksini', caquilāmāscā'tiuj chī orarlican chuntza' chī cāmāscā'tilh i'scujnu'nī'n Juan Mā'kpaxini'.

² Jesús cāhuanilh:

—A'cxni' orarliyā'tit, chuntza' nahua'nā'tit:

QuinTāta'ca'n tī hui'lachi nac a'kapūn, calakachi'xcuhui'ca'.

Camilh a'cxni' natzucuya' namāpa'ksini'nkō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nin huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac a'kapūn.

³ Caquilāmāxqui'uj quilihua'tca'n tū na'icua'yāuj lakali lakali.

⁴ Caquilāmātza'nkēna'ni'uj quincuentaca'n ixpālacata nā quina'n iccāmātza'nkēna'ni'yāuj tī quincāquiclhaktzi'nān.

Jā camakxtekti tū naquincā'a'kspulayān naquincāmātlahuīyān tū jā tze.

⁵ Nā Jesús cāhuanilh:

—Nalihui'liyāuj chā'tin chī hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minamigoca'n. I'tāt tzī'sa napina' na ixchic ē nahuani'ya': “Amigo, caquimpāhua'maxqui' mactu'tun pāntzīn.

⁶ Na'jtza' quilakchilh chā'tin quinamigo na quinchic ē jā tū icka'lhī tū na'ictā'hua'.” ⁷ E xla' na ixpūchakān chic nakelhtiyān: “Jā caquijicsmāhui'. Lacchahuayā'ltza' mākelhcha

ē quilipō'ktuca'n iclhtatamā'naujtza'. Jāla ictāqui' na'icmaxqui'yān tū quisqui'ni'ya'", nahuaniyān minamigo.

⁸ 'Iccāhuaniyān masqui minamigo jā tāqui'cu'tunli namaxqui'yān catūhuālh, xpālacata li'amigo hui'xina'n, xla' namaxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'na'. Chuntza' jātza' jics catimāhui'.

⁹ 'Chuntza' iccāhuaniyān: Casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmaxqui'yān. Caputzatit tū Dios cāmaxqui'cu'tunān ē namaclayā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacā-tamālaqui'ni'yān. ¹⁰ Chuntza' ti nasqui'n, xla' namaktini'n; ē ti naputza tū Dios namaxqui', xla' namacla; ē ti namacasā'nac nac mākelhcha, namālaqui'ni'can.

¹¹ 'Hui'xina'n ka'lhīyā'tit milacstīnca'n. ĴĒ namaxqui'ya' chihuix minka'hua'cha a'cxni' squi'ni'yān pāntzn? ĴĒ tzē namaxqui'ya' a'ktin lūhua' palh squi'ni'yān squi'ti'? ¹² ĴĒ namaxqui'ya' a'ktin a'ca'cūlītīl palh squi'ni'yān ka'lhua'? ¹³ Hui'xina'n masqui jā tze ca'tziyā'tit, tzē namaxqui'yā'tit talakalhu'mān milacstīnca'n. Ā'chulā' minTāta'ca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxqui' Espīritu Santo tī tasqui'ni'.

Huancañ Jesús ixlīscuja ixlītli'hui'qui skāhui'ni'

Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27

¹⁴ Jesús ixmāxtuni'mā'lh chi'xcu' jā tzeza ū'ni' tū ixmakakō'ko'ni't. A'cxni' taxtulh jā tzeza ū'ni', tzētza' tzucull chihuīna'n tī kō'ko' ixuani't. Masqui tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh huā'mā', ¹⁵ makapitzīn tahuānli:

—Huā'mā' chi'xcu' cālīmāxtu jā tzeza ū'ni'n ixlītli'hui'qui Beelzebú tī xapuxcu' jā tzeza ū'ni'n.

¹⁶ Ā'makapitzīn ixtalīlaktzi'ncu'tun Jesús ē ixtasqui'ni' a'ktin li'a'cnīn xala' nac a'kapūn.

¹⁷ Xla' ixca'tzītza' tū xlaca'n ixtalacpūhuan ē cāhuanilh:

—Palh māpa'ksīni'ni'n tatapitzī ē talātucsa, jāla tamāpa'ksīni'n makās. Natalāmālak-sputikō'. Palh tamputin familia tatapitzī ē natalātucsa litā'timīn, jā catitatayani'lh.

¹⁸ Chuntza' palh tatapitzī xlaca'n tī tatapa'ksīni' skāhui'ni' ē ixtā'lāquīchlaktzi' nahuan, Ĵchī nalika'lhī ixlītli'hui'qui skāhui'ni'? Iccāhuaniyān huā'mā' xpālacata hui'xina'n quilāhuaniyāu quit iclīmāxtulh jā tzeza ū'ni' ixlītli'hui'qui Beelzebú. ¹⁹ Palh quit ic-cālīmāxtu jā tzeza ū'ni'n ixlītli'hui'qui Beelzebú, Ĵtichu ixlītli'hui'qui taka'lhī xlaca'n tī tatapa'ksīni' hui'xina'n ē talīmāxtu jā tzeza ū'ni'? Chuntza' xlaca'n talīmāsu'yu jā ixlicāna' tū quilālīmālacsu'yuyāu. ²⁰ Quit iccālīmāxtu jā tzeza ū'ni'n ixlītli'hui'qui Dios. Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chī tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ 'A'cxni' maktaka'lh mā'lh ixchic chā'tin chi'xcu' tī tli'hui'qui ē tī ka'lhī licā'n tū nalī-maktāyacan, jā tū cati'a'kspulalh catūhuālh. ²² Palh namin ā'chā'tin ā'chulā' xatli'hui'qui, ū'tza' naskāhui' ē namakti ixlicā'n tū lipāhuan ē namāpitzī tū namakti.

²³ 'Tī jā quintapa'ksīni'cu'tun quit, ū'tza' quintā'lāquīchlaktzi'. Tī jā quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

Jā tzeza ū'ni' quitaspi'tpāl

Mt. 12:43-45

²⁴ Jesús cāhuanipāl:

—A'cxni' chā'tin jā tzeza ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: "Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēni'tancha'."

²⁵ 'A'cxni' naquītaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhnanani't. ²⁶ Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tzeza ū'ni'n ā'chulā' xalihua'ca'lh'tza'. Ixlipō'ktuca'n natatanū natatahui'la na xpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' nalitahua'ca'ni' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tzeza ū'ni'.

Ixlīcāna' tapāxuhuan

²⁷ 'A'cxni' Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'tin puscāt na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't ta'salh ē huanli:

—Ĵlīpāxuhua puscāt tī mālacatuncuhui'n ē tī mātzi'qui'n!

²⁸ Jesús huanli:

—ǵ'chulā' natalipāxuhua tī takexmata tū Dios huan ē tatlahua!

Tachi'xcuhui't tasqui'nli a'ktin li'a'cnīn

Mt. 12:38-42; Mr. 8:12

²⁹Tachi'xcuhui't ā'chulā' talaktakēstokli Jesús ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli:

—Hui'xina'n jā tze. Ū'tza' līsqui'nā'tit a'ktin li'a'cnīn. Xmān nacātamāsu'yuni'yān li'a'cnīn chī a'kspulalh Jonás. ³⁰Tū a'kspulalh Jonás cāmāsu'yuni'lh ixlitli'hui'qui Dios xalanī'n nac Nīnive. Nā chuntza' tū na'a'kspula Chi'xcu' xala' Tāllmā'n nacāmāsu'yuni'yān ixlitli'hui'qui Dios. ³¹Namin quilhtamacuj a'cxni' nacāputzāna'nikō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ē reina tī ixmāpa'ksini'n nac Sabá natāya ē nacālīmālacsu'yuyān. Nacālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuani't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj.

³²Nā a'cxni' naputzāna'nikō'can, xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nīnive natatāya ē nacātalīmālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalīmālacsu'yuyān ixpālacata xlaca'n talakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh Jonás ē li'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n jā lakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuīna'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás.

Pūcās

Mt. 5:15; 6:22-23

³³Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī chā'tin namāpasi ixpūcās ē namātze'ka o nahui'li ixtampīn cajón. Namāhua'ca' tāllmā'n ē chuntza' tī natatanū tze natalaktzī'n. ³⁴Palh tzej a'ka'ī'ya' ē latlā'hua'na na ixtej Dios nalitaxtuya' hua'chī taxkaket tū cāmāxkakē ā'makapitzīn. ³⁵Cuenta catlahua'tit ē jā natzucuya'tit lacapāstaca'tit tū jā tze, ixpālacata chuntza' jāla catitlahua'tit tū tze. ³⁶Palh hui'x lacapāstaca' tū tze ē palh tlahua'ya' tū tze, chuntza' nala chī a'ktin pūcās tū tzej māxkakē mintej.

Jesús cāmālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin

Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47

³⁷A'cxni' Jesús chihuīna'nkō'lh, chā'tin fariseo huanilh catā'a'lh tā'huā'yan na ixchic. Jesús tanūlh ē tahuī'lh huā'yan. ³⁸Fariseo li'a'cnīlh chī Jesús jā makacha'ka'lh chī xlaca'n ixtalimanini't a'cxni' natahuā'yan. ³⁹Māpa'ksini' huanilh:

—Hui'xina'n fariseos hua'chī tī namakche'kē' vaso ē pulātu ē jā catipūche'kē'lh. Masqui tasu'yu'yā'tit tzeya chi'xcuhui'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n ixpālacata tampi'lhini'nā'tit ē tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze. ⁴⁰jā kexpatcu'tunā'tit! ¿Ē jā ca'tziyā'tit Dios cātlahuani'ta'n hui'xina'n nalakachi'xcuhui'yā'tit Dios? A'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n, jāla catilakachi'xcuhui'tit. ⁴¹Palh ixlicāna' lakachi'xcuhui'cu'tunā'tit Dios, ixlacasqui'nca xatze mintalacapāstacni'ca'n. Palh tze mintalacapāstacni'ca'n, ixlipō'ktuca'n nacātalaktzī'nān lactze.

⁴²Hui'xina'n fariseos nalipuhuanā'tit! Māstā'yā'tit macsti'na'j lihua't chī culāntu' ē chī ā'cunculim ē ā'makapitzīn lihua't tū ixa' Dios nahuan. Chuntza' tze. Masqui chuntza' tlahua'yā'tit, jātza' tasu'yu palh pāxqui'yā'tit Dios ē palh natlahua'yā'tit tū lactze. Ixlacasqui'nca namakataxtūyā'tit tū ixa' Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū xatze ē napāxqui'yā'tit Dios.

⁴³Nalipuhuanā'tit hui'xina'n fariseos! Lacasqui'nā'tit natahui'la'yā'tit jā cātalaktzī'nān nac templo. Lacasqui'nā'tit cacātalakachi'xcuhui'n a'cxni' pimpā'na'ntit nac tej.

⁴⁴Nalipuhuanā'tit hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē fariseos tī laktza' li'a'kškāhui'ni'nā'tit! Hui'xina'n hua'chī pūtā'cnūn tū jā tatasu'yu. Tachi'xcuhui't tachi'nta ē jā taca'tzi. Chuntza' tatlahua tū jā tze chuntza' chī tatzō'kni' na ixlīmāpa'ksin Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmātlahuanīyā'tit ā'makapitzīn chī cāmāsu'yuni'yā'tit. Xlaca'n jā taca'tzi palh talaclē'n —huanli Jesús.

⁴⁵Palaj tunca kelhtilh chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', a'cxni' chuntza' hua'na' huā'mā' quilālacaquilhniyāy.

⁴⁶Jesús huanli:

—Nalipuhuanā'tit nā hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin! Lhūhua' tahui'lat mātlahuini'nā'tit ē jātza' la mākentaxtūkō'can. Ū'tza' hua'chi ixcāmācu'qui'tit tū tzinca. Jā tī chā'tin tzē natāyani' ē hui'xina'n jā maktāyāyā'tit.

⁴⁷¡Nalipuhuanā'tit hui'xina'n! Jā tze chī tlhua'yā'tit. Xmān cālākachi'xcuhui'cu'tunā'tit tī tanīnī'tza' a'kchihuina'ni'n. Minapapana'ca'n tamaknīlh a'kchihuina'ni'n ē ⁴⁸hui'xina'n tlhua'yā'tit ixpanteonca'n a'kchihuina'ni'n tī cāmāknicanī't. Nā chuntza' hui'xina'n chī minapapana'ca'n, ē puhua'nā'tit tze tū tatlahualh xla'ca'n.

⁴⁹Ū'tza' lichihuina'nli Dios tī ixlicāna' ka'lhī talacapāstacni'. Huanli: “Na'iccāmācamini' a'kchihuina'ni'n ē apóstoles. Nacāmāknican ā'makapitzin ē nacāmākapātinincan ā'makapitzin huampala.” ⁵⁰Chuntza' tachi'xcuhui't tī tahui'lāna'lh chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n cuenta ixpālācata ixlipō'ktuca'n a'kchihuina'ni'n tī cāmāknicanī't hasta a'cxni' ixlitzucuni' cā'quilhtamacuj. ⁵¹Natzucuan nacākelhasqui'nican ixpālācata Abel ē ixlipō'ktuca'n a'kchihuina'ni'n hasta Zacarías tī maknīca na ixlācatzuna'j templo ē pūmacamāstā'n. Ū'tza' iccāhuaniyān Dios nacākelhasqui'niyān hui'xina'n huā'tzā' ixpālācata a'kchihuina'ni'n tī cāmāknicanī't.

⁵²¡Nalipuhuanā'tit hui'xina'n, mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin! Ixtachihuīn Dios hua'chi tanūmā'lh a'ktin nac chic. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit xallave chic. Jā tanūyā'tit ē jā cāmāxtekā'tit natatanū ā'makapitzin.

⁵³A'cxni' Jesús cāhuanilh tzamā', mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē fariseos tasitzi'ni'lh Jesús. Tatzuculh takelhasqui'ni lhūhua' catūhuālh. ⁵⁴Ixtamaktaka'lh mā'nal palh tzē ixtamaclani'lh tū ixtalimālacsu'yulh.

12

Tī a'ktu' tlhua ixlacan

¹Lihuan ixtatakēstokmā'nal lhūhua' tachi'xcuhui't hasta ixtalālacxquititza'. Jesús tzuculh cāhuani pūla i'scujnu'ni'n:

—Cuenta natlahua'yā'tit fariseos ixpālācata xla'ca'n a'ktu' tatlahua ixlacanca'n. Jā titlahua'yā'tit chī xla'ca'n. ²Catūhuālh tū tzē'kcani't, ū'tza' nalaktzi'nican. Tū tzē'kcani'tcus, naca'tzikō'can. ³Chuntza' tū hui'xina'n huanini'ta'ntit xmān chā'tin, ū'tza' nakexmatcan calhāxcuhuālh. Tū tzē'k huanita'ntit ixchakān nac chic, ū'tza' palha' nahuancan calhāxcuhuālh nac kēpūn.

Tīchu ixlacasqui'nca najicua'ni'can

Mt. 10:28-31

⁴Jesús cāhuanipālh:

—Quinamigos, iccāhuaniyān jā tijicua'ni'yā'tit tī tamāknīni'n ē ā'listān jāla tū ā'chulā' tatlahua. ⁵Na'iccāhuaniyān tī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios tī tzē nacāmālakspūtūkō'yān ē ā'listān nacāmācā'nān nac pūpātīn. Ū'tza' calijicua'ni'tit Dios.

⁶Jā tapalaxla' lakatin tantzicni'. Stā'can tanquitzis xmān a'ktu' tumīn. Dios jā cāpātza'nkā nūn lakatin xla'ca'n. ⁷Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'ni'tan kenatunu'. Ū'tza' jā tilijicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā tantzicni'.

Calacan natahuan tatā'tapa'ksī Jesús

Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸Jesús cāhuanipālh:

—Iccāhuaniyān catīxcuhuālh tī nahuan na ixlācatīnca'n tachi'xcuhui't: “Quit ic-tapa'ksīni' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'licuan na ixlācatīnca'n ixāngeles Dios: “Xla' quintapa'ksīni'.” Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁹Palh catīxcuhuālh naquinkelhtatzē'ka na ixlācatīnca'n tachi'xcuhui't, nā quit na'ickelhtatzē'ka na ixlācatīnca'n ixāngeles Dios.

¹⁰Tī cachihuālh talichihuina'n Chi'xcu' xala' Tālmā'n, tzē namātza'nkēna'ni'can. Tī tahuan jā tze tū tlhua Espīritu Santo, xla'ca'n jāla catīcāmātza'nkēna'ni'ca.

¹¹ 'A'cxni' nacātalē'nān na ixlacatinca'n māpa'ksini'nī'n ē xanapuxcu'nu', jā catilī'a'ktuyuntit chī nakelhtini'nā'tit. ¹² 'A'cxni' nachihuina'nā'tit, Espíritu Santo nacāmāsu'yuni'yān chī nakelhtini'nā'tit —huanli Jesús.

Chā'tin chi'xcu' tī rico

¹³ Chā'tin ixpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimaxqui'lh tū quila' nahuan.

¹⁴ Jesús kelhtilh:

—¿Tīchu quihui'lini't quit hua'chi juez o tī māpitzi ti'ya't?

¹⁵ Nā huanli:

—Cuenta catlahua'tit. Jā tilakca'tzana'ntit catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj tū jāla caticāmāxqui'n milatamatca'n.

¹⁶ Palaj tunca Jesús cālīmāsu'yuni'lh a'ktin tachihuīn ē cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixmakalanāna'n na xiti'ya't. ¹⁷ Xla' palaj tunca lacpuhuanli: “¿Tūchu na'ictlahua? Jā icka'lhī jā na'icmāqui' lhūhua' quincuxi'. ¹⁸ Pūla na'iccālectlahua xalacsti'na'j xipūtahuīlh quincuxi' ē na'ictlahua ā'chulā' xaka'tla' ē a'ntza' na'icmāqui'kō' quincuxi' ē ixlīpō'ktu tū icmakalalh. ¹⁹ 'A'cxni' na'icpuhuan quina'cstu: Chuhua'j icka'lhī lhūhua' tū icmakalalh tū naquilimacuanī' ā'lhūhua' cā'ta. Chuhua'j na'icjāxa ē na'icuā'yan ē na'icko'tnu'n ē na'icpāxuhua.” ²⁰ Dios huanilh: “Hui'x jā tze lacapāstacna'na'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa nani'ya'. Tū māqui'ni'ta, ¿tīchu ixla' nahuan?” ²¹ Chuntza' na'a'kspula chā'tin chi'xcu' tī mākēstoka lhūhua' catūhuālh tū ixla'. Ixlipō'ktu tū ka'lhī, jā tū ixtapalh na ixlacatin Dios.

Dios cāmaktaka'lhā ixlacstin

Mt. 6:25-34

²² Ā'listān Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Iccāhuaniyān. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē tū nalhaka'yā'tit. ²³ Dios cāmāxqui'yān milatamatca'n ē mimacni'ca'n tū tze naliscujā'tit ē ā'chulā' nacāmāxqui'yān milihua'tca'n ē milu'xu'ca'n. ²⁴ Cuenta cacātlahua'tit cha'kni'. Xlaca'n jā tacha'nāna'n ē nūn tamakalanāna'n. Jā taka'lhī xipūcuxi'ca'n ē Dios cāmāhui'. Ā'chulā' tapalaxla' hui'xina'n ē jā tzamā' spūni'n. ²⁵ Jā tī chā'tin chī hui'xina'n tze ā'chulā' makās natahui'la masqui cali'a'ktuyunti. ²⁶ Palh chuntza' jāla natlahua'yā'tit, ¿tū xipālacata lhūhua' tū li'a'ktuyunā'tit?

²⁷ Cuenta cacātlahua'tit xanatna' chī natalistaca. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixlu'xu'ca'n. Tzēhuani't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla cāmālakchā'ni ixlitzēhuani't xanat ē xla' rico ixuanī't. ²⁸ A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuani't ē lakali tū xama'n nacā'i'can ē nacālhucuyucan. Dios cāmaktaka'lhā ē cāmakastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ¿Tū xipālacata jā a'ka'i'yā'tit huā'mā'? ²⁹ Chuntza' jā tili'a'ktuyunā'tit xipālacata tū nahua'yā'tit ē tū naliko'tnu'nā'tit. ³⁰ Tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj xmān ū'tza' taputzatlā'huān. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' ca'tzi tū maclacasqui'nā'tit. ³¹ Xatze pūla caputzatit chī nalikexpatni'yā'tit Dios xala' tālh mā'n ē nā namaktini'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit.

Rico nahua'na' nac a'kapūn

Mt. 6:19-21

³² Jesús cāhuanipālh:

—Quilcstin, jā cajicua'ntit. Masqui jā lhūhua' hui'xina'n, minTāta'ca'n nac a'kapūn lacasqui'n natapa'ksini'yā'tit xla'. ³³ Castā'tit tū ka'lhī'yā'tit ē cacāmāxqui'tit tī tamaclacasqui'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtumīnca'n tū jā maktin catimasli ē miliricujca'n nac a'kapūn ē jā maktin catisputli. A'ntza' jā catitanūlh ka'lhāna' ē nūn tū catilacua'lh. ³⁴ Jā hui'lh miliricujca'n, a'ntza' hui'lh mintalacapāstacni'ca'n.

Ixlacasqui'nca tacāxni'j natahui'la'yā'tit

³⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Cacāxtahui'la'tit. Camāpasītittza' mimpūcāscā'n. ³⁶ Hua'chi tasācua' cahuantit ti taka'lhīmā'nalhxpatronca'n ti a'nī't jā tamakaxtokmā'ca. A'cxni' nataspi'ta ē nalimacasā'nan mākelhcha, lacasqui'n palaj camālaqui'ni'ca. ³⁷ Līpāxuhua tasācua' ti talakahuahui'lāna'lh a'cxni'nachinixpatronca'n. Ixlicāna'tū iccāhuaniyān. Ixpatronca'n nacāhuani catahui'lh ē nacāmāhuī'can. ³⁸ Masqui cachiilh i'tāt tzi'sa o xkakanī'ttza', līpāxuhua tasācua' palh talakahuahui'lāna'lh a'cxni'nachinixpatronca'n. ³⁹ 'Caca'tzītīt huā'mā'. Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh tūyā hora nachin ka'lhāna', ixlakahuantahui'lh ē jā ixtimaktekli natanū ka'lhāna'. ⁴⁰ Nā hui'xina'n caskalalhtahui'la'tit. Namin Chī'xcu' xala' Tālhāmā'n a'cxni' jā ca'tziyā'tit.

Xatze tasācua' ē tī jā xatze tasācua'

Mt. 24:45-51

⁴¹ Palaj tunca Pedro kelhasqui'nilh:

—¿Ē quilālīmāsu'yuni'uj xmān quimpālacataca'n o ixlīpō'ktuca'n?

⁴² Jesús huanli:

—¿Chī hui'lh xatze tasācua' ti tzej kexmata? Xla' ū'tza' ti ixtēcu' chic namacamaxqui'tāqui' ixtasācua' ē xla' nacāmāhuī' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴³ Līpāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpathrón. ⁴⁴ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxqui' huā'mā' tasācua' ixlīpō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁵ Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapalī ixpathrón. Chuntza' natzucu cālectuca ā'makapitzīn tasācua'n ē natzucu nahuā'yan ē nako'ta ē naka'chī. ⁴⁶ Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā tzeza tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzi. Ixtēcu' chic palha' namakapātīnin tasācua' ē nacātā'pātīni'n xla'ca'n ti jā ta'a'ka'i'.

⁴⁷ 'Tasācua' ti ca'tzi tū lacasqui'n ixpathrón ē jā mākentaxtū ē jā lakachi'xcuhui', xla' maklhūhua' natucscan. ⁴⁸ Tī jā ca'tzi tū lacasqui'n ixpathrón ē masqui natlahua tū maclacasqui'n castigo, xla' jā maklhūhua' catihui'lini'ca. Palh jā lhūhua' macamaxqui'can, xla' jā lhūhua' catisqui'ni'can. Tī lhūhua' macamaxqui'can, ā'chulā' lhūhua' nasqui'ni'can.

Jesús cāmakpitzīlh tachi'xcuhui't

Mt. 10:34-36

⁴⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Quimpālacata quit jā lacxtim catihuantit. Makapitzīn natakexmatni' quintachi-huīn ē ā'makapitzīn natalakmaka'n. Makapitzīn lacatancs natahuan ixlicāna' quintachi-huīn ē ā'makapitzīn lacatancs natahuan jā ixlicāna'. Chuntza' calalh chuhua'j. ⁵⁰ Ixlasasqui'nca na'icpātīni'n. ¿Chī na'iclitāyani' hasta a'cxni' na'icmākentaxtū? ⁵¹ ¿Ē puhua'nā'tit icmilh ixpālacata lacxtim natahuan tachi'xcuhui't? Iccāhuaniyān jā chuntza'. Na'iccāmāpitziyān. ⁵² Chuhua'j hasta kelhaquitizs xalanī'n a'ktin nac chic natatapāpitzi. Chā'tu'tun ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n natahuan chā'tu', ē chā'tu' ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n natahuan chā'tu'tun. ⁵³ Xatāta' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixka'hua'cha ē ka'hua'cha ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixtāta'. Ixtzi' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixtzu'ma'jāt ē tzu'ma'jāt ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixtzi'. Puscāt ē ixpuhuiti' natalāquiclhaktzi'n.

Jā ixtaca'tzi tū huanicu'tun lī'a'cnīn

Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13

⁵⁴ Nā Jesús cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—A'cxni' hui'xina'n laktzi'nā'tit tā'kaqui'mā'cha' poklhnu' jā tā'cnū chi'chini', palaj tunca hua'nā'tit namin xcān. Ē chuntza' a'kspula. ⁵⁵ A'cxni' minācha' ū'ni' xala' nac sur, huancan nalhcācna'n. Ē chuntza' la. ⁵⁶ ;Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē nahuanā'tit palh namin xcān o jā namin, xmān ixpālacata laktzi'nā'tit a'kapūn. ¿Tū ixpālacata jā cuenta tlahua'yā'tit tū a'kspulamā'lh nac cā'quilhtamacuj a'cxni' laktzi'nā'tit lī'a'cnīn?

Calī'hui'li' natā'lācāxla'ya' mintā'lāquiclhaktzi'

Mt. 5:25-26

⁵⁷ Jesús cāhuanipāl̄h:

—¿Tū ixpāl̄acata jāla puhua'nā'tit palh catūhuāl̄h tze o jā tze? ⁵⁸ Palh catihuāl̄h mālacapū'yān, calacapāstacti chi palaj nalitā'lācāxla'ya' lihuan jāna'j pinā'tit nac pūchi-huīn ē chuntza' jā catilē'n na ixlacatin juez. Palh nalē'nān na ixlacatin juez, xla' namacamāstā'yān na ixmacan policia ē xla'ca'n natamānūyān nac pūlāchi'n. ⁵⁹ Palh chuntza' na'a'kspulayān icuaniyān jā catitaxtu hasta jā naxokokō'ya' ixlipō'ktu.

13

Ixlacasqui'nca nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n

¹ Tzamā' quilhtamacuj tamilh chi'xcuhui'n. Ixtahuanimā'nalh Jesús chī Pilato cāmā-maknīnīnī'lh makapitzin chi'xcuhui'n xalanī'n nac Galilea. Cāmāknicā a'cxni' ix-talīlakatāyamā'n nac Dios animāl̄hna'. ² Jesús cāhuanilh:

—¿Ē puhua'nā'tit chuntza' cā'a'kspulani't tzamā' chi'xcuhui'n ixpāl̄acata ā'chulā' ixtalaclē'n ē jā ā'makapitzin xalanī'n nac Galilea? ³ Iccāhuaniyān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā milipō'ktuca'n nanikō'yā'tit. ⁴ Kelhacājtzayan tī tanilh a'cxni' torre Siloé a'kā'lh ē cā'a'klhla'lal̄h, ¿ē puhua'nā'tit ā'chulā' ixtalaclē'n ē jā ā'makapitzin xalanī'n nac Jerusalén? ⁵ Iccāhuanī'yān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā nani'yā'tit.

Xaqui'hui' higo tū jā ixka'lhī ixtahua'ca't

⁶ Palaj tunca Jesús cāhui'lini'lh tzamā' tū talīca'tzīni'lh ē cāhuanilh:

—Chā'tin chi'xcu' ixcha'nī't pūlactin xaqui'hui' higo na ixti'ya't. A'cxni' a'lh laktzī'n palh ixua'ca'lh'tza', jā maclani'lh ixtahua'ca't. ⁷ Palaj tunca huanilh ixtasācua': "A'ktu'tuntza' cā'ta icmakputza ixtahua'ca't huā'mā' qui'hui' ē jā tū icmaclani't. Catanca; xmān yāl̄h. Jā tū limacuan iccha'nli." ⁸ Tī ixmaktaka'lha ti'ya't kelhtilh: "Camakxtekti xmān huā'mā' cā'ta. Na'iclakponkni' ti'ya't ē na'icmaka'ni' abono. ⁹ Palhāsā' natahua'ca' huā'mā' cā'ta. Palh jā tahua'ca'lh nahuan a'cxni' natancā'ya'."

Quilhtamacuj tū pūjaxcan Jesús mātzeyilh chā'tin puscāt tī ā'clhchā'cupulu ixuanī't

¹⁰ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh nac templo. ¹¹ Ixui'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixta'jatla a'kcāujtzayan cā'ta. Ixchi'pani't a'ktin jā tzeza ū'ni' ē ixmakata'jatla ē ixtacupucsnī'ttza' ē jā'tza' la ixtā'klhsaja nūn macsti'na'j.

¹² Jesús, a'cxni' laktzī'lh puscāt, ta'sani'lh ē huanilh:

—Puscāt, tzeyani'ta'tza'. Jātza' ka'lhī'ya' minta'jatat.

¹³ Palaj tunca Jesús a'cpūhui'lilh ixmacan ē palaj tunca puscāt tastu'ncli ē tzuculh laktaquilhpūta Dios. ¹⁴ Xapuxcu' xala' nac templo sitzi'lh ixpāl̄acata Jesús mātzeyilh tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan, ē cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Xmān a'kchāxan quilhtamacuj nascujā'tit. Ē tzamā' quilhtamacuj a'cxni' cata'ntit tacu'chu'yā'tit ē jā a'cxni' jaxcan.

¹⁵ Palaj tunca Jesús kelhtilh:

—¿Tlahua'yā'tit a'ktu' milanca'n! ¿Ē jā catixcuttit mihuācaxca'n o mimburoca'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē namāko'tniyā'tit? ¹⁶ Huā'mā' puscāt ī'xū'nātā'nat Abraham ē hua'chi lichī'hui'lilh skāhui'ni' huā'mā' ta'jatat. Chuhua'j a'kcāujtzayantza' cā'ta. ¿Ē jā tze ixmaktica ixta'jatat tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹⁷ A'cxni' Jesús huanli huā'mā', cāmāmāxani'lh tī ixtaquiclhaktzī'n. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtalipāxuhua li'a'cnin tū tlahualh Jesús.

Xalīcha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32

¹⁸ Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Chī hui'lh ixlīmāpa'ksīn Dios? ¿Chī na'iclimāsu'yu chī natalilhūhua'n xla'ca'n tī Dios cāmāpa'ksī? ¹⁹ Natalhūhua'n chuntza' chī staca a'ktin xalīcha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chi'xcu' nac ti'ya't. Lacsti'na'j tzamā' xalīcha'nat ē a'cxni' nastackō', hua'chi a'katin qui'hui' nahuan. A'cxni' ka'tla'tza' ē a'ntza' spūni'n natatlahua ixmāsekca'n.

Levadura

Mt. 13:33

²⁰Nā Jesús cāhuanilh:

—¿Chī na'iclimāsu'yu chī nalīstaca ixlimāpa'ksin Dios? ²¹Ū'tza' hua'chi a'ktin levadura tū chā'tin puscāt nalītlahua maktu'tun xatapūlhcān harina ē namakxteka hasta nalakl-htāyakō' ixtasquit.

Xapitzuna'j mākelhcha

Mt. 7:13-14, 21-23

²²Jesús tayapālh ixtej nac Jerusalén. Ixtētaxtu nac cā'lacchicni' jā macsti'na'j ē jā laka'tla' ē ixmāsu'yu. ²³Chā'tin kelhasqui'nilh:

—¿Ē xmān makapitzin nata'a'kapūtaxtu?

Jesús kelhtilh:

²⁴—Calihui'li'tit natanū'yā'tit xapitzuna'j xamākelhcha nac a'kapūn. Iccāhuaniyān lhūhua' nataputza chī natalītanūcu'tun ē jāla catitatanūlh. ²⁵A'cxni' ixtēcu' chic namālacchahua, hui'xina'n tī yā'na'ntit nac kēpūn nalimacasā'na'nā'tit mākelhcha. Nahua'nā'tit: “Caquilāmālaquini'uj.” Xla' nacākelhtiyān: “Jā icca'tzī jā xalanī'n hui'xina'n.” ²⁶Hui'xina'n naquillhtzucuyā'tit nahua'nā'tit: “Iccāā'huā'yanī'ta'n ē hui'x māsu'yu'nī'ta' na quincā'lacchicni'ca'n.” ²⁷Xla' nacākelhtiyān: “Iccāhuanini'ta'ntza' jā icca'tzī jā xalanī'n hui'xina'n. ¿Caquilātapānūni'uj! Hui'xina'n tlaha'yā'tit tū jā tze.” ²⁸Chuntza' hui'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' ē nalāmāxcani'yā'tit mintatzanca'n a'cxni' nalaktzī'nā'tit Abraham ē Isaac ē Jacob ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tahuī'lāna'ncha' jā Dios māpa'ksini'nkō' ē hui'xina'n jā caticātamakxtekni' natanū'yā'tit.

²⁹“Nataminācha' tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuālh ē natahuā'yan jā Dios māpa'ksini'nkō'.” ³⁰Tzamā' quilhtamacuj nacālakachi'xcuhui'can xla'ca'n tī jā ixlacasqui'nca chuhua'j; ē tī cālakachi'xcuhui'cantza' chuhua'j ē ā'listān jātza' caticālakachi'xcuhui'ca —huanli Jesús.

Jesús līlīpuhuanli ixpālacata Jerusalén

Mt. 23:37-39

³¹Chū ū'tza' tzamā' quilhtamacuj ā'makapitzin fariseos talakchilh Jesús ē tahuaniilh:

—Cataxtu huā'tzā' ixpālacata Herodes maknīcu'tunān.

³²Jesús cākelhtilh:

—Calakpintit tzamā' chi'xcu' tī a'kskāhui'nin ē nahuani'yā'tit: “Chuhua'j ē lakali na'iccāmāxtukō' jā tzeya ū'ni'. Ē ā'nā na'iccāmātzeyī ta'jatatlani'n. Tū'xama'n na'ictlahuakō'.” ³³Ixlacasqui'nca na'ica'n na quintej chuhua'j ē lakali ē tū'xama'n ixpālacata jā mini'ni' calhāxcuhuālh nani chā'tin a'kchihuīna', xmān jā huanican nac Jerusalén.

³⁴¿Iccālakalhu'manān hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmakniyā'tit a'kchihuīna'nī'n ē cācucta'layā'tit lacscujni'n tī Dios cāmacamini'yan. Maklhūhua' xa'iccāmākestokcu'tunān na'iccāmaktaka'lhān hua'chi xatzī' caxli cālimātzē'ka ix-peken ixlacstīn ē jā lacasqui'ntit. ³⁵Calaktzī'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitza' mincā'lacchicni'ca'n. Iccāhuaniyān jātza' quintilāaktzī'mpalayāu hasta a'cxni' tzamā' quilhtamacuj a'cxni' nahuancan: “Sicua'lanātlahuani't tī min ē ka'lhī ixlīli'huī'qui ē ixlimāpa'ksin Dios.”

14

Jesús mātzeyilh chā'tin chi'xcu' tī cu'nli

¹Milh a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan ē a'cxni' Jesús quimakuā'yalh na ixchic chā'tin xapuxcu' fariseos. A'makapitzin fariseos ixtamaktaka'lh mā'nal. ²Nā ixui'lh chā'tin chi'xcu' na ixlaca'tin tī ixcu'nī't. ³Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nilh xamākelh-tahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē fariseos:

—Ixlimāpa'ksin Moisés ¿ē makxteka namātzeyīcan chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁴ Xlaca'n ca'cs tatáyalh. Palaj tunca Jesús macachi'palh ta'jatatlani' ē mātzeyilh ē huanilh ca'a'lh. ⁵ Cāhuanilh fariseos:

—Palh mimburroca'n o mihuācaxca'n nakōstojo xapūlhmā'n nac xcān, ζē jā palaj namācutuyā'tit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁶ Jā tū takelhtini'lh.

Tī cā'invitarlicani't jā tamakaxtokmā'ca

⁷ A'cxni' Jesús laktzi'lh tī cā'invitarlicani't ē chī ixtaputzamā'nalh pūtahui'lh tū ā'chulā' xatze, cāmaxqui'lh huā'mā' talacapāstacni':

⁸ —A'cxni' na'invitarlica'na' jā tamakaxtokcan, jā titahui'la'ya' jā xatze pūtahui'lh. Palhāsā' nachin ā'chā'tin tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā hui'x. ⁹ Tī invitarliyān nalaka'nān nahuaniyān: “Cama'xqui' mimpūtahui'lh huā'mā' chā'tin tī ā'līstān chilh.” Chuntza' limāxana'tza' napina' natahui'la'ya' nac cā'chakēn. ¹⁰ A'cxni' na'invitarlica'na', natahui'la'ya' nac cā'chakēn. A'cxni' namin tī invitarlini'ta'n nahuaniyān: “Cata't, catahui'la' nac mesa.” Chuntza' nalakachi'xcuhui'ca'na' na ixlacatinca'n ā'makapitzin jā tamakaxtokcan. ¹¹ Tī ixa'cstu ka'tla' makca'tzi, ū'tza' namāmāxani'can. Tī jā ixa'cstu putza ixlika'tla', ū'tza' nalakachi'xcuhui'can.

¹² Nā Jesús huanilh chī'xcu' tī ixinvitarlini't:

—A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani' o mintahua', jā nacā'invitarliya' xmān minamigos ē mintā'timin ē mintalakapasni'n ē lacricujnu'. Xlaca'n a'cxni' natatlahua ixcā'tani'ca'n, nā tze nata'invitarliyān ē chuntza' naka'lhī'ya' ixlakxoko mincā'tani'. ¹³ A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani', nacā'invitarliya' tī lacxcamanini'n ē ta'jatatlani'n ē lū'ntu'nuni'n ē lakatzī'ni'n. ¹⁴ Chuntza' nalipāxuhua'ya' ixpālacata xlaca'n jā tū catitamaxqui'n. Chuntza' naka'lhī'ya' mintatlaj a'cxni' natalacastālancuana'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'ni' ixtachuūn Dios.

Xaka'tla' tahua'

¹⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā', chā'tin tī ixui'lh nac mesa huanilh Jesús:

—Lipāxuhua tī nahuā'yan jā Dios māpa'ksini'nkō'.

¹⁶ Palaj tunca Jesús kelhtilh:

—Chā'tin chī'xcu' hui'lilh a'ktin ka'tla' tahua' ē cā'invitarlikō'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹⁷ A'cxni' chā'lh hora tū pūhuā'yancan, cāmacā'lh ixtasācua' natamāca'tzinini'n ē cāhuanilh tī ixcā'invitarlini't. Cāxui'lakō'tza' ixlipō'ktu.” ¹⁸ Ixlipō'ktuca'n tamacā'lh tachiūn ixpālacata jāla ta'a'n. Chā'tin huanli: “Ā'cus ictamāhualh a'ktin ti'ya't ē ixlacasqui'nca na'lica'n na'iclaktzi'n. Icsqui'ni'yān naquimātza'nkēna'ni'ya' ixpālacata jāla icti'a'ncha'.” ¹⁹ Chā'tin chihuīna'mpālh: “Ictamāhualh tanquitzis par huācax ē ica'nā iccālaktzi'n palh tze tascuja. Icsqui'ni'yān a'ktin litze caquimātza'nkēna'ni' ixpālacata jāla icti'a'ncha'.” ²⁰ Chā'tin chihuīna'mpālh: “Ictamakaxtoklicus ē chuntza' jāla icti'a'ncha'.”

²¹ A'cxni' taspitli tasācua', huanikō'lh ixpatrōn chī a'kspulalh. Ixpatrōn sīzi'lh ē huanilh ixtasācua': “Palaj capit xatej nac cā'lacchicni' ē cacāli'ta' tī lacxcamanini'n ē ta'jatatlani'n ē lū'ntu'nuni'n ē lakatzī'ni'n.” ²² A'mpālh ē ā'līstān taspitpālh tasācua' ē huanli: “Ictlahualhtza' chuntza' chī quihua'ni' ē hui'lhucx jā tahui'lacan.” ²³ Ixtēcu' huanilh ixtasācua': “Capit nac tej jā ā'chulā' makat ē cuesa nacāli'ta'na' ē natatzuma quinchic. ²⁴ Iccāhuaniyān jā tī chā'tin xlaca'n tī iccā'invitarlilh pūla natahua' quilihua't.”

Tū ixlacasqui'nca ixpālacata tī nastālani' Cristo

²⁵ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani' Jesús, ē xla' cālaktalakspi'tli ē cāhuanilh:

²⁶ —Palh catihuālh quintapa'ksini'cu'tun quit ixlacasqui'nca ā'chulā' napāxqui' Dios ē jā ixtāta' ē ixtzi' ē ixpuscāt ē ixlacstin ē ixtā'timin ē hasta ixa'cstu. Palh jā chuntza', jāla quintitā'scujli. ²⁷ Tī jā pātini'ncu'tun quimpālacata ē jā latahui'lacu'tun chī icui'lh quit, jāla quintitā'scujli.

²⁸ Palh chā'tin chī'xcu' tlahuacu'tun a'ktin chic, pūla natlahua ixcuenta chī huanit' nalē'n tumin. Chuntza' naca'tzi palh na'a'cchā'ni' tumin tū nalitlahuakō'. ²⁹ Palh jā chuntza' natlahua, nasputa ixtumin a'cxni' xmāncus xatantūn yālh. ³⁰ Ixlipō'ktu

tí natalaktzi'n, natalilítzi'n. Natahuan: “Huā'mā' chi'xcu' timātzuculh ixchic ē jā mā'ksputukō'lh.”

³¹ Jā tí chā'tin rey tí jā pūla nalacapāstaca palh tze nalistkahui'lh a'kcāuj mil soldados ā'chā'tin rey ixtā'lāquichlaktzi' tí ka'lhī a'kpu'xam mil. ³² Palh ca'tzi jāla catiskāhui'lh ixtā'lāquichlaktzi', namacā'n chā'tin lacscujni' natā'lācāxla a'cxni' makātcus mimā'cha'. ³³ Chuntza' palh hui'xina'n jā makxtekcu'tunā'tit ixlipō'ktu tū milaca'n, jāla quiscujnu'ni'n catihuantit.

Matzat

Mt. 5:13; Mr. 9:50

³⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Masqui tze matzat, palh jātza' sko'ko'xnin, ¿chī nalmāsko'kō'nuncan? ³⁵ Jātza' tze. Xmāntza' namaka'ncan. Tí kexmata cuenta catlahualh.

15

Purecu' tū ixtza'nkāni't

Mt. 18:10-14

¹ Ixlipō'ktuca'n tí mātā'jini'ni'n lixokot ē tí jā lactze, xla'a'n talaktalacatzuna'jilh Jesús natakexmata. ² Fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksin ixtalīchihuina'n Jesús. Talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' cātā'huā'yan tachi'xcuhui't tí jā tze.

³ Palaj tunca Jesús cāhui'lini'lh huā'mā' tū lica'tzini'can:

⁴ —Palh chā'tin chi'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh namakatza'nkā lakatin, ¿tū natlahua? Nacāmakxteka ā'makapitzin noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketni'. Na'a'n naputza purecu' tū makatza'nkāni't. Naputza hasta jā namacla. ⁵ A'cxni' namacla, napektūtahua'ca'līmin. ⁶ A'cxni' nachā'mpala na ixchic, nacāmākēstoka ixamigos ē tí lacatzuna'j tahuilāna'lh na ixchic. Nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáuj chuhua'j xipālacata icmaclalh quimpurecu' tū ixtza'nkāni't.” ⁷ Iccāhuaniyān ā'chulā' naka'lhī tapāxuhuān nac a'kapūn xipālacata chā'tin tí lakpalī ixtalacapāstacni' ē jā chī xanoventa y nueve tí tapuhuan lactzeya chi'xcuhui'n. Xla'a'n jā tamakca'tzi palh ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Tumīn tū tza'nkālh

⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Palh chā'tin puscāt ka'lhī pekcāuj moneda ē palh namakatza'nkā pektin, namāpasī xipūcās ē napa'lhna'n ē tzej naputza hasta jā namacla. ⁹ A'cxni' namacla, nacāmākēstoka ixamigos ē tí lacatzuna'j tahuilāna'lh na ixchic, ē nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáuj xipālacata icmaclalhtza' moneda tū xa'icmakatza'nkāni't.” ¹⁰ Iccāhuaniyān lacxtim nat-apāxuhua ángeles a'cxni' nalakpalī ixtalacapāstacni' chā'tin tí jā tze.

Ka'hua'cha tí pāxcat lilakō'lh ixtumīn

¹¹ Nā Jesús huanli:

—Chā'tin chi'xcu' ixka'lhī chā'tu' ixcamana'. ¹² Xastancu huanilh ixtāta': “Tāta', caquima'xqui' chuhua'j tū quila' nahuan.” Xatāta' cāmāpitzini'lh ixherenciaca'n. ¹³ Jā makās xastancu mākēstokkō'lh ixtamacatzucun ē a'lh makat ā'lacatin cā'lacchicni'. A'ntza' pāxcat lilakō'lh ixtumīn.

¹⁴ A'cxni' ixmakasputkō'ni'ttza' ixtumīn, lakmilh a'ktin tatzin'ncstat tzamā' nac cā'lacchicni' ē xla' tzuculh tzi'ncsa. ¹⁵ Palaj tunca a'lh putza jā namakscuja. Chā'tin chi'xcu' xala' nac cā'lacchicni' macā'lh nacāmaktaka'lha pa'xni'n. ¹⁶ Tihua'cu'tunli tū ixcāmāhui'mā'lh pa'xni', ē jā tí chā'tin ixmaxqui' tū nahua'.

¹⁷ Palaj tunca tzuculh lacapāstaca: “Chī kelhalā't tasācua' na ixchic quintāta' jā tahuā'yamā'nalh ē cāquitāxtūni' ē quit ictzi'ncsnimā'lh huā'tza'. ¹⁸ Na'iclaka'mpala quintāta' ē na'icuanī: Tāta', iclahuani'ni'ta'n tū jā tze ē nā iclahuani't tū jā tze na ixlacatin Dios. ¹⁹ Jātza' mini'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha. Caquilimāxtu hua'chī chā'tin mintasācua'.” ²⁰ Palaj tunca tayalh ixtej nalaka'n ixtāta'.

'A'cxni' makatcus ixa'mā'cha' na ixchic, ixtāta' laktzi'llh ē lakapasli ē lakalhu'manli. Tu'jnun a'llh lakapāxtoka ixka'hua'cha ē skōkalh ē mu'sulh. ²¹Palaj tunca ixka'hua'cha huanilh: "Tāta', iclahuanī't tū jā tze na ixlacatīn Dios ē na milacatīn. Jātza' mini'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha."

²²Masqui chuntza' huanilh ka'hua'cha, xatāta' cāhuanilh ixtasācua'n: "Calīta'ntit pūtin xasāsti' lu'xu' ē camālhekē'tit huā'mā' quinka'hua'cha. Camāmakanū'tit tū nalī-tasu'yu quinka'hua'cha ē camātūnū'tit ixcalhī'. ²³Calīta'ntit huācax tū xako'ntintza' ē camaknī'tit. Natlahuayāuj a'ktin cā'tani' ē nahuā'yanāuj. ²⁴Hua'chi xanīntza' ixuanī't huā'mā' quinka'hua'cha ē lacastālanuana'nī't. Ixtza'nkānī'ttza' ē icmaclapāl'h." Ū'tza' lī'a'nalh tapāxuhuān.

²⁵Tzamā' quilhtamacuj xapuxcu' ixka'hua'cha ixa'nī't scuja. A'cxni' ixmimā'llh na ixchic, kexmatli chī ī'sla'knamā'ca ē itlī'mā'ca. ²⁶Palaj tunca ta'sani'llh chā'tin tasācua' ē kelhasqui'nīlh tūchu lamā'llh. ²⁷Xla' kelhtilh: "Mat milh mistancu. Mintāta' mā-maknīnī'nī'lh xako'ntin huācax ixpālacata tze chilh ē jā ta'jatatla."

²⁸Xapuxcu' sītzī'llh ē jā ixtanūcu'tun. Ixtāta' taxtūlh ē huanilh catanūlh. ²⁹Xla' huanilh ixtāta': "Hui'x ca'tziya' lūhūa'tza' cā'ta iclā'scujnī'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj ickex-matnī'nī'ta'n. Jā maktin quimaxqui'nī'ta' nūn lakatin xaska'ta' chivo na'iccālītā'pāxuhua quīnamigos. ³⁰Chuhua'j ixpālacata chilh huā'mā' minka'hua'cha ti pāxcat cātā'lilakō'lh mintumīn tī jā tzeja puscan ē hui'x māmaknīnī'nī'ta' xako'ntin huācax."

³¹Palaj tunca xatāta' huanilh: "Hui'x quinka'hua'cha ē hui'x pō'ktu quilhtamacuj quintā'hui'la', ē xilipō'ktu tū icka'lhī pō'ktu mila'. ³²Chuhua'j ixlacasqui'nca natlahuayāuj cā'tani' napāxuhuayāuj ixpālacata mistancu hua'chi xanīntza' ixuanī't ē lacastālanuana'mpāl'h. Hua'chi ixtza'nkānī'ttza' ē chuhua'j icmaclapāl'h."

16

Chā'tin xapuxcu' tasācua' tī skalalh ixuī'lh

¹Nā Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ixuī'lh chā'tin patrón; rico ixuanī't. Ixka'lhī chā'tin xapuxcu' ixtasācua'. Mālasu'yuca tzamā' xapuxcu' tasācua' chī pāxcat ixlilani'mā'lh ixtumīn. ²Palaj tunca ixpatrón māta'satinīnī'lh ē huanilh: "¿Chī quilihuanimā'ca tzamā' tachihuīn tū mim-pālacata? Caquimāsu'yuni' tū icmacamaxqui'nī'ta'n. Jātza' quintitā'scujti chī xapuxcu' tasācua'."

³Xapuxcu' tasācua' tahuī'llh ē tzuculh lacapāstaca: "¿Tūchu na'ictlahua chuhua'j ixpālacata quimpatrón quimaktīlh quintascujūt? Jā tli'hui'qui quit ē jāla ca'ictiscujli nac cā'tacuxtu, ē icmāxana'n na'icsqui'nīhuā'yan. ⁴Quit icka'lhī quintalacapāstacni' ē chuntza' tzē na'icchā'n a'ktin nac chic na'icuā'yan a'cxni' jā tū icka'lhī quintascujūt."

⁵Chuntza' chā'tunu' cāmāta'satinīnī'lh tī ixtamaklāclē'n ixpatrón. Tī chā'lh pūla kelhasqui'nīlh: "¿Chī huanī't laclīpini'ya' quimpatrón?" "Xla' kelhtilh: "Icmaklāclē'n a'ktin ciento barriles aceite." Palaj tunca xapuxcu' tasācua' huanilh: "Ā' hui'lh minca'psnap. Palaj tunca catahui'la' ē catlahua'pala' ā'a'ktin xmān cincuenta." "Ā'listān kelhasqui'nīlh ā'chā'tin: "¿Ē hui'x, chī huanī't laclīpini'ya'?" Huanilh: "A'ktin ciento cuartillo trigo." Palaj tunca huanilh: "Ā' hui'lh minca'psnap. Catlahua'pala' ā'a'ktin xmān ochenta."

⁶Ixpatrón puhuanli xapuxcu' tasācua' skalalh huanli chī tlalualh. Chuntza' tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj laskalalhna' chī natatlahua ixnegocioca'n. Ā'chulā' skalalhna' xlaca'n ē jā tī ta'a'ka'tī'ni' ixtachihuīn Dios.

⁷Quit iccāhuaniyān: Nacālīmakāyayā'tit mintumīnca'n tī jā tū taka'lhī. Chuntza' a'cxni' nanī'yā'tit ē jāla catilī'pintit mintumīnca'n, nacātamānūyān jā pō'ktu natahui'la'yā'tit.

⁸Tī tzej namaktaka'lhā macsti'na'j tū macamaxqui'can, nā tzej namaktaka'lhā lūhūa' palh namamaxqui'can. Tī jā tzej namākentaxtū ixtascujūt tū jā ixlacasqui'nca, xla' jāla catimākentaxtūlh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ⁹Palh jāla cātamacamaxqui'yān tū xala' nac cā'quilhtamacuj, ¿chī nacātalīmacamaxqui'yān tū ixla' Dios? ¹⁰Palh jā maktaka'lhā'tit tū cātamacamaxqui'yān hui'xina'n, jā caticātamacqui'n tū milaca'n nahuan.

¹³Jā tī chā'tin tasācua' tzē nacātā'scuja chā'tu' ixpatrón. Chā'tin napāxqui' ē ā'chā'tin jā catilaktzī'ncu'tunli. Nakexmatni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalipāhua'nā'tit Dios palh nalipāhua'nā'tit mintuminca'n.

¹⁴Fariseos tī ixtapāxqui' ixtumīnca'n ixtakexmatmā'nalh ixlipō'ktu huā'mā' ē ixtalilitzī'mā'nalh Jesús. ¹⁵Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Masqui hui'xina'n lacasqui'nā'tit tachi'xcuhui't natapuhuan lactze hui'xina'n, Dios cālakapasni'yān milistacna'ca'n. Masqui cā'a'kskāhui'yā'tit chi'xcuhui'n ē chuntza' xlaca'n cātalakachi'xcuhui'yān, Dios lakmaka'n tū tachi'xcuhui't tapuhuan ā'chulā' ka'lhī ixtapalh.

Ixlīmāpa'ksīn Moisés ē chī Dios māpa'ksīni'nkō'

¹⁶Jesús cāhuanipālh:

—Ixui'lh ixlīmāpa'ksīn Moisés hasta a'cxni' ixlatlā'huan Juan Mā'kpaxīni', ē ū'tza' lacxtim chī tamāsu'yulh a'kchihuīna'nī'n. Chuhua'j talichihuīna'n xatze tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō' ē ixlipō'ktu tatanūcu'tun.

¹⁷Jicslīhua' namālakspūtūcan a'kapūn ē ti'ya't, ē ā'chulā' jicslīhua' nalakpalīcan ixtachihuīn Dios. Jā catilakpalīca nūn macstī'na'j.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12

¹⁸Jesús cāhuanipālh:

—Palh chā'tin chi'xcu' namakxteka ixpuscāt ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin, xla' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n na ixlacatīn Dios. Tī tā'tamakaxtoka chā'tin puscāt tī makxtekanī'ttza', nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n na ixlacatīn Dios.

Lázaro ē chi'xcu' tī rico ixuanī't

¹⁹Jesús cāhuanipālh:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixlhakā' ixlu'xu' xalactze. Lakaliyān ixtlahua cā'tani'. ²⁰Nā ixui'lh ā'chā'tin chi'xcu'; ixtacuhuīni' Lázaro. Lhūhua' ixka'lhī ixmactzi'tzi'. Ixtahui'la i'squi'nihuā'yān na ixtanquilhtīn rico. ²¹Xla' ixlika'scu'tun xalacpitzun pāntzīn tū ixujuja na ixmesa rico. Chichi'n ixtasnakani' ixtzi'tzi'.

²²Milh a'ktin quilhtamacuj ē Lázaro nīlh, ē ángeles talē'lh nac a'kapūn. Nā a'ntza' ixui'lh Abraham. Nā rico nīlh ē mā'cnūca.

²³A'cxni' ixpātīni'mā'lh rico nac pūpātīn, talacayāhualh ē cālaktzī'lh Abraham ē Lázaro ixchā'tu'ca'n. ²⁴Palaj tunca ta'salh ē huanli: “Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma'nti ē cama'cata' Lázaro camojōlh nac xcān kentin ixmakaspulh ē camāske'hui'hui'lh quisī'mā'kā' ixpālacata icpātīni'mā'lh na ixpu'nan lamana'.”

²⁵Abraham huanilh: “Quinka'hua'cha, calacapāstacti chī tzej ixlapā't na milatamat ē Lázaro jā tze ixlāmā'lh. Chuhua'j xla' pāxuhuamā'lh huā'tzā' ē hui'x pātīni'mpā't a'ntza'. ²⁶Nā hui'lh a'ktin ka'tla' pūlhu'cu' tū quincāmāpāpitziyān. Chuntza' tī ta'a'ncu'tun a'ntza' jāla catita'a'lh ē nūn xalanī'n a'ntza' jāla catitamīlh huā'tzā'.”

²⁷Palaj tunca rico huanli: “Quintāta' Abraham, icsqui'ni'yān cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' ²⁸nacāhuani kelhaquitzis quintā'timīn tī tahuī'lāna'ncha'cus. Chuntza' xlaca'n jā catitamīlh huā'tzā' nac pūpātīn.”

²⁹Abraham huanilh: “Xlaca'n taka'lhītza' tū tzo'kli Moisés ē profetas. Cuenta catalahualh ū'tza'.” ³⁰Rico kelhtīni'lh: “Ixlicāna'. Ū'tza' icca'tzītza'. Masqui chuntza' icca'tzi, icpuhuan palh ixcālaka'lh chā'tin tī nīni'ttza', ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n.” ³¹Abraham huanilh: “Palh jā cuenta tatlaha tū tzo'kli Moisés ē profetas, jā catita'a'ka'ī'lh masqui ixcālaka'lh chā'tin tī lacastālanuana'nī'ttza' na cā'linī'n.”

17

Pō'ktu quilhtamacuj hui'lh tī jā lactze

Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42

¹Jesús cāhuanilh i'scuju'nī'n:

—Masqui pō'ktu hui'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcuhui't, koxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzīn ē tamātlahuī tū jā tze. ²Xatze ixpīxchi'hua'ca'ca a'ktin

chihuix ē ixmacā'nca nac mar, ē jā ixmāmakahuasīlh jā tī chā'tin tī tzucumā'lhcus a'ka'ī'.
³Cuenta catlahua'tit.

⁴Palh mintā'tin tlahuani'nī'ta'n tū jā tze, nalacaquilhni'ya'. Palh xla' lacpuhuan jā tze tū tlhualh, namātza'nkēna'ni'ya'. ⁴Namātza'nkēna'ni'ya' masqui a'ktin quilhtamacuj maktojon catlahualh tū jā tze ē maktojon nalakminān nahuaniyān: “Jā tze quit tū ictlahuani', ē jātza' a'maktin ictitlahualh.”

Tī ta'a'ka'ī' taka'lhī līmāpa'ksīn

⁵Ixpóstoles tahuanihlh Jesús:

—Caquilāmaktāyauj ē ā'chulā' na'ica'ka'ī'yāuj.

⁶Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Palh ixa'ka'ī'tit, masqui macsti'na', ixua'ni'tit huā'yālh qui'hui': “Catapu'lu' ē capit catacha'nti nac mar.” Chuntza' qui'hui' ixtlahualh.

Ixtascujūt tī tasācua'

⁷Jesús cāhuanipālh:

—Palh hui'x ixka'lhīya' chā'tin mintasācua' tī scujni'ttza' pō'ktu quilhtamacuj ē ixtaspi'tli na minchic, jā catihua'ni': “Catanu', cahuā'ya'.” ⁸Palhāsā' nahuani'ya': “Cacāxtlahua' quilihua't ē pūla naquimā'huī'ya' quit. Ā'listān nahuā'ya'na' hui'x.”

⁹A'cxni' mintasācua' natlahuakō' ixtascujūt, jā catimaxqui' tapāxcatca'tzīn ixpālacata xla' sa'j tasācua'. ¹⁰Chuntza' hui'xina'n, a'cxni' tlahuakō'yā'tit ixlipō'ktu ixtalacasqui'nin Dios, nahuanā'tit: “Jā ixtalacasqui'nca naquincāhuaniyān pāxcatca'tzilh ixpālacata xmān ictlahuāuj quintascujūtca'n.”

Jesús cāmātzeyilh kelhacāuj tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n

¹¹A'cxni' ixa'mā'lhcus nac Jerusalén, Jesús tētaxtulh lalalhūhua' cā'lacchicni' nac Samaria ē Galilea. ¹²A'cxni' ixtalacatzuna'jītēlhatza' a'ktin cā'lacchicni', kelhacāuj chi'xcuhui'n tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n tataxtulh ē talakapāxtokli. Makat tatāyālh xlaca'n ¹³ē palha' tahuanihlh:

—Jesús, Mākelhtahua'kē'ni', caquilālakalhu'manui!

¹⁴A'cxni' Jesús cālaktzī'lh, cāhuanilh:

—Capintit cāmāsu'yuni'tit mimacni'ca'n pālejni'.

A'cxni' xlaca'n ixta'a'mā'nalhcus nac tej, talaktzī'lh ixmacni'ca'n tzetza' ixtahuani't.

¹⁵Chā'tin xlaca'n, a'cxni' laktzī'lh ixtzeyani'ttza', taspi'tli makapāxuitēlha Dios.

¹⁶Laktatzokostalh Jesús namaxqui' tapāxcatca'tzīn. Huā'mā' chi'xcu' xala' nac Samaria ixuani't. ¹⁷Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Ē jā kelhacāuj tī tatzeyanli? ¿Tū ixpālacata jā tamilh makapitzīn kelhana'jāstza'?

¹⁸¿Ē xmān huā'mā' samaritano taspi'tli naquimaxqui' tapāxcatca'tzīn?

¹⁹Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Catāqui' ē catlā'hua'nti. Tzeyani'ta' ixpālacata a'ka'ī'ni'ta'.

Chī nachin ixlīmāpa'ksīn Dios

Mt. 24:23-28, 36-41

²⁰Fariseos takelhasqui'nīlh Jesús:

—Jā'cxni' nalacchā'n a'cxni' namāpa'ksīni'nkō' Dios?

Xla' cākelhtīlh:

—Chī Dios namāpa'ksīni'nkō', jā tasu'yu. ²¹Jāla catihuanca: “Ā' hui'lh”, o “Ā' hui'lacha'.” Ixlīmāpa'ksīn Dios huī'lhntza' na ixlistacna'ca'n tachi'xcuhui't.

²²Palaj tunca cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nalaktzī'ncu'tunā'tit chī namāpa'ksīni'n Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Nalaktzī'ncu'tunā'tit masqui xmān a'ktin quilhtamacuj. Jā catilaktzī'ntit. ²³Nacātahuaniyān: “Ā' hui'lh”, o “Ā' hui'lacha'.” Jā tīpinā'tit ē jā tistālani'yā'tit. ²⁴Chuntza' chī tasu'yu a'ktin makli'pit tū palaj xkaca nac a'kapūn, chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

²⁵Pūla na'icpātini'n ē naquintalalmaka'n xalanī'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

²⁶ 'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixuī'lhcus Noé, nā chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ²⁷ Ixtahuā'yān ē ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā'mā'nalh ixtzu'ma'jātca'n natā'tamakaxtokan hasta a'cxni' quilhtamacuj tū pūtanūlh Noé nac arca. Lakuat milh ē tanikō'lh. ²⁸ Nā chuntza' a'kspulalh a'cxni' ixuī'lhcus Lot; ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh; ixtatamāhuana'mā'nalh ē ixtastā'nāmā'nalh; ixtacha'nāna'n ē ixtatlahua ixchicca'n. ²⁹ A'cxni' Lot taxtulh nac cā'lacchicni' Sodoma, yujli macscut ē azufre nac a'kapūn ē cāmāknikō'lh ixlipō'ktuca'n.

³⁰ 'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixtahuī'lāna'lhcus Lot ē Noé, chuntza' nala a'cxni' na'iccātasu'yuni'yān quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Tachi'xcuhuī't jā tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

³¹ 'A'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj, tī huī'lh nac kēpūn ē ixtamacatzucun tanūmā'lh na ixchic, jā catitanūlh nacāmāxtu. Tī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, jā catitaspi'tli na ixchic nataya catūhuālh. ³² Calacapāstactit tū a'kspulalh ixpuscāt Lot. ³³ Tī makapūtaxtūcū'tun ixlīstacna', jā catilacapāstacit tū huī'lh nac cā'quilhtamacuj. Tī xmān lacapāstaca tū a'nān nac cā'quilhtamacuj, xla' jā cati'a'kapūtaxtulh.

³⁴ 'Iccāhuaniyān tzamā' cā'tzi'sni' chā'tu' natalhtata a'ktin nac pūtamā', ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin. ³⁵ Chā'tu' puscan lacxtim natasquiti, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin. ³⁶ Chā'tu' chi'xcuhuī'n natascuja ixchā'tu'ca'n nac cā'tacuxtu, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin.

³⁷ 'A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, i'scujnu'ni'n takelhasqui'nilh:

—Māpa'ksīni', ¿ē jā'cxni' na'a'kspula huā'mā'?

Xla' cākelhtilh:

—Na'a'kspula chuntza' chī chū'ni' tatakēstoka calhāxcuhuālh jā mā'lh tū xanīn.

18

Tī nīmaka'ncanī'ttza' ē juez

¹ Jesús cāmāsu'yuni'lh chī ixlakaliyān nata'orarlī ē jā maktin catitaxlajuani'lh. ² Cāhuanilh:

—Ixuī'lh a'ktin nac cā'lacchicni' chā'tin juez. Jā ixlakachi'xcuhuī' Dios ē jā cuenta ixcātlahua tī ixtaputza justicia. ³ Nā a'ntza' tzamā' cā'lacchicni' ixuī'lh chā'tin tī nīmaka'ncanī't. Ixlakaliyān ixa'n laktzi'n juez natlahuani'can a'ktin justicia ixpālacata ixtā'lāquiclhaktzi'. ⁴ Ixlīmāklhūhua'tza' ixuani juez ē jā ixtlahuani' justicia. A'listān puhuanli: “Masqui jā iclakachi'xcuhuī' Dios ē jā quincuenta tī taputza justicia, ⁵ huā'mā' tī nīmaka'ncanī't jicstza' quimāhuī'lh. Ū'tza' na'iclitlahuani' justicia. Chuntza' jātza' catimilh jics quimāhuī'.”

⁶ Māpa'ksīni' Jesús huanli:

—Cuenta catlahua'tit tū tlhualh juez masqui jā tze ixuani't. ⁷ A'chulā' nacālīmāktāya Dios xla'ca'n tī cālacsacni't ē tī ixlakaliyān ē pō'ktu tzi'sa tasqui'ni'. ¿Ē natamakapālī nacāmāktāya? ⁸ Iccāhuaniyān palaj nacālīmāktāyayān. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. A'cxni' na'icmimpala, ¿ē na'icmacla tī ta'a'ka'i' nac cā'quilhtamacuj tī tasqui'ni'mā'nalh Dios ixlakaliyān?

Fariseo ē mātā'jīni' lixokot

⁹ Jesús cāhuanipālh tamāsu'yun ixpālacata tī tapuhuan xla'ca'n xalactze ē talakmaka'n ā'makapitzin. Huanli:

¹⁰ —Chā'tu' chi'xcuhuī'n ta'a'lh nac templo nata'orarlī. Chā'tin xla'ca'n fariseo ixuani't, ē a'chā'tin mātā'jīni' lixokot ixuani't. ¹¹ Fariseo tāyalh orarlī chuntza': “Dios, icmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn quit jā hua'chi ā'makapitzin. Jā icka'lhāna'nī't. Jā icampi'lhīni'nī't. Quit jā icka'lhī quintā'lāpāxquī'n. Ē quit jā chuntza' chī huā'mā' mātā'jīni' lixokot. ¹² A'ktu' quilhtamacuj chī a'ktin semana quit jā icuā'yān, ē icmāstā' quindiezmo chuntza' chī ixlacasqui'nca.”

¹³ Xtum huanli mātā'jīni'. Xla' makat tāyalh. Jā ixtalacayāhuacu'tun. Ixcu'xatucsmā'ca ixa'cstu ē ixuan: “¿Dios, caquilakalhu'mā'nti ixpālacata quit jā tze!”

¹⁴ 'Iccāhuaniyān huā'mā' mātā'jini' ā'chulā' tze tasu'yu na ixlacatīn Dios ē jā fariseo. Chuntza' ti ka'tla' makca'tzī, xla' namāmāxani'can. Tī jā ka'tla' makca'tzī, ū'tza' nalakachi'xcuhui'can.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16

¹⁵ Nā Jesús cālīmīni'ca lacstīn nacā'a'cpūhui'li ixmacan. A'cxni' talaktzī'lh ī'scujnu'nī'n, talacaquilhñilh tī ixtalīmin. ¹⁶ Jesús cāmāta'satīnīni'lh lacstīn ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmaktēktit lacstīn caquintalakmilh ē jā cacāmāmakchuyī'tit ixpālacata tī natā'tapa'ksī Dios a'ntza' jā māpa'ksīni'nkō', xlaca'n tī naquintalipāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn. ¹⁷ Ixlicāna' iccāhuaniyān. Tī jā ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios chuntza' chī lacstīn ta'a'ka'ī', jā maktin catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Chā'tin chī'xcu' tī rico tā'chihuīna'ni Jesús

Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31

¹⁸ Chā'tin xapuxcu' kelhasqui'nīlh Jesús:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ¿Tūchu na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat tū jā catilaksputlī?

¹⁹ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī xatze ē ū'tza' Dios. ²⁰ Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksīn Dios tū chuntza' huan:

Jā tika'lhīya' mintā'lāpāxqui'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilīchi'huīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlicāna'.

Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'.

²¹ Chī'xcu' kelhtīlh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'ni'ttza' hasta quiliska'ta'.

²² A'cxni' kexmatli huā'mā', Jesús huanilh:

—Ā'xmān a'ktin sputni'yān tū natlahua'ya'. Caquistā'kō'j pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumīn xcamanīni'n ē chuntza' naka'lhī'ya' tū rico nalihua'na' nac a'kapūn. Ā'listān naquintā'pina'.

²³ A'cxni' chī'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, lilīpūhuanli ixpālacata rico ixuanī't.

²⁴ A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixlīpūhuan, huanilh:

—Jīcslīhua' natatā'tapa'ksī Dios xlaca'n tī lacricujnu'. ²⁵ Jīcslīhua' nalīpātē'kecu'tun lakatin camello na ixtani' lixtokon. Ā'lihua'ca' jīcslīhua' natanū chā'tin rico jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

²⁶ Tī takexmatli huā'mā' tahananli:

—¿Tīchu tzē na'a'kapūtaxtū?

²⁷ Jesús cāhuanilh:

—Chī'xcuhui'n jāla catitātlahualh tū natalī'a'kapūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmākapū-taxtū.

²⁸ Pedro huanilh:

—Quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālanī'mā'n.

²⁹ Palaj tunca Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'lh tī nata'a'kxtekui'li ixchicca'n natakexmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quiltamacuj. Ē palh nata'a'kxtekui'li ixtā'taca'n o ixtzī'ca'n o ixta'timīnca'n o ixpuscātca'n o ixcamānaca'n, ³⁰ ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quiltamacuj, ē nataka'lhī ixlātamāca'n tū jā catilaksputlī jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nani

Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34

³¹ Jesús cāmāta'satīnīni'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—A'mā'nauj nac Jerusalén jā namākentaxtūkō' can ixlipō'ktu tū tatzo'kli profetas quim-pālacata quit Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n. ³²Naquintamacamāstā' na ixmacanca'n ti jā israelitas ē naquintalakapala ē naquintalakmaka'n ē naquintalakachojmani. ³³Naquintakēsnoke ē ā listān naquintamakni. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclastālancuana'n.

³⁴I'scujnu'nī'n jā ixtakexmatni' tū huanicu'tun huā'mā', nūn ixtaca'tzi tū ixličihuina'mā'lh ixpālacata hua'chi xatatzē'kni' tū ixcāhuanimā'lh.

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n xala' nac Jericó

Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52

³⁵A'cxni' Jesús ixchā'mā'lh tza' nac cā'lacchicni' Jericó, ixui'lh chā'tin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. I'squi'nihuā'yan. ³⁶A'cxni' ixkexmata tētaxtumā'ca, ixkelhasqui'nini'n tichu ixtētaxtumā'lh. ³⁷Huanica Jesús xala' nac Nazaret ixtētaxtumā'lh. ³⁸Palaj tunca ta'salh ē huanli:

—¡Jesús! ¡Hui'x ixtā'nat David ti xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti!

³⁹Ti ixtapūlani' Jesús talacaquilhni'lh lakatzī'n ē tahuani caquilhca'cslalh, ē xla' ā'chulā' ta'salh ē huanli:

—¡Hui'x ixtā'nat David ti xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti!

⁴⁰Palaj tunca Jesús tāyalh ē huanli calimini'ca. A'cxni' lacatzuna'j ixlakayālh tza', kelhasqui'nīlh:

⁴¹—¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimālacahuā'ni'.

⁴²Jesús huanilh:

—¡Calacahuā'na'! Hui'x a'ka'i'nī'ta' quit tzē na'icmālacahuānīyān ē ū'tza' lītze'ya'ntitza'.

⁴³Xamaktin lacahuāna'lh lakatzī'n. Stālanī'lh Jesús, ē makapāxuitēlha Dios. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaktzi'lh huā'mā' ē nā xlaca'n tamakapāxuihl Dios ixlipō'ktuca'n.

19

Jesús ē Zaqueo

¹²Ixui'lh chā'tin rico; ixtacuhuini' Zaqueo. Xapuxcu' mātā'jini'nī'n lixokot ixuani't. A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh nac Jericó, a'ntza' ixui'lh Zaqueo.

³Huā'mā' Zaqueo ixlaktzi'ncu'tun Jesús ē ixlakapascu'tun. Jāla ixlaktzi'n Jesús ix-pālacata a'ctzuna'j chi'xcu' ixuani't ē lhūhua' tachi'xcuhui't ixtokokecan. ⁴Palaj tunca tu'jnumpūlall jā natētaxtu Jesús ē tahuca'ca'lh nac a'katin ka'tla' qui'hui' tū huanican sicómoro. Chuntza' tzē nalaktzi'n. ⁵A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh a'ntza', talacayāhualh ē huanilh Zaqueo:

—Palaj cayujti. Chuhua'j na'ictētachoko na minchic.

⁶Zaqueo palaj tunca yujli ē lipāxuhua lē'lh Jesús na ixchic.

⁷A'cxni' talaktzi'lh huā'mā', ixlipō'ktuca'n tatzuculh talichihuina'n ē talāhuanilh Jesús tachokoll na ixchic ti jā tze'ya chi'xcu'. ⁸Ā'listān Zaqueo tāyalh ē huanilh Jesús:

—Chuhua'j, na'iccāmaxqui' i'tāt tū icka'lhī xcamanīnī'n. Palh xa'iccā'a'kskāhui'maktini't ā'makapitzin, na'iccāmaxqui' maktā'ti' ixlakxoko.

⁹Jesús huanilh:

—Chuhua'j a'kapūtaxtuni'ta' ixpālacata a'ka'i'nī'ta' chuntza' chī Abraham a'ka'i'lh. Nā xalani'n na minchic nata'a'kapūtaxtu. ¹⁰Quit Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n icmilh iccāputza ti jā ta'a'ka'i' ē na'iccāmāsu'yuni' chī nacālimakapūtaxtūcan.

Pekcāj tumīn

¹¹A'cxni' ixtakexmatmā'nalh tachi'xcuhui't tū ixcāhuanimā'lh Jesús, xla' cāhuanilh tū litamāsu'yu. Ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac Jerusalén, ē xlaca'n tapuhuanli palaj natasu'yu chī Dios namāpa'ksīni'nkō' nac cā'quilhtamacuj. ¹²Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ē xla' jā catihuālh chi'xcu'. Ixa'mā'lh makat a'ktin nac ti'ya't jā nalihui'lican ixlirey ē ā'listān nataspi'tpala. ¹³A'cxni' ixtaxtumā'lh tza', cāmāxextimīlh

kelhacāuj ixtasācua' ē lacxtim cāmāxquī'lh lhūhua' tumīn chā'tunu' ē cāhuanilh: “Cāmāscujū'tit tzamā' tumīn hasta a'cxni' na'icmimpala.”

¹⁴Tachi'xcuhui't xalani'n ixcā'lacchicni' jā ixtalaktzi'ncu'tun ē cāmāstālica lacscujni'n natahuan: “Jā iclacasqui'nāuj huā'mā' chi'xcu' rey nahuan.” ¹⁵Masqui jā ixtalacasqui'n, lihu'i'lica ixlirey ē chuntza' taspitli na'ixti'ya't.

'A'cxni' chilh, cāmāta'satinini'lh tasācua' ti ixcāmāxquī'ni't tumīn. Ixcā'tzicu'tun chī ixtatlajani'ttza'. ¹⁶Ti xapūla lakmilh ē huanli: “Mintumīn tlajani't makcāuj.” ¹⁷Rey kelhtilh: “Tzeya tasācua' hui'x, ixpālacata tzej māscuju'ni'ta' masqui macsti'na'j tumīn. Na'icui'liyān miligobernador lakacāuj cā'lacchicni'.”

¹⁸Chā'mpālh chā'tin ē huanli: “Mintumīn tlajani't makquitzis.” ¹⁹Nā kelhtilh: “Hui'x nalitahu'la'ya' miligobernador lakaquitzis cā'lacchicni'.”

²⁰Palaj tunca chā'mpālh chā'tin ē huanli: “Ā' hui'lh mintumīn. Icmāquī'lh a'ktin nac pixtahua'ca' ²¹ixpālacata icjicua'ni'yān. Hui'x palha' milimāpa'ksin. Hui'x taya'ya' tū jā hui'lini'ta' ē makalana'na' jā jā cha'nāna'ni'ta'.” ²²Palaj tunca rey huanilh: “Hui'x jā tzeyā tasācua'. Mintachiuhīn līmālacsu'yuyān. Hui'x puhua'na' palh quit palha' icmāpa'ksini'n ē ictaya tū jā quit icui'lini't, ē icmakalana'n jā jā quit iccha'nāna'ni't. ²³ǀTū ixpālacata jā hui'li' nac banco quintumīn? Chuntza' xa'icmaktini'lh quintumīn ē i'ska'ta' a'cxni' xa'ictaspi'tpālh na'quinchic.”

²⁴Cāhuanilh ti ixtayāna'lh: “Camaktitit ixtumīn ē camāxquī'tit ti tlajani't makcāuj.” ²⁵Tahuānilh: “Xla' ka'lhita' makcāuj.” ²⁶Rey kelhtini'lh: “Iccāhuaniyān ā'chulā' namāxquī'can ti ka'lhī, ē ti jā lhūhua' ka'lhī namaktikō'can tū ka'lhī. ²⁷Quintā'lāquiclhaktzi'ni'n ti jā talacasqui'n na'ictahu'la hua'chi rey, caquili'ta'ni'tit ē cacāmakni'tit na'quilacatin.”

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19

²⁸A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús tayalh ixtej nac Jerusalén. ²⁹Ixtalacatzuna'jimā'lhntza' huan cā'lacchicni' jā huanicān Betfagé ē jā huanicān Betania. A'ntza' lacatzuna'j sipej jā huanicān Olivos. Jesús cāmāpūlilh chā'tu' i'scujnu'ni'n ³⁰ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu milacatzuna'jca'n. A'cxni' nachipinā'tit, nalaktzi'nā'tit a'ktin nac xaska'ta' burro tū chī'yahuacani't. Jāna'j ti chā'tin ixkētahu'lani't. Caxcuttit ē caquilālimini'uj huā'tzā'. ³¹Palh catihuālh nacākelhasqui'ni'yān: “ǀTū ixpālacata xcutpā'na'ntit burrito?” hui'xina'n nakelhtini'nā'tit: “Māpa'ksini' namaclacasqui'n.”

³²Scujnu'ni'n ta'a'lh ē tamaclalh chuntza' chī Māpa'ksini' ixcāhuanini't. ³³A'cxni' ixtaxcutmā'nalh burro, ixtēcu' cāhuanilh:

—ǀTū ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?

³⁴Xlaca'n takelhtini'lh:

—Māpa'ksini' namaclacasqui'n.

³⁵Lē'ni'ca Jesús palaj tunca ē talikētlapalh ixlu'xu'ca'n ē Jesús kētahu'lh burro. ³⁶A'cxni' Jesús ixa'mā'lhntza' punchuna'j, ixmāpi'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. ³⁷A'cxni' ixtalacatzuna'jitēlhatza' ē ixta'a'kapūmācha'tza' nac sipej Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlipō'ktuca'n ti ta'a'ka'i'lh ē ixtastālani'tēlha. Tata'salh ē tamakapāxuihl Dios ixpālacata ixlipō'ktu li'a'cnin tū talaktzi'lh. ³⁸Ixtahuan:

—ǀSicua'lanālani't Puxcu' ti mimā'lh ixpālacata ixlimāpa'ksin quinDiosca'n! ǀLipāxuhua nac a'kapūn! ǀCalakachi'xcuhui'ca Dios!

³⁹Palaj tunca ā'makapitzin fariseos ti ixtayāna'lh na'ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't, tahuānli:

—Mākelhtahua'kē'ni', cacāquilhni' ti tastālani'yān.

⁴⁰Jesús cākelhtilh:

—Iccāhuaniyān palh tzamā' nataquilhca'csla, chihuixni' natata'sa.

⁴¹A'cxni' lacatzuna'jtza' ixa'mā'cha', Jesús laktzi'lh cā'lacchicni' Jerusalén ē calhuanli ⁴²ē huanli:

—ǀTze ixuanli mimpālacataca'n xalani'n nac Jerusalén palh ixkexpa'ttit cahuālh chī nali'a'kapūtaxtuyā'tit, masqui huā'mā' quilhtamacuj! Chuhua'j tatzē'kni't ē jāla

cati'a'kapūtaxtutit. ⁴³ Namin a'ktin quilhtamacuj tū jā tze. Mintā'lāquiclhaktzi'ca'n natamin natayāhua a'ktin culalh ixmacni' mincā'lacchicni'ca'n ē nacātalitamacsti'li'yan calhāxcuahuālh. ⁴⁴ Nacātaliso'ktamacatāyan nac ti'ya't. Nacātamaknikō'yan milipō'ktuca'n ē natalakpaklhkō' ē jā catimakxtekli nūn a'ktin chihuix ixa'cpūn talhta'm. Chuntza' nacā'a'kspulayān ixpālacata jā lakapastit Dios a'cxni' ticālakmin ixcāmakapūtaxtūcū'tunān.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22

⁴⁵ Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cātamacxtu tī ixtastā'nāmā'nalh ē ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtin templo. ⁴⁶ Cāhuanilh:

—Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic xmān ixpūtlahuacan oración.” Chī tlahua'pā'na'tnit limāxtuni'tantit hua'chi ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'ni'n.

⁴⁷ Ixlakaliyān Jesús ixmāsu'yumā'lh nac templo. Ixtaputzani'mā'nalh chī natalimāknī xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē nā māpa'ksini'ni'n.

⁴⁸ Jā ixtamaclani' chī natalimāknī ixpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ca'cs ixtakexmatmā'nalh.

20

Ixlīmāpa'ksin Jesús

Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33

¹ A'ktin quilhtamacuj Jesús ixcāmāscā'timā'lh tachi'xcuhui't nac templo ē ix-cāmāsu'yuni'mā'lh chī tze nali'a'kapūtaxtucan. Tachilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē nā xanapuxcu'nu' israelitas. ² Tahuaniilh:

—Caquilāhuanij: ¿Tī ixlīmāpa'ksin cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tichu maxquī'n huā'mā' limāpa'ksin?

³ Palaj tunca cāhuanilh Jesús:

—Nā quit na'iccākelhasqui'niyān catūhuālh. Caquilākelhtij: ⁴ ¿Tī ixlīmāpa'ksin ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixlīmāpa'ksin Dios o ixlīmāpa'ksi'nca'n chi'xcuhui'n? Caquilākelhtij.

⁵ Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj Dios māpa'ksilh Juan, naquincākelhasqui'niyān: “¿Tū ixpālacata jā a'ka'i'ni'ta'ntit?” ⁶ Palh nahuaniyāuj chi'xcuhui'n tamāpa'ksilh, ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't naquincācucta'lamakniyān ixpālacata xlaca'n tahuan Juan ixlicāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuani't.

⁷ Chuntza' takelhtilh jā ixtaca'tzi tichu ixlīmāpa'ksin ixlīmā'kpaxīni'n Juan. ⁸ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tichu ixlīmāpa'ksin iccālītlahua huā'mā'.

Xalacca'tzāna' maksujni'n

Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11

⁹ Palaj tunca Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhui't. Cāhuanilh tū lica'tzini'can:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī cha'nli mayāc tū māsā'ta' uva. Ā'listān māsācua'nīlh ixti'ya't makapitzin tasācua'n natasucua i'tātna' ē makās a'lh ā'lacatin.

¹⁰ A'cxni' chilhtza' ixpūlan uvas, macā'lh i'scujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxquī'lh tū tamakalani't tū ixlā' ixtēcu' ti'ya't. Xlaca'n talacni'cui'lilh lacscujni' ē tzaj chuntza' māspi'tca. Jā tū tū maxquī'ca.

¹¹ Palaj tunca ixtēcu' pū'uva macā'mpālh ā'chā'tin ixlacscujni'. Nā chuntza' tlahuaca chī xapūla; lacni'cui'līca ē talakapalalh ē chuntza' māspi'tca. ¹² Ixlīmaktu'tun macā'mpālh ā'chā'tin. Nā xla' mātakahui'ca ē makatzā'laca.

¹³ Ā'listān ixtēcu' ti'ya't huanli: “¿Tūchu na'ictlahua? Na'icmacā'n quinka'hua'cha tī icpāxquī'. A'cxni' nalaktzi'ncan palhāsā' nalakachi'xcuhui'can.” ¹⁴ A'cxni' talaktzi'lh ka'hua'cha, tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī ixlā' nahuanikō' tū ka'lhī ixtā'ta'. Camakniuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ¹⁵ Tamāxtulh nac pū'uva ē tamakniilh.

Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Ixtēcu' pū'uva, ħtū puhua'nā'tit nacātlahuani' tī ixtamakscujmā'nalh? ¹⁶ Na'a'n ē nacāmālaksputūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzin xtum tasācua'n.

A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli huā'mā' tachihuin, tahuanli:

—jNūn calacasqui'nli Dios!

¹⁷ Jesús cālaktzi'lh ē huanli:

—ġTū huanicu'tun tū tatzo'kni' na ixtachihuin Dios? Chuntza' huan:

Tapācna'ni'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

¹⁸ Jesús chihuina'mpālh:

—Tī jā tzej takexmata quintachihuin, xlaca'n hua'chi tī talī'a'kchekxlal chihuix ē tatakāhui'lh. Tī jā ta'a'ka'i' quintachihuin, xlaca'n hua'chi tī cā'a'klhta'lal ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanilh.

Ixpālacata tamātā'jin

Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17

¹⁹ Xanapuxcu'nu' pālējni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin titachi'pacu'tunli Jesús palaj tunca huā'mā' quilhtamacuj ixpālacata taca'tzilh xlaca'n hua'chi scujnu'ni'n nac pū'uva. Jā tachi'palh ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't. ²⁰ Palaj tunca cālakmacā'nca maktaka'lhna'ni'n tī ixtatasu'yu lactzeya chi'xcuhui'n. Cālakmacā'nca natakekmatxtu catūhuālh tū tzē natalimālacsu'yun. Chuntza' tzē ixtalimālacapū'lh na ixlacatin gobernador. ²¹ Ū'tza' talikelhasqui'nih huā'mā':

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāuj tū hua'na' ē tū māsuy'ya' ū'tza' ixlīcāna'. Icca'tziyāuj hui'x jā catlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuina'nān tachi'xcuhui't. Hui'x lacxtim cālaktzi'na' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Hui'x tzej māsuy'ya' chī Dios lacasqui'n.

²² ġĒ tze na'icxokoyāuj tū māta'jini'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

²³ Jesús ixca'tzi xman ixtalilaktzi'ncu'tun ē cākelhasqui'nih:

—ġTū ixpālacata quilalilaktzi'ncu'tunāuj? ²⁴ Caquilāmasu'yuni'uj tumin tū lixokocan. ġTichu ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumin ē tichu ixtacuhuini' tatzo'kni'?

Takelhtilh:

—Ixla' emperador.

²⁵ Palaj tunca cāhuanilh:

—Camaxqui'tit emperador tū ixla' ē camaxqui'tit Dios tū ixla'.

²⁶ Jā tū tamaclalh tū tzē ixtalimālacsu'yu tū ixuan ixlacatinca'n tachi'xcuhui't. Tali'a'cnilh chī kelhtini'lh ē chuntza' taquilhca'cslalh.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'

Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27

²⁷ Ā'listān makapitzin saduceos talaka'lh Jesús. Xlaca'n tamāsuy'ya' jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talīhuanilh Jesús:

²⁸ —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quincāmakxtekni'ni'tan huā'mā' tatzo'kni': Palh nani chā'tin chi'xcu' tī tamakaxtokni'ttza' ē palh nimakxtekli ixpuscāt ē jā tī ixka'hua'cha, ixlacasqui'nca i'stancu natā'tamakaxtoka tī nimaka'ncani't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuhui' ixka'hua'cha nahuan xapuxcu' tī nini'ttza'.

²⁹ Ixtahui'lāna'lh kelhatojon litā'timin. Xapuxcu' tamakaxtokli ē jā ka'lhilh i'ska'ta' a'cxni' nilh. ³⁰ Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī nimaka'ncani'ttza' ē chuntza' nīpāl hui'xcu'; jā tī chā'tin i'ska'ta' makxtekli. ³¹ Ixlīchā'tu'tun tā'tamakaxtokpāl hui'xcu' tī nimaka'ncani'ttza' ē nā chuntza' ixlīkelhatojon ē ixlipō'ktuca'n tanilh; jā tī chā'tin i'ska'ta'ca'n tamakxtekli.

³² Ā'listān nā puscāt nilh. ³³ A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ġtichu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtokni't.

³⁴ A'cxni' Jesús cākelhtilh:

—Huā'tza' nac cā'quilhtamacuj tamakaxtokcan ē tamāmakaxtoka ixtzu'ma'janca'n.

³⁵ Tī natalacastālancuana'mpala ē natachā'n nac a'kapūn jātza' catitatamakaxtokli ē jātza' catitalāmāmakaxtokli, ³⁶ ē jātza' maktin catitanilh. Chuntza' natala hua'chi ixāngeles Dios. Ixlacstin Dios natahuan ixpālacata talacastālancuana'ni't. ³⁷ Nā Moisés quincāmāca'tziniyān chī nini'n natalacastālancuana'mpala, a'cxni' tzo'kli ixpālacata

pützuna'j qui'hui' tū ixlamamā'lh. Tzo'kli chī Māpa'ksini' ū'tza' ixDios Abraham ē ixla' Isaac ē ixla' Jacob. ³⁸Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā ixlaca'n xanin. Dios cālaktzi'n ixlipō'ktuca'n talakahuan.

³⁹Palaj tunca ā'makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin tahuanih Jesús:
—Tzej kelhtini'ni'ta'.

⁴⁰Ē jātza' talihui'lilh natakelhasqui'ni catūhuāl.

Cristo ī'xū'nātā'nat David

Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37

⁴¹Jesús cāhuanilh:

—¿Chī lihuancan Cristo tī Dios hui'lilh ixlimakapūtaxtūnu' ū'tza' ī'xū'nātā'nat David?

⁴²David tzo'kli nac libro tū huanican Salmos:

Māpa'ksini' Dios huanilh quiMāpa'ksini':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j, ⁴³hasta a'cxni' na'iccāskāhui'kō' mintā'lāquiclhaktzi'.”

⁴⁴Palh David lichihuina'nli ī'xū'nātā'nat ē mājāpācuhih ixMāpa'ksini', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalitaxtu —huanli Jesús.

Jesús cālīmālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin

Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54

⁴⁵Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtakexmatmā'nalh ē Jesús cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

⁴⁶—Catamaktaka'lhtit ē jā ticāta'a'kskāhui'yān xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin tī tapūlatā'kchokocu'tun xapūlhmā'n ixl'u'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacāta'chihuina'nca ē cacālakachi'xcuhui'ca nac cā'tejen. Na ixtemploca'n israelitas xla'ca'n taquilh-pūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n cacālakachi'xcuhui'ca jā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁷Xlaca'n ta'a'kskāhui'makti ixchicca'n tī ixcānimaka'ncani'ttza' ē ā'listān naj tunca ta'orarlī jā nacālaktzi'ncan ē chuntza' tali'a'kskāhui'ni'n. Ā'chulā' natapātini'n xla'ca'n ē jā ā'makapitzin.

21

Tū māsā'lh xcamanin tī nīmaka'ncani't

Mr. 12:41-44

¹Jesús ixu'l'hus nac templo ē cālaktzi'lh chī lacricujnu' ixtamojō lhūhua' tumin jā māqui'can tumin tū lakalhu'mancani't Dios. ²Nā laktzi'lh chā'tin tī nīmaka'ncani't ē xcamanin. Mojlōh pektu' ixtumin ixla' cobre tū jā tapalaxla'. ³Jesús huanli:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān. Huā'mā' xcamanin tī nīmaka'ncani't māsā'ni't tū ā'chulā' ixtapalh na ixlacatin Dios ē jā ā'makapitzin. ⁴Xlaca'n tamāsā' tū cāquītāxtūni'ni'ttza'. Xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, māsā'kō'lh tū ixlīhuā'yan.

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2

⁵Ā'makapitzin ixtalichihuina'mā'nalh chī ixlitzēhuani't templo ē ixlitzēhuani't chihuix ē ixlipō'ktu tū chī'xcuhui'n ixtalimini'ni't Dios. ⁶Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahui'lh. Ixlipō'ktuca'n natapaclhō' ē talhta'm nalacā.

Tū nalica'tzīcan a'cxni' na'a'kspata cā'quilhtamacuj

Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23

⁷Palaj tunca takelhasqui'nilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' na'a'kspula tzamā? ¿Chī na'iclica'tziyāuj palh palaj na'a'kspula tū hua'nti?

⁸Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit ē jā nacāta'a'kskāhui'yān ixpālacata lhūhua' chī'xcuhui'n natahuan taka'lhī quilīmāpa'ksin. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacni't.” Natahuampala: “Chuhua'j chilhtza' ixquilhtamacuj Cristo.” Jā tistālani'yā'tit. ⁹Nakexmatcan chī sā'nan jā lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīniyān chī tatā'kaqui' tachi'xcuhui't. Jā tijicua'nā'tit ixpālacata huā'mā' pūla na'a'kspula ē ā'listān na'a'kspata cā'quilhtamacuj.

¹⁰ Cāhuanipāl̄h:

—Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksīni' naskāhui'cu'tun ā'chā'tin. ¹¹Palha' natachiqui ti'ya't ē calhāxcuahuālh na'a'nantatzi'ncstat ē lhūhua' ta'jatāt. Lijicua' tū natatasu'yu nac a'kapūn ē laka'tla'n lī'a'cnīn.

¹²Pūla nacātachi'payān hui'xina'n ē nacātamakapātīnīnān. Nacātalē'nān nac templo natlahuacan justicia, ē nacātamānūyān nac pūlāchi'n ē nacātalē'nān ixlacatinca'n reyes ē gobernadores ixpālacata quilā'a'ka'i'ni'yāuj. ¹³Chuntza' tzē naquilālīchihuīna'nāuj. ¹⁴Calihui'li'tit jā nālī'a'ktuyunā'tit chī nālītamaktāyayā'tit. ¹⁵Quit na'iccāmāsu'yuni'yān tachihuīn ē na'iccāmāxquī'yān talacapāstacni' ē chuntza' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n jā caticāskāhui'n ē jā catitā'lāhua'nitit.

¹⁶Hui'xina'n nacāmācamāstā'yān mintāta'ca'n ē mintzi'ca'n ē mintā'timīnca'n ē mintalakapasni'ca'n ē minamigoca'n. Ā'makapitzin hui'xina'n nacātamaknīyān. ¹⁷Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't nacātaquiclhaktzi'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁸Jā caticāyujni'n nūn kentin miya'jca'n. ¹⁹Calihui'li'tit natāyani'yā'tit ē a'cxni' na'a'kspulakō', naka'lhī'yā'tit milatamatca'n.

²⁰A'cxni' nalaktzi'nā'tit Jerusalēn lītamacsti'li'nī't soldados, naca'tziyā'tit palaj nalactlahuacan cā'lacchicni'. ²¹Palaj tunca ixlacasqui'nca natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac estado Judea. Tī tahui'lāna'lh nac Jerusalēn ixlacasqui'nca natataxtuyācha'. Tī ta'a'nī't nac cā'tacuxtu jā catitaspī'tli nac cā'lacchicni'. ²²Ē tzamā' quilhtamacuj ū'tza' napūpātīn'ncan. Namākentaxtūcan ixlipō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

²³Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīni'n ē tī tamātzi'qui'ni'ncus ixpālacata lhūhua' tapātīn na'a'nān. Ixtasitzi' Dios nacāmākapātīnīn tachi'xcuui't.

²⁴Makapitzin natāni nac guerra ē ā'makapitzin xatachi'n nacālē'ncan lacatin nac cā'lacchicni'. Tī xalanī'n makat natalactlahua ixlīka'tla' nac Jerusalēn ē natamaknī xalanī'n a'nntza' hasta a'cxni' Dios nahuan jātza' catatlahualh.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālh mā'n

Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37

²⁵Jesús cāhuanipāl̄h:

—Palaj tunca na'a'nān lī'a'cnīn nac cā'quilhtamacuj ē nac mālhcuyu' ē nac sta'cu. Xalanī'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj natatamakchuyikō' ē nūn catitaca'tzil̄h tū natatlahua. Najicua'xnīncan chī namacasā'nān mar. ²⁶Tachi'xcuui't natajicua'xnīkō' a'cxni' natalacapāstaca tū nacā'a'kspula huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Hasta nac a'kapūn natachiqui. ²⁷A'cxni' naquilaktzi'ncan quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n chī na'icpūmin nac pokl-hnu'. Na'icka'lhī lhūhua' lītli'hui'qui ē tzēhuani't na'icxkaka. ²⁸A'cxni' natzucu a'kspula huā'mā', calīpāxuhua'tit ē catalacayāhua'tit ixpālacata palaj na'a'kapūtaxtuyā'tit.

²⁹Nā cāhui'līni'lh huā'mā' tamāsu'yun:

—Calaktzi'ntit xaqui'hui' higo ē catūhuālh qui'hui'. ³⁰A'cxni' tasu'yutzā' a'kapu'mā'lh qui'hui' a'cxni' naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' lhcācnan. ³¹Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanīyān, naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'.

³²Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā catitanikō'lh hasta a'cxni' jāna'j cati'a'nal̄h ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanīn. ³³Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa tī'ya't, jā maktin catispūtlī quintachihuīn; namākentaxtūkō'can.

³⁴Cuenta catlahua'tit ē jā camakxtektit palha' nala milīstacna'ca'n ixpālacata vicio ē taka'chīn ē nūn ixpālacata catūhuālh tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Caskalalhtahui'la'tit; xamaktin namin huā'mā' quilhtamacuj. ³⁵Namin hua'chī a'ktin a'ktā'lh tū xamaktin yuja. Lacxtim chuntza' nacā'a'kspula ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁶Tacāxni'j catahui'la'tit ē pō'ktu quilhtamacuj nasqui'ni'yā'tit Dios ē chuntza' tzē nalītāyani'yā'tit ixlipō'ktu tzamā' tū na'a'nān. Na'orarli'yā'tit ē chuntza' tzē natāyayā'tit na quilacatin quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

³⁷Cā'cuhi'ni' Jesús ixmāsu'yu nac templo ē cā'tzi'sni' ixa'n tahui'la nac sipej jā huanican Olivos. ³⁸Tachi'xcuui't tzi'saj ixta'a'n nac templo natakexmata tū Jesús iccāhuani.

22

Talichihuina' nli natachi' pa Jesús

Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53

¹ Lacatzuna'jtza' ixmimā'lh ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. ² Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin ixtaputzamā'nal hī natalīmāmaknīnīnī'n Jesús. Ixtajicua'n tachi'xcuhui't.

³ Palaj tunca skāhui'nī' tanūni'lh Judas tī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Iscariote. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuani't. ⁴ Xla' ū'tza' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' policīa' tī ixtamaktaka' lha templo. Ū'tza' cātā'chihuīna'nli hī nacālīmacamaxquī' Jesús. ⁵ Xlaca'n tapāxuhuakō'lh ē tahuanih natamaxquī' tumīn. ⁶ Judas cākelhtil' ē tzuculh putzani' hī tzē nalīmacamāstā' Jesús a'cxni' jā lhūhua' ixtahui'lāna'lh tachi'xcuhui't.

Jesús cātā'huā'yalh ixapóstoles

Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

⁷ Ixtzucumā'lhtza' cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā litlahuacani't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj ixlacasqui'nca namaknīcan a'ktin xaska'ta' purecu' tū nalakahui'līcan Dios. ⁸ Jesús cāmaca'lh Pedro ē Juan ē cāhuanilh:

—Capintit nacāxtlahua'ya'tit jā nahua'yāuj purecu'.

⁹ Xlaca'n takelhasqui'nilh:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj?

¹⁰ Jesús cākelhtilh:

—A'cxni' natanū'yā'tit nac cā'lacchicni', napāxtokā'tit chā'tin chi'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit hasta jā natanūyācha' nac chic ¹¹ ē nahuaniyā'tit itxēcu' chic: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā hui'lh cuarto jā tzē na'iccātā'hua' quisujnu'nī'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹² Palaj tunca nacāmāsu'yuni'yān a'ktin ka'tla' cuarto cāxyā'ltza' ixlē'ktu' piso. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilīhua'ca'n.

¹³ Ta'a'lh ē chuntza' tamākentaxtūlh hī Jesús cāhuanilh, ē tacāxtlahualh lihua'.

¹⁴ A'cxni' lacchā'lh hora, Jesús ē ixapóstoles tatahui'lh tahuā'yan. ¹⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Xa'iccātā'huā'yancu'tunān huā'mā' smalanka'n ixpālacata quit palaj na'icni'.

¹⁶ Chuhua'j ā'xmān na'iccātā'huā'yanān hasta a'cxni' namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu tū Dios māpa'ksini'lh.

¹⁷ Palaj tunca tayalh vaso tū ixlitzumā'lh xaxcān uva ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Camaktini'ntit ē cahua'tit milipō'ktuca'n. ¹⁸ Quit jātza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' nalaktzī'nā'tit hī Dios māpa'ksini'nkō'.

¹⁹ Ixlitzā'la tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē māpitzilh. Cāmaxquī'lh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quimacni' tū macamāstā'mā'ca mimpālacataca'n. Chuntza' natlahua'yā'tit naquilā'ilacapāstacāuj.

²⁰ Nā chuntza' tlahuapāl' vaso a'cxni' tahuā'yankō'lh ē cāhuanilh:

—Xaxcān uva tū pūhui'lh huā'mā' vaso, ū'tza' quinka'lhni'. Ū'tza' tū licāxtlahuaca xasāsti' talacāxtlahuan ixpālacata hī Dios nacālīmakapūxtūtū tachi'xcuhui't. Quinka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n mimpālacataca'n.

²¹ Chuhua'j hī hui'lh quimacan nac mesa, nā chuntza' hui'lh ixmacan chi'xcu' tī naquimacamāstā'. ²² Quit Chi'xcu' xala' Tā'lh mā'n ē naquina'kspula chuntza' hī tatzō'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chi'xcu' tī naquimacamāstā'; nalīpuhuan —huanli Jesús.

²³ Palaj tunca tatzuculh talākelhasqui'nī chā'tunu' xlaca'n tī ixmacamāstā'lh.

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

²⁴ Palaj tunca tatzuculh talālītā'chihuīna'n tīchu hī xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca.

²⁵ Jesús cāhuanilh:

—Reyes tamāpa'ksī hua'chi ixtēcu'ca'n tachi'xcuhui't ē tachi'xcuhui't tahuan lactze reyes. ²⁶ Jā chuntza' tila'yā'tit hui'xina'n. Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca chī hui'xina'n xla' nala chuntza' chī xastancu. Tī namāpa'ksini'ncu'tun ixlacasqui'nca nala chuntza' chī chā'tin tasācua'. ²⁷ ¿Tichu puhua'na' ā'chulā' ixlacasqui'nca, tī huā'yamā'lh o tī mojomā'lh pulātu? ¿Ē jā ixlicāna' ā'chulā' ixlacasqui'nca tī huā'yamā'lh? Quit iclitaxtulh chuntza' chī tī mojomā'lh mimpulātuca'n.

²⁸ Hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj quilātā'latlā'huanāuj masqui lhūhua' tū ixquina'kspula. ²⁹ QuinTāta' quimaxqui'lh quilimāpa'ksīn, ē nā quit na'iccāmaxqui'yān milimāpa'ksīnca'n. ³⁰ Chuntza' na'iccātā'huā'yanān jā na'icmāpa'ksīni'n. A'ntza' natahui'la'yā'tit ē nacāputzāna'nīyā'tit kelhacāujtu' tribus tī israelitas.

Jesús huanilh Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38

³¹ Nā Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixpālacata skāhui'ni' cālilaktzi'ncu'tunān palh tzē nacā'a'kskāhui'yān. ³² Quit icsqui'ni'lh Dios mimpālacata, Simón. Icsqui'ni'lh jā catipātza'nkākō'j ixlipō'ktu tū a'ka'i'nī'ta'. Hui'x a'cxni' naquintalakspitni'palaya', cacāmaktya' mintā'timin.

³³ Simón Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclihui'lī na'ictā'a'nān hasta nac pūlāchi'n ē na'ictā'nīyān.

³⁴ Jesús huanilh:

—Pedro, icuaniyān huā'mā' quilhtamacuj, a'cxni' jāna'j ta'sa puyux, maktu'tun naquin-quilhtatzē'ka ē nahua'na' jā quilakapas'.

Ixtalacatzuna'jīmā'lh hora tū napūpātini'n Jesús

³⁵ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' iccāmacā'n ē jā lī'pintit mimpūtumīnca'n nūn mimurrallha'n nūn minca-chi'ca'n, ¿ē cāspu'tni'n tū ixmaclacasqui'nā'tit?

Xlaca'n tahuanli:

—Jā tū.

³⁶ Palaj tunca cāhuanilh:

—Chuhua'j xtum iccāhuaniyān. Tī ka'lhī ixmurrallh, calē'lh ē calē'lh ixpūtumīn. Palh jā ka'lhī ixmachīta, castā'lh ixchamarra nalitamāhua. ³⁷ Ú'tza' iccāhuaniyān ixpālacata quit na'icmākentaxtū ixlipō'ktu tū tatzo'kni' quimpālacata. Chuntza' tatzo'kni': Laktzi'nca'n hua'chi chā'tin tī jā tze.

Chuhua'j ixlipō'ktu tū tatzo'kni' quimpālacata, ixlacasqui'nca nakentaxtu.

³⁸ Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tahuanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', ā' hui'lh kentū' machīta.

Jesús kelhtīni'lh:

—Tzetza'.

Jesús orarlīh jā huanican Getsemani'

Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42

³⁹ Palaj tunca Jesús taxtulh nac cuarto ē chī ixlīsmānīni'ttza', a'lh nac sipej jā huanican Olivos. Tastālāni'lh ī'scujnu'nī'n. ⁴⁰ A'cxni' tachā'lh, cāhuanilh:

—Na'orarlīyā'tit jā nacāta'a'kskāhui'yān a'cxni' nacātālilaktzi'ncu'tunān.

⁴¹ Palaj tunca Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh na'orarlī. ⁴² Huanli:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x lacasqui'na', caquimā'a'kapūtaxtu huā'mā' tapātīn. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

⁴³ Palaj tunca tasu'yuni'lh chā'tin ángel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuina'nli Jesús namaxqui' tatli'huilhtat. ⁴⁴ Lhūhua' xpātīni'mā'lh, ē Jesús ā'chulā' squi'ni'lh Dios. Ī'skakana'mā'lh ixpālacata lhūhua' xpātīni'mā'lh. Tasu'yulh hua'chi ī'sta'jmā'lh ixka'lhni' chī skakana'lh.

⁴⁵ A'cxni' orarlikō'lh, tāyall ē taspi'tli jā ixcāmakxtekni't i'scujnu'ni'n. Ixtalh-tatamā'nalh cāmacalalh ixpālacata ixcāskāhui'mā'lh talhtata ē ixtalīpuhuamā'nalh. ⁴⁶Palaj tunca cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata lhtatapā'na'ntit? Catā'kaqui'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacā-taskāhui'yān a'cxni' nacātalilaktzi'ncu'tunān.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11

⁴⁷Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tachā'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. Chā'tin ixlikel-hacāujtu' scujnu'ni'n ti iXuanicān Judas, ū'tza' ixcāpūlani'tēlha. Laktalacatzuna'jilh Jesús ē mu'sulh. ⁴⁸Palaj tunca Jesús huanilh:

—Judas, hui'x quilacamu'su'ya' ē chuntza' quilīmacamāstā'ya' quit, Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

⁴⁹A'cxni' talaktzi'lh tū ixa'kspulamā'lh Jesús, ti ixtatā'hui'lāna'lh takelhasqui'nīlh:

—¿Ē na'icmāxtuyāuj machita na'iccālihui'līni'yāuj?

⁵⁰Chā'tin i'scujni' mātakāhui'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kapekcāna'j. ⁵¹Jesús huanilh:

—Camakxtektit; jātza' catlahua'tit.

Palaj tunca Jesús xa'malh ixa'ka'xko'lh tasācua' ē tzej cāxlapālh. ⁵²Palaj tunca cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejini' ē xanapuxcu'nu' policia' ti ixtamaktaka' lha templo ē xanapuxcu'nu' israelitas, ixlīpō'ktuca'n ti ixtamini't tachi'pa, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata lita'nā'tit mimachitaca'n ē minqui'hui'ca'n? Hua'chi chi'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. ⁵³A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakali lakali nac templo, ¿tū ixpālacata jā quilāchi'pauj a'cxni'? Ā'cus milh minquilhtamacujca'n ē namāpa'ksīni'n ti jā tze.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús

Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27

⁵⁴Palaj tunca chi'paca Jesús ē lē'nca na ixchic xapuxcu' pālej. Pedro lacapunchuna'j i'stālani'tēlha. ⁵⁵A'ntza' tahuil'lih macscut nac tanquilhtin ē tatzuculh tasko'n. Nā Pedro tahuil'lh pu'nān. ⁵⁶A'cxni' laktzi'lh chā'tin tzu'ma'jāt jā i'sko'hui'lh, lakalaktzi'hui'lil'lh ē huanli:

—Nā huā'mā' chi'xcu' ū'tza' ixtā'latlā'huan Jesús.

⁵⁷Pedro kelhtatzē'kli ē huanli:

—Puscāt, jā iclakapasa.

⁵⁸Ā'listān ā'chā'tin laktzi'mpāl'lh ē nā huanilh:

—Nā hui'x ixcātā'latlā'hua'na' xlaca'n.

Pedro huanilh:

—Chi'xcu', jā quit.

⁵⁹Ixli'a'ktin hora ā'chā'tin lacatancs huanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' ixtā'latlā'huan ē xala' nac Galilea.

⁶⁰Palaj tunca Pedro huanilh:

—Chi'xcu', jā icca'tzi tū hua'na'.

Huā'mā' puntzuna' a'cxni' ixchihuīna'mā'lhcus Pedro, palaj tunca puyux ta'salh. ⁶¹Māpa'ksīni' Jesús talakspi'tli ē laktzi'lh Pedro, ē Pedro lacapāstacli chī ixuanini't Māpa'ksīni': "A'cxni' jā ā'ta'sa puyux, maktu'tun naquinkelhtatzē'ka ē nahua'na' jā quilakapasa." ⁶²Palaj tunca Pedro taxtulh ē ixtalīpuhuāt licalhuanli.

Lakapalaca Jesús

Mt. 26:67-68; Mr. 14:65

⁶³Chi'xcuhui'n ti ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús talakapalalh ē tatucslī. ⁶⁴Talakachi'lh ē talacala'sli ē tahuuilh:

—¿Calakapasti tichu lacala'sni'!

⁶⁵Lhūhua' ixtahuani catūhuālh ixpālacata ixtamāmāxani'cu'tun.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'ni'n israelitas

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24

⁶⁶ A'cxni' xkakah, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin, ē talē'lh Jesús na ixlacatinca'n māpa'ksini'nī'n tī ā'chulā' ixtamāpa'ksini'n. A'ntza' kelhasqui'nica:

⁶⁷—Caquilāhuaniuj: ¿Ē hui'x Cristo tī Dios hui'līnī't ixlīmakapūtaxtūnu'?

Xla' cākelhtilh:

—Masqui xa'iccāhuanin palh ixlicāna', jā ixquintilā'a'ka't'uj. ⁶⁸ Palh quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuāl, jā quintilākelhtūj nūn quintilāmakxtekui. ⁶⁹ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē chuhua'j quit na'ictahui'la na ixpektūcāna'j Dios tī ā'chulā' tunca māpa'ksini'n.

⁷⁰ Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ī'Ska'ta' Dios?

Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna'. Chuntza' chī huanā'tit.

⁷¹ Palaj tunca talāhuaniilh:

—Jātza' maclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān jā tze xla'. Quina'n kexmatnī'tauj tū lihuanli ixquilhni'.

23

Lē'nca Jesús na ixlacatin Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38

¹ Xlītza'la ixlīpō'ktuca'n tatāyakō'lh ē talē'lh Jesús na ixlacatin Pilato tī gobernador ixuani't. ² A'ntza' tatzuculh talimālacsu'yu ē tahuanlı:

—Iclaktzī'nī'tauj chī huā'mā' chi'xcu' cāmāmakchuyī tachi'xcuhūi't. Huanli jā ixlacasqui'nca naxokoyāuj ixlīxokot emperador, ē nā huanli ū'tza' Cristo tī Dios hui'līnī't ixlīmakapūtaxtūnu', ē huā'mā' tachihuīn huanicu'tun xla' xapuxcu'.

³ Palaj tunca Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

Jesús kelhtilh:

—Chuntza' chī huanī'ta'.

⁴ Palaj tunca Pilato cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē tachi'xcuhūi't:

—Jā tū icmaclani't tū xpālacata.

⁵ Xlaca'n palha' tahuanlı:

—Cāmāmakchuyīmā'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Judea chī māsuyumā'lh. Tzuculh māsuyu nac Galilea ē ixmāsuyutēlha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacatin Herodes

⁶ A'cxni' Pilato kexmatli huā'mā', kelhasqui'nini'lh palh xala' nac Galilea Jesús. ⁷ A'cxni' huanica ixlicāna' xala' nac Galilea, macā'ni'ca Herodes tī gobernador xala' nac Galilea ixuani't. Nā xla' ixmini't nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj.

⁸ A'cxni' Herodes laktzī'lh Jesús, līpāxuhualh xpālacata makāstza' ixlaktzī'ncu'tun. Ixkexmatnī't chī ixlichihuīna'ncan ē puhuanli nalaktzī'n a'ktin li'a'cnīn. ⁹ Lhūhua' catūhuāl kelhasqui'nīlh Jesús ē xla' jā tū kelhtilh.

¹⁰ Nā a'ntza' ixtahui'lāna'nkō'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin ē xlaca'n palha' ixtalimālacsu'yumā'nal. ¹¹ Herodes ē i'soldados talakmaka'lh Jesús ē tamālhekē'lh tzehuanī't lu'xu' hua'chi ixta' rey natalilitzī'n. Ā'līstān Herodes macā'ni'pāl Pilato. ¹² Chuntza' huā'mā' quilhtamacuj Pilato ixamigo tlhualh Herodes. Xapūla ixtā'lāquichlaktzī' ixuani't.

Jesús lichihuīna'nca chī namaknīcan

Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16

¹³ Pilato cāmākēstokpāl xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksini'nī'n ē tachi'xcuhūi't. ¹⁴ Cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālīmīni'uj huā'mā' chi'xcu' ē quilāhuaniuj cāmāmakchuyī tachi'xcuhūi't. Quit icelhasqui'nīnī'ttza' na milacatinca'n ē ca'tziyā'tittza' jā tū icmaclani'lh tū limālacsu'yuyā'tit. ¹⁵ Nā chuntza' Herodes jā tū maclani'lh.

Ū'tza' limacamimpalacha'. Laktzi'nā'tittza' chī jā tū tlahuani't nachī'can ē nani.
¹⁶ Na'iclimāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'listān na'icmakxteka.

¹⁷ Ixa'nān tahuī'lat ē ū'tza' Pilato ixlīmakxteka chā'tin tachi'n a'cxni' ixlāmā'lh cā'tani'.
¹⁸ Ixlīpō'ktuca'n tatzuculh tata'sa ē tahuani:

—¡Camāmaknīni'ni' huā'mā' ē camakxtekti Barrabás!

¹⁹ Barrabás ixlīchī'cani't ixpālacata xla' ē ixchi'xcuhui'n tatā'kaqui'lh ixpālacata tatā'lāquiclhaktzi'n māpa'ksīni'ni'n romanos ē hasta tamaknīni'lh. ²⁰ Pilato ixmakxteku'tun Jesús ē cātā'chihuīna'mpāl. ²¹ Ā'chulā' tata'sal'lh ē tahuani:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

²² Ixlīmaktu'tun Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't? Quit jā tū icmaclani't tū ixpālacata nalīmaknīcan. X mān na'iclimāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'listān na'icmakxteka.

²³ Xlaca'n ā'chulā' palha' tahuani caxtokohua'ca'ca. Palha' tahuani xlaca'n ē xanapuxcu'nu' pālejni', ē chuntza' talīskāhui'lh. ²⁴ Chuntza' Pilato tlahualh tū ixtalacasqui'n xlaca'n, ²⁵ ē makxteklī chī'xcu' tū ixtalacsacni't. Ū'tza' Barrabás tū ixmānūcani't ixpālacata tā'kaqui'lh ē maknīni'lh. Macamāstā'lh Pilato Jesús natatlahuani' tū ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27

²⁶ A'cxni' ixtalē'mā'nal' Jesús nataxtokohua'ca', tachi'palh chā'tin chī'xcu' tū ixuanican Simón ē xala' nac Cirene. Xla' ixtanūtēlha nac cā'lacchicni' Jerusalén ē sāmācu'qui'ca cruz ē māsālica Jesús.

²⁷ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan tī ixtacalhuantēlha ē talīpuhuanī ixpālacata Jesús. ²⁸ Jesús cālcalaktzi'lh ē cāhuanilh:

—Puscan xalani'n nac Jerusalén, jā cacalhua'ntit quimpālacata. Xatze nacalhua'nā'tit tū mimpālacatāca'n ē ixpālacatāca'n ē ixcāmāna'ca'n. ²⁹ Namin a'ktin quīlhtamacuj a'cxni' nahuancan: “Līpāxuhua tī jāla ka'lhī ī'ska'ta'. Līpāxuhua tī jā maktin lacatun-cuhui'lh ī'ska'ta' ē jā maktin mātzi'qui'nīlh.” ³⁰ A'cxni' tachi'xcuhui't natahuani sipej: “Caquilā'a'kta'pū'j”; ē natahuani ixmacni' sipej: “Caquilāmātze'kui.” ³¹ Palh chuntza' tlahuani'can xastaka qui'hui', ā'chulā' natlahuani'can xascahuahua. Palh chuntza' quintlahuani'can ē quit jā tū iclahuani't tū jā tze, ā'chulā' nacātlahuani'can tī tatlahualh tū jā tze —huanli Jesús.

³² Nā ixcālē'mā'ca chā'tu' maknīni'ni'n nacātā'maknīcan Jesús. ³³ A'cxni' tachā'lh jā huanican La Calavera (ū'tza' huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn), a'ntza' xtokohua'ca'ca Jesús ē nā chuntza' chā'tu' maknīni'ni'n ē chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē chā'tin na ixpekxtūxquī.

³⁴ A'cxni' ixtaxtokohua'ca'mā'nal, Jesús huanli:

—QuīnTāta', cacāmātza'nkēna'ni' ixpālacata jā taca'tzi' tū tatlahuamā'nal.

Soldados talītlahualh suerte ixlu'xu' Jesús natatapitzi chā'tunu' xlaca'n.

³⁵ Tachi'xcuhui't ixtayāna'lh ē ixtalaktzi'mā'nal ē hasta māpa'ksīni'ni'n talīlītzī'nli ē tahuani:

—Ā'makapitzi'n cāmakapūtaxtūlh. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtūlh ixlīmān palh ixlicāna' Dios lacsacni't ē hui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu'.

³⁶ Nā soldados ixtalīlītzī'mā'nal. Talaktalacatzuna'jīlh ē tamāhui'lh xaxcān vinagre.

³⁷ Tahuanih:

—Palh hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas, ca'a'kapūtaxtu milīmān.

³⁸ Ixua'ca'lh a'ktin letrero ixa'cpūn ē ixtatzo'kni' nac griego ē latino ē hebreo. Letrero ixuan: Ū'tza' huā'mā' ixpuxcu'ca'n israelitas.

³⁹ Chā'tin maknīni' tī ixtā'hua'ca'lh līlītzī'nli ē huanilh:

—Palh ixlicāna' hui'x tī Dios hui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu', ca'a'kapūtaxtu milīmān ē nā caquilāmakapūtaxtūj quina'n.

⁴⁰ Ā'chā'tin quīlhni'lh ixtā'maknīni' ē huanilh:

—¿Ē jā jīcua'ni'ya' Dios? Nā hui'x lacxtim pātini'mpā't. ⁴¹ Quina'n quīncāmini'ni'yān pātini'mā'nauj ixpālacata xokomā'nauj tū laclē'nauj. Huā'mā' chī'xcu' jā tū laclē'n.

⁴² Palaj tunca huanilh Jesús:

—Naquilacapāstaca a'cxni' namāpa'ksīni'na'.

⁴³Jesús kelhtilh:

—Ixlicāna' icuaniyān. Chuhua', huā'mā' quilhtamacuj naquintā'tahui'la'yā'chi nac a'kapūn.

Jesús nīlh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30

⁴⁴Hua'chi tastu'nūttza' ixuani't a'cxni' cā'pucsua' lakō'lh calhāxcuahuālh nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' lalh hasta hua'chi maktu'tun kōtanū. ⁴⁵Chi'chini' jā māxkakēni'lh. Lilakamilin nac templo ixlīmān taxtī'tli ē tapūpitzilh. Ū'tza' huā'mā' lilakamilin tū ixmāpitzitzi templo. ⁴⁶Palaj tunca Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—QuinTāta', icmacamaxqui'yān quilistacna'.

A'cxni' huankō'lh, nīlh.

⁴⁷A'cxni' capitān romano laktzi'lh tū a'kspulalh, laktaquilhpūtalh Dios ē huanli:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' tzeya chi'xcu' ixuani't.

⁴⁸Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ti tamil ē talaktzi'lh tū a'kspulalh, tatapanūlh ā'tzā' ē cācu'xatucstēlhacan ixpālacata ixlalīpuhuātca'n. Ta'a'lh na ixchicca'n. ⁴⁹Ixtalakapasni'n Jesús ē nā puscan ti ixtastālani'ni't nac estado Galilea makat tatāyalh ē ixtalaktzi'mā'nalh huā'mā'.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42

⁵⁰Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuini' José ē ū'tza' xala' nac Arimatea nac estado Judea. Ixcātā'tapa'ksī māpa'ksini'ni'n ti ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n israelitas. Tzeya chi'xcu' ixuani't. ⁵¹Ixa'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'. Jā lakatilh tū ixtatlahuani't māpa'ksini'ni'n ixpālacata Jesús. ⁵²Nā huā'mā' chi'xcu' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. ⁵³A'cxni' ixmāyujūni'ttza' nac cruz, limaksui'tli a'ktin lu'xu' ē mānūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihui. A'ntza' jāna'j ti chā'tin ixmā'cnūcāni't. ⁵⁴Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ixpūcāxtlahuakō'can ixpālacata ixlīlakali quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ixtzucumā'lh'tza'.

⁵⁵Puscan ti ixtatā'mini't Jesús nac estado Galilea ta'a'lh talaktzi'n lhu'cu' ē cuenta tatlahualh jā ixmāpi'cani't ixmacni' Jesús. ⁵⁶Tataspi'tli na ixchicca'n ē tacāxtlahualh perfume ē pomada ixa' ti nini't. Tapūjaxli quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī māpa'ksilh Moisés.

24

Jesús lacastālancuana'nli

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10

¹Tzi'saj domingo tzamā' puscan ta'a'mpālh nac pūtā'cnūn ē ixtalē'mā'nalh perfume tū ixtacāxtlahuani'ttza'. Ā'makapitzin puscan tatā'a'lh. ²A'cxni' tachā'lh, talaktzi'lh ixmāpānūcāni'ttza' chihui tū ixlīmālacchahuacani't pūtā'cnūn. ³Tatanūlh ē jā tamaclalh ixmacni' Māpa'ksini' Jesús. ⁴Tajicua'nli ē jā ixtaca'tzi tū natatlahua ē a'cxni' talaktzi'lh chā'tu' āngeles ti ixtatasu'yu hua'chi chi'xcuhui'n. Snapapa ixlu'xu'ca'n ixtahuani't ē ixtayāna'lh ixlacatzuna'jca'n puscan. ⁵Xlaca'n tajicua'nli, ē tatauquilhpūtalh ē āngeles cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata putzayā'tit na ixpu'nanca'n nini'n chā'tin ti lakahuanlitza'? ⁶Huā'tzā' jātza' tihui'lh. Xla' lacastālancuana'ni'ttza'. Calacapāstactit chī cāhuanin a'cxni' ixui'lhcus nac Galilea. ⁷Huanli chī ixlacasqui'nca Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmacamaxqui'can ti jā tzeya chi'xcuhui'n ē nataxtokohua'ca' ē ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'mpala.

⁸Palaj tunca puscan talacapāstacli ixtachihuīn Jesús.

⁹A'cxni' tataspi'tli nac pūtā'cnūn, tahuani'kō'lh kelhacājutin apóstoles ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzin. ¹⁰Puscan, xlaca'n cāhuanican María Magdalena ē Juana ē María ti ixtzi' Jacobo ē ā'makapitzin puscan huampala. ¹¹Apóstoles taxexmatli hua'chi takelhkamān tū ixcāhuanimā'ca ē jā ta'a'ka'i'lh.

¹² Masqui jā ta'a'ka'i'lh, Pedro taxtulh ē tu'jnulh nac pūtā'cnūn. Taquilh pūtalh ē talacanūlh ē laktzi'lh xmān lu'xu' jā ixmā'lh. A'lh na ixchic ē ixli'a'cnimā'lh ē ixlacapās-tacmā'lh tū a'kspulanī't.

Na ixtej cā'lacchicni' Emaús

Mr. 16:12-13

¹³ Ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj chā'tu' tī xtastālani'nī't Jesús, ixta'a'mā'nalh a'ktin nac cā'lacchicni' jā huanican Emaús. Ū'tza' hua'chi a'kcāujtin kilómetros ixlimakat Jerusalén. ¹⁴ Ixtalitā'chihuina'ntēlha ixlipō'ktu tū ixa'kspulanī't. ¹⁵ Lihuan ixtalitā'chihuina'mā'nalh ē ixtalālihuani'mā'nalh, Jesús cālaktalacatzuna'jilh ē tzuculh cātā'tlā'huan. ¹⁶ Masqui talaktzi'lh, jāla talakapasli xipālacata catūhuālh talitamachuyilh. ¹⁷ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū lichihuina'ntēlhayā'tit? ¿Tūchu lilipuhua'nā'tit?

¹⁸ Chā'tin tī huanican Cleofas kelhtini'lh:

—Ixlipō'ktu tachi'xcuui't taca'tzikō' tū a'kspulalh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj. ¿Hui'x tī ixui'la'chi a'ntza' ē jā ca'tziya'?

¹⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Tū lalh?

Tahuanilh:

—Lhūhua' tū a'kspulalh xipālacata Jesús xala' nac Nazaret tī a'kchihuina' ē ixka'lhī litli'hui'qui na ixlacatin Dios ē na ixpu'na'i'tāta'n tachi'xcuui't. Ū'tza' litasu'yulh tū tlhualh ē tū huanli. ²⁰ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksini'nī'n tamacamāstā'lh namaknican ē naxtokohua'ca'can nac cruz.

²¹ Quina'n xa'icka'lhimā'nauj ū'tza' xla' tī nacāmakapūtāxtū israelitas. Ixlilakatu'tuntza' quilhtamacuj chuhua'j a'cxni' a'kspulalh. ²² Ā'makapitzin puscan na quilacpu'na'i'tāta'n quincātalimekē'klhani'tan. Tzi'saj taquīlalh nac pūtā'cnūn, ²³ ē jā talaktzi'lh ixmacni' Jesús ē tataspi'tli. Quincātahanin talilakachuyalh ángeles tī cāhuanilh lakahuan Jesús. ²⁴ Palaj tunca ā'makapitzin quincompañerosnu'ca'n taquīlalh nac pūtā'cnūn ē chuntza' chī tahuaniilh puscan, chuntza' tamaclalh. Jā talaktzi'lh Jesús.

²⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Jā lacaca'tziyā'tit. ¿Jā'cxni' na'a'ka'i'yā'tit ixlipō'ktu tū tahuani a'kchihuina'nī'n?

²⁶ Cristo tī Dios hui'lini't ixlimakapūtāxtūnu', ¿ē jā ixlacasqui'nca pūla napātini'n chuntza' ē ā'listān natanū jā xkaka?

²⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'kō' ixlipō'ktu tū tzo'kcani't na ixtachihuīn Dios ē tū lichihuina'n xla'. Tzuculh tū tzo'knuñi't Moisés ē cāmāsu'yuni'lh tū ixtatzo'knuñi't ixlipō'ktuca'n profetas.

²⁸ A'cxni' tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixta'a'mā'nalh, tasu'yulh hua'chi Jesús ixa'mā'lh ā'chulā' pekanācha'. ²⁹ Xlaca'n cuesa tahuaniilh natachoko ē tahuaniilh:

—Xatze catachoko. Licua' tzi'suamā'lhtza'. Cā'pucsua'tza'.

Palaj tunca Jesús cātā'tanūlh nac chīc.

³⁰ A'cxni' tatahui'lh tahuā'yan, xla' tayalh pāntzīn ē māsā'lh tapāxcatca'tzīn ē māpitzilh ē cāmāxqui'lh. ³¹ Palaj tunca huā'mā' tza'la hua'chi tzej talacahuāna'nli ē talakapasli ē xla' cālakspuñi'lh.

³² Xlaca'n talāhuanilh:

—¿Ē chā jā ixlicāna' quina'n lipāxuhua'j a'cxni' ixquincāmāsu'yuni'tēlhayān ixtachihuīn Dios?

³³ Xamaktin tachi'papālh ixtejca'n. Jā tatamakapalilh nūn macsti'na'j. Tataspi'tpālh nac Jerusalén ē cātā'lāpāxtokli kelhacāujtin apóstoles jā ixtatakēstokni't ē ā'makapitzīn.

³⁴ Cāhuanica huā'mā' chā'tu':

—Ixlicāna' lacastālancuana'nli Māpa'ksini'. Tasu'yuni'lh Simón.

³⁵ Palaj tunca xlaca'n cāhuanilh chī cā'a'kspulalh nac tej ē chī talakapasli Jesús a'cxni' māpitzilh pāntzīn.

Jesús cātasu'yuni'lh i'scujnu'nī'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23

³⁶ A'cxni' ixtalīchihiuīna'mā'nalhcus tzamā', a'cxni' Jesús tāyalh na ixpu'na'i'tātca'n. Cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

³⁷ Cāmekē'klhaca ē tajicua'nli ē ixtapuhuan ixtalaktzī'mā'nalh espīritu. ³⁸ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? ¿Tū ixpālacata xtum puhua'nā'tit mina'cstuca'n?

³⁹ Calaktzī'ntit quimacani'n ē quintujani'n. Naquilālakapasāuj. Caquilāxa'mauj ē caquilāaktzī'uj. Espīritu jā ka'lhī quini ē lucut chuntza' chī quit.

⁴⁰ A'cxni' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'yuni'lh ixmacani'n ē ixtujani'n. ⁴¹ Masqui lipāxuhua talaktzī'lh, jāla ta'a'ka'i'lh. Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'lh lihua't?

⁴² Palaj tunca maxqui'ca pītzuna'j xatatzī'li' squi'ti' ē pītzuna'j xatachu'cu cera tū ka'lhī xaxcān. ⁴³ Xla' maktīni'lh ē hua'kō'lh na ixlacatīnca'n. ⁴⁴ Ā'listān cāhuanilh:

—Tū quina'kspulalh ū'tza' tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān. Ixlasasqui'nca na'icmākentaxtū ixlipō'ktu tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios quimpālacata, jā tzo'knulh Moisés ē profetas ē jā huanican Salmos.

⁴⁵ Palaj tunca cāmāasca'tilh ixtachihuīn Dios. ⁴⁶ Cāhuanilh:

—Chuntza' tatzō'kni'. Ixlasasqui'nca nanī Cristo tī Dios hui'līni't ixlīmakapūtaxtūnu'. Ixlasasqui'nca ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālanacuana'n jā tahui'lāna'ncha'nīni'n. ⁴⁷ Ixlasasqui'nca nacāmāsu'yuni'kō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ixpālacata Cristo. Natzucucan nac Jerusalén ē nacāhuanikō'can ixlacasi'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmātza'nkēna'ni'can. ⁴⁸ Hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tzamā' catūhuālh ixpālacata laktzī'nkō'tit. ⁴⁹ Chuhua'j calaktzī'ntit. Na'iccāmacamini'yān tū huanli quinTāta'. Natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'cxni' namaktīni'nā'tit lītli'hui'qui tū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Mr. 16:19-20

⁵⁰ Palaj tunca Jesús cālē'lh i'scujnu'nī'n nac tej hasta nac Betania ē makayāhualh ixmacani'n ē cāsicua'lanātlahualh. ⁵¹ Lihuan ixcāsicua'lanātlahuamā'lh, tzuculh tā'kayāhua na ixlacatīnca'n ē lē'nca nac a'kapūn. ⁵² Xlaca'n talaktaquilhpūtalh ē ā'listān lipāxuhua tataspi'tli nac Jerusalén. ⁵³ Pō'ktu quilhtamacuj ixtahui'lāna'lh xaka'tla' nac templo natamāka'tlī Dios. Amén.

San Juan

Ixtachihuīn Dios quītachi'xcuhui'lichi nac cā'quilhtamacuj

¹ A'cxni' jāna'j icxāxui'lican cā'quilhtamacuj, ixui'lhtza' chā'tin tī tzamā' Tachihuīn. Chuntza' huanican ixpālacata ū'tza' quincāmāsu'yuni'yān Dios. Xla' ixtā'hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' Dios. ² Xapūla ixtā'hui'lh Dios. ³ Tzamā' Tachihuīn cāxui'lilh ixlīpō'ktu tū a'nān; jā tū ixa'nalh palh jā cahuālh ū'tza'. ⁴ Ū'tza' māstā' latamat ē chuntza' litaxtulh a'ktin taxkaket ixpālacatata'n tachi'xcuhui't. ⁵ Ū'tza' chī a'ktin taxkaket tū māxxakēni'n a'ntza' jā nac cā'pucsua'. Skāhui'ni' xala' nac cā'pucsua' ē jāla skāhui' taxkaket.

⁶ Ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Juan, tī Dios macamilh. ⁷ Xla' milh nalichihuīna'n tī huanican taxkaket ē milh nacālīmaxquī' talacapāstacni' tachi'xcuhui't nata'a'ka'i'ni' tī huanican taxkaket. ⁸ Juan jā ū'tza' taxkaket. Xla' xmān quimāsu'yuchi huā'mā' tī ixlicāna' taxkaket. ⁹ Tī ixlicāna' taxkaket ixmimā'lhcus nac cā'quilhtamacuj. Xla' cāmāxxakēni'kō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹⁰ Xla' milh nac cā'quilhtamacuj. Masqui ū'tza' cāxui'lilh cā'quilhtamacuj, tachi'xcuhui't jā talakapasli. ¹¹ Tī ixla' ticālakmilh ē jā tamaktini'nli. ¹² Makapitzin ta'a'ka'i'lh. Ixli'pō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'lh, xla' cāmaxquī'lh litli'hui'qui natalitaxtu ixlacstīn Dios. ¹³ Chī talīlacatuncuhui' ixlacstīn Dios, jā chī talīlacatuncuhui' ixcamana'ca'n tachi'xcuhui't. Ixlacstīn Dios jā chī a'ktin ska'ta' tī lacatuncuhui'lh ixpālacata ixtapāxuānca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't. Dios ū'tza' tī cāmaxquī' ixlatamatca'n ixlacstīn.

¹⁴ Tī huanican Tachihuīn, xla' quītachi'xcuhui'lichi nac cā'quilhtamacuj. Xla' ixquincātā'hui'lan. Iclaktzi'uj chī ka'lhī litli'hui'qui. Huā'mā' litli'hui'qui ū'tza' ixla' tī ixlīmān i'Ska'ta' Dios. Xla' lalalhu'manīni'n ē pō'ktu tū huanli ū'tza' ixlicāna'. ¹⁵ Juan lichihuīna'nli ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' tī iclīchihuīna'nli a'cxni' icuanli tī icpūlani'ni't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Xla' ixui'lhtza' a'cxni' quit iclacatuncuhui'lh.

¹⁶ Quincātlahuani'ni'ta'n lhūhua' talakalhu'mān, ixpālacata xla' lalalhu'manīni'n. ¹⁷ Moisés quincāmāsu'yuni'n ixlīmāpa'ksin Dios. Jesucristo quincāmāca'tzīniyān tū ixlicāna' ē chī quincālakalhu'manān Dios. ¹⁸ Jā tī laktzi'ni't Dios nūn maktin. Tī ixlīmān i'Ska'ta' tī Dios pāxquī', ū'tza' quincāmāsu'yuni'ni'ta'n Dios.

Juan lichihuīna'nli Jesucristo

Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17

¹⁹ Israelitas xalanī'n nac Jerusalén talakmacamilh Juan makapitzin pālejni' ē levitas. Xlaca'n takelhasqui'nīlh Juan tichu xla'. ²⁰ Juan cālīmāsu'yulh ē cāhuanilh:

—Jā quit Cristo.

²¹ Takelhasqui'nīpāl'h:

—¿Tichu hui'x'? ¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī huanican Elías?

Juan huanli:

—Jā quit.

Takelhasqui'nīpāl'h:

—¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī icka'lhīmā'nauj?

Xla' kelhtīni'lh:

—Jā quit.

²² Takelhasqui'nīpāl'h:

—¿Tichu hui'x'? Caquilāhuaniuj ē chuntza' na'iccāhuaniyāj tī quincātamacamini'ta'n.

¿Tichu hui'x'?

²³ Juan cākelhtilh:

—Quit hua'chī tī palha' na'icuan nac cā'tzaya'nca ti'ya't: “Cacāxtlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n ē naxepa'tā'tit Māpa'ksini' a'cxni' namin.” Chuntza' huanli ixa'kchihuīna' Dios tī huanican Isafas, a'cxni' huanli: Camālaksajtīt ixtej Māpa'ksini'.

²⁴ Nā ixtahui'lāna'lh makapitzīn fariseos tī iccālakmacamincanī't Juan. ²⁵ Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata mā'kpaxīni'mpā't palh jā Cristo hui'x, nūn Elías, nūn ixa'kchihuīna' Dios tī icka'lhīmā'naui?

²⁶ Juan cāhuanilh:

—Quit iclīmā'kpaxīni'n xcān. Huā'tzā' hui'lh chā'tin tī jā lakapasā'tit. Nā xla' namā'kpaxīni'n. ²⁷ Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni' ixlīchī'can icxcalhi'.

²⁸ Pō'ktu huā'mā' a'kspulalh nac Betábara tuntacut nac Jordán, jā ixmā'kpaxīni'n Juan.

Jesús ixTamālacnūn Dios

²⁹ Ixlīlakalī Juan laktzī'lh Jesús ixlaktalacatzuna'jītēlha ē cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Calaktzī'ntit tī mimā'lh. Ū'tza' tī macamini't Dios ē ū'tza' huanican ixTamālacnūn Dios. Ū'tza' namāpānū quincuentaca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁰ Ū'tza' iclīchi-huīna'nli a'cxni' iccāhuanin: “Tī icpūlani'nī't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit ixpālacata xla' ixui'lh'tza' a'cxni' quit iclalatuncuhui'lh.” ³¹ Masqui quit jāna'j xa'iclakapasa, quit icmini't iclīmā'kpaxīni'n xcān ixpālacata tachi'xcuhui't nataca'tzī Dios macamilh tī icpūlani'nī't.

³² Nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzī'lh Espīritu Santo tī yujchi ē chilh na ixa'cpūn Jesús. Espīritu Santo tasu'yulh hua'chi a'ktin tantzasnān. ³³ Xapūla quit jā xa'icca'tzī tīchu xla'. Quihuanilh Dios tī quimacā'lh na iclīmā'kpaxīni'n xcān. Dios quihuanilh: “Nalaktzī'na' nayujāchi Espīritu Santo ē nachin na ixa'cpūn chā'tin. Huā'mā' chi'xcu' ū'tza' tī limā'kpaxīni'n Espīritu Santo.” ³⁴ Iclaktzī'nī'ttza' chī quihuanicani't. Ū'tza' iclīmāsu'yu quit ū'tza' huā'mā' i'Ska'ta' Dios.

Xapūla i'scujnu'nī'n Jesús

³⁵ Ixlīlakalī huampala Juan iccātā'layālh chā'tu' i'scujnu'nī'n. ³⁶ Laktzī'lh ixtētaxtumā'lh Jesús. Juan laktzī'lh Jesús ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' tī macamilh Dios ē tī huanican ixTamālacnūn Dios.

³⁷ Chā'tu' i'scujnu'nī'n Juan takexmatli ē tastālani'lh Jesús. ³⁸ Jesús talakspi'tli ē cālaktzī'lh ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—¿Tū putzayā'tit?

Xlaca'n tahuanihlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā hui'la'?

³⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Cata'ntit ē calaktzī'ntit.

Tatā'a'lh ē talaktzī'lh jā ixui'lh. Kōtanūtza' hua'chi maktā'ti'tza' ixuanī't, ē chuntza' a'ntza' tatachokolh tzamā' quilhtamacuj.

⁴⁰ Tzamā' chā'tu' tī tastālani'lh Jesús ixpālacata tū iccāhuanini't Juan, chā'tin ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro. ⁴¹ Palaj tunca Andrés putzalh ixtā'tin tī ixuanican Simón ē huanilh:

—Ictā'lāpāxtokuitza' Mesías. (Ū'tza' huanicu'tun: Cristo tī lacsacni't Dios.)

⁴² Andrés tā'a'lh Simón talaktzī'n Jesús. A'cxni' Jesús laktzī'lh Simón ē huanilh:

—Hui'x Simón, ixka'hua'cha Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas. (Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun: Pedro ē nā chihuix.)

Jesús cāta'sani'lh Felipe ē Natanael

⁴³ Ixlīlakalī huampala Jesús ixa'ncu'tun jā huanican Galilea. Tā'lāpāxtokli Felipe ē huanilh:

—Caquistā'ni'.

⁴⁴ Huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuanī't ē nā xala' a'ntza' Andrés ē Pedro. ⁴⁵ Felipe laka'lh Natanael ē huanilh:

—Iclaktzī'nī'tauj chā'tin tī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Moisés tzo'kli limāpa'ksin ē jā tatzo'knulh profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixka'hua'cha José xala' nac Nazaret.

⁴⁶ Natanael huanli:

—¿Ē tzē nataxtu tū xatze nac Nazaret?

Felipe kelhtilh:

—Cata't ē calaktzi'.

⁴⁷Jesús laktzi'lh Natanael lakmimā'lh ē lihuanli:

—Tī mimā'lh ū'tza' tzeyā israelita. Xla' jā a'kskähui'nin.

⁴⁸Natanael kelhasqui'nilh:

—¿Chī quilitakapasti?

Jesús huanilh:

—Quit iclaktzi'nī'ta'ntza' xapūla na ixtampīn nac ka'tla' qui'hui' a'cxni' jāna'j ixā'ta'sani'yān Felipe.

⁴⁹Natanael kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', hui'x ī'Ska'ta' Dios; hui'x puxcu' nalitahui'la'ya' nac Israel.

⁵⁰Jesús kelhtilh:

—Quina'ka'ī'ni'ya' xmān ixpālacata icuanin iclaktzi'nī'ta'n na ixtampīn nac qui'hui'. Nalaktzi'na'cus ā'chulā' xalaka'tla' tū na'ictlahua.

⁵¹Nā huanli Jesús:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Hui'xina'n nalaktzi'nā'tit a'kapūn laqui'yālh, ē ángeles tī nacāmacamin Dios. Xlaca'n natatahua'ca' ē natayujāchi na ixā'cpūn Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

2

Tamakaxtokca nac Caná

¹Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj tamakaxtokca nac a'ktin cā'lacchicni' jā huanican Caná, nac Galilea. Ixtzi' Jesús a'ntza' ixuī'lh. ²Nā ixuanicanī't na'a'n Jesús ē ī'scujnu'nī'n. ³Sputli xaxcān uva, ē ixtzi' Jesús huanilh:

—Jātza' tū xaxcān uva.

⁴Jesús kelhtilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' huā'mā', Nā'? Jāna'j tzucu tū quiltilahuat nahuan.

⁵Ixtzi' cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:

—Catlahua'tit ixlipō'ktu tū xla' nacāhuaniyān.

⁶Ixuī'lh pāchāxan tlāmam ixla' chihuix tū ixtamaclacasqui'n israelitas a'cxni' ix-tamakacha'ka'n chuntza' chī ixtahui'latca'n. (ixta'a'ka'ī' palh maklhūhua' ixta-makacha'ka'n, chuntza' natalitaxtu lactze na ixlacin Dios.) Pātunu' tlāmam ixtalī-tatzumā'lh pātu' o pātu'tun pūxka'tni'. ⁷Jesús cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:

—Cācālimātzuma'tit xcān tzamā' tlāmam.

Chuntza' xlaca'n tamātzumalh. ⁸Jesús cāhuanilh:

—Camācututit macstī'na'j ē calipini'tit tī cuenta lani' ixla' cā'tani'.

⁹Xla' kelhuāna'lh. Xaxcāntza' uva ixuanī't. Xla' jā ixca'tzī palh xcān ixuanī't ē ixta-lakpalini'ttza'. Ixtaca'tzī xmān tī ixtamacascujmā'nalh, ixpālacata ū'tunu'n ixtamojōnī't xcān. Chi'xcu' tī cuenta lani' cā'tani' ta'sani'lh tī ixtamāxtokmā'lh ¹⁰ē huanilh:

—Tahui'lat xapūla cāmaxqui'can tī cāta'sani'canī't xatze xaxcān uva. Á'listān, a'cxni' tzejtza' tako'tni't tī cāta'sani'canī't, cāmaxqui'can tū jā xatze. Ē hui'x ā'xmān māstā'pā't tū xatze.

¹¹Ū'tza' huā'mā' tū tlhualh Jesús nac Caná nac Galilea, ū'tza' xapūla lī'a'cnīn. Chuntza' limāsu'yulh ixlitli'hui'qui. Ī'scujnu'nī'n talī'a'ka'ī'ni'lh.

¹²Á'listān Jesús a'lh nac Capernaum. Tatā'a'lh ixtzi' ē ixtā'timīn ē ī'scujnu'nī'n. A'ntza' jā lakma'j tatahui'lh.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46

¹³Ixtalacatzuna'jīmā'lh ixcā'tani'ca'n lī'israelitas tū huanican pascua. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. ¹⁴Tanūlh xaka'tla' nac templo. A'ntza' cālaktzi'lh tī ixtastā'mā'nalh huācax ē borregos ē tantzasnān, ē ā'makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh na ixmesaca'n jā ixpūpakxtucan tumīn. ¹⁵Jesús tlhualh a'ktin litasno'knu' ixla' ko'xka', ē cālitasno'kxtukō'lh ixlipō'ktuca'n nā borregos nā huācax. Cāmakpuspi'tni'lh ixmesaca'n

tī ixtapakxtumā'nalḥ tumīn, ē cāmaka'ni'kō'lh ixtumīnca'n. ¹⁶ Cāhuanilh stā'na'nī'n tantzasnān:

—Camāxtutit tzamā' huā'tzā'. Jā calimāxtutit litamāuj na ixchic quinTāta'.

¹⁷ I'scujnu'nī'n talilacapāstaclī chuntza' chī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Iclacasqui'n calakachi'xcuhui'ca ixchic Dios.

Ū'tza' iclacasqui'n quit.

¹⁸ Israelitas tahananilh:

—¿Ē ka'lhī'ya' limāpa'ksin natlahua'ya' huā'mā'? Caquilātlahuani'uj a'ktin lī'a'cnīn ē chuntza' na'icca'tziyāuj palḥ hui'x ka'lhī'ya' limāpa'ksin nacāmāxtuya' animalḥ xaka'tla' nac templo.

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Calactlahua'tit tzamā' chic ē ixlītu'tuma'j na'iclicāxtlahuapalakō'.

²⁰ Israelitas takelhtīlḥ:

—Tu'pu'xamachāxan cā'ta licāxtlahuakō'ca huā'mā' templo. ¿Ē hui'x tzē nalicāxtlahuakō'ya' a'ktu'tun quilhtamacuj?

²¹ A'cxni' huanli huā'mā' Jesús ixlīchihuīna'mā'lh ixmacni'. ²² I'scujnu'nī'n talacapāstaclī ixtachihuīn Jesús a'cxni' lacastālancuana'nli. Ta'a'ka'ī'lh tū ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ā'nā tū huanli Jesús.

Jesús cālakapaskō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't

²³ Nac Jerusalén ixlamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. Jesús ixui'lacha' ē a'ntza' tlauhālḥ lhūhua' lī'a'cnīn. Ū'tza' lhūhua' talī'a'ka'ī'ni'lh Jesús. ²⁴ Jesús ixcālakapaskō' ixlīpō'ktuca'n, ē xla' icxa'tzi makapitzin ixta'a'ka'ī' ē ā'makapitzin jā ixta'a'ka'ī'. ²⁵ Jā iclacasqui'nca nahuanican ixtalacapāstacni'ca'n. Xla' cālakapasni'kō' ixtalacapāstacni'ca'n.

3

Jesús ē Nicodemo

¹ Ixui'lh chā'tin fariseo ixtacuhui'nī' Nicodemo. Xapuxcu' israelitas ixuanī't. ² A'ktin tzi'sni' xla' lakmilḥ Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ca'tziyāuj Dios macamini'ta'n namāsu'yu'ya'. Jā tī tī tzē tlauhua lī'a'cnīn tū hui'x tlahua'ya' palḥ jā Dios macamini't.

³ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Tī jā catīlacatuncuhui'pālḥ jāla catitā'tapa'ksilh Dios.

⁴ Nicodemo kelhasqui'nīlḥ:

—¿Chī nalīlacatuncuhui'pala chā'tin tī kōlu'tza'? Jāla natanūpala na ixpūlacni' ixtzi' ē nalīlacatuncuhui'pala.

⁵ Jesús huanli:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Palḥ tī jā līlacatuncuhui' xcān ē ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo, jāla catitā'tapa'ksilh Dios. ⁶ Tī ixlacstīn tachi'xcuhui't, ū'tza' ka'lhī ixquinīt ē ixlucut. Tī ka'lhī xasāsti' ixlatamat ixpālacata ixlimāpa'ksin Espīritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspīritu Dios. ⁷ Jā calī'a'cni' tū icuaniyān: “Ixlacasqui'nca nalacatuncuhui'pala'yā'tit ē chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n milīpō'ktuca'n.” ⁸ Ū'ni' a'n calhāxcuhuālh. Xmān kexpa'ta' chī macasā'nān ē hui'x jā ca'tziya' jāchu mincha' ē jāchu a'mā'lh. Nā chuntza' jā ca'tziya' chī nalīlacatuncuhui'pala chā'tin chī'xcu' ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo ē naka'lhī xasāsti' ixlatamat.

⁹ Nicodemo kelhasqui'nīpālḥ:

—¿Chī līla huā'mā'?

¹⁰ Jesús huanli:

—¿Ē jā ca'tziya' hui'x huā'mā'? Hui'x chā'tin mākelhtahua'kē'ni' nac Israel.

¹¹ Ixlicāna' tū icuaniyān. Iclīchihuīna'nāuj tū icca'tziyāuj ē icuanāuj tū iclaktzi'ni'tauj. Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit tū icuanāuj. ¹² Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj a'cxni' quit iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā quintilā'a'ka'ī'ni'uj palḥ na'iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac a'kapūn.

¹³ Nūn chā'tin lakapasna'n nac a'kapūn, xmān quit. Xa'icui'lacha' a'cxni' jāna'j xa'icā'yujāchi ē ū'tza' icililakapasna'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ¹⁴ Chuntza' chī Moisés limā'kayāhuah qui'hui' lūhua' nac cā'tzaya'nca ti'ya't, nā chuntza' ixlacasqui'nca naquimā'kayāhuacan quit nac cruz. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ¹⁵ Chuntza', ixlipō'ktuca'n ti quintalipāhuan nataka'lhī xasāsti' ixlamatca'n tū jā catilakspu'tli.

Dios cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Dios cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalan'i'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' limāstā'lh ti ixlīmān i'Ska'ta' ē chuntza' ti natalipāhuan xla', xlaca'n jā makstin catitaspu'tli. Nataka'lhī xasāsti' ixlamatca'n tū jā ka'lhī ixlispu'tni'. ¹⁷ Dios macamilh i'Ska'ta' nac cā'quilhtamacuj. Jā macamilh nacāmakapātīnīn. Macamilh nacālimakapūtaxtū.

¹⁸ Tī talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xlaca'n jā caticāmakapātīnīnca. Tī jā talipāhuan, nacāmakapātīnīncan ixpālacata jā talipāhuanli ti ixlīmān i'Ska'ta' Dios. ¹⁹ Milh nac cā'quilhtamacuj ti taxkaket ixpālacata namāsu'yu tū ixlicāna'. Makapitzin jā ixtalakati taxkaket. Ā'chulā' talakatilh jā cā'pucsua' ixpālacata ixtatlahuacu'tun tū jā tze. Ū'tza' nacālimakapātīnīncan. ²⁰ Pō'ktu ti tatlahua tū jā tze jā talakati taxkaket ē jā tatalacatzuna'jicu'tun nac taxkaket ixpālacata jā talacasqui'n nacālaktzi'n ncan chī tatlahuamā'nalh tū jā tze. ²¹ Tī tatlahua tū tze, xlaca'n tatalacatzuna'jī nac taxkaket ixpālacata nacālaktzi'n ncan tatlahuamā'nalh tū Dios lacasqui'n.

Juan Mā'kpaxīni' lichihuīna'mpālh Jesús

²² Ā'listān Jesús a'lh nac Judea ē tatā'a'lh i'scujnu'ni'n. A'ntza' tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixmā'kpaxīni'mā'lh. ²³ Nā Juan nā ixmā'kpaxīni'n nac Enón na ixlacatzuna'j Salim ixpālacata a'ntza' ixmā'lh ka'tla' xcān. Tachi'xcuhui't ixtalakchin ē ixta'a'kpaxa. ²⁴ Jāna'j ixmānūcan Juan nac pūlāchi'n.

²⁵ Makapitzin ixchi'xcuhui'n Juan tatzuculh tatā'lāhuanī ā'makapitzin israelitas ixpālacata chī mā'kpaxīni'n ncan ē palh Dios laktzi'n ā'chulā' xatze catihuālh a'cxni' a'kpaxa. ²⁶ Talaka'lh Juan ē tahuanihlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ꝑāstaca' chi'xcu' ti ixtā'hui'lāchi ixtuntacut nac Jordán ē ti lichihui'na'? Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā'lh ē ū'tza' lhūhua' talakminkō'.

²⁷ Juan cākelhtilh:

—Chā'tin chi'xcu' ka'lhī xmān tū Dios maxqui'. ²⁸ Hui'xina'n kexpa'ttit chī icuanli: “Jā quit Cristo. Xmān quimacaminani't na icpūlani'.” ²⁹ A'cxni' chā'tin chi'xcu' tamakaxtoka, ixla'tza' tlahua taşqui'ni'. Ixamigo pāxtūtāya ē kexmata ē lipāxuhua tū lichihuīna'n. Nā chuntza' quit iclipāxuhua chī talakmin Jesús. ³⁰ Ixlacasqui'nca ā'chulā' natastālani'kō' Jesús ē jā quit.

Tī mincha' nac a'kapūn

³¹ Tī minī'ta'ncha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā ti xala' nac cā'ti'ya'tna'. Tī talacatuncuhui' nac cā'quilhtamacuj, ū'tunu'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē xmān talichihuīna'n tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tī mincha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā ti xala' nac cā'ti'ya'tna'. ³² Masqui xla' lichihuīna'n tū laktzi'ni't ē tū kexmatni't, jā ti chā'tin a'ka'ti' tū huan. ³³ Palh ti a'ka'ti' ixtachihuīn ti mincha' nac a'kapūn, ū'tza' lītasu'yu ixlicāna' tū huan Dios. ³⁴ Tī Dios macamilh, xla' lichihuīna'n ixtachihuīn ixpālacata Dios lipāxuhua māstā' Espīritu Santo. ³⁵ XaTāta' pāxqui' i'Ska'ta' ē macamaxqui'kō'lh pō'ktu ē ū'tza' namāpa'ksikō'. ³⁶ Tī talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlamatca'n tū jā catilakspu'tli. Tī jā talipāhuan, xlaca'n jā catitaka'lhilh xasāsti' ixlamatca'n. Dios nacāmakapātīnīn.

4

Jesús ē chā'tin puscāt xala' nac Samaria

¹ Fariseos ixcāmāca'tzinīcani'ttza' Jesús ā'chulā' lhūhua' ixtastālani' ē ixcāmā'kpaximā'lh, ē jā Juan. ² Jesús jā ixmā'kpaxīni'n; xmān i'scujnu'ni'n ū'tunu'n

ixtamā'kpaxīni'n. ³ A'cxni' Jesús ca'tzīlh fariseos ixcāmāca'tzīnicāni'ttza', Jesús taxtulh nac Judea ē a'lh nac Galilea.

⁴ Xtej Galilea tētaxtu nac Samaria. ⁵ A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh jā ixtapa'ksīni' nac Samaria, chā'lh nac Sicar a'ktin cā'lacchicni' na ixlaczuna'j ti'ya't tū Jacob ixmaxqui'ni't ixka'hua'cha ti ixuanican José. ⁶ A'ntza' ixu'lh a'ktin mu'sni' tū makāstza' ixla' ixuani't Jacob. A'cxni' tastu'nūt ixuani't, Jesús chā'lh nac mu'sni'. Makat ixmini'ta'ncha', ē ū'tza' ixlītlakua'ni't. A'ntza' tahu'lh na ixquilhtūn mu'sni'. ⁷ Jā ixlina'j lakchilh chā'tin puscāt xala' nac Samaria namācutu xcān. Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

⁸ I'scujnu'ni'n ixta'a'ni't nac cā'lacchicni' natatamāhua ixlihua'ca'n. ⁹ Tzamā' puscāt samaritana huanilh Jesús:

—Hui'x israelita ē quit samaritana. ¿Chī quilisqui'ni'ya' xcān? (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas ē samaritanos jā ixtalāktzi'ncu'tun.)

¹⁰ Jesús kelhtilh:

—Ca'tziya' cahuālh tū Dios māstā' ē tī squi'ni'mā'n xcān, hui'x ixquisqui'ni' xatze xcān ē quit xa'icmaxqui'n.

¹¹ Puscāt huanilh:

—Hui'x jā ka'lhī'ya' tū napūmācutuya' ē xcān pūlh mā'n tojōmā'cha'. ¿Jāchu nataya'ya' xatze xcān? ¹² Tī quimpapca'n Jacob quincāmakxtekni'n huā'mā' mu'sni'. Ā'tzā' ixtako'tnūn Jacob ē ixlactīn ē ixanimalh. ¿Ē hui'x ā'chulā' ka'tla' ē jā Jacob?

¹³ Jesús huanilh:

—Ixlipō'ktu tī natahua' huā'mā' xcān, natakelpūtīpala. ¹⁴ Tī natahua' xcān tū na'iccāmaxqui', xla'ca'n jātza' maktin catitakelpūtīpāl. Tzamā' xcān tū na'iccāmaxqui' nala hua'chi mu'sni' na ixpūlacni'ca'n, ē nacāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilak-sputli.

¹⁵ Puscāt huanilh:

—Caquima'xqui' huā'mā' xcān ē chuntza' jātza' maktin ictikelpūtīlh ē jātza' ictimilh na'ictaya xcān huā'tzā'.

¹⁶ Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' minkōlu' ē cata'ntit.

¹⁷ Puscāt kelhtilh:

—Jā icka'lhī quinkōlu'.

Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū hua'na' jā ka'lhī'ya' minkōlu'. ¹⁸ Hui'x cāka'lhī'ni'ta' kelhaquitzis chi'xcuhui'n. Tī tā'hui'la' chuhua'j jā minkōlu'. Ixlicāna' tū huani'ta'.

¹⁹ Puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'kchihuīna' Dios. Chuntza' tasu'yu. ²⁰ Quinapapana'ca'n samaritanos ixtamakapāxui Dios huā'tzā' nac sipej. Hui'xina'n israelitas hua'nā'tit xmān nac Jerusalén tzē namakapāxui can Dios.

²¹ Jesús kelhtilh:

—Ca'a'ka'i' tū na'icuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jātza' catimaclac-sasqui'nca na'a'n can namakapāxui can Dios nac sipej ē jā nac Jerusalén. ²² Hui'xina'n samaritanos jā lakapasā'tit tī makapāxui'yā'tit. Quina'n iclakapasāuj tī icmakapāxuiyāuj. Tī namakapūtaxtūnu'n, xla' ū'tza' chā'tin israelita. ²³ Chilhtza' quilhtamacuj a'cxni' tī tzej tamakapāxui Dios natalimakapāxui ixlipō'ktu ixlistacna'ca'n ē nata'a'ka'i' ixtachihuīn Dios. Dios lacasqui'n chuntza' nalimakapāxui can. ²⁴ Dios lakahuan masqui jā tasu'yu. Ixlacasqui'nca tachi'xcuhui't natalimakapāxui pō'ktu ixlistacna'ca'n; ē ixlacasqui'nca nata'a'ka'i' ixtachihuīn. Chuntza' tzej natalimakapāxui Dios.

²⁵ Puscāt huanilh:

—Quit icca'tzi namin Mesías tī huanican Cristo tī Dios lacsacni't ē lihui'lilh ixlimakapūtaxtūnu'. Xla' naquincāhuanikō'yān ixlipō'ktu a'cxni' namin.

²⁶ Jesús huanilh:

—Ū'tza' quit tī tā'chihuīna'mā'n.

²⁷ Palaj tunca tachilh i'scujnu'ni'n. Tali'a'cnīni'lh ixtā'chihuīna'mā'lh Jesús chā'tin puscāt. Nūn chā'tin kelhasqui'nilh: “¿Tū lacasqui'na'?” Jā kelhasqui'nica: “¿Tū

litā'chihuina'mpā't tzamā' puscāt?" ²⁸ Puscāt hui'lih ixtlāmam ē a'lh nac cā'lacchicni' ē cāhuanilh tachi'xcuhui't:

²⁹ —Capintit laktzi'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī quihuanikō'lh ixlipō'ktu tū ictlahuanī't. Palhāsā' ū'tza' tī Cristo.

³⁰ Tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaka'n Jesús. ³¹ A'cxni' ixtamimā'nalh tachi'xcuhui't, i'scuju'ni'n Jesús tahuanihl:

—Māpa'ksini', catihua'ya' macsti'na'j.

³² Xla' cāhuanilh:

—Quit icka'lhī quilihua' tū jā lakapasā'tit.

³³ Scujnu'ni'n talākelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'lh tī quixteknī'chitza' ixlīhua'?

³⁴ Jesús cāhuanilh:

—Quit ictlahuacu'tun ixlīmāpa'ksin quinTāta' tī quimacaminī't, ē ictlahuakō'cu'tun tū quilimacaminī't. Ū'tza' huā'mā' quit quilihua'. ³⁵ Hui'xina'n hua'nā'tit: “Sputacus a'ktā'ti' mālhcuyu' nalanāna'n.” Quit iccāhuaniyān: Calaktzi'ntit tachi'xcuhui't. Tala-capalatēlha nata'a'ka'i' quintachihuīn. ³⁶ Tī scuja maxqui'can ixtatljaj. Nā chuntza' tī quintatā'scuja. Makapitzin ta'a'ka'i' ē ū'tza' ixtatljajca'n tī quintatā'scuja. Tī ta'a'ka'i'ni't quintachihuīn, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixlamatca'n tū jā catilakspu'tli. Ū'tza' natalipāxuhua tī tamāsu'yulh quintachihuīn xapūla ē tī tamāsu'yulh ā'listān. ³⁷ Ixlīcāna' chī tahuān: “Chā'tin cha'n ē ā'chā'tin i'nin.” ³⁸ Quit iccāmacā'ni'ta'n na'i'ninā'tit hui'xina'n jā jā cha'ni'ta'ntit hui'xina'n. Na'i'ninā'tit jā tascujli ā'makapitzin. Ū'tza' huānicu'tun hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tī cāmāca'tzinicāni'ttza' macsti'na'j quintachihuīn. Xla'ca'n nata'a'ka'i' —huanli Jesús.

³⁹ Lhūhua' samaritanos xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ta'a'ka'i'ni'lh Jesús expālacata tū ixuanī't tzamā' puscāt: “Quihuanikō'lh ixlipō'ktu tū ictlahuanī't quit.” ⁴⁰ Chuntza' samaritanos, a'cxni' talakchilh Jesús, tahuanihl cacātā'tamakxtekli ū'tunu'n. Xla' tachokolh a'ktu' quilhtamacuj. ⁴¹ Lhūhua' ta'a'ka'i'lh a'cxni' takexmatli tū huanli xla'. ⁴² Xla'ca'n tahuanihl tzamā' puscāt:

—Chuhua'j jā xmān expālacata mintachihuīn ica'ka'i'yāuj. Quina'n iclilaktzi'uj quilakastapunca'n ē ickexmatni'tauj tū huan xla'. Ixlīcāna' palh ū'tza' Cristo tī nacmakapūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

Jesús mātzeyilh ixka'hua'cha chā'tin māpa'ksini'

⁴³ Ixlī'a'ktu' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac Samaria ē a'lh nac Galilea. ⁴⁴ Jesús huanli chā'tin a'kchihuīna' jā lakachi'xcuhui'can na ixtā'chicni'. ⁴⁵ A'cxni' Jesús chilh nac Galilea, lipāxuhua talaktzi'lh xalanī'n nac Galilea. Xla'ca'n ixtaquilani't nac Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani' tū huanican pascua, ē ixtalaktzi'nkō'ni'ttza' lhūhua' tū quilhualh Jesús.

⁴⁶ Jesús mimpālh nac Caná, nac Galilea, a'ntza' jā limāxtulh xaxcān uva. Ixlatzuna'j Caná, nac a'ktin cā'lacchicni' tū huanican Capernaum, ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī ixta'scujmā'lh puxcu'. Ixka'hua'cha ixta'jatatla. ⁴⁷ A'cxni' ca'tzilh ixtaxtuni'ttza' Jesús nac Judea ē ixui'lacha'tza' nac Galilea, palaj tunca xatāta' a'lh laktzi'n Jesús ē huanilh ca'a'lh na ixchic namātzeyi ixka'hua'cha tī ixnimā'lh'tza'. ⁴⁸ Jesús huanilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'i'yā'tit palh jā nalaktzi'nā'tit li'a'cnin.

⁴⁹ Tzamā' chi'xcu' huanilh:

—Capit na quinchic lihuan jā nanī quinka'hua'cha.

⁵⁰ Jesús huanilh:

—Capinchitza' na minchic. Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

Tzamā' chi'xcu' a'ka'i'lh tū huanilh Jesús ē a'lh.

⁵¹ A'cxni' ixchintēlha na ixchic, ixtasācu'a'n palaj tunca tataxtulh ta'a'lh talāpāxtoka ē tahuanihl:

—Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

⁵² Cākelhasqui'nilh tuchüyā hora tzuculh tzeyan. Tahuanihl:

—Huā' kōtan maktin hora kōtanū tapānūni'lh macscut.

⁵³ Xatāta' palaj tunca ca'tzilh chu ū'tza' tzamā' hora a'cxni' huanilh Jesús: "Minka'hua'cha tzeyanlitza'." Ū'tza' li'a'ka'i'ni'lh Jesús tzamā' chi'xcu' ē nā ixlipō'ktuca'n xalani'n na ixchic.

⁵⁴ Ū'tza' huā'mā' ixlī'a'ktu' li'a'cnīn tū tlhualh Jesús a'cxni' mincha' nac Judea ē chā'lh nac Galilea.

5

Jesús mātzeyilh chā'tin chi'xcu' xala' nac Betesda

¹ Jā makās ā'listān israelitas talitzuculh cā'tani'. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani'. ² Nac Jerusalén, ixuī'lh a'ktin mu'sni' na ixlacatzuna' jā ixtalacatanū borregos. Tzamā' mu'sni' ixuanican Betesda. Ū'tza' ixtachihuīn hebreo. Ixyāhuacani'ttza' ixa'chic tū ixka'lhī a'kquitzis ixtanquilhtin. ³ A'ntza' ixtamā'nalh lhūhua' ta'jatatlani'n ē tī lakatzī'nīn ē tī jā tze ixtujanca'n ē tī ixtalū'ntū'lani't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'nalh a'cxni' ixtasakā'lih xcān. ⁴ Makatunu' ixquiyujāchi chā'tin ángel. Ū'tza' ixsakā'li xcān. Tī pūla ixtojō nac xcān, a'cxni' ixtasakā'li, xla' palaj tunca ixtzeyan catūhuālh ta'jatat.

⁵ A'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixta'jatatla pu'xamacājtzeyan cā'ta. ⁶ Jesús laktzī'lh tzamā' chi'xcu' jā ixmā'lh. Ixca'tzītza' makāstza' ixta'jatatla ē kelhasqui'nilh:

—¿Ē tzeyancu'tuna'?

⁷ Tzamā' chi'xcu' kelhtīni'lh:

—Jā tī tī naquimōjō nac xcān a'cxni' tasakā'li. A'cxni' quit ictojōcu'tun palaj tunca tojō ā'chā'tin ē chuntza' quiliskāhuī'can.

⁸ Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' ē casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.

⁹ Palaj tunca tzamā' chi'xcu' tzeyanli ē sacli xpūtama' ē tzuculh tlā'huan. Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' ixpūjaxcan. ¹⁰ Israelitas tahuanih chi'xcu' tī mātzeyīca:

—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj ū'tza' tū pūjaxcan. Hui'x jā mini'ni' lipimpā't mimpūtama'.

¹¹ Tzamā' chi'xcu' cākelhtilh:

—Tī quimātzeyilh, ū'tza' quihuanilh: "Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti."

¹² Takelhasqui'nilh:

—¿Tiyā chi'xcu' tī huanin: "Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti?"

¹³ Tzamā' chi'xcu' jā ixca'tzī tī mātzeyilh ixpālacata lhūhua' tachi'xcu'huī't ix-tahuī'lāna'lh ē Jesús icxētēlacataxtuni'ttza'. ¹⁴ Ā'listān Jesús tā'lāmacalalh xaka'tla' nac tempo ē huanilh:

—Chuhua'j hui'x tzeza'ni'ta'tza'. Jātza' catlā'hua' tū jā tze. Palh hui'x natlahua'pala'ya' tū jā tze, ā'chulā' napātīpala'ya'.

¹⁵ Tzamā' chi'xcu' a'lh ē cāmāca'tzīnilh israelitas Jesús tī ixmātzeyīni't. ¹⁶ Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús tlhualh tzamā' li'a'cnīn. Ū'tza' tatzuculh talīputzastālani' israelitas ē ixtamāknīcu'tun. ¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—QuinTāta' pō'ktu quilhtamacuj scujmā'lh ē nā ū'tza' quit iclīscuja.

¹⁸ Ū'tza' ā'chulā' talīsītzi'lh israelitas ē ixtalimāknīcu'tun. Ū'tza' talīsītzi'lh tū tlhualh Jesús tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ū'tza' ā'chulā' talīsītzi'lh hua'chi Dios litaxtulh a'cxni' huanli: Dios quinTāta'.

Ī'Ska'ta' Dios ka'lhī limāpa'ksīn

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Quit quina'cstu jāla tū ictlahua. Xmān ictlahua ixtalacasqui'nin quinTāta' Dios. Iclaktzī'n tū tlhualh quinTāta' ē xmān ū'tza' ictlahua. Tū tlhualh quinTāta', nā ū'tza' ictlahua. ²⁰ QuinTāta' quimpāxqui' quit ē quimāsu'yuni' ixlipō'ktu tū tlhualhūmā'lh. Naquimāsu'yuni'cus tū ā'chulā' xalaka'tla'. Ū'tza' na'ictlahua ē nali'a'cni'yā'tit. ²¹ QuinTāta' mālacastālancuanīni'n. Nā chuntza' quit iccāmaxqui' ixtlatamatca'n tī quit iclacasqui'n. ²² QuinTāta' jā tī putzāna'nī. Xla' quimacamaxqui'nī't limāpa'ksīn quit na'iccāputzāna'nī. ²³ Chuntza' ixlipō'ktuca'n

naquintalilakachi'xcuhui' quit lacxtim chi talakachi'xcuhui' quinTāta' Dios. Ti jā quilkachi'xcuhui' jā lakachi'xcuhui' quinTāta' ti quimacamini't.

²⁴ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Ti takexmata tū icuan ē talipāhuan ti quimacamini't, xlaça'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Xlaça'n jā caticāmāpātinīca; taka'lhī'tza' ixlatamatca'n xasāsti' tū jā makstin catispuṭli. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Mimā'lhī'tza' quilhāmacuj ē chuhua'jtza' huā'mā' quilhāmacuj a'cxni' ti jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n, xlaça'n natakexmata quintachihuīn quit, i'Ska'ta' Dios. Ti natakexmata quintachihuīn, xlaça'n nacāmāxqui'can xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli. ²⁶ Chuntza' chī quinTāta' Dios māstā' latamat, nā i'Ska'ta' tze namāstā' latamat. ²⁷ Quimāxqui'nī't limāpa'ksin na'icputzāna'nī, xpālācata quit Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n. ²⁸ Jā cali'a'cni'tit tū iccāhuanimā'n. Mimā'lh quilhāmacuj a'cxni' nini'n natakexmata quintachihuīn. ²⁹ Natatā'cxtuyāchi xlaça'n nac pūtā'cnūn. Ti tatlahualh tū tze, xlaça'n natalacastālancuana'n ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Ti tatlahualh tū jā tze, xlaça'n natalacastālancuana'n ē nacāmākapātinīncan.

Jesús māsu'yulh xla' ka'lhī limāpa'ksin

³⁰ Jesús cāhuaniṭpālḥ:

—Quit jā icṭlahua tū xmān quintapāxuān. Quit icputzāna'nī chuntza' chī quilimāpa'ksi Dios. Ū'tza' tzej icṭputzāna'nī. Quit jā icṭlahua tū quintapāxuān. Iṭlahua ixtapāxuān quinTāta' ti quimacamini't. ³¹ Palh xmān quit quilimān naquilichihuīna'n ncan ē jā ti ā'chā'tin ti naquilichihuīna'n, chuntza' jā cati'a'ka'i'ca tū icuan. ³² Hui'lapālḥ ā'chā'tin ti naquilichihuīna'n. Quit icca'tzi tū nahuan xla' quimpālācata, ū'tza' ixlicāna'. ³³ Hui'xina'n mākelhasqui'ninīnī'ntit Juan. Juan kelhtini'lh tū ixlicāna'. ³⁴ Quit jā icmaclacasqui'n nūn chā'tin chi'xcu' ti nalichihuīna'n quimpālācata. Xmān iccāhuanimā'n tzamā' xpālācata hui'xina'n na'a'kapūtāxtuyā'tit. ³⁵ Juan xla' hua'chi a'ktin pūmaksko tū ixlama ē ixmāxkakēni'n. Hui'xina'n jā makās lakatitit chī icxāmāxkakēni'yān. ³⁶ Juan huanli Dios quimacamini't. Ē quit icṭlahua tū quimacamaxqui'nī't. Ū'tza' ā'chulā' māsu'yu Dios quimacamini't. ³⁷ Nā Dios quimacamilh ē lichihuīna'n quimpālācata. Hui'xina'n jā makstin kexpa'tni'ta'ntit ixtachihuīn ē jā makstin laktzi'nī'ta'ntit Dios. ³⁸ Jā makstin cātānūni'nī'ta' n ixtachihuīn na milistacna'ca'n. A'ntza' litasu'yu hui'xina'n jā a'ka'i'yā'tit palh quit Dios quimacamini't. ³⁹ Hui'xina'n tzej likelhtahua'ka'yā'tit ixtachihuīn Dios. Puhua'nā'tit chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Masqui ixtachihuīn Dios lichihuīna'n quimpālācata, ⁴⁰ hui'xina'n jā quilā'a'ka'i'ni'cu'tunāuj ē chuntza' jā naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

⁴¹ Quit jā icputza ixtapāxqui'n chi'xcuhui'n. ⁴² Quit icca'tzi tzej hui'xina'n jā pāxqui'yā'tit Dios. ⁴³ Dios quimāxqui'nī't limāpa'ksin. Ū'tza' iclimini't. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'i'ni'yāuj. Palh ixa'cstu ixmill ā'chā'tin, ū'tza' ixa'ka'i'tit. ⁴⁴ Hui'xina'n lacasqui'nā'tit cacātāpāxqui'n tachi'xcuhui't ē jā lacapāstacā'tit natlahua'yā'tit tū ixtalacasqui'nin Dios. Ū'tza' jā li'a'ka'i'yā'tit. ⁴⁵ Jā capuhua'ntit na'iccālīmālacsu'yuyān na ixlacatin quinTāta'. Ti nacālīmālacsu'yuyān ū'tza' Moisés ti li'a'ka'i'ni'yā'tit. ⁴⁶ Palh hui'xina'n a'ka'i'ni'yā'tit cahualh tū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilā'a'ka'i'ni'uj. Moisés litzo'knuni't quimpālācata. ⁴⁷ Palh hui'xina'n jā a'ka'i'ni'yā'tit tū tzo'kli Moisés, ¿chī naquilāli'a'ka'i'ni'yāuj tū iccāhuanimā'n?

6

Jesús cāmāhui'lh a'kquitzis mil chi'xcuhui'n

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17

¹ Ā'listān Jesús a'lh ixtuntacut nac mar jā huanican Galilea ē nā huanican Tiberias. ² Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani'nī't xpālācata ixtalaktzi'nī't lhūhua' li'a'cnin tū ixtlahuani't, a'cxni' icxāmātzeyini't ta'jatatlani'n. ³ Jesús tahua'ca'lh nac sipej ē a'ntza' cātā'tahui'lh i'scujnu'nī'n. ⁴ Ixtalacatzuna'jītēlha iccā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. ⁵ Jesús laca'a'lh ē cālaktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ixtalākmimā'nalḥ. Huanilh Felipe:

—Chuhua'j jāchu natamāhuayāuj lihua' tū nacāmāhui'yāuj huā'mā' tachi'xcuhui't?

⁶ Jesús ixlitzā'samā'lh Felipe. Jesús, ixca'tzitzā' tū natlahua. ⁷ Felipe kelhtini'lh: —A'ktu' ciento tumín jā cati'a'cchā'lh natalihuā'yankō' macasti'n.

⁸ Ā'chātin i'scujni' ixtacuhuini' Andrés, ixtā'tin Simón Pedro, huanilh:

⁹ —Ā'tzā' hui'lh chā'tin ka'hua'cha. Līmin macquitzis pāntzīn ixla' cebada ē tantu' squi'ti'. ¿Chī nali'a'cchā'n natalihuā'yankō' tachi'xcuhui't'?

¹⁰ Jesús huanli:

—Cacāhuani'tit tachi'xcuhui't catatahui'lh.

A'ntza' nac cā'seketni' tatahui'lakō'lh hua'chi a'kquitzis mil chi'xcuhui'n. ¹¹ Jesús maktini'lh pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē cāmaxqui'lh i'scujnu'ni'n. Xlaca'n tamaxqui'lh tī ixtahui'lāna'lh. Nā chuntza' cāmaxqui'ca squi'ti'. Cāmaxqui'ca chī xlaca'n ixtalacasqui'n. ¹² A'cxni' taka'sli, Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Cacāmākēstokkō'tit xalacpitzun. Jā capāxcatlila'tit.

¹³ Tamākēstokli ē a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta litatzumalh xalacpitzun macquitzis pāntzīn ixla' cebada. ¹⁴ Tachi'xcuhui't a'cxni' talaktzi'lh tzamā' li'a'cnīn tū tlhualh Jesús, xlaca'n tahuani:

—Ixlicāna' ū'tza' tzamā' ixa'kchihuīna' Dios tī ixmillh nac cā'quilhtamacuj.

¹⁵ Jesús ca'tzilh ixtalē'ncu'tun ē ixtasāhui'licu'tun chī ixpuxcu'ca'n. Ū'tza' litapānūlh ē ixlimān a'lh nac sipej.

Jesús kelhtlā'huanli xcān

Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52

¹⁶ A'cxni' tzi'satza' ixuanit', i'scujnu'ni'n tamincha' na ixquilhtūn mar. ¹⁷ Tatojōlh a'ktin nac barco ē ixtapūtacutnu'mā'nalh nac mar. Ixtachā'ncu'tun nac Capernaum. Cā'pucsua'tza' ixuanit' ē Jesús jāna'j ixtaspi'ta. ¹⁸ Palha' tzuculh ū'nun. Ixpuput xcān tzuculh tā'kayāhua. ¹⁹ A'cxni' ixtatlā'huanit'tza' hua'chi a'kquitzis kilómetro ixlimakat, i'scujnu'ni'n talaktzi'lh Jesús. Ixtalacatzuna'jitelha nac barco, ē ixkelhtlā'huantēlh xcān. Xlaca'n tajicua'nli. ²⁰ Jesús cāhuanilh:

—Quit Jesús. Jā cajicua'ntit.

²¹ Xlaca'n cā'tapāxuān tamojōlh nac barco. Palaj tunca tachā'lh na ixquilhtūn mar, ixlacatzuna'j Capernaum.

Tachi'xcuhui't taputzal Jesús

²² Ixlilakali tachi'xcuhui't ixtalahui'lāna'ncha' na ixtuntacut mar. Xlaca'n taca'tzilh xmān a'ktin barco ixui'lh ē ū'tza' ixtapūtacutni't i'scujnu'ni'n Jesús, ē Jesús jā icātā'a'ni't. ²³ Makapitzin barcos xalacstīn ixtamini'ta'ncha' nac Tiberias ē tachilh ixlacatzuna'j jā ixua'canit' pāntzīn a'cxni' māsā'lh tapāxcatca'tzīn Jesús. ²⁴ A'cxni' tachi'xcuhui't taca'tzilh Jesús jātza' ixui'lh a'ntza' ē nūn i'scujnu'ni'n, xlaca'n tatojōlh nac barcos ē ta'a'lh taputza nac Capernaum.

Jesús ū'tza' lihua't tū māsā' latamat

²⁵ A'cxni' tachi'xcuhui't tatacutcha', tamaclalh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' chita' huā'tzā'?

²⁶ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n laktzi'ntit lhūhua' li'a'cnīn tū ictlahualh. Jā ixpālacata li'a'cnīn quilālīputzayāuj. Hui'xina'n huā'yantit ē kelhka'stit. Ū'tza' quilālīputzayāuj. ²⁷ Jā caliscujtit milihua'tca'n tū nasputa. Ā'chulā' caputzatit lihua't tū jā makstīn catisputli. Quit icmāsā' huā'mā' lihua't ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē quinTāta' Dios quimāsu'yuchi.

²⁸ Xlaca'n takelhasqui'nilh:

—¿Chī na'iclitlahuayāuj tū Dios lacasqui'n?

²⁹ Jesús cākelhtilh:

—Tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā': Naquilā'a'ka'i'ni'yāuj, ixpālacata quit quimacaminī't Dios.

³⁰ Takelhasqui'nilh:

—¿Tüyá li'a'cnin tzē naquilāmāsu'yuni'yāuj ē chuntza' na'iccālī'a'ka'ī'ni'yān? ¿Tūchu natlahua'ya'? ³¹ Quinapapana'ca'n tahua'lh tū ixuanican maná nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuin Dios:

Xla' cāmaxqui'lh ixlihua'tca'n xala' nac a'kapūn.

³² Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Moisés jā cāmaxqui'lh lihua't tū xala' nac a'kapūn. QuinTāta' cāmaxqui'yān tū ixlicāna' lihua't xala' nac a'kapūn. ³³ Mini'ta'ncha' nac a'kapūn chā'tin ti cāmaxqui' xasāsti' ixlamatatca'n tachi'xcuhui't.

³⁴ Tahuanih:

—Caquilāmāxqui'uj pō'ktu quilhtamacuj tzamā' lihua't.

³⁵ Jesús cāhuanih:

—Quit huā'mā' lihua't. Quit iccāmaxqui' xasāsti' ixlamatatca'n tachi'xcuhui't. Masqui hui'xina'n huā'yanā'tit, natzi'ncspalayā'tit ē nakelhpūtipalayā'tit. Palh naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj, jā caticāspuṭni'n tapāxuān. ³⁶ Iccāhuaintza' laktzi'ni'ta'ntittza' lhūhua' li'a'cnin tū ictlahualh. Jā a'ka'ī'yā'tit masqui laktzi'ni'ta'ntit. ³⁷ Ixlipō'ktuca'n tī nacāmālacpuhuanī quinTāta', naquintalakmin. Ē tī naquintalakmin jā iccāmalakaspī'tli. ³⁸ Quit icmini'ta'ncha' nac a'kapūn na'ictlahua ixtalacasqui'nin tī quimacamilh. Jā ictlahua xmān quintapāxuān. ³⁹ QuinTāta' tī quimacaminī't lacasqui'n na'iccāmaktaka'lha ixlipō'ktuca'n tī cāmālacpuhuanī naquintalakmin. Xla' lacasqui'n na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xmān quilhtamacuj. ⁴⁰ Ixtalacasqui'nin quinTāta' ū'tza' huā'mā': Ixlipō'ktuca'n tī natahuan quit ī'Ska'ta' Dios ē naquintalīpāhuan, nataka'lhi xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspuṭli; ē quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xmān quilhtamacuj —huanli Jesús.

⁴¹ Israelitas tatzuculh talīchihuina'n Jesús. Jā cāmini'ni'lh chī huanli Jesús: “Quit lihua't. Quit icmincha' nac a'kapūn.” ⁴² Talāhuanih:

—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José huā'mā' Jesús? Quina'n cālakapasāuj ixtāta' ē ixtzi'. ¿Tū ixpālacata quincāhuaniyān chuhua'j palh nac a'kapūn mini'ta'ncha'?

⁴³ Jesús cāhuanih:

—Jā chuntza' calālichihuī'na'ntit. ⁴⁴ Xmān Dios tzē cāmālacpuhuanī tachi'xcuhui't naquintastālani'. Ē tī naquinta'a'ka'ī'ni' quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xmān quilhtamacuj. ⁴⁵ Chuntza' huan jā tatzō'knunī't ixa'kchihuina'ni'n Dios:

Dios nacāmāsu'yuni' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

Ixlipō'ktuca'n tī natakexmata ixtachihuīn quinTāta' ē chuntza' natalīscā'ta, ē naquintastālani'.

⁴⁶ Nūn chā'tin laktzi'ni't quinTāta'. Xmān quit iclaktzi'ni't, ixpālacata icmini'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios. ⁴⁷ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī quintalīpāhuan, xlaca'n taka'lhi xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspuṭli. ⁴⁸ Quit lihua't tū ka'lhi latamat. ⁴⁹ Minapapana'ca'n ixtahua' maná a'cxni' ixtalatlā' huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Masqui ixtahua' maná, tanilh. ⁵⁰ Quit iccālītā'chihuina'mā'n lihua't tū mini'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit huā'mā' lihua't. Tī quinta'a'ka'ī'ni' jā makstin catitanilh. ⁵¹ Quit xalakahuan lihua't tū mini'ta'ncha' nac a'kapūn. Tī natahua' huā'mā' lihua't jā makstin catitaspuṭli. Lihua't tū na'iccāmaxqui', ū'tza' quimacni' ē chuntza' natalīka'lhi xasāsti' ixlamatatca'n —huanli Jesús.

⁵² Israelitas tatzuculh talālitā'chihuina'n ē talāhuanih:

—¿Chī līlāl huā'mā' chī'xcu' naquincāmaxqui'yān ixmacni' nahua'yāuj?

⁵³ Jesús cāhuanih:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Palh hui'xina'n jā nahua'yā'tit quimacni' ē quinka'lhni', jā catika'lhi'tit xasāsti' milamatatca'n. ⁵⁴ Tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni', xlaca'n nataka'lhi xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catispuṭli. Quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin ā'xmān quilhtamacuj. ⁵⁵ Quimacni' xatze lihua't ē quinka'lhni' xatze liko'tnuncan. ⁵⁶ Xlaca'n tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni', lacxtim naquintatā'tahui'la. ⁵⁷ Quimacaminī't quinTāta'. Quit xalakahuan ixpālacata quinTāta' xalakahuan. Nā chuntza' na'iccāmālakahuanī tī natahua' quimacni'. ⁵⁸ Quit huā'mā' lihua't tū mincha' nac a'kapūn. Jā chuntza' chī maná tū tahua'lh minapapana'ca'n.

Masqui minapapana'ca'n tahuah'lh maná, tanilh. Tí natahua' huá'má' lihua't tú ic-cálitá'chihuina'má'n, nataka'lhí xasásti' ixlamatatca'n tú já catilaksputli.

⁵⁹Jesús huanli huá'má' a'cxni' iccāmāsu'yuni'má'lh nac templo nac Capernaum.

Cāmāsu'yuni'ca chuntza' chī natalika'lhí xasásti' ixlamatatca'n tú já catilaksputli

⁶⁰A'cxni' takexmatli huá'má', lhūhua' tí ixtastālani'mā'nalh Jesús talāhuanilh:

—Palha' huá'má' tachihuin ē jātza' kexmatcu'tunāuj.

⁶¹Jesús ixca'tzi i'scujnu'ni'n ixtalichihuina'mā'nalh ē já iccāmini'ni' ixtachihuin. Ē xla' cākelhasqui'nilh:

—¿Ē já cāmini'ni'yān tú iccāhuaniyān? ⁶²¿Tūchu ixpuhantit palh ixlaktzi'ntit Chī'xcu' xala' Tālmā'n tā'kayāhuamā'lh já pūla ixui'lacha'? ⁶³Tú iccāhuaniyān, ū'tza' já huanicu'tun ixlicāna' nahua'yā'tit quinquinit. Quinquinit já caticāmaxqui'n milatamatca'n. Ū'tza' Espiritu Santo tí nacāmaxqui'yān xasásti' milatamatca'n. Tú iccāhuanin-cus, ū'tza' māsu'yu chí tze nalika'lhí'yā'tit xasásti' milatamatca'n. ⁶⁴Hui'lh makapitzin hui'xina'n tí já a'ka'ī'yā'tit.

Jesús ixca'tzítza' tí já ixta'a'ka'ī' ē tí namacamāstā'. ⁶⁵Huanli:

—Ū'tza' iccālihuani'ni'ta'ntza' nūn chā'tin tze naquintapa'ksini' palh quinTāta' já namālapuhuanī naquistālani'.

⁶⁶Ū'tza' lhūhua' talitaspitli ē jātza' tastālani'lh Jesús. ⁶⁷Jesús cākelhasqui'nilh ixlikel-hacāujtu' i'scujnu'ni'n:

—¿Ē hui'xina'n quilāmaxtekcu'tunāuj?

⁶⁸Simón Pedro kelhtilh:

—Māpa'ksini', ¿tichu tze na'ictā'a'nāuj? Mintachihuin māsu'yu chí na'iclika'lhīyāuj quilatamatca'n tú já catisputli. ⁶⁹Quina'n iccā'a'ka'ī'ni'ni'ta'n hui'x Cristo, i'Ska'ta' Dios tí xalakahuan.

⁷⁰Jesús cākelhtilh:

—Quit iccālacsnici'ta'n minkelhacāujtu'ca'n. Chā'tin tā'scujatza' skāhui'ni'.

⁷¹Jesús ixlichihuina'mā'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón tí namacamāstā' Jesús, masqui ū'tza' chā'tin ixlikelhacāujtu' ixuani't.

7

Ixtā'timīn Jesús já ixta'a'ka'ī'

¹A'cxni' tētaxtukō'lh, Jesús a'lh tā'kchoko nac Galilea. Jātza' ixlata'kchokocu'tun nac Judea ixpālacata israelitas ixtamaknicu'tun. ²Ixtalacatzuna'jitelhatza' cā'tani' tú huanican ixla' mū'xta'ka' tú ixtatlaha israelitas. ³Ē ixtā'timīn Jesús tahuaniilh:

—Jā catamakxtekti huá'tzā'. Capittza' nac Judea ē chuntza' mintachi'xcuhui't natalaktzi'n tú tlaha'pā't. ⁴Tí lacasqui'n nalakapascan já tú catitlahualh cā'lakatzē'k. Palh ixlicāna' tú tla'hua'ya' hui'x, catla'hua' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't.

⁵Nūn chu ixtā'timīn já ixta'a'ka'ī'ni' Jesús. ⁶Jesús cāhuanilh:

—Jāna'j chin quilhtamacuj a'cxni' na'ica'n nac Judea. Hui'xina'n tze napinā'tit a'cxni' napincu'tunā'tit. ⁷Hui'xina'n jāla caticātaquichlaktzi'n. Quit quintaliquichlaktzi'n iccāhuanimā'lh já tze tú tlahuamā'nalh. ⁸Capintit hui'xina'n já lamā'lh cā'tani'. Quit jāna'j icti'a'lh ixpālacata jāna'j chin quilhtamacuj tú na'icpū'a'n.

⁹A'cxni' cāhuanikō'lh ixtā'timīn, Jesús tachokollh nac Galilea.

Jesús a'lh já ixlamā'lh cā'tani'

¹⁰A'cxni' ixta'a'ni'ttza' ixtā'timīn Jesús, nā xla' hua'chi tze'k a'lh já ixlamā'lh cā'tani'.

¹¹Israelitas ixtaputza Jesús já ixlamā'lh cā'tani' ē ixtalikelhasqui'nini'n:

—¿Jāchu hui'lh tzamā' chi'xcu'?

¹²Lhūhua' tí tze'k ixtalichihuina'mā'nalh. Makapitzin ixtahuan: “Tzeya chi'xcu'.” Ē makapitzin ixtahuan: “Jā tzeya chi'xcu'; a'kskāhui'nin.”

¹³Ē litzē'k ixtalichihuina'n ixpālacata ixtajicua'ni' li'israelita.

¹⁴A'cxni' i'tāttza' ixlamā'lh cā'tani', Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cāmāsu'yuni'. ¹⁵Israelitas talī'a'cnilh ē talāhuanilh:

—¿Chī tzej līca'tzī huā'mā' chi'xcu'? Jā maktin kelhtahua'ka'nī't.

¹⁶Jesús cākelhtilh:

—Tū icmāsu'yu quit jā quintalacapāstacni'. Ixtalacapāstacni' ti quimacaminī't. ¹⁷Palh ti tlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n, naca'tzī palh icmāsu'yumā'lh ixtalacapāstacni' Dios, ē jā xmān quintalacapāstacni'. ¹⁸Ti chihuīna'n xmān ixtalacapāstacni', lacasqui'n calakachi'xcuhui'ca. Tī lacasqui'n nalakachi'xcuhui'can ti macaminī't, nahuan tū ixlicāna'. Jā cati'a'kskāhuī'nilh.

¹⁹'Moisés cāmaxqui'n limāpa'ksīn ē jā mākentaxtūyā'tit tzamā' limāpa'ksīn. ¿Ē tū ixpālacata quilālimaknicu'tunāuj?

²⁰Tachi'xcuhui't takelhtilh:

—Hui'x chuya'ya'. ¿Tīchu maknicu'tunān?

²¹Jesús cāhuanilh:

—Milipō'ktuca'n li'a'cni'yā'tit tū ictlahualh tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²²Moisés cāmāsu'yuni'n tahuilat tū huanican circuncisión (masqui xapūla quinapapana'ca'n chuntza' ixtatlahua). Ū'tza' hui'xina'n lichu'cuyā'tit chā'tin ska'ta' ti xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²³Chuntza' mākentaxtūyā'tit tū huanli Moisés ē chu'cuyā'tit chā'tin ska'ta' ti xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit', ¿tū ixpālacata lisitzi'yā'tit icmāzēyīlh chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ²⁴Hui'xina'n quilāputzāna'niyāuj ixpālacata puhua'nā'tit jā tze tū ictlahualh. A'cxni' naputzāna'nī'yā'tit ā'chā'tin, ixlacasqui'nca naputzāna'nī'yā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n —huanli Jesús.

Jesús cāhuanilh jā xala'

²⁵Tatzuculh talākelhasqui'nīn xalanī'n nac Jerusalén:

—¿Ē jā ū'tza' ti putzacan maknicu'tuncan? ²⁶Calaktzi'ntit chī chihuīna'mā'lh nac cā'lhūhua'lacatin ē jā tū tahuani xanapuxcu'nu'. ¿Ē talacpuhuan huā'mā' Cristo ti Dios lacsacni't? ²⁷A'cxni' namin Cristo nūn chā'tin catica'tzīlh jā naminācha'. Quina'n ca'tziyāuj jā xala' huā'mā' chi'xcu'.

²⁸Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn jā icmāsu'yuni'mā'lh xaka'tla' nac templo. Palha' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālakapasāuj ē nā ca'tziyā'tit jā icmini'ta'ncha'. Quit jā icmini't quina'cstu. Tī quimacaminī't xla' ixlicāna' ē jā lakapasā'tit hui'xina'n. ²⁹Quit iclakapasa ixpālacata a'ntza' icmincha' ē ū'tza' quimacamilh.

³⁰Palaj tunca ixtachi'lē'ncu'tun. Nūn chā'tin ti chi'palh ixpālacata jāna'j ixchā'n ixquilhtamacuj. ³¹Ē līlhūhua' ta'a'ka'tī'nī'lh ē tahuani:

—Palhāsā' huā'mā' Cristo. ¿Ē Cristo a'cxni' namin ē ā'chulā' natlahua li'a'cnīn ē jā huā'mā'?

Fariseos tamacā'lh policia nachī'lē'ncan Jesús

³²Fariseos takexmatli chī tzē'k ixtalichihuīna'n Jesús tachi'xcuhui't. Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' tamacā'lh ixpolicíaca'n natachi'lē'n Jesús. ³³Jesús cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Jātza' lakma'j icticatā'latamān. Palajtza' na'iclaka'n ti quimacaminī't. ³⁴Hui'xina'n naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj. Jāla catichipintit jā quit na'ica'n.

³⁵Israelitas talākelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu na'a'n palh jāla catimaclauj? Palhāsā' nacālaka'n israelitas ti tatā'huī'lāna'ncha' griegos ē nacāmāsu'yuni' griegos. ³⁶Quincāhuanin: “Naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj, ixpālacata jāla catichipintit jā na'ica'n quit.” ¿Tūchu huanicu'tun huā'mā' tachihuīn?

Xcān tū māstā' latamat

³⁷Tū ā'xmān quilhtamacuj ixla' cā'tani' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, tzamā' quilhtamacuj Jesús taylorh ē palha' chihuīna'lh:

—Tī takelhpūtī, caquintalakmilh ē caturah'lh. ³⁸Tī quinta'a'ka'ī'ni' nataka'lhī hua'chi mu'sni' na ixlīstacna'ca'n ē natā'cxtni'yāchi lhūhua' xcān tū māstā' latamat. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

³⁹Jesús ixuanicu'tun tī nata'a'ka'ī' natamaktīni'n Espīritu Santo. Jāna'j ixmin Espīritu Santo ixpālacata Jesús jāna'j ixa'n nac a'kapūn.

Jā lacxtim ixuanī't ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhūi't

⁴⁰A'cxni' tachi'xcuhūi't takexmatli huā'mā' tachihuīn, makapitzīn tahuani:

—Ixlicāna' huā'mā' Jesús ixa'kchihuīna' Dios tī naquincālakminān.

⁴¹Ā'makapitzīn tahuampālh:

—Ū'tza' huā'mā' Cristo.

Ā'makapitzīn tahuampālh:

—Cristo jā catimincha' nac Galilea. ⁴²Cristo ī'xū'nātā'nat David. Ē natahui'la nac Belén jā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

⁴³Ū'tza' jā lacxtim ixtalilacapāstaca ixpālacata Jesús. ⁴⁴Makapitzīn ixtachī'lē'ncu'tun ē nūn chā'tin chī'palh.

Māpa'ksīni'ni'jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús

⁴⁵Policías talaka'mpālh fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni'. Cākelhasqui'nīca:

—¿Tū ixpālacata jā lili'ta'ntit?

⁴⁶Policías takelhtīni'lh:

—Jā maktin ickexmatni'tauj nūn chā'tin chī'xcu' tī chihuīna'n chī huā'mā' chī'xcu'.

⁴⁷Fariseos takelhtīni'lh:

—Palhāsa' nā hui'xina'n cāta'a'kskāhūi'ni'ta'ntza'. ⁴⁸Jā a'ka'ī'ni'ni't Jesús nūn chā'tin xapuxcu' ē nūn chā'tin fariseo. ⁴⁹Catihuālh tachi'xcuhūi't tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios nacāmālakspūtūcan.

⁵⁰Nicodemo tī ixlakmini't Jesús cā'tzi'sni', xla' nā fariseo ixuanī't. Xla' cāhuanilh:

⁵¹—Jāla catimakapātīniuj chā'tin chī'xcu' palh jā pūla naca'tziyāuj tū laclē'n ē palh jā pūla namakxtekāuj nachihuīna'n. Chuntza' tatzo'kni' nac limāpa'ksīn.

⁵²Ā'makapitzīn fariseos tahuanih Nicodemo:

—¿Ē nā hui'x xala' nac Galilea? Hui'x cakelhtahua'ka' ixtachihuīn Dios ē naca'tziya' jā maktin mini'ta'ncha' nac Galilea chā'tin ixa'kchihuīna' Dios.

⁵³Palaj tunca ta'a'lh na ixchicca'n.

8

Puscāt tī xamaklani'

¹Jesús a'lh nac sipej jā ixuanican Olivos. ²Ixlīlakālī tzi'saj Jesús a'lh xaka'tla' nac templo. Ixlīpō'ktu tachi'xcuhūi't talakminkō'lh. Xla' tahuī'lh ē tzuculh cāmāsu'yuni'.

³Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksīn talīmīni'lh Jesús chā'tin puscāt. Tzamā' puscāt quīta'maclaca chā'tin chī'xcu' ē chī'paca. Yāhuaca a'ntza' na ixlacpu'itātca'n tī ixtahui'lāna'lh. ⁴Tahuanih Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', huā'mā' puscāt tā'maclaca chā'tin chī'xcu'. ⁵Limāpa'ksīn tū quīncāmaxquī'ni'ta'n Moisés, ū'tza' quīncāmāsu'yuni'yān nacucta'lamakniyāuj chā'tin puscāt tī chuntza' la. Hui'x, ¿chī hua'na'?

⁶Xlaca'n tahuanih Jesús huā'mā' xmān talīputzāna'nīcu'tun ē chuntza' tzē natalīmālacapū'. Jesús taquilhpūtāl ē tzuculh lītzo'knun ixmacan nac ti'ya't. ⁷Ā'chulā' ixtakelhasqui'nī ē xla' tā'clhsajli ē cāhuanilh:

—Chā'tin chī hui'xina'n tī jā tū laclē'n ū'tza' pūla cacucta'lalh tzamā' puscāt.

⁸Jesús taquilhpūtāpāl ē lītzo'knumpāl ixmacan nac ti'ya't. ⁹A'cxni' takexmatli huā'mā', nā xlaca'n tamakca'tzīlh ixtalaclē'n. Tatzuculh ta'a'n tī ā'chulā' kōlu'ntza' ē makapitzīn chā'tunu' chā'tunu' ta'a'nkō'lh. Xlīmān tamakxtekle Jesús ē tzamā' puscāt.

¹⁰Jesús tā'clhsajli ē kelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu tayāna'lh tī ixtamālacsu'yumā'na'n? ¿Nūn tī chā'tin tī makapātīni'ni'ta'n?

¹¹Xla' huanli:

—Nūn chā'tin, Māpa'ksīni'.

Jesús huanilh:

—Nün quit icmakapätinīnān. Capit ē jātza' ā'makstin titlahua'ya' tū jā tze.

Jesús taxkaket nac cā'quilhtamacuj

¹²Jesús cātā'chihuīna' mpālhl tachi'xcuhū't ē cāhuanilh:

—Quit iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhū't. Chuntza' quit taxkaket. Tī naquintastālani' jā catitalatā'kchokolh nac cā'pucsua'. Quit na'icāmāxkakēni'ni' ixlamatatca'n.

¹³Fariseos tahananilh:

—Hui'x mintalacapāstacni' lichihuīna'na'. Chuntza' jā tū limacuan mintachihuīn.

¹⁴Jesús cākelhtilh:

—Quit tū icuan, ū'tza' ixlicāna' masqui quit quina'cstu quilchihuīna'ncan. Quit icca'tzi jā icmini'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. Hui'xina'n jā ca'tziya'tit jā icmini'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. ¹⁵Hui'xina'n liputzāna'nā'tit xmān tū laktzi'nā'tit. Quit jā tū tī icputzāna'nī.

¹⁶Palh quit xa'icputzāna'nīlh, na'icputzāna'nī chuntza' chī ixlicāna'. Quit jā quilimān icputzāna'nī. QuinTāta' tī quimacamini't ū'tza' quintā'putzāna'n. ¹⁷Chuntza' tatzo'kni' na milimāpa'ksinca'n: A'cxni' chā'tu' chi'xcuhū'n lilacxtim tamālectzeyi, ū'tza' huā'mā' tū ixlicāna'. ¹⁸Quit iclimāsu'yu quimpālacata. Hui'lapālh ā'chā'tin tī limāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' quimacamini't.

¹⁹Takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu hui'lacha' mintāta'?

Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n jā quīlākapasāj ē nā jā lakapasā'tit quinTāta'. Palh ixquīlākapasui, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

²⁰Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixmāsu'yumā'lh xaka'tla' nac templo jā ixmāquī'can tumīn. Nün chā'tin puhuanli nachī'lē'n ixpālacata jāna'j ixchā'ni' ixquīlhtamacuj tū napūchī'lē'ncan.

Jāla catita'a'lh jā ixa'mā'lh Jesús

²¹Jesús ā'maktin cāhuanipālh:

—Quit na'ica'n. Hui'xina'n naquīlāputzayāj. A'cxni' nanīyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Jāla catipintit jā na'ica'n quit.

²²Israelitas tahananli:

—Palhāsā' ixa'cstu namaknīcan ē ū'tza' lihualh jāla cati'a'uj jā na'a'n.

²³Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n xala' nac cā'ti'ya'tna', ē quit xala' nac tālhmā'n. Hui'xina'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ²⁴Ū'tza' iccālihuānīn a'cxni' nanīyā'tit naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Hui'xina'n jā quīlā'a'ka'i'ni'yāj a'cxni' iccāhuanīyān tī quit. Chuntza' nalika'lhī'yā'titcus mincuentaca'n a'cxni' nanīyā'tit.

²⁵Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu hui'x'?

Jesús cākelhtilh:

—Iccāhuanīni'ta'ntza' xapūla. ²⁶Quit tzē na'icuan lhūhua' mimpālacataca'n ē tzē na'iccāputzāna'nīyān lhūhua' tū tlahuapā'na'tit tū jā tze. Tī quimacamini't, xla' huan tū ixlicāna'. Tū quihuānī, xmān ū'tza' iccāhuanī tachi'xcuhū't.

²⁷Xlaca'n jā ixtaca'tzi Jesús ixlichihuīna'mā'lh Dios, xaTāta'. ²⁸Ū'tza' cālihuānīlh Jesús:

—A'cxni' hui'xina'n naquīlāmā'ka'yāhuayāj tālhmā'n, hasta a'cxni' naca'tziyā'tit tīchu quit. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Naca'tziyā'tit quit jā tū ictlahua quina'cstu. Xmān icuan tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. ²⁹Tī quimacamīlh, xla' quintā'huī'lh. Jā quimakteknī't quina'cstu, ixpālacata quit pō'ktu quīlhtamacuj ictlahuamā'lh tū ixtalacasqui'nīn.

³⁰A'cxni' Jesús huanli huā'mā', lhūhua' ta'a'ka'i'ni'lh.

Tī ixlacstīn Dios ē tī jā ixlacstīn

³¹Jesús cāhuanīlh israelitas tī ixta'a'ka'i'ni'mā'nalhcus:

—Hui'xina'n palh naquīlākexpa'tni'yāj quintachihuīn, chuntza' hui'xina'n ixlicāna' quiscujnu'ni'n. ³²Nalakapasā'tit tū ixlicāna'. Tū ixlicāna' nalilaktaxtu'yā'tit hui'xina'n.

³³ Xlaca'n takelhtilh:

—Quina'n i'xū'nātā'natna' Abraham. Nūn makstin quincātata māhuani'ta'n. ¿Tū xpālacata hua'na' hui'x na'iclastaxtuyāuj?

³⁴ Jesús cāhuaniilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Ti tlahua tū jā tze, chuntza' chī chā'tin tasācua' ti tamāhuacani't, xpālacata jāla makxteka tū jā tze. ³⁵ Xatata māuj tasācua' jā chuntza' chī tī ixlicāna' ka'hua'cha. Xatata māuj jā pō'ktu quilhtamacuj catitahui'lalh na ixchic ixtēcu' xpālacata nastā'palacan. Tī ixlicāna' ixka'hua'cha chā'tin chi'xcu', xla' pō'ktu quilhtamacuj ixka'hua'cha. Jāla catistā'lh. ³⁶ Hui'xina'n hua'chi ti xatata māuj xpālacata jāla makxtekā'tit tū jā tze. I'Ska'ta' Dios tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n ē chuntza' tzē nalimaktēkā'tit tū jā tze. Chuntza' jātza' catitahui'la'tit hua'chi xatata māuj. ³⁷ Masqui hui'xina'n i'xū'nātā'natna' Abraham, quilāmknīcu'tunāuj xpālacata jā a'ka'i'yā'tit tū iccāhuaniyān. ³⁸ Quit iclīchihuīna'n tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū cāhuani'nī'ta'n mintāta'ca'n.

³⁹ Xlaca'n takelhtilh:

—Quintāta'ca'n, ū'tza' Abraham.

Jesús cāhuaniilh:

—Palh ixlicāna' cahuālh hui'xina'n ixlacstīn Abraham, chuntza' ixtlahua'tit chī ixtlahua Abraham. ⁴⁰ Hui'xina'n quilāmknīcu'tunāuj masqui quit iccāhuaniyān tū ixlicāna' tū Dios quimāsu'yuni'nī't. Abraham jā chuntza' ixtlahua chī hui'xina'n tlahua'yā'tit. ⁴¹ Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit tū tlahua mintāta'ca'n.

Xlaca'n tahuaniilh:

—Quina'n jā xtūka'hua'chan. Icka'lhīyāuj xmān chā'tin quintāta'ca'n ē ū'tza' Dios.

⁴² Jesús cāhuaniilh:

—Palh mintāta'ca'n cahuālh Dios, hui'xina'n ixquilāpāxqui'uj xpālacata quit icmini'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios ē chuhua'j ā'tzā' icu'lh. Quit jā icmilh quina'cstu talacapāstacni'. Dios ū'tza' tī quimacaminī't. ⁴³ Hui'xina'n jā kexpa'tcu'tunā'tit tū icuan. Ū'tza' jā lica'tziyā'tit tū iccāhuanimā'n.

⁴⁴ Mintāta'ca'n hui'xina'n ū'tza' skāhui'ni'. Hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nin. Skāhui'ni' xla' ū'tza' xamknīni' hasta ixquilhtzucut. Xla' jā makstin lacapāstaca tū ixlicāna' xpālacata jā lakati tū ixlicāna'. Xla' huāk tā'ksa'nīn lichihuīna'n xpālacata xla' chuntza' ixtāyat. Xla' a'ksa'nīni' ē xla' ū'tza' mālacatzuculh tā'ksa'nīn.

⁴⁵ Quit iccāhuaniyān tū ixlicāna' ē hui'xina'n jā quilā'a'ka'i'ni'yāuj. ⁴⁶ ¿Tichu chī hui'xina'n nahuanā'tit palh quit ictlahuani't tū jā tze? Palh quit iccāhuaniyān tū ixlicāna', ¿tū xpālacata jā quilā'a'ka'i'ni'yāuj? ⁴⁷ Tī ixla' Dios kexmata ixtachihuīn. Hui'xina'n jā ixla' Dios. Ū'tza' jā likexpa'tcu'tunā'tit —huanli Jesús.

Cristo ixui'lhtza' a'cxni' jāna'j ixā'lacatuncuhui' Abraham

⁴⁸ Israelitas tahuaniilh Jesús:

—Ixlicāna' chī icuanāuj hui'x samaritano ē ka'lhī'ya' jā tzeya ū'ni'.

⁴⁹ Jesús cākelhtilh:

—Jā icka'lhī jā tzeya ū'ni'. Quit iclakachi'xcuhui' quinTāta' ē hui'xina'n jā quilālakachi'xcuhui'yāuj. ⁵⁰ Quit jā quincuenta palh jā quilālakachi'xcuhui'yāuj. Hui'lh chā'tin ti lacasqui'n caquilakachi'xcuhui'ca, ū'tza' tī naputzāna'nikō'. ⁵¹ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tī natamākentaxtū quintachihuīn xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlata matca'n tū jā makstin catisputli.

⁵² Israelitas takelhtīni'lh:

—Quina'n icca'tziyāujtza' hui'x ka'lhī'ya' tū jā tzeya ū'ni'. Abraham nīlhtza' ē nā tanīlhtza' ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Hui'x hua'na' tī natamākentaxtū mintachihuīn jā makstin catitasputli. ⁵³ ¿Ē hui'x ā'chulā' xaka'tla' ē jā quintāta'ca'n Abraham? Xla' nīlh ē a'kchihuīna'ni'n nā tanīlh. ¿Tichu hui'x palh jā catinit?

⁵⁴ Jesús cākelhtilh:

—Palh quina'cstu naquilakachi'xcuhui'can, jā tū ixtapalh. Tī quilakachi'xcuhui' quit, xla' ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' tī hui'xina'n huani'yā'tit minDiosca'n. ⁵⁵ Ū'tza', tī hua'nā'tit

minDiosca'n, jā lakapasā'tit. Ē quit iclakapasa. Palh quit xa'icualh jā iclakapasa, quit xa'iclitaxtulh chā'tin a'ksa'nīmi' chuntza' chī hui'xina'n. Quit ixlicāna' iclakapasa ē quit icmāqui' ixtachihui'n. ⁵⁶ Abraham tī mimpapca'n ka'lhilh tapāxuhuan' ixpālacata ixca'tzi nalaktzi'n a'cxni' xa'icmilh nac cā'quilhtamacuj. Xla' laktzi'lh ē lipāxualh.

⁵⁷ Israelitas tahuanih Jesús:

—Hui'x jāna'j ka'lhī'ya' nūn i'tāt ciento cā'ta, ¿ē chī lihua'na' palh laktzi'nī'ta'tza' Abraham?

⁵⁸ Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit xa'icui'lh'tza' a'cxni' jāna'j ixlacatuncuhui' Abraham.

⁵⁹ Palaj tunca tasacli chihui'x ē ixtalicucta'lacu'tun. Jesús cātatzē'kni'lh ē chuntza' litaxtulh xaka'tla' nac templo.

9

Jesús mātzeyilh chā'tin chi'xcu' tī ixlilacatuncuhui'nī't xalakatzī'n

¹ A'cxni' Jesús ixlatlā'huan, laktzi'lh chā'tin chi'xcu' tī ixlilacatuncuhui'nī't xalakatzī'n. ² I'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksini', ¿tū ixpālacata līlacatuncuhui'lh lakatzī'n huā'mā' chi'xcu'? ¿Ē ixpālacata ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzī', o ixpālacata ixcuenta līlakatzī'?

³ Jesús cāhuanilh:

—Jā ixpālacata ixcuenta līlakatzī' nūn ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzī'. Xla' līlacatuncuhui'lh lakatzī'n ixpālacata chuntza' tzē nalīmāsu'yu ixlitli'hui'qui Dios a'cxni' namātzei. ⁴ A'cxni' xkacacus, tze' scujcan; a'cxni' tzi'suamā'lh'tza', jā'tza' la caticscujca. Nā chuntza' quit ixlacasqui'nca na'ictlahua chuhua'j ixtascujūt tī quimacaminī't. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' na'ica'n ē jā'tza' la ca'ictiscujli. ⁵ Quit iccāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhui't lihuan icui'lh nac cā'quilhtamacuj.

⁶ A'cxni' huanli huā'mā' Jesús chojli nac cā'ti'ya'tna'. Tlahualh macsti'na'j pūtlū'n ē līlacatlahualh na ixlakastapun lakatzī'n. ⁷ Huanilh:

—Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē nalakacha'ka'na'. (Siloé huanicu'tun: Macam-incani't.)

Tzamā' lakatzī'n a'lh ē a'ntza' lakacha'ka'nli. A'cxni' chimpālth, tzētza' ixlacahuāna'n. ⁸ Ixtā'līmacchicni' ē tī ixtalaktzī'nī't xapūla a'cxni' lakatzī'n ixuani't, xlaca'n talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' huā'mā' chi'xcu' tī i'squi'nihuā'yan?

⁹ Makapitzin ixtahuan:

—Ū'tza'.

Ā'makapitzin ixtahuan:

—Jā ū'tza'. Hua'chi ū'tza' tasu'yu.

Ē ū'tza' huanli:

—Quit tzamā' chi'xcu'.

¹⁰ Takelhasqui'nīlh:

—¿Chī līlalh tzētza' lacahuāna'na' hui'x?

¹¹ Xla' cākelhtilh:

—Ū'tza' tzamā' chi'xcu' tī huanican Jesús tlahualh pūtlū'n ē quililacatlahualh na quilakastapun. Quihuanilh: “Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē calakacha'ka'.” Ica'lh ē a'cxni' iclakacha'ka'nkō'lh, tzētza' iclacahuāna'lh.

¹² Takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu hui'lh tzamā' chi'xcu'?

Xla' cāhuanilh:

—Jā icca'tzi.

Fariseos takelhasqui'nīlh chi'xcu' tī ixlakatzī'

¹³ Cālimini'ca fariseos tzamā' chi'xcu' tī ixlakatzī'. ¹⁴ Tzamā' quilhtamacuj tū pūtlahualh pūtlū'n Jesús ē mātzeyilh lakatzī'n, ū'tza' quilhtamacuj tū pūjāxcan. ¹⁵ Fariseos ā'maktin takelhasqui'nīpālth:

—¿Chī līlacahuā'na'?

Xla' cākelhtilh:

—Quililacatlalualh pūtlū'n na quilakastapun ē iclakacha'ka'nli ē chuhua'j quit tzē iclacahuāna'n.

¹⁶ Makapitzin fariseos tahuani:

—Huā'mā' chi'xcu' jā ixla' Dios ixpālacata jā lakachi'xcuhui' quilhtamacuj tū pūjxcan.

Ā'makapitzin tahuampālh:

—Ti tlahua tū jā tze, xla' jā catitlahualh li'a'cnin chi tlahua huā'mā' chi'xcu'.

Jā lacxtim ixtaka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n. ¹⁷ Takelhasqui'nīpālh tzamā' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't:

—¿Chī hua'na' hui'x ixpālacata tzamā' chi'xcu' tī mālacahuānīn?

Xla' huanli:

—Xla' ixa'kchihuīna' Dios.

¹⁸ Israelitas, xla'ca'n jā ta'a'ka'ī'ni'lh palh lakatzī'n ixuanī't ē mālacahuānica. Cāta'sani'ca ixtāta' ē ixtzī'. ¹⁹ Ē cākelhasqui'nīca:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' chi'xcu' minka'hua'chaca'n tī lacatuncuhui'lh xalakatzī'n? ¿Chī tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j?

²⁰ Ixtāta' ē ixtzī' takelhtīni'lh:

—Quina'n icca'tziyāuj ū'tza' quinka'hua'chaca'n. Icca'tziyāuj līlacatuncuhui'lh lakatzī'n. ²¹ Jā icca'tziyāuj chī tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j. Jā icca'tziyāuj tī mālacahuānilh. Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'. Māni' ū'tza' tzē nacāhuaniyān.

²² Ixtāta' ē ixtzī' tahuani chuntza' ixpālacata xla'ca'n ixtajicua'ni' israelitas. Israelitas ixtalīchihuīna'ni'ttza' natamacxtucan xaka'tla' nac templo tī natahuan Jesús ū'tza' Cristo.

²³ Ū'tza' talīhuanli ixtāta' ē ixtzī': "Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'."

²⁴ Israelitas tata'sani'pālh ixlīmaktu' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't ē tahuanihl:

—Caquilāhuaniuj ixlīcāna' na ixlacatin Dios. Quina'n icca'tziyāuj huā'mā' chi'xcu' tlahua tū jā tze.

²⁵ Xla' cākelhtilh:

—Quit jā icca'tzi palh tlahua tū jā tze. Xmān icca'tzi xapūla lakatzī'n xa'icuanī't ē chuhua'j iclacahuāna'ntza'.

²⁶ Kelhasqui'nīpalaca:

—¿Tū tlahuani'n? ¿Chī līmālacahuānīn?

²⁷ Xla' cākelhtilh:

—Iccāhuani'ntza'. Hui'xina'n jā ixkexpa'tcu'tunā'tit. ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit na'iccāhuanipalayān? ¿Ē nā stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n?

²⁸ Talakapalalh ē tahuanihl:

—Hui'x stālani'ya' tzamā' chi'xcu'. Quina'n icstālani'yāuj Moisés. ²⁹ Icca'tziyāuj Dios tā'chihuīna'nli Moisés. Huā'mā' Jesús jā icca'tziyāuj jā minī'ta'ncha'.

³⁰ Chi'xcu' cākelhtilh:

—¿Chī līlalh jā ca'tziyā'tit jā mincha' tzamā' chi'xcu'? Ū'tza' tī quimālacahuānilh.

³¹ Quina'n ca'tziyāuj Dios jā cākexmata tī tatlahua tū jā tze. Dios cākexmata tī talakachi'xcuhui' ē tī tatlahua tū ixtalacasqui'nīn Dios. ³² A'cxni' ixlītzucuni' quilhtamacuj, jā makstin kexmatca chā'tin chi'xcu' mālacahuāni tī lakatzī'n lacatuncuhui'nī't. ³³ Palh jā Dios ixmacamilh, jāla tū ixtitlahualh.

³⁴ Tahuanihl:

—Hui'x līlacatuncuhui'nī'ta' ixlītzumayān tū jā tze. ¿Tū naquilāmāsu'yuni'yāuj quina'n?

Tamacxtuca nac kēpūn.

Lakatzī'ni'n tī jā ta'a'ka'ī'

³⁵ Jesús huanica ixtamacxtucanī't tzamā' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't. A'cxni' tā'lāpāxtokli, huanilh:

—¿Ē a'ka'ī'ni'ya' hui'x ī'Ska'ta' Dios?

³⁶ Chi'xcu' huanilh:

—¿Tichu xla'? Caquihua'ni' ē chuntza' tzē na'icli'a'ka'ī'ni'.

³⁷ Jesús kelhtilh:

—Hui'x laktzi'nī'ta'tza'. Ū'tza' ti tā'chihuina'mā'n.

³⁸ Tzamā' chi'xcu' taquilhputani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksini', ica'ka't'ni'yān.

³⁹ Jesús huanli:

—Quit icmillh nac cā'quilhtamacuj nalitasu'yu ti ta'a'ka'i' ē ti jā ta'a'ka'i'. Quit icmillh nac cā'quilhtamacuj na'iccāmālacahuāni ti xalakatzī'nī'n ē icmillh na'iccāmālakatzī' ti talacahuāna'n.

⁴⁰ Makapitzin fariseos ixtayāna'lh ixlacatzuna'j. A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuin, tahuanli:

—¿Ē iclakatzī'yāuj quina'n?

⁴¹ Jesús cāhuanilh:

—Palh lakatzī'n cahuālh hui'xina'n, jā ixlīpintit cuenta. Hua'nā'tit hui'xina'n lacahuāna'nā'tit, ē ū'tza' hui'xina'n lilipinā'tit cuenta.

10

Ixchicca'n borregos

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tī lacatin lactanū na ixchicca'n borregos ē jā lactanū jā yālh xamākelhcha ū'tza' ka'lhāna'. ² Tī lactanū jā yālh xamākelhcha, ū'tza' ixmaktaka'lhna' borregos. ³ Tī maktaka'lhā mākelhcha mālaqui'ni' ti cāmaktaka'lhā borregos ē takexmata ixtachihuin. Cāmāpācuhi chī tanatunu' ixborrego. Cāmāxtu na ixchicca'n. ⁴ A'cxni' cāmāxtukō' xla' cāpūlani' ē ixlīborregos tastālani' ixpālacata xlaca'n takelhlakapasatza' ixtēcu'ca'n. ⁵ Jā catitastālani'lh ti ā'chā'tin ixpālacata jā takelhlakapasa. Natatzā'lani'.

⁶ Jesús cāhuanilh huā'mā' tachihuin chī cālīmāsu'yuni'can. Xlaca'n jā taca'tzilh tū ixcāhuanicu'tuncan.

Jesús hua'chi ti xatze maktaka'lhna' borregos

⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit chī xamākelhcha jā talactanū borregos.

⁸ Ixlīpō'ktuca'n ti quintapūlani'lh, xlaca'n ka'lhāna'nī'n. Ē borregos jā takexmatni'lh lika'lhāna'nī'n. ⁹ Quit chī mākelhcha. Tī naquinta'a'ka'i'ni', xlaca'n natapūtaxtu. Na'iccāmaktaka'lhā chī cāmaktaka'lhcan borregos tū natataxtu ē nataputza ixlīhua'tca'n ē natatanūpala.

¹⁰ Ka'lhāna' xmān min ka'lhāna'n ē mahnī'nī'n ē mālakspūtūnu'n. Quit icmini't na'iccāmaxqui' xasāsti' ixlamatca'n tū ā'chulā' xatze. ¹¹ Quit ā'chulā' xatze ixmaktaka'lhna' borregos. Tī xatze ixmaktaka'lhna' tzej cāmaktaka'lhā ixborregos ē masqui cacālinīlh. ¹² Tī xmān tasācua', a'cxni' laktzi'n mimā'lh misin, cāmāxteka borregos ē tzā'latāqui' ixpālacata jā tzmā' maktaka'lhna' jā ixlā' borregos. Palaj tunca misin cāchi'pa borregos ē cāmakatza'lakō'. ¹³ Tasācua' tzā'la ixpālacata xmān tasācua' ē jā ixlā' borregos, ē xla' jā ix cuenta.

¹⁴ Quit hua'chi xatze maktaka'lhna' borregos. Xatze maktaka'lhna' cālakapasa ixborregos, ē nā quit iccālakapasa quintachi'xcuhui't, ē nā xlaca'n quintalakapasa. ¹⁵ Nā chuntza' quinTāta' quilakapasa ē nā quit iclakapasa. Quit na'iccālīnī quintachi'xcuhui't chuntza' chī maktaka'lhna' borregos cālīnī ixborregos. ¹⁶ Hui'lapālh ā'makapitzin tachi'xcuhui't ti jāna'j quintalakapasa. Nā ixlacasqui'nca nā xlaca'n na'iccālīmīn. Xlaca'n naquintakexmatni'. Chuntza' xlaca'n kēxtim natala quintachi'xcuhui't. Xmān chā'tin ixmaktaka'lhna' nahuan.

¹⁷ QuinTāta' quimpāxqui' ixpālacata icmāstā' quilatamat ē quit na'iclahuampala.

¹⁸ Nūn chā'tin quintimaktīlh quilatamat. Quit icmāstā' ixpālacata icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī talacasqui'nīn ē chuntza' tzē na'icmāstā', ē tzē na'ictayapala. Chuntza' quilīmāpa'ksilh quinTāta' —huanli Jesús.

¹⁹ A'cxni' israelitas takexmatli huā'mā' tachihuin, tatapāpitzini'lh. ²⁰ Makapitzin ixtahuan:

—¿Tū ixpālacata kexpa'tni'yā'tit huā'mā' chi'xcu' palh ka'lhī jā tzeyā ū'ni', ē xla' chuya?

²¹Ā'makapitzin huampala tahuanih:

—Ti ka'lhī jā tzeyā ū'ni', xla' jā chuntza' catichihuina'nli. ¿Ē tzē namālacahuāni chā'tin lakatzin jā tzeyā ū'ni'?

Israelitas talakmaka'lh Jesús

²²Nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Tzamā' cā'tani' ū'tza' tū ixlilacapāstaccan a'cxni' ixcāxtlahuakō'cani't xaka'tla' templo makāstza'. Cā'lonkni' ixuani't. ²³Jesús ixlatlā'luan na ixtanquilhtin xaka'tla' templo jā ixuanican Ixtanquilhtin Salomón.

²⁴Israelitas tasti'li'hui'lilh ē tahuanih:

—¿Hasta jā'cxni' naquilahuaniyāuj tichu hui'x? Palh hui'x Cristo xamaktin caquilahuaniuj.

²⁵Jesús cākelhtilh:

—Quit iccāhuanintza' ē hui'xina'n jā a'ka'iyā'tit. Pō'ktu tū ictlahua quit iclītlahua ixlītlī'hui'qui quinTāta'. Ū'tza' lītasu'yu tichu quit. ²⁶Hui'xina'n jā a'ka'iyā'tit ixpālacata hui'xina'n jā quintachi'xcuhui't. ²⁷Quintachi'xcuhui't takexmata quintachihiuñ chuntza' chī borregos takexmata ixtachihiuñ ixtēcu'ca'n. Quit iccālakapasa quintachi'xcuhui't, ē xla'ca'n quintastālani'. ²⁸Quit iccāmaxqui' xasāsti' ixlamatca'n tū jā makstin catilak-sputli. Jā ti chā'tin tze naquimakti ti quinta'a'ka'i'ni'. ²⁹Quimacamaxqui'ni't quinTāta' ē xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' māpa'ksini'. Ē nūn tī chā'tin tī tze quintimaktilh tī quinta'a'ka'i'ni'lh. ³⁰Quit ē quinTāta' chu chā'tin quina'n.

³¹Palaj tunca israelitas tasacpālh chihuix ixtalicucta'lacu'tun. ³²Jesús cāhuanilh:

—Ixlītlī'hui'qui quinTāta' quit iclītlahuani't lhūhua' tū xatze na milacatinca'n. ¿Ē ū'tza' naquilalicucta'layāuj?

³³Israelitas tahuanih:

—Jā ū'tza' icticālicucta'lan ixpālacata tū lactze tlahuani'ta'. Na'iccālicucta'layān ixpālacata hui'x lakmaka'na' Dios ē mālākchipini'cu'tuna'. Hui'x xmān chi'xcu'.

³⁴Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tatzō'kni' na ixlīmāpa'ksin Dios: “Hui'xina'n milipō'ktuca'n diosnu'.” ³⁵Dios cāmāpācuhuilh diosnu' tī cāmacamaxqui'lh ixtachihiuñ Dios ē huā'mā' tatzō'kni' jā makstin catilactlahuaca. ³⁶Dios quilacsacli ē quimacamillh nac cā'quilhtamacuj. ¿Tū ixpālacata quilālīmālacsu'yuyāuj iclakmaka'lh Dios a'cxni' iccāhuanin quit i'Ska'ta' Dios? ³⁷Palh quit jā ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', jā caquilā'a'ka'i'ni'uj. ³⁸Palh hui'xina'n jā quilā'a'ka'i'ni'cu'tunāj, masqui quit ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', ca'a'ka'i'tit tū ictlahua ū'tza' i'xla' Dios. Chuntza' naca'tziyā'tit hui'xina'n ē na'a'ka'iyā'tit xaTāta' ē quit chu chā'tin quina'n.

³⁹Ē ā'maktin ixtachi'lē'mpalacu'tun ē Jesús cātzā'lani'lh.

⁴⁰Palaj tunca Jesús a'lh na ixtuntacut nac Jordán. Chā'lh jā Juan ixmā'kpaxini'mā'lh xapūla. ⁴¹Lhūhua' tachi'xcuhui't talakchilh Jesús ē xla'ca'n talāhuanilh:

—Masqui Juan jā tlahualh li'a'cnin, pō'ktu tū ixlichihuina'n Jesús, ū'tza' tū ixlicāna'.

⁴²A'ntza' lhūhua' ta'a'ka'i'ni'lh Jesús.

11

A'cxni' nīlh Lázaro

¹Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhiuni' Lázaro. Xla' ixta'jatatla. Xla' ixlahui'lh a'ktin nac cā'lacchicni' tū huanican Betania. Nā ixtatā'lahui'lāna'lh María ē Marta ixtā'timin. ²Huā'mā' María ū'tza' tī litantūtlahualh Jesús xaxcān xa'nat ē litantūxacalh ixya'j. Lázaro, ixtā'tin María ixta'jatatla. ³María ē Marta tamāca'tzinilh Jesús ē tahuanih:

—Māpa'ksini', ta'jatatla tī pāxqui'ya'.

⁴A'cxni' huanica huā'mā' Jesús huanli:

—Huā'mā' ta'jatāt jā catilakniilh. Ixpālacata tzamā' ta'jatāt nalaktzī'nanc chī ixlika'tla' Dios, ē nā nalimāsu'yu chī ixlika'tla' i'Ska'ta'.

⁵Jesús ixcāpāxqui' Marta ē María ē nā Lázaro. ⁶A'cxni' huanica Lázaro ixta'jatatla, Jesús tachokopālh jā ixui'lh ā'a'ktu' quilhtamacuj. ⁷Ā'listān cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Ca'a'uj nac Judea.

⁸I'scujnu'ni'n tahuanihlh:

—Māpa'ksini', israelitas xalanī'n nac Judea jāna'j makās ixtacucta'lamaknicu'tunān. Ē hui'x pimpalacu'tuna'tza'.

⁹Jesús cāhuanilhlh:

—A'ktin quilhtamacuj ka'lhī a'kcāujtu' hora. Palh chā'tin latlā'huan cā'cuhuini', jā cati'a'kche'kxlalh ixpālacata xkakana'n. ¹⁰Palh chā'tin latlā'huan cā'tzi'sni', xla' a'kche'kxla ixpālacata jā ka'lhī taxkaket. Ixlacasqui'nca na'ica'n chuhua'j. Jā tū quinti'a'nani'lh hasta na'ictitlahuakō' quintascujūt.

¹¹Ā'listān Jesús cāhuanilhlh:

—Lázaro, quinamigoca'n lhtatamā'lh ē quit na'ica'n na'icmālakahuani.

¹²I'scujnu'ni'n tahuanihlh:

—Māpa'ksini', palh lhtatamā'lh, natzeyan.

¹³Jesús iccāhuanicu'tun Lázaro ixnīni'ttza'. I'scujnu'ni'n ixtapuhuan Jesús iccāhuanimā'lh xmān i'lhlatamā'lh. ¹⁴Ū'tza' tzej cālihuanikō'lh:

—Lázaro nīni'ttza'. ¹⁵Xalitze jā xa'icui'lh a'ntza' quit. Chuntza' xatze mimpālacataca'n. Chuntza' nali'a'ka'i'yā'tit. Chuhua'j ca'a'uj jā mā'cha' Lázaro.

¹⁶Tomás, tī ixuanican Līstu', cāhuanilhlh a'makapitzīn scujnu'ni'n:

—Nā catā'a'uj Jesús. Naniyāuj lacxtim.

Jesús nacāmālacastālanuanī tachi'xcuhui't

¹⁷A'cxni' chā'lh Jesús, māca'tzīnica tā'ti'ma'jtza' ixa'cnū Lázaro. ¹⁸Betania hua'chī a'ktu'tun kilómetro ixuani't ixlimakat nac Jerusalén. ¹⁹Lhūhua' israelitas ixtalakmini't Marta ē María. Tatastokli ixpālacata ixnīni't ixtā'tinca'n. ²⁰Marta, a'cxni' ca'tzilhlh ixchā'ntelhatza' Jesús, palaj tunca milh lakapāxtoka. María tachokolh nac chic. ²¹Marta huanilhlh Jesús:

—Māpa'ksini', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinilhlh quintā'tin. ²²Quit icca'tzī, masqui chuhua'j, Dios namaxqui'yān pō'ktu tū nasqui'ni'ya'.

²³Jesús huanilhlh:

—Mintā'tin nalacastālanuana'mpala.

²⁴Marta huanilhlh:

—Quit icca'tzī nalacastālanuana'mpala a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj.

²⁵Jesús huanilhlh:

—Quit tī na'iccāmālacastālanuanī tachi'xcuhui't ē quit na'iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n. Tī quintalīpāhuan, masqui catanilhlh, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

²⁶Tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n ē quintalīpāhuan, jā makstin catitasputli. ¿Ē hui'x jā a'ka'i'ya' huā'mā'?

²⁷Marta huanilhlh:

—Jē, Māpa'ksini'. Quit ica'ka'i' hui'x i'Ska'ta' Dios, ē hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nāuj.

Jesús calhuanli ixlacatzuna'j nac pūtā'cnūn

²⁸Marta, a'cxni' huanli huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lakatzē'k huanilhlh:

—Chuhua'j chilhtza' Māpa'ksini' ē ta'sani'yān.

²⁹A'cxni' kexmatli huā'mā', María palaj tunca tāyalh ē laka'lh Jesús. ³⁰Jesús jāna'j ixtanū nac cā'lacchicni'. Ixlayālhcu jā quīpāxtokli Marta. ³¹Israelitas ixtatā'lahui'lāna'lh María nac chic ē ixtamāmakxtokmā'nalhlh. A'cxni' talaktzī'lh María chī tāyalh ē palaj tunca a'ntāquī'lh, xlaca'n tastālanī'lh. Ixtapuhuan a'mā'lh calhuan nac pūtā'cnūn.

³²María a'cxni' lakchā'lh Jesús, tatzokostani'lh ē huanilhlh:

—Māpa'ksini', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinilhlh quintā'tin.

³³Jesús laktzī'lh tzuculhlh calhuan María ē israelitas tī ixtatā'mimā'nalhlh. Lhpīeklalhlh ē līpuhuanli. ³⁴Cākelhasqui'nīhlh:

—¿Jāchu mā'cnū'tit?

Tahuanihlh:

—Māpa'ksini', cata't laktzī'na'.

³⁵Jesús calhuanli. ³⁶Israelitas talāhuanilhlh:

—Calaktzi'ntit chi' xipāxqui'.

³⁷ Ā'makapitzin' tahuanih:

—Ū'tza' huā'mā' ti mālacahuānilh lakatzī'n. ¿Ē jāla ixtlahualh Lázaro jā ixtinilh?

Lázaro lacastālancuana'nli

³⁸ Jesús lipuhuampālh ā'maktin. Chā'lh nac pūtā'cnūn. A'ktin lhu'cu' ixtlahuacani't ē ixlilakatalacani't a'ktin chihuix. ³⁹ Jesús huanli:

—Camāpānū'tit chihuix.

Marta, ixtā'tin nīn, huanilh:

—Māpa'ksini', ka'lhī a'ktā'ti' quilhtamacuj nīnī't ē chuhua'j pu'csantza'.

⁴⁰ Jesús huanilh:

—¿Ē jā icuanin palh na'a'ka'ī'ya', nalaktzi'na' ixlitli'hui'qui Dios tū natlahua?

⁴¹ Palaj tunca māpānūca chihuix. Jesús talacayāhualh nac tālhmā'n ē huanli:

—Tāta', icmaxqui'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata hui'x quinkexpa'tni'nī'ta'. ⁴² Quit icca'tzī tihua'na' quinkexpa'tni'ya'. Quit icuaniyāntza' ixpālacataca'n tachi'xcuhui't ti tahuilāna'lh huā'tzā' xla'ca'n chuntza' nata'a'ka'ī' hui'x quimacata'nī'ta'.

⁴³ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús palha' huanli:

—¡Lázaro, cataxtul!

⁴⁴ Ta'a'cxtulh ti xanīntza' ixuani't. Ixlimakchī'cani't ē ixlilacchī'cani't ē ixlilaklatlapacani't lu'xu'. Jesús cāhuanilh:

—Calacxcutit ē camacxcutit ē chuntza' camakxtektit.

Talichihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2

⁴⁵ A'cxni' talaktzi'lh Jesús tū tlahualh, ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas ti ixtamāmakx-tokmā'nalh María. ⁴⁶ Makapitzin talaka'lh lifariseos ē cāhuanica tū ixtlahuani't Jesús.

⁴⁷ Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksini'nī'n talāmāstokli ē talāhuanilh:

—¿Tū natlahuayāuj chuhua'j? Huā'mā' chi'xcu' tlahuamā'lh lhūhua' li'a'cnin. ⁴⁸ Palh jā tū natlahuani'yāuj, nata'a'ka'ī'ni'kō' ū'tza', ē xanapuxcu'nu' romanos natamin ē natalactlahua xaka'tla' templo ē quincā'lacchicni'ca'n.

⁴⁹ Chā'tin chi' ū'tunu'n ixuanican Caifás. Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej ixuani't tzamā' cā'ta. Cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit. ⁵⁰ Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' tze palh chā'tin chi'xcu' nanī quimpālacataca'n. Chuntza' ixlipō'ktu cā'lacchicni' jā catilakspotli.

⁵¹ Tū huanli Caifás, jā ixa'cstu ixtalacapāstacni'. Caifás xapuxcu' pālej ixuani't tzamā' cā'ta, ē Dios māhuanilh chi' Jesús nalīnī ixpālacataca'n tachi'xcuhui't. ⁵² Jā xmān israelitas ixticālinilh; nā ixlipō'ktuca'n xala' makat, ē ū'tza' tzē nacālīmākēxtimī ē kēxtim nata.

⁵³ Tzamā' quilhtamacuj xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talichihuīna'n chi' tzē natalī-maknī Jesús.

⁵⁴ Ū'tza' Jesús jātza' ixcālītasu'yuni' israelitas. Taxtulh nac Judea ē a'lh ā'lacatin cā'lacchicni' tū ixuanican Efraín, na ixlacatzuna'j nac cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' cātā'tahuil'lh ī'scujnu'nī'n.

⁵⁵ Ixtalacatzuna'jītēlhatza' ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'tani', lhūhua' tachi'xcuhui't ta'a'lh nac Jerusalén natatalacpa'lha chuntza' chī ixtahuil'latca'n. ⁵⁶ Xla'ca'n ixtaputza Jesús. A'cxni' ixtatanūmā'nalhtza' xaka'tla' nac templo, ixtalākelhasqui'ni:

—¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o jā catimilh?

⁵⁷ Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ixtamāstā'nī't līmāpa'ksin palh ixuī'lh ti ixca'tzī jā ixuī'lh Jesús, cacāmāca'tzīnica ē chuntza' tzē nalichi'pacan.

12

Chā'tin puscāt lītlahualh xaxcān xa'nat ixtujan Jesús

Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9

¹ Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū ixuanican pascua. Xmān a'kchāxan quilhtamacuj ī'sputa. Jesús a'lh nac Betania jā ixuī'lacha' Lázaro ti ixmālacastālancuaninī't. ² A'ntza'

cāxtlahuaca ixilhua' Jesús. Marta ixcāmaxqui' xpulātuca'n. Lázaro ē makapitzin lacxtim ixtatā'hui'lāna'lh Jesús jā ixtahuā'yamā'nalh. ³ María limilh i'tāt litro xaxcān xa'nat nardo tū mu'csun ē lhūhua' ixtapalh. Litantūtlahuah Jesús ē palaj tunca litantūxacalh ixya'j. Ixlipūchakanmu'csun chic. ⁴ Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, tī nā i'scujni' ixuani't ē tī namacamāstā' Jesús, huanli:

⁵ —¿Tū xipālacata jā listā'ca huā'mā' xaxcān xa'nat? Hua'chi a'ktu'tun ciento tumin ixtapalh. Huā'mā' tumin tzē ixcāmaxqui'ca xcamanini'n.

⁶ Judas jā ixcalakalhu'man xcamanini'n. Huanli huā'mā' chū'nu xla' ka'lhāna' ixuani't. Xla' ixmāmāqui'nicanit' tumin ē a'ntza' ixka'lhantēlha. ⁷ Jesús huanilh:

—Jā camāmakchu'yi' huā'mā' puscāt. Xla' māqui'ni't huā'mā' xaxcān xa'nat hasta naquililtlahua xipālacata a'cxni' na'icni ē naquimā'cnūcan. ⁸ Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanini'n. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj icticātā'latamān.

Talichihuina'ni Lázaro

⁹ A'cxni' taca'tzilh Jesús ixui'lacha' nac Betania, lhūhua' israelitas ta'a'lh talaktzi'n. Jā xmān Jesús ixtalaktzi'ncu'tun. Nā ixtalaktzi'ncu'tun Lázaro tī ixmālacastālan-cuanini't Jesús. ¹⁰ Chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' nā xlaca'n talichihuina'mpālh nā natamakni' Lázaro. ¹¹ Xipālacata Lázaro, lhūhua' israelitas ixtalalakaspi'tni'ttza' pālejni' ē ixta'a'ka'i'ni'ni'ttza' Jesús. Ū'tza' ixtalimāknicu'tun Lázaro.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40

¹² Ixliakali' lhūhua' tachi'xcuhui't tī ixtachini't nac Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani', xlaca'n taca'tzilh Jesús ixmimā'lh nac Jerusalén. ¹³ Talē'lh ixpeken palhma ē ta'a'lh talāpāxtoka Jesús ē ixtamā'tā'simā'nalh:

—¡Camakapāxui'tit Dios! ¡Dios casicua'lanātlahuah tī limimā'lh ixlitli'hui'qui Māpa'ksini'! Ū'tza' quimPuxcu'ca'n quina'n israelitas.

¹⁴ Jesús ixmaclani't lakatin burro ē ixkēhui'lh. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¹⁵ Jā cajicua'tit hui'xina'n xalani'n nac Sión;

chuhua'j mimPuxcu'ca'n mimā'lh

ē kēhui'lh lakatin xaska'ta' burro.

¹⁶ Xapūla i'scujnu'ni'n jā ixtaca'tzi tū ixuanicu'tun huā'mā'. A'cxni' Jesús lacastālan-cuana'ni, a'cxni' talacapāstacli chī ixtatzo'kni' ē chuntza' mākentaxtūlh Jesús.

¹⁷ Tachi'xcuhui't tī ixtatā'hui'lāna'lh Jesús a'cxni' xla' ta'sani'lh Lázaro nac pūtā'cnūn jā ixmā'cnūcani't ē mālacastālan-cuanilh, ē xlaca'n ixtalichihuina'mā'nalh tū ixtalaktzi'ni't. ¹⁸ Ū'tza' tali'a'lh talipāxtoka Jesús lhūhua' tachi'xcuhui't xipālacata xlaca'n ixtaca'tzi ixtlahuani't huā'mā' li'a'cnīn. ¹⁹ Fariseos talāhuani'lh:

—Calaktzi'ntit chī tastālani'kō'. Jāla tū tlahuani'yāuj.

Makapitzin griegos taputzalh Jesús

²⁰ Makapitzin griegos nā xlaca'n ixta'a'ni't nac Jerusalén natalaktaquilhpūta Dios a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'. ²¹ Xlaca'n talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac Galilea. Tahuani'lh:

—Señor, quina'n ictā'chihuina'ncu'tunāuj Jesús.

²² Felipe laka'lh Andrés ē huani'lh tū tahuani'. Ixchā'tu'ca'n ta'a'lh tahuani' Jesús. ²³ Jesús cāhuani'lh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chilltza' quilhtamacuj tū naquimpūlakachi'xcuhui'can xipālacata palaj na'icni. ²⁴ Ū'tza' ixlicāna'. Palh a'ktin li'cha'nat namāstā' ixtahuā'ca't, ixla-casqui'nca namā'cnūcan nac ti'ya't. A'cxni' namā'cnūcan, pūla tasu'yu hua'chi ixnini't. Ā'listān namāstā' ixtahuā'ca't. Nā chuntza' naquina'kspula a'cxni' naquimā'cnūcan. ²⁵ Nā chuntza' tachi'xcuhui't. Tī tatlahua tū ixtalacasqui'ninca'n, xlaca'n nacāspūtni' ixlata-matca'n. Tī tatlahua ixtalacasqui'nin Dios, taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā makstin caticāspūtni'lh. ²⁶ Tī quintatā'scujcu'tun, caquintastālani'lh. Jā na'ictahu'i'la quit nac a'kapūn, nā a'ntza' naquintatā'tahu'i'la tī quintatā'scuj. QuinTāta' nacālakachi'xcuhui' ixlipō'ktuca'n tī quintatā'scuj.

Jesús huanli chī nani

²⁷ 'Chuhua'j quit ictamakchuyini't. ¿Chī na'icuan? Jā ictihuanilh quinTāta': "Tāta', caquimakapūtaxtū tū na'icpāti." Jāla icuan chuntza'. Ixlacasqui'nca na'icpātini'n. Ū'tza' iclimini't nac cā'quilhtamacuj. ²⁸ Tāta', calakachi'xcuhui'ca' hui'x.

Palaj tunca kexmatca a'ktin tachihuin nac a'kapūn tū huanli:

—Quilakachi'xcuhui'cani'ttza' ē naquilakachi'xcuhui'palacan.

²⁹ Tachi'xcuhui't, a'cxni' takexmatli huā'mā', tahuani:

—Jililh.

Ā'makapitzin tahuampalh:

—Chā'tin ángel tā'chihuina'lh.

³⁰ Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tachihuin chihuina'nli mimpālacataca'n ē jā quimpālacata. ³¹ Chuhua'j natzucucan cāputzāna'nican xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Namaktican ixlitli'hui'qui tī māpa'ksi huā'mā' cā'quilhtamacuj. ³² Quit a'cxni' naquimā'kayāhuacan nac cruz, na'iccāmāpastaqui ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't palh naquintakexmatni'.

³³ Jesús huanli huā'mā' ixpālacata chuntza' naca'tzican chī nalini. ³⁴ Tachi'xcuhui't takelhtilh:

—Quilimāpa'ksinca'n quincāmāsu'yuni'yān Cristo natahui'la ixlipō'ktu quilhtamacuj. ¿Chī lihua'na' hui'x Chi'xcu' xala' Tālmā'n namā'kayāhuaca'na' nac cruz? ¿Ē tichu huā'mā' Chi'xcu' xala' Tālmā'n?

³⁵ Jesús cāhuanilh:

—Jātza' makās catika'lhī'tit taxkaket. Catlā'hua'ntit hui'xina'n lihuancus ka'lhī'yā'tit taxkaket ē jāna'j lakatzi'suanā'tit. Tī talatlā'huan cā'pucsua' jā taca'tzi jā ta'a'n. ³⁶ Quit taxkaket ixpālacata icmāsu'yu tū ixlīcāna'. Caquilā'a'ka'i'ni'uj ē chuntza' naca'tziyā'tit tū ixlīcāna'.

A'cxni' ixuani'ttza' huā'mā', Jesús a'lh ē cātatzē'kni'lh.

Tū ixpālacata israelitas jā ixta'a'ka'i'ni' Jesús

³⁷ Israelitas jā ixta'a'ka'i'ni' Jesús masqui ixtlahuani'ttza' lhūhua' li'a'cnin ixlacatinca'n.

³⁸ Chuntza' mākentaxtūlh tū ixtzo'kni't a'kchihuina' Isafas:

Māpa'ksini', jā tī a'ka'i'ni't tū icmāsu'yūj.

Jā tī a'ka'i'lh masqui laktzi'nca chī Dios ka'lhī litli'hui'qui.

³⁹ Isafas lichihuina'nli chī jāla ixta'a'ka'i'. Ē ū'tza' lihuampalh:

⁴⁰ Dios cāmālakatzi'lh ē cālactlahuani'lh ixtalacapāstacni'ca'n.

Chuntza' jāla natalacahuāna'n

ē jā natalilacapāstaca ixlīstacna'ca'n

ē jā quintalakmin na'iccālīmātzeyi.

⁴¹ Isafas huanli huā'mā' ixpālacata ixlaktzi'ni'ttza' chī ixlitli'hui'qui Jesús. Chuntza' lichihuina'nli Jesús.

⁴² Lhūhua' xanapuxcu'nu' ta'a'ka'i'ni'lh Jesús. Xlaca'n xmān tzē'k ta'a'ka'i'lh ixpālacata ixtajicua'ni' lifariseo. Ixtajicua'n nacātamacxtucan nac templo. ⁴³ Xlaca'n ā'chulā' ixtalakatī catalakachi'xcuhui'lh tachi'xcuhui't; ē jā ixtatlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n.

Ixtachihuin Jesús nacāliputzāna'nican tachi'xcuhui't

⁴⁴ Jesús palha' chihuina'nli ē huanli:

—Tī quinta'a'ka'i'ni'ni't jā xmān quina'cstu quinta'a'ka'i'ni'ni't. Xlaca'n ta'a'ka'i'ni'ni't nā quinTāta' tī quimacamini't. ⁴⁵ Tī quintalaktzi'n hua'chi talaktzi'mā'nalh nā quinTāta' tī quimacamini't. ⁴⁶ Quit taxkaket. Icmi'ni't nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhui't. Chuntza' tī naquinta'a'ka'i'ni' jātza' catitatahui'lh nac cā'pucsua', ixpālacata nata'a'ka'i' tū ixlīcāna'. ⁴⁷ Tī takexmata quintachihuin ē jā ta'a'ka'i', jā quit icticāputzāna'nilh. Quit icmi'ni't na'iccāmākapūtaxtū xalani'n nac cā'quilhtamacuj, ē jā icmi'ni't na'iccāputzāna'ni. ⁴⁸ Tī quintalakmaka'n ē jā ta'a'ka'i' quintachihuin, xlaca'n nacāputzāna'nican. A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj, nacāliputzāna'nican tū icuani't. ⁴⁹ Quit jā xmān icchihuina'n tū quintalacapāstacni'. QuinTāta' tī quimacamilh xla' quimāpa'ksilh tū icuan ē tū icmāsu'yu. ⁵⁰ Quit icca'tzi

quinTāta' quimāpa'ksilh tū iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't chī natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Tū quihuanini't quinTāta', ū'tza' iclichihuina'n.

13

Jesús cātantūche'kē'lh ī'scujnu'nī'n

¹ A'cxni' jāna'j itzucu cā'tani', Jesús ca'tzilh ā'macsti'na'j ī'sputni' nalatama ē nalaka'mpala ixTāta'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj iccāpāxqui'ni't tī ixla' xala' nac cā'quilhtamacuj. Jātza' lātma'j namāsu'yu chī lhūhua' iccāpāxqui'.

² Jesús iccātā'huā'yamā'lh ī'scujnu'nī'n. Skāhui'ni' ixmālacpuhuanini'ttza' Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, namacamāstā' Jesús. ³ Jesús icca'tzī ixTāta' ixmaxqui'kō'ni't līmāpa'ksīn. Nā ixca'tzī ixmini'ta'ncha' jā hui'lh Dios ē nalaka'mpala. ⁴ Ā'listān tāyalh jā ixuā'yamā'lh ē tamakxtulh ixlu'xu' tū ixmākelhalini't ē tampātaui'lh a'ktin ixlīmacaxaca. ⁵ Palaj tunca mojlōh xcān nac a'ktin pūmakacha'ka'. Tzuculh cātantūche'kē' ī'scujnu'nī'n ē cālītantūxacalh ixlīmacaxaca tū ixtampāhui'lh.

⁶ A'cxni' ixtantūche'kē'cu'tumā'lh'tza' Simón Pedro huanli:

—Māpa'ksini', ¿hui'x naquintantūche'kē'ya'?

⁷ Jesús kelhtilh:

—Chuhua'j hui'x jā ca'tziya' tū ictlahuamā'lh. Ā'listān nalacapāstaca.

⁸ Pedro huanilh:

—Quit jā makstin quintitantūche'ke'.

Jesús huanilh:

—Palh jā ictitantūche'kē'n, hui'x jātza' quintitā'scujti.

⁹ Simón Pedro huanilh:

—Jā xmān quintujan, nā quimacan caquimakache'ke', ē nā quina'kxāk caquina'kche'ke'.

¹⁰ Jesús huanilh:

—Tī paxni'cus, xmān ixlacasqui'nca natantūche'kē'can ixpālacata pō'ktu ixmacni' xatache'kē'n. Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.

¹¹ Jesús ixca'tzītza' tī namacamāstā'. Ū'tza' lihuanli: “Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.”

¹² Jesús a'cxni' cātantūche'kē'kō'lh ī'scujnu'nī'n, lhakā'pālh ixlu'xu' ē tahui'lapālh ē cāhuanilh:

—¿Ē lacaca'tziyā'tit tū iccātlahuani'ni'ta'n? ¹³ Hui'xina'n quilāmāpācuhuiyāyū Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksini'. Tze chī hua'nā'tit. Ū'tza' quit. ¹⁴ Quit Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksini', ē iccātantūche'kē'ni'ta'n. Nā chuntza' ixlacasqui'nca hui'xina'n nalātantūche'kē'yā'tit. ¹⁵ Quit iccātlahuani'n huā'mā' hua'chi xalilaktzi'ntēn. Nā chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n. ¹⁶ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit mintēcu'ca'n. Hui'xina'n quilacsujni'n ē quit iccāmālacscujyūyān. Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū ictlahua. ¹⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū iccāhuanini'ta'ncus. Palh natlahua'yā'tit, lipāxuhua nalatapāyā'tit.

¹⁸ Jā milipō'ktuca'n iccālīchihuina'nān. Quit icca'tzī tī iccālacsacni't. Namākentaxtū chuntza' chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ū'tza' tī quintā'huā'yan ū'tza' jā quilaktzi'ncu'tun.

¹⁹ Quit iccāhuanimā'n tū na'a'kspula. A'cxni' nala huā'mā', hui'xina'n naca'tziyā'tit tichu quit. ²⁰ Quit ixlicāna' iccāhuaniyān. Tī takexmatni' tī icmacā'n, quit quintakexmatni' ē nā takexmatni' tī quimacamini't.

Jesús huanli ū'tza' Judas namacamāstā'

Mt. 26:25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23

²¹ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús lipuhuanli ē lacatancs huanli:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²² Ē tatzuculh talālakalaktzi'n ī'scujnu'nī'n ixpālacata jā ixtaca'tzī tī ixlichihuina'mā'lh.

²³ Chā'tin ī'scujni' ixuā'yamā'lh na ixpāxtūn. Ū'tza' tī ā'chulā' ixpāxqui' Jesús. ²⁴ Simón Pedro macahuanilh tzamā' scujni':

—Cakelhasqui'ni' tichu lichihuina'mā'lh.

²⁵ Xla' ā'chulā' laktalacatzuna'jilh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksini', ¿tichu lichihuina'mpā't?

²⁶ Jesús kelhtilh:

—Na'icmāchū'huī' lihua' pītuzna'j pāntzīn. Ē tī na'icmaxqui' ū'tza' iclichihuina'mā'lh.

Māchū'huī'lh pītuzna'j pāntzīn ē maxqui'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón.

²⁷ A'cxni' Judas maktīni'lh pāntzīn, tanūni'lh skāhuī'ni' na ixlistacna'. Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tū tla'hua'cu'tuna', palaj tunca catla'hua'.

²⁸ Makapitzīn tī ixtahuā'yamā'nalh jā ixtalacaca'tzī tū chuntza' ixlihuanimā'lh. ²⁹ Judas ū'tza' ixmāmāqui'nicanī't tumin, ē makapitzīn tapuhuanli Jesús ixuanini't natamāhua tū ixtamaclacacqui'n ixpālacata cā'tani', o ixuanini't nacāmaxqui' macasti'n xcamanini'n.

³⁰ A'cxni' ixua'nī'ttza' pāntzīn, Judas taxtulh. Tzī'satza' ixuanī't.

Xasāsti' līmāpa'ksīn

³¹ A'cxni' Judas ixtaxtuni'ttza', Jesús huanli:

—Chuhua'j Dios quimāka'tlī'nī't quit, Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Ē xla' quilītaka'tlī'nī't.

³² Namāka'tlī'can Dios ixpālacata tū ictlahua, ē chuntza' Dios naquilimāka'tlī'. Palaj tunca nakentaxtu. ³³ Quilacstīn, jātza' makās icticātā'tahui'lan. Hui'xina'n naquilāpūtzayāuj.

Chuntza' chī iccāhuanilh israelitas, nā hui'xina'n chu chuntza' chuhua'j na'iccāhuaniyān:

Jā na'ica'n, hui'xina'n jāla catipintit. ³⁴ Iccāmaxqui'yān xasāsti' līmāpa'ksīn: Calāpāxqui'tit

hui'xina'n. Chuntza' chī iccāpāxqui'yān quit, nā chuntza' nalāpāxqui'yā'tit. ³⁵ Palh

hui'xina'n nalāpāxqui'yā'tit, chuntza' natalīca'tzī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't hui'xina'n quisucjnu'nī'n.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34

³⁶ Simón Pedro kelhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksini', ¿jāchu pimpā't?

Jesús kelhtilh:

—Jā na'ica'n, jāla quintitā'pi chuhua'j. Ā'listān naquistālani'ya'.

³⁷ Pedro huanilh:

—Māpa'ksini', ¿tū ixpālacata jāla ictitā'a'n chuhua'j? Iclīnicu'tun mimpālacata.

³⁸ Jesús kelhtilh:

—¿Ē ixlicāna' quilīnicu'tuna'? Ixlicāna' tū icuaniyān. A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x nakelhtatzē'ka' maktu'tun.

14

Ū'tza' Jesús nalīlakchā'ncan Dios

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n jātza' catamakchuyī'tit. Calīpāhua'ntit Dios ē nā chuntza' quit caquilālipāhuanūi. ² Jā hui'lacha' quinTāta', a'ntza' a'nān lhūhua' pūtahui'lh. Palh jā

cahuālh chuntza', xa'iccāhuanin. Ica'nā iccāxui'lī pūtahui'lh jā natahui'la'yā'tit. ³ A'cxni'

na'ica'n ē na'iccāxui'likō'yācha', na'icmimpala ē na'iccālē'nān. Chuntza' jā na'ictahui'la,

nā hui'xina'n a'ntza' natahui'la'yā'tit. ⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit jā ica'mā'lh ē ca'tziyā'tit chī tzē lichā'ncan.

⁵ Tomás huanilh:

—Māpa'ksini', quina'n jā icca'tziyāuj jā pimpā't. ¿Chī na'iclica'tziyāuj chī lichā'ncan?

⁶ Jesús kelhtilh:

—Quit xatze tej, ē quit tū ixlicāna', ē quit latamat. Xmān tī quinta'a'ka'i'ni' tzē natalakchā'n quinTāta'. ⁷ Palh hui'xina'n ixca'tzītīt tichu quit, ixlakapastit quinTāta'.

Chuhua'j lakapasā'tittza' quinTāta' ē laktzī'nī'ta'ntit.

⁸ Felipe huanilh:

—Māpa'ksini', caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'. Xmān ū'tza' iccāsqi'ni'yān.

⁹ Jesús kelhtilh:

—Felipe, makās iccātā'hui'lan. ¿Tū ixpālacata jāna'j quilakapasa'? Tī quintalaktzi'nī't, nā talaktzi'nī't quinTāta'. ¿Tū ixpālacata lihua'na': “Caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'?”¹⁰ ¿Ē jā a'ka'ī'ya' quinTāta' ē quit chu chā'tin? Tū iccāhuaniyān, jā quintalacapāstacni'. QuinTāta' quintā'lahuī'lh, ē māni' ū'tza' quintā'tlahua tū ixtascujūt. ¹¹ Ca'a'ka'ī'tit chu chā'tin quina'n, quit ē quinTāta'. Palh jāla na'a'ka'ī'ya'tit huā'mā', calī'a'ka'ī'tit lī'a'cnīn tū ictlahua. ¹² Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī quinta'a'ka'ī'ni', nā xlaca'n natatlahua tū ictlahua quit. Ā'chulā' xalaka'tla' natatlahua ixpālacata quit na'iclaka'n quinTāta'. ¹³ Tū nasqui'nā'tit hui'xina'n na quintacuhuīni' quit na'ictlahua ixpālacata quit i'Ska'ta' Dios. Chuntza' tzē na'iclimāsu'yukō' chí ixlika'tla' ixlitli'hui'qui quinTāta'. ¹⁴ Quit na'ictlahua pō'ktu tū nasqui'nā'tit na quintacuhuīni'.

Jesús huanli namacamin Espiritu Santo

¹⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Palh hui'xina'n quilāpāxqui'yāuj, cakexpa'ttit quilimāpa'ksin. ¹⁶ Quit na'icsqui'nī' quinTāta' ē xla' nacālakmacaminpalayān ā'chā'tin tī nacāmaktāyayān. Xla' ū'tza' nacātā'tahui'layān chí ixlipō'ktu quilhtamacuj. Ū'tza' Espiritu Santo tī māsu'yu tū ixlicāna'. ¹⁷ Xalani'n nac cā'quilhtamacuj jāla catitamaktīni'lh Espiritu Santo ixpālacata xlaca'n jā catitalaktzi'lh ē jā catitalakapasli. Hui'xina'n lakapasā'tit ixpālacata xla' cātā'hui'lan. ¹⁸ Jā icticāmaktekni' mina'cstuca'n. Na'iccālakmimpalayān. ¹⁹ Jātza' makās quintitalaktzi'lh xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj. Nalatahui'la'yā'tit ixpālacata quit iclahui'lh. ²⁰ A'cxni' namin Espiritu Santo, hui'xina'n naca'tziyā'tit quinTāta' quintā'hui'lh ē nā iccātā'hui'lan. ²¹ Tī taca'tzi' quilimāpa'ksin ē tamākentaxtū, ū'tza' lītasu'yu quintapāxqui'. QuinTāta' nā nacāpāxqui' tī quintapāxqui'. Nā quit na'iccāpāxqui' ē na'iccātasu'yuni'.

²² Judas (ā'chā'tin Judas ē jā Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksini', ¿tū ixpālacata naquilātasu'yuni'yāuj quina'n ē jā ā'makapitzin?

²³ Jesús kelhtilh:

—Tī quintapāxqui', xlaca'n natakexmata tū iccāhuani. QuinTāta' nacāpāxqui'. QuinTāta' ē quit na'iccālakmināuj ē na'iccātā'tahui'layāuj. ²⁴ Tī jā quintapāxqui' jā takexmata tū icuan. Quintachihuīn tū kexpa'tpā'na'ntit, xla' jā quila'; ixla' quinTāta' tī quimacaminī't.

²⁵ Pō'ktu huā'mā' iccāhuani'kō'ni'ta'n lihuan iccātā'hui'lan. ²⁶ QuinTāta' namacamin Espiritu Santo ē xla' namāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' nacāmaktāyayān ē nacāmāsu'yuni'kō'yān ē nacāmālacapāstaquiyan ixlipō'ktu tū iccāhuani'ni'ta'n.

²⁷ Iccāmaktekni'yān quintapāxuān. Iccāmaxqui'yān quintapāxuān ē jā chuntza' chí xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Jā catamakchuyi'tit ē jā cajicua'ntit. ²⁸ Hui'xina'n kexpa'ttit chí iccāhuani: “Quit ica'nā ē na'iccālakmimpalayān.” Palh ixlicāna' ixquilāpāxqui'uj, ixlipāxua'tit ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'. Xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. ²⁹ Iccāhuanimā'n tū na'a'kspula. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', hui'xina'n na'a'ka'ī'ya'tit.

³⁰ Jātza' icticātā'chihuīna'n ixpālacata mimā'lh'tza' tī māpa'ksini'n cā'quilhtamacuj. Xla' jāla quintimāpa'ksilh quit. ³¹ Quit ictlahua tū quihuani quinTāta'. Chuntza' xalani'n nac cā'quilhtamacuj tzē nataka'tzi' palh quit icpāxqui' quinTāta'.

A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanipālh:

—Chuhua'j catāya'tit ē ca'a'uj

15

Xamayāc uva ē ixpekeni'n

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Quit hua'chi xatze mayāc ē quinTāta' hua'chi xamaktaka'lhna'. ² Ixlipō'ktu ixpekeni'n tū jā māsā' ixtahua'ca't, xla' cāpekesitmaka'n. Ixlipō'ktu ixpekeni'n tū māsā' ixtahua'ca't, xla' nacāmaktaka'lh. Chuntza' ā'chulā' namāsā' ixtahua'ca't. ³ Nā chuntza' Dios cāmāpānūni'ni'ta'n tū jā tze ixpālacata hui'xina'n a'ka'ī'ni'ta'ntit quintachihuīn. ⁴ Caquilātā'lātahui'lauj ē chuntza' quit na'iccātā'lātahui'layān. Kentin ixpeken xamayāc

palh jā tzej chi'pāxna'n jā catimāstā'lh ixtahua'ca't ixa'cstu. Nā chuntza' nalitaxtuyā'tit hui'xina'n. Palh jā a'cxtim quilātā' hui'lanāuj, jāla catimāstā'tit mintahua'ca'tca'n.

⁵Quit hua'chi xamayāc ē hui'xina'n hua'chi ixpekeni'n. Tī pō'ktu quintatā'lātahui'la, xlaça'n natamāstā' ixtahua'ca'tca'n. Hui'xina'n mina'cstuca'n jāla tū catitlahua'tit palh quit jā na'iccāmaktāyāyān. ⁶Tī jā quintatā'lātahui'la nacālakmaka'ncan hua'chi ixpekeni'n tū cāpekesitmaka'ncani't ē natascāca ē namākēxtimīcan ē nalhcuyucan.

⁷Palh hui'xina'n lacxtim naquilātā'tahui'layāuj, ē palh jā napātza'nkāyā'tit quintachi-huīn, casqui'ntit tū hui'xina'n lacasqui'nā'tit ē nacātamaxqui'yān. ⁸Palh hui'xina'n māstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n, chuntza' nalīmāka'tli'yā'tit quinTāta'. Chuntza' li-tasu'yu ixlicāna' quiscujnu'ni'n. ⁹Quit iccāpāxqui'yān chuntza' chī quinTāta' quimpāxqui'. Hui'xina'n caquilāpāxqui'tēlhauj. ¹⁰QuinTāta' quimpāxqui' xpālacata ickek-matni' ixtachihuīn. Nā hui'xina'n palh naquinkepa'tni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza' na'iccāpāxqui'yān.

¹¹'Quit iccāhuanini'ta'n huā'mā' xpālacata naka'lhī'yā'tit quintapāxuhuān. Chuntza' nalika'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān. ¹²Quilīmāpa'ksin ū'tza' huā'mā': calāpāxqui'tit hui'xina'n chuntza' chī quit iccāpāxqui'yān. ¹³Palh hui'lh chā'tin tī linīlh ixamigo, ixlicāna' pāxqui'. ¹⁴Hui'xina'n quinamigos palh natlahua'yā'tit tū iccālīmāpa'ksiyān. ¹⁵Jātza' iccāpāxqui'yān quintasācua'n xpālacata tasācua' jā ca'tzi tū tlahuacu'tumā'lh ixtēcu'. Hui'xina'n iccāhuaniyān quinamigos xpālacata quit iccāmā'tziniyān pō'ktu tū quihuanī quinTāta'. ¹⁶Jā hui'xina'n quilālacsacui. Quit iccālacsacni'ta'n. Iccāmācamaxqui'yān napinā'tit ē namāstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Nā chuntza' quinTāta' nacāmācamaxqui'yān pō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na quintacuhuīni'. ¹⁷Ū'tza' huā'mā' iccālīmāpa'ksiyān: calāpāxqui'tit milipō'ktuca'n.

Makapitzin jā caticātalaktzi'ncu'tun

¹⁸Jesús cāhuanipālh:

—Palh xalani'n nac cā'quilhtamacuj cātaquiclhaktzi'nān, jā natamakchuyi'yā'tit. Ca'tziyā'tit nā quit xapūla quintaquiclhaktzi'lh. ¹⁹Palh cahuālh hui'xina'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj, ixcātapāxqui'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj, chī talāpāxqui' xlaça'n. Quit iccālacsacni'ta'n ē chuntza' hui'xina'n jātza' xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' cātaliquiclhaktzi'nān. ²⁰Calacapāstactit chī iccāhuanin hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit hua'chi mintēcu'ca'n. Makapitzin quintaputzastālani'ni't. Nā hui'xina'n chuntza' nacātaputzastālani'yān. Ā'makapitzin takexmatni't quintachihuīn, ē nā hui'xina'n nacātakexmatni'yān. ²¹Pō'ktu huā'mā' nacātatlahuani'yān quimpālacata, xpālacata xlaça'n jā talakapasa tī quimacaminī't.

²²Palh quit jā xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xlaça'n jā ixtalē'lh cuenta. Chuhua'j jāla catitahualh palh jā talē'n cuenta, xpālacata iccāhuanini'ttza'. ²³Tī quintaquiclhaktzi'n, nā chuntza' quinTāta' taquiclhaktzi'n. ²⁴Xlaça'n jā tū ixtalē'lh cuenta, palh quit jā xa'ictlahualh na ixlatāinca'n tū jāla tlahua ā'chā'tin. Masqui talaktzi'ni't huā'mā', quintaquiclhaktzi'lh ē nā quinTāta' taquiclhaktzi'lh. ²⁵Chuntza' nalikentaxtu chī tatzō'kni' nac līmāpa'ksin tū cāmāxqui'ca: Quintaquiclhaktzi'lh ē jā tū xpālacata.

²⁶Namin Maktāyana'. Ū'tza' Espiritu Santo tī nahuan tū ixlicāna'. Xla' naminācha' jā hui'lacha' xaTāta'. Quit na'iccāmācamini'yāchā'n jā hui'lacha' quinTāta'. Namāsu'yu quimpālacata. ²⁷Nā hui'xina'n nalichihuīna'nā'tit xpālacata ixquilātā' hui'lāna'uj a'cxni' iclitzuculh quintascujūt huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

16

¹'Quit iccāhuanimā'n huā'mā' ē chuntza' jā titamakahuasā'tit a'cxni' napātini'nā'tit. ²Hui'xina'n nacātatamacxtuyān nac templos. Namin a'ktin quilhtamacuj tū nacātapūmakniyān. Tī nacātamakniyān, xlaça'n natapuhuan tatlahuamā'nalh tū ixtalacasqui'ni'n Dios. ³Huā'mā' natatlahua xpālacata jā makstin talakapasni't quinTāta' ē nā quit jā

quintalacapasni't. ⁴ Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza' a'cxni' nacātaputzastālani'yān, nalilacapāstacā'tit chī iccāhuanin xapūla.

Tū tlhuhua Espiritu Santo

Jesús cāhuanipāl'h:

—Quit jā iccāhuanin huā'mā' xapūla ixpālacata quit xa'iccātā'hui'lan. ⁵ Chuhua'j na'iclaka'mpala tī quimacaminī't. Hui'xina'n nūn tī tī quinkelhasqui'nin: “¿Jā pimpā't?” ⁶ Chuhua'j hui'xina'n lilipuhuanā'tit ixpālacata tū iccāhuanimā'n. ⁷ Quit iccāhuaniyān tū ixlicāna'. Xatze mimpālacataca'n palh quit na'ica'n. Palh quit jā icti'a'lh, jā caticālakmin tī nacāmaktāyayān. ⁸ E palh na'ica'n quit na'iccālakmacaminān tī nacāmaktāyayān. ⁹ Xla', a'cxni' namin, nacāmāca'tzinī tachi'xcuhui't chī talacē'n chā'tunu' xlac'a'n. Nacāmāca'tzinī tū xatze na ixlacatīn Dios. Nacāmāca'tzinī chī Dios nacāputzāna'nī. ⁹ Nacāmāca'tzinī xlac'a'n talacē'n ixpālacata jā quinta'a'ka'ti'ni'. ¹⁰ Nacāmāca'tzinī tū xatze, ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta' ē hui'xina'n jātza' quintilālaktzi'uj. ¹¹ Nacāmāca'tzinī chī Dios nacāputzāna'nī ixpālacata chuhua'j putzāna'nicanī'ttza' tī māpa'ksī huā'mā' cā'quilhtamacuj.

¹² Lhūhua' sputa tū iccāhuanicu'tunān. Jāna'j la catikexpa'tkō'tit chuhua'j. ¹³ A'cxni' namin Espiritu Santo, tī nahuan tū ixlicāna', ū'tza' nacāmāsu'yuni'kō'yān pō'ktu. Xla' jā catichihuina'nli xman ixtalacapāstacni'. Xla' nacāhuaniyān xman tū xaTāta' nahuani. Nā nacāmāca'tzinīyān hui'xina'n tū na'a'kspulana'n. ¹⁴ Xla' naquimāka'tli' ixpālacata nacāmāca'tzinīyān tū iclacasqui'n naca'tziyā'tit. ¹⁵ Pō'ktu tū ka'lhī quinTāta' nā quila'. Ū'tza' iclihuah Espiritu Santo nacāmāca'tzinīyān hui'xina'n tū iclacasqui'n naca'tziyā'tit.

Natapāxuhua tī talipuhuan

¹⁶ Jesús cāhuanipāl'h:

—Ā'macsti'na'j hui'xina'n jā quintilālaktzi'uj. Ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzi'mpalayāj ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'.

¹⁷ Makapitzīn i'scujnu'ni'n talākelhasqui'nilh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'? Xla' quincāhuaniyān ā'macsti'na'j jā catilaktzi'uj ē ā'macsti'na'j huampala nalaktzi'mpalayāj, ixpālacata nalaka'n ixTāta'. ¹⁸ ¿Tūchu huanicu'tun ā'macsti'na'j? Jā ca'tziyāj tū quincāhuanimā'n.

¹⁹ Jesús ca'tzil' tū ixtakelhasqui'nīcu'tun ē ū'tza' cālihuanih:

—Quit iccāhuanin ā'macsti'na'j jā quintilālaktzi'uj ē ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzi'mpalayāj. ¿Jā ū'tza' huā'mā' tū lākelhasqui'ni'pā'na'ntit? ²⁰ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n nacalhua'nā'tit ē nalipuhuanā'tit. Tachi'xcuhui't natalipāxuhua. Masqui pūla nalipuhuanā'tit, ā'listān lipāxūj natahui'la'yā'tit. ²¹ A'cxni' chā'tin puscāt nacamala, xla' lipuhuan ixpālacata pātini'n. A'cxni' lacatuncuhui'ni'ttza' i'ska'ta', xla' jātza' pāstaca chī pātini'lh ixpālacata chilhtza' nac cā'quilhtamacuj chā'tin ska'ta'. Ū'tza' lipāxuhua. ²² Nā chuntza' hui'xina'n chuhua'j lipuhuanā'tit. A'cxni' quit na'iccālakmimpalayān hui'xina'n napāxua'yā'tit. Nūn chā'tin caticāmaktīn huā'mā' tapāxuhān.

²³ A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, hui'xina'n jā tū quintilākelhasqui'nīuj. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān, quinTāta' nacāmāxqui'yān ixlipō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na quintacuhui'ni'. ²⁴ Jāna'j tū squi'ni'ta'ntit na quintacuhui'ni'. Casqui'ntit ē nacāmāxqui'yān. E ū'tza' nalipāxua'yā'tit.

Jesús skāhui'lh tī māpa'ksī cā'quilhtamacuj

²⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Iccāhuanini'ta'n huā'mā' tū limāsu'yun. Namin quilhtamacuj a'cxni' jātza' iccātā'chihuina'n chuntza'. Tzej na'iccātā'lichihuina'nān quinTāta'. ²⁶ Tzamā' quilhtamacuj hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit quinTāta' na quintacuhui'ni'. Jātza' ixlacasqui'nca quit na'icsqui'ni' quinTāta' mimpālacataca'n. ²⁷ QuinTāta' cāpāxqui'yān hui'xina'n ē ū'tza' nalisqui'ni'yā'tit na quintacuhui'ni'. Hui'xina'n quilpāxqui'yāj quit ē a'ka'ti'ni'ta'ntit quit icmini'ta'ncha' jā hui'lh Dios. Ū'tza' xla' cālipāxqui'yān hui'xina'n. ²⁸ Quit icmincha'

na ixpāxtūn quinTāta' ē icmilh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Chuhua'j na'icmakxteka cā'quilhtamacuj ē na'iclakam'pala quinTāta'.

²⁹I'scujnu'nī'n tahuaniilh:

—Chuhua'j tzej icca'tziyāuj tū lichihuina'mpā't ixpālacata jātza' chihuina'mpā't tū limāsu'yun. ³⁰Chuhua'j icca'tziyāuj hui'x ca'tzikō'ya' ixlipō'ktu. Jātza' ixlacasqui'nca nakelhasqui'nica'na'. Icca'tziyāuj hui'x ta'ni'ta'nchi jā hui'lacha' Dios.

³¹Jesús cākelhtilh:

—¿Chuhua'j a'ka'i'yā'tittza'? ³²Mimā'lhtza' quilhtamacuj, ē chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nata'a'kahuani'yā'tit. Milipō'ktuca'n hui'xina'n ē chā'tunu' napinā'tit na minchicca'n ē quit naquilāmakxtekāuj quina'cstu. Masqui quilāmakxtekui, jā quilimān ictitahu'i'lh ixpālacata quinTāta', xla' quintā'hu'i'lh. ³³Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza' jā najicua'nā'tit ixpālacata hui'xina'n quilālipāhuanāuj xmān quit. Lihuan hui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj, napātini'nā'tit. Jā cajicua'ntit. Quit icskāhui'lhtza' tī māpa'ksī cā'quilhtamacuj.

17

Jesús lī'orarlīlh i'scujnu'nī'n

¹A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn ē huanli:

—Tāta', chilhtza' quilhtamacuj. Caquilakachi'xcuhui' quit, miSka'ta', ē nā chuntza' quit nā na'iclakachi'xcuhui'yān. ²Quimaxqui'nī'ta' limāpa'ksin na'iccāmāpa'ksī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' quit tzē na'iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Tzē na'iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tī quimacamaxqui'nī'ta'. ³Xlaca'n talakapasān hui'x ē quintalakapasa quit, Jesucristo. Taca'tzi hui'x ixlicāna' Dios ē hui'x quimacata'nī'ta'. Chuntza' tasu'yu xlaca'n taka'lhi xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

⁴Quit iclakachi'xcuhui'nī'ta'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Ictlahuakō'lhtza' tū quimāpa'ksinī'ta' na'ictlahua. ⁵Chuhua'j Tāta', caquilakachi'xcuhui' na milacatin chuntza' chī ixquilakachi'xcuhui'ya' a'cxni' xa'ictā' hui'lachā'n hui'x a'cxni' jāna'j ixa'nān cā'quilhtamacuj.

⁶Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī hui'x quimacamaxqui'nī'ta', xlaca'n iccāmāca'tzīnī'nī'ttza' tī hui'x. Xlaca'n mila' ixtahuani't ē hui'x quimacamaxqui'nī'ta' ē xlaca'n takexmatni'nī't milimāpa'ksin. ⁷Chuhua'j xlaca'n taca'tzi milimāpa'ksin ū'tza' tū iclītlahua ixlipō'ktu. ⁸Quit iccāmāsu'yuni'nī't mintachihuīn tū quihua'ni'. Xlaca'n quinta'a'ka'i'nī'lh. Chuhua'j taca'tzītza' ixlicāna' icmini'ta'ncha' jā hui'la'chi hui'x. Ta'a'ka'i'nī'ttza' hui'x quimacata'nī'ta'.

⁹Quit icsqui'nī'yān ixpālacataca'n. Jā icsqui'nī'yān ixpālacataca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Icsqui'nī'yān xmān ixpālacataca'n tī quimacamaxqui'nī'ta' ixpālacata xlaca'n pō'ktu mila'. ¹⁰Pō'ktu tī quila' ē nā mila'. Pō'ktu tī mila' ē nā quila'. Quit quintalakachi'xcuhui'nī't.

¹¹Chuhua'j quit na'iclakmimpalayān. Ē jātza' ictitachokolh nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n natatachoko nac cā'quilhtamacuj. Tāta' xaticua'lanālanī' hui'x, cacālimaktāya' milītlī'huī'qui xlaca'n tī quimacamaxqui'nī'ta' ē kēxtim catalalh, chī hui'x ē quit lacxtim. ¹²A'cxni' xa'iccāta'huī'lh ū'tunu'n, xa'iccālimaktaka'lha milītlī'huī'qui tī quimacamaxqui'. Xa'iccālimaktaka'lha xlaca'n. Chuntza' jā tī chā'tin tza'nkāl, xmān ū'tza' tī jā ixa'ka'i'cu'tun ū'tza' tza'nkāl. Chuntza' mākentaxtūlh mintachihuīn chī tazto'kni'.

¹³Chuhua'j quit iclakamā'chā'n. Lihuan icuī'lhcus huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' ē chuntza' xlaca'n natalika'lhī tapāxuhuān chī quit. ¹⁴Iccāmaxqui'nī't mintachihuīn. Ē xalanī'n nac cā'quilhtamacuj taquiclhaktzi'n xlaca'n. Cāquiclhaktzi'n can quinchī'xcuhui'n ixpālacata xlaca'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁵Jā icsqui'nī'yān nacāmāxtuya' nac cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'nī'yān cacālimaktāya'. Chuntza' skāhui'ni' jā nacā'a'kskāhui'.

¹⁶Xlaca'n jā xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj.

¹⁷Xalactze cacālimāxtu mintachihuīn. Mintachihuīn ū'tza' tū ixlicāna'. ¹⁸Chuntza' chī

quimacata'ni'ta' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' xluca'n nā quit na'iccāmacā'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁹ Ixpālacataca'n quit na'iclitamacamāstā' quina'cstu hua'chi a'ktin talakalhu'mān ē chuntza' ā'chulā' xluca'n mila' natalitaxtu.

²⁰ Icsqui'ni'mā'n ixpālacataca'n xluca'n ē ixpālacataca'n ixlipō'ktuca'n tī nā nata'a'ka'i' ā'listān ixpālacata ixtamāsu'yunca'n xluca'n tī quila'. ²¹ Icsqui'ni'yān quina'n ē xluca'n kēxtim nalayāuj, Tāta', chuntza' chī hui'x ē quit. Catalalh chī chā'tin ē chuntza' xalani'n nac cā'quilhtamacuj nā nata'a'ka'i' hui'x tī quimacata'ni'ta'. ²² Chī hui'x quilakachi'xcuhui'ni'ta', nā chuntza' quit iccālakachi'xcuhui'ni't xluca'n ē chuntza' chā'tin natahuan chī quit ē hui'x chu chā'tin quina'n. ²³ Quit iccātā'lahui'lh xluca'n chuntza' chī hui'x quintā'hui'la', ē xluca'n natalitaxtu chu chā'tin. Chuntza' xalani'n nac cā'quilhtamacuj tzē natalica'tzi hui'x quimacata'ni'ta' ē hui'x nā cāpāxqui'ya' xluca'n chī quimpāxqui'ya' quit.

²⁴ QuinTāta', hui'x quimacamaxqui'ni'ta' xluca'n. Quit iclacasqui'n nā xluca'n cat-achā'lh jā quit na'icchā'n, ē chuntza' xluca'n natalaktzi'n chī quilakachi'xcuhui'ya'. Hui'x quilakachi'xcuhui'ya' ixpālacata ixquimpāxqui'ya' xapūla a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj. ²⁵ Tāta', hui'x xatze. Masqui jā talakapasān tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj, quit iclakapasān. Quinchi'xcuhui'n, xluca'n taca'tzi hui'x quimacata'ni'ta'. ²⁶ Quit iccāmāca'tzinini'ttza' tī hui'x. Na'iccāmāca'tzinicus ē xluca'n natapāxqui'nin chuntza' chī hui'x quimpāxqui'ya'. Nā xluca'n pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahu'la.

18

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53

¹ Jesús a'cxni' tlahuakō'lh oración, cātā'taxtulh i'scujnu'ni'n ē tatacutli nac Cedrón. A'ntza' ixui'lh a'ktin pū'olivar. Jesús a'ntza' cātā'tanūlh i'scujnu'ni'n. ² Nā Judas tī namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n a'ntza' ixpālacata maklhūhua' Jesús ixcātā'takestokni't a'ntza' i'scujnu'ni'n. ³ A'ntza' nac pū'olivar Judas cālē'lh soldados ē policías tī ixcāmācā'ni't xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos. Ixtalē'nācha' ixespadaca'n ē ixpūmaksoca'n ē ixlamparaca'n. ⁴ Jesús ixca'tzikō'tza' ixlipō'ktu tū na'a'kspula ē cālaktalacatzuna'jilh ē cākelhasqui'nilh:

—¿Tī putzayā'tit?

⁵ Xluca'n takelhtilh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Jesús cākelhtilh:

—Quit Jesús tī putzayā'tit.

A'ntza' ixcātā'yālh Judas tī namacamāstā' Jesús. ⁶ A'cxni' Jesús cāhuanilh: “Quit Jesús tī putzayā'tit”, xluca'n chā'kēni'yaj tatamakahuasli ē ta'a'kā'lh nac ti'ya't.

⁷ Jesús cākelhasqui'nipālh:

—¿Tī putzayā'tit?

Xluca'n tahuampālh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Iccāhuanintza' quit. Palh quit quilāputzayāuj, cacāmakxtektit cata'a'lh tzamā' makapitzin.

⁹ Huanli huā'mā' ixpālacata namākentaxtu tū Jesús ixuani't: “Jā tī chā'tin tza'nkālh tī quimacamaxqui'lh xaTāta'.”

¹⁰ Simón Pedro ixlē'mā'lh ixmachīta, ē māxtulh ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j tī ixuanican Malco. Xla' ū'tza' ixtasācua' ixuani't xapuxcu' pālej. ¹¹ Jesús huanilh Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta na mimpūmachīta. Quit iclihui'lini't na'icpāti tū ixtalacasqui'nin quinTāta'.

Lē'ni'ca Jesús xapuxcu' pālej

Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54

¹² Tachi'palh Jesús soldados ē ixcomandanteca'n ē policías tī ixlaca'n israelitas. Macachi'ca. ¹³ Lē'nca pūla na ixchic Anás. Kōlu' Anás ixpuhuiti' ixuani't Caifás ti xapuxcu' pālej tzamā' cā'ta. ¹⁴ Tzamā' Caifás ū'tza' tī ixcāhuaninī't israelitas ā'chulā' tze palh chā'tin chi'xcu' nalīnī ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús jā ixlakapasa

Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57

¹⁵ Ixtastālani'tēlha Jesús Simón Pedro ē ā'chā'tin i'scujni'. Tzamā' i'scujni' xla' ixlakapasa xapuxcu' pālej. Ū'tza' litā'tanūlh Jesús na ixtanquilhtin ixchic xapuxcu' pālej. ¹⁶ Pedro tachokolh nac kēpūn, ixlacatzuna'j nac mākelhcha. Taxtulh tzamā' i'scujni' tī ixlakapasa xapuxcu' pālej. Tā'chihuina'nli tzu'ma'jāt tī ixmaktaka'lh mā'lh mākelhcha. Chuntza' tzamā' i'scujni' tēzē mánūlh Pedro nac tanquilhtin. ¹⁷ Tzu'ma'jāt tī ixmaktaka'lh mākelhcha, xla' kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x i'scujni' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kelhtini'lh:

—Jā quit.

¹⁸ Tasācua'n ē policías ixtahui'līnī't macscut ixpālacata ixlonknu'n. Ixtayāna'lh ē ixtasko'mā'nalh. Nā a'ntza' ixmaklayālh Pedro ixmaksko'mā'lh.

Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Jesús

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71

¹⁹ Anás tī xapuxcu' pālej, xla' likelhasqui'nīlh Jesús ixpālacata i'scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yun.

²⁰ Jesús huanilh:

—Quit icchihuina'ni't cā'lacan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't. Pō'ktu quilhtamacuj xa'icmāsu'yu quit nac templos ē nac xaka'tla' templo jā ixtakēstoka israelitas. Jā tū icuani't nac cā'tzē'k. ²¹ ¿Tū ixpālacata quilikelhasqui'nī'ya' quit? Cacākelhasqui'ni' tachi'xcuhui't tī quintakexmatnī't. Ū'tunu'n catahualh tū iccāhuanilh.

²² A'cxni' Jesús huanli huā'mā', chā'tin policia tī ixlayālh a'ntza', lalaca'syāhualh ē huanilh:

—¿Ē chuntza' kelhtican tzamā' xapuxcu' pālej?

²³ Jesús kelhtilh:

—Palh jā tze tū icuanli, cacāhua'ni' ixlīpō'ktuca'n huā'tzā' tū icuanli. Palh tze tū icuanli, ¿tū ixpālacata quilītucsa'?

²⁴ Anás lakmacā'lh Jesús xatachī'n Caifás tī xapuxcu' pālej.

Pedro kelhtatzē'kpālh Jesús jā ixlakapasa

Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62

²⁵ Simón Pedro ixyālh i'sko'mā'lh. Huanica:

—¿Ē hui'x jā i'scujni' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kelhtatzē'kpālh ē huanli:

—Jā quit.

²⁶ Nā a'ntza' ixi'lh chā'tin ixtasācua' xapuxcu' pālej. Xla' ixtalakapasni' ixuani't tī a'kacā'yujulh Pedro. Tzamā' tasācua', xla' kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x ictā'laktzī'n Jesús nac pū'olivar?

²⁷ Pedro kelhtatzē'kpālh ē palaj tunca ta'salh lakatin puyux.

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5

²⁸ Tzi'sajcus ixuani't a'cxni' māxtuca Jesús na ixchic Caifás ē lē'nca na ixchic gobernador. Israelitas, xlaca'n jā tatanūlh nac chic. Palh ixtatanūlh, chuntza' jā tze ixtalitaxtulh na ixtahui'latca'n. Palh ixtatanūlh jāla ixtahua'lh lihua' i'xla' cā'tani' tū huanican pascua.

²⁹ Ū'tza' litaxtulh Pilato nacātā'chihuina'n. Cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata limālacsu'yuyā'tit huā'mā' chi'xcu'?

³⁰ Xlaca'n takelhtini'lh:

—Palh jā cahuālh xla' laclē'n, jā xa'icticāmacamaxqui'n.

³¹ Pilato cāhuanilh:

—Cali'pintit hui'xina'n ē calacāxtlahua'tit chī ka'lhī'yā'tit milimāpa'ksīnca'n hui'xina'n.

Israelitas takelhtilh:

—Quina'n israelitas jā icka'lhīyāuj limāpa'ksin na'icmaknīyāuj catihuālh.

³² Chuntza' a'kspulalh ixpālacata namākentaxtū tū ixuani't Jesús ixpālacata chī nalinī.

³³ Pilato tanūpālh na ixpūchihuīn ē ta'sani'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

³⁴ Jesús huanilh:

—¿Ē mintalacapāstacni' quilikelhasqui'nī'ya' huā'mā' o talichihuīna'nī'ta'n ā'makapitzin quimpālacata?

³⁵ Pilato kelhtilh:

—¿Ē quit israelita? Quintamacamaxquī'n hui'x mintā'israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni'. ¿Tūchu tlahua'nī'ta'?

³⁶ Jesús kelhtilh:

—Quit jā icmāpa'ksīni'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Palh chuntza' cahuālh, quinchī'xcuhui'n ixquintamaktāyalh a'cxni' quintachi'palh israelitas. Jā icmāpa'ksīni'n huā'tzā'.

³⁷ Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x xapuxcu'?

Jesús kelhtilh:

—Ixlicāna' tū huanī'ta'. Ū'tza' iclīlacatuncuhui'lh ē ū'tza' iclīmīlh nac cā'quilhtamacuj ixpālacata na'icuan tū ixlicāna'. Ixlipō'ktuca'n tī taca'tzīcu'tun tū ixlicāna', xlaca'n quintakexmatni'.

³⁸ Pilato huanilh:

—¿Chī līca'tzīcan tū ixlicāna'?

Jesús līchihuīna'nca namaknīcan

Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25

A'cxni' Pilato ixuani'ttza' huā'mā', xla' cālaktaxtupālh israelitas ē cāhuanilh:

—Quit jā icmaclani' nūn tū jā tze tū tlahuani't huā'mā' chi'xcu'. ³⁹ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintahui'latca'n cā'ta cā'ta quit icmakxteka chā'tin tachi'n a'cxni' lamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. ¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmakxteknī'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?

⁴⁰ Ixlipō'ktuca'n tata'sapālh ē tahuanli:

—¡Jā ū'tza'! ¡Camakxtekti Barrabás!

Tzamā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuani't.

19

¹ Pilato māmaksno'knīni'lh Jesús. ² Soldados tatlahualh a'ktin corona ixla' tzu'pīn ē tamaknūlh na ixa'kxāk Jesús ē tamālhakē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmataka chī ixtalhakā'nan reyes. ³ Ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtahuani:

—¡Tzehuani't ixPuxcu'ca'n israelitas!

Ixtalacala'syāhuamā'nalh.

⁴ Pilato cālaktaxtupālh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—Calaktzi'ntit. Iccāmāxtuni'yān hui'xina'n. Ē naca'tzīyā'tit quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauj.

⁵ Taxtulh Jesús. Ixa'knū a'ktin corona ixla' tzu'pīn. Ixmālhakē'cani't lu'xu' xasmataka. Pilato cāhuanilh:

—¡Huā'yālh tzamā' chi'xcu'!

⁶ A'cxni' talaktzi'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē policías, xlaca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanilh:

—Calipintit ē caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauij.

⁷Israelitas takelhtilh:

—Quina'n icka'lhīyāuj a'ktin limāpa'ksin. Chuntza' chī huan nac limāpa'ksin, ixlacasqui'nca nani huā'mā' chi'xcu' ixpālacata xla' huan ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.

⁸Pilato, a'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuin, xla' ā'chulā' jicua'nli. ⁹Tanūpālh na ixpūchihuin ē kelhasqui'nīpālh Jesús:

—¿Jāchu xala' hui'x?

Jesús jā kelhtilh.

¹⁰Pilato huanilh:

—¿Chī jā quilikelhtiya'? ¿Ē jā ca'tziya' palh quit icka'lhī limāpa'ksin tzē na'icmakxtekān ē nā tzē na'icxtokohua'ca'yān?

¹¹Jesús kelhtilh:

—Palh jā Dios ixmaxqui'n limāpa'ksin, hui'x jā ixtika'lhī' nūn a'ktin limāpa'ksin naquintlahua'ni'ya' catūhuālh. Chī'xcu' tī quimacamāstā'lh na milacatin, xla' ā'chulā' ka'tla' ka'lhī ixcuenta ē jā hui'x.

¹²A'cxni' kexmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makxtekcu'tunli Jesús. Israelitas tata'salh ē tahuanilh:

—¿Palh hui'x namakxteka', hui'x jā ixamigo César, ixpuxcu'ca'n romanos! ¿Tī litanūcu'tun ixlipuxcu', xla' ū'tza' ixtā'lāquiclhaktzi' César!

¹³A'cxni' kexmatli Pilato huā'mā', māmāxtunini'lh Jesús. Tahuil'lh na ixpūmāpa'ksin jā huanican Empedrado ē nā hebreo ixtacuhuini' Gabata. ¹⁴Xmān a'ktin quilhtamacuj ī'sputni' natzucu cā'tani' tū huanican pascua. Hua'chi i'tāt quilhtamacuj Pilato cāhuanilh israelitas:

—¿Huā'yālh mimPuxcu'ca'n!

¹⁵Xlaca'n tata'salh ē tahuanli:

—¿Camaknica! ¿Camaknica! ¿Caxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanilh:

—¿Ē lacasqui'nā'tit nextokohua'ca'can mimPuxcu'ca'n?

Xanapuxcu'nu' pālejni' takelhtini'lh:

—Quina'n icka'lhīyāuj xmān chā'tin quimpuxcu'ca'n. Ū'tza' César.

¹⁶Palaj tunca Pilato cāmacamaxqui'lh xlaca'n nextokohua'ca'can. Ē xlaca'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43

¹⁷Jesús taxtulh ē icxu'ca'lē'mā'lh ixacruz. Chā'lh jā huanican Calavera ē nā hebreo ixtacuhuini' Gólgota. ¹⁸A'ntza' xtokohua'ca'ca ē nā cāxtokohua'ca'ca ā'chā'tu' na ixpāxtūtunī'n Jesús. Jesús pū'i'tāt ixua'ca'lh. ¹⁹Pilato māhui'līnīni'lh a'ktin letrero nac cruz tū ixuan: Jesus xala' nac Nazaret, ixPuxcu'ca'n israelitas. ²⁰A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús ixlacatzuna'j nac cā'lacchicni' ē lhūhua' israelitas talaktzi'lh letrero. Tzamā' letrero kempātu'tun tachihuin ixtzo'kcani't: hebreo ē griego ē latín. ²¹Xanapuxcu'nu' pālejni' tahuanilh Pilato:

—Jā ixtzo'kti “IxPuxcu'ca'n israelitas.” Chuhua'j catzo'kti: “Ū'tza' huanli: Quit ixPuxcu'ca'n israelitas.”

²²Pilato cākelhtilh:

—Ū'tza' tū ictzo'kni't, ū'tza' natahui'la.

²³A'cxni' soldados ixtaxtokohua'ca'ni'ttza' Jesús, tasacli ixlu'xu' kelhatā'ti' soldados ē talātapitzilh. Ixkelhni' lu'xu' xla' jā xatatzapa' ixuani't; chu a'ktin ixtacāxtlahuani't chī ixa'cpūn ē chī ixquilhtūn. ²⁴Soldados talāhuanilh:

—Jā calacxtitui. Xatze calā'ilaktzi'uj ē nalaktzi'nāuj tī napāxtoka.

Chuntza' mākentaxtūlh ixtachihuin Dios jā tatzoz'kni't:

Tamālapitzilh quilu'xu' ē talā'ilaktzi'lh chī napāxtoka.

Chuntza' tatlahualh soldados.

²⁵ Ixlacatzuna'j cruz jā ixmāhua'ca'cani't Jesús, ixtayāna'lh ixtzi' Jesús ē xapuscāt ixtā'tin ixtzi' ē María ixpuscāt Cleofas, ē María Magdalena. ²⁶ Jesús cālaktzi'lh ixtzi' ē i'scujni' ti ixmakyāl. Tzamā' i'scujni' ū'tza' ti tzej ixpāxqui'. Jesús huanilh ixtzi':

—Nā', ā'tzā' hui'lh minka'hua'cha.

²⁷ Ē huanilh i'scujni':

—Ū'tza' huā'yā puscāt mintzi'.

Tzamā' i'scujni' mǎnūlh na ixchic.

Jesús ni'lh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49

²⁸ Jesús ixca'tzitza' ixmākentaxtūkō'cani'ttza' ixlipō'ktu. Chuntza' chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, xla' huanli:

—lckelhpūti.

²⁹ A'ntza' ixyāl a'ktin tla'ma'nc ixlitzuma xaxcān vinagre. Līmāchū'hui'ca esponja xaxcān vinagre. Cucchi'hui'lica a'ktin qui'hui' tū huanican hisopo ē lilakmacā'nca ē māhuī'ca. ³⁰ Jesús hua'lh xaxcān vinagre. Palaj tunca huanli:

—Ixlipō'ktu icmākentaxtūkō'ni'ttza'.

Jesús māquilhputilh ixa'kxāk ē ixa'cstu tamacamāstā'ni'lh Dios ē chuntza' ni'lh.

Chā'tin soldado litāpālhtuculh Jesús ixlanza

³¹ Xmāntza' ā'a'ktin quilhtamacuj i'sputa natzucutza' cā'tani' tū huanican pascua. Israelitas jā ixtalacasqui'n ixmacni'ca'n nīni'n natatahua'ca' nac cruz quilhtamacuj tū pūjaxcan, ixpālacata tzamā' quilhtamacuj xla' ū'tza' ixlakachi'xcuhui'can. Ū'tza' līsqui'ni'ca Pilato nacāmāchēkētū'cxnīni'n tī ixcāxtokohua'ca'cani't ē nacāmāyūjūnīni'n ixmacni'ca'n nīni'n. ³² Soldados ta'a'lh ē tachēkētū'cxli chā'tu' chī'xcuhui'n tī ix-cāta'xtokohua'ca'cani't Jesús. ³³ A'cxni' talaktalacatzuna'jilh Jesús, talaktzi'lh ixnīni'ttza'. Ū'tza' jā lichēkētū'cxca xla'.

³⁴ Chā'tin soldado litāpālhtuculh Jesús ixlanza ē palaj tunca taxtulh ka'lhni' ē xcān.

³⁵ Quit Juan ē iclaktzi'lh huā'mā'. Tū icuan ū'tza' tū ixlicāna'. Iccāhuaniyān huā'mā' ixpālacata chuntza' nā hui'xina'n na'a'ka'i'yā'tit. ³⁶ Huā'mā' a'kspulalh ixpālacata namākentaxtū ixtachihuīn Dios chī tatzo'kni':

Jā catitu'cxni'ca nūn kentin ixlucut.

³⁷ Nā chuntza' tatzo'kni':

Xlaca'n natalaktzi'n tī tāpālhtucani't.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56

³⁸ A'cxni' ixa'kspulani't huā'mā', José xala' nac Arimatea squi'ni'lh Pilato namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús. Huā'mā' José tī tatzē'kli ixa'ka'i'ni' Jesús ixpālacata xla' ixcājicua'ni' israelitas. Pilato makxtekni'lh José ē xla' a'lh ē lē'lh ixmacni' Jesús. ³⁹ Nā tā'a'lh Nicodemo tī pūla ixlakmini't cā'tzi'sa Jesús. Xla' limilh mirra ē áloes. Chī pu'xamacāuj kilos limilh Nicodemo. ⁴⁰ Chuntza' José ē Nicodemo talē'lh ixmacni' Jesús ē talipāsna'tli lu'xu' ē nā tatā'mānūlh mirra ē áloes tū ixtalimīni't. Chuntza' ixtahui'latca'n israelitas a'cxni' ixtamā'cnūnu'n. ⁴¹ A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús, ixlacatzuna'j a'ktin pū'olivar ē a'ntza' ixui'lh a'ktin lhu'cu' tū ixtlahuacani't namā'cnūcan catihuāl. A'ntza' jāna'j tī ixmā'cnūcāni't, nūn chā'tin. ⁴² Tzamā' lhu'cu' ixlacatzuna'j ixui'lh ē a'ntza' mǎnūca ixmacni' Jesús ixpālacata ixtzucumā'lhntza' quilhtamacuj tū ixtapūjaxa israelitas.

20

Jesús lacastālanacuana'nli

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12

¹ Ixlitzucuni' semana tzi'saj a'cxni' cā'pucsua'cus ixuani't, María Magdalena a'lh nac lhu'cu' jā ixmānūcāni't Jesús. Xla' laktzi'lh jātza' ixui'lh chihui'x tū ixkelhui'licāni't nac lhu'cu'. ² Tu'jnuntēlha cālaka'lh Simón Pedro ē ā'chā'tin i'scujni' tī tzej ixpāxqui' Jesús. Ē cāhuanilh:

—Māxtucāni't nac lhu'cu' Māpa'ksini' ē jā icca'tziyāj jā mā'cnūca.

³ Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni' tataxtulh ē ixta'a'mā'nalh nac lhu'cu'. ⁴ Ixchā'tu'ca'n ixtatu'jnuntēlha lacxtim. Ā'listān chā'tin ā'chulā' tu'jnulh. Pedro a'kapūlaca. Xapūla chā'lh nac lhu'cu' ā'chā'tin ī'scujni'. ⁵ Taquilhpūtalh ē talacanūlh ē laktzi'lh a'ntza' ixui'lh lu'xu' tū ixlīpāsna'tcani't Jesús. Tzamā' ī'scujni' jā tanūlh. ⁶ Simón Pedro ī'stālatēlha. Ā'listān xla' chā'lh ē tanūlh nac lhu'cu' ē a'ntza' laktzi'lh lu'xu' tū ixlīpāsna'tcani't Jesús. ⁷ Nā laktzi'lh tū ixlitacucnsa'tni't. Xtum ixui'lh tzamā' lu'xu'; ē ixpāsui'tui'licani't. ⁸ Nā tanūlh ī'scujni' tī xapūla ixchini't nac lhu'cu' ē laktzi'lh ē a'ka'i'lh Jesús ixlacastālan-cuana'ni'ttza'. ⁹ Jāna'j ixtakexmatni't ixtachihuīn Dios jā ixtatzo'kni' ixlacasqui'nca nalacastālanacuana'n Jesús ā'maktin. ¹⁰ Tzamā' scujnu'ni'n ta'a'mpālha na ixchicca'n.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Mr. 16:9-11

¹¹ María tāyalh ixtanquilhtin nac lhu'cu' jā ixmānūcani't Jesús. Ixcalhuamā'lh. Lihuan ixcalhuayālha, taquilhpūtalh ē talacanūlh nac lhu'cu'. ¹² Cālaktzi'lh chā'tu' ángeles ē lakstala'nka'n ixtaka'lhī ixlū'xu'ca'n. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh jā ixmāpi'cani't ixcmacni' Jesús. Chā'tin ixui'lh na ixa'cpūn ē chā'tin nā ixui'lh na ixtujan jā ixmāpi'cani't Jesús.

¹³ Ángeles takelhasqui'nilh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'?

Xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixcmacni' quiMāpa'ksīni'. Jā icca'tzī jā mānūcani't.

¹⁴ A'cxni' ixuani'ttza' huā'mā', palaj tunca xla' talakspi'tli ē laktzi'lh Jesús a'ntza' ixyālha. Xla' jā ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. ¹⁵ Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'? ¿Tī putzaya'?

Tzamā' puscāt xla' ixlacpuhuan ū'tza' ixmaktaka'lhna' pū'olivar ē huanilh:

—Chi'xcu', palh hui'x li'pi, caquihua'ni' jā li'pi, ē chuntza' quit na'ica'n ictaya.

¹⁶ Jesús huanilh:

—¡María!

Xla' talakspi'tpālha ē huanilh:

—¡Raboni! (Ū'tza' a'ktin tachihuīn hebreo tū huanicu'tun: Mākelhtahua'kē'ni'.)

¹⁷ Jesús huanilh:

—Jā caquixa'ma' ixpālacata quit jāna'j ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Cap-inchi ē cacāhua'ni' quintā'timin quit na'ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Ū'tza' nā minTāta'ca'n ē quinDios ē minDiosca'n.

¹⁸ Palaj tunca María Magdalena a'lh cāmāca'tzīni' ī'scujnu'ni'n xla' ixlaktzi'ni'ttza' Māpa'ksīni' ē cāhuanilh tū ixuani'ni't.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'scujnu'ni'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49

¹⁹ A'cxni' ixtzī'suamā'lhntza' ixlitzucuni' semana ī'scujnu'ni'n ixtatakēstokkō'ni't a'ktin nac chic. Lacchahuaj ixtatanūmā'nalh ixpālacata xlaca'n ixtajicua'ni' israelitas. Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁰ A'cxni' ixcāhuanini'ttza' huā'mā', cāmāsu'yuni'lh ixcmacan ē ixtāpān. Ī'scujnu'ni'n tapāxualh ixpālacata talaktzi'mpālha ixMāpa'ksīni'ca'n.

²¹ Jesús cāhuanipālha:

—Tzej calatapā'tit. Chuntza' chī quimacamilh quinTāta' ē nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmācā'nān.

²² A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmaktiuj Espiritu Santo. ²³ Palh hui'xina'n namātza'nkēna'ni'yā'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' jātza' laclē'n. Palh hui'xina'n jā catimātza'nkēna'ni'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' ū'tza' laclē'ncus.

Tomás laktzi'lh Māpa'ksīni' lacastālanacuana'ni'ttza'

²⁴ Chā'tin ī'scujni' ixtacuhuīni' Tomás nā ixuanicān Listu'. Jā ixmaku'lh xla' a'cxni' cātasu'yuni'lh Jesús ā'makapitzin scujnu'ni'n. ²⁵ Xlaca'n tahuaniilh:

—Iclaktzi'ujtza' Māpa'ksini'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh jā na'iclaktzi'n jā ixtakāhui'nī't na ixmakxtampūn ē palh jā na'icxa'mani' jā ixtanūni'nī't clavos, ē palh jā na'icxa'ma ixtāpān jā ixtakāhui'nī't, jā icti'a'ka'i'lh palh lacastālancuana'nī't.

²⁶ Ixlitzeyama'j huampala ixtatakēstokpalani't i'scujnu'nī'n ē nā Tomás a'ntza' ix-makui'lh. Masqui ixlacchahuayālh chic, Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'i'tātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁷ Palaj tunca huanica Tomás:

—Camānu' mimacan na quimaktampūn jā quimaktampūlhu'cu'cani't ē cālaktzi' quimacan ē cali'ta' mimacan ē catamacnu' na quintāpān. Jātza' capuhua' palh jā ixlicāna' iclacastālancuana'nī't. Ca'a'ka'i'.

²⁸ Tomás kelhtini'lh:

—¡QuiMāpa'ksini' ē quinDios!

²⁹ Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x a'ka'i'ya' ixpālacata quilaktzi'nī'ta'. Līpāxuhua tī ta'a'ka'i' ē masqui xlaca'n jā quintalaktzi'nī't.

Tū ixpālacata tzo'kca huā'mā' libro

³⁰ Jesús tlahuapālh lhūhua' li'a'cnīn na ixlacatīnca'n i'scujnu'nī'n. Tzamā' li'a'cnīn jā tatzo'kni' tzamā' nac libro. ³¹ Makapitzīn li'a'cnīn tatzo'kni't ē chuntza' hui'xina'n tzē na'a'ka'i'yā'tit Jesús xla' ū'tza' i'Ska'ta' Dios tī Dios lihui'līlh ixlīmakapūtāxtūnu', ē hui'xina'n tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n palh nalipāhua'nā'tit Jesucristo.

21

Jesús cātasu'yuni'lh kelhatojon i'scujnu'nī'n

¹ Ā'listān Jesús cātasu'yuni'pālh i'scujnu'nī'n na ixquilhtūn xcān tū ixuanican Galilea, ē nā ixuanican Tiberias. A'cxni' talacsu'yulh chuntza' li'a'kspulalh: ² A'ntza' ixtahui'lāna'lh lacxtim Simón Pedro ē Tomás, tī ixuanican Listu', ē Natanael xala' nac Caná, Galilea, ē ixka'hua'chan Zebedeo ē ā'chā'tu' i'scujnu'nī'n Jesús. ³ Simón Pedro cāhuanilh:

—Ica'nā icchi'pāna'n.

Xlaca'n tahuanlı:

—Nā quina'n na'iccātā'a'nān.

Ta'a'lh ē tatojōlh nac barco. Jā tū tachi'palh ixlipō'ktu tzamā' tzi'sni'. ⁴ A'cxni' tzuculh xkaka, Jesús cātasu'yuni'lh ixquilhtūn nac xcān. Ē i'scujnu'nī'n jā ixtalakapasa. ⁵ Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n, ¿ē chi'patittza' squi'ti'?

Xlaca'n takelhtilh:

—Jā tū icchi'pani'tauj.

⁶ Jesús cāhuanilh:

—Camacapintit pūtayan na ixpekxtūcāna'j barco. A'ntza' nachi'payā'tit.

Chuntza' tatlahualh xlaca'n. Palaj tunca jātza' la ixtamacūtu ixpūtayanca'n ixpālacata lhūhua' squi'ti' ixtalaknūni't. ⁷ I'scujni' tī tzej ixpāxqui' Jesús, xla' huanilh Pedro:

—¡Ū'tza' Māpa'ksini'!

A'cxni' huanica huā'mā', Simón Pedro palaj tunca lhakā'lh ixlu'xu' tū ixtamakxtuni't ē palaj tunca tojōlh nac xcān ē laka'lh Jesús. ⁸ Tzamā' barco lacatzuna'j ixquilhtūn nac xcān ixui'lh hua'chi a'ktin ciento metros ixlīmakat. Makapitzīn ixtapūmimā'nalh barco ē ixtasakalīmimā'nalhxpūtayanca'n tū ixpūtalaknūni'ta'ncha' lhūhua' squi'ti'.

⁹ A'cxni' tatacutchi xlaca'n talaktzi'lh pūlactin macscut ē ixa'ctzi'li'pūmā'ca lakatin squi'ti' ē pāntzīn. ¹⁰ Jesús cāhuanilh:

—Calīta'ntit squi'ti' tū chi'patittza'.

¹⁴ Simón Pedro palaj tunca tojōlh nac barco ē sakalimilh pūtayan na ixquilhtūn nac xcān. Pūtayan ixpūtalaknūni'ta'ncha' a'ktin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla' squi'ti'. Masqui lūhūa' squi'ti' ixtalaknūni't, pūtayan jā taxtī'tli. ¹² Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.

Nūn chā'tin ī'scujni' lihui'lilh nakelhasqui'nī tīchu, ixpālacata ixtaca'tzi' palh ū'tza' Māpa'ksini'. ¹³ Jesús quitayalh pāntzin ē cāmaxqui'lh. Ē chuntza' tlahuapālh squi'ti'.

¹⁴ Tzamā' ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh ī'scujnu'nī'n a'cxni' ixlacastālan-cuana'nkō'nī'ttza'.

Jesús tā'chihuīna'nli Simón Pedro

¹⁵ A'cxni' tahuā'yankō'lh, Jesús kelhasqui'nīlh Simón Pedro:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ζē ā'chulā' quimpāxqui'ya' quit ē jā ā'makapitzīn?

Pedro kelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksini'. Hui'x ca'tziya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn.

¹⁶ Kelhasqui'nīpālh ixlīmaktu':

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ζē quimpāxqui'ya'?

Pedro kelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksini'. Hui'x ca'tziya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktaka'lhti tī quilacstīn.

¹⁷ Ixlīmaktu'tun kelhasqui'nīpālh:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ζē quimpāxqui'ya'?

Pedro līlipuhanli ixpālacata xla' kelhasqui'nīca ixlīmaktu'tun palh ixpāxqui' Jesús. Huanilh:

—Māpa'ksini' hui'x ca'tziya' ixlīpō'ktu. Hui'x ca'tziya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn. ¹⁸ Icuaniyān quit tū ixlicāna'. A'cxni' ka'hua'chacus ixuani'ta', hui'x ixlhakā'na'na' ē ixpina' jā ixpincu'tuna'. A'cxni' nakōlu'ya' hui'x, nalacstū'nca' mimpekeni'n ē ā'chā'tin natāpāchī'yān ē xla' nalē'nān jā jā pincu'tuna'.

¹⁹ Chuntza' Jesús ixlihuanimā'lh Pedro chī xla' nalinī ē chuntza' nalīlakachi'xcuhui' Dios. Ā'listān huanilh:

—Caquistāla'ni'.

Ī'scujni' tī tzej ixpāxqui'can

²⁰ Pedro talakspi'tli ē laktzi'lh chā'tin ī'scujni' ī'stālani'tēlha. Ū'tza' huā'mā' Jesús tzej ixpāxqui'. Nā huā'mā' ū'tza' tī ixpāxtūhui'lh Jesús a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh ē kelhasqui'nīlh: “Māpa'ksini', ζtīchu namacamāstā'yān?” ²¹ A'cxni' laktzi'lh Pedro kelhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksini', ē huā'mā' chī'xcu' ζtū na'a'kspula?

²² Jesús kelhtīlh:

—Palh quit na'iclasasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'icmimpala ā'maktin, ζē mincuenta hui'x? Hui'x caquistāla'ni'.

²³ Ū'tza' ixtalīhuan tā'timīn tzamā' ī'scujni' jā catinilh. Jesús jā huanli xla' jā catinilh. Tū huanli xla' ū'tza': “Palh quit na'iclasasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'icmimpala, ζē mincuenta hui'x?”

²⁴ Huā'mā' ī'scujni' ū'tza' quit. Iclīmāsu'yuni't ē ictzo'knī't huā'mā' tachihuīn. Icca'tziyāuj ixlicāna' tū icuan.

²⁵ A'nampala lūhūa' catūhuālh tū tlahualh Jesús. Palh ixtzo'kui'līca cahuālh ixlīpō'ktu tū tlahualh xla', quit icpuhuan jāla ixlītahui'lakō'lh ixlīka'tla' cā'quīlhtamacuj ixlīlūhūa' libros jā ixtzo'kui'līca. Amén.

Los Hechos

Chī māstā'ca Espírītu Santo

¹ Icuaniyān, Teófilo, a'cxni' ictzo'kli pūla a'ktin ca'psnap, ictzo'kli ixlipō'ktu tū Jesús litzuculh tláhua ē māsu'yu. ² Ictzo'kli tū tlhualh hasta a'cxni' a'lh nac a'kapūn. A'cxni' jāna'j ixa'n nac a'kapūn, Jesús cāmaxqui'lh a'ktin limāpa'ksin ixapóstoles tī ixcālacsacnī't. Cāmaxqui'lh limāpa'ksin ixpālacata Espírītu Santo chī tzē natascuja. ³ A'cxni' Jesús ixpātīni'nī'ttza', xla' xalakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Xla' tlhualh lhūhua' tū māsu'yulh ixlicāna' xalakahuan ixuani't Jesús. Cātasu'yuni'lh hasta jā chā'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Ixcālītā'chihuīna'mā'lh chī māpa'ksini'n Dios.

⁴ A'cxni' ixcātā'takēstokni't Jesús cāhuanilh:

—Jāna'j cataxtutit nac Jerusalén. Caka'lhī'tit tū nacāmaxqui'yān quinTāta'. Huā'mā' quit iccāhuanini'ta'ntza' hui'xina'n. ⁵ Ixlicāna', Juan ixlimā'kpaxini'n xcān. Xtum chī nali'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxqui'yān Espírītu Santo. Palaj nacātamaxqui'yān —cāhuanilh Jesús.

Jesús a'lh nac a'kapūn

⁶ Tī ixtatakēstokni't takelhasqui'nilh:

—Māpa'ksini', ¿ē chuhua'j nahui'li'ya' a'ktin limāpa'ksin nac Israel?

⁷ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jāla catīca'tzītīt tzmā' quilhtamacuj a'cxni' nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'cxni' namacamin huā'mā' tū nala. Ū'tza' tī māpa'ksini'n. ⁸ Hui'xina'n namak-tīni'nā'tit litli'hui'qui a'cxni' Espírītu Santo nacālakminān. Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit quimpālacata nac Jerusalén ē na ixlipō'ktu Judea ē Samaria ē ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj.

⁹ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā' xla' palaj tunca tzuculh tā'kayāhua na ixlatatīnca'n. Tanūlh nac a'ktin poklhnu' tū litatzē'kli. ¹⁰ Xlaca'n ixtatalacayāhuayāna'lh a'cxni' Jesús ixa'mā'lh tālhmā'n. Xamaktin tatāyachi chā'tu' chi'xcuhui'n ixlatatzuna'jca'n. Ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n xastala'nka'. ¹¹ Xlaca'n tachihuīna'nli:

—Hui'xina'n chi'xcuhui'n xalani'n nac Galilea, ¿tū ixpālacata talacayāhuapāna'ntit nac a'kapūn? Ū'tza' huā'mā' Jesús, tī tā'kayāhuamā'lh nac a'kapūn na milacatīnca'n, chuntza' nataspi'tpala ā'maktin —cāhuanica.

Lacsacca Matías natahui'la ixlaxkoko Judas

¹² Apóstoles tayujchi nac sipej jā huanican Olivos. Huā'mā' sipej ixlacatzuna'j nac Jerusalén ixlimakat a'cxtim chī tzē natlā'huancan a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī tatzo'kni' nac limāpa'ksin. Xlaca'n tataspi'tpālh nac Jerusalén. ¹³ A'cxni' tachā'lh xlaca'n tatahua'ca'lh tālhmā'n. A'ntza' ixtahui'lāna'ncha' Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés ē Felipe ē Tomás ē Bartolomé ē Mateo ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón Zelote ē Judas ixtā'tin Jacobo. ¹⁴ Ixlipō'ktuca'n lacxtim ixta'orarlamā'nalh. Nā puscan ixta'orarlamā'nalh ē María tī ixtzī' Jesús ē nā ixtā'timīn Jesús.

¹⁵ Tī ixtahui'lāna'lh a'ktin ciento ē ā'kelhapu'xam. Huā'mā' quilhtamacuj Pedro tāyalh ixlacpu'na'nca'n tā'timīn. Cāhuanilh:

¹⁶ —Tā'timīn, chuntza' ixlacasqui'nca na'a'kspula tū huan ixtachihuīn Dios jā David lihuanli pūla ixlitli'hui'qui Espírītu Santo. David lichihuīna'nli Judas. Ū'tza' huā'mā' Judas tī cāpūlani'lh xlaca'n tī tachi'palh Jesús. ¹⁷ Ū'tza' huā'mā' Judas tī ixquincātā'latlā'huancān. Nā ū'tza' ixtā'scuj Dios chuntza' chī quina'n tā'scujāuj Dios. ¹⁸ Huā'mā' tumīn tū tlajalh ixpālacata tū tlhualh tū jā tze litamāhuaca ti'ya't. Judas tālhmā'n mincha' ē taxtuni'kō'lh ixpālūhua'. ¹⁹ Ixlipō'ktuca'n xalani'n nac Jerusalén taca'tziko'lh huā'mā'. Ū'tza' limāpācuhūica ti'ya't Acéldama. Nā ixtachihuīnca'n Acéldama huanicu'tun ti'ya't ixtapalh ka'lhni'. ²⁰ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios nac libro ixtacuhūini' Salmos: Calakmaka'nca ixchic.

A'ntza' jā tī chā'tin catitahui'lalh.

Nā tatzo'kni' chuntza':

Ā'chā'tin catahui'lapālĥ na ixtascujūt.

²¹ Pedro chihuīna'mpālĥ:

—Catanūlh chā'tin ixlakxoko Judas tī ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Jesús ixquincātā'latlā'huanān. ²² Catahui'lh chā'tin tī ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Juan mā'kpxālh Jesús hasta a'cxni' Jesús a'lh nac a'kapūn. Ū'tza' nala hua'chi quina'n ē nalīchihuīna'n chī Jesús lacastālancuana'nli.

²³ Cālacascca chā'tu' chī'xcuhū'n. Ixtacuīni' chā'tin José tī ixuanican Barsabás ē Justo. Ē ā'chā'tin huampala ixtacuhuīni' Matías. ²⁴ Ē tatlahualĥ oración ē tahuaniĥ chuntza':

—QuinDiosca'n, hui'x cālakapasni'ya' ixlīstacna'ca'n ixlīpō'ktuca'n chī'xcuhū'n. Hui'x caquilāmāsu'yuni'uj tī hui'x lacsacni'ta' huā'mā' chā'tu'. ²⁵ Ū'tza' natā'scujān chī apóstol. Natahui'la ixlakxoko Judas tī makxteklī ixtascujūt ē tlahualĥ tū jā tze. Ū'tza' li'a'lh nac pūpātīn.

²⁶ Tlahuaca a'ktin talacsacni' tī napāxtoka. A'cxni' laktzi'nca ū'tza' Matías pāxtokli. Ē ū'tza' līchi'palĥ tzamā' tascujūt. Ū'tza' lacchā'lh ixlīkelhacāujtu' apóstoles.

2

Macaminca Espírītu Santo

¹ A'cxni' chīlh ixquīlhtamacuj Pentecostés, ixlīpō'ktuca'n ixtatakēstokkō'nī't. ² Xamaktin macasā'nalh tū ixmīmā'cha' nac a'kapūn. Kexmatca hua'chi palĥa' ū'ni' ixmīmā'lh pō'ktu nac chic jā ixtahui'lāna'lh. ³ Cātasu'yuni'lh hua'chī sī'ma'kā't tū tasu'yulĥ hua'chi macsut. Cālakchā'lh chā'tunu' xlaca'n. ⁴ Ixlīstacna'ca'n talītatzumakō'lh Espírītu Santo. Tatzuculĥ tachihuīna'n a'katunu' tachihuīn tū cāmāxquī'lh Espírītu Santo natachihuīna'n.

⁵ Ixtahui'lāna'lh nac Jerusalén israelitas, chī'xcuhū'n tī ixtalakachi'xcuhū' Dios. Xlaca'n ixtaminkō'nī't xala' calĥāxcuhuālh. ⁶ A'cxni' takexmatli tū macasā'nānli, tatakēstokkō'lh ixlīpō'ktuca'n. Jā ixtaca'tzi chā'tunu' chī ixtakexmatmā'nānli chī ixtachihuīnca'n. ⁷ Ixtalītamakchuyimā'nānli ē talāhuaniĥ:

—Hua'chi jā xala' nac Galilea tī tachihuīna'mā'nānli. ⁸ ¿Chī kexmatāuj huā'mā' tachihuīn tū chihuīna'nāuj līchā'tunu' quina'n? ⁹ Makapitzīn quina'n xala' nac Partia ē Media ē Elam ē Mesopotamia ē Judea ē Capadocia ē Ponto ē Asia. ¹⁰ Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Frigia ē Panfilia ē Egipto ē xala' nac África ā'chulā' pekanācha' Cirene. Ā'makapitzīn xala' nac Roma tī tamini'ta'ncha' nac Jerusalén. Makapitzīn xlaca'n talīlacastacni' israelitas ē ā'makapitzīn tamaktanūkō'lh na ixtamāsu'yunca'n israelitas. ¹¹ Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Creta ē Arabia. Quina'n cākexmatni'yāuj tzamā' chī'xcuhū'n, xala' nac Galilea, chī tachihuīna'mā'nānli tū quintachihuīnca'n. Quincātālīchihuīna'mā'n tū lītlahuamā'lh Dios ixlīti'huī'qui —talāhuaniĥ.

¹² Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnikō'lh ē jā ixtaca'tzi chī līlamā'lh. Talākelhasqui'nīlh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'?

¹³ Makapitzīn ixtalīkelĥkamāna'mā'nānli ē ixtaquīlhuamā'nānli:

—Huā'mā' chī'xcuhū'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'nli tachi'xcuhū't

¹⁴ Pedro tāyalĥ ē ā'makapitzīn apóstoles ē palĥa' chihuīna'lh:

—Iccāhuaniyān chī'xcuhū'n israelitas ē milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītīt hui'xina'n huā'mā' ē cakexpa'ttīt quintachihuīn. ¹⁵ Tzamā' chī'xcuhū'n jā taka'chī chī puhua'nā'tit hui'xina'n. Jā taka'chī ixpālacata xmān makna'jāstza' tzi'saj. ¹⁶ Huā'mā', tū hui'xina'n laktzi'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit, ū'tza' līchihuīna'nli profeta Joel makāstza'. Joel huanli:

¹⁷ Chuntza' Dios huanli:

A'cxni' ā'xmān quīlhtamacuj na'iccāmacamini' quinEspírītu ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhū't. Minka'hua'chanca'n ē mintzu'ma'janca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.

Minka'hua'chanca'n natalakachuya ē lakkōlu'n natalakahuāna'n.

¹⁸ Ixlīcāna' na'iccāmacamini' xlaca'n quinEspírītu huā'mā' quīlhtamacuj tī quintatā'scuja, chī'xcuhū'n ē puscan.

Xlaca'n natalichihuina'n quintachihuin.

¹⁹ Na'icmāsu'yu li'a'cnin tälhmā'n nac a'kapün ē natasu'yu tü tali'a'cnin chi'xcuhui'n nac cā'ti'ya'tna'.

Natatasu'yu ka'lhni' ē lamana' ē mixini' tü hua'chi jini'.

²⁰ Chi'chini' jā naxkaka ē mälhcuyu' natasu'yu chi'ka'lhni'.

Ā'listān namin ixquilhtamacuj Māpa'ksini' Jesucristo a'cxni' namimpala.

Nala a'ktin quilhtamacuj xaka'tla'.

Nalaktzi'ncan tü na'a'nan.

²¹ Nala chuntza': Catīxcuhuālh tī nata'sani' Māpa'ksini' namaktāya, ū'tza' na'a'kapūtaxtu.

²² Pedro chihuina'mpāl'h:

—Chi'xcuhui'n israelitas, cakexpa'ttit huā'mā' tachihuin. Dios cāmāsu'yuni'n hui'xina'n ū'tza' macamilh Jesús xala' nac Nazaret. Cāmāsu'yuni'n huā'mā' ixpālacata li'a'cnin tü litlahualh Jesús ixlitli'hui'qui Dios na milacatinca'n. Huā'mā' hui'xina'n ca'tziyā'tit. ²³ A'cxni' macamāstā'ca Jesús, ē hui'xina'n hua'ntit caxtokohua'ca'ca ē camāmāknīca. Tī tamaknilh Jesús, xlaca'n jā tzeya chi'xcuhui'n. Huā'mā' kentaxtūlh chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios tü jāla talakpālī ē chuntza' chī ixca'tzi Dios makāstza'.

²⁴ Dios mālacastālancuanilh Jesús ē limāxtulh ixlitli'hui'qui linin ixpālacata Jesús jāla tamakxteka nac cā'linin. ²⁵ David lichihuina'nli Jesús ē huanli:

Pō'ktu quilhtamacuj xa'icla'ktzi'n Māpa'ksini' na quilacatin.

Hui'lh na quimpekxtūcāna'j.

Chuntza' jā ictitamachuyilh.

²⁶ Ū'tza' lipāxuhualh quilistacna' ē icchihuina'nli catūhualh tü lipāxuhualh ixpālacata jā catimakxteka quimacni'.

²⁷ Hui'x jā catimakxtekti quilistacna' nac cā'linin, ē jā catimakxtekti namasa quimacni'.

Quit miSka'ta' xatasicua'lanālani'.

²⁸ Quimāsu'yuni'nī'ta' chī na'icli'latā'kchoko.

Na'icka'lhī tapāxuhuan na milacatin.

²⁹ Pedro chihuina'mpāl'h:

—Chi'xcuhui'n, israelitas chī quit, na'iccāhuaniyān tü ixlicāna' ixpālacata quimpapca'n David tī ixpuxcu'ca'n israelitas ixuani't. Xla' nilh ē mā'cnūca. Hui'lhuc jā mā'cnūca.

³⁰ Xla' ixa'kchihuina' Dios ixuani't. Ixca'tzi chī Dios ixuani't ixlicāna' nahui'li chī ixlipuxcu' tī i'xū'nātā'nat David. ³¹ David ixca'tzi Cristo nalacastālancuana'n ē jā catitahui'lacha' nac cā'linin ē jā catimasli ixmacni' Cristo. Ū'tza' chuntza' litzo'knulh David. ³² Dios mālacastālancuanini't huā'mā' Jesús. Quilipō'ktuca'n icla'ktzi'ni'ta'uj huā'mā'. ³³ Dios limāhua'ca'lh Jesús ē lihui'lil na ixpekxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxqui'lh Jesús Espiritu Santo chuntza' chī huanli pūla. Nā Jesús macamilh Espiritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' tü hui'xina'n laktzi'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit chuhua'j. ³⁴ David jā a'lh nac a'kapün. Xla' huanli:

Māpa'ksini' Dios huanilh quiMāpa'ksini':

“Catahui'la'na quimpekxtūcāna'j

³⁵ hasta a'cxni' quit na'iccāskāhui' mintā'lāquiclhla'ktzi'.”

³⁶ Pedro chihuina'mpāl'h:

—Cataca'tzikō'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Israel huā'mā': Dios hui'lil Jesús ixliMāpa'ksini' ē ixliCristo. Ū'tza' huā'mā' Jesús tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nini'ntit.

³⁷ A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyilh. Kelhasqui'nīca Pedro ē ā'makapitzin apóstoles:

—Chi'xcuhui'n, ŷtū na'ictlahuayāuj?

³⁸ Pedro cāhuanilh:

—Calakpālī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit milipō'ktuca'n hui'xina'n na ix-tacuhuini' Jesucristo. Chuntza' nacātamātzā'nkēna'ni'yān mincuentaca'n ē Dios nacā-maxqui'yān Espiritu Santo. ³⁹ Ū'tza' tü Dios huanī't namāstā'. Huā'mā' tzē namaktini'nā'tit hui'xina'n. Nā tzē namaktini'n nā mincamana'ca'n ē nā ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' ē ixlipō'ktu tī nacāta'sani' Māpa'ksini' quinDiosca'n.

⁴⁰ Pedro cāhuanilh ē cāmaxqui'lh talacapāstacni' ē huanli:

—Ca'a'kapūtaxtutit ē chuntza' jā tila'yā'tit chī huā'mā' tachi'xcuhui't jā tze ti tahui'lāna'lh chuhua'j —cāhuanica.

⁴¹ Tī ta'a'ka'i'ni'lh ixtachihuīn Pedro, xla'ca'n ta'a'kpxali. Tī ta'a'ka'i'lhcus huā'mā' quihltamacuj a'ktu'tun mil tachi'xcuhui't. ⁴² Xla'ca'n jā ixtamakxteka ixtamāsu'yunca'n apóstoles. Jā ixtamakxteka chī ixtatakēstoka ē chī ixtamālapitzī pāntzīn ē chī ixta'orarla. Ixtaka'lhī a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n.

Chī ixtalīlatlā'huan tī ixta'a'ka'i' xapūla

⁴³ Ixlipō'ktuca'n ixtajicua'n. Apóstoles tatlhualh lhūhua' laka'tla' li'a'cnīn tū talimāsu'yulh ixlītlī'hui'qui Dios. ⁴⁴ Ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'i', ixtahui'lāna'lh kēxtim ē a'ktin ixtamālapitzī ixlipō'ktu tū ixtaka'lhī. ⁴⁵ Tastā'lh ixti'ya'tca'n ē tū ixtaka'lhī ē ixtalāmāpitzīni' tumīn ixlipō'ktuca'n chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n. ⁴⁶ Lakaliyān ixtatakēstoka xaka'tla' nac templo. Ixtamāpitzī pāntzīn na ixchicca'n ē cā'tapāxuhuan ixtahua'yan. Ixtapāxuhua ixlistacna'ca'n. ⁴⁷ Ixtamakapāxui Dios. Ixcālaktzī'ncan tzeyā chī'xcuhui'n. Māpa'ksīni' Dios ixmālhūhui'pala lakaliyān. Lakali lakali ixtalhūhua'ntēlha tī ixta'a'kapūtaxtu.

3

Mātzeyīca chā'tin lū'ntu'

¹ A'ktin quihltamacuj Pedro ē Juan lacxtim ixtatahua'ca'mā'nalh xaka'tla' nac templo. Ixlacchā'ni' hora tū ixpūtlahuacan oración, chī maktu'tun hora kōtanū. ² Lakali lakali ixtahui'la a'ntza' chā'tin chī'xcu' lū'ntu' chu tunca ixlīlacatuncuhui'ni't. Lakali lakali ixui'līcan na ixtanquihltin nac templo xalacatzuna'j nac xamākelhcha jā ixuanican Tzēhuani't. A'ntza' i'squi'n tumīn tū ixlihuā'yan. Ixcāsqui'ni' tī ixtatanū nac templo. ³ A'cxni' lū'ntu' cālaktzī'lh Pedro ē Juan ixtatanūmā'nalh nac templo ē xla' cāsqui'ni'lh tumīn. ⁴ Pedro ē Juan talakalaktzī'lh ē Pedro huanilh:

—Caquilālakalaktzī'uj.

⁵ Xla' cālakalaktzī'lh ē xla' puhuanli hui'lh tū namaxqui'can. ⁶ Pedro huanilh:

—Jā tū icka'lhī plata ē nūn oro. Na'icmaxqui'yān tū icka'lhī. Na ixtacuhui'ni' Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' ē catlā'hua'nti.

⁷ Macachi'palh ixpekcāna'j ē yāhualh. Palaj tunca ixtujan ē ixtūpixni' tatli'hui'clhli.

⁸ Palaj tunca yāyāl ē tlā'huanli ē cātā'tanūlh Pedro ē Juan nac templo. Ixtlā'huantēlha tanūlh ē ixtachāyāhuatēlha ē ixmakapāxuimā'lh Dios. ⁹ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaktzī'lh chī ixlātā'lāhuan ē ixmakapāxuimā'lh Dios. ¹⁰ Talakapasli ū'tza' tī i'squi'ntahui'la tumīn na ixtanquihltin xaka'tla' templo, xalacatzuna'j jā huanican xamākelhcha Tzēhuani't. Tali'a'cnīlh tū ixa'kspulani't. Jā ixtaca'tzī.

Pedro a'kchiuina'nli na ixtanquihltin Salomón

¹¹ Tzamā' lū'ntu' tī ixtzeyani'tcus, ixcātā'lāmacachi'patlā'huan Pedro ē Juan. Ixlipō'ktu tachi'xcuhui't tu'jnun ta'a'lh ē cālaktastokca nac tanquihltin jā huanican ixtanquihltin Salomón ē tali'a'cnīlh. ¹² Pedro, a'cxni' laktzī'lh huā'mā', cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Chī'xcuhui'n israelitas, ¿tū ixpālacata li'a'cni'yā'tit huā'mā'? ¿Tū ixpālacata quīlālakalaktzī'nāuj? Jā quīlītlī'hui'quica'n tū iclimātzeyini'ta'uj ē jā ixpālacata quina'n tzeyā chī'xcuhui'n. ¹³ Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob ē quinatāta'na'ca'n. Ū'tza' Dios māsu'yuni't ka'lhī limāpa'ksin Jesús tī i'Ska'ta' Dios. Huā'mā' Jesús ū'tza' tī macamāstā'tit hui'xina'n ē kelhtatzē'ktit na ixlacatin Pilato. Pilato ixmakxteku'tun ē hui'xina'n jā lacasqui'ntit. ¹⁴ Hui'xina'n kelhtatzē'ktit tī tze ē tlahuani't xmān tū tze. Hui'xina'n hua'ntit camakxteka chā'tin maknīni'. ¹⁵ Māmaknīnini'ntit Jesús tī māstā' latamat ē tī Dios mālacastālanuanilh. Huā'mā' quina'n icmāsu'yuyāuj chī lacastālanuana'nli. ¹⁶ Ica'ka'i'ni'yāuj Jesucristo. Ū'tza' limātzeyīca huā'mā' chī'xcu' tī hui'xina'n laktzī'nā'tit ē lakapasā'tit. Jesús quincāmā'a'ka'i'nīn. Ū'tza' limātzeyīca na milacatinca'n milipō'ktuca'n hui'xina'n.

¹⁷ Chuhua'j chī'xcuhui'n, quit icca'tzī hui'xina'n jā ixca'tziyā'tit tū tlhua'tit a'cxni' māmaknīnini'ntit Jesús. Nā jā ixtaca'tzī mimāpa'ksīni'ni'nca'n. ¹⁸ Dios māca'tzinini'lh

xapūla Cristo napātini'n. Chuntza' tahananli ixa'kchihuina'ni'n Dios xala' makāstza'. Huā'mā' mākentaxtūlh Dios. ¹⁹ Chuhua'j hui'xina'n calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n ē calakpali'tit milistacna'ca'n ē chuntza' naxapacan mincuentaca'n. Chuntza' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāsica'lanātlahuani'yān milistacna'ca'n. ²⁰ Namacamin Jesucristo ti xapūla lihui'lilh Dios nacāmacamini'yān hui'xina'n. ²¹ Jesucristo natahui'la nac a'kapūn hasta a'cxni' Dios nacāxtlahuapalakō' ixlipō'ktu chī Dios makāstza' cāmāchi-huinilh ixa'kchihuina'ni'n ti lactze. ²² Moisés cāhuanilh quinapapana'ca'n: Māpa'ksini' quinDiosca'n nacāmacamini'yān hui'xina'n chā'tin a'kchihuina', chuntza' chī quimacamilh quit.

Dios nalacsaca chā'tin chī hui'xina'n.

Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ixlipō'ktu tū nacāhuaniyān.

²³ Tī jā nata'a'ka'ti' tū nahuan tzamā' chi'xcu', ū'tunu'n nacāmālakspūtūcan ē nacātamacxtucan ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't.

²⁴ 'Chuntza' tahananli ixlipō'ktuca'n ixa'kchihuina'ni'n Dios xamakāstza', Samuel ē nā chuntza' tī tamilh ā'listān. Xlaca'n tahananli na'a'kspula huā'mā'. ²⁵ Hui'xina'n ixcamana'ca'n ixa'kchihuina'ni'n Dios. Nā milaca'n talacāxtlahuan tū tlahuah quinDiosca'n ē quinapapana'ca'n. Tlahuaca talacāxtlahuan a'cxni' Dios huanilh Abraham: Ixpālacata minatā'natna' nacāsica'lanātlahuacan ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj.

²⁶ A'cxni' Dios macamilh ī'Ska'ta', cālakmacamin hui'xina'n pūla ixpālacata milipō'ktuca'n namakxtekā'tit tū jā tze ē chuntza' nacātasica'lanātlahuayān —huanli Pedro.

4

Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n scujni'n

¹ A'cxni' Pedro ē Juan ixtatā'chihuina'mā'nalh tachi'xcuhui't, talakmilh pālejni' ē ixcapitān tropas xalani'n nac templo ē nā saduceos. ² Xlaca'n tatamakchuyilh ixpālacata tū ixcāmāsu'yuni'can tachi'xcuhui't ē chī ixtalichihuina'n Jesús lacastālancuana'nli, ē chuntza' nalilacastālancuana'ncan. ³ Cāchi'paca Pedro ē Juan ē cāmānūca nac pūlāchi'n. Kōtanūtza' ixuani't, ē ū'tza' cālīmāxtekca a'ntza' hasta ixlilakali. 'Ta'a'ka'ti'lh lhūhua' tī takexmatli tachihuin. Ixlilhūhua'ca'n chī a'kquitzis mil chi'xcuhui't.

⁴ Ixlilakali tatakēstokli nac Jerusalén māpa'ksini'ni'n ē xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. ⁵ Milh Anás, tī xapuxcu' pālej, ē Caifás ē Juan ē Alejandro ē ixlipō'ktuca'n ixtalakapasni'n xapuxcu' pālej. ⁶ A'cxni' icāhui'licani'ttza' Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n, cākelhasqui'nica:

—¿Tichu ixlīmāpa'ksin tū litlahua'tit huā'mā'? ¿Tichu cāmacaminān litlahua'tit huā'mā'?

⁸ Ixlistacna' Pedro ixlitzuma Espiritu Santo ē cāhuanilh:

—Chī'xcuhui'n, māpa'ksini'ni'n ē xanapuxcu'nu' israelitas: ⁹ Chuhua'j quina'n quilāmālacapū'ni'ta'uj ixpālacata a'ktin tū tze ictlahuani'uj huā'mā' chi'xcu' ta'jatatlani' ē ixpālacata chī litatzeyilh. ¹⁰ Caca'tziti milipō'ktuca'n hui'xina'n ē cataca'tzilh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't israelitas huā'mā' tū a'kspulalh. Huā'mā' chi'xcu' tī yālh na milacatīnca'n ū'tza' limātzeyilh ixlitli'hui'qui Jesucristo xala' nac Nazaret. Ū'tza' Jesucristo tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nini'ntit ē Dios mālacastālancuanilh. ¹¹ Huā'mā' Jesucristo ū'tza' tī lakmaka'ntit hui'xina'n hua'chi tapācna'ni'n talakmaka'n a'ktin chihui. Chuhua'j huā'mā' Jesucristo hua'chi chihui tū pūla hui'lica ixtzā'stūn. ¹² Jesucristo xmān ū'tza' makapūtaxtūnu'. Jā a'nampala ā'chā'tin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj tī tze quincāmakapūtaxtūyān —huanli Pedro.

¹³ A'cxni' talaktzi'lh māpa'ksini'ni'n chī Pedro ē Juan jā ixtajicua'n, xlaca'n talī'a'cnilh ixpālacata ixtaca'tzi' Pedro ē Juan xlaca'n catihuālh chi'xcuhui'n ē jā tū ixtaca'tzi'. Ū'tza' talica'tzilh xlaca'n ixtatā'latlā'huān Jesús. ¹⁴ Talaktzi'lh chi'xcu' tī mātzeyica ē ixyālh ixlacatīnca'n. Jāla tahananli jā tze tū tatlahualh Pedro ē Juan. ¹⁵ Cāmaxqui'ca limāpa'ksin catataxtulh macsti'na'j Pedro ē Juan jā ixtatakēstokni't tī ixtatlahua justicia. Talikelhachihuina'nli xlaca'n ¹⁶ ē talāhuanilh:

—¿Tū nacātlahuani'yāuj tzamā' chi'xcuhui'n? Ū'tunu'n tatlahuani't a'ktin ka'tla' li'a'cnīn. Huā'mā' taca'tzi ixlipō'ktuca'n tī tahuil'āna'lh nac Jerusalén. Jāla cati'a'kskähui'uj. ¹⁷ Cacāmekē'klhauj ē cacāhuaniuj jātza' catamāsu'yulh na ixtacuhui'n' Jesús. Chuntza' jātza' catitalhūhua'nli tī ta'a'ka'i' ixtachihuīnca'n —talāhuanih.

¹⁸ Cāmāta'satinīn' nca Pedro ē Juan ē cāmāpa'ksica jātza' catalichihuīna'nli ē jātza' catamāsu'yulh nūn ā'maktin na ixtacuhui'n' Jesús. ¹⁹ Pedro ē Juan takelhtīn'lh ē tahuanih:

—¿Ē chā tze na ixlacatīn Dios na'iccākexmatni'yān hui'xina'n ē jā na'ickexmatni'yāuj Dios? ¿Chī puhua'nā'tit? Caquilāhuaniuj. ²⁰ Quina'n jāla ictimakxtekui na'icuanāuj tū iclaktzi'nī'ta'uj ē tū ickexmatni'ta'uj —tahuanih.

²¹ A'cxni' icxāmekē'klhacani't huampala, cāmakxtekca. Jāla ixtamaclani' chī nacālī-makapātinīncan ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtachihuīna'n chī ixlika'tla' Dios chī litzeyanli lū'ntu'. ²² Ē huā'mā' chi'xcu' ixka'lhītza' lihua'ca'lh tu'pu'xam cā'ta.

Tā'timīn tasqui'ni'lh Dios cacāmaktāyahl jā titajicua'n

²³ A'cxni' Pedro ē Juan icxāmākxtekanī'ttza', talaka'lh ixtā'timīnca'n. Cāhuanih ixlipō'ktu tū ixtahuani't xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. ²⁴ A'cxni' takexmatli huā'mā', ixlipō'ktuca'n kēxtim ta'orarlih ē tahuanih Dios:

—Māpa'ksini', hui'x Dios ē hui'x tla'hua' a'kapūn ē tī'ya't ē mar ē ixlipō'ktu tū a'nan.

²⁵ Ixli'tli' hui'qui Espiritu Santo hui'x māchihuī'ni' David tī ixtā'scujān. David huanli chuntza':

¿Tū ixpālacata tata'sa ē tasitzi' tzamā' tachi'xcuhui't tī jā israelitas?

¿Tū ixpālacata talacapāstaca tachi'xcuhui't tū jā ixtapalh?

²⁶ Napuxcu'nu' xalani'n nac cā'ti'ya'tna' tatā'lāquiclhaktzi'lh Dios.

Māpa'ksini'ni'n tatakēstokli,

ē talitalakaspī'tni'ni'lh Māpa'ksini' Dios ē nā Cristo tī Dios lacsacni't.

²⁷ Ū'tza' ixlicāna'. Nac huā'mā' cā'lacchicni' tatakēstokli Herodes ē Poncio Pilato ē israelitas ē tī jā israelitas. Talitalakaspī'tni'ni'lh Jesús miSka'ta' tī lacsacni'ta' hui'x, quīnDiosca'n. ²⁸ Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān tū hui'x lihui'li' xapūla tū nala ē xmān tū milimāpa'ksin ē mintalacapāstacni'. ²⁹ Chuhua'j, Māpa'ksini' Dios, cala'ktzi' chī quincātamekē'klhacu'tunān. Caquilāmaktāyauj quina'n tī iccātā'scujān. Chuntza' na'iclichihuīna'nāuj mintachihuīn ē jā na'icjicua'nāuj. ³⁰ Camāsu'yu' milī'tli' hui'qui ē cacāmāzēyi' ē calī'tla'hua' li'a'cnīn ixli'tli' hui'qui Jesús miSka'ta' tī tze.

³¹ A'cxni' ixta'orarlinī'ttza', tachiquilh jā ixtatakēstokni't. Ixlipō'ktuca'n ixlistacna'ca'n talī'tizumalh Espiritu Santo. Talichihuīna'nli ixtachihuīn Dios ē jā ixtajicua'n.

Kēxtim tahuil'ih tū ixtaka'lhī

³² Ixlilhūhua' tī ixta'a'ka'i'ni't ixtaka'lhī a'ktin talacapāstacni' ē a'ktin tapuhuāt. Nūn chā'tin puhuanli jāla namāstā' tū ixka'lhī. Maktin ixtamākēxtimīni't ixlipō'ktu tū ixtaka'lhī. ³³ Apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' lī'tli' hui'qui. Ixtalimāsu'yu' chī Māpa'ksini' Jesús ixlacastālancuana'ni't. Ē Dios icxācīcua'lanātlahua. ³⁴ Nūn chā'tin ī'sputni' catūhuāh ixpālacata ixlipō'ktuca'n tī ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n ē ixchicca'n, ixtastā' ē ixtalimīn ixtapalh tū ixtastā'. ³⁵ Ixtamaxquī' apóstoles. Tamāpītzil'lh chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n. ³⁶ Ixui'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhui'n' José. Apóstoles tamāpācuhuīh ixlī'a'ktu' ixtacuhui'n' Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixini'). Ū'tza' levita ixuani't xala' nac Chipre. ³⁷ Xla' ixka'lhī ixti'ya't. Stā'lh ē cālīmīni'lh ixtapalh ē cāmāxquī'lh apóstoles.

5

Tamātzē'kli macsti'na'j tumīn Ananías ē Safira

¹ Nā ixui'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhui'n' Ananías. Ixka'lhī ixpuscāt tī ixuanican Safira. Xlaca'n tastā'lh pītzuna'j ixti'ya'tca'n. ² Ananías māquī'lh macsti'na'j ixtapalh. Nā ixpuscāt nā ixtā'lica'tzi. Ananías līmīlh tū quītāxtūlh ē cāmāxquī'lh apóstoles. ³ Pedro huanilh:

—Ananías, ¿tū ixpālacata litanūlh skāhuī'ni' na milīstacna' ē lakpalīh mintalacapāstacni' li'a'kskähui'cu'tuna' Espiritu Santo ē namāquī'ya' macsti'na'j tumīn ixtapalh

ti'ya't? ⁴Mila' ixuani't ti'ya't a'cxni' jāna'j i'stā'ya'. Mila' ixuani't ixtapalh a'cxni' stā't ti'ya't. ⁵Tū ixpālacata lilacapāstacti natlahua'ya' huā'mā'? Hui'x a'ksa'nī'ni' jā xmān na ixlacatīnca'n chī'xcuhui'n. Hui'x nā a'ksa'nī'ni'ni'ta' na ixlacatīn Dios.

⁶A'cxni' Ananías kexmatli huā'mā' tachihuīn, a'kā'lh xanīn. Tajicua'nli ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli tū a'kspulalh. ⁶Ka'hua'chan tamā'kaqui'lh Ananías ē tapāsu'i'tli ē tamāxtulh ē tamā'cnūlh.

⁷Chī ixlī'a'ktu'tun hora ixpuscāt Ananías tanūlh. Xla' jā ixca'tzi tū ixa'kspulani't. ⁸Pedro kelhasqui'nīlh:

—Caquihua'ni', ⁹chī listā'tit ti'ya't?

Puscāt huanilh chuntza' chī ixuanini't ixkōlu'.

⁹Pedro huanilh:

—¹⁰Tū ixpālacata lālica'tziyā'tit a'kskāhuī'cu'tunā'tit ixEspíritu Dios? Cakexpa'tti chī tatantūsa'nān kēpūn tī tamā'cnūlh minkōlu'. Nā hui'x natamāxtuyān.

¹⁰Lacapala puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacatīn Pedro. Ka'hua'chan tatanūchi ē talaktzi'lh mā'lh xanīn. Tamāxtulh ē tamā'cnūlh ixpāxtūn ixkōlu'. ¹¹Ixtajicua'n ixlīpō'ktuca'n tā'timin tī takexmatli huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' li'a'cnīn

¹²Apóstoles tatlahualh lhūhua' li'a'cnīn ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't. Ixtatakēstokni't ixlīpō'ktuca'n na ixtanquihlīn Salomón. ¹³Nūn chā'tin chī ixlīlhūhua'ca'n jā tā'takēxtimicu'tunli ū'tunu'n ixpālacata ixtajicua'n. Tachi'xcuhui't ixtalaktzi'n apóstoles chī tzeza chī'xcuhui'n. ¹⁴Tī ixta'a'ka'i'ni' Māpa'ksīni' ā'chulā' ixtalhūhua'n, chī'xcuhui'n ē puscan. ¹⁵Ixcālimincan ta'jatatlani'n nac cā'tejen jā ixtētaxtu Pedro. Ixcāhui'lican nac talajni' ē na ixpūtama'ca'n, palh tze cahuālh masqui xmān ixmāstilē'k Pedro ixcālimātzeyilh. ¹⁶Nā ixtamimā'nalh nac Jerusalén lhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n cā'lacchicni' na ixlacatzuna'Jerusalén. Ixtalimin ta'jatatlani'n ē tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'ni'. Ixlīpō'ktuca'n cāmātzeyica.

Cāputzastālani'ca Pedro ē Juan

¹⁷Tā'kaqui'lh xapuxcu' pālej ē ixchi'xcuhui'n tī ixta'a'ka'i'ni' ixtamāsu'yunca'n saduceos. Tasītzī'lh xlaca'n. ¹⁸Cāchi'paca apóstoles ē cāmānūca nac pūlāchi'n. ¹⁹Dios macamilh chā'tin ángel. E cāmālaqui'ni'lh pūlāchi'n tzi'sa ē cāmāxtulh ē cāhuanilh:

²⁰—Capintit ē catāyā'tit xaka'tla' nac templo ē cacātā'chihuīna'ntit tachi'xcuhui't ixlīpō'ktu chī tze natalika'lhī xasāsti' ixlamatatca'n.

²¹A'cxni' ixtakexmatni't huā'mā', tatanūlh xaka'tla' nac templo a'cxni' i'xkakamā'lh'tza' ē tamāsu'yulh.

Xapuxcu' pālej ē nā ixchi'xcuhui'n tatakēstokli. Cāmākēstokca ū'tunu'n tī ixtatlahua justiciā ē ixlīpō'ktu xanapuxcu'nu' xalanī'n nac Israel. Cāmācā'nca policías natamāxtu tachi'ni'n nac pūlāchi'n ē natalimin. ²²A'cxni' policías tachā'lh, jā cāmāclaca nac pūlāchi'n. Taquītaspi'tli ē tamāca'tzīnīni'lh. ²³Tahualh:

—Icchā'uj nac pūlāchi'n ē iclaktzi'uj ē tzej ixlacchahua. Maktaka'lhna'nīn ixtayāna'lh ixtanquihlīn nac pūlāchi'n. A'cxni' icmālaqui'uj, jā tī chā'tin icmaclauj na ixpūchakān pūlāchi'n.

²⁴A'cxni' takexmatli huā'mā', xacapitān xaka'tla' templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' lhūhua' talacapāstacni'lh tūchu nala. ²⁵Palaj tunca milh chā'tin ē cāhuanilh:

—Chī'xcuhui'n tī cāmānū'tit nac pūlāchi'n tayāna'ncha' xaka'tla' nac templo ē tamāsu'yuni'mā'nalh tachi'xcuhui't.

²⁶Palaj tunca ta'a'lh capitān ē policías ē cāquītēpalaca Pedro ē Juan. Cāliminca lilacatzucu ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't palh ixcācucta'laca. ²⁷A'cxni' ixcāliminca'nttza', cāhui'līca ixlacatīnca'n māpa'ksīni'ni'n. Xapuxcu' pālej cākelhasqui'nīlh:

²⁸—²⁸¿E jā iccāmāpa'ksin hui'xina'n jā'tza' camāsu'yu'tit na ixtacuhui'ni' Jesús? Hui'xina'n cāmāscā'tikō'tittza' xalanī'n nac Jerusalén tzamā' mintamāsu'yunca'n. Hui'xina'n hua'nā'tit quina'n iclē'nāuj cuenta ixpālacata maknīca Jesús.

²⁹Takelhtini'lh Pedro ē ā'makapitzi'n apóstoles ē tahuani'lh:

—Āē chā tze palh na'iccācxematni'yāuj chi'xcuhui'n ē jā Dios? ³⁰ IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n mālacastālanuanilh Jesús tī hui'xina'n māmaknīnīnī'ntit a'cxni' xtoko-hua'ca'ca nac cruz. ³¹ Dios limāhua'ca'lh Jesús ē hui'lilh na ixpekxtucāna'j ē lihui'lilh xapuxcu' ē makapūtaxtūnu'. Ū'tza' tlahualh ixpālacata xalanī'n nac Israel natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmāta'nkēna'ni'can ixcutaca'n. ³² Quina'n iclimāsu'yuyāuj huā'mā'. Ē chuntza' limāsu'yu Espīritu Santo tī Dios cāmaxqui'ni't tī takexmatni'.

³³ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasitzi'lh ē ixcāmāknīcu'tuncan. ³⁴ Chā'tin scujni', tī fariseo ixuanī't, ixuanican Gamaliel. Xla' ū'tza' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limapa'ksin ē ixlakachi'xcuhui'can. Xla' tāyallh ē huanli cacāmāxtuca Pedro ē Juan tzāla'j. ³⁵ Gamaliel cāhuanilh ā'makapitzi'n scujni'n:

—Chi'xcuhui'n xalanī'n nac Israel, calacapāstacna'ntit tū nacātlahuani'yā'tit tzamā' chi'xcuhui'n. ³⁶ Ca'tziyā'tit makāstza' ixui'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhui'ni' Teudas, tī ka'tla' ixmakca'tzi. Makapitzi'n chi'xcuhui'n, hua'chi a'ktā'ti' ciento, ixtastālani'. Xla' maknīca. Tata'a'kahuanikō'lh tī ixtastālani'ni't. Chuntza' lisputli tū ixmātzucuni't Teudas. ³⁷ Ā'listān ixui'lapālh Judas xala' nac Galilea a'cxni' lālaktzo'kca. Xla' cāmā'kaqui'lh makapitzi'n tī ixtastālani'. Nā Judas sputli. Tata'a'kahuanikō'lh tī ixtastālani'ni't. ³⁸ Chuhua'j iccāhuaniyān hui'xina'n, jā tū cacātlahuani'tit tzamā' chi'xcuhui'n ē cacāmāxtektit. Palh huā'mā' talacapāstacni' ē huā'mā' tamāsu'yun xmān ixlaca'n chi'xcuhui'n, ixlimān nalaksputa. ³⁹ Palh ixla' Dios, jā maktin catimāpānū'tit. Jā catā'lākelhtaxtoktīt Dios.

⁴⁰ Ta'a'ka'i'lh ixtachihuīn Gamaliel. Cāmāta'satinīnī'nca apóstoles ē cāsno'kca. Cāhuanica jātza' catachihuīna'lh na ixtacuhui'ni' Jesús. Cāmāxteka. ⁴¹ Pedro ē Juan tataxtulh ixlacatīnca'n scujni'n. Tapāxuhualh ixpālacata cālaktzi'nca xla'ca'n tze natapāti tū limāxana' ixpālacata Jesucristo. ⁴² Lakali lakali xaka'tla' nac templo ē na ixchicca'n, jā ixtamakxteka tamāsu'yū ē talichihuīna'n Jesucristo.

6

Cālacacca kelhatojon maktāyana'ni'n

¹ Huā'mā' quilhtamacuj ixtatachā'lhūhui'tēlha tī ixta'a'ka'i'. Chi'xcuhui'n griegos talāhuanilh hebreos jā tze chī ixcāmāpitzi'ni'can lihua' lakali lakali tī ixcāni-makā'nca'ni'tza' ē jā lacxtim ixcāmāxqui'can. ² Kelhacāujtu' apóstoles tamākestokli ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'i' ē cāhuanica:

—Jā minī'ni' na'icmāxtekaūj na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios ē na'icmāstā'yāuj lihua'. ³ Chuhua'j, tā'timin, cacālacactit kelhatojon chi'xcuhui'n chī hui'xina'n tī cālākapasā'tit lactze ē tī talitzuma Espīritu Santo ē tī tzej talacapāstacna'n. Nacāmācāmaxqui'yāuj huā'mā' tascujūt. ⁴ Quina'n ū'tza'tza' quintascujūtca'n: na'icorariyāuj ē na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios —cāhuanica.

⁵ Huā'mā' cāminī'ni'lh ixlipō'ktuca'n. Lacsacca Esteban, chā'tin chi'xcu' tī ixlitzuma Espīritu Santo ē tī tzej ixa'ka'i'ni' Dios. Cālacacca Felipe ē Prócoro ē Nicanor ē Timón ē Parmenas ē Nicolás xala' nac Antioquía tī ixcātā'a'ka'i' israelitas. ⁶ Cāliminca ixlacatīnca'n apóstoles ē cā'orarlīca ē cā'a'cpūhui'lica ixmacanca'n.

⁷ A'kahuanli ixtachihuīn Dios. Tī ixta'a'ka'i' ixtatachā'lhūhuitēlha nac Jerusalén. Lhūhua' pālejni' ta'a'ka'i'lh ē takexmatni'lh ixtachihuīn Dios.

Chi'paca Esteban

⁸ Esteban ixa'ka'i' ē ixka'lhī ixlītlī'huī'qui Dios. Ixtlahua li'a'cnīn ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't. ⁹ Tata'kaqui'lh makapitzi'n xalanī'n na ixtemploca'n israelitas tī ixcāmāpācuhi'can Libertos, ē nā xalanī'n nac Cirene ē Alejandría ē Cilicia ē Asia. Ē tatā'lālihuani'lh Esteban. ¹⁰ Xlaca'n jāla ixtatā'lāskāhui' ixpālacata ixtalacapāstacni' Esteban ē ixpālacata Espīritu Santo tī ixmāchihuīni. ¹¹ Xlaca'n taxokolh ā'makapitzi'n nata'a'ksa'nīnī'n ixtakexmatni't chī Esteban a'ksa'nli Moisés ē Dios. ¹² Cāchihuīna'makasitzi'ca tachi'xcuhui't ē xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. Xamaktin laktalacatzuna'jīca Esteban ē chi'paca ē liminca ixlacatīnca'n scujni'n. ¹³ Cāhui'lica tī natahuan tū jā ixlicāna' ē tahuani':

—Huā'mā chi'xcu' jā makxteka a'ksa'n limāpa'ksin ē tzamā' xaka'tla' templo tū xataticua'lanālan. ¹⁴ Ickexmatui a'cxni' huanli Jesús xala' nac Nazaret namālakspu'tū xaka'tla' templo ē natalakpali tahuilat tū māsu'yulh Moisés.

¹⁵ Ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'ncha' jā ixtlahuacan justicia, talakalaktzī'lh Esteban. Ixlacan ixtasu'yu hua'chi ángel.

7

Tamaktāyalh Esteban ē maknīca

¹ Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Esteban:

—¿Ē ixlicāna' huā'mā'?

² Esteban huanli:

—Chi'xcuhui'n, israelitas hua'chi chī quit, cakexpa'ttit. Dios, tī ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n Abraham a'cxni' xla' ixuī'lhcus nac cā'lacchicni' nac Mesopotamia. Jāna'j ixa'n tahuī'la nac Harán. ³ Dios huanilh:

Cataxtu na mincā'lacchicni' ē cacāmakxtekti mintalakapasnī'n ē capit nac cā'lacchicni' tū na'icmāsu'yuni'yān.

⁴ Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni'ca'n caldeos ē a'lh tahuī'la nac Harán. A'cxni' ixnini'ttza' ixtāta' Abraham, Dios līmīlh Abraham nac cā'lacchicni' jā hui'xina'n hui'la'na'ntit chuhua'j. ⁵ Dios jā maxquī'lh ti'ya't huā'tzā', nūn pitzuna'j jā nayāhua ixtujan. Xmān huanilh ixtēcu' ti'ya't nahuan xla' ē ixnatā'natna', masqui jāna'j ixka'lhī ixka'hua'cha. ⁶ Dios tā'chihuīna'nli chuntza':

Minatā'natna' natatahui'la chī xamini' nac ā'lacatin cā'lacchicni'.

A'ntza' nacāmāscujūcan ē nacāmācapātīnīncan a'ktā'ti' ciento cā'ta.

⁷ Quit na'iccāmācapātīnīn tachi'xcuhui't tī nacāmāscujū minatā'natna'.

Ā'listān natataxtu minatā'natna' ē naquintamakapāxui huā'tzā'.

⁸ Dios hui'līlh a'ktin talacāxtlahuan tū ixpālacata ixcāchu'cucan chi'xcuhui'n israelitas ixpālacata nacālīlakapascan. Tahuī'lh chā'tin ixka'hua'cha Abraham, ixtacuhui'ni' Isaac. Ixli'a'ktzayan quilhtamacuj Abraham chu'culh ixka'hua'cha. Ā'listān tahuī'lh chā'tin ixka'hua'cha Isaac, ixtacuhui'ni' Jacob. Ā'listān Jacob ka'lhīlh kelhacāujtu' ixcamana' tī quinapapana'ca'n.

⁹ Quinapapana'ca'n ixtaquiclhaktzī'n ixtā'tinca'n José. Xlaca'n tastā'lh José. Lē'nca nac Egipto. Dios ixmaktaka'lha. ¹⁰ Dios makapūtaxtulh ixlipō'ktu tū pātīlh. Dios maxquī'lh José talacapāstacni' na ixlacatin Faraón tī puxcu' xala' nac Egipto. Faraón ixlakachi'xcuhui' José. Lihui'līlh chī gobernador nac Egipto. Hui'līlh namāpa'ksikō' pō'ktu ixchic Faraón.

¹¹ Milh a'ktin tatzī'ncstat ixlipō'ktu tzamā' ti'ya't Egipto ē nac Canaán. Tapātīni'lh. Quinapapana'ca'n jā ixtamacla tū natahua'. ¹² A'cxni' kexmatli Jacob ixa'n nan trigo nac Egipto, pūla cāmācā'lh a'ntza' ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n. ¹³ A'cxni' ta'a'mpālhl ixlīmaktu', José cāhuanilh ixnaxpuxcu'nu': “Quit mistancuca'n.” Faraón māca'tzīnīca ixtā'timīn José ixtahuanī't. ¹⁴ José mātā'satinīni'lh Jacob tī ixtāta' ē ixlipō'ktuca'n ixtā'timīn ē ixcamana'ca'n, i'tāt ciento ā'pu'xamaquitzis tachi'xcuhui't. ¹⁵ Jacob a'lh tahuī'la nac Egipto. A'ntza' nīlh xla' ē nā tanikō'lh ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n. ¹⁶ Ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem ē a'ntza' cāmā'cnūca nac lhu'cu' tī cāmaktamāhualh Abraham ixcamana' Hamor xalanī'n nac Siquem. Litamāhualh tumīn.

¹⁷ Ixtalacatzuna'jitēlha quilhtamacuj a'cxni' ixmākentaxtulh Dios tū ixuanini't Abraham. Tachi'xcuhui't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto. ¹⁸ Hui'līpalaca chā'tin puxcu' nac Egipto tī jā lakapasli José. ¹⁹ Xla' cā'a'kskāhui'lh quinapapana'ca'n ē chuntza' cālītlajalh. Xla' cāmācapātīnīnli quinapapana'ca'n ē cāmāmaka'nīlh xanatā'ta'na' ixlacstīnca'n natanī. ²⁰ Milh a'ktin quilhtamacuj lacatuncuhui'lh Moisés ē tzēhuanī't ixuanī't na ixlacatin Dios. Ixmaktaka'lh mā'ca a'ktu'tun mālhcuyū' na ixchic ixtāta'. ²¹ A'cxni' quihui'lica Moisés nac xcān, ixtzu'ma'jāt Faraón sacli ē makastacli hua'chi ixlicāna' ixka'hua'cha. ²² Moisés māscā'tīca ixlipō'ktu talacapāstacni' xala' nac Egipto. Tzej ixchihuīna'n ē pō'ktu tzē ixtlahua.

²³ 'A'cxni' ixka'lhítza' tu'pu'xam cā'ta, puhuanlitzá' palh nacālaka'n ixtalakapasni' tī israelitas. ²⁴ Laktzi'lh chī chā'tin egipcio ixmakapātinimā'lh chā'tin israelita. Moisés limaktāyá'lh ē maknīlh tzamā' egipcio. Chuntza' tapānūni'lh tū ixmakca'tzī. ²⁵ Moisés ixpuhuan israelitas ixtakexmata chī Dios ixlacsacni't nacāmaktāya nata'a'kapūtaxtu. Ē xla'ca'n jā ixtakexmata. ²⁶ Ixlilakali huampala cālakkhīlh Moisés chā'tu' israelitas ixtalā-tucsamā'nal' ē ixlāmakxtekecu'tun ē cāhuanilh: “Chī'xcuhūi'n, hui'xina'n lītalakapasni'n. ĴTū ixpālacata lālītucspā'na'ntit?” ²⁷ Tī ixlacatāqui'mā'lh ixtā'chic palaj tunca tancsli Moisés ē huanilh: “ĴTichu hui'lini'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n?” ²⁸ ĴĒ naquimāknīcu'tuna' quit chī ma'kni' huā' kōtan egipcio?” ²⁹ A'cxni' kexmatli huā'mā', Moisés tzā'lal. Chā'lh cā'lacchicni' nac Madián ē a'ntza' tachokolh chī xamini'. A'ntza' tatahui'lh chā'tu' ixcamana'.

³⁰ 'A'cxni' ixtētaxtuni'ttza' tu'pu'xam cā'ta, chā'tin ángel tasu'yuni'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't ixlacatzuna'j nac sipej ixtacuhūini' Siná'. A'ntza' tasu'yulh nac a'katin putzuna'j qui'hui' tū i'lhcamā'lh. ³¹ A'cxni' laktzi'lh Moisés jā ixca'tzī tū i'lhcamā'lh. Ē tala-catzuna'jīlh nalaktzi'n. Ixtachihuīn Dios huanilh:

³² Quit ixDiosca'n minatāta'na' ē ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob. Moisés xpi'pil' ē jicua'nli ē jā ixlaktzi'ncu'tun. ³³ Māpa'ksīni' huanilh: Catatūxtu mincaclhi' ixpālacata jā yā't, ixlacatin Dios.

³⁴ Quit ixlicāna' iclaktzi'ni't chī cāmakapātinimā'ca quintachi'xcuhūi't tī tahui'lāna'lh nac Egipto.

Ickexmatni't chī tata'samā'nal' xla'ca'n, ē icyujni'ta'nchi na'iccāmakapūtaxtū. Chuhua'j cata't.

Na'icmacā'nān nac Egipto.

³⁵ 'Huā'mā' ū'tza' Moisés tī talakmaka'lh a'cxni' tahuani: “ĴTichu hui'lini'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n?” Dios macamilh huā'mā' Moisés chī xapuxcu' ē makapū-taxtūnu'. Ixmaktāya ángel tī tasu'yuni'lh nac a'katin putzuna'j qui'hui'. ³⁶ Moisés cāmāx-tulh quinapapana'ca'n. Xla' tlahualh laka'tla' lī'a'cnīn nac Egipto ē nac Xatzu'tzo'ko Mar ē nac cā'tzaya'nca ti'ya't tu'pu'xam cā'ta. ³⁷ 'Huā'mā' ū'tza' Moisés tī cāhuanilh israelitas: Māpa'ksīni' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin mintalakapasni'ca'n chuntza' chī quilacsacī quit.

Ū'tza' ixa'kchihuīna' Dios nahuan.

Nakexpa'tā'tit hui'xina'n.

³⁸ 'Huā'mā' Moisés ū'tza' ixiu'lh a'cxni' ixtatakēstokni't nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Ángel tā'chihuīna'nli nac sipej Siná'. Moisés cāhuanilh quinapapana'ca'n tū huanli ángel. Moisés maktini'lh tachihuīn tū jā maktin catisputli ē ū'tza' quincāmaxqui'n.

³⁹ 'Huā'mā' quinapapana'ca'n jā takexmatni'cu'tunli Moisés ē talakmaka'lh. Ix-tataspi'tcu'tun nac Egipto. ⁴⁰ Tahuani'lh Aarón: Caquilātlahuani'uj ídolos tū naquincāpūlani'yān.

Jā icca'tziyāj tū a'kspulal' Moisés tī quincāmāxtun nac ti'ya't Egipto.

⁴¹ Xla'ca'n tatlahualh a'kting ídolo tū ixtasu'yu hua'chi xaska'ta' huācax ē maknīca animalh ē maxqui'ca talakalhu'mān ídolo. Talipāxuhualh tū ixtalītlahuani't ixmacanca'n. ⁴² Dios cātamakati'ni'lh xla'ca'n ē cāmakxteklī natalaktaquilhpūta sta'cu. Nā chuntza' tatzo'kni' nac libro tū tatzo'kli ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Huanli:

ĴĒ quilāmālacnūni'uj talakalhu'mān ē animalh tū xatamaknīn tu'pu'xam cā'ta nac cā'tzaya'nca ti'ya't?

⁴³ Hui'xina'n līta'ntit ixa'cchic ídolo Moloc jā ixlaktaquilhpūtacān, ē ídolo Renfán tū ixtasu'yu hua'chi sta'cu.

Hui'xina'n tlahua'tit ídolos nacālaktaquilhpūtayā'tit.

Chuhua'j quit na'iccālē'nān ā'chulā' ixlakamakāt Babilonia.

⁴⁴ Esteban chihuīna'mpāl'h:

—Nac cā'tzaya'nca ti'ya't, quinapapana'ca'n ixtaka'lhī xaka'tla' a'cchic tū ixmāsu'yu Dios ixcāmāmakxtoklē'mā'lh. A'cchic ū'tza' ixtlahuacani't chuntza' chī Dios ixmāsu'yuni'ni't Moisés. ⁴⁵ Quinapapana'ca'n tamaktini'lh ixa'cchic. Talimilh

a'cxni' tatā'tanūchi Josué na ixti'ya'tca'n ā'makapitzin chi'xcuhui'n tī Dios cāmāxtulh ixlacatīnca'n quinapapana'ca'n. A'ntza' tamakxteklī a'cchic hasta a'cxni' ixquilhtamacuj David. ⁴⁶ Dios lipāxuhualh David chun ixtlahuani'cu'tun a'ktin ixchic Dios tī nā ixDios Jacob. ⁴⁷ Tī tlauhualh ixchic Dios, ū'tza' Salomón. ⁴⁸ Dios xaka'tla' jā tahuil'la nac a'ktin chic tū tatlahuani't chi'xcuhui'n. Nā chuntza' huanli ixa'kchihuina' Dios:

⁴⁹ Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn ē nac cā'quilhtamacuj.

¿Tuyā chic naquilātlahuani'yāuj? huanli Māpa'ksini'.

¿Jāchu na'icjaxa quit?

⁵⁰ ¿Ē jā quit iclītlauhualh quimacan ixlipō'ktu tū a'nan?

⁵¹ Esteban cāhuanipāl'h:

—Hui'xina'n laxumpin. Jā ka'lhī'yā'tit milistacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit. Jā kexpa'tcu'tunā'tit. Tihua'na' tā'lāhuaniyā'tit Espīritu Santo. Chuntza' chī ixtala minapapana'ca'n nā chuntza' la'yā'tit hui'xina'n. ⁵² Minapapana'ca'n tamakapātininli ixa'kchihuina'nī'n Dios. Tamaknīlh tī tahuani xapūla namin tī xatze. Ū'tza' milh ē hui'xina'n macamāstā'tit ē maknī'tit. ⁵³ Hui'xina'n maktīnī'ntit limāpa'ksin tū tamacamāstā'lh āngeles ē jā kexpa'tni'tit —cāhuanīlh Esteban.

Maknica Esteban

⁵⁴ A'cxni' takexmatali huā'mā', tasitzi'lh ē talāxcakō'lh ixtatzanca'n ixpālacata chī tasitzi'lh. ⁵⁵ Ixlistacna' Esteban ixlitzuma Espīritu Santo. Xla' ixtalacayāhuamā'lh nac a'kapūn. Laktzi'lh taxkaket jā hui'lh Dios. Laktzi'lh Jesús ixylāh na ixpekxtūcāna'j Dios ⁵⁶ ē huanli:

—Calaktzi'ntit. Quit iclaktzi'n a'kapūn laqui'yāl'h, ē Chi'xcu' xala' Tālmā'n na ixpekxtūcāna'j Dios.

⁵⁷ Ē tī ixtakexmatmā'nal'h tata'sal'h palha' ē cā'a'kachi'paca. Ixlipō'ktuca'n palaj tunca talakminkō'lh. ⁵⁸ Māxtuca Esteban nac cā'lacchicni' ē cucta'laca. Testigos tahuil'lih ixlu'xu'ca'n na ixlacatīn chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Saulo. ⁵⁹ A'cxni' cucta'laca Esteban huanīlh Dios:

—Māpa'ksini' Jesús, icmacamaxqui'yān quilīstacna'.

⁶⁰ Tatzokostal'h ē huanli palha':

—Māpa'ksini', cacāmātza'nkēna'ni' tū quintatlahuani'mā'nal'h.

A'cxni' huanli huā'mā' Esteban nīlh.

8

Saulo ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī

¹ Saulo ixcātā'lica'tzi chī limaknica Esteban.

Tzamā' quilhtamacuj tzucuca cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'ī nac Jerusalén. Ixlipō'ktuca'n ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea ē Samaria. Tatchokolh xmān apóstoles. ² Makapitzin chi'xcuhui'n, tī ixtalakachi'xcuhui' Dios, talē'lh Esteban ē tamā'cnūlh ē talakcalhuanli. ³ Saulo ixcāmālakspūtūcu'tunkō' tī ixta'a'ka'ī. Tzuculh tanū a'katunu' nac chic ē ixcāsakalē'n chi'xcuhui'n ē puscan ē ixcāmānū nac pūlāchi'n.

Māsu'yuca xatze tachihuīn nac Samaria

⁴ Tī ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n calhāxcuhualh ē ixtalīchihuīna'n xatze tachihuīn. ⁵ Felipe a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' nac Samaria. Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Cristo. ⁶ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtakexmata kēxtim tū ixcāhuani Felipe. Takexmatali ē talaktzi'lh lī'a'cnīn tū ixtlahua. ⁷ Tū jā tzeza ū'ni' ixtata'sa palha' ē ixcātaxtuni' tī ixtaka'lhī. Lhūhua' ixtalū'ntū'nun ē tī'xcāhui'huanani't ixcāmātzeyimā'ca. ⁸ Lhūhua' ixa'nan tapāxuhuan tzamā' nac cā'lacchicni'.

⁹ Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhui'ni' Simón. Xla' xapūla ixuani't xantīlh nac tzamā' cā'lacchicni'. Ixcā'a'kskāhui'mā'lh xalanī'n nac Samaria. Huanli ū'tza' xaka'tla'. ¹⁰ Tzej ixtakexmatni' Simón ixlipō'ktuca'n tī xalacstīn ē tī xalaka'tla'tza'. Ixtahuan:

—Huā'mā chi'xcu' ka'lhī ixlītlī'hui'qui Dios.

¹¹ Tzej ixtakexmatni' Simón ixpālacata makāstza' ixcālī'a'kskāhui'nī't ixlīxantīlh.

¹² Felipe cālītā'chihuīna'lh xatze tachihuīn chī Dios māpa'ksini'n ē ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpxali chi'xcuhui'n ē puscan. ¹³ Nā Simón nā a'ka'ī'lh ē a'kpxali

ē stālani'lh Felipe. A'cxni' Simón laktzi'lh lhūhua' li'a'cnin tū tlhualh Felipe, lhūhua' ixlacapāstaca.

¹⁴A'cxni' taca'tzilh xalani'n nac Samaria ixtamaktini'ni'ttza' ixtachihuin Dios, apóstoles nac Jerusalén tamacā'lh Pedro ē Juan nac Samaria. ¹⁵Xlaca'n tamilh ē ta'orar'lih ixpālacata natamaktini'n Espiritu Santo xalani'n nac Samaria. ¹⁶Jāna'j ixcākyujachi Espiritu Santo. Xmān ixtali'a'kpaxni't na ixtacuhuini' Jesús. ¹⁷Cā'a'cpūhui'lica ixtamacanca'n ē tamaktini'lh Espiritu Santo.

¹⁸Simón laktzi'lh chī Espiritu Santo maktini'nca a'cxni' apóstoles ta'a'cpūhui'lilh ixtamacanca'n ē cāmālcñūni'lh tumin. ¹⁹Huanli Simón:

—Nā quit caquilāmaxqui'uj huā'mā' litli'hui'qui ē chuntza' chī catihuāl na'ica'cpūhui'li quimacan nā namaktini'n Espiritu Santo.

²⁰Pedro huanilh:

—Calaksputi'litumintin ē nā hui'x casputti ixpālacata puhuanli nalitāmāhua'ya' tumin tū Dios māstā'. ²¹Hui'x jāla catimaktini' tzamā' talakalhu'mān ixpālacata jā tze milistacna' na ixlacatin Dios. ²²Camakxtekti tzamā' tū jā tze talacapāstacni' ē casqui'ni' Dios namātza'nkēna'ni'yān tzamā' talacapāstacni' tū ka'lh'ya' na milistacna'. ²³Iclaktzi'nān hui'x jā tzeza chi'xcu'. Hui'x jāla makxteka tū jā tze.

²⁴Kelhtini'lh Simón ē huanli:

—Casqui'ni'tit Māpa'ksini' Dios jā quinti'a'kspula tū hui'xina'n quilāhuanij.

²⁵A'cxni' xlaca'n ixtalimāsu'yuni'ttza' ē ixtalichihuina'ni'ttza' ixtachihuin Dios, tataspi'pāl na Jerusalén. Talichihuina'nli xatze tachihuin ixta' Jesucristo na ixcā'lacchicni'ca'n samaritanos.

Felipe ē chā'tin chi'xcu' xala' nac Etiopía

²⁶Tā'chihuina'nli Felipe chā'tin ángel tī Dios macamilh ē huanilh:

—Catā'kaqui' ē capit nac sur. Nalacpina' xatej Jerusalén tū a'mā'lh nac Gaza. A'ntza' cā'tzaya'nca ti'ya't.

²⁷Felipe tā'kaqui'lh ē a'lh. Tā'lāpāxtokli chā'tin chi'xcu' eunuco xala' nac Etiopía. Xla' chā'tin scujni' ixuani't nac Etiopía jā ixmāpa'ksini'n reina ixtacuhuini' Candace. Huā'mā' chi'xcu', xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtumīn reina. Quilachi nac Jerusalén namakapāx-uichi Dios. ²⁸Ixtaspi'tmā'lh'tza' ē ixpūmimā'lh a'ktin carreta. Ixlikelhtahua'ka'tēlha tū tzo'kli Isafas, tī ixa'kchihuina' Dios ixuani't. ²⁹Espiritu Santo huanilh Felipe:

—Catalacatzuna'ji' nac tej jā lē'mā'ca carreta ē catā'pi.

³⁰Felipe tu'jnulh ē laktalacatzuna'jilh ē kexmatli tū ixlikelhtahua'ka'tēlha tū ixtzo'kni't Isafas. Felipe kelhasqui'nilh:

—¿Ē chā kexpatni'ya' tū likelhtahua'ka'tēlha'ya'?

³¹Kelhtilh:

—¿Ē chī na'iclikexmatni' palh jā tī tū quimāsu'yuni'?

Huanica Felipe:

—Catahua'ca' ē caquimpāxtūtahui'la'.

³²Xla' ixlikelhtahua'ka'huil'lh ixtachihuin Dios jā huan chuntza':

Hua'chi chī lē'ncan lakatin oveja tū namaknican, chuntza' lē'nca; ē chī lakatin oveja xakō'ko' na ixlacatin tī macci'ta, chuntza' tzamā' chi'xcu' jā tū huanli.

³³Māmāxani'ca ē jā tlahuani'ca justicia.

¿Tichu cahuāl nahuan hasta makās tilatamalh?

¿Ē jā naminācha' ixlitalakapasni' palh maktin maknīca ē mālakspūtūni'ca ixlatamat nac cā'quilhtamacuj?

³⁴Eunuco huanilh Felipe:

—Ickelhasqui'niyān, ¿tichu lichihuina'mā'lh huā'mā' Isafas? ¿Ixlīmān lichihuina'ncan, o lichihuina'mpala ā'chā'tin?

³⁵Felipe tzuculh chihuina'n. Tzuculh huani tū ixlikelhtahua'ka'ni't ixtachihuin Dios ē māsu'yuni'lh ixpālacata Jesús. ³⁶A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, tachā'lh jā mā'lh xcān. Huanli eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā'lh xcān. ¿Tū naquimāmakchuyi palh na'ica'kpaxa?

³⁷Felipe huanilh:

—Palh hui'x li'a'ka'i'ya' pō'ktu milistacna', tzē na'a'kpaxa'.

Xla' kelhtini'lh:

—Quit ica'ka'i'ni' Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios.

³⁸ Palaj tunca māchokolh ixcarreta. Tatojōlh nac xcān ixchā'tu'ca'n, Felipe ē eunuco. Felipe mā'kpaxīlh. ³⁹ A'cxni' tatacutli, ixEspíritu Dios mā'kayāhualh Felipe. Eunuco jātza' laktzi'lh. A'mpālh ē pāxuhualh. ⁴⁰ Felipe chā'lh nac cā'lacchicni' Azoto. Ixcālītā'chihuīna'ntēlha xatze tachihuīn ixta' Jesucristo na ixlipō'ktu cā'lacchicni' hasta chā'lh nac Cesarea.

9

Saulo lakpalilh ixtalacapāstacni'

Hch. 22:6-16; 26:12-18

¹ Saulo ixcāmekē'klha tī ixta'a'ka'i'ni' Māpa'ksīni' ē ixcāmāknicu'tun. Laka'lh xapuxcu' pālej ² ē squi'nli a'ktin tatzo'knu' tū nalē'n na ixtemploca'n israelitas nac Damasco. Chuntza' tzē nacāputza chi'xcuhui'n ē puscan tī ixtastālani' Jesús ē tzē nacālīmin xat-achi'ni'n nac Jerusalén. ³ Saulo ixtlā'huantēlha ē ixtalacatzuna'jītēlhatza' nac Damasco. Xamaktin a'ktin taxkaket xala' nac a'kapūn lītamacsti'li'lh. ⁴ A'kā'lh nac ti'ya't. Kexmatli a'ktin tachihuīn tū huanica:

—Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?

⁵ Saulo kelhasqui'nīlh:

—¿Tichu hui'x, Chi'xcu'?

Xla' huanli:

—Quit Jesús, ū'tza' tī hui'x putzatokokeya'. Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chi'nta qui'hui' tū litlakalē'nanc.

⁶ Saulo xpīpilh ē jicua'nli ē huanli:

—Māpa'ksīni', ¿tū lacasqui'na' na'ictlahua?

Māpa'ksīni' huanilh:

—Catā'kaqui' ē catanu' nac cā'lacchicni'. A'ntza' nahuanica'na' tū milītlahuat nahuan.

⁷ Chi'xcuhui'n tī ixtatā'a'mā'nalh Saulo takexmatli tachihuīn ē jā tū talaktzi'lh ē tajicua'nli. ⁸ Saulo tā'kaqui'lh nac ti'ya't. A'cxni' tilacahuāna'ncu'tunli, jātza' lacahuāna'nli. Pekechi'palē'nca ē līminca nac Damasco. ⁹ A'ntza' tamaxteklī a'ktu'tun quilhtamacuj ē jāla lacahuāna'nli. Jā huā'yalh ē jā ko'tnūlh.

¹⁰ Ixui'lh nac Damasco chā'tin chi'xcu' tī ixa'ka'i'ni' Jesucristo ē ixtacuhui'ni' Ananías. Xla' lakachuyalh ē Māpa'ksīni' huanilh:

—Ananías.

Xla' kelhtini'lh:

—Ā'tzā' icui'lh, Māpa'ksīni'.

¹¹ Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit nac tej tū huanican Lacasaj. Caputza na ixchic Judas chā'tin tī huanican Saulo xala' nac Tarso. A'ntza' orarlīmā'lh. ¹² Ū'tza' lilacachuyani't ē laktzi'nī't chā'tin chi'xcu' ixtacuhui'ni' Ananías tī tanūlh ē a'cpūhui'lilh ixmacan ē chuntza' nalīlacahuāna'mpala.

¹³ Ananías kelhtini'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua' quintahuanī't huā'mā' chi'xcu' tū jā tze cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén tī ta'a'ka'i'ni' mintachihuīn. ¹⁴ Xanapuxcu'nu' pālejni' tamaxqui'nī't līmāpa'ksīn naquīncāchi'payān quilpō'ktuca'n tī iclīchihuīna'nāuj milīmāpa'ksīn.

¹⁵ Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit. Quit iclacsacni't Saulo. Xla' nacālītā'chihuīna'n quimpālacata ā'makapitzin ē na ixlacatinca'n reyes ē israelitas. ¹⁶ Quit na'icmāsu'yuni' lhūhua' tū napātini'n quimpālacata.

¹⁷ Ananías a'lh ē tanūlh nac chic jā ixui'lh Saulo. A'cpūhui'lilh ixmacan ē huanilh:

—Tā'tin Saulo, quimacaminī't Māpa'ksīni' Jesús tī tasu'yuni'n nac tej jā ixta'mpā't. Ū'tza' quimacaminī't nalacahuāna'mpala'ya' ē nalītatzumakō'ya' Espīritu Santo na milistacna'.

¹⁸Palaj tunca yujni'lh na ixlakastapun tū ixua'ca'ni'lh chī kepēksma' ē lacahuāna'mpāl̄h. Tā'kaqui'lh ē palaj tunca a'kpxali. ¹⁹Huā'yalh ē tatli'hui'clhli. A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātā'lahui'lh tā'timin nac Damasco.

Saulo a'kchiuina'nli nac Damasco

²⁰Palaj tunca na ixtemploca'n israelitas, Saulo tzuculh lichihuina'n Jesús. Ixuan ū'tza' huā'mā' i'Ska'ta' quinDiosca'n. ²¹Tali'a'cnilh ixlipō'ktuca'n tī takexmatli ē talāhuanih:

—ĴĒ jā ū'tza' huā'mā' tī ixcāmālakspūtūcu'tun nac Jerusalén tī ixtatapa'ksini' Jesús? Mini't huā'tzā' ē quincāchī'lē'ncu'tunān ē quincāmacamāstā'cu'tunān na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni'. Ū'tza' limilh huā'tzā'.

²²Saulo ā'chulā' ixlitatli'hui'clhmā'lh ē ixmāsu'yumā'lh Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo tī Dios ixlacsacnī't. Ū'tza' talili'a'cnilh israelitas tī ixtahui'lāna'lh nac Damasco.

Saulo cātā'lani'lh israelitas

²³A'cxni' ixpātē'kēni'ttza' lakma'jtza' quilhtamacuj, israelitas tachihiuina'nli nata-makni Saulo. ²⁴Māca'tzinica Saulo ixmaktaka'lh mā'ca. Pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzi'sa ixtaka'lh itimā'nal̄h jā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' ixpālacata ixtamaknīcu'tun. ²⁵Cā'tzi'sa tā'timin talē'lh Saulo ē tamāyujūlh a'ktin nac canasta nac lhu'cu' nac xatalhta'm cā'lacchicni'. Chuntza' lipūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

²⁶Saulo chā'lh nac Jerusalén ē ixcātā'tanūcu'tun tā'timin a'ntza'. Xlaca'n ixtajicua'ni'. Jā ixta'a'ka'i'ni' palh xla' ixa'ka'i'ni'ttza'. ²⁷Bernabé cālimini'lh Saulo li'apóstoles. Cāhuanih chī Saulo ixlaktzi'ni't nac tej Māpa'ksini' Jesucristo tī tā'chihuina'nli. Cāhuani'lh chī Saulo ixlīchihiuina'ni't nac Damasco ixlīmāpa'ksin Jesús, ē jā ixjicua'n. ²⁸Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén. ²⁹Ixlīchihiuina'n ixlīmāpa'ksin Dios ē jā ixjicua'n. Ixcātā'lahuani israelitas tī ixtachihiuina'n griego. Ixtamaknīcu'tun Saulo. ³⁰A'cxni' tā'timin taca'tzil̄h huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea ē tamacā'lh nac Tarso.

³¹Cā'lipāxuhuatza' ixtahui'lāna'lh tī ixtatalacxtimi na ixlipō'ktu ixlīka'tla' Judea ē Galilea ē Samaria. Ā'chulā' ixta'a'ka'i'ni' ē ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksini'. Espiritu Santo ixcāmāko'xamāka'tli ē ixtatalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

³²Pedro calhāxcuahuālh ixlatlā'huan ē cālaxmilh tī ixta'a'ka'i' xalani'n nac Lida. ³³A'ntza' maclalh chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Eneas. Xla' ixmā'lh na ixpūtama' a'ktzayan cā'ta. Ixchēkēni' na ixlū'ntū'nunī't. ³⁴Pedro huanilh:

—Eneas, Jesucristo mātzeyiyān. Catā'kaqui' ē camā'kaqui' mimpūtama'.

Palaj tunca tā'kaqui'lh Eneas. ³⁵Ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh nac Lida ē Sarón talaktzi'lh Eneas ixtzeyani'ttza'. Xlaca'n tatamacamāstā'ni'lh Jesucristo.

Dorcas lacastālanuana'nli

³⁶Ixui'lh nac Jope chā'tin puscāt tī ixa'ka'i'. Ixtacuhiūni' Tabita ē nā Dorcas ixtacuhiūni' griego. Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' tū tze. Ixmāstā' lhūhua' talakalhu'mān. ³⁷Huā'mā' quilhtamacuj ta'jatatlal̄h ē nilh. Ixmāpaxīcani'ttza' ē ixcāxmāpi'cani'ttza' na ixlī'a'ktu' piso. ³⁸Tā'timin nac Jope takexmatli Pedro ixui'lh nac Lida, ixlacatzuna'j nac Jope. Cālaxmacā'nca chā'tu' chī'xcuhui'n. Xlaca'n tahuanih Pedro:

—Palaj capit a'ntza' jā icui'lāna'uj.

³⁹Palaj tunca Pedro cātā'a'lh. A'cxni' cālaxchā'lh, lē'nca na ixlī'a'ktu' piso. Ixlipō'ktuca'n tī ixcānimaka'ncani'ttza' talitalacxtimilh jā ixmā'lh Dorcas ē tacal-huanli. Tamāsu'yuni'lh lu'xu' tū ixtlahua Dorcas a'cxni' ixui'lhcus. ⁴⁰Pedro cāmāxtulh ixlipō'ktuca'n ē tatzokostal̄h ē orarlilh. Laktalakspi'tli tzamā' nīn ē huanilh:

—Tabita, catā'kaqui'.

Lacahuāna'nli ē laktzi'lh Pedro ē tā'kaqui'lh ē tahuī'lh. ⁴¹Pedro makachi'palh ē yāhualh. Pedro cāta'sani'lh tī ixta'a'ka'i' ē tī ixcānimaka'ncani't ē cāmāsu'yuni'lh Dorcas xalakahuan. ⁴²Huā'mā' ca'tzikō'ca na ixlipō'ktu Jope. Lhūhua' ta'a'ka'i'ni'lh Māpa'ksini' Jesucristo. ⁴³Pedro tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Jope na ixchic chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Simón tī ixcāxtlahua ko'xka'.

10

Pedro ē Cornelio

¹ Ixui'lh nac Cesarea chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Cornelio. Xla' capitán ixuani't a'ktin nac batallón tū ixuanican Italiano. ² Cornelio ixlakachi'xcuhui' ē ixtajicua'ni' Dios, ē nā chuntza' ixlipō'ktuca'n xalani'n na ixchic. Ixmāstā' talakalhu'mān ē pō'ktu quilhtamacuj ixorarlini' Dios. ³ A'ktin quilhtamacuj chī maktu'tun kōtanū, Cornelio lakachuyalh. Laktzi'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. Ángel tanūlh ē huanilh:

—¡Cornelio!

⁴ Cornelio laktzi'lh ē jicua'nli ē kelhasqui'nilh:

—¿Tūchu, Māpa'ksīni'?

Ángel huanilh:

—Dios kexmatni'cha'n minoración ē chī māstā'ya' talakalhu'mān. ⁵ Chuhua'j cacā-macapi chi'xcuhui'n nac Jope ē camāta'satini'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhui'ni' Pedro. ⁶ Xla' tētachokoni't na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' tī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. Ū'tza' nahuaniyān tū natlahua'ya'.

⁷ A'cxni' huanikō'lh ángel palaj tunca a'lh. Cornelio cāta'sani'lh chā'tu' ixtasācua'n ē chā'tin tropa tī ixlakachi'xcuhui' Dios ē tī ixtā'scuja na ixchic. ⁸ A'cxni' cāhuanikō'lh tū ixuani'ni't ángel, cāmācā'lh nac Jope.

⁹ Ixlilakali xlaca'n ixtatlā'huamā'nalh ē ixtatalacatzuna'jitēlha nac cā'lacchicni'. Chī tastu'nūt Pedro tahua'ca'lh na ixa'kstīn chic na'orari. ¹⁰ E' tzi'ncstāyalh ē ixa'ū'yancu'tun. Lihuan ixcāxtlahuamā'ca lihua', Pedro lakachuyalh. ¹¹ Laktzi'lh a'kapūn laqui'yālh ē hua'chī a'ktin ka'tla' sávana chī'cani't ixa'katzā'stūtā'ti'. Yujli na ixlacatin. ¹² A'ntza' ixtatojōmā'nalh ixlipō'ktu animalh tū makakentā'ti' ē lūhua' ē spūni'n. ¹³ Kexmatli chī tā'chihuina'nca ē huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' ē cahua't.

¹⁴ Pedro huanli:

—E'ē, Māpa'ksīni'; jā maktin icua'nī't tū jā tzē hua'can.

¹⁵ Kexmatpālh ixlilmaktu' tā'chihuina'nca ē huanica:

—Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuani't tze.

¹⁶ Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē sávana tayapalacancha' nac a'kapūn. ¹⁷ Pedro ixlacapāstacui'lh xpālacata jā ixca'tzi tū ixuanicu'tun tū lakachuyalh. Tzamā' chi'xcuhui'n, tī ixcāmamacini't Cornelio, takelhasqui'nīni'lh jā yālh ixchic Simón. Palaj tunca tachilh na ixlacapūn mākēlha. ¹⁸ Palha' tachihuina'lh ē takelhasqui'nīni'lh palh jā lahui'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhui'ni' Pedro. ¹⁹ A'cxni' Pedro ixlacapāstacui'lh chī lakachuyani't, Espiritu Santo huanilh:

—Chā'tu'tun chi'xcuhui'n taputzayān. ²⁰ Catāya' ē cayujti ē cacātā'pi. Jā tipuhua'na: “Jā icti'a'lh.” Quit iccāmamacini't.

²¹ Pedro cālakyujli chi'xcuhui'n ē huanli:

—Quit tī putzayā'tit. ¿Tūchu lakta'nī'ta'ntit'?

²² Xlaca'n takelhtilh:

—Ixpālacata capitán Cornelio. Xla' tzeza chi'xcu' ē jicua'ni' Dios. Talaktzi'n israelitas tzeza chi'xcu'. Chā'tin ángel tī Dios macamilh huanilh Cornelio namāta'satini'ni'nān ē xla' nakexmata tū nahua'na'.

²³ Pedro cāmānūlh nac chic ē cāhuanilh catatachokokelh huā'mā' tzi'sni'. Ixlilakali cāta'a'lh ē nā ta'a'lh makapitzin tā'timīn xalani'n nac Jope.

²⁴ Ixlilakali huampala tachā'lh nac Cesarea. Cornelio ixcāka'lhīmā'lh ē ixcāmākēs-tokkō'ni't ixtalakapasni'n ē ixamigo tī ā'chulā' ixcālakapasa. ²⁵ A'cxni' Pedro ixtanūmā'lh, Cornelio lakchilh. Palaj tunca tatzokostani'lh ē laktaquilhpūtalh. ²⁶ Pedro mā'kaqui'lh ē huanilh:

—Catā'kaqui'. Nā quit chi'xcu' chī hui'x.

²⁷ A'cxni' Pedro ixtanūtēlha ē ixtā'chihuina'ntēlha ē lūhua' cāmaclalh tī ixtatakēs-tokni't. ²⁸ Pedro cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chā'tin israelita jāla catitā'talacxtimilh tī jā israelita. Jāla catitanūlh na ixchic. Dios quimāsu'yuni'nī't jāla ictihualh jā tze a'chā'tin chi'xcu' ē xmān catihuālh. ²⁹ Ū'tza' iclimilh a'cxni' quimāta'satinini'nca ē jātū tū icpuhuanli. Iccākelhasqui'nīyān: ¿Tūchu xipālacata quilālimāta'satinini'uj?

³⁰ Palaj tunca Cornelio huanli:

—Tā'ti'majatza' quit jā xa'icua'yamā'lh. Hua'chi maktu'tun kōtanū quit xa'icoraramā'lh na quinchic. Chā'tin chi'xcu' tāyalh na quilacatīn ē ixka'lhī ixlu'xu' tū i'xkaka. ³¹ Quihuanilh: “Cornelio, Dios kexmatnī't minoración ē lacapāstacmā'lh chī māsā'tya' talakalhu'mān. ³² Cacāmacapi chi'xcuhui'n nac Jope ē camāta'satini'ni' Simón tī ka'lhī ixli'a'ktu' ixtacuhui'ni' Pedro. Xla' tētachokomā'lh na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' na ixquilhtūn mar. Xla' namin ē natā'chihuina'nān.” Chuntza' quihuanilh. ³³ Ū'tza' iclimāta'satinini'n palaj tunca. Hui'x quintlahua'ni' talakalhu'mān quilakta. Chuhua'j quilipō'ktuca'n icui'lāna'uj huā'tzā' na ixlacatīn Dios. Ickexmatcu'tunāuj tū Dios māpa'ksini'ta'n nahua'na' —huanica Pedro.

Pedro tzuculh a'kchihuina'n na ixchic Cornelio

³⁴ Pedro tzuculh a'kchihuina'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j quit icca'tzi ixlicāna' Dios lacpuhuan lacxtim ixlipō'ktuca'n chi'xcuhui'n. ³⁵ Xalanī'n calhāxcuhualh nac cāl'lacchini' tī tajicua'ni' Dios ē tatlahua tū tze, ū'tunu'n tamakapāxui' Dios. ³⁶ Dios cāmacamini'lh israelitas ixtachihuīn. Cāmasu'yuni'lh tze ixamigo natahuan Dios xipālacata Jesucristo tī cāmāpa'ksikō'. ³⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī māsū'yucani't xatze tachihuīn pūla nac Galilea ē ā'listān nac Judea a'cxni' Juan ixmāsu'yuni'ttza' ē ixmā'kpaxini'ni'ttza'. ³⁸ Dios maxqui'lh Jesús, xala' nac Nazaret, ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Jesús ixtlahuatlā'huan tū tze ē ixcāmātzeyitlā'huan tī ixtapātini'n ixpālacata tū māsā' skāhui'ni'. Huā'mā' tze tlhualh Jesús xipālacata Dios ixmaktāyamā'lh. ³⁹ Quina'n icmāsu'yuyāuj tū tlhualh Jesús na ixcā'lacchini'ca'n israelitas ē nac Jerusalén. Ū'tza' tī xtokohua'ca'ca nac cruz ē chuntza' maknica. ⁴⁰ Dios mālacastālancuanilh ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj ē Dios quincāmasu'yuni'n Jesús. ⁴¹ Jā cāmāsu'yuni'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios quincāmasu'yuni'n Jesús xmān quina'n tī quincālacacani'ta'n na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús ē ictā'ko'tnūj a'cxni' ixlacastālancuana'ni'ttza'. ⁴² Dios quincāhuanin na'icmāsu'yuni'yāuj tachi'xcuhui't ē na'icuanāuj Jesús ū'tza' tī Dios hui'lilh chī ixjueza'n xalakahuan ē xanini'n. ⁴³ Ixlipō'ktuca'n ixa'kchihuina'ni'n Dios, xamakāstza', ixtamāsu'yu ixlipō'ktu tī talipāhuan Jesús, xlaca'n nacāmāta'znkēna'ni'can ixcuentaca'ni.

Ta'a'ka'ī'lh tī jā israelitas

⁴⁴ Pedro ixa'kchihuina'mā'lhcus ē Espiritu Santo cālakyujchi ixlipō'ktuca'n tī ixtakexmatni'mā'nalh Pedro. ⁴⁵ Tali'a'cnini'lh israelitas tī ixta'a'ka'ī' ē ixtatā'mini't Pedro. Tali'a'cnilh ixpālacata ixcāmāxqui'mā'ca Espiritu Santo tī jā israelitas. ⁴⁶ Cālī'a'cnica xipālacata ixcākexmatcāni't chī ixtachihuīna'n xtum tachihuīn ē ixtamāka'tli'mā'nalh Dios. ⁴⁷ Pedro cāhuanipālh:

—¿Ē hui'lh chā'tin tī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā'mā' chi'xcuhui'n? Ā'nā xlaca'n cāmāxqui'ca chuntza' chī quina'n quincātamāxqui'n Espiritu Santo.

⁴⁸ Pedro cāhuanilh cata'a'kpaxli na ixtacuhui'ni' Jesucristo. Huanica Pedro cacātā'lātahui'lh a'klhūhua' quilhtamacuj.

11

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac templo nac Jerusalén

¹ Apóstoles ē tā'timin tī ixtahui'lāna'lh nac Judea cāmāca'tzīnica chi ixta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios nā xlaca'n tī jā israelitas. ² A'cxni' Pedro chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāquilhnīlh israelitas. ³ Takelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Tū xipālacata maktanūni'ta' jā tahuī'lāna'lh chi'xcuhui'n tī jā israelitas? ¿Tū xipālacata cātā'huā'ya'ni'ta'?

⁴ Pedro tzuculh chihuina'n ē cāhuanilh:

⁵—Xa'icui'lācha' quit nac Jope ē xa'icorarlamā'lh e iclakachuyalh. Iclaktzi'lh hua'chi ka'tla' sábara tū yujchi nac a'kapūn. Chī'cani't ixa'katzā'stūtā'ti' ē quilakchilh. ⁶Iclaktzi'lh animalh tū xamakakentā'ti' ē animalh tū taha'nān ē lūhua' ē spūni'n. ⁷Ickexmatli a'ktin tachihuūn tū quihuanilh: “Pedro, catā'kaqui' ē cama'kni' ē cahua't.” ⁸Icuanilh: “E'ē, Māpa'ksini'. Jā maktin icua'ni't tū catūhua'lh ē tū jā tze.” ⁹Quintā'chihuina'mpālh ixlimaktu' nac a'kapūn. Quihuanilh: “Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuani't tze.” ¹⁰Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē tayapalacancha' tālhmā'n. ¹¹Palaj tunca tachilh nac chic jā xa'icui'lāna'uj chā'tu'tun chi'xcuhui'n tī ixquilakmacamincani't nac Cesarea. ¹²Espíritu Santo quihuanilh: “Cacātā'pi ē jā tipuhua'na': Jā icti'a'lh.” E quintatā'a'lh kelhachāxan tā'timin. Ictanūj na ixchic Cornelio. ¹³Xla' quincāhuanin chī laktzi'lh na ixchic chā'tin ángel tī tasu'yuni'lh ē huanilh: “Cacamacapi chi'xcuhui'n nac Jope ē calimince Simón tī ka'lhī ixti'a'ktu' ixtacuhuūni' Pedro. ¹⁴Xla' nahuaniyān chī tzē nali'a'kapūtaxtuya' hui'x ē ixlipō'ktuca'n xalani'n na minchic.”

¹⁵Pedro cāhuanipālh:

—A'cxni' ictzuculh iclichihuina'n, Espíritu Santo cālakmilh chuntza' chī quincālakmin pūla. ¹⁶Quit iclacapāstacli chī huanli Māpa'ksini' Jesús: “Ixlīcāna' Juan ixlimā'kpaxini'n xcān. Hui'xina'n nali'a'kpaxā'tit Espíritu Santo.” ¹⁷Dios cāmaxqui'lh Espíritu Santo nā chuntza' chī quincāmaxqui'n quina'n tī a'ka't'ni'ni'ta'uj Jesucristo. ¿E tichu quit na'iclimāmakchuyī Dios? —huanli Pedro.

¹⁸A'cxni' takexmatli huā'mā', ca'cs taquilhuanli. Palaj tunca tatzuculh tachihuina'n chī ixlika'tla' Dios ē tahuanli:

—Dios lacasqui'n natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n nā xla'ca'n tī jā israelitas ē nā chuntza' nataka'lhī ixlatamatca'n.

Ta'a'ka'ī'lh xalani'n nac Antioquía

¹⁹A'cxni' maknica Esteban, tzucuca cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'ī'ni't. Xla'ca'n tatzā'lalh ē ixta'a'kahuankō'ni't. Ixtalatlā'huanācha' nac Fenicia ē nac Chipre ē nac Antioquía. Cāhuanica xatze tachihuūn xmān israelitas. ²⁰Makapitzin xla'ca'n xalani'n nac Chipre ē nac Cirene tachā'lh nac Antioquía. Cātā'chihuina'nca tī jā israelitas. E cāmāsu'yuni'ca xatze tachihuūn ixta' Jesús. ²¹Jesucristo cāmaxqui'lh lītlī'hui'qui ē chuntza' lhūhua'ta'ka'ī'lh.

²²Cāmāca'tzinica tī ixta'a'ka'ī'ni't xalani'n nac Jerusalén tū ixlamā'lh nac Antioquía. Macā'nca Bernabé a'ntza'. ²³A'cxni' chā'lh, laktzi'lh chī Dios icxācīcua'lanātlahuani't, ē pāxuhualh. Bernabé cāmaxqui'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Calihui'li'tit nastalāni'yā'tit Jesucristo.

²⁴Bernabé tzeya chi'xcu' ixuanī't ē ixlīstacna' ixlītuma Espíritu Santo ē ixa'ka'ī'. Lhūhua' tachi'xcuhui't tatzuculh tatapa'ksini' Jesucristo.

²⁵Ā'līstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso. ²⁶A'cxni' maclalh, limilh nac Antioquía. A'ktin cā'ta Bernabé ē Saulo ixtatā'takēstoka tī ixta'a'ka'ī'ni't. Ixcāmāsu'yuni'can lhūhua' tachi'xcuhui't. A'ntza' nac Antioquía tzucuca pūla cāmāpācuhuican cristianos tī ixta'a'ka'ī'tēlha.

²⁷Tzamā' quilhtamacuj taxatxulh nac Jerusalén makapitzin ixa'kchihuina'ni'n Dios. Tachā'lh nac Antioquía. ²⁸Chā'tin, tī ixuanican Agabo, tāyalh na ixlacatinca'n ē cāhuanilh tū ixmāca'tzinilh Espíritu Santo. Huanli calhāxcuhua'lh na'a'nān a'ktin ka'tla' tatzī'ncstat. Chuntza' lalh a'cxni' Claudio ixmāpa'ksini'n. ²⁹Tī ixta'a'ka'ī'ni't talihui'lilh tamacā'ni' a'ktin tamaktay tā'timin xalani'n nac Judea. Tapuhuanli natamāstā' chuntza' chī ixtaka'lhī chā'tunu'. ³⁰Chuntza' tatlahualh. Bernabé ē Saulo talē'ni'lh tamaktay xanapuxcu'nu' xalani'n nac templo.

12

Maknica Jacobo ē chī'ca Pedro

¹Tzamā' quilhtamacuj rey, tī ixuanican Herodes, tzuculh cāchi'pa ē cāmāpātinin tī ixta'a'ka'ī'ni't. ²Limāmakinini'nli cuchilu Jacobo ixtā'tin Juan. ³A'cxni' laktzi'lh Herodes israelitas talipāxuhualh tū tlahualh, a'chulā' cātlahuasti'lh. Nā Pedro māchi'panini'nli. Huā'mā' lalh a'cxni' ixlamā'lh cā'tani' a'cxni' taha'lh pāntzin tū jā ixka'lhī levadura.

⁴ A'cxni' Herodes ixmāchi'panini'ni't Pedro ē māmānūnini'llh nac pūlāchi'n. Cāmacamaxqui'ca kelhacāujchāxan tropas ti natamaktaka'lha ē ixtalālilakpalitēlha likelhatā'ti'n. Herodes ixpuhuan ixlīmınca ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't a'cxni' na'a'ksputa cā'tani' tū huanican pascua. ⁵ Chuntza' Pedro ixmānūcani't nac pūlāchi'n ē ixtamaktaka'lhmā'nalh. Tī ixta'a'ka'i'ni't jā tajaxli talī'orarla ē tasqui'ni'llh Dios ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchi'n

⁶ A'ktin tzi'sni' Pedro i'llhtatamā'llh nac pūlāchi'n. Herodes ixmāxtucu'tun ixlilakali. i'llhtatamā'llh Pedro na ixpāxtūnca'n chā'tu' tropas ē ixcātā'lāmacachi'maxqui'cani't chā'tunu' tropa. E ā'chā'tu' tropa ixtayāna'llh ixlacapūn mākelhcha ē ixtamaktaka'lha pūlāchi'n. ⁷ Xamaktin tasu'yuni'llh chā'tin āngel tī Dios macamilh. A'ktin taxkaket māxkakēlh pūlāchi'n. Āngel tāpātoklhli Pedro ē mālakahuanihlh ē huanilh:

—Palaj catā'kaqui'.

Taxcutli na ixmacan Pedro. ⁸ Āngel huanilh:

—Calha'kā'na' ē catatūnu' mincaclhi'.

Chuntza' tlhualh Pedro. Huanipālh āngel:

—Calha'ka' milu'xu' ē caquistā'ni'.

⁹ Pedro taxtulh ē i'stālani'tēlha. Jā ixca'tzī palh ixlicāna' tū ixtlahuamā'llh āngel. Ixpuhuan ixlakachuya. ¹⁰ Tatēlakataxtulh xapūla tropa tī ixmaktaka'lhmā'llh ē ā'listān tatētaxtupālh ā'chā'tin. Tachilh nac mākelhcha xalicā'n jā lactanūcan nac cā'lacchicni'. Ixa'cstu talaqui'llh. Xlaca'n tatētaxtulh nac kentin tej. Palaj āngel makxtekl Pedro.

¹¹ A'cxni' Pedro tzeya ca'tzilhlh ē huanilh:

—Chuhua'j icca'tzī Jesucristo macamilh ixāngel ē quimakapūtaxtūni't na ixlīmāpa'ksin rey Herodes. Quimakapūtaxtūni't tū ixquintatlahuani'cu'tun israelitas.

¹² A'cxni' ixlacapāstacni'ttza' huā'mā', Pedro chā'llh na ixchic María tī ixtzī' Juan tī ixka'lhī xli'l'a'ktu' ixtacuhuini' Marcos. A'ntza' lilhūhua' ixtastokcāni't ē ixta'orarlamā'nalh. ¹³ Pedro toklhli nac mākelhcha jā lactanūcan na ixtanquihltin chic. Chā'tin tzu'ma'jāt, tī ixuanican Rode, milh kelhasqui'nī tīchu xla'. ¹⁴ Kelhlakapasli Pedro ē pāxuhualh. Ū'tza' jā limālaqui'ni'llh ē palaj tu'jnuntēlha tanūpālh nac chic. Cāhuanihlh tī ixtatakēstokni't:

—Layālh Pedro nac kēpūn.

¹⁵ Xlaca'n tahuanihlh:

—Chuya'ya'.

Rode ā'chulā' cāhuanihlh ixlicāna' ū'tza'. Palaj tunca tahuanihlh:

—Jā ū'tza'. Ixmāstilē'k āngel tī maktaka'lha Pedro.

¹⁶ Pedro ā'chulā' palha' toklhli nac mākelhcha. A'cxni' tamālaqui'llh, talaktzī'llh Pedro ē talī'a'cnilh. ¹⁷ Pedro cāmācahuani'llh cataquilhca'cslalh. Cāhuanihlh chī Dios limāxtulh nac pūlāchi'n. Cāhuanihlh:

—Camāca'tzini'tit Jacobo ē tā'timīn huā'mā' tū quina'kspulalh.

Pedro taxtulh ē a'llh ā'lacatin.

¹⁸ Palaj a'cxni' xkakah, tropas tatamakchuyihl ixpālacata chī litzā'lalh Pedro. ¹⁹ A'cxni' Herodes māputzini'llh Pedro ē jā maclaca ē cākelhasqui'nilh tropas tī ixcāyāhuacāni't natamaktaka'lha ē cāmāmaknīnini'llh. Herodes taxtulh nac Judea ē a'llh tancā'n nac Cesarea ē a'ntza' tachokolh.

Nilh Herodes

Herodes ixcātā'lāsitzi'ni't xalani'n nac Tiro ē Sidón. Makapitzin talālitā'chihuina'nli palh tzē natalaka'n. Li'amigos talalh Blasto tī ixmaktaka'lha jā i'llhtata rey. Xlaca'n ixtalimāko'xamixicu'tun ixpālacata ixlihua'tca'n tū limincancha' na ixcā'lacchicni' rey. ²¹ Lakchā'llh quilhtamacuj tū ixcalhcāni'ni't Herodes. Ixlhakā'ni't ixl'u'xu' tū ixtasu'yu chī rey ixuani't. Tahui'llh nac trono ē a'kchihuina'nli. ²² Tachi'xcuhui't tamāta'silh:

—Jā chi'xcu' tī chihuina'mā'llh. Hua'chi chā'tin dios.

²³ Xamaktin chā'tin ixāngel Dios makata'jatatlalh Herodes ixpālacata cāmāxteklh talaktaquilhpūtalh hua'chi Dios. Lūhua' tahua'llh ē nilh.

²⁴ Ixtachihuīn Māpa'ksini' ta'a'kahuani'llh ē cālakhā'llh ā'makapitzin chi'xcuhui'n.

²⁵ A'cxni' Bernabé ē Saulo ixtatlahuakō'nī't ixlītlahuatca'n nac Jerusalén, xla'ca'n tataspi'tli nac Antioquía. Cātā'a'lh Juan ti ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuini' Marcos.

13

Bernabé ē Saulo tatzuculh ta'a'n makat talīchiuīna'n xatze tachihuīn

¹ Chī ū'tunu'n tī ixtatakēstoka nac Antioquía, ixtahui'lāna'lh a'kchihuīna'nī'n ē mākel-htahua'kē'ni'nī'n. Makapitzin ixtacuhuini'ca'n Bernabé ē Simón (tī ixuanican Negro) ē Lucio xala' nac Cirene ē Manaén (tī tā'stacli rey Herodes) ē Saulo. ² Xla'ca'n ixtalaktaquilh-pūtāmā'nalh Dios ē ixtalihui'lini't jā tū natahua'. Espírītu Santo huanli:

—Iclacasqui'n Bernabé ē Saulo natatlahua xtum ixtascujūtca'n tū na'iccāmaxquī'.

³ Xla'ca'n jāna'j tū ixtahua', ē ta'orarlīh ē ta'a'cpūhui'līh ixmacanca'n ē cāmacā'nca.

Apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

⁴ Espírītu Santo cāmacā'lh Bernabé ē Saulo. Xla'ca'n ta'a'lh tancā'n nac Seleucia. A'ntza' tapū'a'lh barco nac Chipre, a'ntza' jā pu'nahui'lh macsti'na'j ti'ya't. ⁵ A'cxni' tachilh nac Salamina, talī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios na ixtemploca'n israelitas. Talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n. ⁶ A'cxni' tatētaxtulh ixlīpō'ktu nac Chipre, tachilh nac cā'lacchicni' ixtacuhuini' Pafos. Tamaclalh chā'tin chī'xcu' israelita ixtacuhuini' Barjesús. Xla' xantilh ixuani't ē a'kchihuīna' tū jā ixta' Dios. Xmān ixcālī'a'kskāhui'mā'lh. ⁷ Xantilh ixmaktāya gobernador Sergio Paulo tī skalalh ixuani't. Gobernador cāmāta'satinīni'lh Bernabé ē Saulo ē ixkexmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ⁸ Cātā'lāhuanilh xantilh tī ixuanican Barjesús ē Elimas. Xla' jā ixlacasqui'n na'a'ka'tī' gobernador. ⁹ Saulo, tī nā ixuanican Pablo, ixlītzuma Espírītu Santo na ixlīstacna'. Xla' lakalaktzī'lh Elimas. ¹⁰ Huanilh:

—Hui'x a'kskāhui'ni'na' ē jā tze'ya chī'xcu'. Hui'x ixka'hua'cha skāhui'ni' ē hui'x jā lakatiya' tū tze. ¿Chī jā limakxteka' lactlahua'ya' tū ixta' Dios? ¹¹ Chuhua'j Dios namakapātinīnān. Lakatzī'n nahua'na' ē lakma'j jāla catilacahuā'na'.

Xamaktin lakapoklhuana'lh ē jāla lacahuāna'lh ē ixputzatlā'huan tī ixpekechi'palē'lh. ¹² A'cxni' gobernador laktzī'lh tū a'kspulalh, xla' a'ka'tī'lh ē li'a'cnīh tū ixmāsu'yucan ixpālacata Jesús.

Pablo ē Bernabé nac Antioquía

¹³ Pablo ē tī ixtatā'a'n tataxtulh nac Pafos ē tapū'a'lh barco ē tachā'lh nac Perge ixtalā'tla' nac Panfilia. A'ntza' Juan cāmakxteklī ē taspī'tli nac Jerusalén. ¹⁴ Pablo ē Bernabé tataxtulh nac Perge ē tachā'lh nac Antioquía ixtalā'tla' nac Pisidia. Quilhtamacuj tū pūjaxcan, xla'ca'n tatanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tatahui'lh. ¹⁵ Likelhtahua'ka'ca ixtachihuīn Dios jā tatzō'kni' limāpa'ksin ē jā huanican profetas. Xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo tamacamīh chā'tin tī cāhuanīh Pablo ē Bernabé:

—Chī'xcuhuī'n, palh cāmaxquī'cu'tunā'tit talacapāstacni' tachi'xcuhuī't, cacāhuani'tit.

¹⁶ Pablo tāyalh ē cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh ē huanli:

—Cakexpa'ttit chī'xcuhuī'n israelitas ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit Dios. ¹⁷ Quindiosca'n quina'n israelitas cālasacli quinapapana'ca'n. Dios cāmālhūhui'lh a'cxni' xla'ca'n xamini' ixtahuanī't nac ti'ya't Egipto. Dios ka'lhī lhūhua' litli'hui'qui ē ū'tza' tzē cālimāx-tulh nac huā'mā' ti'ya't. ¹⁸ Dios cālipātilh tu'pu'xam cā'ta a'cxni' ixtalatlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ¹⁹ Dios cāmālakspūtūh tachi'xcuhuī't xalanī'n a'ktojon cā'lacchicni' nac ti'ya't jā ixuanican Canaán. Cāmāpitzīni'lh ti'ya't quinapapana'ca'n jā natatahui'la. ²⁰ Dios cāhui'lini'lh ixjuezca'n tī nacāmāpa'ksi a'ktā'ti' ciento ā'i'tāt cā'ta. A'kchihuīna' Samuel ū'tza' ā'xmān ixlīhui'lh ixlījuez. ²¹ Ā'listān quinapapana'ca'n israelitas tasqui'nli chā'tin ixreyca'n. Dios hui'līh ixlīrey Saúl, ixka'hua'cha Cis. Ixtalakapasni' Benjamīn ixuani't. Xla' ixmāpa'ksini'n tu'pu'xam cā'ta. ²² A'cxni' Dios māpānūh Saúl, ē hui'līpāh David ixlīrey. Dios lichihuīna'nli David ē huanli: “Quit iclakapasa David, ixka'hua'cha Isaí. Iclaktzī'n ū'tza' chā'tin chī'xcu' tī lacapāstacna'n chī iclacapāstacna'n quit. Xla' natlahua pō'ktu tū iclacasqui'n.” Chuntza' huanli Dios. ²³ Dios

cāmaxqui'lh israelitas chā'tin makapūtaxtūnu' chuntza' chī huanli Dios xapūla. Makapūtaxtūnu' ū'tza' Jesús, i'xū'nātā'nat David. ²⁴ A'cxni' Jesús jāna'j ixā'min, Juan ix-cāhuani ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't israelitas: “Calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpxatit.” ²⁵ A'cxni' i'sputmā'lh'tza' quilhtamacuj tū ixlīmā'kpxāni'n Juan, xla' ixuan: “Jā quit ti puhua'ni'yā'tit. Ā'listān namimpala ā'chā'tin ti ka'lhī litli'hui'qui. Ū'tza' jā minī'ni' na'icxcutni' icxcalhi'.”

²⁶ Pablo chihuina'mpāl'h:

—Iccāhuaniyān hui'xina'n ti i'xū'nātā'natna' Abraham, chī quit, ē hui'xina'n ti jicua'ni'yā'tit Dios. Chuhua'j cātamacamini'ni'ta'n tachihuīn tū nali'a'kapūtaxtucan. ²⁷ Xalanī'n nac Jerusalén ē nā i'scujni'ca'n jā ixtaca'tzi' ti Jesús. Jā takexmatli ixtachihuīnca'n ixa'kchihuīna'ni'n Dios tū likelhtahua'ka'can pō'ktu quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza' limāmakinīni'nca Jesús. Chuntza' tamākentaxtūlh chuntza' chī tahuanli a'kchihuīna'ni'n xamakāstza'. ²⁸ Masqui jāla tamaclani'lh chī natalimakni Jesús, xla'ca'n tasqui'ni'lh Pilato camaknica. ²⁹ A'cxni' xla'ca'n ixtamākentaxtūni'ttza' ixlipō'ktu tū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús xanin nac cruz ē mānūca nac lhu'cu'. ³⁰ Dios mālacastālcuanilh. ³¹ A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātasuyuni' ti ixcātā'taxtūni't nac Galilea ē ixcātā'a'ni't nac Jerusalén. Huā'mā' chi'xcuhui'n ū'tunūn ti tamāsu'yuni'mā'nalh chuhua'j tachi'xcuhui't ixpālacata Jesús.

³² Chuhua'j quina'n iccāhuaniyān hui'xina'n xatze tachihuīn ixpālacata tū cāhuanilh Dios quinapapana'ca'n namāstā'. ³³ Ū'tza' Dios quincāmākentaxtūni'n quina'n, ti i'xū'nātā'natna'ca'n, a'cxni' mālacastālcuanilh Jesús. Chuntza' tatzo'kni' nac libro Salmos ixi'a'ktu' capítulo:

Hui'x quinKa'hua'cha.

Chuhua'j icmaxqui'ni'ta'n latamat.

³⁴ Dios mālacastālcuanilh Jesús nac cā'linīn. Jā ā'maktin cati'a'lh nac cā'linīn. Dios chuntza' huanli:

Na'iccāsicua'lanātlahuayān chuntza' chī huanica David.

³⁵ Tatzo'kni' nac libro Salmos ā'a'ktin capítulo:

Hui'x jā catimakxtekti namasa ixmacni' minKa'hua'cha ti tze.

³⁶ David ixtlahuani'ttza' ixtalacasqui'nīn Dios ixlacinca'n xla'ca'n ti ixtahui'lāna'lh a'cxni' xla' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xla' nilh ē mā'cnūca jā ixcāmā'cnūcāni't ixnatā'ta'na'. Ixmacni' David masli. ³⁷ Jā masli ixmacni' Jesús ti Dios mālacastālcuanilh. ³⁸ Caca'tzītit hui'xina'n ti israelitas chī quit. Ixpālacata huā'mā' chi'xcu', cātamāca'tzīniyān hui'xina'n mincuentaca'n tze nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³⁹ Jesús cāmātza'nkēna'ni' ixlipō'ktu ixcuentaca'n ti talipāhuan Jesús. Limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés, ū'tza' jāla catimālakspūtūlh tū jā tze. ⁴⁰ Caskalalhuantit jā nacā'a'kspulayān tū tahuanli a'kchihuīna'ni'n. Tahuani:

⁴¹ Cakexpa'ttit hui'xina'n ti lakmaka'nā'tit.

Ca'a'cni'tit ē calakspūtūtit; ixpālacata quit, Dios, na'ictlahua a'ktin li'a'cnin a'cxni' hui'xina'n hui'lā'na'ntit.

Palh ixcāthuanīn tū quit na'ictlahua, hui'xina'n jā cati'a'ka'i'tit.

⁴² Pablo ē Bernabé tataxtulh na ixtemploca'n israelitas. Tachi'xcuhui't, ti jā israelitas, tasqui'ni'lh natahuanipala huā'mā' tachihuīn ixlitzayama'j. ⁴³ Tataxtulh ti ixtatakēstokni't nac templo. Tastālani'lh Pablo ē Bernabé lhūhua' israelitas ē ā'makapitzin ti ixta'a'ka'ni'n't chī israelitas. Pablo cāmaxqui'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh jā catamakxtekli xatze tachihuīn tū masu'yu ixtalaku'mān Dios.

⁴⁴ Ixlitzayama'j, a'cxni' ixchā'n quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'lacchicni' tatakēstokli natakexmata ixtachihuīn Dios. ⁴⁵ A'cxni' israelitas talaktzi'lh ixlilīhūhua'ca'n tachi'xcuhui't, xla'ca'n talaksitzi'lh ē tatā'lahuanilh Pablo ē talakapalalh.

⁴⁶ Pablo ē Bernabé tachihuīna'nli ē jā tajicua'nli ē cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca cacāthuanin xapūla hui'xina'n, israelitas, ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n lakmaka'ntit, ē chuntza' litasu'yu jā ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspūtli. Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuj ti jā israelitas. ⁴⁷ Chuntza' quinDiosca'n quincāmāpa'ksin ē huanli:

Quit iclacsacni'ta'n nacāmāca'tzini'ya' chī natali'a'kapūtaxtu xalani'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' na ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj.

Chuntza' hui'x chī a'ktin pūcās chī namāxkakēni'na' ixlipō'ktu.

⁴⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', tapāxuhualh tī jā israelitas. Tahuani tze ixtachihuīn Dios. Ta'a'ka'i'lh ixlipō'ktuca'n tī iccāhuī'licani't natamaktini'n xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ⁴⁹ Māca'tzinini'nca ixtachihuīn Māpa'ksini' calhāxcuhualh jā ixmāpa'ksi Antioquía. ⁵⁰ Israelitas tachihuīna'makasitzi'lh xalaka'tla' puscan tī ixtalakachi'xcuhui' Dios ē nā xanapuxcu'nu' cā'lacchicni'. Tachihuīna'makasitzi'lh cacāputzatokoceca Pablo ē Bernabé ē cāmakatzá'laca na iccā'lacchicni'ca'n ē nā a'ntza' jā ixtamāpa'ksi. ⁵¹ Pablo ē Bernabé tatinxli pokxni' ixtujanca'n ē chuntza' cāmāca'tzinica xalani'n cā'lacchicni' ixtalē'n cuenta. Ta'a'lh nac Iconio. ⁵² Tā'timīn tapāxuhualh. Ixlistacna'ca'n ixlitzuma Espíritu Santo.

14

Pablo ē Bernabé nac Iconio

¹ Pablo ē Bernabé lacxtim tatanūlh na ixtemploca'n israelitas nac Iconio ē ta'a'kchihuīna'nli. Ta'a'ka'i'lh lhūhua' israelitas ē nā tī jā israelitas. ² Israelitas tī jā ixta'a'ka'i' tachihuīna'makasitzi'lh tī jā israelitas. Cāmālapāstaquīca tā'timīn jā tze ixtahuani't. ³ Pablo ē Bernabé tatahuī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Iconio ē ixta'a'kchihuīna'n ē jā tajicua'nli expālacata ixtalipāhuan Jesucristo. Ixlitli'huī'qui Dios lhūhua' ixtalītlahua tū laka'tla' li'a'cnīn. Ū'tza' limāsuyulh Dios ixlīcāna' tū ixtalīchihuīna'n Pablo ē Bernabé expālacata Jesucristo. ⁴ Tachi'xcuhui't xalani'n nac Iconio jā lacxtim ixtalacapāstaca. Makapitzīn ixtalacapāstaca chī israelitas ē ā'makapitzīn ixtalacapāstaca chī apóstoles. ⁵ Israelitas ē nā tī jā israelitas ē nā xanapuxcu'nu' tachihuīna'nli natalacatā'qui'nin ē natacucta'lanā'n. ⁶ A'cxni' taca'tzilh huā'mā', Pablo ē Bernabé tatzá'lalh. Ta'a'lh nac estado Licaonia nac cā'lacchicni' Litra ē Derbe ē ā'lacatunu' cā'lacchicni'. ⁷ A'ntza' ixtali'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixtal' Jesucristo.

Cucta'laca Pablo nac Litra

⁸ Ixui'lh chā'tin chī'xcu' nac Litra. Jā tze ixuani't ixtujan. Ixlū'ntū'nuni't chu tunca ixlīlacatuncuhui'ni'. Jā maktin ixtlā'huan. ⁹ Ixkexmatmā'lh Pablo. Pablo lakalaktzi'lh ē ca'tzilh ixa'ka'i' tze namātzeyīcan. ¹⁰ Pablo palha' huanli:

—Lachtzaj catāya'.

Chī'xcu' tāyalh ē tzuculh tlā'huan.

¹¹ A'cxni' ixlīlhūhua'ca'n talaktzi'lh tū tlhualh Pablo, xlaca'n tata'salh ē tahuani chī ixtachihuīnca'n xalani'n nac Licaonia. Tahualh:

—¡Tayujni'ta'nchi dioses tī tatasu'yu chī chī'xcuhui'n!

¹² Ixtahuan Bernabé ixuani't ū'tza' dios Júpiter. Ē ixtahuan Pablo ixuani't ū'tza' dios Mercurio expālacata ū'tza' tī ixa'kchihuīna'ni't. ¹³ Templo jā ixlaktaquilhpūtacan dios Júpiter, ixyālh jā lactanūcanācha' nac cā'lacchicni'. Ixcua Júpiter limilh huācax ē xa'nac nac tanquilhtin. Pālej ē tachi'xcuhui't ixtalakachi'xcuhui'cu'tun apóstoles. ¹⁴ A'cxni' apóstoles, Bernabé ē Pablo, taca'tzilh tū iccātlahuani'cu'tuncan, xlaca'n talacxti'tli ixlīmānca'n ixlū'xu'ca'n expālacata tatamakchuyīlh. Tatu'jnulh ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't ē tata'salh ē tahuani:

¹⁵ —¡Tachi'xcuhui't! ¿Tū expālacata tlaha'ya'tit huā'mā'? Quina'n nā chī'xcuhui'n chuntza' chī hui'xina'n. Iccālimini'yān xatze tachihuīn expālacata nalitalakaspitni'yā'tit ixlipō'ktu huā'mā' tū jā tū ixtapalh tū tlaha'ya'tit. Ē chuntza' naputzayā'tit Dios tī lakahuan. Ū'tza' tī tlahuani't a'kapūn ē cā'ti'ya't ē mar ē ixlipō'ktu tū a'nan. ¹⁶ Lakma'jtza' Dios cāmakxteknit' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natatlahua tū talacasqui'n. ¹⁷ Pō'ktu quilhtamacuj Dios iccāmācā'ni' tū ixmāsu'yu palh a'nan Dios. Dios tlaha' tū tze. Ū'tza' lila xcan ē lila tū tze hua'can. Quincāmaxqui'yān quina'n tapāxuhuan ē tū hua'yāuj hasta lipāxuhua hui'lāna'uj —huanli Pablo.

¹⁸ Masqui Pablo cāhuanilh huā'mā', ē jicslīhua' cālīmāpānūni'ca ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't jā catalakachi'xcuhui'lh Pablo ē Bernabé.

¹⁹Tachilh makapitzin israelitas xalani'n nac Antioquia ē Iconio. Tachihuina'makasitzi'llh tachi'xcuhui't. Ū'tza' licucta'laca Pablo ē sakalē'nca ē māxtuca nac cā'lacchicni' ē maxtekca. Tapuhuanli xanintza' ixuani't. ²⁰Tā'timin talitamacsti'li'llh ē Pablo tā'kaqui'llh ē tanūlh nac cā'lacchicni'. Ixlilakali ta'a'llh Pablo ē Bernabé nac Derbe.

²¹Ixta'a'kchihuina'n xatze tachihuin ixla' Jesucristo nac tzamā' cā'lacchicni' ē lhuhua' ta'a'ka'i'llh. Palaj tunca xlaca'n tataspi'tli nac Listra ē nac Iconio ē nac Antioquia. ²²A'ntza' ixcāmaxqui'ca tā'kpuhuanlin ti ixta'a'ka'i'. Ixcāmaxqui' talacapāstacni' nata'a'ka'i' pō'ktu quilhtamacuj. Cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca napātini'nāuj a'cxni' jāna'j tanūyāuj jā Dios māpa'ksini'n.

²³Cālacasca xanapuxcu'nu' a'katunu' nac templo. Pūla ta'orarilil ē jā tahuā'yalh. Tasqui'ni'llh Māpa'ksini' Jesucristo ti ixta'a'ka'i'ni't. Tasqui'ni'llh cacāmaktaka'llhi xanapuxcu'nu'.

Pablo ē Bernabé taquitaspi'tpālhl nac Antioquia

²⁴Palaj tunca Pablo ē Bernabé tatētaxtulh nac Pisidia ē tamilh nac Panfilia. ²⁵A'cxni' ixtali'a'kchihuina'ni't xatze tachihuin nac Perge, ē ta'a'llh tancā'n nac Atalia. ²⁶A'ntza' tapū'a'llh barco nac Antioquia. Chu ū'tza' cā'lacchicni' ixuani't jā xapūla i'squi'ni'cani't Dios cacāmaktāyalh Bernabé ē Pablo ixtascujūtca'n tū chū'cus ixtatlahuani't.

²⁷A'cxni' tachā'llh Pablo ē Bernabé nac Antioquia, tamākēstokli ixlipō'ktuca'n ti ixta'a'ka'i'. Cāhuanica ixlipō'ktu tū Dios ixcāmaktāyani't natatlahua. Cāhuanica chī Dios ixcāmāsu'yuni'ni't ixlacasqui'nca nā nata'a'ka'i' nā xlaca'n ti jā israelitas. ²⁸A'ntza' Pablo ē Bernabé tatātachokokō'llh tā'timin makās.

15

Tatakēstokli nac Jerusalén

¹Tamilh nac Antioquia makapitzin chi'xcuhui'n xalani'n nac Judea. Tatzuculh tamāsu'yuni' tā'timin. Tahuani:

—Ixlacasqui'nca natachu'cuyā'tit chuntza' chī ixmāsu'yu Moisés. Palh jā tachu'cuni'ta'ntit, jāla cati'a'kapūtaxtutit.

²Pablo ē Bernabé talālihuaniilh xlaca'n ē talāliquilhniilh. Ā'listān cālacasca Pablo ē Bernabé ē ā'makapitzin huampala ti natalaka'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo nac Jerusalén ē natakelhasqui'nīni'n chī nalilacāxtlahuacan.

³Chuntza' tā'timin xalani'n nac templo nac Antioquia tamacā'llh Pablo ē Bernabé. Xlaca'n ta'a'llh ē ixtatētaxtumā'nalh ixā'tuntamacni' estado Fenicia ē Samaria. Ixcāhuani chī ixta'a'ka'i'ni't ti jā israelitas. Ū'tza' talipāxuhualh tā'timin.

⁴A'cxni' Pablo ē Bernabé tachā'llh nac Jerusalén ē talālakchā'llh tā'timin ē apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo. Pablo ē Bernabé tahuaniilh ixlipō'ktu tū Dios cāmaktāyalh tzē natatlahua. ⁵Tatāyalh makapitzin ti i'stālani' ixtamāsu'yunca'n fariseos ē ixta'a'ka'i'. Tahuani:

—Ixlacasqui'nca nacāchu'cucan israelitas nā xlaca'n ti jā israelitas. Nā ixlacasqui'nca catakexmatni'llh limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés.

⁶Apóstoles ē xanapuxcu'nu' tatakēstokli nataputzāna'nī huā'mā'.

⁷Ixtachihuina'mā'nalhcus ē tāyalh Pedro ē cāhuaniilh:

—Tā'timin, hui'xina'n ca'tziyā'tit makāstza' Dios lacsacli chā'tin chī quina'n. Quit quilacsacli na'iccāhuani xatze tachihuin ti jā israelitas ē chuntza' tzē nata'a'ka'i' xlaca'n. ⁸Dios, ti lakapasa ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhui't, ū'tza' cāmaxqui'llh xlaca'n Espiritu Santo chuntza' chī quincāmaxqui'ni'ta'n. Chuntza' māsu'yulh Dios chī lacasqui'n nata'a'ka'i' nā xlaca'n ti jā israelitas. ⁹Chuntza' Dios nā liche'kē'llh ixlīstacna'ca'n xlaca'n chī quina'n ixpālacata lipāhuanāuj Dios. ¹⁰¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n jā tze chī Dios lacasqui'n nata'a'ka'i' nā xlaca'n ti jā israelitas? ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit hui'xina'n xlaca'n natamākentaxtū limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés? Ū'tza' quinatāta'na'ca'n jāla tamākentaxtūlh. Nā quina'n jāla catimākentaxtūj. ¹¹Ica'ka'i'yāuj ta'a'kapūtaxtuyāuj quina'n chuntza' chī xlaca'n ixpālacata quincāmakapūtaxtūcu'tunni' quiMāpa'ksini'ca'n Jesús —huanli Pedro.

¹² Palaj tunca ixlipō'ktuca'n ixlilhūhua'ca'n tachi'xcuhui't taquilhca'cslalh. Xlaca'n takexmatli a'cxni' Bernabé ē Pablo tachihiuina'nli ē tahananli laka'tla' lī'a'cnin tū Dios cāmaktāyahl tzē tatlahua na ixlacpu'na'i'tātca'n ti jā israelitas. ¹³ A'cxni' xlaca'n tachihiuina'nkō'lh, Jacobo kelhtini'lh:

—Tā'timin, caquilākexmatui. ¹⁴ Chihuina'nī'ttza' Simón Pedro chī Dios xapūla cālacsacli makapitzin chi'xcuhui'n ti jā israelitas. Dios cālacsacli xipālacata ixlacstīn natahuan.

¹⁵ Chuntza' tahananli a'kchihiuina'nī'n xalani'n makāstza'. Ē chuntza' tatzo'kni':

¹⁶ Ā'listān na'ictaspi'ta ē na'ictlahuapala ixchic David tū laclalh.

Na'icxātlahuapala jā laclani't, ē na'icyāhuapala.

¹⁷ Chuntza' ā'makapitzin chi'xcuhui'n nataputza Māpa'ksini', ē nā ixlipō'ktuca'n xalani'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' ti cālakapascan ū'tunu'n quin-tachi'xcuhui't.

¹⁸ Huā'mā' huanli Māpa'ksini' ti māsu'yulh huā'mā' a'cxni' tzuculh quilhtamacuj.

¹⁹ Jacobo chihuina'mpālh:

—Ū'tza' quit quintalacapāstacni': jā cacāmāmakchuyūij ti tatā'a'n Dios ti jā israelitas.

²⁰ Icpuhuan natzo'kāuj ē nacāhuaniyāuj jā catahua'lh tū cālakahui'licani't ídolos ē nā jā cataputzalh ixtā'lāpāxqui'nca'n ē nā jā catahua'lh xaquinīt animalh tū a'kpixchi'cani't ē nā jā catahua'lh ka'lhni'. ²¹ Chuntza' icpuhuan xipālacata makās na ixlipō'ktu cā'lacchicni', pō'ktu quilhtamacuj tū pūjxcan, a'kchihiuina'ncan ē kelhtahua'ka'can tū huanli Moisés —cāhuanihl Jacobo.

²² Apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē ixlipō'ktuca'n talihui'lilh talacsaca makapitzin chi'xcuhui'n ixlī'ū'tunu'nca'n ē nacātā'macā'ncan Pablo ē Bernabé nac Antioquía. Macā'nca Judas, ti ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuini' Barsabás, ē ā'chā'tin ixtacuhuini' Silas. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhui'n xalaka'tla' litā'timin ixtahuani't. ²³ Tzo'kca a'ktin carta tū talē'lh Judas ē Silas. Ē a'ntza' nac carta tahananli:

“Quina'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē tā'timin iccāmācā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tā'timin ti jā israelitas xalani'n nac Antioquía ē nac estado Siria ē Cilicia. ²⁴ Ickexmatni'ta'uj makapitzin tataxuni't huā'tzā' masqui quina'n jā iccāmāxqui'uj limāpa'ksin. Xlaca'n cātālīmāmakchuyini'ta'n tū ixtamāsu'yunca'n. Ē cātālilakpalicu'tunān a'cxni tahananli ixlacasqui'nca hui'xina'n natlahuayā'tit ixtahui'latca'n israelitas. ²⁵ A'cxni' quina'n ictakēstokui, iclihui'liuj iclacsacāuj chi'xcuhui'n ti na'iccālākmācā'nāchā'n hui'xina'n ē natatā'a'n Bernabé ē Pablo ti cāpāxqui'yāuj. ²⁶ Huā'mā' chā'tu' chi'xcuhui'n tatanūni't jā cā'lijicua' xipālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ²⁷ Iccāmācā'ni'ta'nchāuj Judas ē Silas. Xlaca'n nacāhuaniyān ū'tza' tū iccātzo'knuni'mā'n. ²⁸ Na'iccāmāxqui'yān hui'xina'n a'ktin limāpa'ksin chuntza' chī ixtalacasqui'nin Espiritu Santo ē nā chuntza' quintalacapāstacni'ca'n. Chu xmān huā'mā' ixlacasqui'nca: ²⁹ hui'xina'n jā catihua'tit quini't tū cālakahui'licani't ídolos, ē jā cahua'tit ka'lhni', ē jā cahua'tit ixquinīt animalh tū a'kpixchi'cani't, ē jā caputzatit mintā'lāpāxqui'nca'n. Palh hui'xina'n namākentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit tū tze. Xmān huā'mā' iccāhuaniyān.”

³⁰ Cāmācā'nca Bernabé ē Pablo ē ā'makapitzin. Xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Antioquía. A'ntza' cāmākēstokca tachi'xcuhui't ti ixta'a'ka'i' ē cāmāxqui'ca carta. ³¹ Xlaca'n talikelhtahua'ka'lh ē tapāxuhualh xipālacata cāmāko'xamāka'tli'ca. ³² Judas ē Silas nā xlaca'n a'kchihiuina'nī'n ixtahuani't. Xlaca'n tamāstā'lh talacapāstacni' xipālacata litā'timin ē nā tamāstā'lh litli'hui'qui. ³³ A'cxni' ixtahui'lāna'lhtza' makās a'ntza', cāmāxteka tā'timin ē cāhuunica: “Dios cacālē'ncha'n.” Ē talaktaspi'tpālh ti iccāmācā'ni't. ³⁴ Silas puhuanli natachoko a'ntza'. ³⁵ Pablo ē Bernabé tatachokolh nac Antioquía. Ē lhūhua' ā'makapitzin huampala ixtamāsu'yū ē ixtalichihuina'n ixtachihiuīn Māpa'ksini'.

Pablo a'lh ixlīmaktu' a'cxni' lē'lh makat xatze tachihiūn

—A'cxni' ixa'kspulani'ttza' lakma'j quilhtamacuj, Pablo huanilh Bernabé:

—Cacālaka'mpalauj quintā'timinca'n na ixlipō'ktu cā'lacchicni' jā māsu'yuni'ta'uj ixtachihiuīn Māpa'ksini'. Ca'a'uj cālaktzī'nāuj chī tataxtukō'.

³⁷ Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, ti ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuini' Marcos. ³⁸ Pablo jā ixlē'ncu'tun xipālacata Marcos iccāmāxteknī't a'cxni' ixtahui'lāna'lh nac Panfilia. Jā a'lh cātā'scuja. ³⁹ Talālītā'chihuina'lh Bernabé ē Pablo. Ū'tza' talitaxtumlihl. Bernabé

lē'lh Marcos ē tapū'a'lh barco nac Chipre. ⁴⁰ Pablo lacsacli Silas ē tataxtulh. Tā'timīn ixtasqui'ni'ni't Dios cacāmaktaka'lhli. ⁴¹ Pablo ē Silas ixtatētaxtu nac estado Siria ē Cilicia ē icxāmāxqui' tā'kpuhuanṭin tā'timīn ti a'ntza' ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni'.

16

Timoteo cātā'a'lh Pablo ē Silas

¹ Pablo ē Silas tachā'lh nac Derbe ē Listra. Talāpāxtokli chā'tin ixta'tinca'n ixtacuhuīni' Timoteo, ixka'hua'cha chā'tin puscāt israelita tī ixa'ka'ī'. Ixtāta' Timoteo griego ixuani't. ² Tā'timīn nac Listra ē nac Iconio tzeza chi'xcu' ixtalaktz'n Timoteo. ³ Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Israelitas ixtaca'tzi ixtāta' Timoteo jā israelita ixuani't. Ū'tza' Pablo limāchu'cunīni'lh Timoteo ixpālacata naka'lhli ixlilakapascan chī israelita. Pablo tlahualh huā'mā' ixpālacata jā cāmāsītzi'cu'tunli israelitas. ⁴ Xlaca'n ixtatētaxtumā'nalh a'katunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāca'tzinican limāpa'ksin tū ixtahuani't apóstoles ē xanapuxcu'nu' nac Jerusalén. ⁵ Chuntza' tī ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni' tatahuixcānīlh ē ā'chulā' ta'a'ka'ī'lh. Lakali lakali talhūhua'ntelhalh.

Pablo lakachuyalh ē laktz'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia

⁶ Espiritu Santo jā cāmakxtekli natalīchihuīna'n xatze tachihuīn nac Asia. Pablo ē tī ixtatā'a'n tatētaxtulh na ixlīka'tla' Frigia ē Galacia. ⁷ A'cxni' tachā'lh na ixlitapitzi jā ixmāpa'ksī Misia, ē tita'a'ncu'tunli nac Bitinia. IxEspiritu Jesús jā cāmakxtekli nata'a'n. ⁸ Tatētaxtulh nac Misia ē ta'a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' Troas. ⁹ A'ntza' tzi'sa Pablo lakachuyalh ē laktz'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia ti tāyalh ixlacatin. Chī'xcu' ī'squi'ni'mā'lh ē huanilh: “Caquilālaka'uj nac Macedonia ē caquilāmaktāyauj.” ¹⁰ A'cxni' lakachuyakō'lh, palaj tunca quina'n itcacāxui na'ica'nāuj nac estado Macedonia. Palaj tunca iclacapāstacui ixlīcāna' Dios quincālacsacni'ta'n na'iccālītā'chihuīna'nāuj xalanī'n nac Macedonia xatze tachihuīn ixlā' Jesucristo.

Pablo ē Silas nac Filipos

¹¹ Ictaxtūj nac Troas ē icpū'a'uj barco ē lacatza'j icmiuj nac Samotracia. Ixlīlakali huampala ica'uj nac Neāpolis. ¹² Ictaxtūj a'ntza' ē icchā'uj nac Filipos tū tapa'ksī' nac Roma. Ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' cā'lacchicni' ixlīpō'ktu estado Macedonia. Ictachokouj nac huā'mā' cā'lacchicni' a'klhūhua' quilhtamacuj. ¹³ A'ktin quilhtamacuj tū tapūjaca israelitas, ictaxtūj nac cā'lacchicni'. Icchā'uj na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā icpuhuanui palhāsā' a'ntza' jā ixtakēstokcan ixtlahuacan oración. Ictahuī'lauj ē iccātā'chihuīna'uj puscan tī ixtatakēstokni't. ¹⁴ Chā'tin chī xlaca'n, tī ixquincākexmatni'yān, chā'tin puscāt ixtacuhuīni' Lidia. Xla' xala' nac Tiatora ē ī'stā' lu'xu' xasmataka. Ixlakachi'xcuhui' Dios. Māpa'ksini' māxematicu'tunli tū huanli Pablo. Kexmatni'lh. ¹⁵ Xla' a'kpaxli ē ixlīpō'ktu tī xalanī'n na ixchic. Lidia quincāsqui'ni'n ē quincāhuanin:

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n quit ixlīcāna' ica'ka'ī'ni' Jesucristo, capintit na quinchic ē natachokoyā'tit a'ntza'.

Chuntza' ixquincāhuanian.

¹⁶ A'ktin quilhtamacuj a'cxni' xa'ica'mā'nauj jā ixtlahuacan oración, ic'tā'lāpāxtokui chā'tin tzu'ma'jāt ti ixka'lhli tū jā tzeza ū'ni' tū ixmāhuani' tū na'a'kspula. Chī'xcuhui'n, tī ixtēcu'ni'n tzu'ma'jāt, lhūhua' ixtalitlaja ixpālacata ixca'tzi tū na'a'kspula. ¹⁷ Tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yān a'cxni' xa'ictā'latlā'huanāuj Pablo. Palha' ixta'sa ē ixuan:

—Tzamā' chī'xcuhui'n tatā'scuja Dios tī ka'tla'. Xlaca'n cāthuanian chī tze nali'a'kapūtaxtucan.

¹⁸ Chuntza' ixuan a'klhūhua' quilhtamacuj. Pablo jiclualh ē talakspi'tli ē huanilh tū jā tzeza ū'ni':

—Na ixtacuhuīni' Jesucristo iclihuianian cataxtu na ixlīstacna' tzu'ma'jāt.

Palaj tunca taxtulh.

¹⁹ A'cxni' taca'tzilh ixtēcu'ni'n jātza' la ixtalitlaja, cāchi'paca Pablo ē Silas ē cālīminca nac pūchihuīn. ²⁰ A'cxni' icxālīmincani't ixlacatinca'n scujni'n cāhuānica:

—Tzamā' chi'xcuhui'n israelitas cāmāmakchuyil̄h xalanī'n na quincā'lacchicni'ca'n.
²¹Tamāsu'yu a'xtum tahuil̄at tū quina'n jāla a'ka'i'yāuj ixpālacata quina'n romanos. Jāla catitlahuāuj ixpālacata jā chuntza' quilimāpa'ksinca'n.

²²Chuntza' tachi'xcuhui't tatā'kaqui'lh ē cāquiclhaktzi'nca Pablo ē Silas. Scujni'n tamāpa'ksini'lh cacāxti'tpūxtuca ixlū'xu'ca'n ē cacālimacni'cca qui'hui'. ²³A'cxni' cāhui'lini'kō'ca ē cāmānūca nac pūlāchi'n. Nā māpa'ksica tī maktaka'lhnan tzej cacā-maktaka'lhca. ²⁴Chuntza' māpa'ksica, ē ū'tza' cālīmānūlh ā'xmāntza' ē cāmānūni'ca ixtujanca'n jā ixlac̄hu'cu'cani't kentu' qui'hui' ē ixmāpekstokcani't.

²⁵I'tāt tzi'sa, Pablo ē Silas ixta'orarlitānūmā'nalh ē ixtapixtli'tanūmā'nalh ē nā ixta-makapāxūimā'nalh Dios. Tachi'ni'n ixtakexmattanūmā'nalh. ²⁶Xamaktin tzuculh tachiqui ti'ya't. Ixtūtza'n talhta'm pūlāchi'n tasakā'lilh. Palaj tunca pūlāchi'n talaqui'lh. Qui'hui' jā ixcāmānūcani't ixtujanca'n ixlipō'ktuca'n tachi'ni'n palaj tunca talakxtulh. ²⁷Palaj tunca lakahuanli tī maktaka'lhnan ē laktzi'lh laqui'yālh pūlāchi'n. Māxtulh ixcuchilu ē ixlīmān ixmaknicu'tuncan ixpālacata xla' puhuanli tachi'ni'n ixtatzā'lani'ttza'. ²⁸Pablo ta'salh palha' ē huanilh:

—Jā tū catlahua'ni'ca milīmān. Quilipō'ktuca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

²⁹Maktaka'lhna' squi'nli a'ktin pūcās ē tanūlh palaj ē i'xpipitēlha cātatzokostani'lh Pablo ē Silas. ³⁰Cāmāxtulh ē cākelhasqui'nilh:

—Chi'xcuhui'n, ζtū ixlacasqui'nca na'ictlahua quit na'ica'kapūtaxtu?

³¹Xlaca'n takelhtilh:

—Ca'a'ka'i' Māpa'ksini' Jesucristo ē na'a'kapūtaxtuya' hui'x ē nā chuntza' xalanī'n na minchic.

³²Litā'chihuina'nca ixtachihuin Dios tī maktaka'lhnan ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. ³³Tzamā' tzi'sa, tī maktaka'lhnan cālē'lh Pablo ē Silas ē cāche'kē'ni'lh jā ixcāmā-takāhui'cani't. Ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh na ixchic ta'a'kpaxkō'lh palaj tunca. ³⁴Tī maktaka'lhnan cālē'lh na ixchic ē cāmāhui'lh. Pāxuhualh xla' ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n na ixchic ixpālacata ta'a'ka'i'ni'lh Dios.

³⁵A'cxni' xkakah, scujni'n tamacā'lh mayūlhnu' natahuani tī maktaka'lhnan:

—Cacāmakxtekti tzamā' chi'xcuhui'n.

³⁶Tī maktaka'lhnan māca'tzinilh Pablo ē huanli:

—Scujni'n tamāpa'ksini'lh na'iccāmakxtekān. Chuhua'j cataxtutit ē capintit ē Dios cacālē'ncha'n.

³⁷Pablo cāhuanilh mayūlhnu':

—Quincātamacni'cni'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ē quincātamānūn nac pūlāchi'n ē jā quincātatlahuani'n justicia, masqui quina'n ictapa'ksiyāuj nac Roma ē ū'tza' iclīka'lhīyāuj quintachihuīnca'n. Chuhua'j tzē'k quincātamakatza'lacu'tunān. Chuhua'j catamilh ū'tunu'n ē caquincātamāxtun.

³⁸Mayūlhnu' tamāca'tzinīpāl scujni'n. Xlaca'n tajicua'nli a'cxni' takexmatli tachi'ni'n ixtatapa'ksi' nac Roma ē jā catihuālh chi'xcuhui'n. ³⁹Cālakminca Pablo ē Silas ē cāsqui'ni'ca tamāzā'nkēn. Cāmāxtuca ē cāsqui'ni'ca catataxtulh nac cā'lacchicni'. ⁴⁰Pablo ē Silas, a'cxni' ixtataxtuni'ttza' nac pūlāchi'n, tatanūlh na ixchic Lidia. Cālaktzi'nca tā'timīn. Pablo ē Silas tamāstā'lh talacapāstacni' ē ta'a'lh.

17

Tatā'kaqui'lh nac Tesalónica

¹Pablo ē Silas tatētaxtulh nac Anfīpolis ē Apolonia. Tachā'lh nac Tesalónica jā ixyālh a'ktin ixtemploca'n israelitas. ²Pablo ixlismanīni't tanū nac templo ē chuntza' cātā'tanūlh. A'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan, Pablo cālītā'chihuina'lh ixtachihuin Dios. Chuntza' tlahuapālh ixlitzayama'j ē ixlīcāujquitzisma'j. ³Pablo cāmāsu'yuni'lh ē cāmāca'tzinilh ixlacasqui'nca napātini'n ē nalacastālacuana'n Cristo tī Dios lacsacni't. Cāhuanilh:

—Huā'mā Jesús, tī iccālītā'chihuina'nān, xla' ū'tza' Cristo.

⁴ Ā'makapitzīn ta'a'ka'i'lh tū huanli Pablo. Talitastokli Pablo ē Silas. Nā chuntza' cāmākēxtimīlh lhūhua' tī jā israelitas ē ixtalakachi'xcuhui' Dios. Makapitzīn puscan xalaka'tla' nā xlaca'n cāmākēxtimīlh Pablo ē Silas. ⁵ Israelitas tī jā ixta'a'ka'i', xlaca'n taquiclhaktzi'lh ē talē'lh ā'makapitzīn tī jā tzeza chi'xcuhui'n ē tī xmān ixtalatlā'huan. Tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuhui't ē tatā'kaqui'lh nac cā'lacchicni'. Līcuesa ixtatanūcu'tun na ixchic Jasón. Ixtamāxtucu'tun Pablo ē Silas ē iccālīmīncu'tuncan na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't. ⁶ Jā cāmaclaca ē sakalē'nca Jasón ē makapitzīn huampala tā'timīn. Talē'ni'lh scujni'n ē palha' cāhuanica:

—Tzamā' chi'xcuhui'n tamāmakchuyīni't ixlipō'ktu tachi'xcuhui't nac cā'quilhtamacuj. Nā tamini't huā'tzā'. ⁷ Jasón cāmānūlh na ixchic. Xlaca'n jā talakachi'xcuhui' ixlīmāpa'ksin César. Xlaca'n tahuan a'nampala chā'tin rey ixtacuhui'ni' Jesús. Xlaca'n talacasqui'n ū'tza' huā'mā' nalakachi'xcuhui'can.

⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyīlh tachi'xcuhui't ē scujni'n. ⁹ A'cxni' cālacāxtlahuaca, taxokolh macsti'nal'j ē makxtekca Jasón ē ā'makapitzīn.

Pablo ē Silas nac Berea

¹⁰ Palaj tunca tzamā' tzi'sa tā'timīn tamacā'lh Pablo ē Silas nac Berea. A'cxni' tachā'lh, tatanūlh na ixtemploca'n israelitas. ¹¹ Tzamā' israelitas xalani'n nac Berea tzej ixtalacāpāstacna'n ē jā chī xalani'n nac Tesalónica. Ixtakexmatcu'tun xatze tachihuīn ē lakali lakali ixtaputzana'ni' na ixtachihuīn Dios palh ixlīcāna' tū huanli Pablo. ¹² Chuntza' ta'a'ka'i'lh lhūhua' tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Ixlīlhūhua'ca'n tī jā israelitas, lhūhua' puscan xalaka'tla' ē lhūhua' chi'xcuhui'n. ¹³ A'cxni' israelitas xalani'n nac Tesalónica taca'tzilh Pablo iccālītā'chihuīna'mā'lh nac Berea ixtachihuīn Dios, ē xlaca'n ta'a'lh a'ntza'. Cāchihuīna'makasitzi'ca tachi'xcuhui't xalani'n nac Berea tī jā ixta'a'ka'i'. Xlaca'n tata'kaqui'lh. ¹⁴ Palaj tunca tā'timīn tamacā'lh Pablo na ixquilhtūn mar. Silas ē Timoteo tatachokolh nac Berea. ¹⁵ Tī tatā'a'lh Pablo talē'lh nac cā'lacchicni' Atenas ē tataspi'tli nacāmāca'tzīnican Silas ē Timoteo catalaka'lh Pablo palaj tunca.

Pablo nac Atenas

¹⁶ Pablo iccāka'lhīmā'lh Silas ē Timoteo nac Atenas. Tamakchuyīlh ixpālacata laktzi'lh tzamā' cā'lacchicni' ixlītzumakō' ídolos. ¹⁷ Lakali lakali iccātā'lāhuanimā'lh nac templo israelitas ē tī ixtalakachi'xcuhui' Dios. Lakali lakali iccātā'lāhuanī nac lītāmāj tī ixtachā'n a'ntza'. ¹⁸ Tatā'chihuīna'nli ā'makapitzīn tī laskalalhma' chi'xcuhui'n. Makapitzīn ū'tunu'n ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n tī iccāhuanican epicúreos. Ā'makapitzīn ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n estoicos. Makapitzīn tahuanli:

—ĶTū māsuyumā'lh tzamā' chi'xcu' tī chihuīna'n?

Ā'makapitzīn tahuanli:

—Huā'mā māsuyumā'lh ixdiosesca'n makatiyāti'n.

Tahuanli huā'mā' ixpālacata Pablo iccālīmāsuyuni' Jesús ē chī nalilacastālanca'ncan. ¹⁹ Chi'paca Pablo ē lē'nca nac Areópago jā ixtatalacxtimī makapitzīn scujni'n ē tahuanli:

—Quina'n icca'tzīcu'tunāj huā'mā' xasāsti' tachihuīn tū māsuyu'ya'. ²⁰ Hui'x ta'ni'ta' ē quilāmāsuyuni'yāj tū jā maktin icckexmatni'tauj. Icca'tzīcu'tunāj tūchu huanicu'tun huā'mā'.

²¹ Ixlipō'ktuca'n xalani'n nac Atenas ē xamini' tī ixtahui'lāna'lh a'ntza', xlaca'n jā tū ixtatlahuacu'tun xmān ixtahuancu'tun ē ixtakexmatcu'tun tū xalacsāsti'.

²² Pablo ixyālha na ixlacatinca'n tī ixtatakēstokni't nac Areópago ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n xalani'n nac Atenas, hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit mindiosesca'n. Chuntza' tasuyū. ²³ A'cxni' iccētāxtulh, iclaktzi'lh tū laktaquilhpūtayā'tit hui'xina'n. A'ntza' icmaclalh a'ktin pūmacamāstā'n jā tatzo'kni' tzamā' tachihuīn: “Ixla' quindiosca'n tī jāna'j iclakapasāj.” Quit iccātā'chihuīna'mā'n hui'xina'n ixpālacata huā'mā' Dios tī laktaquilhpūtayā'tit masqui jāna'j lakapasā'tit.

²⁴ Dios tlhualh cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu tū a'nan. Xla' māpa'ksikō' a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Xla' jā hui'lh nac templo jā xamacani'tlahua. ²⁵ Xla' jā maclacasqui'n

tachi'xcuhui't catamaktāyalh. Xla' jā tū sputni'. Ixlimāpa'ksin lihui'lāna'uj ē lijaxāna'nāuj ē pō'ktu lika'lhīyāuj.

²⁶ Dios limāzumalh tachi'xcuhui't ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ixpālacata chā'tin chi'xcu' tī ixpapca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios cāmāsu'yuni'lh ixquilhtamacujca'n chī natalilatama ē jāchu natatahui'la. ²⁷ Xla' lacasqui'n naputzayāuj ē hua'chi namacaputzayāuj palh namaclayāuj Dios masqui hui'lh na quilacatzuna'jca'n. ²⁸ Ixlimāpa'ksin lihui'lāna'uj quina'n ē lilatā'luanāuj ē lilatā'kchokoyāuj. Chā'tin chī hui'xina'n tī lactzēhuani't ixtachihuīn, ū'tza' huanli chuntza': "Nā quina'n ixlacstin." ²⁹ Palh quina'n ixlacstin Dios, jā capuhuanui Dios hua'chi oro ē plata ē chi-huix tū cāxtlahualh chā'tin chi'xcu' xmān chī ixtalacapāstacni' xla'. ³⁰ A'cxni' jāna'j ixtaca'tzi tachi'xcuhui't jā tū, Dios xmān cālaktzi'lh ē jā tū cātlahuani'lh. Chuhua'j cāmāpa'ksī Dios catalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. ³¹ Dios lilacsacli' a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāpūtzāna'nī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Nacāpūtzāna'nī chuntza' chī ixlacasqui'nca. Dios lacsacni't chā'tin chi'xcu', Jesucristo, tī nacāpūtzāna'nī tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Huā'mā' tzej ca'tzican ixpālacata Dios mālacastālanacuani'lh Jesucristo —cāhuanilh Pablo.

³² A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli chī nalacastālanacuana'ncan, makapitzin tatzucull talakapala. Ā'makapitzin tahuani':

—Na'iccākexmatni'yān ā'maktin ixpālacata huā'mā'.

³³ Pablo cāmaktexkli. ³⁴ Ā'makapitzin tatalacxtimilh ē ta'a'ka'ī'lh. Nā a'ka'ī'lh Dionisio, chā'tin scujni' tī ixtatalacxtimī nac Areópago. Nā a'ka'ī'lh chā'tin puscāt tī ixuanican Dámaris ē ā'makapitzin huampala.

18

Pablo nac Corinto

¹ Ā'listān Pablo taxtulh nac Atenas ē a'lh nac Corinto. ² Tā'lāpāxtokli chā'tin israelita tī ixtacuhuīni' Aquila xala' nac Ponto. Xla' ē ixpuscāt, tī ixuanican Priscila, ixtataxtunī'tcus nac Italia. Xapuxcu' Claudio ixcāmāpa'ksini't ixlipō'ktuca'n israelitas catataxtukō'lh nac Roma. Ū'tza' talītaxtulh Aquila ē Priscila. Pablo cālaka'lh. ³ A'ntza' cātā'tachokolh ixpālacata ixtā'chuntza' ixtasujūtca'n ixuani't. Ixtasuja ē ixtatlahua a'chhic. ⁴ Pablo ixcāmāsu'yuni' nac templo ixtzayama'jān ixlipō'ktu quilhtamacuj tū ixpūjjaxcan. Ixcāmā'a'ka'ī'nīcu'tun israelitas ē nā tī jā israelitas.

⁵ Silas ē Timoteo tataxtulh nac Macedonia ē tachā'lh nac Corinto. A'cxni' xla'ca'n tachā'lh, Pablo ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios. Ixcāhuanimā'lh tachi'xcuhui't israelitas Jesús ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacni't. ⁶ Xlaca'n tata'lāhuanilh ē talakapalalh. Pablo tincxli ixlu'xu' na ixlacatinca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n lipinā'tit cuenta tū nacā'a'kspulayān. Quit jātza' quincuenta. Chuhua'j na'iccālaka'n tī jā israelitas.

⁷ A'lh ē chā'lh na ixchic tī ixuanican Justo. Xla' ixlakachi'xcuhui' Dios. Ixka'lhī ixchic ixlacatzuna'j ixtempolh'n israelitas. ⁸ A'ka'ī'lh Crispo, tī xapuxcu' xala' nac templo. Nā ta'a'ka'ī'kō'lh ixlipō'ktuca'n xalani'n na ixchic. Chuntza' chā'lhūhua' xalani'n nac Corinto takexmatli tū huanli Pablo ē ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpaxli. ⁹ Pablo lakachuyalh tzamā' tzi'sa. Māpa'ksini' huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Jā camakxtekti chihuīna'na'. ¹⁰ Quit icmaktaka'lhān. Jā tū catitlahuanī'ca. A'nān lhūhua' tachi'xcuhui't nac huā'mā' cā'lacchicni' tī naquintastālanī'.

¹¹ Pablo tachokolh a'ktin cā'ta ā'ī'tāt. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios.

¹² A'cxni' Galión ixligobernador ixuani't nac Acaya, ē israelitas ixlipō'ktuca'n ixtatā'lāquiclhaktzi'n Pablo. Talē'lh jā ixtlahuacan justicia. ¹³ Tahuani'lh gobernador:

—Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'makasitzi' tachi'xcuhui't. Xtum chī cāhuanī catalaktaquilhpūtalh Dios, ē jā chī tatzo'kni' na quilimāpa'ksinca'n.

¹⁴ A'cxni' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión cāhuanilh israelitas:

—Palh tlahuani't cahuālh a'ktin tū jā tze, o palh maknīni'nī't cahuālh, quit xa'iccākexmatni'n lilacatzucu hui'xina'n, israelitas. ¹⁵ Hui'xina'n limālacapū'yā'tit xmān

tū māsu'yu ē a'ktin tacuhuīni' tū mǎpācuhūi ē tū milimāpa'ksinca'n. Hui'xina'n ca-putzāna'nī'tit. Quit jā icputzāna'nīcu'tun huā'mā'.

¹⁶ Cāmāxtulh jā ixtlahuacan justicia. ¹⁷ Ixlipō'ktuca'n talhūhua'chī'palh Sóstenes, tī xapuxcu' xala' nac templo, ē tatusli na ixlacatīn gobernador. Galión jā tū cāhuanilh.

Pablo a'lh ixlimaktu'tun nalē'n makat xatze tachihuīn

¹⁸ Pablo tahui'lapālh ā'a'klhūhua' quilhtamacuj. Ā'listān cāmāxtekli tā'timīn ē pū'a'lh barco nac Siria. Nā Priscila ē Aquila tatā'a'lh. Tā'ksitpūxtulh ē ū'tza' limākentaxtūlh ixpromesa nac Cencrea. ¹⁹ A'cxni' tachā'lh nac Efeso, Pablo a'ntza' cāmāxtekli. Tanūlh nac templo ē iccātā'chihuīna'mā'lh israelitas tī ixtatakēstoknī't a'ntza'. ²⁰ Tahuanih Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'. Pablo jātza' lacasqui'nli. ²¹ A'cxni' cātā'lamāxtekli Pablo cāhuanilh:

—Ixlacasqui'nca quit tunca na'ica'n nac Jerusalén jā nala cā'tani'. Na'ictaspi'tpala palh Dios lacasqui'n.

Pablo taxtulh nac Efeso ē pū'a'lh barco.

²² Pablo chā'lh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén ē cātā'chihuīna'nli tī ixta'a'ka'i'nī't, ē a'lh tancā'n nac Antioquia. ²³ Tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē taxtulh ē a'lh ē tētaxtutēlhalh nac a'katunu' cā'lacchicni' xala' nac Galacia ē Frigia. Ixcāmāhuixcānītēlha ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'i'nī't.

Apolos a'kchihuīna'nli nac Efeso

²⁴ Ixui'lh chā'tin chi'xcu' israelita xala' nac Alejandría tī ixuanican Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' tzej ixchihuīna'n hua'chi tī i'sca'tnī't. Tzej ixca'tzi ixtachihuīn Dios. ²⁵ Xla' i'sca'tnī't ixlimāpa'ksīn Dios. Līchihuīna'lh ixlītlī'hui'qui. Tzej ixmāsu'yu ixpālacata Jesús, masqui ixca'tzi xmān ixlimā'kpaxīn Juan. ²⁶ Apolos tzuculh chihuīna'n na ixtemploca'n israelitas ē jā ixjicua'n. Priscila ē Aquila takexmatli ē talē'lh ā'lacatin ē ā'chulā' tzej tamāsu'yuni'lh ixpālacata Dios. ²⁷ Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Tā'timīn tahuanih tzē na'a'n. Cāmācā'ni'ca a'ktin carta tā'timīn xalanī'n nac Acaya ē cāhuanica catamānūlh Apolos na ixchicca'n. A'cxni' chā'lh Apolos, lhūhua' cāmāktāyalh tī ixta'a'ka'i'nī't ixpālacata ixtalakalhu'mān Dios. ²⁸ Lhūhua' limāpa'ksīn Apolos ixcālītā'lāhuani israelitas ixlacatīnca'n ixlipō'ktuca'n. ē Ixcāskāhui'kō'. Ixmāsu'yu ixtachihuīn Dios chī Jesús chu ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacnī't.

19

Pablo nac Efeso

¹ A'cxni' Apolos ixui'lh nac Corinto, Pablo ixtētaxtunī'ttza' nac lacsti'na'j cā'lacchicni' nac cā'sipejni' ē chā'lh nac Efeso. A'ntza' cātā'lāpāxtokli ā'makapitzīn tī ixta'a'ka'īnī't² ē cākelhasqui'nilh:

—¿Chā maktīnī'ntit Espīritu Santo a'cxni' a'ka'i'tit?

Xlaca'n tahuanih:

—Jā maktin ickekmatnī'ta'uj palh māstā'can Espīritu Santo.

³ Pablo cākelhasqui'nilh:

—¿Tichu cāmāsu'yuni'n na'a'kpaxā'tit?

Xlaca'n takelhtīnī'lh:

—Quina'n ica'kpaxui chuntza' chī ixquincāmāsu'yuni'yān Juan.

⁴ Pablo cāhuanilh:

—A'cxni' ixmā'kpaxīnī'n Juan ixcāhuani tachi'xcuhūi't: “Calakpalī'tit mintalacapās-tacnī'ca'n ē ca'a'ka'i'tit tī namin ā'listān.” Ū'tza' huanicu'tun Jesús.

⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā', talī'a'kpaxli na ixtacuhuīni' Jesús. ⁶ A'cxni' Pablo cā'a'cpūhui'līlh ixmacan, Espīritu Santo tanūlh na ixlistacna'ca'n. Xlaca'n tachihuīna'nli xtum tachihuīn tū jā ixtaca'tzī, ē talichihuīna'nli ixtachihuīn Dios. ⁷ Ixlipō'ktuca'n xlaca'n hua'chi kelhacāujtu' chi'xcuhūi'n.

⁸ A'ktu'tun mālhcu'yu' Pablo ixtanū na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu ē jā ixjicua'n. Ixcālītā'chihuīna'n ē ixcāmā'a'ka'i'nīcu'tun chī mǎpa'ksīnī'n Dios. ⁹ Makapitzīn lacxumpin ixtahuani't ē jā ixta'a'ka'ī'. Ixtalakapala xasāsti' tamāsu'yun na ixlacatīnca'n

tachi'xcuhui't. Pablo cā'a'kxtekmaka'lh ē cālē'lh tī ixta'a'ka'ī'. Ixchihiūna'n pō'ktu quilhtamacuj na ixpūscuela Tiranno. ¹⁰ Chuntza' hasta tlahualh a'ktu' cā'ta. Chuntza' takexmatli ixtachihiūn Māpa'ksini' ixlipō'ktuca'n xalani'n nac Asia, tī israelitas ē nā tī jā israelitas. ¹¹ Dios mātlahuilh Pablo laka'tla' lī'a'cnin. ¹² Pixtahua'ca' ē lu'xu' tū talitoklhlh Pablo, ē a'cxni' talē'ni'lh ta'jatatlani'n, cātapānūni'lh ixta'jatatca'n. Cāmāxtuni'ca tū jā tzeza ū'ni' tū ixtaka'lhī.

¹³ Ixtahui'lāna'lh makapitzin xantilhni' israelitas tī ixtalatlā'huan a'katunu' cā'lacchicni'. Xlaca'n, na ixtacuhiūni' Jesús, talimāxtucu'tunli tū jā tzeza ū'ni'. Cāhuanica tū jā tzeza ū'ni':

—Iccālimāpa'ksiyān hui'xina'n na ixtacuhiūni' Jesús, tū māsu'yumā'lh Pablo, cataxtu'tit.

¹⁴ Tī ixtatlahua huā'mā', xlaca'n kelhatojon ixka'hua'chan chā'tin israelita tī ixuanican Eceva tī xapuxcu' pālej. ¹⁵ A'cxni' huanica chuntza', jā tzeza ū'ni' cākelhtilh:

—Iclakapasa Jesús ē icca'tzi tīchu Pablo. Hui'xina'n jā iccālakapasān. ¿Tīchu hui'xina'n?

¹⁶ Chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni' cālaktu'jnunli ē ixka'lhī litli'hui'qui ē cāskāhui'lh xantilhni'. Xlaca'n tataxtulh nac chic ē tatzā'lalh maklhpī'mpi'li'n ē tatakāhui'nī't.

¹⁷ Taca'tzikō'lh huā'mā' ixlipō'ktuca'n xalani'n nac Efeso, tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Tajicua'nkō'lh. Chuntza' ā'chulā' tamāka'tlī'lh Māpa'ksini' Jesús.

¹⁸ Lhūhua' tī ixta'a'ka'ī'ni'tcus tamilh ē tahuanih Dios tū jā tze ixtatlahuani't. ¹⁹ Lhūhua' ū'tunu'n, tī xantilhni' ixtahuani't, tamākēstokli ixlibroca'n ē talhcuyulh na ixlacatīnca'n ixlilhūhua'. Tatlahualh ixcountaca'n ē ixtaxokonī't i'tāt ciento mil tumīn xaplata.

²⁰ Ā'chulā' a'kahuanli ixtachihiūn Māpa'ksini' ē ā'chulā' ixtasu'yutelha ixlitli'hui'qui Dios.

²¹ A'cxni' ixa'kspulani'ttza' huā'mā', Pablo puhuanli natētaxtu nac estado Macedonia ē nac Acaya ē na'a'n nac Jerusalén. Pablo huanli:

—Pūla na'ica'n nac Jerusalén ē ā'listān ixlacasqui'nca na'ica'n nac Roma.

²² Cāmācā'lh nac Macedonia chā'tu' ixmaktāyana', Timoteo ē Erasto. Pablo tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Asia.

Tatā'kaqui'lh xalani'n nac Efeso

²³ Tzamā' quilhtamacuj taka'lhilh a'ktin tā'kslokōn ixpālacata xatze tachihuūn. ²⁴ Ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī ixtacuhiūni' Demetrio. Xla' platero ixuanit'. Plata ixcālītlahua lacstī'na'j tū ixtemplo dios Diana. Demetrio ē tī ixtatā'scuja lhūhua' ixtalitlaja. ²⁵ Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlipō'ktuca'n tī nā ū'tza' ixtaliscuja. Cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n, hui'xina'n ca'tziyā'tit huā'mā' tascujūt ū'tza' litlajayāuj. ²⁶ ¿Ē jā ca'tziyā'tit o jā kexpa'tā'tit tū a'kspulamā'lh nac Efeso ē na ixlipō'ktu nac Asia? Huā'mā' Pablo cāmā'a'ka'ī'nini't lhūhua' tachi'xcuhui't. Cālakpalini'lh ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanī tū ixtamacani'tlaujca'n chi'xcuhui'n jā ū'tza' dios. ²⁷ Quit icjicua'n tzamā' quintascujūtca'n nasputa ē jā'tza' cati'a'ka'ī'ca ixtemplo xaka'tla' quimpāxca'ttzi'ca'n Diana. Jā'tza' catihuanca palh ka'tla' Diana tū talaktaquilhpūta chuhua'j xalani'n nac Asia ē ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.

²⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasī'tzi'lh ē tata'salh ē tahuanih:

—Ā'Ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n quina'n tī xalani'n nac Efeso!

²⁹ Palaj tunca tasī'tzi'lh ixlipō'ktuca'n xalani'n nac Efeso. Cāchi'paca Gayo ē Aristarco ē cāsakalē'nca jā ixtatakēstokmā'nalh. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhui'n xalani'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo. ³⁰ Pablo ixtanūcu'tun na ixlacpu'na'itā'tca'n tachi'xcuhui't. Tā'timin jā tamakxtekli. ³¹ Makapitzin scujni'n xalani'n nac estado Asia, xlaca'n ixamigo Pablo ixtahuani't. Tahuanih jā ca'a'lh nac pūtastokni'. ³² Makapitzin a'ntza' jā ixtatakēstokni't tata'salh palha' ē tahuanih catūhuālh. Ā'makapitzin huampala tahuampālh xtum. Chuntza' tatamakchuyikō'lh ixlipō'ktuca'n jā ixtatakēstokni't. Jā ixtaca'tzi ixlilhūhua' tīchu ixpālacata ixtalitakēstokni't. ³³ Māxtuca Alejandro ixlacpu'na'itā'tca'n ixlilhūhua'. Israelitas ta'a'clhta'nclslē'lh na ixlacatīnca'n. Alejandro cāmācahuani'lh cataquilhca'cslalh. Xla' ixtamaktāyacu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't. ³⁴ A'cxni' ca'tzica palh xla' israelita ixuanit', tata'salh lacxtim chī a'ktu' hora ē tahuanih:

—Ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n quina'n tī xalanī'n nac Efeso!

³⁵ A'cxni' secretario iccāmāquilhca'cslīnī'ttza' ixlilhūhua', xla' huanli:

—Iccāhuanīyān chi'xcuhui'n xalanī'n nac Efeso. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtemplo xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n, ē nā ixídolo tū mincha' nac a'kapūn. ¿Ē hui'lh tī jā ca'tzi' huā'mā'? ³⁶ Jāla catihuanca jā ixlicāna' huā'mā'. Chuntza' hui'xina'n caquilhca'csla'tit ē tzej calacapāstactit tū tlahua'yā'tit. ³⁷ Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit huā'tzā' tzamā' chi'xcuhui'n. Xlaca'n jā tū tatlahuani'nī't tzamā' quimpāxca'ttzi'ca'n ē jā talichihuīna'nī't. ³⁸ Palh Demetrio ē tī tatā'scuja talāmakasītzī'lh ā'makapitzin, ū'tza' lī'a'nān pūchihuīn ē juez. Catamālacapū'lh. ³⁹ Palh catūhualh talacasqui'n xlaca'n, cataputzāna'nīlh a'cxni' tatakēstokkō' scujnī'n natlahuacan justicia. ⁴⁰ Quit icjicua'n naquincātālimālacsu'yuyān tā'kaqui'lh ixpālacata tū a'kspulahlcus. ¿Chī nakelhtnī'nāuj quina'n palh naquincātakelhasqui'niyān tū ixpālacata takēstoknī'ta'ntit ē ta'sapā'na'ntit?

⁴¹ Chuntza' lī'a'ksputli chihuīna'n secretario ē cāmācā'lh na ixchicca'n.

20

Pablo a'lh nac Macedonia ē nac Grecia

¹ A'cxni' taquilhca'cslako'lh'tza', Pablo cāmāta'satinīnī'lh tā'timīn. A'cxni' iccāmaxqui'nī'ttza' talacapāstacni', cāmāxteklī ē taxtulh ē a'lh nac Macedonia. ² A'cxni' ixlātā'huan nac Macedonia, iccāmaxqui' talacapāstacni' tā'timīn. Ā'listān chā'lh jā ixmāpa'ksīnī'ntza' Grecia. ³ A'ntza' ixui'lh a'ktu'tun mālhcuyū'. Ixlacapāstacmā'lh na'a'n nac barco nac Siria. Israelitas ixtalichihuīna'nī'ttza' natamāknī' Pablo. Ū'tza' Pablo lilacpuhuampālhnatētaxtu nac Macedonia. ⁴ Tatā'a'lh nac Asia, Sópater xala' nac Berea, ē Aristarco ē Segundo xalanī'n nac Tesalónica, ē Gayo xala' nac Derbe ē nā Timoteo. Nā tatā'a'lh Tíquico ē Trófimo xalanī'n nac Asia. ⁵ Tzamā' chi'xcuhui'n xapūla tachā'lh nac cā'lacchicni' Troas ē a'ntza' quincātaka'lhīn. ⁶ Quina'n ictaxtūj nac Filipos a'cxni' a'ksputli cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura. Icpū'a'uj barco ē ixlī'a'kquitzis quilhtamacuj iccālākchā'uj nac Troas. A'ntza' ictahui'lauj a'ktojon quilhtamacuj.

Pablo ixui'lh nac Troas

⁷ Xapūla quilhtamacuj a'cxni' tanūlh semana, tatakēstokli tī ixta'a'ka'tī natamāpitzī pāntzīn. Pablo cātā'chihuīna'nli. Xla' ixpuhuamā'lh palh na'a'n ixlīlakalī. Mālh mā'nīlh ixtachihuīn hasta i'tā'tzī'sa. ⁸ A'ntza' jā xa'ictakēstoknī'ta'uj tālh mā'n na ixlī'a'ktu'tun piso nac chic. Lhūhua' pūcās ixua'ca'lh. ⁹ Chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Eutico ixui'lh nac ventana. Ī'lhatacu'tun ixpālacata Pablo lhūhua' chihuīna'nli. Ā'listān lhtatahui'lh ē kelhtun mincha' ixlī'a'ktu'tun nac piso. Quīsacca xanīn. ¹⁰ Pablo yujli ē taquilhpūtalh ē laktzī'lh ē sko'ka'lh. Cāhuanilh tā'timīn:

—Jā cajicua'ntit. Xla' lakahuan.

¹¹ Pablo tahua'ca'lh ē māpitzīlh pāntzīn ē hua'lh. Cā'a'kchihuīna'nī'pālhn hasta jā xkalh. Ā'listān a'lh. ¹² Lē'nca ka'hua'cha xalakahuan ē tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

¹³ Quina'n icpūlacū ē icpū'a'uj barco nac Asón jā Pablo ixtanūcu'tun nac barco. Chuntza' icchihuīna'uj ixpālacata xla' ixtlā'huana'a'ncu'tun hasta nac Asón. ¹⁴ A'cxni' quincāmaclan nac Asón, quincātā'tanūn nac barco. Ā'listān icchā'uj nac Mitilene. ¹⁵ Ictaxtūj a'ntza' nac a'ktin barco. Ixlīlakalī icchā'uj ixlacatīn Quío. Ixlīlakalī huampala ictalacatzuna'jtu Samos. Ā'listān icchā'uj nac Trogilio. Ixlīlakalī icchā'uj nac Mileto. ¹⁶ Pablo ixlacapala ixpālacata ixtahui'lacu'tun nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj tū huanican Pentecostés. Ū'tza' jā litanūcu'tunli nac Efeso ē jā tahui'lacu'tunli lakma'j nac Asia.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Efeso

¹⁷ A'cxni' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo cāmāta'satinīnī'lh xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo nac Efeso. ¹⁸ A'cxni' talākchā'lh, Pablo cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'icilatā'huan na milacatīnca'n pō'ktu quilhtamacuj hasta xapūla quilhtamacuj a'cxni' icmīlh nac Asia. ¹⁹ Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksīnī'.

Quit jā maktin ka'tla' icmakca'tzilh. Ē icpātini'llh ē lhūhua' tū ixquina'kspula ixpālaca-ta israelitas ixquintalichihuina'ni'ttza'. ²⁰ Quit tzej xa'iccāmāsu'yuni'n ixlipō'ktu tū hui'xina'n namaclacasqui'nā'tit. Iccāmāsu'yuni'ni'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ē na minchicca'n. ²¹ Israelitas ē nā tī jā israelitas xa'iccāhuani: "Calakpali'tit mintalacapās-tacni'ca'n ē cakexpa'tni'tit Dios ē calipāhua'ntit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo."

²² Chuhua'j ica'mā'lh nac Jerusalén. Espiritu Santo quimacā'mā'lh. Quit jā icca'tzī tū naquina'kspulayācha'. ²³ Quilimān icca'tzī ixlipō'ktu cā'lacchicni' jā ica'n, Espiritu Santo quimāca'tzini naquinchi'can ē na'icpātini'n. ²⁴ Pō'ktu huā'mā' jā quince'tzani'. Quit jā iclakca'tzan quilatamat. Xmān lipāxuhua icmāspūtūcu'tun quintascujūt ē icmākentax-tūcu'tun tū quimacamaxqui'lh Māpa'ksini' Jesús. Quimacamaxqui'lh na'iclichihuina'n xatze tachihuīn tū quincāhuaniyan ixtalalahu'mān Dios.

²⁵ 'Quit icca'tzī jātza' quintilālaktzī'uj milipō'ktuca'n hui'xina'n, tī xa'iccāhuanitlā'huanān chī māpa'ksini'n Dios. ²⁶ Ū'tza' quit chuhua'j iccālīhuanicu'tunān quit icmākentaxtūni'ttza' tū ixquimacamaxqui'cani't mimpālacataca'n. Jātza' iclē'n cuenta. ²⁷ Quit iccāmāsu'yuni'ni'ta'n ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'nīn Dios. Nūn tū icmātzē'kli. ²⁸ Chuhua'j cacuentatlahua'tit chī nalatā'kchokoyā'tit. Nā cacāmaktaka'lhīt tī ixlacstīn Dios. Espiritu Santo cāmacamaxqui'ni'ta'n nacāmaktaka'lhā'tit chī maktaka'lhna'ni'n purecu. Māpa'ksini' cālītamāhualh ixka'lhni' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. ²⁹ Quit icca'tzī a'cxni' na'ica'n, nacātalacpu'na'tanūyān chi'xcuhui'n. Xlaca'n hua'chi misini'n lijicua'ni' tū tamālakspūtū purecu. Nūn macsti'na'j cātitalakalhu'manli ixlacstīn Dios. ³⁰ Nā makapitzīn hui'xina'n natatzucu cāta'akskāhuī'yān ē nacātamāxtucu'tunān makapitzīn hui'xina'n ixpālacata nacāstālani'yā'tit ū'tunu'n. ³¹ Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit chī xa'iccāmāxqui'yān talacapāstacni' tzi'sa ē cā'cuhui'ni' a'ktu'tun cā'ta hasta iccalhuanli.

³² 'Chuhua'j quit icscui'ni' Dios ū'tza' cacāmaktaka'lhni' hui'xina'n. Ē hui'xina'n ka'lhī'yā'tit tachihuīn tū quincāhuaniyān ixtalalaku'mān Dios. Tzamā' tachihuīn tzē nacāmāxqui'yān litli'huī'qui ē tzē nacāmāxqui'yān tū natamaktini'n ixlipō'ktuca'n tī Dios cātlahuani't lactze. ³³ Quit jā iclakca'tzani't ixtumīn ē ixoro ē ixlu'xu' ā'chā'tin.

³⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'icli'cuja quimacan ē chuntza' xa'iclihuā'yan quit ē tī ixquintatā'lahui'lāna'lh. ³⁵ Nā chuntza' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n cascuji't ē cacāmaktāya'tit tī cāspu'ni' tū tamaclacasqui'n. Calacapāstactit chī huanli Māpa'ksini' Jesús: "Ā'chulā' lipāxuhua'can a'cxni' mās'tā'can ē jā a'cxni' maktini'ncan."

³⁶ A'cxni' Pablo chihuina'nkō'lh, tatzokostalh ē cātā'orarlilh ixlipō'ktuca'n. ³⁷ Tacalhuankō'lh ixlipō'ktuca'n ē tasko'ka'lh Pablo ē tamu'sulh. ³⁸ Pablo iccāhuanini't jātza' maktin cātitalaktzī'lh. Ū'tza' ixtalilipuhuan. Ā'listān taquixtekli hasta nac barco.

21

Pablo a'lh nac Jerusalén

¹ Iccāmāxtekui tā'timīn ē ictojōuj nac barco ē lacatza'j ica'uj nac Cos. Ixlilakali icchā'uj nac Rodas ē ā'listān icchā'uj nac Pátara. ² A'ntza' icmaclauj a'ktin barco tū ixa'mā'lh nac Fenicia. Ictojōuj nac barco ē ica'uj. ³ A'cxni' ic'tētaxtūj makat, iclaktzī'uj quimpāxtūnca'n Chipre a'ntza' jā pu'nahuīlh macsti'na'j ti'ya't. Ica'uj nac Siria. Ā'listān icchā'uj nac Tiro ixpālacata barco natēxteka ixtacu'ca'. ⁴ A'ntza' iccāmaclauj tī ixta'a'ka'ī' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktojan quilhtamacuj. Espiritu Santo iccāhuanini't tū na'a'kspula. Ū'tza' tā'timīn talihuanih Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. ⁵ Ixli'a'ktojan quilhtamacuj ictaxtūj. Quincātātā'a'n, hasta iclachtaxtukō'uj nac cā'lacchicni', ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī' ē ixpuscātca'n ē ixcamana'ca'n. A'cxni' icchā'uj na ixquilhtūn mar, icatzokostauj ē icorarlauj. ⁶ Ā'listān iclāsko'ka'uj ē iclāmāxtekui. Quina'n ictojōuj nac barco ē xlaca'n tataspi'tpālh na ixchicca'n.

⁷ Ictaxtūj nac Tiro ē icchā'uj nac Tolemaida. A'ntza' ica'kspu'tui iclatā'kchokoyāuj nac mar. Iccāmaclauj tā'timīn a'ntza' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktin quilhtamacuj.

⁸ Ixlilakali huampala ic'tā'taxtūj Pablo. Iccā'uj nac cā'lacchicni' Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe tī ixmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Xla' chā'tin

ixlikelhatojonca'n maktāyana'nī'n xalanī'n nac templo. Ictā'tachokouj ū'tza'. ⁹ Xla' ixcāka'lhī kelhatā'ti' ixtzu'ma'jan tī jāna'j ixtatamakaxtoka. Xlaca'n ixtalīchihuīna'n tū Dios ixcāmāca'tzinīni't. ¹⁰ A'ntza' ictachokouj a'klhūhua' quilhtamacuj. Chilh chā'tin chi'xcu' xala' nac Judea tī ixuanican Agabo. Ū'tza' ixuan tū na'a'nan. ¹¹ Xla' quincālākchin ē tayalh ī'cinturón Pablo ē litantūchi'ca ē nā limacachi'ca ē huanli:

—Espíritu Santo huanli: “Chuntza' nac Jerusalén israelitas nā natachi' ixtēcu' huā'mā' cinturón ē nacāmamacamaxqui'can tī jā israelitas.”

¹² A'cxni' ickexmatui huā'mā', quina'n ē nā xalanī'n nac Cesarea icuanuij Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. ¹³ Pablo kelhtini'lh ē quincākelhasqui'nin:

—¿Tū ixpālacata līcalhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tū ixpālacata quilālīmāmakchuyīyāuj? Quīt iclīhui'lini't naquinchī'can ē naquimānīcan nac Jerusalén ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁴ A'cxni' jāla icmālacpuhuanuij jā ca'a'lh nac Jerusalén, jātza' ā'chulā' icuanuij. Xmān huā'mā' icuanui:

—Calalh tū ixtalacasqui'nin Māpa'ksīni'.

¹⁵ A'listān ictacāxui ē ica'uj nac Jerusalén. ¹⁶ Quincātātā'a'n makapitzin tā'timīn xalanī'n nac Cesarea ē quincātālē'n na ixchic Mnasón xala' nac Chipre. Xla' makāstza' ixa'ka'ī'nī't. A'ntza' na ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

¹⁷ A'cxni' icchā'uj nac Jerusalén, tā'timīn tapāxuhualh a'cxni' iclāpāxtokui. ¹⁸ Ixlīlakali quina'n ē Pablo iclakchā'uj Jacobo. A'ntza' ixtahui'lāna'n ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' litā'timīn. ¹⁹ Pablo cātā'chihuīna'nli ē ā'listān cāhuanilh pō'ktu chí Dios maktāyalh tū tlauhualh na ixlacpu'na'ī'tātca'n tī jā israelitas. ²⁰ A'cxni' takexmatli xlaca'n tamakapāxuihl Dios. Tahuanilh Pablo:

—Tā'tin, hui'x ca'tziya' lhūhua' miles israelitas ta'a'ka'ī'nī't. Kēxtim takexmatni' līmāpa'ksīn tū maxqui'ca Moisés. ²¹ Cāmāca'tzinīcani'ttza' hui'x cāmāsu'yuni'ya' israelitas, tī tahui'lāna'ncha' na ixcā'lacchicni'ca'n makatiyātī'n, ē cāhuani'ya' jā catakexmatni'lh Moisés. Tahuan hui'x cāmāsu'yuni'ya' jā ixlacasqui'nca ixka'hua'chanca'n nataka'lhī ixtasmani'ca'n israelitas ē jā ixlacasqui'nca natatlahua ixtahui'latca'n israelitas. ²² Chuhua'j, ¿tū natlahuayāuj? Tzamā' tachi'xcuhui't natatakēstoka a'cxni' nataka'tzi palh ta'nī'ta'. ²³ Chuntza' hui'x catla'hua' tū na'iccāhuanīyān. Tahui'lāna'lh kelhatā'ti' chi'xcuhui'n na quilacpu'na'ī'tātca'n. Xlaca'n natamākentaxtū tū tamālacnūnī't. ²⁴ Cacālī'pi ē catalacpa'lhīt ē hui'x nacāxokonuni'ya'. A'listān xlaca'n tzē nacā'a'csitcan. Chuntza' naca'tzikō'can jā ixlicāna' chí lichihuīna'nca'na' hui'x. Ā'chulā' nā nalaktzi'ncan nā hui'x kexpa'tni'ya' līmāpa'ksīn. ²⁵ Quina'n iccāmācā'ni'nī'ta'uj a'ktin carta tī jā israelitas tī ta'a'ka'ī'nī't. Iccāhuanuij tū icpuhuanāuj quina'n. Iccāhuanuij: “Camākentaxtūtīt xmān huā'mā': Jā tihua'yā'tit quīnīt tū hui'lini'cani't idolos ē jā tihua'yā'tit ka'lhni' nūn quīnīt ixla' animalh tū ta'a'kpīxchī'nī't. Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n.” Chuntza' iccāhuanuij xlaca'n.

Chi'paca Pablo xaka'tla' nac templo

²⁶ Pablo cālē'lh kelhatā'ti' chi'xcuhui'n ē ixlīlakali cātā'talacpa'lhli. Tanūlh xaka'tla' nac templo nacāmāca'tzini' a'cxni' natamāspūtū quilhtamacuj tū napūtālacpa'lhcan a'cxni' ixlipō'ktuca'n natalīmin ixofrendaca'n.

²⁷ Xmān macstī'na'j ī'sputa ixlī'a'ktojon quilhtamacuj ē israelitas xalanī'n nac Asia talaktzi'lh Pablo xaka'tla' nac templo. Tachihuīna'makasītzī'lh tachi'xcuhui't ē chi'paca Pablo. ²⁸ Palha' tahuanli:

—¿Chi'xcuhui'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chi'xcu' calhāxcuhuālh cāmāsu'yuni'tlā' huan ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Xla' cālīchihuīna'n quincā'lacchicni'ca'n ē quilīmāpa'ksīna'n ē huā'mā' xaka'tla' templo. Nā cāmānūnī't xaka'tla' nac templo tī jā israelitas. Chuntza' talactlahualh chí ixlitze ixuanī't.

²⁹ Chuntza' tahuanli ixpālacata laktzi'nca Pablo ē Tróximo xala' nac Efeso. Tapuhuanli Pablo ū'tza' ixmānūnī't xaka'tla' nac templo.

³⁰ Ixlipō'ktu tachi'xcuhui't xalani'n nac Jerusalén tata'kaqui'llh ē tatu'jnuntēlha tata-lacxtimilh. Chi'paca Pablo ē sakaxtuca xaka'tla' nac templo ē palaj tunca mālacchahuaca. ³¹ A'cxni' ixmaknicu'tuncantza', palaj māca'tzinica xapuxcu' tropa ē huanica ixlipō'ktu xalani'n nac Jerusalén ixtasitzi'kō'ni't ē ixtata'kaqui'kō'ni't. ³² Palaj tunca xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropas ē iccapitanesca'n. Tatu'jnulh ē tachā'lh jā ixtatakēstokni't. A'cxni' xlaca'n talaktzi'lh tropas ē capitanes, jātza' tatusli Pablo. ³³ Xapuxcu' tropa talacatzuna'jilh ē palaj tunca māchi'panīni'nli Pablo ē limāchi'nīni'lh kentū' cadenas. Kelhasqui'nīni'lh tīchu xla' ē tūchu ixtlahuani't. ³⁴ Makapitzin tachi'xcuhui't palha' tahuani' catūhuāl ē ā'makapitzin xtum tahuampāl. Chuntza' xapuxcu' tropa jāla tzej ca'tzilh tū ixa'kspulamā'lh ixpālacata ixtata'samā'nalh. Mālē'nīni'nca Pablo nac cuartel. ³⁵ A'cxni' tachā'lh jā ixlactahua'ca'can nac cuartel, tropas tacu'ca'lē'lh Pablo ixpālacata ixtamaknicu'tuntza' tachi'xcuhui't. ³⁶ Ixlipō'ktuca'n ixtastālani'tēlha ē ixtata'satēlha ē ixtahuan:

—¡Canilh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacatin tachi'xcuhui't

³⁷ A'cxni' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo huanilh xapuxcu' tropa:

—Icchihuīna'ncu'tun macsti'na'j.

Xapuxcu' huanli:

—¿Ē chā tzē chihuīna'na' griego? ³⁸ ¿Jā hui'x tzamā' chi'xcu' xala' nac Egipto ti tā'kaqui'lh lakma'jtza' ē cālē'nca nac cā'tzaya'nca ti'ya't a'ktā'ti' mil maknīni'nī'n?

³⁹ Pablo kelhtini'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' cā'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Icsqui'ni'yān caquimakxtekti na'iccātā'chihuīna'n tzamā' tachi'xcuhui't.

⁴⁰ Xapuxcu' maxqui'lh talacasqui'nīn. Pablo tēyalh jā ixtahua'ca'mā'lh ē cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh tachi'xcuhui't. A'cxni' taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'nli tachihuīn hebreo ē huanli:

22

¹ —Chi'xcuhui'n, quintā'israelitas, cakexpa'ttit chī na'icchihuīna'n ē chī na'iclitamaktāya na milacatinca'n.

² A'cxni' takexmatli chī cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo, ā'chulā' taquilhca'cslalh. Pablo cāhuanilh:

³ —Quit israelita. Iclacatuncuhui'lh nac cā'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Huā'tzā' quimkastacca nac Jerusalén. Quimāsu'yuni'lh Gamaliel. Tzej quimāsu'yuni'ca ixlimāpa'ksinca'n quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclihui'li na'ictlahua tū ixa' Dios chuntza' chī hui'xina'n tlahua'yā'tit chuhua'j. ⁴ Quit xa'iccāputzatokoke ti ixta'a'ka'ti' Jesús ē xa'iccāmānicu'tun. Tachi'n xa'iccālē'n chi'xcuhui'n ē puscan ē xa'iccāmānū nac pūlāchi'n. ⁵ Xapuxcu' pālej ē xanapuxcu'nu' israelitas tzē natahuan ixlicāna' tū icuan. Ū'tunu'n quintamaxqui'lh carta na'iccālē'ni' israelitas xalani'n nac Damasco. Tzamā' carta ū'tza' tū tzē xa'iccālīchi'palh ti ixta'a'ka'ti' Jesús a'ntza' ē xa'iccālīmīlh tachi'n nac Jerusalén jā ixcāmakapātinīca.

Pablo cāhuanilh chī lilakpalilh ixtalacapāstacni'

Hch. 9:1-19; 26:12-18

⁶ Quit xa'ica'mā'lh nac tej ē xa'icchā'ntēlhatza', chī i'tāt quilhtamacuj, nac Damasco ē xamaktin quintapūnūlh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. ⁷ Ica'kā'lh nac ti'ya't ē icexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: “Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?” ⁸ Quit ickelhasqui'nilh: “¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?” Quihuanilh: “Quit Jesús xala' nac Nazaret ti hui'x putzatokokeya'.” ⁹ Tī ixquintatā'a'mā'nalh nā xlaca'n talaktzilh taxkaket ē tajicua'nli ixpālacata jā takexmatli tū quihuanilh tachihuīn. ¹⁰ Quit icuanilh: “¿Tū na'ictlahua, Māpa'ksīni'?” Māpa'ksīni' quihuanilh: “Catā'kaqui' ē capit nac Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlipō'ktu tū natlahua'ya'.” ¹¹ Tzamā' taxkaket quimālakatzī'lh. Quintapekechi'palē'lh ti ixquintatā'a'mā'nalh. Chuntza' icchā'uj nac Damasco.

¹² 'A'ntza' ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī iuxanican Ananías. Xla' ixlakachi'xcuhui' Dios ē ixkexmatni' limāpa'ksin. Ixtaca'tzikō' israelitas xalani'n nac Damasco tzeza chi'xcu' iuxani't. ¹³ Ananías quilakmilh ē quilaktalacatzuna'jilh ē quihuanilh: “Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala'.” Lacapala iclacahuāna'mpālh ē iclaktzi'lh Ananías. ¹⁴ Quihuanilh: “IxDiosta'n quinatāta'na'ca'n lacsacni' hui'x ē chuntza' nalica'tziya' tū ixtalacasqui'nin ē nalaktzi'na' tī Xatze ē nakexpa'ta' ixtachihuūn. ¹⁵ Chuntza' nacātā'chihuūna'na' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixpālacata tī Xatze. Nacāhuani'ya' tū laktzi'nī'ta' ē tū kexpa'tni'ta'. ¹⁶ Chuhua'j, ¿tū ixpālacata litamakapali'ya'? Catā'kaqui' ē ca'a'kpaxti ē calipāhua'nti Jesucristo ē chuntza' naxapacan mincuenta.” Chuntza' quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh chī limacā'nca na ixlacatinca'n tī jā israelitas

¹⁷ 'Icmimpālh nac Jerusalén ē icqui'orarlih xaka'tla' nac templo. Iclakachuyalh. ¹⁸ Iclaktzi'lh Māpa'ksini' Jesús ē xla' quihuanilh: “Calacapala' ē cataxtu palaj tunca nac Jerusalén ixpālacata ā'tzā' jā cati'a'ka'ti'ca tū lichihuūna'na' quimpālacata.” ¹⁹ Icuaniilh: “Māpa'ksini', xlaca'n taca'tzi' quit xa'ica'n ixlipō'ktu nac templo ē xa'iccāmānū nac pūlāchi'n tī ixta'a'ka'ti'ni'yān ē xa'iccāhui'lini'. ²⁰ Nā quit xa'icyālh a'ntza' a'cxni' maknīca Esteban tī ixlichihuūna'n mimpālacata. Quit nā xa'iclica'tzi' tū tatlahuani'lh ē xa'icmaktaka'lha ixlu'xu'ca'n xlaca'n tī tamaknilh.” ²¹ Māpa'ksini' quihuanilh: “Capit. Quit na'icmacā'nān makat. Nacālakpina' xlaca'n tī jā israelitas.” Chuntza' quihuanica —huanli Pablo.

Xapuxcu' tropa timāpa'ksini'lh ixkēsno'kca Pablo

²² Tachi'xcuhui't jātza' ixtakexmatni'cu'tun Pablo tū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¿Canilh huā'mā' chi'xcu'! jā limacuan natahui'la!

²³ Ixtata'sa ē ixtatinca ixlu'xu'ca'n ē ixtamākosū pokxni' ixpālacata ixtasitzi'nī't. ²⁴ Xapuxcu' tropa māmānūnini'lh Pablo nac cuartel. Ixmāmaksno'knini'ncu'tun ixpālacata namāchihuūnican. Ixca'tzicu'tun tū ixpālacata ixtalita'sa tachi'xcuhui't ē ixtalisitzi'ni' Pablo. ²⁵ A'cxni' ixchi'yāhuamā'ca nakēsno'kcan, Pablo kelhasqui'nilh capitán tī ixyālh a'ntza':

—¿Chā chuntza' huan nac limāpa'ksin? Jāla kēsno'kcan chā'tin tī tapa'ksī nac Roma ē palh jāna'j tlahuani'can justicia.

²⁶ A'cxni' huanica huā'mā', capitán laka'lh xapuxcu' tropa ē māca'tzinilh ē huanilh:

—¿Tū natlahuani'ya'? Tzamā' chi'xcu' xla' tapa'ksī nac Roma.

²⁷ Xapuxcu' tropa lakmilh Pablo ē kelhasqui'nilh:

—¿Chā ixlicāna' hui'x xala' nac Roma?

Pablo kelhtini'lh:

—Ixlicāna'. Quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁸ Xapuxcu' tropa huanli:

—Lhūhua' tumin icxokoni't na'ictapa'ksī nac Roma.

Pablo huanli:

—Hasta chī iclalatuncuhui'lh quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁹ Palaj tunca ta'a'kxtekyāhuah Pablo tī ixtakēsno'kcu'tun. Xapuxcu' jicua'nli a'cxni' ca'tzilh ixchi'nī't chā'tin tī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuūn

³⁰ Ixlilakalī xapuxcu' tropa ixca'tzicu'tun tūchu ixpālacata israelitas talimālacsu'yulh Pablo. Macaxcutli Pablo. Cāmākēstokli ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlipō'ktuca'n scujni'n. Liminca Pablo ē hui'lica na ixlacatinca'n.

23

¹ Pablo cālakalaktzi'lh scujni'n ē huanli:

—Chi'xcuhui'n, quintā'israelitas, quit quina'cstu iclacapāstacna'n tzej iclatlā'huan na ixlacatin Dios hasta chuhua'j.

² Palaj tunca Ananías, tī xapuxcu' pālej, cāhuanilh tī ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j Pablo:

—Caquilhtu'cstit.

³ Pablo huanilh:

—Dios namakapātīnīnān hui'x, a'kskāhuī'ni'. Hui'x hui'la' naquintlahuani'ya' justicia chuntza' chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. Quimātu'csni'ni'. Jā chuntza' tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn.

⁴ Ti ixtayāna'lh a'ntza' tahuanih:

—¿Tū ixpālacata lacaquilhni'ya' xla' ti Dios hui'lini't xapuxcu' pālej?

⁵ Pablo huanilh:

—Chi'xcuhui'n, quit jā xa'icca'tzī palh xla' xapuxcu' pālej. Chuntza' tatzo'kni': "Jā tilīchihuīna'na' ti cāmāpa'ksī tachi'xcuhui't."

⁶ Makapitzin scujni'n xlaca'n ixchi'xcuhui'n saduceos ixtahuani't ē ā'makapitzin huam-pala ixchi'xcuhui'n fariseos. A'cxni' ca'tzilh Pablo huā'mā', palha' cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n, quintāta' xla' fariseo ē nā quit fariseo. Quilālimālacsu'yuyāuj ixpālacata quit ica'ka'ti' natalacastālancuana'n nīni'n.

⁷ A'cxni' Pablo huanli huā'mā', tataxtumlilh ti ixtatakēstokni't. Tatzuculh talālītā'chihuīna'na' fariseos ē saduceos. ⁸ Saduceos tahuan jāla catitalacastālancuana'nli nīni'n. Tahuan jā ti ángeles ē jā ti espíritu. Fariseos, xlaca'n ta'a'ka'ti' pō'ktu a'nan. Ū'tza' talālihuanih. ⁹ Ixlipō'ktuca'n ixtata'samā'nalh. Palaj tunca tatāyalh makapitzin mākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksīn, ti ixchi'xcuhui'n fariseos ē tahuanih:

—Huā'mā' chi'xcu' jā tū tlahuani't tū jā tze. Palhāsā' tā'chihuīna'nli a'ktin espíritu o chā'tin ángel. Jā catā'lātlahuāuj Dios.

¹⁰ Ā'chulā' talālītā'chihuīna'lh. Xapuxcu' tropa, xla' jicua'nli Pablo ixtalālīlak-sakamā'nalh. Ū'tza' cālīmacā'lh ixtropas namāxtucan ē nalē'mpalacan nac cuartel.

¹¹ Huā'mā' tzi'sa Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo ē huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Chuntza' chī chihuīna'ni'ta' quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talīchihuīna'nli natamaknī Pablo

¹² A'cxni' xkakah, makapitzin israelitas tachiuhuīna'nli natamaknī Pablo. Talāhuanilh:

—Jā tū catihua'uj ē jā catiko'tnūnui hasta a'cxni' namakniyāuj Pablo. Dios caquincā-makapātīnīn palh jā namākentaxtūyāuj.

¹³ Ti chuntza' tahuanih lihua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhui'n. ¹⁴ Xlaca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē cāhuanica:

—Quina'n icuani'ta'uj Dios caquincāmakapātīnīn palh na'icua'yāuj catūhuālh a'cxni' jāna'j na'icmakniyāuj Pablo. ¹⁵ Chuhua'j hui'xina'n ē milipō'ktuca'n scujni'n, casqui'ni'tit xapuxcu' tropa lakalī calimilh Pablo na milacatinca'n. Nahua'ni'yā'tit hui'xina'n palh ā'chulā' kelhasqui'nīcu'tunā'tit. Pablo jā catichilh. Quina'n na'icka'lhītīyāuj nac tej na'icmakniyāuj.

¹⁶ Ixka'hua'cha ixtā'tin Pablo ca'tzilh tū ixlichihuīna'ncani't ē a'lh nac cuartel ē māca'tzīnīlh Pablo. ¹⁷ Pablo ta'sani'lh chā'tin capitán ē huanilh:

—Calī'pini'chi huā'mā' ka'hua'cha xapuxcu' tropa. Xla' tā'chihuīna'ncu'tun macsti'na'j.

¹⁸ Capitán lē'ni'lh ē huanilh xapuxcu':

—Tachi'n Pablo quinta'sani'lh ē quisqui'ni'lh ca'iclimini'n huā'mā' ka'hua'cha. Xla' tā'chihuīna'ncu'tunān macsti'na'j.

¹⁹ Xapuxcu' tropa makachi'palh ka'hua'cha ē lē'lh lacapunchuna'j ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū quihuanicu'tuna'?

²⁰ Ka'hua'cha huanli:

—Israelitas talīchihuīna'ni'ttza' natasqui'ni'yān nalīpina' lakalī Pablo jā tlahuacan justicia. Natahuaniyān tū ā'chulā' takelhasqui'nīcu'tun Pablo. Xmān nata'a'kskāhuī'lē'nān. ²¹ Jā cacākexpa'tni'. Xlaca'n lihua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhui'n ti taka'lhītīmā'nalh. Jā tū catitahua'lh ē nūn catitako'tnūlh hasta jā natamaknī Pablo. Chuhua'j tacāxui'lāna'ncha'tza'. Ā'xmān hui'x taka'lhīmā'nān palh namacapina'.

²² Xapuxcu' tropa huanilh:

—Jā ti tihuani'ya' palh quimāca'tzīnīni'ta'tza' huā'mā'.

Ē macā'lh na ixchic ka'hua'cha.

Lakmacā'nca Pablo gobernador Félix

²³ Xapuxcu' tropa cāta'sani'lh chā'tu' ixcapitán ē cāhuanilh:

—Cacamācāxtit a'ktu' ciento tropas ē tu'tumpu'xamacāuj tropas kētahui'lana'ni'n ē a'ktu' ciento tī natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jāstza' tzi'sa ē napinā'tit nac Cesarea.

²⁴ Cākāktla'pa'tit cahuāyujnu' tū nakētahui'la Pablo. Chuntza' jā tū cati'a'nani'lh Pablo ē nalakchā'n gobernador Félix.

²⁵ Xapuxcu' tropa tzo'kli a'ktin ca'psnap ē huanli:

²⁶ “Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yān hui'x, gobernador Félix, tī lakachi'xcuhui'ca'na'.

²⁷ Israelitas tachi'pani't huā'mā' chi'xcu' ixtacuhui'ni' Pablo. Ixtamāknimā'nalh a'cxni' icchā'lh ē quintropas. Icmakapūtaxtūlh ixpālacata icca'tzilh xla' ixtapa'ksi nac Roma.

²⁸ Quit xa'icca'tzicu'tun tūchu ixpālacata ixtalimālacsu'yu. Ū'tza' iclilē'lh jā tatlahua justicia israelitas. ²⁹ Palaj tunca icca'tzilh ixtalimālacsu'yu ixpālacata ixlimāpa'ksinca'n israelitas. Jā tū laclē'n huā'mā' chi'xcu' ixpālacata tū nalimāknīcan o ixpālacata tū nalimānūcan nac pūlāchi'n. ³⁰ A'cxni' quit icca'tzilh israelitas ixtalichihuina'ni'ttza' natamāknī, palaj tunca quit icmacā'ni'cha'n. Quit iccāhuanilh tī ixtamālacsu'yumā'nalh Pablo catalimālacsu'yulh na milacatin. Xmān ū'tza' icuaniyān.”

³¹ Chuntza' chī iccāhuanicani't, tropas talē'lh Pablo ē liminca cā'tzi'sni' nac cā'lacchicni' Antipatris. ³² Ixlilakālī tropas tachimpālh nac cuartel. Xmān kētahui'lana'ni'n ixtatā'a'mā'nalh Pablo. ³³ A'cxni' tachā'lh nac Cesarea, tamacamāxqui'lh ca'psnap gobernador Félix ē talimini'lh Pablo na ixlacatin. ³⁴ A'cxni' gobernador likelhtahua'ka'kō'lh ca'psnap, xla' cākelhasqui'nilh jāchu xala' Pablo. Tahuanih xla' xala' nac estado Cilicia.

³⁵ Félix huanilh Pablo:

—Naquihuanī'ya' ixlipō'ktu a'cxni' natamin tī tamālacsu'yuyān.

Gobernador māchī'nini'lh Pablo na ixpalacio Herodes ē cāyāhuaca tī natamaktaka'lha.

24

Pablo tamaktāyalh na ixlacatin Félix

¹ Ixli'a'kquitzis quilhtamacuj chā'lh nac Cesarea Ananías tī xapuxcu' pālej. Nā tachā'lh makapitzin xanapuxcu'nu' israelitas ē chā'tin ixkelhmaktāyana'ca'n tī ixuanican Tértulo. Talakchā'lh gobernador Félix ē tamālacsu'yulh Pablo.

² A'cxni' liminca Pablo, Tértulo tzuculh mālacsu'yu Pablo. Huanilh Félix:

—Señor gobernador, iccāmāxqui'yān tapāxcatca'tzīn quina'n cā'ca'csua' icui'lāna'uj. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n makāstza' xatze ixpālacata mintalacapāstacni'. ³ Iccāmāxqui'yān tapāxcatca'tzīn hui'x, señor gobernador Félix, tū pō'ktu quilhtamacuj quilāmāxqui'yāuj calhāxcuhuālh. ⁴ Jā icmāmakchuyīcu'tunān ā'chulā'. Icsqui'ni'yān caquintlahua'ni' talakalhu'mān ē caquinkexpa'tni' macsti'na'j. ⁵ Huā'mā' chi'xcu' Pablo jicsmāhu'ni'n. Calhāxcuhuālh chihuina'makasitzi'lh ixlipō'ktuca'n israelitas. Xla' ū'tza' xapuxcu' secta tū huanican nazarenos. ⁶ Xla' lactlahuacu'tun ixlitzē xaka'tla' templo. Quina'n icchī'pauj ē xa'ickelhasqui'nīcu'tunāuj chuntza' chī huan na quilimāpa'ksinca'n. ⁷ Lisias, tī xapuxcu' tropa, maktanūlh ē palha' quincāmaktin. ⁸ Cāhuanilh tī tamālacsu'yu catalakmin hui'x. Hui'x tzē nakelhasqui'ni'ya' ē chuntza' naca'tziya' ixlipō'ktu tū ixpālacata iclīmālacsu'yuyāuj —huanli.

⁹ Israelitas nā xlaca'n tamālacsu'yulh ē tahuanlı pō'ktu ixlicāna' tū huanli Tértulo.

¹⁰ Gobernador macahuani'lh Pablo nachihuina'n. Pablo huanli:

—Quit icca'tzi hui'x juez huā'tzā' nac cā'lacchicni' lakma'jtza'. Ū'tza' iclipāxuhua na'ictamaktāya na milacatin. ¹¹ Hui'x tzē nakelhasqui'nini'na' palh ixlicāna' ka'lhitzā' xmān a'kcāujtu' quilhtamacuj icquīlalh nac Jerusalén icquilaktaquilhpūtalh Dios. ¹² Jā tī chā'tin xa'ictā'lāhuanimā'lh a'cxni' quilaktzi'nca a'ntza'. Jā iccāmākestokli tachi'xcuhui't xaka'tla' nac templo, nūn na ixtemploca'n israelitas, ē nūn nac Jerusalén. ¹³ Xlaca'n jāla catitamālectzeyilh tū quintaputzāna'nilh. ¹⁴ Tū ixlicāna' ū'tza' huā'mā': Quit iclak-taquilhpūta ixDiosca'n quinatāta'na' chuntza' chī xasāsti' tamāsu'yun tū xlaca'n tahuān secta. Quit ica'ka'i' ixlipō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican limāpa'ksin ē jā huanican profetas. ¹⁵ Chuntza' chī ta'a'ka'i' xlaca'n nā chuntza' ica'ka'i' quit chī Dios

nacāmālacastālcuanī tī xalactze ē tī jā xalactze. ¹⁶ Ū'tza' iclihui'lilh na'ictlahua tū tze ē chuntza' quit na'iclica'tzī jā tū icmaklaclē'n nūn Dios ē nūn chi'xcuui'n.

¹⁷ Quit makās xa'iclatlā'huan ē chuhua'j icmimpālhtza' na quincā'lacchicni' na'icmāstā' limosna ē talakalhu'mān. ¹⁸ Xmān huā'mā' xa'ictlahuamā'lh ē makapitzin israelitas xalani'n nac Asia quintalaktzī'lh xaka'tla' nac templo a'cxni' ixquilakpa'lhcani'tcus. Jā tī ixa'nān. Cā'ca'csua' ixuani't. ¹⁹ Palh xlaca'n tapuhuan quit ictlahuani't catūhuāl, ix-tamilh huā'tzā' ē ixquintamālcusu'yulh na milacatīn. ²⁰ Catahuanli xlaca'n tī tahui'lāna'lh huā'tzā' palh quintamaclani'lh tū jā tze xa'ictlahuani't a'cxni' quile'nca na ixlacinca'n xanapuxcu'nu' israelitas. ²¹ Tū xa'ictlahuani't ū'tza' huā'mā': A'cxni' xa'iccātā'huī'lh ū'tunu'n, iccāhuanilh palha': "Chuhua'j hui'xina'n quilākelhasqui'nimā'nauj ixpālacata quit ica'ka't' natalacastālcuanā'n nīni'n."

²² Félix tzej icxa'tzī ixtamāsu'yunca'n tī ixtatā'a'n Jesucristo. Xla' cālhcāni'lh ā'a'ktin quilhtamacuj ē cāhuanilh:

—Hasta a'cxni' namin Lisias xapuxcu' tropa, hasta a'cxni' na'icputzāna'nī huā'mā'.

²³ Félix māpa'ksilh capitān calē'lh Pablo tachī'n ē catlahuani'lh talakalhu'mān macsti'na'j ē cacāmakxteklī talakmin ixamigo natatlahuani' tū xla' namaclacasqui'n.

²⁴ A'klhūhua' quilhtamacuj tachā'lh Félix ē Drusila, ixpuscāt, tī israelita ixuani't. Félix māta'satinīni'lh Pablo. Pablo cātā'chihuīna'nli chī a'ka't'can Jesucristo. ²⁵ Cālītā'chihuīna'nli chī tzej lilatā'kchokocan ē chī lihui'lican jāla catitlahuaca tū jā tze. Cālītā'chihuīna'nli chī Dios naliputzāna'n. Félix jicua'nli ē huanilh:

—Tzetzā'. Chuhua'j capit. A'cxni' icka'lhī quilhtamacuj na'icmāta'satinīni'mpalayān.

²⁶ Félix ixpuhuan Pablo ixmaxqui'lh tumin ixpālacata ixlimakxteklī. Ū'tza' makhūhua' ixlimāta'satinīni'n ē ixtā'chihuīna'n. ²⁷ A'cxni' tlhualh a'ktu' cā'ta, Félix taxtulh ixligobernador. Tanūlh ixlaxkoko tī ixtuānicān Porcio Festo. Félix ixcātlahuani'cu'tun israelitas ka'tla' talakalhu'mān. Ū'tza' limakxteklī Pablo tachī'n.

25

Pablo na ixlacin Festo

¹ Festo chā'lh natanū ixligobernador. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj taxtulh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén. ² A'ntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē israelitas ā'chulā' xalaka'tla' talimālcusu'yulh Pablo na ixlacin Festo. ³ Lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh Festo camāta'satinīni'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaca'n ixtalichihuīna'nī'ttza' nataka'lhītī nac tej natamāknī. ⁴ Festo cāhuanilh Pablo chī'cani'ta'ncha' nac Cesarea ē ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' palaj. ⁵ Cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit limāpa'ksin. Palh huā'mā' chi'xcu' tlhuanī't tū jā tze, camālcusu'yutit a'ntza'.

⁶ Festo tachokolh nac Jerusalén xmān a'ktzayan o a'kcāuj quilhtamacuj ē a'mpālh nac Cesarea. Ixlilakali tahui'lh jā ixtlahuacan justicia. Māta'satinīni'lh Pablo. ⁷ A'cxni' milh Pablo, talīstasti'li'lh israelitas tī ixtamini'ta'ncha' nac Jerusalén. Lhūhua' laka'tla' ixtalimālcusu'yū. Jā tū ixtamālacetzeyī. ⁸ Pablo ixtamaktāya ē huanli:

—Quit jā tū ictlahuani'ni't ixlimāpa'ksinca'n israelitas. Jā tū ictlahuani'ni't xaka'tla' templo nūn xamāpa'ksini' nac Roma tī huanican César.

⁹ Festo ixcātlahuani'cu'tun israelitas a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' likelhasqui'nilh Pablo: —¿Pincu'tuna' nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīni'ca'na' na quilacatīn?

¹⁰ Pablo kelhtīni'lh:

—Quilākelhasqui'nimā'nauj nac pūchihuīn tū māpa'ksī César. Chuntza' xatze. Quit jā tū tū iccātlahuani'ni't israelitas tū jā tze. Huā'mā' hui'x ca'tziya'. ¹¹ Palh quit ictlahuani't tū naquilimānicān, caquimāknīca. Palh jā ixlicāna' tū quintaputzāna'nī, jāla tī quintimacamāstā'lh chī ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquimputzāna'nilh.

¹² Festo cātā'chihuīna'nli ixmaktāyana'nī'n ē palaj tunca xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'ni'ta' César ixputzāna'nīn. Ū'tza' nalilakpina' César.

Pablo na ixlacin rey Agripa

¹³ Ā'listān ē jā a'klhūhua' quilhtamacuj rey Agripa ē Berenice, ixpuscāt rey, talakchā'lh Festo nac Cesarea. ¹⁴ A'ntza' tatachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj. Festo tā'chihuina'lh rey ixpālacata Pablo ē huanli:

—Huā'tzā' tachi'ni't chā'tin chi'xcu' tī tachi'n makxtekli Félix. ¹⁵ A'cxni' quit icquīlalh nac Jerusalén, tamālacsu'yulh na quilcatin xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Quintasqui'ni'lh quit ca'icmāmakinini'lh. ¹⁶ Quit iccākelhtil, chuntza' chī ixlimāpa'ksinca'n romanos, xla' jā lismani namaknīcan chā'tin palh jā pūla natā'lacāxla nac cā'lacan tī mālacsu'yumā'lh. ¹⁷ A'cxni' tachilh xlaca'n huā'tzā', quit jā ictanajilh. Ixlilakalī ictahui'lh jā tlahuacan justicia. Icmāta'satinini'lh tachi'n Pablo. ¹⁸ A'cxni' tatāyalh tī xitalimālacsu'yuni', jā tamālacsu'yulh chī quit xa'icpuhuan. ¹⁹ Tū ixtahuan xmān ixpālacata tū tā'a'ka'ī' xlaca'n ē ixpālacata chā'tin tī ixtacuhuini' Jesús tī nīlh. Pablo huan xla' lakahuan. ²⁰ Quit jāla xa'icputzāna'nī huā'mā', ē ū'tza' iclikelhasqui'nīlh Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīcan. ²¹ A'cxni' Pablo squi'nli caputzāna'nīlh César, xamāpa'ksini' nac Roma, quit icmāpa'ksini'lh catachokolh tachi'n hasta a'cxni' quit tzē na'iclakmacā'n César.

²² Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickexmatni'cu'tun ixtachihuīn huā'mā' chi'xcu'.

Kelhtica:

—Lakalī nakexpa'ta'.

²³ Ixlilakalī Agripa ē Berenice tamilh tzej tacāxyāna'lh. Tatanūlh nac pūtastokni' ē nā tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa ē xalaka'tla' chi'xcuhuī'n. Festo māta'satinini'lh Pablo.

²⁴ Festo huanli:

—Rey Agripa ē milipō'ktuca'n tī takēstokni'ta'ntit huā'tzā', hui'xina'n laktzi'nā'tit huā'yālh chi'xcu' Pablo. Quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā' chi'xcu', lhūhua' israelitas xalani'n nac Jerusalén ē xalani'n huā'tzā' nac Cesarea. Palha' tahuanli canilh. ²⁵ Quit icpuhuan jā tū tlahuani't ixpālacata tzē namaknīcan. Xla' squi'ni'lh xamāpa'ksini' César caputzāna'nīlh. Ū'tza' quit iclilacpuhuanli na'iclakmacā'n César. ²⁶ Quit jā tū icka'lhī tū ixlasasqui'nca na'ictzo'knun ixpālacata tzamā' chi'xcu'. Ū'tza' iclilimin na milacatinca'n hui'xina'n. Ā'chulā' iclimincu'tun na milacatin hui'x, rey Agripa, ixpālacata nakelhasqui'ni'ya'. Chuntza' quit na'icca'tzi tū na'ictzo'ka. ²⁷ ¿Chī quit na'iclimacā'n chā'tin tachi'n palh jā icca'tzi chī putzāna'nīcan?

26

Pablo tamaktāyalh na ixlacatin rey Agripa

¹ Agripa huanilh Pablo:

—Chuhua'j tzē natamaktāya'ya'.

Pablo tamacayāhualh ē tzuculh tamaktāya ē huanli:

² —Rey Agripa, iclipāxuhua ixpālacata quit na'ictamaktāya na milacatin ixpālacata ixlipō'ktu tū quintalimālacsu'yu israelitas. ³ Hui'x lakapasa' ixlipō'ktu chī quintahui'latca'n quina'n israelitas ē nā tū iclālīhuanimā'nauj. Ū'tza' iclisqui'ni'yān caquinkexpa'tni' lilacatejtin.

Pablo cāhuanilh chī ixlilatā'huan a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'

⁴ Ixlipō'ktuca'n israelitas taca'tzikō', a'cxni' quilika'hua'chacus xa'icuanī't, chī xa'iclilatā'huan nac Jerusalén ē na ixlacpu'na'itātca'n. ⁵ Xlaca'n taca'tzi ē, palh tahuancu'tun, tzē natalimāsu'yu makāstza' quit fariseo xa'icuanī't. Fariseos, xlaca'n taka'lhī ixlimāpa'ksinca'n ā'chulā' xapalha' ē jā ixlipō'ktuca'n tī tamakstāla chī israelitas. ⁶ Chuhua'j quinkelhasqui'nimā'ca ixpālacata quit ica'ka'ī' Dios nacāmāla-castālanuani' nini'n chuntza' chī Dios cāhuanilh quina'papanā'ca'n. ⁷ Quina'n, israelitas, ī'xū'nātā'natna'ca'n kelhacāujtu' litā'timin tī ixka'hua'chan Israel ixtahuanī't. Quilipō'ktuca'n ica'ka'ī'ni'yāuj Dios namakentaxtū tū huanli. Ū'tza' iclilaktaquilhpū-tayāuj Dios tzi'sa ē cā'cuhuini'. Icuaniyān, rey Agripa, nā quit ica'ka'ī'ni' Dios namakentaxtū tū huanli. Ū'tza' quintalimālacsu'yu israelitas. ⁸ ¿Tū ixpālacata hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit Dios tzē namāla-castālanuani' nini'n?

Pablo cāhuanilh chī ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī'

⁹ 'Xapūla quit xa'icpuhuan lhūhua' catūhuālh xa'iccātlahuani'lh tī ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret. ¹⁰ Chuntza' ictlahualh nac Jerusalén. Xanapuxcu'nu' pālejni' quintamaxqui'lh limāpa'ksīn. Chuntza' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n lhūhua' tī ixtastālani' Jesús. Nā quit xa'iclica'tzī a'cxni' ixcāmānīcan. ¹¹ Maklhūhua' quit xa'iccāmākapātīnīn ē chuntza' quit xa'iccāmāmakxtēkēcū'tun chī ixta'a'ka'ī'ni'nī't Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlīpō'ktu ixtemploca'n israelitas. Ixquintamakasitzī' ē xa'iccāputzatokoke hasta na ixcā'lacchicni'ca'n makatīyātī'n.

Pablo cāhuanilh chī tzuculh tapa'ksīni' Cristo

Hch. 9:1-19; 22:6-16

¹² 'Ū'tza' xa'icli'a'mā'lh nac Damasco. Xanapuxcu'nu' pālejni' ixquintamaxqui'ni't limāpa'ksīn ē talacasqui'ni'n ē ū'tza' tzē xa'iccāliputzatokoke. ¹³ Na'icuanīyān hui'x, rey, tū quina'kspulalh. Chī tastu'nūt ixcuanī't xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. Xla' ā'chulā' xkaka' ē jā chī'chini'. Quilitamacsti'lilh quit ē nā tī ixquintatā'a'mā'nalh. ¹⁴ Quilīpō'ktuca'n ica'kā'uj nac ti'ya't. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanih ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'? Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chi'nta qui'hui' tū litlakalē'ncan.” ¹⁵ Quit icuanli: “¿Tīchu hui'x, Chī'xcu'?” Māpa'ksīni' quihuanih: “Quit Jesús tī hui'x putzatokokeya'”. ¹⁶ Catā'kaqui' ē catāya'. Quit ictasu'yuni'mā'n hui'x. Quit iclacsacni'ta'n ē naquintā'scuja ē nacāhuani'ya' ā'makapitzīn chī iclitasu'yuni'n ē chī na'iclitasu'yuni'yān. ¹⁷ Na'icmakapūtāxtūyān tī israelitas ē nā tī jā israelitas jā na'icmacā'nān. ¹⁸ Na'iccāmācā'ni'yān ixpālacata nā xla'ca'n natalacahuāna'n ē natāxtu jā cā'pucsua' ē chuntza' natalatā'kchoko nac taxkaket ē nata'a'kapūtāxtu na ixlītlī'hui'qui skāhu'ni' ē natastālani' Dios. Quit na'iccāmācā'ni'yān naquinta'a'ka'ī'ni' quit ē chuntza' ixcentaca'n nacāmāspūtūnu'ni'can ē nā xla'ca'n nacātlahuacan lactze chī ixlīpō'ktuca'n tī quinta'a'ka'ī'ni' quit.” Chuntza' quihuanih Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo kexmatni'lh Māpa'ksīni' Jesús

¹⁹ 'Ū'tza' huā'mā' icuanīyān, rey Agripa. Quit ickexmatni'lh tū quihuanih Māpa'ksīni' xala' nac a'kapūn a'cxni' quintasu'yuni'lh. ²⁰ Quit xapūla iccā'a'kchihuīna'ni'lh xalani'n nac Damasco ē ā'listān xalani'n nac Jerusalén ē ixlīpō'ktuca'n xalani'n nac estado Judea. Nā xa'iccāhuani tī jā israelitas: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē castālani'tit Dios ē chuntza' catāhui'la'tit chī tī talakpalīni't ixtalacapāstacni'ca'n.” Chuntza' xa'iccāhuani. ²¹ 'Ū'tza' quintalīchi'palh israelitas xaka'tla' nac templo ē ixquintamaknīcu'tun. ²² Hasta chuhua'j Dios quimaktāyani't. 'Ū'tza' iccālihuanicus ixtachihuīn Dios ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'. Xmān iclichihuīna'n tū māsu'yulh Moisés makāstza' ē tū tahuanli a'kchihuīna'ni'n na'a'kspula. ²³ Xla'ca'n tahuanli ixlacasqui'nca napātīni'n Cristo ē nanī ē ū'tza' tī xapūla nalacastālancuana'n, ē chuntza' nacāmāca'tzinīcan tū ixlicāna' tī israelitas ē nā tī jā israelitas.

Pablo ixmā'a'ka'ī'nicu'tun Agripa

²⁴ Chuntza' Pablo litamaktāyalh. Festo huanli palha':

—¡Hui'x chuya'ya', Pablo! Lhūhua' sca'tnī'ta'. 'Ū'tza' limakachuya'yān.

²⁵ Pablo kelhtīni'lh:

—Quit jā icchuya, Festo. Quit ixlicāna' tū icuan. ²⁶ Rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'. 'Ū'tza' iclichihuīna'n na ixlacatīn ē jā icmāxana'n. Quit tzej icca'tzī nā xla' ca'tzikō' huā'mā'. Quit iclichihuīna'n tū jā tzē'k tlahuacani't. ²⁷ ¿E hui'x, rey Agripa, a'ka'ī'ya' tū tahuanli a'kchihuīna'ni'n xalani'n makāstza'? Quit icca'tzī a'ka'ī'ya'.

²⁸ Agripa huanilh Pablo:

—Puhua'na' palh ā'macsti'na'j tachihuīn naquilimā'a'ka'ī'ni'ya'.

²⁹ Pablo huanli:

—Masqui macsti'na'j, o masqui lhūhua' tachihuīn, iclacasqui'n hui'x cala't hua'chi chī quit. Catalakō'lh hua'chi chī quit ixlīpō'ktuca'n tī quintakexmatni'mā'nalh chuhua'j. Xmān jā cacāmācachi'ca hua'chi chī quit —huanli Pablo.

³⁰ Tatāyakō'lh ixlīpō'ktuca'n, rey ē gobernador ē Berenice ē ixlīpō'ktuca'n tī ixtatā'hui'lāna'lh. ³¹Tatātampūxtulh lacapunchuna'j ē talāhuanilh:

—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuani't tū ixpālacata nalimaknican o nalichi'can.

³²Agripa huanilh Festo:

—Palh huā'mā' chi'xcu' jā ī'squi'nli naputzāna'nī César, quina'n tzē ixmakxtekui.

27

Macā'nca Pablo nac Roma

¹A'cxni' lacapāstacca naquincātamacā'nān nac Italia, Pablo ē ā'makapitzin tachi'nī'n tamacamaxqui'lh chā'tin capitān tī ixuanican Julio. Xla' ixmāpa'ksi batallón tū huanican Augusto. ²Ictojōuj a'ktin nac barco xala' nac Adramitio ē ica'uj. Huā'mā' barco ixtētaxtumā'lh nac makapitzin cā'lacchicni' nac Asia jā ixpūjaxni' barco. Quincāā'a'n Aristarco xala' nac Tesalónica, a'ktin cā'lacchicni' nac Macedonia. ³Ixlilakalī icchā'uj nac Sidón jā ixpūjaxni' barco. Julio tzej ixtā'lālē'n Pablo ē makxtekli cālaka'lh ixamigo. Xlaca'n tatlahuani'lh tū ixmaclacasqui'n. ⁴Ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Ū'ni' palha' quincālāpāxtokni'. Ū'tza' iclītētaxtūj na ixpāxtūn Chipre a'ntza' jā pu'nahui'lh macsti'na'j ti'ya't. A'ntza' jātza' palha' ixquincāsno'kmā'n ū'ni'. ⁵Ā'līstān icpū'a'uj barco lacatzuna'j na ixquilhtūn jā huanican Cilicia ē Panfilia. Icchā'uj nac Mira, a'ktin cā'lacchicni' nac estado Licia.

⁶A'ntza' maclalh capitān a'ktin barco xala' nac Alejandría tū ixa'mā'lh nac Italia. Quincāmojōpalan ā'a'ktin nac barco. Ū'tza' icpū'a'mpalauj. ⁷Xa'ica'mā'nauj līlacatzucu a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jicslihua' iclichā'uj ixlacatzuna'j Gnido. Ū'ni' quincāmā-machuyin ē ū'tza' iclītētaxtupalauj ixlacatzuna'j Salmón na ixpāxtūn Creta a'ntza' jā pu'nahui'lh macsti'na'j ti'ya't. A'ntza' jā palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. ⁸Jicslihua' xa'ictētaxtumā'nauj ixlacatzuna'j Creta. Icchā'uj nac Buenos Puertos, ixlacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Lasea.

⁹Makās ictamakapaluj ē ixmimā'lhtza' lonkni'. Ū'tza' ixlījicua'ncan ixpū'a'ncan barco. Pablo cāmaxqui'lh talacapāstacni' ¹⁰ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n, quit icpuhuan palh ā'chulā' na'a'nāuj, hui'lh tū naquincālani'yān ē lhūhua' namakasputāuj. Lhūhua' natza'nkāna'n: tzamā' barco ē tzamā' tacu'ca' ē nā quina'n nanīyāuj.

¹¹Capitān jā kexmatni'lh Pablo. Cākexmatni'lh piloto ē ixtēcu' barco. ¹²A'ntza' jāla ixmakxtekan barco a'cxni' ixlonknu'n. Ū'tza' ixlilhūhua' talihualh:

—Ca'a'uj ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuālh ixtachā'lh nac Fenice, a'ktin cā'lacchicni' nac Creta. Nac Fenice jā ixpūjaxni' barco laca'a' hui'lh nac noroeste ē nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'cxni' ixlonknu'lh.

Ū'ni' sno'kmaxqui'lh xcān barco

¹³A'cxni' tzuculh ū'nun macsti'na'j nac sur, tapuhuampālh tzētza' nata'a'mpala. Tatzucupālh ta'a'n ē ixtatētaxtumā'nalh ixlacatzuna'j Creta. ¹⁴Palaj tunca milh a'ktin palha' ū'ni' tū ixuanican Nordeste. ¹⁵Ū'ni' sno'kmaxqui'lh xcān barco ē jā quincāmakxtekni' na'ica'nāuj jā xa'ica'ncu'tumā'nauj. Jātza' la tū ixtlahuacan. Calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. ¹⁶Ictētaxtūj na ixlacatzuna'j a'ktin pitzuna'j ti'ya't tū ixuanican Claua. A'ntza' jātza' palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. Jicslihua' icsakacu'tūj pūtacutnu' tū xa'icsakalimimā'nauj. ¹⁷A'cxni' ixmojōcani'ttza' pūtacutnu' nac barco, chā'xpāchī'ca barco. Ixtalījicua'n palhāsā' ixā'ksatāyahl nac cā'cucujnu' tū ixuanican Sirte. Ū'tza' talimāyujūlh xalu'xu' barco tū ixlisno'klē'n ū'ni'. Chuntza' calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. ¹⁸Ixlilakalī xaxiyālh xcān ē ū'ni' palha' sno'kli barco. Ū'tza' tatzuculh talimaka'n tacu'ca' nac mar. Chuntza' jātza' tzi'nca lihualh barco. ¹⁹Ixlilakalī huampala iclimaka'uj quimacanca'n ixtamacatzucun tū ixtojōmā'lh nac barco. ²⁰Lakma'j quilhtamacuj tētaxtulh ē jā iclaktzi'uj chi'chini' nūn sta'cu. Ū'ni' palha'cus ī'sno'kmā'lh barco. Ū'tza' jātza' xa'iclicā'tziyāuj palh xa'iclaktaxtūj.

²¹ Lakma'jtza' jā xa'icua'yani'ta'uj. Pablo tāyalh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:

—Chi'xcuhui'n, ixquilākexmatni'uj. Palh jā ixtaxtucha'uj nac Creta, jā tū ixquincā'a'kspulan huā'mā' lijicua' ē jā tū ixtimakasputui. ²² Chuhua'j, jā calipuhua'ntit. Hui'xina'n jā ti chā'tin catinilh, masqui casputli tzamā' barco. ²³ Tzamā' huā' kōtan tzi'sa quit quintasu'yuni'lh chā'tin ángel ti Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza' ti quimāpa'ksī ē ti ictā'scujā. ²⁴ Ángel quihuanilh: “Hui'x, Pablo, jā caji'cua'nti. Ixlasasqui'nca hui'x nalakpina' César. Milipālacata, Dios nacāmākapūtāxtū ixlipō'ktuca'n ti tatā'tojōmā'nān nac barco.” Chuntza' quihuanilh. ²⁵ Chuhua'j, chi'xcuhui'n, jā calipuhua'ntit. Quit iclipāhuan Dios. Quit icuan chuntza' nala chī quihuanica. ²⁶ Ixlasasqui'nca nachā'nāuj jā pu'nahui'lh macsti'na'j ti'ya't —huanli Pablo.

²⁷ A'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ixlanit' palha' ū'ni'. Hua'chi i'tāt tzi'sa barco calhāx-cuhuālh ixlē'n xaxiyālh xcān jā huanican Adria. Marineros tapuhuanli palhāsā' ixtata-lacatzuna'jimā'nalh nac a'ktin ti'ya't. ²⁸ Talhcālh ixlipūlh mā'n xcān ē pu'xamacājchāxan metro ixuanit'. Lacapunchuna'j huampala talhcāpālh ē xmāntza' pu'xamatojon metro ixuanit'. ²⁹ Ixtajicua'n palhāsā' ixtalāknūlh barco nac cā'chihuixni'. Ū'tza' talimōjōlh nac xcān a'ktā'ti' xalactzinca licā'n xala' na ixchakēn barco ē chuntza' tzē taliyāhualh barco. Taka'lhilh hasta a'cxni' xkakalh. ³⁰ Marineros ixtamāyujūmā'nalh pūtacutnu'. Ixtatasu'yu chī ixtamōjōmā'nampālh nac xcān xalactzinca licā'n xala' na ixquini' barco tū nalitāya barco. Xmān ta'a'kskāhui'nilh. Ixtapūtā'lacu'tun nac pūtacutnu'. ³¹ Pablo cāhuanilh capitán ē tropas:

—Palh tzamā' chi'xcuhui'n jā natatachoko nac barco, hui'xina'n jātza' la cati'a'kapūtāxtutit.

³² Palaj tunca tropas tacā'tu'cxli lāsu' tū tapūmāyujūlh pūtacutnu'. Tamacamincha' nac xcān.

³³ A'cxni' i'xkakamā'lh tza', Pablo cāhuanilh ixlipō'ktuca'n catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanilh:

—Ka'lhitza' a'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ē jā huā'ya'ni'ta'ntit ē jā lhtatani'ta'ntit.

³⁴ Iccāhuaniyān cahuā'ya'ntit ē chuntza' tli'hui'qui nahuanā'tit. Nūn chā'tin hui'xina'n catimakasputtit nūn kentin miya'jca'n.

³⁵ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Pablo tayalh pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios na ixlacatinca'n ixlipō'ktuca'n ē che'kelh ē tzuculh huā'yan. ³⁶ Ixlipō'ktuca'n jātza' ixtalipuhuan ē nā tahuā'yalh. ³⁷ Quina'n quilipō'ktuca'n a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xamacājchāxan ti xa'ictōjōmā'nauj nac barco. ³⁸ A'cxni' ixtahuā'yani'ttza', tamaka'lh trigo nac mar ē chuntza' jātza' ixtzincan barco.

Barco laclalh

³⁹ A'cxni' xkakalh, marineros jā ixtalakapasna'n tzamā' nac ti'ya't. Talaktzi'lh jā ixquipātanūni't mar ē ixka'lhī cucuj. Titapuhualh palh tzē cahuālh ixtamālacatzuna'jilh a'ntza' barco. ⁴⁰ Tacā'tu'cxli lāsu' ē chuntza' tachokolh nac mar xalactzinca licā'n ē chuntza' tzē tasakā'lilh barco. Taxla'jalh xalāsu' ixlikosnu' barco. Tamakyāhualh lu'xu' xala' ixquini' barco ē chuntza' natantancslē'n ū'ni'. Barco tzuculh a'n nac ti'ya't. ⁴¹ Talaknūlh nac cā'cucujnu'. Ixquini' barco a'ksātāyālh ē jātza' la tasakā'lilh. Ixlisnū'n xcān mālakuanilh ixchakēn barco. ⁴² Tropas ixtamāknīcu'tun tachi'ni'n ē chuntza' nūn chā'tin natasuāyanatacuta nac mar ē chuntza' tzē natatzā'la. ⁴³ Capitān ixmakapūtāxtūcu'tun Pablo. Ū'tza' jā limākxteklī nacāmāknīcan. Cāmāpa'ksilh ti tzē ixtasuāyanan xapūla catatōjōlh nac xcān ē cata'a'lh nac ti'ya't. ⁴⁴ Māpa'ksini'lh makapitān catapūtacutli lhta'ca'la' ē makapitān catapūtacutli xalacpītzun barco. Chuntza' tatācutkō'lh nac xcān ē ta'a'kapūtāxtukō'lh ixlipō'ktuca'n.

Pablo nac Malta

¹ A'cxni' xa'ica'kapūtāxtunī'ta'ujtza', icca'tziuj pītzunā'j ti'ya't tū ixuanican Malta. ² Xalanī'n a'ntza' quincātalakalhu'manni'. Ixlamā'lh xcān ē ixlonknu'n. Tahuī'lilh macscut. Quincātahuanin ca'icskō'nui. ³ Pablo putzalh makxpātin qui'hui'. A'cxni'

ixmāpūcu'tumā'lh nac macscut, taxtuchi lakatin lūhua' tzā'latēlha nac macscut ē macaxcalh Pablo. ⁴A'cxni' xalani'n nac Malta talaktzi'lh lūhua' chī ixlaknūhua'ca'lh na ixmacan Pablo, talāhuanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' maknini'nī't. Masqui a'kapūtaxtulh nac mar, ixlasqui'nca nani ē chuntza' nalixokoni' Dios.

⁵Pablo tincxmaka'lh lūhua' nac macscut ē jā tū lani'lh. ⁶Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'ni'lh jā i'xcani't lūhua' o palh ixa'kā'lh ē ixni'lh. Naj tunca taka'lhilh. A'cxni' talaktzi'lh jā tū lani'lh, ē tapuhuampālh ē talāhuanilh:

—Ū'tza' chā'tin dios huā'mā' chi'xcu'.

⁷Lacatzuna'j ixui'lh ixti'ya't xapuxcu' chi'xcu' xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publio. Ū'tza' quincāhui'līn na ixchic a'ktu'tun quilhtamacuj ē lhūhua' quincātlahuani'n tū tze. ⁸Ixtāta' Publio ixmā'lh nac tama' ē ixmacscutla ē ixka'lhni'tantin. Pablo laka'lh ē orarilh ē hui'līni'lh ixmacan ē mātzeyilh. ⁹A'cxni' mātzeyilh, tamilh ā'makapitzin huampala ta'jatatlani'n tū ixtahui'lāna'lh nac Malta. Nā cāmātzeyica. ¹⁰Lhūhua' talakalhu'mān quincātatlahuani'n. A'cxni' ictaxtūj, ū'tunu'n tamānūlh nac barco tū na'icmaclacasqui'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

¹¹Ixli'a'ktu'tun mālhcuyu' icpū'a'uj a'ktin barco tū ixtachokonī't na ixlacatzuna'j Malta ixlipō'ktu cā'lonkni'. Barco xla' xala' nac cā'lacchicni' Alejandría. Ixyāhuani'cani't nac barco ixlilakapascan tū a'ktu' ídolo tū ixuanican Cástor ē Pólux. ¹²Ichā'uj nac Siracusa ē a'ntza' ictētahui'lauj tu'tuma'j. ¹³A'ntza' ictaxtūj ē jāla lacatza'j ica'uj. Ā'līstān icchā'uj nac Regio. Ixlilakali lalh ū'ni' nac sur. Ixlitu'ma'j icchā'uj nac Puteoli. ¹⁴A'ntza' iccātā'lāpāxtokui ā'makapitzin tā'timin. Xlaca'n quincātahuanin ca'iccātā'tachokouj a'ntza' a'ktojon quilhtamacuj. Ā'līstān ictaxtupalauj na'ica'nāuj nac Roma. ¹⁵Ixcāmāca'tzinicani'ttza' tā'timin nac Roma palh na'icchā'nāuj. Xlaca'n tataxtulh ē tamilh hasta nac litamāuj Apio ē nā jā huanican Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. A'cxni' cālaktzi'lh Pablo maxqui'lh tapāxcatca'tzin Dios ē ka'lhilh tapāxuhuān. ¹⁶A'cxni' icchā'uj nac Roma, capitān cāmamacmaxqui'lh tachi'ni'n xapuxcu' maktaka'lhna'. Pablo makxtekca natachoko ixlimān ē chā'tin tropa ixmaktaka'lh.

Pablo a'kchihuina'nli nac Roma

¹⁷Ixlitu'tuma'j Pablo cāmāta'satinīni'lh xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. A'cxni' talakminkō'lh, Pablo cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n israelitas, quit jā tū iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze nūn ixtahui'latca'n quinatāta'na'ca'n. Masqui jā tū iclahuani't tū jā tze, quimacamāstā'ca hua'chī chā'tin tachi'n na ixlimāpa'ksinca'n romanos nac Jerusalén. ¹⁸Romanos quintakelhasqui'nīlh ē jā tū tamaclalh tū tzē naquilimaknīcan. Ū'tza' ixquintalī-makxtekcu'tun. ¹⁹Israelitas jā talacasqui'nli naquimakxtekcan. Ū'tza' iclīsqui'nli quit caquinkelhasqui'nica na ixlacatīn César, masqui jā iccāmālacsu'yu xalani'n na quincā'lacchicni'. ²⁰Ū'tza' iccālīmāta'satinīni'ta'n hui'xina'n. Xa'iccālaktzi'ncu'tunān hui'xina'n ē xa'iccātā'chihuina'ncu'tunān. Israelitas ta'a'ka'i' nac cāmālacastālancuanīcan nini'n. Nā quit chuntza' ica'ka'i'. Ū'tza' quilimacatūpīxchi'cani't.

²¹Xanapuxcu'nu' israelitas tahuaniilh:

—Xalani'n nac Judea jā tamacaminī't ca'psnap mimpālacata. Israelitas, tī tamincha' nac Judea, jā tū quincātahuanini'ta'n mimpālacata. ²²Iclacasqui'nāuj caquilāhuaniuj tū hui'x puhua'na'. Icca'tziyāuj chī calhāxcuhuālh huancan jā tze huā'mā' secta —huanica Pablo.

²³Tzamā' quilhtamacuj tū ixlīlacsacani't, ixlhūhua'ca'n tamilh nac chic jā ixtachoko Pablo. Pablo tzuculh tzi'saj cālītā'kelhachihuina'n chī māpa'ksīni'n Dios. Cātā'chihuina'nli hasta jā tzi'suanli. Cālītā'chihuina'nli tū huan ixtachihuīn Dios ixpālacata Jesús jā tatzō'kni' līmāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés ē jā huanican profetas. Chuntza' Pablo cāmā'a'ka'i'nicu'tunli ixpālacata Jesús. ²⁴Makapitzin ixta'a'ka'i'mā'nalh ē ā'makapitzin jā ta'a'ka'i'lh. ²⁵Chuntza' jā a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n ixtahuani't. Tatzuculh ta'a'n. A'cxni' jāna'j ixtataxtu, Pablo cāhuanilh:

—Espíritu Santo huanli tū ixlicāna' a'cxni' māchihuīnīlh a'kchihuīna' Isaías. Chuntza' cāhuanīlh quinapapana'ca'n:

²⁶Capit ē cacāhua'ni' huā'mā' tachi'xcuhui't:

Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ē jā catica'tzītīt tū huanicu'tun;

nalaktzī'nā'tit ē jā cuenta catitlahua'tit tū laktzī'nā'tit.

²⁷Jā tū tamakca'tzi na ixlistacna'ca'n huā'mā' tachi'xcuhui't.

Ixa'ka'xko'lhca'n jā tzej talikexmata.

Ixlakastapunca'n jā talilaktzī'n.

Jā talaktzī'ncu'tun ē jā takexmatcu'tun.

Jā taca'tzi tū huanicu'tun.

Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n ē chuntza' quit tzē na'iccāmātzeyī.

²⁸Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n ē cāhuanīlh:

—Caca'tzītīt hui'xina'n huā'mā': Tī jā israelitas cāmāca'tzīnīcanī'ttza' chī Dios makapū-taxtūnu'n. Xlaca'n natalexmata.

²⁹A'cxni' Pablo ixuani'ttza' huā'mā', israelitas ta'a'lh ē ixtalikelhachihuīna'ntēlha.

³⁰Pablo a'ntza' tachokolh a'ktu' cā'ta nac chic jā ixsācua'nī't. Ixcāmamakaktīni'n ixlīpō'ktuca'n tī ixtalakmin. ³¹Ixcāhuani chi Dios māpa'ksīni'n. Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo na ixlacatīnca'n ē jā tī chā'tin ixmāmākchuyī.

Romanos

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilihui'lilh quili'apóstol. Quimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu xatze tachihuīn tū Dios māca'tzinīni'lh.

² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, jā huanican profetas, chī Dios huanli tū na'a'kspula.

³ Tatzo'kni' ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios. Jesucristo xla' i'xū'nātā'nat rey David. ⁴Nā Jesucristo, nā xla' i'Ska'ta' Dios. Jesucristo lacastāncuana'nli ē chuntza' limāsu'yu xla' i'Ska'ta' Dios ē ka'lhī lītlī'hui'qui. Xla' chuntza' chī Dios ixlīte. ⁵Cristo quilakalhu'manli ē quilihui'lilh quili'apóstol ixpālacata ū'tza' ixlīmāpa'ksin Dios. Xla' lacasqui'n na'iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' xla'ca'n tzē nata'a'ka'i'ni' Jesucristo ē tzē natakexmatni' Dios. Chuntza' Jesucristo nalakachi'xcuhui'can. ⁶Nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac Roma. Dios cāta'satini'ta'n ē chuntza' tapa'ksini'yā'tittza' Jesucristo.

⁷ Quit iccātzo'knuni'yān milipō'ktuca'n xalanī'n nac Roma tī Dios cāpāxqui'yān ē cāta'satini'ta'n ē ū'tza' lilitaxtuyā'tit ixtachi'xcuhui't Dios. Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Dios tī quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Cacāmaxqui'n tze latamat.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

⁸ Pūla icmaxqui' tapāxcatca'tzin Dios ixpālacata Jesucristo, ixpālacata hui'xina'n tzej a'ka'i'yā'tit. Calhāxcuhuālh lichihuina'ncan hui'xina'n chī tzej a'ka'i'yā'tit. ⁹Dios ca'tzi palh ixlicāna' tū na'iccāhuaniyān. Xla' ū'tza' tī iclitā'scuja ixlipō'ktu quilistacna', ixpālacata quit icmāsu'yu xatze tachihuīn i'xla' i'Ska'ta' Dios. Dios ca'tzi palh pō'ktu quilhtamacuj iccālapāstacān hui'xina'n a'cxni' icorarla. ¹⁰Quit icsqui'ni' Dios tzē na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n palh chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. ¹¹Quit iccālaktzi'ncu'tunān hui'xina'n ixpālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān tū quimāca'tzinilh Espīritu Santo. Chuntza' hui'xina'n tzē na'a'ka'i'yā'tit ā'chulā'. ¹²Chuntza' tzē nalāmaktāyayāj chā'tunu' chī a'ka'i'yāj.

¹³ Quit iclacasqui'n caca'tzīt hui'xina'n, tā'timīn, makhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. Jā ica'ni'ta'ncha' ixpālacata jālana'j ica'ncha'. Quit iccāmaktāyacu'tunān ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit. Chuntza' a'nani't ā'lacatin jā iccāmāsu'yuni'ni't ixtachihuīn Dios tī jā israelitas. ¹⁴Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' tī catīxcuhuālh tachi'xcuhui't ē nā tī jā catīxcuhuālh tachi'xcuhui't, ē tī taca'tzi ē nā tī jā taca'tzi.

¹⁵Chuntza' iccāmāsu'yuni'cu'tunān chī li'a'kapūtaxtucan hui'xina'n xalanī'n nac Roma.

A'kapūtaxtucan a'cxni' a'ka'i'can xatze tachihuīn

¹⁶Jā iclīmāxana'n icmāsu'yu xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. A'cxni' māsu'yucan huā'mā' tachihuīn, Dios cāmā'a'kapūtaxtūkō' ixlipō'ktuca'n tī talipāhuan Dios, ixpālacata xla' ka'lhī lītlī'hui'qui. Pūla cāmāsu'yuni'ca' tī israelitas ē ā'līstān tī jā israelitas. ¹⁷Ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān chī Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixlipō'ktuca'n tī talipāhuan Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlipō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixpālacata talipāhuan Dios, xla'ca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhi xasāsti' ixlatamatca'n."

Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaclē'n

¹⁸Ca'tziyāj Dios hui'lacha' nac a'kapūn ē xla' nacāmākapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Xla'ca'n tatlahuacu'tun tū jā tze, ē ū'tza' jā talilacapāstaccu'tun tū ixlicāna' i'xla' Dios.

¹⁹Xla'ca'n tzē nataka'tzi macsti'na'j chī Dios, chuntza' chī quilipō'ktuca'n nā tzē ca'tziyāj. Ū'tza' Dios cāmāsu'yuni'ni't. ²⁰A'cxni' ixlītzucuni' cā'quilhtamacuj tachi'xcuhui't talaktzi'n tū tlahuani't Dios. Chuntza' tzē natalīca'tzi chī Dios. Masqui jāla talaktzi'n Dios, xla'ca'n taca'tzi hui'lh Dios ē xla' ka'lhī ixlītlī'hui'qui tū jā maktin catilaksputi.

Ū'tza' talilē'n cuenta. ²¹ Masqui xluca'n taca'tzi Dios hui'llh, xluca'n jā talakachi'xcuhui' chī ixlacasqui'nca nalakachi'xcuhui'can. Jā tamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios. Ā'chulā' talacapāstaca tū jā tze. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n jā tze taka'lhī. ²² Xluca'n tahuān laskalalhna', ē ā'chulā' talalh xalac'hkēntin. ²³ Jā tamakapāxui'cu'tun Dios tī pō'ktu quilhtamacuj hui'llh. Talaktaquilhpūta ídolos tū tatasu'yu chī chī'xcuhui'n. Chī'xcuhui'n, xluca'n natanikō'. Nā xluca'n talaktaquilhpūta xtum ídolos xatamacani'tlahua tū tatasu'yu hua'chī spūnī'n ē lūhua' ē animalh.

²⁴ Ū'tza' Dios cālimakmaka'llh ē cālimakxtekli natatlahua tū jā tze. Chuntza' talātlahuani' tū jā tze chuntza' chī ixtalacasqui'ninca'n. ²⁵ Xluca'n jā ta'a'ka'i'cu'tun tū ixlīcāna' ixlā' Dios; xmān ta'a'ka'i'cu'tun a'ktin tā'ksa'nin. Talakachi'xcuhui' ē talaktaquilhpūta tū tlahuani't Dios. Jā tamakapāxui' tī ixlīcāna' Dios. Ū'tza' tī tlahuakō'ni't ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca ū'tza' namakapāxui'yāuj quilpō'ktuca'n pō'ktu quilhtamacuj. Amēn.

²⁶ Ū'tza' Dios cālimakxtekli natatlahua tū limāxana' chuntza' chī tatlahuacu'tun. Chuntza' puscan jātza' taka'lhīcu'tun ixlōlu'ca'n chī talacasqui'n. Talātā'tahui'lalh chī ixlīpuscanca'n. Chuntza' talātlahuani' puscan tū limāxana'. ²⁷ Nā chuntza' chī'xcuhui'n. Jā taputza' ixpuscāca'n chī talacasqui'n. Talātā'tahui'lalh chī ixlīchi'xcuhui'nca'n. Chuntza' talātlahuani' chī'xcuhui'n tū limāxana'. Ū'tza' talilacatāyalh.

²⁸ Jā talacapāstaccu'tun tū ixlā' Dios, chuntza' Dios cālakmaka'llh ē cāmakxtekli natalacapāstaca tū jā tze. Ū'tza' talītlahua tū jā tze. ²⁹ Tatlahua kempālhūhua' tū jā tze. Taputza' ixtā'lāpāxqui'nca'n. Tatlahua tū jā tze. Xluca'n talālakca'tzani' tū taka'lhī ā'makapitzin. Jā talaktzi'ncu'tun ā'makapitzin. Talālakca'tzani'. Tamaknini'n. Talālisītzī'ni'. Ta'a'kskāhui'nin. Talālacpuhuani' tū jā tze ā'makapitzin. Ta'a'ksa'nīni'n. ³⁰ Talīchihuīna'n ā'makapitzin tū jā tze, ē tasītzī'ni' Dios. Talacatāqui'nin. Ka'tla' tamakca'tzi. Tahuān palh xluca'n laka'tla'. Tapuhuan chī natalītlahua ā'chulā' tū jā tze. Jā takexmatni' ixtāta'ca'n ē ixtzī'ca'n. ³¹ Jā taca'tzī tū xatze. Jā tamākentaxtū tū tahuān. Jā tapāxqui' ā'makapitzin. Jā tamātzā'nkēna'ni' ā'makapitzin. Nūn talakalhu'manīni'n. ³² Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua chuntza', xluca'n nacāmakapātinīncan. Chuntza' huani't Dios. Masqui xluca'n taca'tzī huā'mā', jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. Ā'chulā' tamālacpuhuani' ā'makapitzin nā natatlahua tū jā tze.

2

Dios nacāputzāna'nī tachi'xcuhui't

¹ Palh chā'tin ixuanli ā'makapitzin talaclē'n, chuntza' xa'cstu huanimā'ca ū'tza' laclē'n ixpālacata nā xla' tlahua tū jā tze. ² Ca'tziyāuj Dios nacāputzāna'nī chī ixlīcāna' xluca'n tī jā tze tū tatlahua. ³ Tī natahuan Dios nacāputzāna'nī ā'makapitzin ixpālacata talaclē'n, nā xluca'n nā nacāputzāna'nīncan ixpālacata xluca'n nā taka'lhī ixcuentaca'n. ⁴ Masqui Dios quincālakalhu'manān, ē masqui jā palaj quincāmakapātinīnān, xluca'n jā takexmata. Hua'chī talakmaka'n Dios chī cālipātimā'llh. Dios tzej lakalhu'manīni'n ixpālacata xla' lacasqui'n natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁵ Xluca'n xalīlacxumpin. Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' ā'chulā' natalixoko na ixlacatīn Dios a'cxni' Dios nacāputzāna'nī xluca'n tī talaclē'n. ⁶ Dios naputzāna'nī chā'tunu' chuntza' chī tlahuani't. ⁷ Nacāmāxqui' ixlāmatatca'n tū jā catīlakspūtlī xluca'n tī tatlahua tū tze. Tatlahua tū tze ixpālacata xluca'n ta'a'ncu'tun nac a'kapūn, ē talacasqui'n Dios nacālaktzī'n lactze, ē taka'lhīcu'tun xasāsti' ixlāmatatca'n tū jā catīlakspūtlī. ⁸ Dios tamakasītzī' xluca'n tī lacxumpin ē jā tatlahuacu'tun ixtalacasqui'nin Dios, ē xmān tatlahuacu'tun tū jā tze. Dios nacāmakapātinīn. ⁹ Natapātinī'n ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze. Natapātinī'n israelitas xapūla ē nā natapātinī'n tī jā israelitas. ¹⁰ Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū tze, Dios nacālaktzī'n lactze. Dios nacāmāxqui' tze latamat. Nata'a'n nac a'kapūn. Nā chuntza' xapūla nacā'a'kspūla tī israelitas ē nā chuntza' nacā'a'kspūla tī jā israelitas.

¹¹ Chuntza' nacā'a'kspūla tī israelitas ē nā tī jā israelitas, ixpālacata Dios chu lacxtim cālaktzī'n. ¹² Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't taka'lhī ixcuentaca'n. Makapitzin xluca'n

já talakapasa limāpa'ksin tū Dios cāmaxqui'lh israelitas. Xlaca'n nacāputzāna'nīcan chuntza' chī taca'tzi xlaca'n. Ā'makapitzin talakapasa ixlimāpa'ksin Dios. Xlaca'n nacāputzāna'nīcan chī huan ixlimāpa'ksin Dios. ¹³ Dios lactze cālaktzi'n xlaca'n tī takexmatni' huā'mā' limāpa'ksin. Tī taca'tzi ixlimāpa'ksin Dios ē jā takexmat'cu'tun, xlaca'n jā tze cālaktzi'ncan. ¹⁴ Xlaca'n tī jā talakapasa ixlimāpa'ksin Dios, ē palh xlaca'n lacatejtin tahuilāna'lh chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n, chuntza' tatlahua chī ixlimāpa'ksin Dios masqui jā talakapasa. Chuntza' lītasu'yu palh xlaca'n taca'tzi tū tze ē tū jā tze. ¹⁵ Hua'chī ixtalacapasli ixlimāpa'ksin Dios, ixpālacata ixlimānca'n taca'tzi palh tze o palh jā tze tū tatlahuamā'nal. ¹⁶ Namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalihui'li Jesucristo naputzāna'n. Jesucristo nacāputzāna'nī tachi'xcuhui't ixpālacata ixcuentaca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze tū lakatzē'k taca'tzi. Ū'tza' icmāsu'yu a'cxni' ica'kchihiūna'n xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo.

Israelitas ixtalipāhuan limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés

¹⁷ Xlaca'n tī israelitas, xlaca'n ka'tla' talimacka'tzi. Talipāhuan limāpa'ksin tū Dios cāmaxqui'lh. Ka'tla' talimacka'tzi ixcālcacsacni't Dios. ¹⁸ Xlaca'n talakapasa ixtalacasqui'nīn Dios. Cāmāsu'yuni'cani't huā'mā' limāpa'ksin ē chuntza' tzē'tza' taca'tzi tū tze ē tū jā tze. ¹⁹ Xlaca'n tapuhuan tzē natamāsu'yuni' tī jā tū talakapasa. Nā tapuhuan xlaca'n hua'chī tamāxkakēni'mā'nal tī talatlā'huan nac cā'pucsua'. ²⁰ Tapuhuan tzē tamāsu'yuni' tī xalac'hkēntin ē tī hua'chī lacstīn ixpālacata jāna'j tū taca'tzi. Talakapasa ixlimāpa'ksin Dios. Tapuhuan taca'tzītza' ixlipō'ktu tū ixlicāna' ē ixlipō'ktu tū ca'tzīcan. ²¹ Xlaca'n tamāscā'tī ā'makapitzin, ē jā tamākentaxtū tū tamāsu'yu. Tahuani ā'makapitzin jā tze palh ka'lhāna'ncan, ē xlaca'n taka'lhāna'n. ²² Xlaca'n tahuani ā'makapitzin jā tze palh taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n, ē xlaca'n taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n. Xlaca'n talakmaka'n ídolos, ē xlaca'n taka'lhāna'n nac templo jā tahuilāna'lh ídolos. ²³ Xlaca'n ka'tla' talimacka'tzi cāmaxqui'cani't ixlimāpa'ksin Dios, ē xlaca'n jā takexmatni' huā'mā' limāpa'ksin. Ū'tza' talilakmaka'n Dios ā'makapitzin. ²⁴ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hui'xina'n israelitas ā'chulā' lipinā'tit cuenta ixpālacata talakmaka'n Dios ā'makapitzin tī jā israelitas.

²⁵ Tze israelita huancan xmān palh natamākentaxtū ixlimāpa'ksin Dios. Palh jā tamākentaxtū, chuntza' jā tū limacuan huancan israelitas. ²⁶ Xlaca'n tī jā israelitas, palh xlaca'n tamākentaxtū ixlimāpa'ksin Dios, chuntza' Dios cālaktzi'n hua'chī israelitas. ²⁷ Palh xlaca'n tī jā israelitas tamākentaxtū ixlimāpa'ksin Dios, chuntza' lītasu'yu hui'xina'n tī israelitas ka'lhī'yā'tit mincuentaca'n, ixpālacata hui'xina'n jā mākentaxtūyā'tit huā'mā' limāpa'ksin, masqui ka'lhī'yā'tit jā tatzo'kni'. ²⁸ Chā'tin jā catitaxtulh ixka'hua'cha Dios xmān ixpālacata chu'cucani't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. ²⁹ Tī ixlicāna' ixtachi'xcuhui't Dios, ū'tunu'n tī talakpalini't ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' talakpalini't nā ixpūlacni'ca'n ē jā xmān na ixmacni'ca'n. Xlaca'n tī talakpalini't ixtalacapāstacni'ca'n, Dios cālaktzi'n lactze masqui jā cālaktzi'ncu'tuncan na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't.

3

¹ Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit palh jā tū ixtapalh huancan israelita ē palh jā tū ixtapalh chu'cucan. ² Quit icuan jā ixlicāna'. Israelitas lhūhua' taka'lhī tū jā taka'lhī ā'makapitzin. A'cxni' Dios cāmaxqui'lh tachi'xcuhui't ixtachihuīn tū tatzo'kni', israelitas ū'tunu'n tī Dios cāmacamaxqui'lh ixtachihuīn. ³ Masqui ā'makapitzin jā ta'a'ka'ti'cu'tun palh ixlicāna' tū huan Dios, Dios namākentaxtū tū huan. ⁴ Masqui ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ta'a'kskāhui'nin, Dios namākentaxtū tū huan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Chuntza' lītasu'yu pō'ktu quilhtamacuj hui'x hua'na' tū ixlicāna'.

Nūn chā'tin tzē nahuan jā tze tū hua'na'.

Chuntza' huanica Dios.

⁵ Palh quina'n natlahuayāuj tū jā tze, chuntza' ā'chulā' litasu'yu palh Dios pō'ktu quilhtamacuj tlahua tū tze. Palhāsā' chā'tin nakelhasqui'nīni'n: “¿Tū ixpālacata naquincātamakapātīnīnān? Ixpālacata quincuentaca'n, ā'chulā' naca'tzīcan Dios ā'chulā' xatze. ¿Chā naquincātamakapātīnīnān ixpālacata tū māsū'yu Dios xatze?” Chuntza' tapuhuan tachi'xcuhui't. ⁶ Jā tze talacapāstaca. Palh Dios jā nacāmakapātīnīn xlaca'n tī talaclē'n, ¿chī nacālīputzāna'nī tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj?

⁷ Palhāsā' chā'tin nahuan: “Palh quintā'ksa'nīn māsū'yu Dios xatze, ixpālacata xla' jā maktin a'ksa'nīni'n, ¿chā naquilimakapātīnīn Dios? Ixpālacata quincuenta ā'chulā' nalakachi'xcuhui'can Dios.” ⁸ Palh tze cahuālh huā'mā' talacapāstacni', chuntza' tze ixuanui: “Ā'chulā' catlahuāuj tū jā tze ē chuntza' ā'chulā' nalakachi'xcuhui'can Dios.” Jāla huanac huā'mā' tachihuīn. Makapitzīn tahuān quit chuntza' icmāsū'yu. Jā ixlīcāna'. Dios nacāmakapātīnīn tī tahuān chuntza'.

Nūn chā'tin tī jā laclē'n

⁹ Jāla huanāuj israelitas ā'chulā' lactze. Icuani'ttza' kēxtim jāla tamakxteka tū jā tze, xlaca'n tī israelitas ē nā xlaca'n tī jā israelitas. ¹⁰ Nā huā'mā' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios huan:

Nūn chā'tin tī tze.

¹¹ Nūn chā'tin tī kexmata tū ixla' Dios.

Nūn chā'tin tī lacapāstaccu'tun Dios.

¹² Ixlipō'ktuca'n tatamakātīni'lh Dios.

Talaclakō'lh ixlipō'ktuca'n.

Nūn tī chā'tin tlahua tū tze.

¹³ A'cxni' tatakēlhpitzi, hua'chi mālaquī'can a'ktin pūtā'cnūn jā tojomālh' nīn, ixpālacata jā tze chī tachihuīna'n.

Ta'a'kskāhui'nīn ē ta'a'ksa'nīni'n.

Ixtachihuīna'n tū taxtu na ixquilhni'ca'n hua'chi ixlīcu'chu lūhua' tū xcana'n.

¹⁴ Taquiclhaktzī'n ā'makapitzīn.

¹⁵ Masqui jā tū ixpālacata, palaj tunca tamaknīni'n.

¹⁶ A'ntza' jā talatā'kchoko xlaca'n tamālakspūtūnu'n ē tamālakalīpuhuanīni'n.

¹⁷ Jā taca'tzī chī tze natalīlatama.

¹⁸ Nūn talacapāstaca natalakachi'xcuhui' Dios.

¹⁹ Quina'n ca'tziyāuj tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntza' jā tatzo'kni' limāpa'ksīn, ū'tza' cāhuani xlaca'n tī cāmamacamaxquī'canī't limāpa'ksīn. Chuntza' ixlipō'ktuca'n talaclē'n na ixlcatīn Dios. Nūn chā'tin tze catihuanlī palh jā laclē'n. ²⁰ Nūn chā'tin mākentaxtū'kō'nī't ixlimāpa'ksīn Dios. Ū'tza' jā tī chā'tin litasu'yu palh tze na ixlcatīn Dios. Ixlimāpa'ksīn Dios xmān tze naquincāmāsū'yuni'yān palh quina'n ka'lhīyāuj quincuentaca'n.

Ta'a'kapūtaxtu xlaca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo

²¹ Chuhua'j ca'tziyāuj Dios jā catimāpānūni'lh ixcuēta chā'tin chī'xcu' tī xmān mākentaxtū'cū'tun limāpa'ksīn. Xtum chī Dios cālīmāpānūni' ixcuēntaca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' limāpa'ksīn ē jā huanican profetas.

²² Dios cāmāpānūni' ixcuēntaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Catixcuhuālh tī a'ka'ī'ni' Jesucristo, ū'tza' Dios namakapūtaxtū palh xla' israelita ē palh jā israelita.

²³ Quilpō'ktuca'n tlahuanī'ta'uj tū jā tze. Nūn chā'tin tī lilacatejtin lata'kchoko chuntza' chī Dios lacasqui'n. ²⁴ Dios lakalhu'manīni'n. Cristo Jesús xokolh quincuentaca'n. Chuntza' Dios quincāmāpānūni'ni'ta'n quincuentaca'n. ²⁵ Chī ixtalacasqui'nīn Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca. Xla' nilh ē chuntza' xla' xapakō'lh ixcuēntaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Chuntza' litasu'yu Dios pō'ktu tze tū tlahua. A'cxni' jāna'j ixni Cristo, Dios ixcālīpātī chī ixtlahuacan tū jā tze. ²⁶ Chuhua'j Cristo nīni't ē cāmāpānūni'ni't ixcuēntaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Chuntza' litasu'yu ū'tza' Dios tlahua tū tze.

²⁷ Jā tī tī ka'tla' nalimakca'tzī na ixlcatīn Dios. Palh chā'tin cahuālh ixmākentaxtū'kō'lh ixlimāpa'ksīn Dios, chuntza' tze ka'tla' ixlimakca'tzilh. Jāla ka'tla' makca'tziyāuj,

ixpālacata Cristo ū'tza' tī quincāmakapūtāxtūnī'ta'n ixpālacata līpāhuanāuj xla'. ²⁸ Dios quincāmāpānūnī'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ī'yāuj Jesucristo quincāmakapūtāxtūyān, ē masqui quina'n jā mākentāxtūkō'nī'ta'uj ixlīmāpa'ksin.

²⁹ Ixlacstīn Dios, xlaca'n jā xmān israelitas. Nā xlaca'n tī jā israelitas nā xlaca'n ixlacstīn Dios. ³⁰ Dios xmān chā'tin. Xla' cāmāpānūnī' ixcentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'nī' Jesucristo ē masqui xlaca'n israelitas ē masqui jā ū'tza'. ³¹ Jā māpānūmā'nauj ixlīmāpa'ksin Dios. A'ka'ī'yāujtza' Jesucristo quincāmakapūtāxtūyān, ā'chulā' tzej natlahuayāuj tū tze chuntza' chī ixlīmāpa'ksin Dios.

4

Abraham ixlīpāhuan Dios

¹ Chuhua'j na'iclichihuīna'n Abraham, quimpapca'n quina'n israelitas. ¿Chī līmātzā'nkēna'nī'ca ixcenta? ² Palh Abraham tze ixmākentāxtūkō'lh cahuālhl tū Dios ixuani ē palh chuntza' Dios ixlīmāpānūnī'lh ixcenta, chuntza' tze ka'tla' ixlīmākca'tzīlh Abraham. Jā chuntza' lalh. Ū'tza' jāla ka'tla' līmākca'tzīlh. ³ Ixtachihuīn Dios huan Abraham ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh tze Abraham. ⁴ A'cxnī' chā'tin chī'xcu' maksuja, xla' maxquī'can ixtatlaj. Ixtatlaj xla' jātza' talakalhu'mān. Xokocan ixpālacata maksuja. Ū'tza' tū laclē'nī'can. ⁵ Dios cāmāpānūnī' ixcentaca'n xlaca'n tī talīpāhuan Dios, ē masqui jā tū tatlahuani't tū xatze na ixlacatīn Dios. Tū Dios māstā' huāktza' talakalhu'mān. ⁶ Nā David lichihuīna'nli huā'mā'. Lichihuīna'nli chī talīpāxuhua tī Dios cāmāpānūnī'lh ixcentaca'n xmān hua'chi talakalhu'mān ē jā ixpālacata tatlahuani't tū tze. ⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli David:

Tapāxuhua xlaca'n tī Dios cāmātzā'nkēna'nī'lh ē cāxapanī'lh ixcentaca'n.

⁸ Tapāxuhua xlaca'n tī Dios jā caticāmāxokonīlh ixcentaca'n.

⁹ Na'iccākelhasqui'niyān catūhuālhl. ¿Ē hui'xina'n puhua'nā'tit Dios cāmātzā'nkēna'nī' xmān tī cāchu'cucani't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas? Jā chuntza'. Nā Dios cāmātzā'nkēna'nī' tī jā cāchu'cucani't. Iccāhuanīnī'ta'ntza' Abraham ixlīpāhuan Dios, ē ū'tza' Dios līlaktzī'lh Abraham tze. ¹⁰ A'cxnī' a'kspulalh huā'mā', Abraham jāna'j ixchu'cucani't. ¹¹ Ā'listān chu'cuca. Huā'mā' līlakapascan Abraham tze na ixlacatīn Dios ixpālacata ixlīpāhuan Dios, masqui jāna'j ixchu'cucan. Chuntza' Abraham hua'chi ixtāta'ca'n ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūnī'lh ixcentaca'n ixpālacata talīpāhuan Dios, masqui jā cāchu'cucani't. ¹² Nā Abraham hua'chi ixtāta'ca'n tī cāchu'cucani't. Jā ixpālacata cāchu'cucani't. Hua'chi ixtāta'ca'n ixpālacata ta'a'ka'ī' xlaca'n chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham a'ka'ī'lh a'cxnī' jāna'j ixchu'cucani't.

Dios mākentāxtū'lh tū ixuani't

¹³ Dios huanīlh Abraham namaxquī' cā'quilhtamacuj, xla' ē nā i'xū'nātā'natna'. Huanīlh huā'mā' jā ixpālacata Abraham kexmatnī'lh līmāpa'ksin. Jā chuntza'. Dios huanīlh huā'mā' ixpālacata Abraham ixa'ka'ī'nī't ixlīcāna' tū Dios ixuani'nī't ē ū'tza' līlaktzī'lh palh tze. ¹⁴ Dios huanīlh nācāsīca'lanātlahua tachi'xcuhūi't. Jā ixpālacata tamākentāxtū līmāpa'ksin. Jā ū'tza' cālīsicua'lanātlahuacan. Palh chuntza' cahuālhl, palh Dios ixcāsīcua'lanātlahuahūl xmān xlaca'n tī tamākentāxtū līmāpa'ksin, chuntza' jā tī chā'tin ixcāsīcua'lanātlahuaca, ixpālacata jā tī tze mākentāxtūkō' līmāpa'ksin. Nā jā ixcāsīcua'lanātlahuaca nūn xlaca'n tī ta'a'ka'ī'. ¹⁵ Ixlīmāpa'ksin Dios quincāmāsu'yuni'yān palh laclē'nāuj ē ū'tza' nalīpātīnī'nāuj. Palh jā ixa'nalhl līmāpa'ksin, jā ixca'tzīuj palh laclē'nāuj.

¹⁶ Tī Dios cāsīcua'lanātlahua, ū'tunu'n tī ta'a'ka'ī'. Dios cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' chuntza' hua'chi Abraham, masqui xlaca'n israelitas ē masqui jā israelitas. Abraham a'ka'ī'lh ixlīcāna' tū huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chi quincāmāsu'yuni'yān tī a'ka'ī'yāuj. ¹⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanīlh Abraham:

Quit iclacsacnī'ta'n ē chuntza' nalītaxtuya' hua'chi ixtāta'ca'n lhūhua' tachi'xcuhūi't.

Abraham a'ka'ī'lh tū Dios huanīlh namākentāxtū. Dios ū'tza' tī tze nācāmālacastāncuanī nīnī'n ē xla' nā cāmāxquī' ixlātamāta'ca'n tī jāna'j talacatuncuhūi'.

¹⁸Dios ixuanini't Abraham naka'lhī chā'tin ixka'hua'cha. Abraham a'ka'i'lh tū ixuanini't Dios. Puhuanli ixlicāna', ē masqui ixtasu'yu palh jāla ixlitaxtulh ixtāta'ca'n lhūhua' tachi'xcuhui't. Abraham a'ka'i'lh chī ixuanicani't:

Mixū'nātā'natna' lhūhua' natahuan.

¹⁹ Abraham kōlu'tza' ixuani't. Ixka'lhī chī a'ktin ciento cā'ta. Sara, tī ixpuscāt, tē-taxtuni'ttza' chī namālacatuncuhui'nīni'n. Masqui kōlu'tza' ixtahuani't, Abraham jā pātza'nkāl'h tū ixuanini't Dios. ²⁰ Jā puhuanli palh Dios jā namākentaxtū tū ixuanicani't. Xla' ā'chulā' ixa'ka'i' ē ixmakapāxui' Dios. ²¹ Xla' ixca'tzi palh Dios tzē natlahua tū ixmālac-nūni'ni't. ²² Abraham a'ka'i'lh na'a'kspula chī Dios ixuanini't ē ū'tza' Dios limāpānūni'lh ixcenta.

²³ Ū'tza' jā tzo'kca xmān ixpālacata Abraham. ²⁴ Nā tzo'kcani't ixpālacata quina'n tzē naca'tziyāuj Dios nā quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n quina'n tī lipāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' tī mālacastālancuanilh quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ²⁵ Dios macamilh Jesucristo nani' ixpālacata quincuentaca'n. Ā'listān mālacastālancuanilh. Ū'tza' Dios quincālīmāpānūni'yān quincuentaca'n.

5

Jā caticāmakapātīnīnca xla'ca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ixcentaca'n

¹ Quina'n a'ka'i'ni'ta'uj Jesucristo. Ū'tza' Dios quincālīmāpānūni'ni'ta'n quincuentaca'n. Chuntza' jātza' ixtā'lāquiclhaktzi' Dios quina'n, ixpālacata Dios quincāmāspūtīnu'ni'ni'ta'n quincuentaca'n ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ² A'ka'i'yāuj Jesucristo quincāmakapūtāxtūyān, ē chuntza' Dios quincālakahu'manān. Chuhua'j pāxuhuyāuj ixpālacata ca'tziyāuj na'a'nāuj nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. ³ Nā lipāxuhua hui'lāna'uj masqui pātīni'mā'nauj, ixpālacata ca'tziyāuj chuntza' nalica'tziyāuj lilacatzucu napātīni'nāuj. ⁴ Palh lilacatzucu napātīni'nāuj, chuntza' Dios nalipāxuhua. Chuntza' lica'tziyāuj palh nalakchā'nāuj Dios. ⁵ Jā catita'a'kškāhui'uj. Ixlicāna' nalakchā'nāuj Dios. Huā'mā' tzej ca'tziyāuj, ixpālacata makca'tziyāuj na quilitacna'ca'n chī Dios quincāpāxqui'yān. Huā'mā' quincāmāmakca'tzīni'yān Espīritu Santo. Ū'tza' tī Dios quincālāmacamini'ta'n.

⁶ Quina'n jāla cati'a'kapūtāxtūj quina'cstuca'n. Chuntza' a'cxni' chill quilhtamacuj tū Dios i'lhca'ni't, Cristo ni'lh ixpālacata quincuentaca'n. ⁷ Jā tī chā'tin nicu'tun ixpālacata ā'chā'tin masqui xla' chā'tin chī'xcu' tī jā tū tlahuani't. Palhāsā' nani' ixpālacata ā'chā'tin tī tzeya chī'xcu'. ⁸ Cristo ni'lh quimpālacataca'n quina'n masqui jā tze ixuani'ta'uj. Chuntza' Dios limāsu'yulh palh quincāpāxqui'yān. ⁹ Chuhua'j Cristo ni'lh quimpālacataca'n, ē chuntza' Dios quincāmāpānūni'ni'ta'n quincuentaca'n. Ū'tza' lica'tziyāuj jā quincāmakapātīnīn a'cxni' nachin ā'xmān quilhtamacuj. ¹⁰ Quina'n ixtā'lāquiclhaktzi' Dios ixuani'ta'uj. Dios ixamigo quincātlahuani' ixpālacata Cristo, i'Ska'ta' Dios, ni'lh quimpālacataca'n. Quina'n ixamigo Dios ē ixpālacata Cristo lacastālancuana'nli, ā'chulā' ca'tziyāuj Cristo quincāmaktāyāyān ē chuntza' jā quincāmakapātīnīn. ¹¹ Ū'tza' lipāxuhuyāuj Dios jātza' quincāmakapātīnīn. Nā lipāxuhuyāuj Dios ixamigo quincātlahuani'ta'n ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Adán ē Cristo

¹² Xapūla ixui'lh chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Adán. Ū'tza' tī xapūla ē chū'cus tlahuallh tū jā tze. Ixcuenta ū'tza' linilh. Chuhua'j ū'tza' talinikō' tachi'xcuhui't ixpālacata ixlipō'ktuca'n tatlahualh tū jā tze. ¹³ A'cxni' jāna'j ixmaxqui'can ixlimāpa'ksin Dios, tachi'xcuhui't ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui jāla ixuancan xla'ca'n ixtalactlahuani'ttza' limāpa'ksin, ixpālacata jāna'j ixcāmaxqui'cani't limāpa'ksin, xla'ca'n ixtalacclē'n na ixlacatīn Dios. ¹⁴ Chuntza' talinilh masqui xla'ca'n jā tatlahualh chu lacxtim chī tlahuallh Adán. Ixcuenta Adán talilaclalh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Cristo jā chuntza' chī Adán. Xla' tze tū cātlahuani'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹⁵ Xtum Adán ē xtum Cristo; jā chu chā'tin talitaxtulh. Adán tlahuallh tū jā tze. Ū'tza' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talinī. Dios cālakahu'mankō' tachi'xcuhui't. Chuhua'j tze nata'a'kapūtāxtu ixpālacata Jesucristo. Ū'tza' hua'chī a'ktin talakalhu'mān tū Dios māstā'.

¹⁶ Xtum tū tlhualh Adán. Xtum tū tlhualh Dios. Adán tlhualh tū jā tze, ē ū'tza' nacālimakapātinīnkō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios cālakalhu'manli, ē chuntza' lhūhua' cāmāpānūni'cani'ttza' ixcentaca'n. ¹⁷ Chā'tin ti xapūla ē chū'cus tlhualh tū jā tze. Ū'tza' Adán. Ū'tza' talīnikō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Xtum tū tlhualh ā'chā'tin chi'xcu' ti huancan Jesucristo. Ixpālacata Jesucristo, Dios cālakalhu'manli tachi'xcuhui't ē Dios cāmāpānūni' ixcentaca'n ē nā cāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n.

¹⁸ Chuntza' ixlipō'ktuca'n nacāmāpātinīnkō'can ixpālacata a'ktin tū jā tze tū tlhualh Adán. Jesucristo tlhualh tū tze, ē chuntza' ixlipō'ktuca'n tze nacālimāpānūni'can ixcentaca'n ē tze natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ¹⁹ Adán jā kexmatni'lh Dios ē ū'tza' talilacā'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Jesucristo, xla' kexmatni'lh Dios ē ū'tza' ixlipō'ktuca'n tze nacālimāpānūni'kō'can ixcentaca'n.

²⁰ Dios māstā'lh limāpa'ksin ixpālacata namāsu'yu palh quina'n tlahuayāuj tū jā tze. Masqui ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze, ā'chulā' Dios quincālakalhu'manān. ²¹ Xapūla quilipō'ktuca'n ixtlahuayāuj tū jā tze. Ū'tza' ixpālacata nalīnikō'yāuj. Chuhua'j Dios lakalhu'manini'n, ē chuntza' tze naka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputli. Dios quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

6

Tī tatapa'ksini' Cristo, xlaca'n jātza' cāmāpa'ksī tū jā tze

¹ Jāla huanāuj natlahuayāuj ā'chulā' tū jā tze ē ā'chulā' Dios naquincālakalhu'manān.

² Quina'n jāla catihuāuj chuntza'. Quina'n makxteknī'ta'ujtza' tū jā tze. Jātza' la natlahuata'kchokoyāuj tū jā tze. ³ Hui'xina'n ca'tziyā'tit quilipō'ktuca'n ti tapa'ksini'yāuj Cristo, chu chā'tin litaxtuyāuj. Hua'chi ixtā'nīni'ta'uj Cristo. ⁴ A'cxni' a'kpaxāuj, hua'chi tā'tā'cnūyāuj Cristo. Hua'chi tā'lacastālancuana'nāuj Cristo. Xla' lilacastālancuana'nli ixlitli'hui'qui Dios quinTāta'ca'n. Chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n.

⁵ Cristo hua'chi ixtā'nīni'ta'uj ē tā'lacastālancuana'nui, ē chuntza' quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. ⁶ Ca'tziyāuj talakpalīni'ta'ujtza'. Xapūla ixtlahuatlā'huanāuj tū jā tze. Chuhua'j hua'chi ixquincātā'taxtokohua'ca'ni'ta'n Cristo. Chuntza'tza' tze nalilata'kchokoyāujtza'. Jātza' quincāmāpa'ksiyān tū jā tze. ⁷ Chā'tin ti xanīntza' jātza' tlhaha tū jā tze. Nā quina'n jātza' quincāmāpa'ksiyān tū jā tze. ⁸ Hua'chi ixtā'nīni'ta'uj Cristo, ē chuhua'j tā'lacastālancuana'ni'ta'ujtza' Cristo. ⁹ Ca'tziyāuj Cristo lacastālancuana'nli. Jātza' maktin catinīlh. Xla' natahui'la ixlipō'ktu quilhtamacuj. ¹⁰ Cristo xmān maktin līnīlh ixcentaca'n tachi'xcuhui't. Chuhua'j Cristo hui'lh. Xla' tlahuamā'lh ixtalacasqui'nīn Dios. ¹¹ Calīhui'li'tit jātza' natlahua'yā'tit tū jā tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Chuhua'j calatā'kchokotit chuntza' chī Dios lacasqui'n.

¹² Jātza' catamakxtektit nacāmāpa'ksiyān tū jā tze. Jātza' catlahua'tit tū lacasqui'n mimacni'ca'n tū jā tze. ¹³ Jā catamakxtektit mintalacapāstacni'ca'n nacāmātlahuiyān tū jā tze. Catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksiyān. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n, ē catlahua'tit ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁴ Jātza' nacāmāpa'ksiyān tū jā tze. Jātza' lipāhuanāuj limāpa'ksin. Lipāhuanāuj xmān ixtalalakalhu'mān Dios.

Tī tatlahua tū tze

¹⁵ Masqui jātza' lipāhuanāuj limāpa'ksin, quina'n jāla tlahuayāuj tū jā tze. ¹⁶ Hui'xina'n ca'tziyā'tit palh ka'lhī'yā'tit chā'tin xapuxcu', natlahua'yā'tit tū nahuan xla'. Nā chuntza' xlaca'n ti tatamakxteka nacāmāpa'ksī tū jā tze, xlaca'n chu līcuesa natatlahua tū jā tze. Tī tatlahua tū jā tze natanī. Xlaca'n ti tatamakxteka nacāmāpa'ksī Dios, xlaca'n natatlahua tū Dios lacasqui'n. ¹⁷ Quit icmaxqui' Dios tapāxcatca'tzīn mimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit tū cāmāsu'yuni'n ē tū maktini'ni'ta'ntit. Jātza' cāmāpa'ksiyān tū jā tze. ¹⁸ Makxteknī'ta'ntittza' tū jā tze; chuhua'j tlahua'cu'tunā'tit tū xatze. ¹⁹ Chuntza' iclichihuīna'n quit ixpālacata hui'xina'n nakexpa'tā'tit. Xapūla hui'xina'n tamakxtektit iccāmāpa'ksiyān tū jā tze. Ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit tū jā tze. Chuhua'j catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksiyān. Ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit tū tze.

²⁰ Xapūla a'cxni' ixcāmāpa'ksiyān tū jā tze, hui'xina'n jāla ixtlahua'yā'tit tū tze. ²¹ Chuhua'j limāxana'nā'tit tū ixtlahua'yā'tit xapūla. Tū ixtlahua'yā'tit xapūla, jā tū limacuan. Tī tatlaha hua'mā', xluca'n natanī. ²² Chuhua'j Dios cāmāpa'ksiyān hui'xina'n, ē chuntza' talakpalinī'ta'ntit tū jā tze. Chuhua'j tzētza' natlahua'yā'tit tū tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. ²³ Xluca'n tī cāmāpa'ksī tū jā tze, xluca'n natamaktinī'n ixtatlajca'n. Ū'tza' linin. Dios quincāmāxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xluca'n cāmāxqui'can xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspuṭli.

7

Tū lica'tzīcan tī tamakaxtoklitza'

¹ Hui'xina'n tā'timin, lakapasā'tit ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhui'n. Ca'tziyā'tit chā'tin chi'xcu' natlahua tū talīmāpa'ksīni'n lihuan lamā'lh nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' xla' nini'ttza', huā'mā' limāpa'ksīn jātza' māpa'ksī. ² Chā'tin puscāt tī tamakaxtoknī'ttza', xla' ka'lhī ixkōlu' lihuan hui'lh ixkōlu' nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' huan ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhui'n. Palh nani' ixkōlu' puscāt jātza' māpa'ksī. ³ Palh puscāt ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n ē palh ka'lhīcus ixkōlu', chuntza' xla' tlahua tū jā tze. Palh ixkōlu' nī, xla' tzē natamakaxtokpala. Xla' masqui tamakaxtokpala, chuntza' jā tlahua tū jā tze.

⁴ Hui'xina'n tā'timin, hua'chi tā'nini'ta'ntit Cristo. Ū'tza' litaxokolh tū ixlacipinā'tit chuntza' chī limāpa'ksīn. Chuhua'j tzamā' limāpa'ksīn jātza' cāmāpa'ksiyān. Chuhua'j tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Xla' lacastālanacuana'nī'ttza'. Tzētza' nalatapāyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁵ A'cxni' jāna'j tapa'ksīni'yāuj Dios, quina'n ixlātā'huanāuj chuntza' chī quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. A'cxni' lakapasui ixlīmāpa'ksīn Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze. Tī chuntza' tatlaha, xluca'n natanī. ⁶ Chuhua'j limāpa'ksīn jātza' quincāmāpa'ksiyān, ixpālacata hua'chi tā'nini'ta'ujtza' Cristo. Xapūla ixquincāmāpa'ksiyān limāpa'ksīn. Chuhua'j kexmatni'yāuj Dios ixpālacata ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza' litlahuacu'tunāuj ixtalacasqui'nin Dios.

Tachi'xcuhui't ixa'cstua'n jāla tamakxteka tū jā tze

⁷ Palhāsā' hui'xina'n nahua'nā'tit jā tze limāpa'ksīn. Jā ixlicāna'. Tzamā' limāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'yān chī a'nani' tū jā tze. Chuntza' huan limāpa'ksīn: Jā tilacka'tzana' tū ixa' ā'chā'tin.

Ū'tza' lica'tziyāuj tzamā' tū jā tze. ⁸ A'cxni' icca'tzilh huā'mā' limāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclakca'tzan tū ixa' ā'chā'tin. A'cxni' jāna'j ixlakapascan limāpa'ksīn, jā icca'tzīcan tū jā tze. ⁹ A'cxni' jāna'j xa'icca'tzi tū huan ixlīmāpa'ksīn Dios, quit xa'icpuhuan tzej xa'iclatlā'huan. A'cxni' icca'tzilh tū huan huā'mā' limāpa'ksīn, icca'tzilh palh xa'iclaclē'n na ixlacatin Dios ē chuntza' Dios naquimakapātinin. ¹⁰ Tzamā' limāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'nī'ta'n lilacatejtin natahui'layāuj. Quit quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n ē ū'tza' Dios ixquilimālakspuṭlīh. ¹¹ Iclīta'a'kskāhui'lh quina'cstu ixpālacata tū jā tze. Ū'tza' iclīlāpuhualh quit tzē xa'icmākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksīn Dios. Tzamā' limāpa'ksīn quimāsu'yuni'lh Dios naquilimālakspuṭū ixpālacata quincuenta.

¹² Ixlīmāpa'ksīn Dios tze. Pō'ktu tze. ¹³ Masqui tze ixlīmāpa'ksīn Dios, ū'tza' quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n. Nā quimāsu'yuni'lh jā tze tū xa'iclahuamā'lh ē ū'tza' tū ixquilimakapātinīh Dios.

¹⁴ Ca'tziyāuj tzamā' limāpa'ksīn ixa' Dios ē tze. Quit jā tze xa'icuanī't ixpālacata xa'ictlahua tū jā tze, chuntza' chī tatlaha ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁵ Quit jā icca'tzi tū quina'kspula. Masqui quit jā iclahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' iclahua. Masqui quit iclahuacu'tun tū tze, jā iclahua. ¹⁶ Quit jā iclahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' litasu'yu palh quit icpuhuan xatze limāpa'ksīn. ¹⁷ Masqui quit jā iclahuacu'tun tū jā tze, jā tze quintalacapāstacni' ē ū'tza' quimātlahui' tū jā tze. ¹⁸ Icca'tzi quit quina'cstu jāla iclahua tū tze. Ū'tza' jāla iclītlahua tū tze, masqui chuntza' iclahuacu'tun tū xatze. ¹⁹ Masqui iclahuacu'tun tū tze, jāla iclahua. Masqui jā iclahuacu'tun tū jā tze, chuntza' iclahua.

²⁰ Hua'chi quintalacapāstacni' jā tze. Ū'tza' quimātlahuī tū jā tze, ē jā quit. Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze.

²¹ Pō'ktu quilhtamacuj chuntza' quina'kspula. A'cxni' quit ictlahuacu'tun tū tze, xmān tze ictlahua tū jā tze. ²² Quit tzej icca'tzi tze ixlimāpa'ksin Dios. Iclipāxuhua a'cxni' iclacapāstaca huā'mā' limāpa'ksin. ²³ Masqui ictlahuacu'tun tū huan ixlimāpa'ksin Dios, hua'chi ā'a'ktin limāpa'ksin litapa'ksi quimacni'. Huā'mā' limāpa'ksin ixtā'lāquiclhaktzi' ixlimāpa'ksin Dios. Quit hua'chi xatachi'n ixpālacata jāla icmakxteka ictlahua tū jā tze.

²⁴ Lilakalhu'mānat quit. Jāla ictapanūni' huā'mā' limāpa'ksin tū jā tze. ¿Tichu tze naquimakapūtaxtū huā'mā' limāpa'ksin tū jā tze? ²⁵ Dios ū'tza' ti tze namakapūtaxtūnu'n ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Quimacni' tlahuacu'tun tū jā tze, masqui quit icmākentaxtūcu'tun ixlimāpa'ksin Dios. Chuhua'j Dios quimakapūtaxtūni't huā'mā' limāpa'ksin. Ū'tza' iclimaxqui' Dios tapāxcatca'tzīn.

8

Espíritu Santo cāmaxqui' xasāsti' ixlamatca'n ti ta'a'ka'i'

¹ Chuhua'j jātza' caticāmakapātīnīlh Dios xlaça'n ti talipāhuan Cristo ē talatlā'huan chuntza' chī ixtalacasqui'nin Espiritu Santo ē jātza' talatlā'huan chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ² Espiritu Santo ka'lhī litli'hui'qui. Ū'tza' tze cālimaxqui' xasāsti' ixlamatca'n ti ta'a'ka'i'ni' Cristo Jesús. Quilakmāxtulh huā'mā' limāpa'ksin tū ixquimātlahuī tū jā tze. Chuntza' Dios jātza' quintimakapātīnīlh. ³ Ixlimāpa'ksin Dios jāla catimakapūtaxtūnu'lh, ixpālacata jā ti ti tze mākentaxtūko' tzamā' limāpa'ksin. Dios tlalualh tū jāla tlahua limāpa'ksin. I'Ska'ta' macamilh naquincāmāpānūni'yān tū jā tze. A'cxni' milh, ixtasu'yu chā'tin chī quina'n. Masqui ixtasu'yu chī quina'n, xla' jā tlalualh tū jā tze. Xla' xokolh tū quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' quincālimakapūtaxtūni'ta'n chī ixlitli'hui'qui tū ixquincāmātlahuīyān tū jā tze. ⁴ Chuntza' lilatlā'huanāujtza' chuntza' chī ixlimāpa'ksin Dios ixpālacata tlahuayāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espiritu Santo. Jātza' lilatlā'huanāuj tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n.

⁵ Ti tatlahuacu'tun tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xmān ū'tza' talacapāstaca xlaça'n. Ti tatlahuacu'tun tū cāmāsu'yuni' Espiritu Santo, xlaça'n talacapāstaca chī lacasqui'n Dios. ⁶ Ti talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaça'n nacāmakapātīnīncan. Ti talatlā'huan chuntza' chī lacasqui'n Dios, xlaça'n taka'lhī xasāsti' ixlamatca'n ē tzej talamā'nalh. ⁷ Ixlipō'ktuca'n ixtā'lāquiclhaktzi' Dios ti jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jā tatlahua tū ixlimāpa'ksin Dios. Masqui ixtatlahuacu'tunli, jāla ixtitlatlualh. ⁸ Ti talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaça'n jāla tamakapāxui Dios.

⁹ Hui'xina'n jātza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chuntza' chī lacasqui'n Espiritu Santo, ixpālacata Espiritu Santo cātā'latlā'huanān hui'xina'n. Ti jā taka'lhī Espiritu Santo, xlaça'n jā tatapa'ksini' Cristo. ¹⁰ Quina'n, Cristo quincātā'lahui'lān. Quimacni'ca'n natanī, ixpālacata quilipō'ktuca'n tlahuani'ta'uj tū jā tze. Masqui quimacni'ca'n natanī, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata Dios quincāmātzā'nkēnāni'ni'ta'n quincuentaca'n. ¹¹ Dios mālacastālancuanīni't Jesús. Masqui nanīyāuj, Dios naquincāmālacastālancuanīyān quina'n ixpālacata Espiritu Santo quincātā'lahui'lān.

¹² Chuhua'j tā'timīn, jātza' catlahuāuj chī xapūla quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ¹³ Ti tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, Dios nacāmakapātīnīn. Ti tamakxteknī'ttza' tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, ixpālacata Espiritu Santo cāmaktāya, xlaça'n natakā'lhī ixlamatca'n tū jā catilaksputli.

¹⁴ Ixlipō'ktuca'n ti tatlahua tū cāmālacapāstaqui Espiritu Santo, xlaça'n ixlacstīn Dios. ¹⁵ Chuhua'j ka'lhīyāuj Espiritu Santo. Jātza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chi chā'tin tasācua' ti tamāhuacani't. Ca'tziyāuj quina'n ixlacstīn Dios. Ū'tza' tze nalihuaniyāuj: “Dios quinTāta'ca'n.” ¹⁶ Espiritu Santo quincāmāca'tzīniyān quina'n ixlacstīn Dios. ¹⁷ Quina'n ixlacstīn Dios, ē chuntza' namaktīni'nāuj tū Dios cāmālacnūni' ixlacstīn. Tū maxqui'can Cristo nā quina'n quilaca'n nahuan. Cristo pātīni'lh. Nā chuntza' quina'n napātīni'nāuj. Chuntza' tū namaxqui'can Cristo, ē nā ū'tza' naquincātamaxqui'yān.

¹⁸ Chuhua'j pātini'mā'nauj. Ā'listān naka'lhīyāuj tapāxuhuān nac a'kapūn ē jātza' catitlahuáuj cuenta tū pātini'mā'nauj. Chuntza' icpuhuan quit. ¹⁹ Ixlipō'ktu tū a'nān nac cā'quilhtamacuj taka'lhīmā'nālh chī namāsu'yu tī ixlacstīn Dios. ²⁰ Ixlipō'ktu tū a'nān nac cā'quilhtamacuj nalakspūta. Chuntza' Dios māpa'ksīni'lh. Ē hui'lh tū ka'lhīmā'nauj. ²¹ Dios namāsāsti'kō' ixlipō'ktu tū a'nān nac cā'quilhtamacuj a'cxni' nacāmaxqui' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. ²² Ca'tziyāuj ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj hua'chi ixtaca'tzana'juā't hua'chi chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhūi'nī i'ska'ta'. ²³ Masqui quina'n ka'lhī'yāujtza' Espiritu Santo, hua'chi nā makca'tziyāuj taca'tzana'juā't ixpālacata ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios naquincāmaxqui'yān xasāsti' quimacni'ca'n ē nā namāsu'yu quina'n ixlacstīn Dios. Ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios nacāmaxqui' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. ²⁴ Quina'n quincātamakapūtaxtūni'ta'ntza'. Ka'lhīmā'nauj tū Dios naquincāmaxqui'palayān. Jātza' ka'lhīmā'nauj tū ka'lhīyāujtza'. ²⁵ Ca'tziyāuj Dios naquincāmaxqui'yān tū jāna'j ka'lhīyāuj, chuntza' lilacatzucu ka'lhīmā'nauj.

²⁶ Espiritu Santo quincāmaktāyayān a'cxni' jāla tlahuayāuj tū talacasqui'n natlahuayāuj. A'cxni' orarliyāuj, quina'n jā ca'tziyāuj tū ixlacasqui'nca nasqui'ni'yāuj Dios. Espiritu Santo quincāmāsu'yuni'yān nasqui'ni'yāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Nā quincāmāmakca'tzīniyān tū jāla līchihuina'nāuj. ²⁷ Dios lakapasa quilīstacna'ca'n. Xla' ca'tzi tū squi'n Espiritu Santo, ixpālacata Espiritu Santo squi'n chī lacasqui'n Dios. Espiritu Santo squi'ni' Dios quimpālacataca'n, ixpālacata quina'n tapa'ksīni'yāuj Dios.

Quina'n tzē skāhu'yāuj

²⁸ Quina'n ca'tziyāuj tzej nalitaxtuyācha' ixlipō'ktu tū quincā'a'kspulayān quina'n tī pāxqui'yāuj Dios. Dios quincālacacni'ta'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. ²⁹ Xapūla Dios ixquincālakapasān quina'n hua'chi ixlacstīn. Chuhua'j quincālimāxtucu'tunān chī ixlitze Jesucristo, i'Ska'ta' Dios. Chuntza' Jesucristo xla' chī quimpuxcu'ca'n quilipō'ktuca'n tā'timin. ³⁰ Dios quincālacacni'ta'n ē quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. Xla' natā'tihui'lachāuj nac a'kapūn.

³¹ Dios quincātlahuani'nī'ta'n ixlipō'ktu huā'mā', ē ū'tza' lica'tziyāuj jāla quincāskāhui'nī tī quincātā'lātlahuayān, ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj Dios quincāmaktāyamā'n. ³² Dios māstālh i'Ska'ta' ē macamilh nanī quimpālacataca'n. Ū'tza' lica'tziyāuj Dios naquincāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nāuj. ³³ Dios quincālacacni'ta'n ē xapakō'nī'ttza' quincuentaca'n. Chuntza' jā tī chā'tin tzē naquincālimālacsu'yuyān. ³⁴ Jā tī chā'tin tzē naquincāmakapātinīnān, ixpālacata Cristo kokokō'lh quincuentaca'n a'cxni' nīlh. Nā xla' lacastālacuana'nli. Hui'lacha' nā ixpekxtūcāna'j Dios. Squi'ni'mā'lh Dios quimpālacataca'n. ³⁵ Cristo pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxqui'yān. Masqui pātini'nāuj, ē masqui tētamakchuyiyāuj, ē masqui quincātaputzatokokeyān, ē masqui tzi'ncsāuj, ē masqui jā tū quilu'xu'ca'n, ē masqui nac cā'lījicua' latlā'huanāuj, ē masqui quincātamaknīcu'tunān, Cristo pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxqui'yān. ³⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Mimpālacata hui'x, pō'ktu quilhtamacuj quincātamaknīcu'tunān.

Quina'n hua'chi borregos tū nacāmaknīcan.

³⁷ Masqui quincā'a'kspulayān ixlipō'ktu huā'mā', quina'n naskāhui'yāuj, ixpālacata Cristo quincāpāxqui'yān ē quincāmaktāyayān. ³⁸ Quit icca'tzi Dios pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxqui'yān masqui xanīntza' ē masqui xalakahuancus. Jā tī chā'tin tzē naquincāmālakxtekeyān Dios, nūn āngeles, ē nūn tī taka'lhī litli'huī'qui, ē nūn tū hui'lh chuhua'j, ē nūn tū namin. ³⁹ Jā tū tū tzē naquincāmālakxtekeyān Dios nūn tū hui'lh nac a'kapūn, ē nūn tū hui'lh nac cā'quilhtamacuj. Ca'tziyāuj Dios pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxqui'yān ixpālacata ū'tza' huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'nī'ta'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

¹ Ixlícāna' tū na'iccāhuanīyān. Jā iccā'a'kskāhuī'mā'n, ixpālacata quit ictapa'ksīni' Cristo. Espīritu Santo laktzi'n quilstacna' ē ca'tzi' ixlícāna' tū na'icuan. ² Quit iccālacīpuhuan quīntā'israelitas hasta quīnca'tzani' quilstacna', ixpālacata xlaca'n jā ta'a'ka'i'ni' Jesucristo. ³ Quit xa'icpātīni'lh ixpālacataca'n quīntā'israelitas ē xa'iclitapekpānūni'lh Cristo palh chuntza' tzē cahuālh ixtali'a'kapūtaxtullh quīntā'israelitas. ⁴ Israelitas xlaca'n ī'xū'nātā'natna' Israel. Dios cālacsacī ixtachi'xcuhūit' nacātlahua. Dios cāmāsu'yuni'lh ixlimāpa'ksīn. Dios chuntza' līlacāxui'līlh a'ktin talacāxtlahuan. Cāmāxqui'lh līmāpa'ksīn. Cāmāsu'yuni'lh chī natalīmakapāxūi. Cāhuanīlh nacāmaxqui' tū mālacnūni'. ⁵ Xlaca'n ixnapapana'ca'n israelitas tī tahuī'lāna'lh chuhua'j. Cristo, a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj, lacatuncuhūi'lh israelita. Cristo ū'tza' Dios tī māpa'ksikō'. Ū'tza' makapāxūican pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

⁶ Jāla huanāuj palh Dios jā mākentaxtūlh tū cāhuanīlh israelitas makāstza'. Jā ixlipō'ktuca'n israelitas ta'a'ka'i'ni't Cristo. Chuntza' jā ixlipō'ktuca'n israelitas ixlacstīn Dios. ⁷ Jā ixlipō'ktuca'n ī'xū'nātā'natna' Abraham, jā pō'ktu ixlacstīn Dios. Makāstza' Dios huanīlh Abraham:

Ixlacstīn Dios natala tī ixlacstīn mīnka'hua'cha Isaac, ē nā ī'xū'nātā'natna' Isaac.

⁸ Tū iccāhuanīmā'n ū'tza' huā'mā': israelitas jā ixlipō'ktuca'n ixlacstīn Dios, xmān tī taka'lhī ixlamatatca'n chuntza' chī huanli Dios. ⁹ Ū'tza' tū Dios huanīlh Abraham makāstza':

Huā' quilhtamacuj tū talhcān, quit na'icmākentaxtū tū icuanīyān.

Mīmpuscāt, Sara, naka'lhī chā'tin ī'ska'ta' ka'hua'cha.

¹⁰ Chuhua'j xtum na'iccāhuanīyān. Jacob ē Esaú tī ixlacstīn Rebeca xmān chā'tin ixtāta'ca'n. Ū'tza' Isaac, quīmpapca'n. ¹¹ A'cxni' jāna'j ixtalacatuncuhūi' lacstīn, Dios lacsacī chā'tin chuntza' chī lacsacū'ni. Jā lacsacī chī tatlhualh lacstīn, ixpālacata jāna'j tū ixtatlahua tū jā tze nūn tū tze. ¹² Dios huanīlh Rebeca:

Xastancu namāpa'ksī xpuxcu'.

¹³ Nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit xa'icpāxqui' Jacob.

Esaú jā xa'icpāxqui'.

¹⁴ Jāla huanāuj jā tze chī līlacsacna'n Dios, ixpālacata xmān chā'tin lacsacī ē ā'chā'tin jā lacsacī. Iccāhuanīyān tū tlahua Dios ū'tza' pō'ktu tze. ¹⁵ Dios huanīlh Moīsis:

Na'iccālakalhu'man tī na'iccālakalhu'mancu'tun.

¹⁶ Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man xlaca'n chī talacasqui'n. Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man ixpālacata xlaca'n tze tū tatlhualh. Jā chuntza'. Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. ¹⁷ Nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanica rey Faraón:

Quit iclīhuī'līn milīrey, ixpālacata quit xa'icmāsu'yucu'tun quilitlī'hui'qui a'cxni' hui'x quīntā'lātlahua'ya'.

Chuntza' tachi'xcuhūit' xalanī'n na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj, xlaca'n nataca'tzi' tū quit tzē na'ictlahua.

¹⁸ Chuntza' tasu'yu Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. Makapitzīn tī jā taxekmatni'cu'tun Dios, Dios cāmāxteka ā'chulā' lācxumpīn catahuanī.

¹⁹ Ē palh chā'tin nahuan: “Palh Dios chuntza' lacsacī'n, ¿chī quīncāputzāna'nīyan? Palh chuntza' chī Dios nahuan, chuntza' nalatā'kchoko chā'tin chī'xcu'. Jāla catitalakpalīlh.” ²⁰ Palh chā'tin chuntza' ixquīhuanīlh, quit xa'icuanīlh: “Hui'x xmān chā'tin chī'xcu'. ¿Ē tzē hui'x natā'lāhua'ya' Dios?” A'ktin tla'ma'nc jā chuntza' kelhasqui'nī tī tlahualh tla'ma'nc: “¿Tū ixpālacata chuntza' quilitlā'hua'?” ²¹ Chā'tin tī tlahua tla'ma'nc tzē natlahua chī ū'tza' lacsacī'n. Ū'tza' pūtlū'n tzē nalītlahua a'ktin tla'ma'nc tū tzēhuani't ē a'ktin tla'ma'nc tū jā tzēhuani't.

²² Nā chuntza' Dios līlacatzucu ixcālīpātīmā'lh xlaca'n tī ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui Dios ixmāsu'yucu'tun ixtasītzī', ē masqui ixmāsu'yucu'tun palh ka'lhī līmāpa'ksīn nacāmakapātīnīn, ē masqui ixlacasqui'nca natapātīnī'n, Dios ixcālīpātīmā'lh xlaca'n. ²³ Nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla' tze. Dios quīncālakalhu'manān ē quīncālakpaliyān chī tze

nalichā'nāuj nac a'kapūn. ²⁴Dios quincāta'satini'ta'n quina'n tī israelitas ē nā xluca'n tī jā israelitas. ²⁵Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā tzo'kli Oseas tū huanli Dios:

Ti jā quintachi'xcuhui't ixtahuani't, na'iccāmāpācuhui quintachi'xcuhui't.

Tachi'xcuhui't tī jā ixcāpāxqui'can quit na'iccāpāxqui' xluca'n.

²⁶A'ntza' jā cāhuanica: “Hui'xina'n jā quintachi'xcuhui't”,

xluca'n nacāmāpācuhuan ixlacstīn Dios xalakahuan.

²⁷Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli Isaías ixpālacatata'n israelitas. Xla' huanli:

Masqui israelitas xluca'n lhūhua' hua'chi cucuj tū hui'lh ixquilhtūn nac mar,

jā ixlipō'ktuca'n catita'a'kapūtaxtulh.

²⁸Dios nacāmākapātīnīnkō' a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj.

Ē palaj natlahua.

²⁹Nā Isaías chuntza' chihuīna'mpālhl:

Dios ka'lhī ixlītlī'hui'qui.

Palh xla' jā ixcāmāxteklī natatahui'la makapitzīn,

quilipō'ktuca'n quina'n ixnikō'uj chuntza' chī tanikō'lh xalani'n nac Sodoma ē Gomorra.

Israelitas jā ixta'a'ka'ī'cu'tun

³⁰Nā chuntza' xluca'n tī jā israelitas. Masqui xapūla jā ixtaputza chī tze natalītaxtu na ixlacatīn Dios, chuhua'j Dios cāmāpānūni'lh ixcentaca'n ixpālacata xluca'n ta'a'ka'ī'ni'lh Jesucristo. ³¹Israelitas talihui'lihl ta'a'ka'ī' ixlīmāpa'ksīn Dios ixpālacata tapuhuanli chuntza' Dios nacālīlaktzi'n tze. Xluca'n jāla tatlahualh tū tze natalītaxtu lactze na ixlacatīn Dios. ³²¿Tū ixpālacata? Ixpālacata xluca'n talītaxtucu'tunli tze na ixlacatīn Dios ixpālacata tū xluca'n ixtatlahua. Jāla chuntza'. Xluca'n jā ixta'a'ka'ī'ni'cu'tun Jesucristo.

Xmān ū'tza' tī tze makapūtaxtūnu'n. Hua'chi tali'a'kche'kxlal a'ktin chihuix, ixpālacata Jesucristo hua'chi a'ktin chihuix tū li'a'kche'kxlacan. ³³Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios:

Quit icui'li nac Sión chā'tin tī hua'chi chihuix jā a'kche'kxlacan ē hua'chi chihuix jā pūtamakahuacan.

Xluca'n tī talīpāhuan xla', jā chu tlakaj catitalīpāhuanli.

Ē chuntza' jā catitamāxana'ni'lh.

10

¹Tā'timīn, quit iclacasqui'n cata'a'kapūtaxtulh quintā'israelitas. Ū'tza' iclisqui'ni' Dios huā'mā'. ²Quit icca'tzi xluca'n tamakapāxūicu'tun Dios. Xluca'n jā taca'tzi chī limakapāxūican Dios. ³Xluca'n jā taca'tzi chī Dios cālīmāpānūni' ixcentaca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' ixlīmānca'n taputza xtum chī nacālīmāpānūni'can ixcentaca'n.

Ē jā takexmatni' Dios. ⁴Dios nacāmāpānūni' ixcentaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo, ixpālacata Cristo xla' mākentaxtūkō'lh ixlipō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios.

⁵Ā'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn ixpālacata chuntza' tapuhuan nacālīmāpānūni'can ixcentaca'n. Makāstza' Moisés līchihuīna'nli huā'mā'. Xla' huanli:

Palh chā'tin mākentaxtūkō' ixlipō'ktu līmāpa'ksīn, xla' na'a'kapūtaxtu.

⁶Masqui Moisés huanli chuntza', quina'n Dios quincāmāpānūni'ni'ta'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ī'ni'yāuj Cristo. Ū'tza' māsu'yucan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n nac a'kapūn nalīmīn Cristo. ⁷Jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n jā tahui'lāna'ncha' nīnīn ē nalīmīn Cristo, ixpālacata xla' lacastālancuana'ni'tza'. ⁸¿Chī huan ixtachihuīn Dios?

Lacatzuna'j ka'lhī'ya' ixtachihuīn Dios, a'ntza' na minquilhni' ē na milīstacna'. Ū'tza' huā'mā' tachihuīn ixlīcāna' tū icmāsu'yu. ⁹Chuntza' palh huanāuj Jesús ū'tza' quiMāpa'ksīni'ca'n ē palh a'ka'ī'yāuj ixlīcāna' Dios mālacastālancuanīhl, chuntza' Dios naquīncāmākapūtaxtūyān. ¹⁰Palh a'ka'ī'yāuj Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē palh cāhuanīyāuj ā'makapitzīn a'ka'ī'yāuj, chuntza' Dios quīncāmākapūtaxtūyān.

¹¹Chuntza' ixlīcāna'. Ixtachihuīn Dios huan:

Xluca'n tī talīpāhuan xla', jā chu tlakaj catitalīpāhuanli ē jā catitamāxana'ni'lh.

¹² Lacxtim chī natalī'a'kapūtaxtu xluca'n tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Dios xmān chā'tin. Xla' cālakalhu'man ixlipō'ktuca'n tī tasqui'ni' Dios nacāmaktāya. ¹³ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixlipō'ktuca'n tī natasqui'ni' Māpa'ksīni' nata'a'kapūtaxtukō'.

¹⁴ ¿Chī tzē nālīsqui'ni' Cristo palh jāna'j a'ka'ī'? ¿Ē chī nali'a'ka'ī' palh jāna'j kexmata? ¿Ē chī lixexmata palh jā tī tī litā'chihuīna'n? ¹⁵ Nūn chā'tin tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh jā Dios namacā'nācha'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tze a'cxni' min chā'tin tī namāsu'yu xatze tachihuīn tū ixla' Dios.

¹⁶ Masqui cāmāsu'yuni'canī't xatze tachihuīn ixla' Jesucristo, ā'makapitzīn jā ta'a'ka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Isafas huanilh Dios:

QuiMāpa'ksīni', jā tī chā'tin a'ka'ī'cu'tun tū icmāsu'yu.

¹⁷ A'ka'ī'can xmān palh pūla kexmatcan ixtachihuīn Dios.

¹⁸ Quit iccākelhasqui'nīyān: ¿Ē ixlicāna' israelitas jā takexmatnī't xatze tachihuīn? Ixlicāna' takexmatnī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Calhāxcuhuālh taxtumā'lh ixtachihuīnca'n tī Dios cāmāca'ni't ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

¹⁹ Nā quit icuan: ¿Ē jā talakapasa huā'mā' israelitas? Moisés cāhuanilh israelitas chī Dios ixmāsu'yuni't:

Na'iccāsīcua'lanātlahua tī jā israelitas.

Ū'tza' nacālilakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālīmakasītzī'yān hui'xina'n ixpālacata tachi'xcuhui't tī jā taca'tzī.

²⁰ Nā Isafas tzej huanli chī Dios huanli:

Xluca'n chuhua'j taca'tzilhtza' tī jā ixquintaputza.

Cāmāsu'yuni'ca xluca'n quimpālacata xluca'n tī jā ixtakelha'squi'nīni'n tū quimpālacata.

²¹ Dios huampāl hixpālacata israelitas:

Lakaliyān xa'iccāta'sani' tachi'xcuhui't tī xalacxumpin ē jā ixquintakexmatni'cu'tun.

11

Makapitzīn israelitas cāmākapūtaxtūcanī'ttza'

¹ Hui'xina'n jā capuhua'ntit palh Dios cālakmaka'nkō'nī't israelitas. Quit israelita. Abraham quimpap. Quit ixquilhtzucut Benjamīn tī xala' makāstza' ixuanī't. ² Dios jā cālakmaka'ni't ixtachi'xcuhui't tī cālacsacī makāstza'. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Elías cālīmālacsu'yulh israelitas a'cxni' i'squi'ni'mā'lh Dios. ³ Xla' huanli:

QuiMāpa'ksīni' Dios, cāmāknikō'canī't ixlipō'ktuca'n mina'kchihuīna'nī'n.

Cāmāmakahuasikō'canī't ixlipō'ktu altares.

Ā'xmān quit iclatlā'huan.

Nā quimāknīcu'tuncan quit.

⁴ Dios kelhtīlh ē huanilh:

Ā'lakatojon mil chi'xcuhui'n jā quintamakxteknī'.

Xluca'n jā talaktaquilhpūtani't ídolo Baal.

⁵ Chuhua'j a'kspulamā'lh chu a'cxtim. Xmān makapitzīn israelitas ta'a'ka'ī'nī't. Dios cālacsacni't ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ⁶ Dios cālacsacī ē jā ixpālacata tū ixtatlahuanī't. Dios cātlahuanī'lh a'ktin talakalhu'mān. A'ktin talakalhu'mān jā hua'chi tatlaj. Dios ixcālakalhu'manī't ē ū'tza' cālīlacsacī.

⁷ Israelitas ixtaputza chī nacālīmāpānūni'can ixcuentaca'n. Jā lhūhua' xluca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n. Xluca'n ū'tunu'n tī Dios cālacsacni't. Ā'makapitzīn ā'chulā' lacxumpin tataxtulh. ⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hua'chi Dios cāmālhhtatilh ixpālacata xluca'n jā takexmatcu'tun tū ixlicāna'.

Hua'chi jā tze ixlakastapunca'n ē ixa'ka'xko'lhca'n ixpālacata jā takexmata tū cāhuanican ē tū talaktzī'n.

Nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā David huanli:

Tū talipāhuan xluca'n, ū'tza' nalitaxtu hua'chi a'ktin a'ksuj tū nacāpūchi'pacan.

Ē nalitaxtu hua'chi a'ktin chihuix tū natali'a'kche'kxla.

Dios nacāmakapātīnin.

¹⁰Natatalakatzī' ē chuntza' jā catitalacahuāna'lh.

Natapātīni'n hua'chi tī talē'n tzinca ixtacu'ca'ca'n.

Tī jā israelitas nā xluca'n nā tzē nacāmakapūtaxtūcan

¹¹Iccāhuaniyān hui'xina'n Dios jā cālakmaka'nī't israelitas pō'ktu quilhtamacuj. Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli. Chuntza' Dios cāmakapūtaxtūlh tī jā israelitas. Dios lacasqui'n palh israelitas natalakca'tzani' xluca'n tī jā israelitas ixpālacata xluca'n ix-tachi'xcuhui'ttza' Dios. Chuntza' israelitas nā nata'a'ka'ī'cu'tun. ¹²A'cxni' israelitas jā taxexmatni'cu'tunli Dios, chuntza' Dios cāsicua'lanātlahualh xluca'n tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natakexmatni'pala, Dios ā'chulā' nacāsicua'lanātlahua ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹³Chuhua'j na'iccāhuaniyān catūhuālh hui'xina'n tī jā israelitas. Dios quimacamaxquī'nī't na'iccāmāsu'yuni'yān xatze tachihuīn. Quit iclahuacu'tun tū quimacamaxquī'canī't. ¹⁴Quit iclacasqui'n quintā'israelitas natalaktzi'n chī Dios cāsicua'lanātlahuamā'lh ā'makapitzin ē ū'tza' natali'a'kapūtaxtucu'tun nā xluca'n. ¹⁵A'cxni' Dios cālakmaka'lh israelitas, ixamigo cātlahualh tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natatapa'ksini'pala Dios, hua'chi xluca'n natalacastālanacuana'mpala. ¹⁶Palh macsti'na'j tasquit tze ē chuntza' ixlipō'ktu nā tze. Palh ixtankēxē'k a'ktin qui'hui' tze, nā ixpekeni'n tze. Nā chuntza' israelitas. Quinapapana'ca'n quina'n israelitas ixtatapa'ksini' Dios, ē nā chuntza' ī'xū'nātā'natna'ca'n nā natatapa'ksini' Dios.

¹⁷Israelitas hua'chi ixpekeni'n a'ktin qui'hui'. Ixpekeni'n tū cācā'tayacani't, xluca'n hua'chi israelitas tī cālakmaka'lh Dios. Hui'xina'n tī jā israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekeni'n a'ktin qui'hui' tū a'cstun pu'n. Hua'chi cālāchā'mānūcani't ixpekeni'n qui'hui' tū a'cstun pu'n jā cācā'tayacani't. Ixpekeni'n tū cālāchā'mānūcani't talistaca ixtankēxē'k jā lāchā'mānūcani't. Nā chuntza' hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n a'cxtim chī israelitas. ¹⁸Hui'xina'n tī jā israelitas, jā ka'tla' calīmakca'tzītī ixpekeni'n tū cācā'tayacani't. ¿Ē jā ca'tziyā'tit ixtankēxē'k qui'hui' ū'tza' tū makastaca ixpekeni'n? Ixpekeni'n tū cālāchā'mānūcani't jāla makastaca ixtankēxē'k qui'hui'.

¹⁹Jā tze palh nahuanā'tit hui'xina'n tī jā israelitas: “Dios ixlacasqui'ni natapa'ksini'yāuj xla'. Ū'tza' cālīlakmaka'lh israelitas.” Huā'mā' hua'chi ixcācā'tayani'kō'lh ixpekeni'n qui'hui', ixpālacata cālāchā'mānūcu'tunli ā'makapitzin. ²⁰Jā chuntza'. Xluca'n jā ta'a'ka'ī'lh ē ū'tza' cālīlakmaka'lh Dios. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit ē ū'tza' Dios jā cālīlakmaka'nī'ta'n hui'xina'n. Ū'tza' jā ka'tla' calīmakca'tzītī. Tzej calatā'kchokotit. ²¹Dios cālakmaka'lh israelitas tī hua'chi ixpekeni'n tū ixa'nan xapūla. Dios nā tzē nacālakmaka'nān hui'xina'n tī hua'chi ixpekeni'n tū cālāchā'mānūcani't. ²²Chuntza' tasu'yu Dios lakalhu'manini'n ē nā nacāmakapātīnin xluca'n tī tatlahua tū jā tze. Cāmakapātīninli israelitas tī jā ta'a'ka'ī'lh. Hui'xina'n cālakalhu'manān lihuan a'ka'ī'yā'tit. Palh makxtekā'tit na'a'ka'ī'yā'tit, Dios nacālakmaka'nān chuntza' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī pekecā'yujū ixpekeni' qui'hui'. ²³Israelitas, palh nata'a'ka'ī'cu'tun, Dios nacālaktzī'mpala chī ixtachi'xcuhui't. Chuntza' hua'chi Dios cālāchā'mānūpala jā ixtayāna'ncha' xapūla. ²⁴Jā jicslihua' cālāchā'mānūpalacan ixpekeni'n tū ixcācā'tayacani'ttza'. Ā'chulā' jicslihua' cālāchā'mānūcan ixpekeni'n ā'makapitzin qui'hui'. Israelitas, xluca'n hua'chi ixpekeni'n qui'hui' tū ixa'nan xapūla.

Israelitas nata'a'ka'ī'ni' Cristo

²⁵Tā'timīn iclacasqui'n naca'tziyā'tit tū jāna'j lakapascan. Chuntza' a'cxni' naca'tziyā'tit huā'mā', jā ka'tla' nalimacka'tziyā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū iccāhuanicu'tunān: Ā'makapitzin israelitas lacxumpin ē jā taxexmatni' Dios. Namin quilhtamacuj natatalakpalī. A'cxni' nata'a'ka'ī' lhūhua' tī jā israelitas, israelitas nata'a'ka'ī' nā xluca'n. ²⁶Dios nacāmakapūtaxtūko' ixlipō'ktuca'n israelitas tī nata'a'ka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Makapūtaxtūnu' naminācha' nac Sión.

Nacāxapani' ixcuentaca'n israelitas, ī'xū'nātā'natna' Jacob.

²⁷ Quit na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n
ē chuntza' na'icmākentaxtū tū iccāhuanilh makāstza'.
Chuntza' huanli Dios.

²⁸ Israelitas jā ta'a'ka'i'cu'tunli xatze tachihuīn iخلا' Jesucristo, ē chuntza' talitax-
tulh ixta'laquichlaktzi' Dios. Xlaca'n jā takexmatni'cu'tun Jesucristo, chuntza' cā-
tamāca'tzīnīn hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāpāxqui'cus israelitas, ixpālacata makāstza'
ixcālacsacni't i'xū'nāpapna'ca'n natalitaxtu ixtachi'xcuhui't. ²⁹ Dios jā lakpalī ixtala-
capāstacni'. Ixlipō'ktuca'n tī cālacsacni't xla' nacāsīcua'lanātlahua. ³⁰ Israelitas jā
ta'a'ka'i'cu'tunli, ē chuntza' hui'xina'n cātamāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Masqui xapūla
hui'xina'n jā a'ka'i'tit, chuhua'j cālakalhu'manān Dios ē cāmākapūtaxtūni'ta'n. ³¹ Chuntza'
chī Dios cālakalhu'manān hui'xina'n, nā chuntza' nacālakalhu'man israelitas masqui
chuhua'j jāna'j ta'a'ka'i'. ³² Dios māsu'yuni't ixlipō'ktu tachi'xcuhui't taka'lhī ixcuen-
taca'n. Dios iccāmāsu'yuni'cu'tun chī cālakalhu'mankō' ixlipō'ktuca'n.

³³ Dios tzej lacapāstaca ē ca'tzikō' ixlipō'ktu. Quina'n jāla ca'tziyāuj chī ixtalacapāstacni'
ē tū tlaha. ³⁴ Jā tī chā'tin ca'tzi' chī lacpuhuan Dios. Jā tī chā'tin tzē namālacapāstaqui' Dios.
³⁵ Palh namaxqui'yāuj Dios catūhuālh, jāla catihuanui Dios quincāmaklacē'nān. ³⁶ Dios
tlahuakō'ni't ixlipō'ktu. Pō'ktu iخلا'. Camāka'tli'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

12

Ixlacasqui'nca natamacamāstā'ni'yāuj Dios

¹ Tā'timin, Dios quincālakalhu'mani'ta'n. Ū'tza' iccālīsqi'ni'yān catamacamāstā'ni'tit
Dios. Chuntza' hui'xina'n nalitaxtuyā'tit hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū hui'līcan nac
pūmacamāstā'n, masqui xalakahuancus hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān tū
līpāxuhua Dios. Chuntza' nalimakapāxui'yā'tit Dios. ² Jā calatā'kchokotit chī talatlā'huan
tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Catamakxtekni'tit Dios nalakpalī mintalacapāstacni'ca'n.
Chuntza' tzē naca'tziyā'tit tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit. Chuntza' tzē natlahua'yā'tit
tū tze ē tū nalīpāxuhua Dios.

³ Dios lakalhu'manī'nīn ē quimacamaxqui'lh na'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n. Ū'tza'
tzē na'iccālīhuanīyān huā'mā'. Jā ka'tla' tilīmakca'tziyā'tit. Calacapāstactit hui'xina'n, chī
Dios cāmaktāyayān na'a'ka'i'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ⁴ Quimacni'ca'n lhūhua' lātāstuca
masqui a'ktin macni'. Chā'tunu' xlaca'n xtum ixtascujūtca'n. ⁵ Nā chuntza' quina'n tī
a'ka'i'ni'yāuj Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n ē quilipō'ktuca'n chu chā'tin lītaxtuyāuj chī
Cristo. Ixlacasqui'nca chā'tunu' quina'n nalāmaktāyayāuj.

⁶ Chā'tunu' chī quina'n ka'lhīyauj quintascujūtca'n chuntza' chī Dios
quincāmāxqui'ni'ta'n chā'tunu'. Xlaca'n tī ixa'kchihuina'ni'n Dios, catamāsu'yulh
xmān tū Dios cāhuanī. ⁷ Tī tamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'i', tzej catatlahualh. Tī
tamāsu'yuni' ā'makapitzīn nā tzej catamāsu'yulh. ⁸ Tī tahuaniē'n ā'makapitzīn nā
tzej catatlahualh. Tī tamāstā' tumīn, jā catatampi'lhīni'lh. Tī xanapuxcu'nu' tā'timin,
catamākentaxtūlh tū cāmācamaxqui'cani't. Tī tamaktāya ā'makapitzīn tī talīpuhuan
catatlahualh nac cā'tapāxuhuan.

Ixlacasqui'nca lilacatejtīn natalatā'kchoko tī ta'a'ka'i'

⁹ Milipō'ktuca'n hui'xina'n tzej cacāpāxqui'tit ā'makapitzīn. Camāpānū'tit tū jā tze. Cat-
lahua'tit tū tze. ¹⁰ Calāpāxqui'tit ixpālacata hui'xina'n lītā'timin. Cacālakachi'xcuhui'tit
ā'makapitzīn ē jā cala'tit hua'chi xlaca'n tī xmān talacasqui'n nacālakachi'xcuhui'can.

¹¹ Tzej casujtīt ē jā tilhquititni'nā'tit. Catā'scujtīt quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac
cā'tapāxuhuan.

¹² Capāxua'tit ixpālacata ca'tziyā'tit Dios nacāsīcua'lanātlahuayān. Capātini'ntit masqui
nacā'a'kspulayān tū tze. Jā timakxtekā'tit na'orarayā'tit.

¹³ Palh tā'timin cāspūni' catūhuālh, cacāmaktāya'tit. Cacāmānū'tit na minchicca'n tī
taminācha' makat.

¹⁴ Casqui'ni'tit Dios nacāsīcua'lanātlahua xlaca'n tī cātaputzastālani'yān. Jā tisqui'nā'tit
tū nacā'a'kspula xlaca'n tū jā tze.

¹⁵ Cacātā' pāxuhua'tit xluca'n ti tapāxuhua. Cacātā' calhua'ntit ti tacalhuan.

¹⁶ Chu a'ktin talacapāstacni' naka'lhī'yā'tit. Jā ka'tla' timakca'tziyā'tit. Capāxqui'tit ti catihuāl hachi'xcuhui't. Jā tipuhua'nā'tit palh hui'xina'n ca'tziyā'tit ā'chulā'.

¹⁷ Palh chā'tin nacātlahuani'yān tū jā tze, hui'xina'n jā titlahua'ni'yā'tit tū jā tze. Calihui'li'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatinca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁸ Tzej naliputzayā'tit chí amigos nacālītā'la'yā'tit ā'makapitzin. ¹⁹ Tā'timin, jā ticātlahuani'yā'tit tū jā tze palh chuntza' hui'xina'n cātatlahuani'yān tū jā tze. Namakxtekā'tit xmān Dios nacāmakapātīnīn xluca'n. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Xmān quit tze na'iccāmakapātīnīn ti tatlahua tū jā tze.

Naquintaxokonu'ni' quit, huanli quiMāpa'ksīni'ca'n Dios.

²⁰ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh mintā'lāquichlaktzi' tzi'ncsa, catā'huā'ya'.

Palh kelhputi, cama'xqui' xcān.

Chuntza' xla' nalimāxana'n.

²¹ Jā titamakxtekā'tit nacāskāhui'yān tū jā tze. Catlahua'tit xmān tū tze ē chuntza' naliskāhui'yā'tit tū jā tze.

13

¹ Ixlacasqui'nca milipō'ktuca'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksīni'nī'n na mincā'lacchicni'ca'n. Dios cāhui'lini't natamāpa'ksīni'n xluca'n. Palh jā cahuāl h Dios icāmaxqui'lh limāpa'ksin, xluca'n jāla ixtamāpa'ksini'lh. ² Tī tatā'lāhuani māpa'ksīni'nī'n, xluca'n chuntza' tatā'lāhuani Dios. Xluca'n nataxokonu'ni' Dios. ³ Tī tatlahua tū tze, xluca'n jā catitajicua'ni'lh māpa'ksīni'nī'n. Xmān xluca'n ti tatlahua tū jā tze, xluca'n tajicua'ni' māpa'ksīni'nī'n. Palh hui'xina'n jā cājicua'ni'cu'tunā'tit māpa'ksīni'nī'n, līl catejtin nalatā'kchokoyā'tit ē chuntza' nacātalilaktzi'nān hui'xina'n lactze. ⁴ Māpa'ksīni'nī'n taka'lhī limāpa'ksin ixpālacata Dios cāmaxqui'ni't nacāmaktāyayān hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze, nacājicua'ni'yā'tit ixpālacata xluca'n tze nacātamakapātīnīnān. Dios cāmaxqui'ni't limāpa'ksin natamakapātīnīn xluca'n ti tatlahua tū jā tze. ⁵ Ū'tza' litalacasqui'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksīni'nī'n. Jā xmān ixpālacata xluca'n nacātamakapātīnīnān. Ixlacasqui'nca nacākexpa'tni'yā'tit ixpālacata ca'tziyā'tit chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit. ⁶ Nā ixlacasqui'nca naxokoyā'tit impuestos. Māpa'ksīni'nī'n tī tamākentaxtū ixtascujūtca'n, xluca'n chuntza' tatlahua tū Dios lacasqui'n.

⁷ Chuntza' caxokotit ixlipō'ktu tū laclīpinā'tit. Caxokonu'ntit tū cātasqui'ni'yān. Cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhui'tit ti tamāpa'ksīni'n. ⁸ Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzin, cacāxokonu'ni'tit. Calāpāxqui'tit. Tī tapāxqui' ā'makapitzin, chuntza' talimākentaxtū ixlīmāpa'ksin Dios. ⁹ Ixlīmāpa'ksin Dios chuntza' huan: Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilichihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.

Jā tilakca'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.

Hui'lh ā'a'ktin limāpa'ksin tū huan:

Chuntza' chí mina'cstu pāxqui'ca'na', nā chuntza' cacāpāxqui' ā'makapitzin.

Chā'tin ti tlahua huā'mā' limāpa'ksin, chuntza' mākentaxtū pō'ktu huā'mā' limāpa'ksin ē nā ā'makapitzin limāpa'ksin tū a'nān. ¹⁰ Palh chā'tin chi'xcu' pāxqui' ā'chā'tin, chuntza' jāla tlahuani' tū jā tze. Chuntza' ti tapāxqui' ā'makapitzin, chuntza' talimākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksin Dios.

¹¹ Ixlipō'ktu huā'mā' natlahua'yā'tit ixpālacata ca'tziyā'tit chuhua'j ā'chulā' ixlacasqui'nca naxepa'tni'yā'tit Dios. Skalalh natahui'la'yā'tit ixpālacata namin quilhtamacuj a'cxni' Cristo naquincālē'nān nac a'kapūn. Tzamā' quilhtamacuj jātza' makās chí puhuani'ta'uj xapūla. ¹² Palaj namin quilhtamacuj a'cxni' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chi xkakamā'lhntza'. Ū'tza' calimāxtekui natlahuayāuj tū jā tze. Jā catlahuāuj chí tatlahua ti xalani'n nac cā'puksua'. Catlahuāuj tū tze chuntza' chí ti xalani'n nac cā'xkaka.

¹³ Tzej nalatā'kchokoyāuj chī talacasqui'n. Jā tū natlahuayāuj tū nalimāxana'nāuj palh naquincātalaktzi'nān. Jā ticālīpāxuhuayāuj tī tatlahua tū jā tze. Jā tika'chīyāuj. Jā tika'lhīyāuj quintā'lāpāxqui'nca'n. Jā titlahuayāuj tū jā tze. Jā tilālisitzi'ni'yāuj. Jā tilakca'tzana'nāuj. ¹⁴ Calilatā'kchokotit chī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā catlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze.

14

Jā tze nacālīchihuīna'nāuj ā'makapitzin tā'timin

¹ Masqui makapitzin jāna'j tzej ta'a'ka'i' ixpālacata jāna'j tū taca'tzi, līpāxuhua cacāmamakaktini'ntit. Jā ticātā'lāhuani'yā'tit xlaca'n ixpālacata tū jāna'j tū taca'tzi. ² Ā'makapitzin tapuhuan tzē natahua' ixlīpō'ktu tū a'nān. Ā'makapitzin tī jāna'j tzej ta'a'ka'i', xlaca'n tapuhuan jā tze hua'can quinit. ³ Hui'xina'n tī hua'yā'tit ixlīpō'ktu tū a'nān, jā cālākmaka'ntit tī jā tahua' quinit. Hui'xina'n tī jā hua'yā'tit quinit, jā ticālīchihuīna'nā'tit xlaca'n tī tahua' quinit. Dios cāmaktini'nān milīpō'ktuca'n. ⁴ Jā quincuentaca'n chī scuja ixtasācua' ā'chā'tin chī'xcu'. Xmān tī māpa'ksi tzē nahuan chī scuja ixtasācua' palh tze o palh jā tze. Nā chuntza' tī tatapa'ksīni' Dios, xmān Dios ca'tzi chī talilatī'lāhuan. Dios cāmaktāya, ē chuntza' xlaca'n jā catitatomakahuasli.

⁵ Ā'makapitzin tā'timin talakachi'xcuhui' a'ktin quilhtamacuj. Ā'makapitzin tapuhuan ixlīpō'ktu quilhtamacuj chu a'ktin. Calacapāstactit chā'tunu' hui'xina'n tū xatze ē ū'tza' catlahua'tit. ⁶ Tī talakachi'xcuhui' a'ktin quilhtamacuj, xlaca'n ū'tza' talilakachi'xcuhui'cu'tun Dios. Nā tī tahua' quinit, xlaca'n ū'tza' talilakachi'xcuhui'cu'tun Dios ixpālacata tamaxqui' tapāxcatca'tzin Dios ixpālacata līhua't. Tī jā tahua' quinit, nā xlaca'n chuntza' talakachi'xcuhui'cu'tun Dios, ē nā tamaxqui' tapāxcatca'tzin Dios.

⁷ Lihuan hui'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj, jā tlahuayāuj xmān tū quina'n puhuanāuj. Jā nīyāuj a'cxni' quina'n nīcu'tunāuj. ⁸ Lihuan hui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtalacasqui'nīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Nīyāuj chuntza' a'cxni' ixtalacasqui'nīn. Masqui lakahuan-cus quina'n ē masqui xanintza', tapa'ksīni'yāuj Cristo. ⁹ Cristo nilh ē nā lacastālan-cuana'nli. Chuntza' tzē nacāmāpa'ksi xlaca'n tī xalakahuancus ē nā tī tanīni'ttza'.

¹⁰ Chuntza' jā tze palh chā'tin nacālīchihuīna'n ā'makapitzin tā'timin. Jā tze palh chā'tin nacālākmaka'n ā'makapitzin tā'timin. Quilīpō'ktuca'n nachā'nāuj na ixlacatin Cristo ē xla' ū'tza' tī naquincāputzāna'nīyān. ¹¹ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: QuiMāpa'ksīni'ca'n huan: Ixlīcāna' tū icuan. Ixlīpō'ktuca'n naquintatatzokostani'kō'.

Ē naquintahuani quit Dios.

¹² Chuntza' quilīpō'ktuca'n nakelhtiyāuj Dios tū tlahuani'ta'uj.

Jā tze namāmakahuasīyāuj ā'chā'tin quintā'tinca'n

¹³ Chuntza' jātza' calālē'ksa'ntit. Xatze calihui'li'tit jā natlahua'yā'tit tū nalīta-makahuasa ā'chā'tin. ¹⁴ Quit ictapa'ksīni' Māpa'ksīni' Jesús, ē quit tzej icca'tzi ixlīpō'ktu līhua't pō'ktu tze. Masqui chuntza' icpuhuan, quit icuan ā'chā'tin tlahua tū jā tze palh hua' quinit, masqui lacpuhuan jā tze na ixlacatin Dios. ¹⁵ Hui'xina'n jā cahua'tit quinit palh ū'tza' nalimāmakchuyi'yā'tit chā'tin quintā'tinca'n, ixpālacata xla' napuhuan jā tze tū tlahua'yā'tit. Palh pāxqui'yā'tit quintā'tinca'n, xatze jā natlahua'yā'tit tū xla' napuhuan jā tze. Cristo nilh ixpālacata, ē jā xmān mimpālacataca'n. Ū'tza' jā tilihua'yā'tit hui'xina'n tū nalītalakspi'ta ā'chā'tin na ixtej Dios. ¹⁶ Masqui hui'xina'n ca'tziyā'tit pō'ktu tze tū tlahua'yā'tit, jā catlahua'tit tū ā'makapitzin tahuan jā tze. ¹⁷ Quina'n tapa'ksīni'yāuj Dios, jā ā'chulā' lacapāstacāuj tū hua'can. Tū ā'chulā' talacasqui'n ū'tza' huā'mā': Lilacatejtin nalatā'kchokoyāuj ē tze nalatahui'layāuj ē naka'lhīyāuj tapāxuhuan ixpālacata Espīritu Santo quincātā'lahui'lān. ¹⁸ Tī chuntza' takexmatni' Cristo, chuntza' talīmakapāxui Dios ē nahuancan tzej talatā'huan.

¹⁹ Lacatancs natahui'layāuj. Nalāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nakexmatni'yāuj Dios. ²⁰ Jā nalactlahua'yā'tit tū Dios tlahualh. Palhāsā' chuntza' tlahua'yā'tit a'cxni' hua'yā'tit tū tahuan ā'makapitzin jā tze. Ixlīpō'ktu līhua't tze na ixlacatin Dios. Tzē nahua'yāuj

ixlipō'ktu. Jāla x̄mān nahua'yāuj tū nalīmāmakahuasiyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²¹Xatze jā nahua'yāuj quinit ē jā nahua'yāuj vino, ē jā natlahuayāuj tū nalīmāmakahuasiyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²²Palh chā'tin chī hui'xina'n lacpuhuan palh tze na ixlacatin Dios nahua' ixlipō'ktu tū a'nan, xla' tze'k caca'tzilh. Lipāxuhua tahuilāna'lh tī taca'tzi tzej talatlā'huan chuntza' chī Dios lacasqui'n. ²³Tī tahuua' quinit, masqui tapuhuan jā tze hua'can, ē chuntza' xlaca'n tatlahua tū jā tze. Palh chā'tin chī'xcu' tlahua tū xla' lacpuhuan jā tze na ixlacatin Dios, chuntza' tlahua tū jā tze.

15

Ixlacasqui'nca natlahuayāuj tū natalipāxuhua ā'makapitzin tā'timīn

¹Quina'n tī tzejtza' a'ka'i'yāuj, nacāmaktāyayāuj tā'timīn tī jāna'j taca'tzikō'. Jā x̄mān napuhuanāuj tū quina'n lacasqui'nāuj. ²Quina'n natlahuayāuj tū natalipāxuhua ā'makapitzin quintā'timīnca'n ē chuntza' nacāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nata'a'ka'i'. ³Nūn Cristo jā ixtlahua x̄mān tū ixlacasqui'n. Ū'tza' lipātini'lh. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanica Dios:

Ti talakmaka'nān hui'x, nā quit quintalakmaka'n.

⁴Ixlipō'ktu tū tzo'kca makāstza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'yuni'yān tū Dios lacasqui'n naca'tziyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xamāka'tli'yān. Quincāmaktāyayān natāyani'yāuj tū quincā'a'kspulayān. Quincāmāca'tziniyān na'a'nāuj nac a'kapūn. ⁵Dios ū'tza' tī quincāmāko'xamāka'tli'yān ē quincāmaktāyayān natāyani'yāuj. Dios cacāmaktāyan hui'xina'n a'ktin nala mintalacapāstacni'ca'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo Jesús. ⁶Chuntza' milipō'ktuca'n tze kēxtim namakapāxūi'yā'tit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Xatze tachihuīn cāmāca'tzīnīca tī jā israelitas

⁷Hui'xina'n calālakti'ntit hua'chi litā'timīn ixpālacata tapa'ksini'yā'tit Cristo. Chuntza' nalakachi'xcuhui'can Dios. ⁸Jesucristo a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj, ixcāmāsu'yuni' israelitas Dios mākentaxtū tū huan. Chuntza' māsu'yulh Cristo, ixpālacata xla' mākentaxtūlh tū Dios ixcāhuanini't makāstza' quinapapana'ca'n. Chuntza' litasu'yu Dios mākentaxtū tū huan. ⁹Nā Cristo ixlacasqui'n natatapa'ksini' Dios nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā xlaca'n natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanica Dios:

Quit na'icmāka'tli'yān na ixpu'nanca'n tī jā israelitas.

Na'icpixtli' chī milika'tla'.

¹⁰Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Cacātā'pāxua'tit ixtachi'xcuhui't Dios, hui'xina'n tī jā israelitas.

¹¹Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Camāka'tli'tit Māpa'ksini' milipō'ktuca'n tī jā israelitas.

Catamāka'tli'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹²Nā tatzo'kni' jā Isaiās huan:

Namin chā'tin i'xū'nātā'nat Isaf.

Xla' nacāmāpa'ksi tī jā israelitas.

Xlaca'n nata'a'ka'i' chī nacāmākapūtaxtū.

¹³Dios ū'tza' tī quincāmāca'tziniyān xla' naquincāmākapūtaxtūyān. Hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios. Dios ā'chulā' cacāmāxqui'n tapāxuhuan ē tzej calatapa'tit. Espiritu Santo cacāmāca'tzini'n chī Dios namākentaxtū tū huanit.

¹⁴Quit tzej icca'tzi, tā'timīn, hui'xina'n tzej lihui'lā'na'ntit na ixlacatin Dios ē tzejtza' ca'tziyā'tit ixtachihuīn Dios. Nā tze nalāmāsu'yuni'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ¹⁵Xmān xa'iccāmāpāstaquīcunā hui'xina'n tū ictzo'kni't. Dios quimacamāxqui'lh huā'mā' tascujūt. Ū'tza' quit jā iclijicua'n na'iccātzo'knuni'yān tū lacatejtin. ¹⁶Dios quilacsaci' na'ictā'scuja Jesucristo. Quimacamāxqui'lh na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuīn. Ā'makapitzin ta'a'ka'i'nī't. Espiritu Santo cālīmāxtulh ixtachi'xcuhui't Dios. Xlaca'n hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū icmaxqui' Dios. Dios chuntza' lipāxuhua.

¹⁷ Quit icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Cristo Jesús, ixpālacata quimaktāyani't ē na'icmākentaxtū tū Dios quimacamaxqui'lh. ¹⁸ Quit na'iccāhuanīyān xmān tū Cristo quimaktāyalh na'ictlahua. Quit iccāmāsu'yuni'lh tī jā israelitas. Chuhua'j xlaca'n tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁹ Ixli'tli'hui'qui Espīritu Santo ixli'tlahuacan lī'a'cnīn. Chuhua'j icmākentaxtūnī't tū Dios quimacamaxqui'lh. Iccāmāsu'yuni'nī't xalanī'n nac Jerusalén xatze tachihuīn ixpālacata Cristo. Calhāxcuhuālīh icmāsu'yuni't hasta nac Ilírīco. ²⁰ Quit xa'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jāna'j ixtaca'tzī tū i'xla' Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit ixpālacata xa'icmāsu'yucu'tun jā jāna'j ixmāsu'yucan. ²¹ Chuntza' ictlahuamā'lh chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Tī jāna'j cāmāsu'yuni'can chī xla', nataca'tzī xlaca'n. Tī jāna'j takexmata, natakexmata xlaca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

²² Quit xa'icmāsu'yutlā'huan, ē ū'tza' jāla xa'iccālīlaka'nāchā'n, masqui maklhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. ²³ Chuhua'j na'ica'nācha'. Jātza' la jā icmāsu'yu huā'tzā', ē lhūhua'tza' cā'ta xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. ²⁴ A'cxni' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān iccātā'chihuīna'ncu'tunān macstī'na'j. Iclacasqui'n naquilāmaktāyayāj ē chuntza' tzē na'ica'mpalacha'. ²⁵ Pūla na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macstī'na'j tumīn tā'timīn xalanī'n a'ntza'. ²⁶ Tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya, xlaca'n tamāstā'nī't tumīn, ē tamacā'ni'cu'tun tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén tī lacpobres. ²⁷ Huā'mā' ū'tza' tū tatlahuacu'tunli xlaca'n xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya. Chuntza' tī jā israelitas tamaktāyacu'tun tī israelitas. Chuntza' tze ixpālacata israelitas tamāca'tzīnīnī't chī natalī'a'kapūtaxtu. Chuhua'j, tī jā israelitas tze natamaxqui' tū taka'lhī. ²⁸ Quit, a'cxni' na'icmāstā' huā'mā' tumīn, quit na'ica'n nac España ē na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. ²⁹ A'cxni' na'iccālākchā'nān quit icca'tzī Cristo nacāsīcua'lanātlahuayān ixpālacata tū Cristo quimacamaxqui' na'iccāhuanīyān.

³⁰ Chuhua'j tā'timīn, hui'xina'n nā tapa'ksini'yā'tit Cristo, ē Espīritu Santo quincāmaktāyayān nalāpāxqui'yāj. Chuhua'j iccāsqui'ni'yān naquilāmaktāyayāj nac oración. ³¹ Casqui'ni'tit Dios caquimaktaka'lhli ē jā tū naquintatlahuani' xalanī'n nac Judea tī jā ta'a'ka'ī'. Nā casqui'ni'tit Dios caquintamaktilh tumīn tū na'iccālē'ni' tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén. ³² Chuntza', palh Dios lacasqui'n, quit na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclipāxuhua. Chuntza' nalālīmāko'xamāka'tlī'yāj. ³³ Chuhua'j Dios cacātā'tahui'lan milipō'ktuca'n. Xla' ū'tza' tī quincāmāxqui'yān tze latamat. Amén.

16

Pablo cāmācā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Iccālākmācā'nāchā'n hui'xina'n quīntā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xlaca'n tī tatapa'ksini' Cristo nac Cēncrea. ² A'cxni' xla' nacālākchā'nān, calaktzī'ntit chī mintā'tinca'n. Chuntza' ixli'tlahuatca'n tī ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. Calīmaktāya'tit tū xla' namaclacasqui'n. Xla' lhūhua' tī cāmaktāyani't. Nā quit quimaktāyani't.

³ Casaludarlī'tit Priscila ē Aquila. Xlaca'n tamāsu'yu chī Cristo Jesús, chuntza' chī quit. ⁴ Xlaca'n cā'a'kspulalh tū lijicua' a'cxni' quintamaktāyalh. Ū'tza' iccālīmāxqui' tapāxcatca'tzīn. Nā tamāstā' tapāxcatca'tzīn ixlipō'ktuca'n tī jā israelitas tī tatapa'ksini' Cristo. ⁵ Nā iccāmācā'ni' saludos tā'timīn tī tatakēstoka na ixchicca'n Priscila ē Aquila. Nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' quinamigo ē icpāxqui'. Xla' ū'tza' tī xapūla a'ka'ī'ni'lh Cristo nac Acaya. ⁶ Nā icmacā'ni' saludos María. Xla' scujni't mimpālacatataca'n. ⁷ Nā iccāmācā'ni' saludos quīntā'israelitas tī Andrónico ē Junias. Ū'tunu'n xa'iccātā'chī'nī't. Apóstoles nā talakachi'xcuhui' xlaca'n. Nā xlaca'n ixta'a'ka'ī'ni'nī'ttza' Cristo xapūla a'cxni' quit jāna'j xa'ica'ka'ī'.

⁸ Nā icmacā'ni' saludos Amplias. Icpāxqui' ixpālacata xla' nā a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksini'ca'n. ⁹ Nā icmacā'ni' saludos Urbano tī quīncāmaktāyayān quīna'n tī tā'scujāj Cristo. Nā icmacā'ni' saludos Estaquis tī icpāxqui'. ¹⁰ Nā icmacā'ni' saludos Apeles. Tasu'yu xla' tzej a'ka'ī'ni' Cristo. Nā iccāmācā'ni' saludos tī tahui'lāna'ncha' na ixchic Aristóbulo. ¹¹ Nā icmacā'ni' saludos quīntā'israelita Herodiōn ē nā xalanī'n na ixchic

Narciso ti ta'a'ka'i'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹² Nā iccāmacā'ni' saludos Trifena ē Trifosa. Xlaca'n tatā'scuja quiMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos Pérsida ti pāxqui'can. Huā'mā' puscāt tā'scujni't quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹³ Nā icmacā'ni' saludos Rufo. Tasu'yu xla'tzej a'ka'i'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos ixtzi' Rufo, ti hua'chi quintzi' icca'tzini'. ¹⁴ Nā iccāmacā'ni' saludos Asíncrito ē Flegonte ē Hermas ē Patrobas ē Hermes ē nā tā'timīn ti tatā'hui'lāna'ncha'. ¹⁵ Nā iccāmacā'ni' saludos Filólogo ē Julia ē Nereo ē nā ixtā'tin xapuscāt ē Olimpas ē ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuhui't Dios ti tatā'hui'lāna'ncha'.

¹⁶ Calāsāludarlitit ixpālacata lāpāxqui'yā'tit. Xalanī'n calhāxcuhualh ti ta'a'ka'i', xlaca'n cātamacā'ni'yān saludos.

¹⁷ Tā'timīn, iccāsqi'ni'yān hui'xina'n naca'tziyā'tit ti tataxtumli ē chuhua'j tamāsu'yu tū jā tze ē jā chuntza' chī cātamāsu'yuni'ni'ta'n xapūla. Cacātapekpānūni'tit xlaca'n.

¹⁸ Xlaca'n jā tatā'scujmā'nalh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Tasu'yu hua'chi tze tū tahuan ē hua'chi tzhēhuanit' ixtachihuīnca'n. Xmān ta'a'kskāhui' ti ta'a'ka'i' tū cāhuanican. ¹⁹ Calhāxcuhualh ca'tzicantza' chī hui'xina'n a'ka'i'yā'tit xatze tachihuīn ixta' Cristo. Huā'mā' iclipāxuhua. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzejtza' naca'tziyā'tit chī natlahua'yā'tit tū tze. Iclacasqui'n jā tīpuhua'nā'tit natlahua'yā'tit tū jā tze. ²⁰ Dios ti quincāmaxqui'yān tze latamat. Dios palaj naskāhui' skāhui'ni' chī cāscujni'cu'tunān hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n.

²¹ Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Timoteo ti quintā'scuja, ē nā quintā'israelitas Lucio ē Jasón ē Sosípater.

²² Quit, Tercio, quimātzo'knica huā'mā' carta. Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n ti a'ka'i'yā'tit chī quit.

²³ Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Gayo. Quit Pablo icmaklahui' na ixchic. Nā ā'tzā' tatakēs-toka ti ta'a'ka'i'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos Erasto ti tesoroero huā'mā' cā'lacchicni'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos quintā'tinca'n Cuarto.

²⁴ Cacāsicua'lanātlahuachā'n milipō'ktuca'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Pablo ixmāka'tli' Dios

²⁵ Chuhua'j camāka'tli'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayān tzej na'a'ka'i'yā'tit chī xatze tachihuīn tū icmāsu'yu, ē tū ixta' Jesucristo. Xatze tachihuīn, xapūla jā ti chā'tin ixca'tzi. Chuhua'j Dios quincāmāca'tzinini'ta'n. ²⁶ Chuhua'j māsuyucan. Nā chuntza' māsuyucan nā ixtachihuīn Dios jā huanican profetas. Dios limāpa'ksīni'llh nacāmāca'tzīnikō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixpālacata Dios lacasqui'n nata'a'ka'i'ni' ē natakexmatni' Dios. Dios ū'tza' ti hui'llh pō'ktu quilhtamacuj.

²⁷ Xmān Dios ca'tzikō' ixlipō'ktu. Calakachi'xcuhui'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Jesucristo. Amén.

1 Corintios

Pablo cātzo'knuni'lh xalani'n nac Corinto tī ixta'a'ka'i'ni' Cristo

¹ Quit Pablo, ē quilacsacni't Jesucristo ixapóstol na'icuan chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Ictzo'knumā'lh ē nā quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' hui'lh huā'tza'. ² Huā'mā' carta iccāmacā'ni'yāchān milipō'ktuca'n tī a'ka'i'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios ē xalani'n nac Corinto. Iccāzo'knuni'yān hui'xina'n tī cāsicua'lanātlahuani'ta'n Cristo Jesús. Xla' cālacsacni'ta'n ē ixla' Dios huani'ta'ntittza' ē ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' xala' calhahualh nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n talaktaquilhpūta Dios ē ixlakaliyān tasqui'ni' cacāmaktāyalh chī hui'xina'n nā squi'ni'yā'tit. ³ Dios quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacālakalhu'mani'. Tzej calatapā'tit.

Pablo māsā'lh tapāxcatca'tzīn ixpālacata Cristo cāsicua'lanātlahuall

⁴ Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui' tapāxcatca'tzīn quinDios mimpālacataca'n. Dios cāmaxqui'ni'ta'n talakalhu'mān ē ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān cāmaxqui'n ixpālacata tapa'ksini'ya'tit Cristo Jesús. ⁵ Hui'xina'n tapa'ksini'ya'tit Cristo, ē ū'tza' Dios lhūhua' cālimāscā'tiyān. Chuntza' tzej kexpatā'tit ē chuntza' nacālimāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzīn. ⁶ Ixlipō'ktu huā'mā' Dios cātlahuani'n ixpālacata cuenta tlahua'tit ē a'ka'i'tit tū iccāmāsu'yuni'n tū ixla' Cristo. ⁷ Nā chuntza' hui'xina'n jā tū cāmakasputān chī Dios quincāsicua'lanātlahuayān lihuān ka'lh'i'pā'na'ntit quilhtamacuj tū napūmin quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ⁸ Nā xla' nacāmaktāyayān hasta a'cxni' naspūta cā'quilhtamacuj ē chuntza' jā tū na'a'nan tū nacātalimālacsu'yuyān a'cxni' nacāputzāna'ni' Jesucristo. ⁹ Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū mālacnū ē xla' cālacsacni'ta'n ē chuntza' chā'tin nalitaxtuyā'tit Jesucristo, i'Ska'ta' Dios, tī quiMāpa'ksini'ca'n.

Tī ixta'a'ka'i' tatalacpitzīlh

¹⁰ Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān ixpālacata ixlītl'i'huī'qui Jesucristo ē iccāsqui'ni'yān talakalhu'mān milacxtimca'n nahua'nā'tit ē jā titalacpitziyā'tit. Caka'lh'i'tit a'ktin mintalacapāstacni'ca'n milipō'ktuca'n ē a'ktin mintapuhuatca'n. ¹¹ Tachilh huā'tza' tī xalani'n na ixchic Cloé. Xlaca'n quintamāca'tzīnīlh hui'xina'n laquilhni'yā'tit. ¹² Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n jā lacxtim hua'nā'tit. Makapitzīn tahuān: “Quit icstālani' Pablo.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Apolos.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Pedro.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Cristo.” ¹³ ¿Ē tapāpitzīn't Cristo? ¿Ē quit icnīlh nac cruz mimpālacataca'n? ¿Ē quit iccāmā'kpaxīn naquilālistālani'yāuj? ¹⁴ Icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios jā iccāmā'kpaxīlh nūn chā'tin tī hui'xina'n, xmān Crispo ē Gayo. ¹⁵ Chuntza' jā tī chā'tin tzē nahuan quit iccāmā'kpaxīlh naquintastālani'lh. ¹⁶ Nā iccāmā'kpaxīlh xalani'n na ixchic Estéfanos. Jā icca'tzi palh icmā'kpaxīnī't ā'chā'tin. ¹⁷ Cristo jā quimacamini't na'icmā'kpaxīnī'n. Quimacamīlh na'iclimāsu'yu ixtachihuīn Dios. Jā iclimāsu'yu xalaka'tla' tachihuīn. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmaka'lh Cristo tī pātini'lh nac cruz.

Cristo litasu'yu ixlītl'i'huī'qui Dios

¹⁸ Tī ta'a'mā'nalh nac pūpātīn ixpālacata jā ta'a'ka'i'ni' Dios, xlaca'n tapuhan jā ixlacasqui'nca namāsu'yucan Cristo nīlh nac cruz. Quina'n tī Cristo quincāmākapitaxtūnī'ta'ntza' puhuanāuj tū māsuyucan chī linīlh Cristo nac cruz, ū'tza' ixlītl'i'huī'qui Dios. ¹⁹ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Na'icmālakspūtū ixlipō'ktu tū taca'tzi xalaka'tla' chī'xcuui'n. Ū'tza' jā tū ixtapalh.

Na'iccāmāpānūnī' pō'ktu ixlīskalalhca'n tī ā'chulā' taca'tzi.

²⁰ Chuhua'j ¿chī natalitaxtu tī lākskalalhna' ē makelhtahua'kē'ni'ni'n? ¿Chī natalila tī tzē talichihuīna'n catūhuālh? ¿Ē jā tamāxana'n na ixlācatīn Dios? Dios ā'chulā' ca'tzi. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n xalani'n na cā'quilhtamacuj hua'chi tachuyā na ixlācatīn Dios. ²¹ Masqui skalalh tachi'xcuui't, jāla chuntza' talīlakapasa Dios. Xla'

já makxteka chuntza' nalinakapascan. Xla' lihui'lilh cāmakapūtaxtū ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'nī' ixtachihuīn tū icmāsu'yumā'nauj masqui ā'makapitzīn tahuān tachuyā.

²² Israelitas talacasqui'n catatlahualh a'ktin tū li'a'cnican ū'tunu'n tī tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. Tī jā israelitas taputza tī ā'chulā' taca'tzī. Palh jā chuntza', jā ta'a'ka'ī'nī'cu'tun ixtachihuīn Dios. ²³ Quina'n icmāsu'yuyāuj chī Cristo nilh nac cruz. Ū'tza' cālīmāmakchuyilh israelitas ixpālacata jā takexmatcu'tun. Xlaca'n tī jā israelitas tapuhuan tachuyā. ²⁴ Tī Dios cālacsacli ē xlaca'n ta'a'ka'ī', masqui israelitas ē masqui jā israelitas, taca'tzī Cristo ka'lhī ixlitli'hui'qui Dios ē ixtalacapāstacni' Dios. ²⁵ Ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n jāla catitamālakhā'nilh ixtalacapāstacni' Dios. Chī'xcuhui'n tapuhuan Dios hua'chi jā ixka'lhī ixlitli'hui'qui chī Cristo nilh nac cruz. Dios ā'chulā' māpa'ksini'n ē jā chī'xcuhui'n. ²⁶ Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, tā'timin. Na milacpu'na'i'tātca'n hui'xina'n tī Dios cālacsacni' jā lhūhua' tī xalaksalalhna' ixtahuani't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh. Jā lhūhua' ixtahui'lanalh tī māpa'ksini'nī'n ixtahuani't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh ē jā lhūhua' ixtahui'lanalh tī laka'tla'n chī'xcuhui'n ixtahuani't. ²⁷ Dios cālacsacli tī xla' cālacasqui'n masqui puhuanan jā taca'tzī. Cālacsacli nacālīmāmāxani' tī ā'chulā' taca'tzī. Dios cālacsacli tī puhuanan jā lactli'hui'qui nacālīmāmāxani' tī xalactli'hui'quin. ²⁸ Dios cālacsacli tī cāpuhuanican xlaca'n jā laka'tla'n chī'xcuhui'n ē tī cālakhmaka'ncani't hua'chi jā tū ixtapalhca'n ē chuntza' tzē natalīmālaksputū tū cāpuhuanican ixlacasqui'nca. ²⁹ Nā chuntza' jā tī chā'tin tzē ka'tla' nalimakca'tzī na ixlacatīn Dios. ³⁰ Hui'xina'n tapa'ksini'ya'tit Cristo Jesús xmān ixlitli'hui'qui Dios. Ū'tza' quincālīmāsu'yuni'n ixtalacasqui'nīn. Dios quincālaktzī'nān lactze quina'n. Dios quincāmāpānūni'n quincuentaca'n ē ū'tza' quincālīmākapūtaxtuyā. ³¹ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Tī ka'tla' makca'tzī, ka'tla' calimakca'tzilh tū quincātlahuani'nī'ta'n Māpa'ksini'.

2

Māsu'yuca chī lixtokohua'ca'ca Cristo

¹ Chuntza' a'cxni' pūla icchā'lh ē iccāta'chihuīna'n, jā iccāmāsu'yuni'n hua'chi chā'tin xaka'tla' a'kchihuīna'. Jā ka'tla' quintachihuīn ē nūn lhūhua' quintalacapāstacni', a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'qām tū ixlicāna' ixa' Dios ē tū jā ixtasu'yu hasta chuhualj. ² Quit iclihui'lilh jā tū yimaca'tzī, xmān Jesucristo tī maknica nac cruz. ³ Quit hua'chi jā tli'hui'qui xa'icuanī't a'cxni' xa'iccātā'hui'lān ē xa'icjicua'n ē xa'icxpipi. ⁴ Quintachihuīn ē chī xa'iccāmāscā'tiyān jā chī ixa' xaka'tla' a'kchihuīna' tī ā'chulā' ca'tzī. Palh chuntza' cahuālh xa'iccāmāscā'tin, jā ixtitasu'yulh chī ī'scujmā'lh Espiritu Santo ē ixlitli'hui'qui Dios. Espiritu Santo quimāsu'yuni'lh tachihuīn ē iclichihuīna'nli ixlitli'hui'qui. ⁵ Chuntza' jā nali'a'ka'iyā'tit ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n. Xmān nali'a'ka'iyā'tit ixlitli'hui'qui Dios.

Dios cālīmāsu'yuni' tachi'xcuhui't Espiritu Santo

⁶ Na ixlacpu'na'i'tātca'n tī tzej takexmata ixtachihuīn Dios, tasu'yu chī icca'tzī. Quintalacapāstacni' jā chuntza' chī ixlaca'n xanapuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n natalaksputa. ⁷ Iclichihuīna'nāuj ixtalacapāstacni' Dios tū jāna'j ixca'tzīcan. Talacapāstacni' ū'tza' huā'mā': A'cxni' jāna'j tū ixa'nan cā'quilhtamacuj, xmān ixtalacapāstacni' Dios ixuani't naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilaksputli. ⁸ Jā tī chā'tin māpa'ksini'n xala' nac cā'quilhtamacuj takexmatni't huā'mā' tū jāna'j ixca'tzīcan. Palh ixtakexmatli cahuālh, jā maktin ixtaxtokohua'ca'lh Māpa'ksini' tī ā'chulā' xaka'tla'. ⁹ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Jā tī chā'tin laktzī'nī't
ē jā tī chā'tin kexmatni't

ē jā tī chā'tin puhuanī't tū Dios cāxui'līnī't ixpālacataca'n tī tapāxqui'.

¹⁰ Dios ixlicāna' quincālīmāsu'yuni'n Espiritu Santo ē jā tū mātze'kni'canī't Espiritu. Xla' ca'tzī hasta ixtalacapāstacni' Dios ē chī lihui'lh Dios.

¹¹ ¿Tichu ca'tzī tū lacpuhan chā'tin chī'xcu'? Xmān ixlīmān ca'tzī. Chuntza' jā tī chā'tin tzē ca'tzī ixtalacapāstacni' Dios; xmān ixEspiritu Dios cā'tzī. ¹² Dios quincāmāxqui'nī'ta'n

Espíritu tī iخلا' Dios ē jā iخلا'n chi'xcuhui'n. Chuntza' tzē nakexmatāuj chī Dios quincālakalhu'manān ē quincāmaxqui'yān talacapāstacni'. ¹³Jā icmāsu'yuyāuj chuntza' chī tamāsu'yu tachi'xcuhui't masqui taca'tzī catūhuālh. Quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espiritu. Chuntza' iccāmāsu'yuni'yāuj xlaça'n tī taka'lhī Espiritu Santo ē xlaça'n takexmata tū iخلا' Dios.

¹⁴Chā'tin chi'xcu' tī jā ka'lhī xasāsti' ixlamat xman lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jāla maktini'n tū māsu'yu Espiritu Santo. Lacpuhuan hua'chi tachuyā. Jāla kexmata ixpālacata xman Espiritu Santo likexmatcan. ¹⁵Espiritu Santo cātanūni'nī'ttza' chi'xcu'hui'n tī iخلا' Dios ē chuntza' talikexmata tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. Chi'xcu' tī jā ka'lhī xasāsti' ixlamat jāla ca'tzī chī litalakpalī tī ka'lhī xasāsti' ixlamat. ¹⁶Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¿Tīchu lakapasni't ixtalacapāstacni' Māpa'ksini' Dios?

¿Tīchu tzē namāsu'yuni' tū natlahua?

Quina'n iclacapāstacnāuj chī Cristo lacasqui'n.

3

Chī ixlamatca'n tī tatā'scuja Dios

¹Chuntza', tā'timīn, jāla iccāhuanin chī xa'iccāhuani xlaça'n tī takexmata Espiritu Santo. Ixlacasqui'nca hui'xina'n na'iccāhuaniyān chī tatzucumā'nalhcus ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē tī tatlahuamā'nalhcus tū xman xlaça'n talacasqui'n. Hui'xina'n hua'chi lacstīn. ²Nā hua'chi ska'ta' jāna'j la laktzaka quini't ē xman hua' ixtzi'qui', chuntza' jāla iccāmāsu'yuni'n tū jicslīhua' nakexpatatit. Jāla catisca'ttit. Nūn chuhua'j jā iccāmāsu'yuni'yān tū jicslīhua' nakexpatatit. ³Lacapāstacna'nā'titcus hua'chi tī jāna'j ta'a'ka'ī'. Palh laquilhnīpā'na'ntitcus ē lasitzi'ni'yā'tit ē laquiclhaktzi'nā'titcus, tasu'yu tlahua'yā'titcus tū xman mintapāxuhuānca'n. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴Makapitzin chī hui'xina'n tahuān: “Quit icstālanī' Pablo.” Ā'makapitzin tahuāmpala: “Quit icstālanī' Apolos.” A'cxni' chuntza' hua'nātit tapāpitzipā'nantit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

⁵A'cxni' iccāmāsu'yuni'n, jā iccāmāsu'yuni'n naquilāstālanī'yāuj. Apolos jā cāmāsu'yuni'n nastālanī'yā'tit xla'. Quina'n xman ī'scujnu'ni'n Dios. Quit iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios ē huixina'n a'ka'ī'tit. Chā'tunu' quina'n ictlahuāuj quintascujūta'n tū Dios quincāmaxqui'n. ⁶Quit iczczuculh iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios. Ā'listān milh Apolos. Nā xla' māsu'yupālh ixtachihuīn Dios. Dios iccāmā'a'ka'ī'nīmā'n. Ū'tza' hua'chi quit iccha'nli ixtachihuīn Dios ē Apolos mu'nulh ē Dios makastacli ē tahuā'ca'lh huā'mā' tacha'nān. ⁷Chuntza' tī cha'nli ē tī mu'nulh, xlaça'n chu lacxtim ixpālacata xman Dios ū'tza' maxqui' ī'scatat. ⁸Tī cha'n ē tī mu'nu lacxtim ī'scujnu'ni'n. Chā'tunu' namaktini'n ixtatlaj chuntza' chī scujli. ⁹Chuntza' quina'n ī'scujnu'ni'n ixpālacata iccā'scujāuj Dios ē hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu Dios jā cha'ncaan ixtachihuīn Dios. Xla' maktaka'lh mā'lh ē natahua'ca'.

Nā hui'xina'n hua'chi a'ktin chic tū iخلا' Dios ē tū yāhuamā'cacus. ¹⁰Dios quilacsali ē quimāsu'yuni'lh chī na'icmāsu'yu ixtachihuīn jā jā maktin kexmatcani't. Ā'listān milh ā'chā'tin. Nā xla' māsu'yulh ixtachihuīn Dios. Ū'tza' hua'chi quit chā'tin tī ictlahuālh ixlitzucuni' chic. Ā'chā'tin namin nayāhua tzamā' chic. Ū'tza' ixlilacasqui'nca chā'tunu' cuenta catlahualh tūchu nalicāxtlahua tzamā' chic. ¹¹Xman a'ktin ixlitzucuni' huā'mā' chic tū iخلا' Dios tū yāhuamā'cacus. Ū'tza' huā'mā' tū iccāmāsu'yuni'n ixpālacata Jesucristo ē chī pātini'lh nac cruz. ¹²Kempālhūhua' namāsu'yucan tū iخلا' Dios, chuntza' chī a'ktin chic kempālhūhua' nalicāxtlahuacan. Makapitzin natalicāxtlahua oro o plata o xatze chihuix tū tāyani'. Ā'makapitzin natalicāxtlahua qui'hui' o matlū'c o seket tū jā tāyani'. ¹³Nachin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' natasu'yu tū taliscujli chā'tunu'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj natzucu hua'chi macscut ē chuntza' chī oro ē plata tatāyani' macscut, chu chuntza' ixtascujūt xatze mākelhtahua'ke'ni' nā natāyani'. ¹⁴Palh ixtascujūt chā'tin natāyani', xla' namaktini'n ixtatlaj. ¹⁵Palh jā tāyani' ixtascujūt chā'tin, nasputni'

ixtatlahj. Masqui namälakspütüni' ixtatlahj, Dios namakapütaxtütü chuntza' hua'chi chi'xcu' ti na'a'kapütaxtu a'cxni' lhcumä'lh ixchic ē nalhucukō' ixlipō'ktu tü ixka'lhī.

¹⁶ ¿Ē jā ca'tziyā'tit milipō'ktuca'n hui'xina'n hua'chi ixtemplo Dios? Espiritu Santo hui'lh na milistacna'ca'n. ¹⁷ Nā palh chā'tin natlahuani' tü jā tze ixtemplo Dios, Dios namälakspütü xla' xpälacata ixtemplo Dios xaticua'lanätlahua. Hui'xina'n litaxtutit ixtemplo Dios a'cxni' a'ka'i'tit.

¹⁸ Jā cata'a'kskähui'tit mina'cstuca'n. Palh chā'tin na milacpu'na'i'tätca'n lacpuhuan skalalh xla' xpälacata tü a'nan nac cā'quilhtamacuj, calalh hua'chi jā tü ixca'tzi. Chuntza' tzē nasca'ta tü ā'chulā' ixlacasqui'nca. ¹⁹ Tzamā' talacapästacni' tü xala' nac cā'quilhtamacuj Dios cälaktzi'n hua'chi tachuyā. Chuntza' tatzō'kni':

Ti tapuhuan laskalalhna', ü'tunu'n Dios nacämätlahuani
tü natalita'a'kskähui' ixa'cstuca'n ixlilakskalalhca'n a'cxni' tatlahuacu'tun ixtalacapäs-
tacni'ca'n

ē chuntza' jāla catitamäkentaxtülh.

²⁰ Tatzō'kni' huampala:

Māpa'ksini' Dios cälakapasni' ixtalacapästacni'ca'n
ti laskalalhna'

ē cälaktzi'n hua'chi jā tü ixtapalhca'n.

²¹ Chuntza' jā ka'tla' catimakca'tzīt it xpälacata tü tlhualh catihuälh chi'xcu' o tü māsu'yulh. Ixlipō'ktu catühuälh milaca'n. ²² Ixlipō'ktu catühuälh milaca'n ē tzē na'icälimaktäyayän. Pablo ē Apolos ē Pedro, quilipō'ktuca'n tzē naicälimaktäyayän hui'xinan. Nā milaca'n cā'quilhtamacuj xpälacata tzē nacälimaktäyayän. Masqui hui'lä'na'ntitcus ē masqui canī'tit, Dios nacämaktäyayän. Tü lamā'lh ē tü nalacus, pō'ktu ü'tza' tzē nacälimaktäyayän. ²³ Pō'ktu milaca'n xpälacata hui'xi'na'n tapa'ksini'yā'tit Cristo, ē Cristo tapa'ksini' Dios.

4

Ixtascujütca'n apóstoles

¹ Quina'n ti apóstoles, caquincätalaktzi'n quina'n i'scujnu'ni'n Cristo ti quincā-macamaxqui'ni'tan quincäcujütca'n ē ü'tza' na'icmäsu'yuyäuj tü ixla' Dios ē tü Dios quincämāca'tzinin. ² Ti macamaxqui'cani't tascujüt ixlacasqui'nca xla' tzej namäkentaxtütü tü limāpa'ksicani't. ³ Quit jā quimaca'tzi tü puhua'nā'tit. Ē quit jā quimaca'tzi tü tapuhuan ā'makapitzin tachi'xcuhui't quimpalacata. Quit jāla na'icuan palh tze o jā tze quit. ⁴ Masqui icmakca'tzi palh jā tü iclacle'n palhāsā' iclacle'n. Dios nahuan palh iclacle'n. ⁵ A'cxni' jāna'j min Māpa'ksini' Jesucristo, jā catipuhua'ntit palh tze o jā tze ā'chā'tin xpälacata tü tlhualh. A'cxni' namin Māpa'ksini', xla' namälakxkakēni'nkō' ixlipō'ktu catühuälh tü tatzē'kni' jā cā'pucsua'. Namāsu'yukō' ixlipō'ktu tü tapuhuan tachi'xcuhui't ē tü tatlahuacu'tun. Tzamā' quilhtamacuj Dios nacāmāka'tli' chā'tunu' xpälacata xatze tü tatlahuani't.

⁶ Tä'timin, ixlipō'ktu hua'mā' iccätzō'knuni'ni'ta'n quimpälacataca'n quit ē Apolos. Ü'tza' hua'chi tü iccälipülani'mā'n nalisca'tā'tit chī tzej nakexpatni'yā'tit ixtachihuin Dios tü tzo'kcani't. Chuntza' jā ka'tla' tilimakca'tziyā'tit xpälacata chā'tin mäkēlhtahua'kē'ni' ē jā catilakmaka'ntit ā'chā'tin. ⁷ Jā tipuhua'na'tit palh hui'xina'n ā'chulā' xatze. Pō'ktu tü ka'lhī'yā'tit Dios cōmaxqui'ni'ta'n. Jā tla'jani'ta'ntit. Jā ka'tla' tilimakca'tziyā'tit tü cāmaxqui'ni'ta'n Dios.

⁸ Makca'tziyā'tit hua'chi jā tü caticāspütüni'n ē makca'tziyā'tit hua'chi ka'lhī'yā'tit ixlipō'ktu tü maclacasqui'nā'tit. Puhua'nā'tit tzē natapa'ksiyā'tit mina'cstuca'n ē quilāmakxteknī'ta'uj. Jätza' lacasqui'nā'tit na'iccāmaktäyayän. Xatze palh ixlicāna' ixmāpa'ksini'ntit cahuälh xpälacata quina'n tzē xa'iccätā'māpa'ksini'n. ⁹ Palhāsā' Dios lacasqui'n quina'n apóstoles ictasu'yuyäuj hua'chi chi'xcuhui'n ti ā'chulā' xatalakmaka' ē hua'chi ti lihui'lican namaknican. Quincätatlahuani'ta'n hua'chi tü nalistāna'ncan nac cā'quilhtamacuj ē na ixlacatīnca'n ángeles ē tachi'xcuhui't. Quincätalaktzi'nān hua'chi ti jā tü quintapalhca'n. ¹⁰ Huanacan quina'n laclhkēntin xpälacata Cristo. Ē hui'xina'n

puhua'nā'tit ca'tziyā'tit tū i'xla' Cristo. Huanca'n quina'n xaxlajuanani'n ē hui'xina'n tī iccātzo'knuni'yān ka'lhī'yā'tit litli'hui'qui. Hui'xina'n cātalakachi'xcuhui'yān ē quina'n xatalakmaka'. ¹¹ Hasta chuhua'j quina'n ictzi'ncsāj ē ickehpūtiyāj ē jā'tza' tze quilu'xu'ca'n. Quincātatuscān ē ictejelatlā'huanāj. ¹² Palha' icscujāj na'iclihuā'yanāj, ē ictlakua'nāj. A'cxni' quincātalakapalayān, quina'n icscui'ni'yāj Dios xpālacataca'n. A'cxni' quincātamakapātini'nān, quina'n ictāyani'yāj. ¹³ A'cxni' jā tze quincātalichihuina'nān, quina'n lacatejtin ickehtini'nāj. Hasta chuhua'j cā'lhūhua'lacatin quina'n hua'chi pa'lhxtum iclanī'tauj ē hua'chi xatanca'chi' ixlipō'ktu tū lakmaka'ncan.

¹⁴ Jā iccālimāmāxani'cu'tunā'n tū iccātzo'knuni'yān. Iccātzo'knuni'yān huā'mā' na'iccāmāca'tzini'yān tū natlahua'yā'tit. Iccāpāxqui'yān hua'chi quincamana'. ¹⁵ Masqui icxāka'lhī'tit a'kcāj mil tī nacāmāsu'yuni'yān xpālacata Cristo, xmān chā'tin hua'chi mintāta'ca'n. Quit mintāta'ca'n xpālacata Cristo ē xatze tachihuin tū iccāmāca'tiyān. ¹⁶ Ū'tza' iccālīsqi'ni'yān caquilāmaksa'txtūj chī nalitahui'layā'tit.

¹⁷ Ū'tza' huā'mā' iccālīlakmacā'nchān Timoteo. Nā xla' litaxtulh hua'chi quinkahua'cha xpālacata quiMāpa'ksini' ē laktza' icpāxqui' ē xla' mākentaxtū ixtalacasqui'nin Dios. Timoteo nacāmāpāstaqui'yān chī iclilatā'huan ē ickeimatni' Cristo ē chuntza' chī iccāmāsu'yuni'mā'lh ā'makapitzin nā chuntza' xlaca'n natalilatā'kchoko. Chuntza' chī icmāsu'yu calhāxcuhuālh nac templo. ¹⁸ Makapitzin hui'xina'n ka'tla' limakca'tziyā'tit xpālacata puhua'nā'tit: "Jā catimilh Pablo." ¹⁹ Palh Dios lacasqui'n, palaj na'iccālaka'nāchān ē na'iclakapasa ixlitli'hui'quica'n xlaca'n ti ka'tla' tamakca'tzi' o palh xmān tahuan. ²⁰ Natasu'yu tichu tatapa'ksini' Dios. Natasu'yu xpālacata tū tzē talitlahua ixlitli'hui'qui Dios, ē jā xmān tū tahuan chi'xcuhui'n. ²¹ ¿Tūchu lacasqui'nā'tit a'cxni' na'iccālaka'nāchān? ¿Lacasqui'nā'tit na'icmin na'iccācastigarliyān o lacasqui'nā'tit na'iccāpāxqui'yān ē na'iccālakalhu'manān?

5

Makapātīnica tī ixtlahua tū jā tze

¹ Ixlicāna' ca'tzīcan a'nan na milacpu'na'i'tātca'n chā'tin jā tzeya chi'xcu'. Xla' tā'tahu'lh ixtū'tzi'. E tī jā ta'a'ka'i' jā chuntza' talamā'nalh. ² Hui'xina'n jā māxa'na'nā'tit ē nūn lipuhuanā'tit xpālacata hua'mā tū jā tze. Ixtamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chi'xcu' tī ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. ³ Quit masqui jā a'ntza' icui'lh a'cxni' talacxtimiyā'tit, iccālapāstacmā'n. Chuntza' hua'chi icui'lacha' ē icputzāna'nīni'ta'ncha'tza'. ⁴ A'cxni' takēstokchipitit xpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo ē cātā'hui'lan ixlitli'hui'qui, ē a'cxni' hua'chi xa'icui'lacha', xpālacata iccālapāstacmā'n, ⁵ catamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chi'xcu'. Namacamaxqui'yā'tit Skā'hui'ni' ē xla' namakapātini'n ixmacni' ē namakapūtaxtūcan ixlistacna' a'cxni' namimpala Māpa'ksini' Jesucristo.

⁶ Jā tze chī ka'tla' makca'tziyā'tit. ¿E jā ca'tziyā'tit macsti'na'j levadura laklhtāyakō' ixlipō'ktu tasquit? Chuntza' ixcuenta chā'tin chi'xcu' nacāmāpasikō'yān milipō'ktuca'n xpālacata ū'tza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzin. ⁷ Camaxtektit ixlipō'ktu tū jā tze. Ū'tza' hua'chi xaxcu'ta levadura. Camāxtutit xla' ē chuntza' nalitaxtuyā'tit hua'chi xasāsti' tasquit tū jā ka'lhī levadura. Ixlacasqui'nca lactze nahua'nātī xpālacata maknīcani't Cristo quimpālacataca'n chuntza' chī maknīcan purecu' tū nalilakatāyana'ncan a'cxni' pascua. ⁸ A'cxni' tlahuacan iccā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua, maka'ncan xamakās levadura ē hua'can xasāsti' pāntzin tū jā ka'lhī levadura. Chuntza' calaktaquilhpūtauj Dios. Ixlacasqui'nca pūla camaxtekuī tū jā tze talacapāstacni' ē pō'ktu tū jā tze. Catahui'lauj lilacatejtin. Chuntza' calaktaquilhpūtauj Dios.

⁹ Iccātzo'knuni'ni'ta'ntza' a'ktin carta jā caticātā'talacxtuctit tī tatlahua tū jā tze. ¹⁰ Jā xa'icuanicu'tun xalanī'n tzamā' cā'quilhtamacuj tī tatlahua tū jā tze. E jā xa'icuanicu'tun tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē tatampi'lhīni'n ē ta'a'kskāhui'ka'lhāna'n. Nūn xa'icuanicu'tun jā caticātā'talacxtuctit xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī talakachi'xcuhui' ixídolosca'n. Palh jā icxātā'talacxtuctit jā ti chā'tin xlaca'n, ixlacasqui'nca namakxtekatit

huā'mā' cā'quilhtamacuj. ¹¹ Tū iccātzo'knuni'nī'ta'n ū'tza' huā'mā': Palh chā'tin tī a'ka'i'nī' ixtachihuīn Dios ē nā xla' tlahua tū jā tze, jā catitā'talacxtuctit. Palh chā'tin tī a'ka'i' ē tlahua tū jā tze o tampi'lhini'n o lakachi'xcuhui' ixídolo, jā catitā'talacxtuctit ē jā titā'huā'ya'nā'tit. Jā titā'huā'ya'nā'tit tī a'ka'i' ē xla' lakapalana'n o ka'chī o ka'lhāna'n. ¹²⁻¹³ ¿Ē quimaca'tzi na'iccāliputzāna'ni' tī jā ta'a'ka'i'nī' ixtachihuīn Dios? Tī jā ta'a'ka'i', xla'ca'n Dios nacāputzāna'ni'. Ixlacasqui'nca hui'xina'n naputzāna'ni'yā'tit tī ta'a'ka'i'. Chuntza' catamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chi'xcu' tī tlahua huā'mā' tū jā tze.

6

Tī tā'talacapū'ni' na ixlacatinca'n jueces tī jā ta'a'ka'i'

¹ A'cxni' chā'tin putzāna'nicu'tun catūhuālh ā'chā'tin tī a'ka'i', limāxana' palh ixmālapū'lh na ixlacatinca'n tī jā ta'a'ka'i'. Ixtaputzāna'nilh tī tā'tapa'ksini' Dios. ² Hui'xina'n tī tā'tapa'ksiyā'tit Dios nacāputzāna'ni'yā'tit tachi'xcuhui't a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Palh hui'xina'n nacāputzāna'ni'yā'tit ixlipō'ktuca'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj, nā tze naputzāna'ni'yā'tit tū jā ixlacasqui'nca. ³ ¿Ē jā ca'tziyā'tit quina'n nacāputzāna'niyāuj ángeles? Palh nacāputzāna'niyāuj ángeles, ā'chulā' tze nacāputzāna'niyāuj tū xala' nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Chuntza' palh ixlacasqui'nca naputzāna'ni'yā'tit catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj, ¿tū ixpālacata lacasqui'nā'tit nacātaputzāna'ni'yān chi'xcuhui'n tī jā cālakachi'xcuhui'can na ixlacatinca'n tī ta'a'ka'i'? ⁵ Huā'mā' iccāhuaniyān na'iccāmāmāxani'yān. ¿Ē jā hui'lh chā'tin na milacpu'na'i'tātca'n tī tze nacāputzāna'niyān hui'xina'n tī litā'timin? ⁶ Ca'tziyā'tit hui'lh. Chuntza' jā tze chī tlahua'yā'tit a'cxni' chā'tin tī a'ka'i' ē namālapū' ā'chā'tin xatā'tin ē nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacatinca'n tī jā ta'a'ka'i'.

⁷ Lāmālapū'yā'tit litā'timin ē chuntza' tasu'yu jā mākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nin Dios ē lhūhua'cus cāspunī'yān. Ixlipātītīt tū jā tze tū cātātlahuani'n. Ixtāya'ni'tit chī cāta'a'kskāhui'maktin. ⁸ Hui'xina'n lātlahua'ni'yā'tit tū jā tze ē cā'a'kskāhui'maktiyā'tit masqui mintā'tinca'n.

⁹ ¿Ē jā ca'tziyā'tit tī tatlahua tū jā tze, xla'ca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'? Jā tita'a'kskāhui'yā'tit mina'cstuca'n. Tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n ē tī tatlahua tū jā tze ē tī talaktaquilhpūta ídolos, xla'ca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. Nā tī talāthui'lāna'lh lilacchi'xcuhui'n ē tī tala lipuscāt, xla'ca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. ¹⁰ Nā tī taka'lhāna'n ē tī talakca'tzan catūhuālh ē tī taka'chī jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. Nā tī talakapalana'n ē tī ta'a'kskāhui'maktini'n catūhuālh jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. Nūn tī chā'tin xla'ca'n catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. ¹¹ Chuntza' ixtlahua'yā'tit makapitzin hui'xina'n. Chuhua'j Dios cālacsacni'ta'n ē cāxapani'ni'ta'n mincuentaca'n ē lacasqui'n natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nin. Chuhua'j Dios cālaktzi'nān lacuantza' hui'xina'n ixpālacata ixlitli' hui'qui quimāpa'ksini'ca'n Jesucristo ē ixpālacata ixlitli' hui'qui ixEspíritu quinDiosca'n.

Ixlacasqui'nca Dios namāpa'ksī quimacni'ca'n

¹² Tze na'icuan: “Icka'lhī limāpa'ksin ē tze na'ictlahua ixlipō'ktu catūhuālh tū iclacasqui'n.” Masqui xa'icuanli, jā ixlipō'ktu tū ictlahuacu'tun nacāmaktāya ā'makapitzin. Tze na'icuan: “Tze na'ictlahua catūxcuhuālh tū iclacasqui'n. Masqui xa'icuanli, jā ictlahuacu'tun catūhuālh tū jāla na'icmaktēka ā'listān ē ū'tza' naquiliškāhui’.” ¹³ Nā nahuancan: “Quimpānca'n maclacasqui'n lihua' ē hui'lh lihua' ixpālacata quimpānca'n”, nahuancan. Chī kempātu' jā catitātāyani'lh pō'ktu quilhtamacuj. Namīn a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāmālakuanī chī kempātu'. Dios tlahualh quimacni'ca'n nalilakachi'xcuhui'yāuj xla'. Xla' quincāmaxqui'yān tū maclacasqui'n quimacni'ca'n. Jā lacasqui'n nalitlahuayāuj tū jā tze quimacni'ca'n. ¹⁴ Chuntza' chī Dios mālacastālan-cuanilh ixmacni' Māpa'ksini' Jesucristo nā chuntza' nalimālacastālan-cuanī quimacni'ca'n ixlitli' hui'qui.

¹⁵ ¿Ē jā ca'tziyā'tit quimacni'ca'n tā'tapa'ksī Cristo? Quimacni' tū tapa'ksini' Cristo, ¿chī na'iclitā'talacxtimī chā'tin puscāt xala' nac cā'tejen? Jā maktin ictitlahualh. ¹⁶ ¿Ē jā

ca'tziyā'tit a'cxni' chā'tin chi'xcu' tā'talacxtimī chā'tin puscāt tī xala' nac cā'tejen chu a'ktin macni' natahuan a'cxni' natā'talacxtimī? Chuntza' tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios: Ixchā'tu'ca'n chu a'ktin macni' natahuan.

¹⁷ A'cxni' natamacamāstā'ni'ya' Jesús, minchā'tu'ca'n nalitaxtu'yā'tit chu a'ktin listacna'.

¹⁸ Jā catlahua'tit tū jā tze. A'cxni' chā'tin ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, xla' ixa'cstu lactlahua ixmacni'. ¹⁹ Ca'tziyā'tit Dios cāmaxqui'nī'ta'n Espiritu Santo ē chī xla' tanūmā'lh na milistacna'ca'n, chuntza' mimacni'ca'n lanī't ixtemplo Espiritu Santo. Ixlasasqui'nca Dios namāpa'ksini'n a'tntza'. Hui'xina'n jā tapa'ksiyā'tit mē'cstucan; tapa'ksini'yā'tit Dios.

²⁰ Tapalaxla' cālītamāhuani'ta'n a'cxni' Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' tū litlahua'yā'tit mimacni'ca'n calīlakachi'xcuhui'tit Dios ixpālacata tapa'ksini'yā'tit Dios.

7

Ixpālacata chī tamakaxtokcan

¹ Tū quilātzo'knuni'uj, chuhua'j iccākelhtiyān. Tze palh chā'tin chi'xcu' jā mak-tin tā'talacxtimī chā'tin puscāt. ² Masqui tze chuntza', ixpālacata lhūhua' a'nan tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n, caka'lhilh chā'tin chi'xcu' xmān chā'tin ixpuscāt ē chā'tin puscāt caka'lhilh xmān chā'tin ixkōlu'. ³ Camākentaxtūlh chā'tunu' chi'xcuhui'n tū ixlasasqui'nca ixpālacata ixpuscātca'n. Chuntza' chā'tunu' puscan camākentaxtūlh tū ixlasasqui'nca ixpālacata ixkōlu'ca'n. ⁴ Puscāt jātza' ixlīmān māpa'ksi ixmacni'; ixkōlu' nā tā'māpa'ksi. Nā chuntza' chi'xcu' jātza' ixlīmān māpa'ksi ixmacni'; nā ixpuscāt tā'māpa'ksi. ⁵ Palh chi'xcu' ē ixpuscāt ā'chulā' natatlahuacu'tun oración, tzē nat-achihuīna'n jā natalātā'lhata jā a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jā makās. Palh makās jā natalātā'lhata, skāhui'ni' nacālīlaktzi'ncu'tun ixpālacata jā catitātayani'lh.

⁶ Ū'tza' huā'mā' iccāhuaniyān tzē tlahuacan. Jā iccāmāpa'ksimā'n. ⁷ Ixlasasqui'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't italalh chuntza' chī quit. Dios cāmaxqui' chā'tunu' chi'xcuhui'n chī tzē natalātā'kchoko. Chā'tin tzē natlahua catūhuā'lh ē ā'chā'tin natlahua tū ā'xtum. Chā'tin natamakaxtoka ē ā'chā'tin jā ixlasasqui'nca natamakaxtoka.

⁸ Iccāhuaniyān hui'xina'n tī jā ā'tamakaxtoka'tit ē tī cānimaka'ncani'ttza', tze palh natahui'la'yā'tit chuntza' chī quit. ⁹ Palh chā'tin jā catitāyani'lh ixlīmān, xatze catamakax-tokli ixpālacata jā pō'ktu quilhtamacuj nalacapāstaca tū lasasqui'n ixmacni'.

¹⁰ Hui'xina'n tī tamakaxtokni'ta'nttiza', iccāmāpa'ksiyān ē jā xmān quit. Nā Māpa'ksini' nā xla' cāmāpa'ksiyān jā catitamakxteklī ixkōlu'ca'n puscan. ¹¹ Palh makxteknī'ttza' ixkōlu' chā'tin puscāt, catahui'lh ixlīmān o catā'tahui'lapā'lh ixkōlu'. Chi'xcu' jā catimakx-tekli ixpuscāt.

¹² Chuhua'j xmān quit iccāhuaniyān ā'makapitzin hui'xina'n ē jātza' Māpa'ksini'. Palh chā'tin chi'xcu' a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios ē ixpuscāt jā a'ka'i', jā catimakxtekli ixpuscāt palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹³ Chā'tin puscāt tī a'ka'i', jā catimakxtekli ixkōlu' tī jā a'ka'i' palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹⁴ Masqui chi'xcu' jā a'ka'i'ni' Dios, ixpālacata ixpuscāt tī a'ka'i', māxtumlicani't chi'xcu' ē tzē nala ixa' Dios. Nā puscāt tī jā a'ka'i' māxtumlicani't ē tzē nala ixa' Dios ixpālacata ixkōlu' tī a'ka'i'. Palh jā chuntza' cahuā'lh, mincamana'ca'n ixtalalh hua'chi tī jā ta'a'ka'i'. Chuhua'j laktzi'ncan hua'chi tī ta'a'ka'i'. ¹⁵ Chi'xcu' tī jā a'ka'i' ē palh makxteku'tun ixpuscāt, camakxtekli na'a'n. Puscāt tī jā a'ka'i' ē palh makxteku'tun ixkōlu', camakxtekli na'a'n. Dios lasasqui'n tze calatahui'lauj quina'n. ¹⁶ ¿Chi lica'tziya', puscāt, palh tzē namakapūtaxtūcan minkōlu'? ¿Ē chī lica'tziya', chi'xcu', palh tzē namakapūtaxtūcan mimpuscāt?

¹⁷ Chuntza' chī ixui'la a'cxni' pūla a'ka'i'ni'ta', chuntza' catahui'la, xmān natalā'kchokoya' chī Dios lasasqui'n. Ū'tza' icmāsu'yu na ixlipō'ktu templo. ¹⁸ Palh hui'x xatachu'cutza' chī cālīlakapascan israelitas a'cxni' pūla a'ka'i'ni'ni'ta' ixtachihuīn Dios, chuntza' catahui'la. Palh jā xatachu'cutza' a'cxni' pūla a'ka'i'ni'ta', nā chuntza' catahui'la. ¹⁹ Palh xatachu'cutza' o palh jā xatachu'cu, xla' jā tū huani'cun. Tū ā'chulā' ixlasasqui'nca, ū'tza' tlahuacan italacasqui'nin Dios. ²⁰ Chā'tunu' calātachokolh na ixtascujūt tū ixka'lhī a'cxni' pūla a'ka'i'ni'lh ixtachihuīn Dios. ²¹ Palh xatastā'maka tasācua' ixua'ni'ta' a'cxni' a'ka'i'ni'ta, jā tilipuhua'na'. Palh mintēcu namakxtekāni',

capit. ²² Tí tasācua' i xuani't a'cxni' a'ka'i'lh, ū'tza' Dios laktzi'n hua'chi jā tasācua' i xuani't. Tí jā xatastā'maka tasācua' i xuani't a'cxni' a'ka'i'lh, ū'tza' nahuan xatastā'maka ixtasācua' Cristo. ²³ Tā'timin, Dios xla' tapalaxla' cālītamāhuani'ta'n i xpālacata Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' jā catilītamakxtektit nacāmāpa'ksiyān chi'xcuhui'n. Xmān Dios nacāmāpa'ksiyān. ²⁴ Tā'timin, chuntza' chī i xuani'ta'ntit a'cxni' a'ka'i'tit, chuntza' natahui'layā'tit masqui tamakaxtokni'ta'ntittza' o jāna'j ā'tamakaxtokatit, ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua'. Xmān chuhua'j ixlacasqui'nca Dios nacāmākextimiyān.

²⁵ Masqui Māpa'ksini' jā quimaxqui'lh limāpa'ksin i xpālacata tī jāna'j ā'tamakaxtoka, tzē na'a'ka'i'ni'yā'tit tū iccāhuaniyān i xpālacata Dios quilakalhu'manli ē quilacsacli. ²⁶ Icpuhuan tze palh chā'tunu' ixtahui'lh chuntza' chī quit icui'lh. Chuntza' tze i xpālacata mimā'lh a'ktin quilhtamacuj tū napūpātini'nāuj. ²⁷ Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, jā catimakxtekti ē palh jā ka'lhī'ya' mimpuscāt, jā caputza. ²⁸ Palh natamakaxtokcu'tuna', ū'tza' tze. Palh chā'tin tzu'ma'jāt natamakaxtokcu'tun, ū'tza' tze. Masqui tze, ā'chulā' jislihua' i xpālacataca'n xlaca'n tī tamakaxtokni'ttza' a'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj. Quit jā iclacasqui'n napātini'nā'tit.

²⁹ Tā'timin, jātza' makās natahui'layāuj nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' iccālīhuaniyān tī ka'lhī i xpuscāt catā'scujli Dios hua'chi jā ixka'lhilh. ³⁰ Jātza' makās nasputa huā'mā' cā'quilhtamacuj. Jātza' makās nacalhua'nā'tit ē jātza' makās napāxuhua'yā'tit ē jātza' makās natamāhua'na'nā'tit. Ū'tza' caliputzatit tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ³¹ Makapitzin tī taka'lhī i xlistā'ca'n, pō'ktu quilhtamacuj talacapāstacmā'nalh i xlistā'ca'n. Hui'xina'n tī a'ka'i'yā'tit, jā chuntza' calītaxtutit chī xlaca'n. Tū xala' nac cā'quilhtamacuj jā catitāyani'lh.

³² Jā iclacasqui'n hui'xina'n tū nalī'ā'ktuyuna'ntit. Chi'xcu' tī jā ā'tamakaxtoka, xla' cuenta natlahua chī tzē namakapāxuhua Māpa'ksini'. ³³ Chi'xcu' tī tamakaxtokni'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios; nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj i xpālacata ixfamilia. Cuenta tlahua chī namakapāxuhua i xpuscāt. Chuntza' kempātu' ixtalacapāstacni'. ³⁴ Tzu'ma'jāt tī jā ā'tamakaxtoka o puscāt tī jātza' ka'lhī ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua chī nalītlahua ixtalacasqui'nin Māpa'ksini'. Pō'ktu tū natlahua ē tū nalacapāstaca nalīlakachi'xcuhui' Dios. Puscāt tī tamakaxtokni'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios. Nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj i xpālacata ixfamilia. Nā cuenta tlahua chī namakapāxui ixkōlu'.

³⁵ Ū'tza' iccāhuaniyān i xpālacata iccāmaktāyacu'tunān. Jā iccāhui'lini'cu'tunān chuntza' chī a'cxni' cā'a'ksu'yucan cahuāyuj. Iclacasqui'n pō'ktu quilhtamacuj natlahua'yā'tit tū tze i xpālacata xmān mākentaxtūcu'tunā'tit ixtalacasqui'nin Dios.

³⁶ Palh chā'tin chi'xcu' lacpuhuan jā tze i xpālacata jā ā'tamakaxtoka ixtzu'ma'jāt ē xla' ka'tla'tza' ē ixlacasqui'ncatza' natamakaxtoka, catlahualh tū lacasqui'n. Jā tlahuamā'lh tū jā tze. Camāmakaxtokli ixtzu'ma'jāt. ³⁷ Palh chā'tin chi'xcu' lihui'lini't jā catimāmakaxtokli ixtzu'ma'jāt ē lacpuhuan jā ixlacasqui'nca natamakaxtoka ixtzu'ma'jāt, ū'tza' tze. Māpa'ksi xatāta' jā camāmakaxtokli. ³⁸ Chuntza' tī māmakaxtoka ixtzu'ma'jāt, tze tlahua, ē ā'chulā' tze tlahua tī jā māmakaxtoka ixtzu'ma'jāt.

³⁹ Puscāt jāla catimakxtekli ixkōlu' palh hui'lhcus. Palh nini'ttza' ixkōlu', tzē natamakaxtokpala ā'maktin, xmān ixlacasqui'nca ū'tza' tī a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios.

⁴⁰ Quit icpuhuan ā'chulā' napāxuhua palh jātza' natamakaxtoka. Icpuhuan chuntza' quimāsu'yuni'lh Espīritu Santo.

8

Lihua' tū cālakahui'lican ídolos

¹ Chuhua'j iccāhuaniyān i xpālacata lihua' tū cālakahui'licani't ídolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: “Quilipō'ktuca'n lacaca'tziyāuj ē ka'lhīyāuj talacapāstacni'”, hua'nā'tit. Quit iccāhuaniyān: “Calacapāstactit. Ka'tla' makca'tzican palh xmān ka'lhican lhūhua' talacapāstacni'.” Tū cāmaktāyān milipō'ktuca'n, ū'tza' palh lāpāxqui'can. ² Palh chā'tin

lacpahuan cā'tzī catūhuāl̄h, xla' jāna'j ca'tzī chī ixlacasqui'nca naca'tzī. ³ Palh chā'tin pāxqui' Dios, Dios ca'tzī palh xla' tapa'ksini'.

⁴ Iccāhuaniyān ixpālacata lihua' tū cālakahui'licani't ídolos. Quina'n ca'tziyāuj ídolo jā lakahuan ē xmān hui'lh chā'tin Dios tī xalakahuan. ⁵ Hui'lh tī cāmāpācuhui-can dioses nac a'kapūn o nac cā'ti'ya'tna'. Masqui huancan lhūhua' hui'lh dioses ē lhūhua' māpa'ksini'nin, ⁶ quina'n ca'tziyāuj xmān chā'tin quinDiosca'n ē ū'tza' tī xaTāta'. Xla' cāmālacatzuculh ixlipō'ktu catūhuāl̄h. Quina'n hui'lāna'uj namāka'tli'yāuj ē nalakachi'xcuhui'yāuj. Quina'n ca'tziyāuj xmān chā'tin Māpa'ksini' Jesucristo ē xla' cācāxui'likō'lh ixlipō'ktu catūhuāl̄h ē quina'n hui'lāna'uj ixpālacata.

⁷ Jā taca'tzī huā'mā' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'í'. Makapitzīn tapuhuan tatlahua tū jā tze a'cxni' tahua' quinit tū lakahui'licani't ídolos. Ū'tza' tapuhuan ixpālacata xapūla ixtalaktāquilhpūta ídolos a'cxni' jāna'j ixta'a'ka'í'. Hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan huā'mā' quinit ixta' ídolo. Tahuan jā tze palh hua'can ixpālacata xlaca'n jāna'j taca'tzī tū tze ē tū jā tze. ⁸ Quinit jā quincālectlahuayān na ixlacatīn Dios. Chu lacxtim chī quincālectzīnān masqui nahua'yāuj quinit tū ixta' ídolo ē masqui jā nahua'yāuj. ⁹ Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'yā'tit tū tlahua'pā'na'ntit ixpālacataca'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'í' ē jā namātlahui'yā'tit tū jā tze ā'chā'tin. ¹⁰ Hui'x ca'tziya' ē palh nahua'ya'na' a'ntzi' jā laktaquilhpūtacan ídolos, palhāsā' nalaktzī'nān chā'tin tī a'ka'í' ē jāna'j ca'tzī tū tze ē tū jā tze. Hui'x tzej ca'tziya', ē a'cxni' xla' nalaktzī'nān nalihui'li nahua' tū lakahui'licani't ídolos masqui makca'tzī tlahuamā'lh tū jā tze. ¹¹ Chuntza' mintā'tin tī jā tzej ā'ka'í', natlahua tū jā tze. Chuntza' natamakahuasa ixpālacata tū hui'x tlahua'ya'. Cristo nilh ixpālacata mintā'tin. ¹² Chuntza' hui'x tlahuani'pā't tū jā tze Cristo a'cxni' māmachuyi'ya' mintā'tin ixpālacata tū puhuan xla' ē chuntza' mātlahui'ya' tū jā tze. ¹³ Palh nalitamakahuasa chā'tin quintā'tin ixpālacata quinit tū icua', jā maktin ictihua'lh quinit.

9

Tū tzē ixtatlahua apóstoles

¹ Ca'tziyā'tit quit apóstol ē quit libre. ¿Ē jā iclaktzī'ni't quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo? Quit iccāmāsu'yuni'n chī Dios quimacamaxqui'ni't ē ū'tza' li'a'ka'í'tit. ² Masqui na ixlacatīnca'n ā'makapitzīn quit jā apóstol, hui'xina'n jāla catihua'ntit chī xlaca'n. Hui'xina'n a'ka'í'tit a'cxni' iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios ē chuntza' litasu'yu quit apóstol.

³ A'cxni' quina'ksa'ncan, ictamaktāya ē chuntza' iccākelhti: ⁴ ¿Ē jā ixlacasqui'nca palh naquintamāhui' tī iccāmāsu'yuni'? ⁵ ¿Ē jā icka'lhī talacasqui'ni'n lacxtim na'ictlahua chī ā'makapitzīn apóstoles a'cxni' icmāsu'yu ixtachihuīn Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'cxni' na'a'n calhāxcūhuāl̄h namāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzīn apóstoles ē ixtā'timīn Jesús ē nā Pedro. ⁶ ¿Ē xmān quit ē Bernabé jāla iccāmāx-tekāuj naquincātamāhui'yān? ¿Ē ixlacasqui'nca xmān quina'n icscujāuj na'icxokoyāuj quilihua'tca'n? ⁷ Tī tanū ixlisoldado, ¿ē jā xokocan? Tī cha'n pūlactin tacha'nān, xla' tzē nahua' ixtahua'ca't. Ē tī cāmaktaka'lha purecu', xla' nahua' xaquinit. ⁸ Tū iccāhuaniyān jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n. Nā chuntza' na ixlīmāpa'ksin Moisés. ⁹ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican līmāpa'ksin:

Jā caquilhui'li' ixbosal minanimalh tū lacchi'ntamā'lh trigo tū litlahuacan harina. Namakxteka' nahua'.

Jā xmān ixpālacata animalh lihuanli Dios chuntza'. ¹⁰ Nā huanli quimpālacataca'n. Tī cuxtu ē tī cha'n chu lacxtim taka'lhīmā'nalh hasta a'cxni' nalanāna'n ē natahua' xatza'ktza'. ¹¹ Palh quina'n iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj, ¿ē ka'tla' catūhuāl̄h palh naquilāmāxqui'yāuj masti'na'j tū hui'xina'n ka'lhī'yā'tit ē tū jā tāyani' pō'ktu quilhtamacuj? ¹² Palh cāmāpitzini'yā'tit ā'makapitzīn mimākel-htahua'kē'ni'ca'n, ā'chulā' ixquilāmāpitzini'uj quina'n. Quina'n ā'chulā' icka'lhīyāuj talacasqui'ni'n. Quina'n jā maktin iccāsqi'ni'n i'xquilāmāpitzini'uj.

Xatze quina'n ictāyani'uj ixlīpō'ktu expālacata jā na'a'nan tū nacāmāmakchuyī tī nata'a'ka'i' xatze tachihuīn ixtalā Jesucristo. ¹³ ¿Ē jā ca'tziyā'tit tī tamaktāyana'n xaka'tla' na ixtemploca'n israelitas, xlacā'n natahua' tū limincani't nac templo? Tī natamak-tāyana'n nac pūmacamāstā'n, xlacā'n nā natahua' macsti'na'j tū hui'lincani't nac pūmacamāstā'n. ¹⁴ Chuntza' chī xpālacata mākelhtahua'kē'ni'. Tī tasca'tmā'nalh ixtachihuīn Dios natamāhui' tī cāmāsu'yuni'mā'lh. Chuntza' huanli Māpa'ksini'. ¹⁵ Quit jā iccāsqui'ni'ni'ta'n naquilāmaxqui'yāuj tū icmaclacasqui'n. Quit jā iccātzo'knuni'mā'n natzucuyā'tit naquilāmaxqui'yāuj tū icmaclacasqui'n. Xatze xa'icni'lh ē jā naquimaktican tū ka'tla' iclimakca'tzi. Ū'tza' ka'tla' iclimakca'tzi: Jā maktin iccāsqui'ni'ni'tā'n tū icmaclacasqui'n.

¹⁶ Masqui icmāsu'yu ixtachihuīn Dios, jāla ka'tla' iclimakca'tzi expālacata chuntza' quimacamaxqui'ca. Koxa' ictila palh jā na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Palh xa'icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios expālacata chuntza' quintapuhuān, quintapāxuhuān ixtalanit hua'chi quintatlaj. Quit ixlacasqui'nca na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ū'tza' quimacamaxqui'ca. ¹⁸ ¿Tūchu quintatlaj? Ū'tza' huā'mā: Libre quit ē jā iccāmāta'jyān a'cxni' iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios masqui tze xa'iccāsqui'ni'n catihuālh.

¹⁹ Jā tu icmaklaclē'n chā'tin chī'xcu' ē chuntza' jā tī chā'tin chī'xcu' tze naquimāpa'ksi. Chuntza' libre quit. Masqui libre quit, iclitaxtu hua'chi ixtasācu'a'ca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' naquintaxemata a'cxni' na'iccāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios ē nata'a'ka'i'. ²⁰ Na ixlacpu'na'i'tātca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chi israelita ē chuntza' natali'a'ka'i'. Na ixlacpu'na'i'tātca'n tī tamākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksin Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi xa'icmākentaxtūcu'tunli limāpa'ksin, masqui quit icca'tzi jā ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū limāpa'ksin. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'i'nī xlacā'n tī tamākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksin Moisés. ²¹ Na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksin Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi ū'tunu'n. Masqui jā ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlīmāpa'ksin Moisés, ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlīmāpa'ksin Cristo. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'i'nī ixtachihuīn Dios tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksin Moisés. ²² Na ixlacpu'na'i'tātca'n xlacā'n tī jāna'j taca'tzi tū tze o tū jā tze, iclatā'kchokolh hua'chi xlacā'n expālacata tze na'iccāmāsu'yuni'. Palhāsā' na'iccāmā'a'ka'i'nī. Hua'chi catihuālh chī'xcu' iclatā'kchokolh ē chuntza' natakemata tū icmāsu'yumā'lh ē nata'a'ka'i'. ²³ Pō'ktu huā'mā' ictlahuamā'lh na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' ā'makapitzin naquintatā'pāxuhua expālacata Dios quincālakalhu'man.

²⁴ Ca'tziyā'tittza' tī tatanū nac talāliskāhui' cuenta tatlaha chī natatu'jnun expālacata xmān chā'tin natlaja ixpremio. Chuntza' natlahua'yā'tit. Calaxpatni'tit Dios natla'ja'yā'tit. ²⁵ Tī tanūcu'tun nac talāliskāhui' ixlacasqui'nca nalaktahuaka' ē tzej natamaktaka'lha. Tī natlaja, namaxqui'can a'ktin corona tū palaj nascāca. Tū naquincā-tamaxqui'yān quina'n tī nalihui'liyāuj natlahuayāuj ixtalacasqui'nin Dios, xla' natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ²⁶ Ū'tza' iclihui'lilh ictlahua ixtalacasqui'nin Dios ē iclihui'lilh na'ictlaja. Quit ixlicāna' iclihui'lilh ictlaja. Quit ja hua'chi tī tucsnu'ncu'tun ē xmān nac ū'ni' tētaxtu. ²⁷ Quit iclihui'lilh ictlahua ixtalacasqui'nin Dios ē quit icmakapatinin quimacni'. Chuntza' tze na'iclimāpa'ksi quimacni'. Chuntza' ictlahua expālacata jā tze palh quina'cstu quit jāla icmākentaxtū ixtalacasqui'nin Dios chuntza' chī iccāmāsu'yunilh ā'makapitzin.

10

Jā tze palh laktaquilhpūtacan ídolos

¹ Jā ixlacasqui'n napātza'nkā'yā'tit tū cā'a'kspulalh quilakmakāni'n tī tatā'a'lh Moisés. Ixlīpō'ktuca'n tastālani'lh poklhnū' tū Dios cāpūlani'lh. Ē tatētaxtulh nac mar tū māpacuhuican Xatzu'tzo'ko Mar. ² Xlacā'n tastālani'lh poklhnū' ē cātujan tatētaxtulh nac mar. Chuntza' hua'chi ta'a'kpxali a'ntza' ē i'scujnu'ni'n Moisés tahuanli. ³ Ixlīpō'ktuca'n taha'lh maná. Ū'tza' lihuat tū Dios macamilh ixlakaliyān. Ixlīpō'ktuca'n lacxtim taha'lh xcān tū Dios māxtulh nac chihuix. ⁴ Huā'mā' chihuix hua'chi Cristo tī cāmāxqui'lh

ixlipō'ktu tū ixtamaclacasqui'n calhāxcuahuālh na ixtejca'n. ⁵ Masqui Dios tzej ixcāmaktaka'lha, xlacla'n jā tamakapāxuihlh ē ū'tza' ixtalinitēlha nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

⁶ Tzamā' tū cā'a'kspulalh quilakmakāni'n, pō'ktu quincātamāsu'yuni'yān jā catilacasquinui tū jā tze chi xlacla'n talacasqui'nli. ⁷ Makapitzin xlacla'n tatatzokostani'lh ídolo. Chuntza' tatzō'kni't ixpālacataca'n tī tatatzokostani'lh ídolo:

Tachi'xcuui't tatahui'lalh ē tahuā'yalh ē tako'tnūlh.

A'cxni' tahuā'yankō'lh, tatzuculh talakastāna'n.

Jā catitatzokostani'tit ídolos chī xlacla'n. ⁸ Makapitzin xlacla'n tatlahualh tū jā tze ē a'ktin quilhtamacuj tanīlh pu'xamatu'tun mil. Jā catitlahua'tit tū jā tze chī xlacla'n tatlahualh.

⁹ Makapitzin xlacla'n tajicsmāhui'lh Dios ē ū'tza' cā'ilakxcamaknīlh lhūhua' lūhua'. Jā cajicsmāhui'tit Māpa'ksini' chī tatlahualh xlacla'n. ¹⁰ Makapitzin xlacla'n tāliquilhnīlh Moisés ē milh ángel tī cāmālakspūtūkō'lh. Hui'xina'n, jā catitlahua'tit chī xlacla'n.

¹¹ Ixlipō'ktu tū cā'a'kspulalh xlacla'n ū'tza' talimāsu'yu quimpālacataca'n. Tzo'kui'lica chī naquincātalimāca'tzini'yān chī natlahuayāuj quina'n tī hui'lāna'uj a'cxni' jātza' lakmaj nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. ¹² Ū'tza' tī lacpuhuan tze xla' ē jā natlahua tū jā tze, cuenta catlahualh. Xamaktin tzē natlahua tū jā tze. ¹³ Catūxcuahuālh tū na'a'kspulayān ū'tza' nalilaktzi'nān ē ū'tza' chu lacxtim tū tzē na'a'kspula ā'chā'tin. Tzē nalipāhua'na' Dios ixpālacata xla' jā catimaktekli nalilaktzi'nca'na' nasti a'cxni' jātza' tāyani'ya'. Xla' namāhuixcāni'yān ē chuntza' nalitāyani'ya' ē chuntza' hali'a'kapūtaxtuya'.

¹⁴ Iccātzō'knuni'mā'n huā'mā' ixpālacata iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Camakxtektit tū ixla' ídolos ē jā tilaktaquilhpūyā'tit. ¹⁵ Hui'xina'n tzē lacapāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit mina'cstuca'n palh tze o jā tze tū iccāhuaniyān. ¹⁶ A'cxni' hua'can Santa Cena, māsā'yāuj tapāxcatca'tzin ixpālacata tū tojōmā'lh nac vaso. Quilipō'ktuca'n hua'yāuj tū tojōmā'lh. Ū'tza' huanicu'tun quina'n tā'talacxtimiyāuj Cristo tī maka'lh ixka'lhni'. Pāntzin tū che'keyāuj ē hua'yāuj nā ū'tza' huanicu'tun tā'talacxtimiyāuj Cristo ixpālacata quilipō'ktuca'n hua'uj ixmacni'. ¹⁷ Xmān mactin pāntzin tū māpitzican, chuntza' quilipō'ktuca'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo quina'n chu a'ktin macni' lauj ixpālacata quilipō'ktuca'n hua'uj tzamā' pāntzin.

¹⁸ Capāstactit chī tatlahua tī cāmāpachuīcan israelitas. A'cxni' tahuā' quinit tū hui'līcāni't nac pūcamamāsā'tā'n, tā'talacxtimī Dios ixpālacata pūcamamāsā'tā'n ixla' Dios. ¹⁹ ¿Tūchu icmāsu'yumā'lh? ¿Ē iccāhuanimān ídolo ka'lhī ixlitli'hui'qui o ixofrenda ídolo tzē nacāmaktāyayān? ²⁰ Jā chuntza' iccāhuanin. Iccāhuanicu'tunān tū talakahui'li ídolo tī jā israelitas, xlacla'n talakahui'līmā'nalh tū jā tzeya ū'ni' tū cāmāpa'ksi skāhui'ni'. Jā talakahui'līmā'nalh Dios. Quit jā iclacasqui'n natā'talacxtimiyā'tit skāhui'ni'. ²¹ Palh tzej a'ka'tiyā'tit, jāla catipūko'tnu'ntit ixvasoca'n Māpa'ksini' nac Santa Cena ē nā ixvasoca'n ídolos. Ē jāla catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksini' nac Santa Cena ē nā na ixmesaca'n ídolos. ²² ¿Ē hui'xinan palhāsā' makasitzi'cu'tunā'tit Māpa'ksini'? Ā'chulā' xla' māpa'ksini'n ē jā quina'n.

Nacālacapāstacāuj ā'makapitzin

²³ Masqui tzē tlahuacan catūxcuahuālh, hui'lapālh catūhuālh tū jā minī'ni' tlahuacan ē jā cāmaktāya tī ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios. ²⁴ Jā catipuhua'ntit pō'ktu: “¿Tūchu ā'chulā' tze quimpālacata?” Nā napuhua'nā'tit: “¿Tūchu ā'chulā' tze ixpālacata ā'chā'tin?”

²⁵ A'cxni' tamāhua'ya' quinit nac litamāuj, jā catikelhasqui'ni' palh lakahui'līcāni't ídolo. Tzē nahua'ya' ē jā tū tilacpu'hua'na'. ²⁶ Dios tlahuah cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu tū a'nan huā'tzā'.

²⁷ Palh chā'tin minamigo jā a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios ē tā'huā'yancu'tunān ē palh pincu'tuna' na ixchic, cahua't catūxcuahuālh tū namaxqui'ca'na'. Jā cakelhasqui'ni' palh lakahui'līcāni't ídolo. ²⁸ Palh chā'tin nahuaniyān: “Huā'mā' quinit lakahui'līcāni't ídolo”, jā catihua't ixpālacata tī māca'tzini'yān. Palhāsā' xla' lacpuhuan jāla hua'can. Hui'x ca'tziya' jā tū catililani'n palh nahua'ya'; tī māca'tzini'yān, xla' jā ca'tzi'. ²⁹ Ū'tza iclihuān in jā cahua't ixpālacata tī māca'tzini'yān.

Chā'tin tẓē nakelhasqui'nīni'n: “¿Tū iclitlahuani' cuenta tū lacpuhuan ā'chā'tin ixpālacata tū tze ē tū jā tze a'cxni' quit ictlahuacu'tun catūhuālh? ³⁰ Palh pūla na'icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios a'cxni' na'icua' catūxcuhuālh, ¿chī quilichihuinan can tū iclimaxqui'nī't tapāxcatca'tzīn Dios?” Chuntza' tẓē nakelhasqui'nīni'n. ³¹ Chuntza' catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit, ū'tza' natlahua'yā'tit ixpālacata ā'makapitzin natamakapāxui Dios. A'cxni' huā'ya'mpā'na'ntit ē a'cxni' ko'tnu'nā'tit, natlahua'yā'tit ixpālacata ā'makapitzin natamakapāxui Dios. ³² Jā titlahua'yā'tit jā tū tū nacāmāmachuyin israelitas nūn griegos nūn xlac'a'n tī tatā'tapa'ksi Dios. ³³ Quit iccālīmakapāxui'cun ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't catūxcuhuālh ictlahuamā'lh. Jā icputzamā'lh xman tū tze quimpālacata; nā icputzamā'lh tū tze ixpālacata ā'makapitzin ē chuntza' tẓē natalī'a'ka'ī'nī' ixtachihuīn Dios ē nacāmakapūtaxtūcan.

11

¹ Caquilāmaksca'tui chuntza' chī quit icmaksca'tli Cristo.

Ixpālacata puscan a'ntza' jā takēstokcan

² Chuhua'j tā'timin, tze chī hui'xina'n quilālacapāstacāuj ē mākentaxtūyā'tit tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n. ³ Iclacasqui'n naca'tziyā'tit Cristo cāmāpa'ksi chā'tunu' chi'xcu'huī'n; ē chi'xcu' māpa'ksi ixpuscāt; ē Dios māpa'ksi Cristo. ⁴ A'cxni' chi'xcu' orarlimā'lh o lichihuīna'mā'lh catūhuālh tū Dios māsu'yuni'lh ē palh jā tā'kxtu'ixtā'knu', xla' jā lakachi'xcuhui' ixMāpa'ksīni'. ⁵ A'cxni' puscāt orarlimā'lh o lichihuīna'mā'lh catūhuālh tū Dios māsu'yuni'lh, ixlacasqui'nca natacuctlapa. Palh jā natacuctlapa puscāt, tamāxani' ixlimān ē chu chuntza' lacxtim hua'chi ta'a'ksitnī't. ⁶ Palh chā'tin puscāt jā tacuctlapacu'tun, ca'a'ksitca; ē ixpālacata limāxana' ta'a'ksita puscāt, catacuctlapalh. ⁷ Tū tlahua'chi'xcu', ū'tza' tẓē nalimāka'tli'can Dios ē tū tlahua' puscāt, ū'tza' nalīlakachi'xcuhui'can ixkōlu'. ⁸ Dios jā tlahualh pūla puscāt. Pūla tlahualh chi'xcu' ē litlahualh puscāt ixtāpālucut chi'xcu'. ⁹ Chuntza' Dios jā tlahualh chi'xcu' ixpālacata puscāt. Tlahualh puscāt ixpālacata chi'xcu'. ¹⁰ Ū'tza' ixlīlacasqui'nca puscāt natacuctlapa. Chuntza' lakachi'xcuhui' ixkōlu' ē ángeles. ¹¹ Na ixlacatīn Dios, chi'xcu' ē puscāt chu lacxtim, ē talāmacalacasqui'n chā'tunu'. ¹² Xapūla puscāt Dios māxtulh na ixtāpālucut chi'xcu' ē chuhua'j puscāt mālacatuncuhui' chā'tin ska'ta ka'hua'cha. Dios, xla' mālacatzuculh ixlipō'ktu catūhuālh tū a'nan.

¹³ Hui'xina'n mina'cstuca'n calihui'li'tit. ¿Ē puhua'nā'tit minī'ni' palh puscāt na'orarli ē jā tacuctlapani't? ¹⁴ ¿Ē jā limāxana' palh pūlh mā'n ixya'j chi'xcu'? ¹⁵ Puscāt ka'tla' nalīmakca'tzi ixya'j xapūlh mā'n. Ū'tza' litacuctlapa. ¹⁶ Palh chā'tin lichihuīna'ncu'tun ixpālacata tacuctlapacan, nahuaniyā'tit: “Quina'n iclīzmanīni'ta'uj puscan natatacuctlapa a'cxni' ta'orarlimā'nalh”, nahuaniyā'tit. Chuntza' lismanican calhāxcuhuālh jā makapāxui'can Dios.

Tlahuaca tū jā minī'ni' a'cxni' hua'can Santa Cena

¹⁷ Chuhua'j iccālācaquilhniyān ē ixpālacata huā'mā: A'cxni' takēstokā'tit, tlahua'yā'tit tū jā minī'ni' ē tū jā lālimaktāya'yā'tit. ¹⁸ Xapūla iccāhuaniyān tū quihuānica. A'cxni' takēstokā'tit, hui'xina'n tapāpitziyā'tit na milacpu'na'itātca'n. Macsti'nal'j ica'ka'ī' tū tahuan. ¹⁹ Palhāsā' ixlacasqui'nca natapāpitziyā'tit ē chuntza' natasu'yu tīchu ixlīcana' tamakapāxui Dios. ²⁰ A'cxni' takēstokā'tit, tasu'yu palh jā hua'pā'na'ntit ixCena Māpa'ksīni'. ²¹ A'cxni' hui'xina'n hua'yā'tit, chā'tunu' palaj tayayā'tit milīhua'ca'n tū līta'nī'ta'ntit. Chuntza' chā'tin tī jā tū ka'lhī, xla' natzi'nca ē ā'chā'tin naka'sa ē hasta naka'chi. ²² ¿Ē jā ka'lhī'yā'tit minchicca'n jā tẓē nahua'yā'nā'tit ē nako'tnū'nā'tit? Jā tze chī tlahua'pā'na'ntit ixpālacata chuntza' cālakmaka'nā'tit ā'makapitzin tī ta'a'ka'ī' ē tatakēstoknī't. Cāmāmāxa'nī'yā'tit tī jā taka'lhī ixlīhua'ca'n. ¿Chī na'iccāhuaniyān palh tze tū tlahua'yā'tit? Jā icticāhuānin, nūn maktin.

IxCena Māpa'ksīni'

Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20

²³ Quit iccāmāsu'yuni'n tū quimāscā'tilh Māpa'ksīni' ē ū'tza' huā'mā'. Tzamā' tzi'sa a'cxni' ixmacamāstā'mā'ca namaknīcan, Māpa'ksīni' Jesús tayalh pāntzīn a'cxni' ix-tahua'yamā'nalh. ²⁴ Māstā'lh tapāxcatca'tzīn ixpālacata pāntzīn ē che'kelh ē māpitzīlh ē cāhuanilh ixapóstoles: “Cataya'tit ē cahua'tit. Huā'mā' quimacni' tū icmacamāstā' mimpālacataca'n. Nahua'yā'tit chuntza' chī hua'yāuj chuhua'j ixpālacata naquilālilacapāstactēlhayāuj.” ²⁵ Chu chuntza' tlahuapalh vaso a'cxni' tahuā'yankō'lh. Tayalh ē māstā'lh tapāxcatca'tzīn ē cāhuanilh: “Tū tojōmā'lh nac huā'mā' vaso ū'tza' xas-āsti' ixtalacāxtlahuan Dios lītaxtu ē tū līlaccāxtlanī't quinka'lhni'. Napūhua'yā'tit chuntza' chī pūhua'yāuj chuhua'j naquilālilacapāstactēlhayāuj.” Chuntza' cāhuanilh. ²⁶ Makatunu' nahua'yā'tit chuntza' huā'mā' pāntzīn ē napūhua'yā'tit chuntza' huā'mā' vaso, namāsu'yuyā'tit chī nīlh Māpa'ksīni' quimpālacataca'n. Chuntza' catlahua'tit hasta a'cxni' nataspi'ta Māpa'ksīni'.

Chī nahua'can Santa Cena

²⁷ Catīxcuhuālh tī nahua' huā'mā' pāntzīn ē catīxcuhuālh tī napūhua' huā'mā' vaso, catlahualh chī ixlacasqui'nca. Ū'tza' huanicu'tun ixlacasqui'nca tzej nalatā'kchoko na ixlacatīn Dios. Palh jā chuntza' natlahuacan, nalakmaka'ncan ixmacni' ē ixka'lhni' Jesús. ²⁸ Ixlacasqui'nca chā'tunu' tī nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso pūla nalacapāstaca palh tzej latlā'huan na ixlacatīn Dios. Palh jā tzej latlā'huan na ixlacatīn Dios, pūla casqui'nli namātzankenāni'can ē chuntza' tze nahua' pāntzīn ē tze napūhua' vaso. ²⁹ Chuntza' tī nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso ē palh jā ca'tzi tū huanicu'tun tū tlahuamā'lh, xla' a'cstutlahuacan. Xla' jā ca'tzi huā'mā' lihuat hua'chī ixlaxkoko ixmacni' ē ixka'lhni' Māpa'ksīni'. Hui'xina'n jā cuenta tlahua'yā'tit tū huanicu'tun ixCena Māpa'ksīni'. ³⁰ Ū'tza' lhūhua' na milacpu'na'itātca'n jā lactli'hui'quīn ē ū'tza' talīta'jatatlā ē ā'makapitzīn tanilh. ³¹ Palh quina'n ixpuhuanui: “¿Chā tzej o ja tzej iclatlā'huan na ixlacatīn Dios?” palh chuntza' ixpuhuanui, jā ixquinticāstacyāhuan. ³² Dios cuenta quincātlahuayān ē quincāstacyāhuayān ē chuntza' nalīscā'tāuj. Chuntza' jā catī'a'uj nac pūpātīn hua'chī xlaca'n tī jā ta'a'ka'tī'ni' ixtachihuīn Dios.

³³ Tā'tīmīn, a'cxni' natakēstokā'tit nahuā'ya'nā'tit, jā palaj titaya'yā'tit milihua'ca'n. Cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. ³⁴ Palh tzi'nca chā'tin, cahua'yālh pūla na ixchic. Chuntza' jā natlahua'yā'tit tū mina'cstuca'n nalīlactlahua'yā'tit jā takēstokā'tit. Ā'makapitzīn catūhuālh na'iccālacāxtlahua a'cxni' na'ica'nācha'.

12

Tascujūt tū cāmaxquī' Espīritu Santo chā'tunu' chī'xcuhū'n

¹ Chuhua'j ixlacasqui'n naca'tziyā'tit ixpālacata tū māstā' Espīritu Santo.

² Ca'tziyā'tit a'cxni' jānal'j ixa'ka'tī'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kskāhui'yān ē chuntza' ixcātalīmāxtuyān na ixtej Dios nalaktatzokostayā'tit ídolos. Hua'chī sa'j ix-pini'ta'ntit cālakachi'xcuhui'yā'tit ídolos tū jāla catīcāmaktāyan. ³ Iccāmāsu'yunicu'tunān tī ka'lhī ixEspīritu Dios jāla catīlakapalalh ixtacuhui'ni' Jesús. Ē palh jā ixmāsu'yuni'lh Espīritu Santo, jā tī chā'tin tze īxuanli Jesús xla' ū'tza' Māpa'ksīni'.

⁴ Masqui xtumnu' ixtascujūtca'n chā'tunu' chī'xcu'huīn, xmān chā'tin Espīritu Santo tī cāmaxquī'lh. ⁵ Xtumnu' ixtalacapāstacni'ca'n chā'tunu' ē xmān chā'tin quiMāpa'ksīni'ca'n tī scujni'mā'nauj. ⁶ Xtum chī chā'tunu' tatā'scuja Dios ē ixlīmān Dios tī māsu'yu ixlitli'hui'qui a'cxni' chī'xcuhui'n tatā'scuja. ⁷ Tasu'yu Espīritu Santo cāmaxquī' ixlitli'hui'qui chā'tunu' chī natalīmaktāya ā'makapitzīn. ⁸ Chā'tin tzej ca'tzi chī nalīmāsu'yu tū ixlīcāna' ixpālacata Dios ē chī Dios lacasqui'n nalatā'kchokoyāuj chātunu' quina'n. Ā'chā'tin tzej ca'tzi chī namāsu'yu tū jicslīhua' likexmatni'can na ixtachihuīn Dios. Tī cāmāscā'tilh chā'tunu', xmān chā'tin ē ū'tza' Espīritu Santo. ⁹ Espīritu Santo māsu'yu chā'tin chī līpāhuan Dios a'cxni' tlahua oración ē ca'tzi Dios namaxquī' tū nasqui'ni'. Ā'chā'tin tze nacāmāzeyī ta'jatatlani'n ixpālacata Espīritu Santo. ¹⁰ Chā'tin tze natlahua tū natalī'a'cnī chī'xcuhui'n ē ā'chā'tin tze nahuan tū Dios māca'tzīnīlh. Ā'chā'tin huampala tze naca'tzi tichu cāmāchihuīni ā'makapitzīn, palh Espīritu Santo o palh

a'kskāhuī'ni'nī'n. Ā'chā'tin tzē nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā maktin chihuīna'nī't. Ā'chā'tin tzē nakexmata ē nahuan tū huanicu'tun xtum tachihuīn. ¹¹ Ixlipō'ktu tzamā' catūhuālh ixtascujūt ixEspíritu Dios. Chu chuntza' chī lacasqui'n Espíritu Santo chu chuntza' cāmāsu'yuni' chā'tunu' tū natatlahua.

Quilipō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj hua'chi chu a'ktin macni'

¹² Chā'tunu' chi'xcuhūn' xmān a'ktin ixmacni'ca'n. Lhūhua' xalacpitzun ka'lhī quimacni'ca'n hua'chi quimacanca'n ē quilakastapunca'n ē quintujanca'n. Ixlipō'ktu tzamā' chu a'ktin quimacni'ca'n. Nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpitzun ixmacni' Cristo. ¹³ Quilipō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu a'ktin macni' a'cxni' Dios quincāmāxqui'n Espíritu Santo. Quilipō'ktuca'n masqui israelitas o griegos ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua', quilipō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj chu a'ktin lanī'tauj a'cxni' maktini'uj Espíritu Santo.

¹⁴ Kempāhūhua' xalacpitzun quimacni'ca'n. Jā xmān ka'lhīyāuj quimacanca'n. Nā ka'lhīyāuj quintujanca'n ē qui'a'ka'xko'lhca'n ē chuntza' natalilakō' chu a'ktin macni'. ¹⁵ Palh tujan ixuanli: “Quit jā ixmacan huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixla' macni'”, chuntza' jā ixlicāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. ¹⁶ Palh a'ka'xko'lh ixuanli: “Quit jā ixlakastapun huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixla' macni'”, chuntza' jā ixlicāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. ¹⁷ ¿Chī ixlixematui palh xmān ixka'lhīuj quilakastapunca'n? ¿Chī ixlikenkahuana'uj palh quimacni'ca'n pō'ktu a'ka'xko'lh ixuanli? ¹⁸ Chuntunca quimacni'ca'n chuntza' chī Dios cācāxtlahualh. Xla' cācāxtlahualh chuntza' chī xla' lacasqui'nli ē ka'lhī ixlipō'ktu xalacpitzun. ¹⁹ Palh pō'ktu quimacni'ca'n ixlalh cahuālh xmān a'ktin xalacpitzun hua'chi a'ka'xko'lh, jā tzē ixtasu'yulh a'ktin macni'. ²⁰ Chuntza' lhūhua' ixlacpitzun quimacni'ca'n ē xmān a'ktin macni' lanī't.

²¹ Chuntza' quilakastapunca'n jāla catihuanilh quimacanca'n: “Hui'x jā icmaclacasqui'nān.” Nūn quina'kxākca'n jāla catihuanilh quintujanca'n: “Hui'x jā icmaclacasqui'nān.” ²² Masqui jā lacxtim tasu'yu ixlitli'hui'qui a'katunu' xalacpitzun quimacni'ca'n chu lacxtim talacascqui'n. ²³ Hui'lh na quimacni'ca'n jā jā minī'ni' tasu'yu. Tzej mālheke'yāuj pō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' tzej maktaka'lhāuj ē lakachi'xcuhūī'yāuj jā limāxana' tasu'yu. ²⁴ Xalacpitzun tū jā limāxana' tasu'yu, jā cuenta tlahuayāuj. Dios tzej cāxtlahualh ixlipō'ktu quimacni'ca'n ē chuntza' nalakachi'xcuhūī'yāuj jā huancan jā ixlacasqui'nca. ²⁵ Jāla cāmāxtumlican xalacpitzun quimacni'ca'n ixpālacata xalacpitzun talāmaktāya. Chuntza' quintujanca'n ē quimacanca'n ē quilakastapunca'n talāmaktāya. ²⁶ A'cxni' tatakāhui' quintujanca'n o quimacanca'n, ixlipō'ktu quimacni'ca'n tatā'pātini'n. Palh nalakachi'xcuhūī'can quintujanca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlipō'ktu quimacni'ca'n.

²⁷ Chuhua'j hui'xina'n hua'chi xalacpitzun ixmacni' Cristo ē ixlacasqui'nca chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit. Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n. ²⁸ Chā'tunu' tī a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios, xla' cāmāxqui'lh ixtascujūtca'n. Xapūla Dios cāhui'lilh makapitzin ixli'apóstolca'n tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē ixlikempātu' cāhui'lilh chī a'kchihuīna'nī'n ē ixlikempātu'tun cāhui'lilh ixlimākelhtahua'ke'ni'nī'nca'n. Nā Dios cāhui'lilh ā'makapitzin tī tzē natatlahua tū lī'a'cnīn ē cāhui'lilh ā'makapitzin tī tzē natamātzeyī ta'jatatlani'n. Nā ā'makapitzin cāhui'lilh natamāktāyana'n ē ā'makapitzin cāhui'lilh natala xapuxcu' tī ta'a'ka'ī'. Cāhui'lilh huampala ā'makapitzin tī tzē natachi-huīna'n xtum tachihuīn. ²⁹ ¿Ē ixlipō'ktuca'n apóstoles tahuani't? ¿Ē ixlipō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tahuani't? ¿Ē ixlipō'ktuca'n mākelhtahua'ke'ni'nī'n tahuani't? ¿Ē ixlipō'ktuca'n natatlahua tū lī'a'cnīn? Jā maktin nala chuntza'. ³⁰ Ixlipō'ktuca'n jāla natamātzeyīni'n. Ixlipō'ktuca'n jāla natachihuīna'n xtum tachihuīn. Nūn ixlipō'ktuca'n jāla catitahuanli tū huanicu'tun xtum tachihuīn. ³¹ Caputza'tit chī naka'lhī'yā'tit mintascujūtca'n tū ā'chulā' tze. Ē chuhua'j na'iccāmāsu'yuni'yān tū ā'chulā' līhua'ca' xatze.

13

Chí nacápāxqui'yāuj ā'makapitzin

¹ Palh ixchihuina'uj kempālhuhua' tachihuin ē nā chí tachihuina'n ángeles, jā tū limacuan palh jā ixcápāxqui'uj ā'makapitzin. Quintachihuina'n hua'chi licā'n ixuanli tū palha' macasā'nān ē pucsmakahuanini'n palh jā cāpāxqui'yāuj ā'makapitzin. ² Masqui tzej ixlimāsu'yūj ixtachihuin Dios ixlitli'hui'qui Espírítu Santo, ē masqui ixca'tziuj tū huanicu'tun talacapāstacni' tū tatzē'kni't, ē palh ixca'tzikō'uj kempālhuhua' catūhuālh, ū'tza' jā tū ixquinticālimaktāyan palh jā ixcápāxqui'uj ā'makapitzin. Huampala palh ixlipāhuanui Dios ē ixca'tziuj tzē i'squi'ni'uj camālacxijili a'ktin sipej ē ixtalacxijili, jā tū quintapalhca'n palh jā ixcápāxqui'uj ā'makapitzin. ³ Palh ixcāstā'kō'uj tū ka'lhīyāuj ē ixcāmāpitzini'uj tū cāspūtni' ixlihuatca'n ē palh ixmacamāstā'uj quimacni'ca'n naquincā-talhcuyuyān, jā tū limacuan ixtlahuáuj tzamā' palh jā ixcápāxqui'uj ā'makapitzin.

⁴ Tī cāpāxqui' ā'makapitzin nalipātini'kō' ē jā nalīsítzi. Xla' nalakalhu'manini'n ē jā tū catipuhuanli masqui ā'makapitzin ā'chulā' taka'lhī. Nā xla' jā ka'tla' makca'tzi ē jā ixlimān napuhuan xla' xatze. ⁵ Tī cāpāxqui' ā'makapitzin jā natlahua tū jā mini'ni' nūn nalacpuhuan tū xmān ū'tza' mini'ni'. Xla' jā tū catilīsítzi'lh ē jā namālakxokoni'cu'tun tū tlahuani'cani't tū jā tze. ⁶ Nā xla' jā nalipāxuhua a'cxni' tlahuacan tū jā tze; nalipāxuhua a'cxni' tlahuacan tū xatze. ⁷ Tī cāpāxqui' ā'makapitzin, xla' natāyani'kō' catūxcuahuālh tū nalani'. Napuhuan tze ā'makapitzin ē jā palaj nacālimālacsu'yucu'tun. Xla' napuhuan ā'listān natatlahua tū tze. Masqui napātini'n, jā catimālxtekli nacápāxqui' ā'makapitzin.

⁸ Tapāxqui'n jā maktin catisputli. Naspūta ixtachihuin tī māsu'yu ixtachihuin Dios. Nā nataspūta kempālhuhua' tachihuin tū a'nān nac cā'quilhtamacuj. Naspūta ixlipō'ktu tū chí'xcuhui'n tzē nataca'tzi. ⁹ Jā ketzi chí ca'tziyāuj chuhua'j ē jā ketzi chí māsu'yuyāuj chuhua'j ixtachihuin Dios. ¹⁰ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' naca'tzikō'yāuj ixlipō'ktu ē a'cxni' jātza' namaclacasqui'nāuj tū ca'tziyāuj chuhua'j ē tū jā ketzi.

¹¹ A'cxni' ska'ta'cus xa'icuanit, hua'chi chā'tin ska'ta' xa'icchihuina'n. Hua'chi chā'tin ka'hua'cha xa'icpuhuan ē xa'iclacapāstacna'n. A'cxni' ictachi'xcuhui'lilh, icmālxtekli chí xa'icuanit quiliska'ta'. ¹² Chuhua'j jā tzej lakapasāuj Dios, xmān hua'chi ixlaktzi'uj ixtaxkakēt nac xaslamama licā'n. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalaktzi'nāuj Dios cālacan. Chuhua'j macsti'na'j ca'tziyāuj chí lihui'lh Dios; a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, nalakapasāuj Dios chuntza' chí xla' quincālakapaskō'yān. ¹³ Chuntza' kempātu'tun catūhuālh tū ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca nalipāhuanāuj ē na'a'ka'i'ni'yāuj Dios; ixlacasqui'nca napuhuanāuj Dios namākentaxtū tū huanit'; ē ixlacasqui'nca nacápāxqui'yāuj ā'makapitzin. Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' cāpāxqui'yāuj ā'makapitzin.

14

Chihuina'ncan ā'xtum tachihuin

¹ Caputzatit chí nacālipāxqui'yā'tit ā'makapitzin ē calacasqui'ntit tū Espírítu Santo cāmaxqui'yan. A'ktin tascujūt tū māstā' Espírítu Santo, ū'tza' tzē māsu'yu ixtachihuin Dios. Ā'chulā' calacasqui'ntit huā'ma' tascujūt ē jā ā'makapitzin. ² A'cxni' chā'tin chihuina'n xtum tachihuin tū jā sca'tni't, xla' xmān tā'chihuina'mā'lh Dios ē jā cātā'chihuina'mā'lh chí'xcuhui'n ixpālacata jā tī ca'tzi tū huanicu'tun. Espírítu Santo māchihuini. ³ Tī limāsu'yu ixtachihuin Dios ixlitli'hui'qui Espírítu Santo, xla' cātā'chihuina'n chí'xcuhui'n. Chuntza' nacāmāsu'yuni' ē nacāmaktāya ē nacāmāhuixcāni. ⁴ Tī chihuina'n xtum tachihuin tū jā sca'tni't, ū'tza' xmān tahuixcāni ixlimān. Tī māsu'yu ixtachihuin Dios, ū'tza' cāmāhuixcāni ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'.

⁵ Iclacasqui'n milipō'ktuca'n ixchihuina'ntit xtumnu' tachihuin tū jā ixca'tziyā'tit. Ā'chulā' iclacasqui'n ixmāsu'yu'tit ixtachihuin Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca tī limāsu'yu ixtachihuin Dios ē jā tī xmān chihuina'n xtumnu' tachihuin ē jāla nahuan tū huanicu'tun tzamā' xtum tachihuin. Xmān palh tzē nahuan tū huanicu'tun tzamā' tachihuin ē chuntza' nacāmaktāya ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i', xmān chuntza' tze palh nachihuina'n

xtum tachihuūn tū jā ca'tzi'. ⁶ Palh na'ica'nācha' ē na'icchiuūna'n xtum tachihuūn, ¿chī na'iccālimaktāyayān? Palh jā na'iccāhuaniyān tū Dios quimāsu'yuni'lh o tū icsca'tli tū ixla' Dios, ¿chī na'iccālimaktāyayān? Palh jā na'iccāhuaniyān ixtachihuūn Dios o palh jā iccāmāsu'yuni'yān, ¿chī na'iccālimaktāyayān?

⁷ A'cxni' skoli'can ē a'cxni' sla'knancan, kexmatāuj chī sā'nan. Palh jā tzej skoli'can, jāla ca'tzican tū huanicu'tun. ⁸ Palh jā tzej liskoli'can trompeta, soldado jā catikexmatli ē jā catitā'kaqui'lh ē jā catitacāxli na'a'n nalāta'la. ⁹ Chuntza' hui'xina'n. Palh jāla kexmatcan mintachihuūnca'n, ¿chī nalīca'tzican tū huanicu'tun? Hua'chi xmān nachihuūna'nā'tit nac ū'ni'. ¹⁰ Kempālūhua' tachihuūn chihuūna'ncan nac cā'quilhtamacuj ē chā'tunu' kexmata tū ixtachihuūn. ¹¹ Palh jāla ickexmata ixtachihuūn a'chā'tin, quit iclani't hua'chi xamini' ixpālacata xla' ē xla' xamini' lani't quimpālacata. ¹² Hui'xina'n naputzayātit tzamā' talakalhu'mān tū māsā' Espiritu Santo. Chuntza' calacasqui'ntit nacāmaxqui'yān tzamā' talakalhu'mān tū a'chulā' xatze. Ū'tza' tū cāmāhuixcāni ti ta'a'ka'i'.

¹³ Chuntza' ti nachihuūna'n xtum tachihuūn tū jā sca'tni't, casqui'ni'lh Dios namaktāya nacāmāsu'yuni' ā'makapitzin tū huanicu'tun. ¹⁴ Palh xtum quintachihuūn a'cxni' icorar-limā'lh, xmān quilistacna' ca'tzi' tū huanicu'tun. Jā scujmā'lh quintalacapāstacni' ē jā ti chā'tin icmaktāyāmā'lh. ¹⁵ ¿Chī na'icli'tlahua? Na'icli'orarli' quilistacna' ē nā na'icmāscujū quintalacapāstacni' ē chuntza' na'iccāmaktāya ti takexmatmā'nalh. Na'iclipixtli' quilistacna' ē nā na'iclipixtli' quintalacapāstacni' ē ānā chuntza' ti takexmatmā'nalh nataca'tzi' tū huanicu'tun. ¹⁶ Palh chihuūna'na' xtum tachihuūn a'cxni' māsā'ya' tapāxcatca'tzin, xmān milistacna' makapāxui'mā'lh Dios, ē ā'makapitzin jāla takexmata. ¿Chī tzē nalihuān catihuāl: "Amén", palh jāla ca'tzi' tū huanicu'tun tū huanī'ta'? ¹⁷ Masqui hui'x tzej maxqui'pā't tapāxcatca'tzin Dios, jā maktāya'ya' ā'chā'tin. ¹⁸ Quit tzē icchiuūna'n xtum tachihuūn tū jā icsca'tni't. Icmāxqui' tapāxcatca'tzin Dios quit a'chulā' tzē icchiuūna'n xtum tachihuūn ē jā hui'xinan. ¹⁹ A'ntza' jā tatakēstoka ti ta'a'ka'i', icchiuūna'ncu'tun macsti'na'j tachihuūn tū kexmatcan ē ū'tza' nacālimāsu'yuni'. Jā icchiuūna'cu'tun lhūhua' xtum tachihuūn tū jā catilitamaktāyalh a'chā'tin.

²⁰ Jā catipuhua'ntit hua'chi lacstīn ti jā takexmata; napuhua'nā'tit hua'chi lacstīn ti jāna'j taca'tzi' tatlaha tū jā tze. A'cxni' lacapāstacpā'na'ntit, calacapāstacna'ntit hua'chi chī'xcuhū'n. Xlaca'n taca'tzi' tū a'chulā' ixlacasqui'nca. ²¹ Tatzo'kni' na ixtachihuūn Dios ē Dios huanli chuntza':

Na'iccāta'chihuūna'n tzamā' israelitas.

Na'iccāmacamin ti xtum ixtachihuūnca'n ē ti makatiyā'tin.

Quit na'iccāmāchihuūni.

Nūn chuntza' jā quintitakexmatni'cu'tunli tzamā' israelitas.

²² Chuntza' a'cxni' chihuūna'ncan xtum tachihuūn tū jā kexmatcan, ū'tza' nacālimāsu'yuni' ixlitli' hui'qui Dios xlaca'n ti jā ta'a'ka'i' ē talaktzi'mā'nalh a'ktin li'a'cnīn. A'cxni' limāsu'yucan ixtachihuūn Dios ixlitli' hui'qui Espiritu Santo, ū'tza' cālīmāsu'yuni'yān ixlitli' hui'qui Dios hui'xina'n ti a'ka'i'yā'tit. ²³ Palh milipō'ktuca'n ti a'ka'i'yā'tit ixtakēstoktit ē palh milipō'ktuca'n ixchihuūnā'tit xtum tachihuūn tū jā ixca'tziyā'tit, ē palh ixtanūlh catihuāl chī'xcu' o ti jā a'ka'i', ¿ē jā nahuan chuya'yā'tit? ²⁴ Palh milipō'ktuca'n ixmāsu'yutit ixtachihuūn Dios ē a'cxni' natanū catihuāl chī'xcu' o chā'tin ti jā a'ka'i', xla' tzē nakexmata tū māsū'yupā'na'ntit. Chuntza' nalīca'tzi' xla' jā tze na ixlacatin Dios. ²⁵ Nā naca'tzi' jā tū catimātze'kli ixlacatin Dios. Chuntza' nalilaktatzokosta namakapāxui Dios ē nahuan: "Ixlicāna' Dios hui'lh na milacpu'na'i'tāca'n."

Chī chā'tunu' natachihuūna'n a'cxni' takēstokcan

²⁶ Ū'tza' huā'mā' tū natlaha'yā'tit a'cxni' natakēstokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit tū napixtli'yā'tit o jā namāsu'yuyā'tit na ixtachihuūn Dios. Chā'tin tzē namāsu'yū tū Dios māsū'yuni'lh. Ā'chā'tin tzē nachihuūna'n xtum tachihuūn tū jā sca'tni' o tze namāsu'yū tū huanicu'tun xtum tachihuūn. Catūxcuhuāl tū tlahuacan, calalh ū'tza' tū nacālimaktāya ti tatakēstoka. ²⁷ Palh tahu'i'lanalh ti natachihuūna'n xtum tachihuūn, catachihuūna'nli lichā'tunu' ē xmān chā'tu' o chā'tu'tun ē catalā'ilakpalitēlhalh. Nā

ca'a'nal chā'tin tī namāsu'yū tū huanicu'tun. ²⁸ Palh jā tī a'nan tī tzē namāsu'yū tū huanicu'tun xtum tachihuūn, caca'csla cahuanli tī tzē chihuūna'n xtum tachihuūn. Ixa'cstu catā'chihuūna'nli Dios ē jā a'ntza' jā takēstokcān. ²⁹ Chā'tu' o chā'tu'tun tzē natanāsu'yū ixtachihuūn Dios. Ā'makapitzin tzej catakexmatli nataca'tzī palh Dios ixlicāna' cāmāsu'yuni'lh tī tachihuūna'n. ³⁰ Palh hui'lh ā'chā'tin ē nā Dios māca'tzini xla' tū namāsu'yū, tī chihuūna'mā'lhucis jātza' catichihuūna'nli. Palaj nachihuūna'nkō' a'cxni' tasu'yū chihuūna'ncu'tun ā'chā'tin. ³¹ Lichā'tunu' namāsu'yuyā'tit ixtachihuūn Dios. Chuntza' nacāmāscā'tican ixlipō'ktuca'n ē nacāmāhuixcānicān. ³² Tī limāsu'yumā'lh ixtachihuūn Dios ixlitli'hui'qui Espiritu Santo, xla' tzē naquilhca'csla a'cxni' ca'tzī Dios namāchihuūni ā'chā'tin. ³³ Dios lacasqui'n lacatejtin natlahuacan ē jā lacasqui'n xamaktin natchihuūna'n.

Calhāxcuahuālh tatakēstoka tī ta'a'ka'i' ixtachihuūn Dios, chuntza' tlahuacan. ³⁴ Ca'cs natatahui'la puscan. Jā cacāmāxtekca natchihuūna'n xlaca'n. Puscan catakexmatli chī tatzo'kni' na ixlimāpa'ksinca'n israelitās jā huan puscan jā catitamāpa'ksilh chī'xcuhi'n. ³⁵ Palh chā'tin puscāt sca'tcu'tun catihuālh, cakelhasqui'nilh ixkōlu' a'cxni' tahui'lāna'lh na ixchicca'n. Limāxana' palh puscan natchihuūna'n jā takēstokcāni' namakapāxhuācān Dios.

³⁶ Calacapāstactit huā'mā'. Na mincā'lacchicni'ca'n jā a'ntza' pūla māsu'yuca ixtachihuūn Dios. Jā xmān hui'xina'n kexpatni'ta'ntit. ¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit ca'tziyā'tit chī ixlacasqui'nca talatā'kchoko tī ta'a'ka'i'? ³⁷ Makapitzin puhua'nā'tit tze māsu'yuyā'tit ixtachihuūn Dios o puhua'nā'tit Espiritu Santo cāmāxqui'ni'ta'n a'ktin talakalhu'mān. Caca'tzītīt hui'xina'n tū iccātzo'knuini'yān, ū'tza' ixlimāpa'ksin quiMāpa'ksini'ca'n. ³⁸ Palh catihuālh jā kexmatcu'tun ixtachihuūn Dios, calatachokolh chī ixtapāxhuān.

³⁹ Tā'timin, caputza'tit chī nalimāsu'yuyā'tit ixtachihuūn Dios ē jā timāmakchuyiyā'tit tī tzē chihuūna'n xtum tachihuūn. ⁴⁰ Ixlipō'ktu tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit chuntza' chī ixlacasqui'nca ē chuntza' chī mini'ni'.

15

Chī lilacastālcuana'lh Cristo

¹ Chuhua'j iccāmālacapāstaquiyan xatze tachihuūn tū iccāmāsu'yuni'ni'ta'n. Hui'xina'n maktini'ni'ta'ntit ē a'ka'i'ni'ta'ntit. ² Ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'ni'ta'n li'a'kapūtaxtutit palh jā chu tlakaj a'ka'i'ni'ta'ntit.

³ Iccāmāsu'yuni'ni'ta'n tū ixlacasqui'nca ē tū quimāscā'ticāni't. Ū'tza' huā'mā'; Cristo nilh ixpālacata quincuentaca'n chuntza' chī tzo'kcani't makāstza' na ixtachihuūn Dios. ⁴ Mācnūcāni't Cristo ē ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj mālacastālcuānicā. Chuntza' tatzo'kni't na ixtachihuūn Dios. ⁵ A'cxni' lacastālcuana'nlitza', apóstol tī pūla laktzi'lh Cristo, ū'tza' Pedro. Ā'listān ixlipō'ktuca'n apóstoles talaktzi'lh. ⁶ Ā'listān huampala hua'chi lakaquitziis ciento ā'makapitzin ixtachi'xcuhi't xamaktin talaktzi'lh. Lhūhua' xlaca'n tahui'lāna'lhucis ē ā'makapitzin taspulitza'. ⁷ Ā'listān huampala Jacobo nā laktzi'lh ē huampala ixlipō'ktuca'n apóstoles talaktzi'lh.

⁸ Ā'xmān quit iclaktzi'lh Cristo. Quit hua'chi chā'tin ska'ta' tī xatamāyujūn ē jā a'cchā'lh ixmālhcuuyu'. ⁹ Quit hua'chi apóstol tī ā'chula' xastancu. Ā'makapitzin apóstoles ā'chulā' laka'tla' ē jā quit. A'cxni' jānā'j xa'ica'ka'i' xa'iccāmākapātinin tī ixta'a'ka'i'. Ū'tza' jā quilimini'ni'n palh apóstol quihuanica. ¹⁰ Dios quilakalhu'manli ē ū'tza' apóstol iclihuānli. Jātza' xmān quilakalhu'manli ixpālacata quit ā'chulā' i'cscujli ē jā ā'makapitzin apóstoles. Jā quilimān icscujli. Dios quilakalhu'manli ē ū'tza' quimaktāyālh chī icscujli. ¹¹ Masqui ā'makapitzin apóstoles o masqui quit, quilipō'ktuca'n icmāsu'yuyāuj xatze tachihuūn ixla' Jesucristo ē hui'xina'n a'ka'i'ni'ta'ntit.

Natalacastālcuana'n nini'n

¹² Palh icmāsu'yuyāuj chī Cristo lacastālcuana'nli, ¿chī tzē nalihua'nā'tit makapitzin hui'xina'n jā tī chā'tin nalacastālcuana'n? ¹³ Palh jā tī chā'tin cahuālh ixlacastālcuana'nli, chuntza' jā ixtilacastālcuana'nli Cristo. ¹⁴ Ē palh Cristo jā ixtilacastālcuana'nli, jā ixlicāna' tū icmāsu'yumā'nauj ē jā tū limacuan ixā'ka'i'tit. ¹⁵ Nā chuntza'

quina'n xa'icuanui tū jā ixlicāna' expālacata Dios chī icmāsu'yuyāuj Dios mālacastālancuanilh Cristo. Chuntza' xa'icmāsu'yūj tū jā ixlicāna' palh jā tī chā'tin cahuālh ixlacastālancuana'nli. ¹⁶ Palh jā tī chā'tin cahuālh nalacastālancuana'n, nūn Cristo jā ixlacastālancuana'nli. ¹⁷ Palh Cristo jā cahuālh lacastālancuana'nli, jā tū limacuan ixa'ka'ti'tit. Jāna'j ixticātāmātza'nkēna'nin mincuentaca'n. ¹⁸ Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan, chuntza' tī tanilh'tza' masqui ixtatā'tapa'ksilh Cristo, ixta'lh nac pūpātin. ¹⁹ Palh jā ixka'lhūj quilatamatca'n tū jā catilakspu'tli expālacata lipāhuanāuj Cristo, ā'chulā' koxa tilayāuj quina'n ē jā ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin tachi'xcuhui't.

²⁰ Ixlicāna' chī mālacastālancuanica Cristo ē laktaxtulh nac cā'limin. Chuntza' cāpūlani'lh tī ta'a'ka'lh ē tanilh'tza' ē natalacastālancuana'mpala. ²¹ Adán tlahuah tū jā tze ē ū'tza' talizuculh tanī tachi'xcuhui't. Cristo nīlh nac cruz ē chuntza' natalilacastālancuana'n tachi'xcuhui't ē nataka'lhī ixlamatca'n tū jā catilakspu'tli. ²² Adán quixu'napapca'n ixuanī't, ē chuntza' quilipō'ktuca'n naniyāuj. Ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksi Cristo, xla'ca'n natalacastālancuana'n. ²³ Chā'tunu' ka'lhī ixquilhtamacuj a'cxni' napūlacastālancuana'n. Tī xapūla lacastālancuana'nli, ū'tza' Cristo. A'cxni' namimpala Cristo, natalacastālancuana'n xla'ca'n tī tatā'tapa'ksi Cristo. ²⁴ Cristo nacāmālakspu'tukō' ixlitli'hui'quica'n ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin ē a'cxni' nacāskāhui'kō'tza' ixlipō'ktuca'n tī quiclh talaktzi'n xla', palaj tunca xla' namamaxqui'kō' Dios ixlitli'hui'qui. A'cxni' nala huā'mā', a'cxni' ixlipu'tni' cāquilhtamacuj. ²⁵ Ixlasasqui'ncā Cristo namāpa'ksini'n hasta nacāskāhui'kō' ixlipō'ktu tī quiclh talaktzi'n xla'. ²⁶ Tī ā'xmān naskāhui'can, ū'tza' limin. ²⁷ Ixlipō'ktu catihuālh tū a'nan Dios cāmaxqui'lh Cristo nacāmāpa'ksikō'. A'ntza' jā huan ixtachihuīn Dios nacāmāpa'ksikō', ū'tza' jā huanicu'tun Cristo namāpa'ksi Dios. Dios ū'tza' tī māstā'lh litli'hui'qui. ²⁸ Pūla nacāskāhui'kō' ixlipō'ktuca'n tī quiclh talaktzi'n Cristo. A'cxni' xla' nacāmāpa'ksikō', a'cxni' Cristo tī i'Ska'ta' Dios ixa'cstu natamacamāstā'ni' Dios. Chuntza' namakentaxtukō' chī ixtalacasqui'nin Dios. Chuntza' tī ixlimān namāpa'ksini'nkō' calhāxcuhuālh, ū'tza' Dios.

²⁹ Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan, ¿tū tapuhumā'nal xla'ca'n tī ta'a'kpaxa natamaktāya tī tanilh? ¿Chī tali'a'kpaxa expālacata tī tanilh palh jā tapuhuan natalacastālancuana'n?

³⁰ Lakaliyān lijicua' icui'lh. Palh jā lacastālancuana'ncan, ¿tū expālacata chuntza' icui'lh? ³¹ Lakaliyān quintamaknicu'tun. Huā'mā' ixlicāna' ē nā ixlicāna' chī ka'tla' iclimakca'tzi mimpālacataca'n. Ka'tla' iclimakcatzi expālacata tā'tapa'ksi'yā'tit Jesucristo quiMāpa'ksini'ca'n. ³² Lilhūhua' huā'tza' nac cā'lacchicni' Efeso hua'chi hua'na'ni'n chī ixquintamaknicu'tun. Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan ¿tū expālacata na'iclitāyani' chuntza' chī iclipātini'mā'lh huā'tza' nac cā'quilhtamacuj? Xatze na'ictlahua chī huancan: "Nahuā'yanāuj ē nakō'tnu'nāuj. Lakali naniyāuj."

³³ Jā catā'kskahui'tit. Chuntza' chī huancan: "Tī lilacatejtin latlā'huan ē nacātā'talacxtuca xla'ca'n tī jā tze, xla' nala ixtā'chuntza'ca'n xla'ca'n tī jā tze." ³⁴ Tzej calacapāstactit ē cuenta catlahua'tit ē jā'tza' catlahua'tit tū jā tze. Hui'lh ā'makapitzin na milacpu'na'itātca'n tī jāna'j ta'a'ka'ti' ixtachihuīn Dios ē jā taca'tzi chī lihui'lh Dios. Ū'tza' iccāhuaniyān na'iccālimāmāxani'yān.

Chī natalilacastālancuana'n nini'n

³⁵ Ā'makapitzin natalahasqui'nini'n: "¿Chī tzē natalilacastālancuana'n tī tanilh? ¿Chī natala ixmacni'ca'n a'cxni' natalacastālancuana'n?" ³⁶ Calacapāstacna'ntit. A'cxni' nacha'nā'tit licha'nat, namā'cnūyā'tit nac ti'ya't ē namasa xako'xka' ē chuntza' napu'n. ³⁷ Tū cha'nā'tit jā tasu'yu hua'chi tū nataxtu. Nacha'nā'tit xalicha'nat cuxi' o stapun o catūxcuhuālh tū māscāquicani't. Tū napu'n, xla' sca'yā'hua' ē tzēhuani't. ³⁸ Dios cāmaxqui' chī nalistaca' ē chī ixtalacasqui'nin. Xtum tasu'yu xāhuat ē xtum tasu'yu xapa'lhma' stapun. Kempālhūhua' licha'nat ē xtum tatasu'yu pūlacatunu' chī tastaca. ³⁹ Nā a'nan kempālhūhua' macni'. A'nan ixmacni'ca'n tachi'xcuhui't ē a'nan ixmacni'ca'n animall ē a'nan ixmacni'ca'n squi'ti' ē ixmacni'ca'n spūni'n. Chā'tunu' xtum ixmacni'ca'n. ⁴⁰ A'nan ixmacni' tī hui'lh nac a'kapūn ē ixmacni' tī hui'lh nac ti'ya't.

Xtum chī ixlitzēhuani't macni' xala' nac a'kapūn ē xtum chī ixlitzēhuani't macni' xala' nac ti'ya't. ⁴¹ Xtum chī ixlitzēhuani't chi'chini' ē xtum chī ixlitzēhuani't mālhcu'yu' ē sta'cu. Nā xtum chī ixlitzēhuani't a'katunu' sta'cu. A'katunu' macni' xtum ixlitzēhuani't. ⁴² Chuntza' a'kspula a'cxni' lacastālancuana'ncan. Nacāmā'cnūcan quimacni'ca'n ē nata-masa. A'cxni' nalacastālancuana'nāuj, xtum natala quimacni'ca'n ē jātza' catitamasli. ⁴³ Quimacni'ca'n tū nacāmā'cnūcan jā tze; xasāsti' quimacni'ca'n tzēhuani't natala ē nataxkaka. Xaxlajuani' quimacni'ca'n tū nacāmā'cnūcan; a'cxni' natalacastālancuana'n lactli'hui'quīn natahuan. ⁴⁴ Quimacni'ca'n tū ka'lhīyāuj huā'tza' nac cā'quilhtamacuj xmān macni' ē nacāmā'cnūcan a'cxni' nanīyāuj. A'cxni' nalacastālancuana'nāuj, Dios naquincāmaxquī'yān xasāsti' quimacni'ca'n tū espiritual. Ka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' huātza' nac cā'quilhtamacuj; nā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

⁴⁵ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Pūla tlahuaca chā'tin chī'xcu'.

Nā maxquī'ca ixlatamat.

Hui'lini'ca ixtacuhuīni' Adán.

Dios su'nulh na ixquini' ē chuntza' lakahuanli ē tahuī'lh. Ā'listān lacatuncuhui'lh Jesucristo tī quincāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n. ⁴⁶ Pūla ka'lhīyāuj quimacni'ca'n tū xala' huā'tza' nac cā'quilhtamacuj ē tū natani. Ā'listān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn. ⁴⁷ Xapūla chī'xcu' ū'tza' Adán ē Dios litlahualh xapokxni' ti'ya't. Ā'chā'tin chī'xcu' ū'tza' Jesucristo ē xla' mincha' nac a'kapūn. ⁴⁸ Chuntza' chī ixuani't ixmacni' Adán chu lacxtim chī quimacni'ca'n quina'n tī xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksī Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n hua'chī ixmacni' Cristo. ⁴⁹ Chuntza' chī nac huā'mā' cā'quilhtamacuj litasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalitasu'yuyāuj Cristo tī mincha' nac a'kapūn.

⁵⁰ Chuhua'j iccāhuaniyān quimacni'ca'n tū ka'lhī ka'lhni' ē quini' jāla catitanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Quimacni'ca'n tū natamasa jāla catitatanūlh jā tahuī'lanā'lh tī taka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ⁵¹ Cakexpa'ttit. Na'iccāhuaniyān tī ixtatzē'kni't. Quilipō'ktuca'n jā catinīuj. Quilipō'ktuca'n nalakpalican quimacni'ca'n. ⁵² A'cxni' ixlisputni' cā'quilhtamacuj ē nasā'nān trompeta, xamaktin naquincā'a'kspulayān hua'chī a'cxni' natalakatzī'yāuj ē nalacahuāna'mpalayāuj. Nasā'nān trompeta ē tī tanīni'ttza' natalacastālancuana'n ē nataka'lhī ixmacni'ca'n xasāsti' tū jā maktin catitamasli. Quilipō'ktuca'n naquincātalakpalini'yān quimacni'ca'n. ⁵³ Quimacni'ca'n tū tzē natamasa ka'lhī natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā maktin catitamasli. Quimacni'ca'n tū natani ixlacasquī'nca xasāsti' natahuan ē jā catilakspu'tli. ⁵⁴ A'cxni' quimacni'ca'n tū natamasa natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā catitamasli ē a'cxni' quimacni'ca'n tū natani natalak-palī ē jā catitanīlh, a'cxni' namākentaxtūcan tū tatzo'kni't chuntza':

Taskāhui'ni't linin.

Ē chuntza' quincātalimālakahuaniyān.

⁵⁵ ¿Jā hui'lh ixlitli'hui'qui linin? Spu'tlitza'. ¿Tīchu naca'tzani' ixpālacata linin? Jā tī chā'tin. ⁵⁶ Tzamā' tū jā tze ū'tza' naliniyāuj. Tachi'xcuhui't jā takexmatni' ixlīmāpa'ksin Dios. Chuntza' litasu'yu hua'chī tū jā tze cāmāpa'ksimā'lh. Litasu'yu ixpālacata tachi'xcuhui't jā takexmatni'lh ixlīmāpa'ksin Dios. ⁵⁷ Icmamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios chī liskahuī'yāuj linin ixpālacata ixlitli'hui'qui quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

⁵⁸ Tā'timīn, iccāpāxquī'yān. Ū'tza' iccālihuaniyān jā catamakxtektit tū nacāmā-makchuyiyān ē nacālīmāpānūni'yān tū a'ka'i'nī'ta'ntit. Pō'ktu quilhtamacuj tzej nascu'jā'tit ixpālacata Māpa'ksīni'. Ca'tziyā'tit tū natlahua'yā'tit ixpālacata Māpa'ksīni' jā catilakspu'tli.

16

Tumīn tū namākēstokan

¹ Chuhua'j iccāhuaniyān ixpālacata tumīn tū namākēstokā'tit ē tū nacālīmaktāyayā'tit tī ta'a'ka'i' xalani'n nac Judea. Chuntza' chī iccāhuani tī tatakēstoka jā huanican Galacia, nā chuntza' natlahua'yā'tit. ² Ca'domingo namāquī'tēlha'yā'tit macsti'na'j mintuminca'n

tū tlajani'ta'ntit tzamā' semana. Chuntza' a'cxni' na'ica'nācha', xmān namākēstokā'tit tū māqui'nī'ta'ntittza'. ³Hui'xina'n cacālacsa'ctit chi'xcuhui'n tī lactze ē xluca'n natalē'n minofrendaca'n. Quit na'iccāmaxqui' a'ktin ca'psnap ē na'iccāmācā'ni' nac Jerusalén. ⁴Palh mini'ni' na'ica'n, naquintatā'a'n xluca'n.

Pablo a'ncu'tun ā'lacatin

⁵ Na'ictētaxtutēlha nac cā'lacchicni' jā huanican Macedonia ē ā'listān na'iccālaka'nāchān. ⁶ Palhāsā' lakmaj na'ictachokoyācha' na mincā'lacchicni'ca'n o palhāsā' a'ntza' icui'lācha' nahuan a'cxni' nalonknun. Chuntza' hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāj a'cxni' na'ictaxtupala calhāxcuhuāl'h na'ica'ncu'tun. ⁷ Jā iclacasqui'n xmān na'ictētaxtu a'cxni' na'iccālaka'nāchān. Iccātā'tachokocu'tunāchān lakma'j palh Dios lacasqui'n. ⁸ Na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta cā'tani' tū māpācuhūican Pentecostés. ⁹ Calhāxcuhuāl'h nac huā'mā' cā'lacchicni' tzē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios masqui lūhūia' tahuī'lāna'lh tī quintaquiclhaktzi'n.

¹⁰ A'cxni' nachā'nācha' Timoteo, calakachi'xcuhui'tit ē tzej camaktini'ntit ixpālacata jā namāxana'n. Tzej camakamaktini'nchipitit ixpālacata xla' tā'scujmā'lh Māpa'ksīni' chuntza' chī quit. ¹¹ Jā tī chā'tin calakmaka'lh. Tzej namaktāya'yā'tit naquilakmin. Quit icka'lhīmā'lh ē nā iccātā'ka'lhīmā'lh ā'makapitzin tī ta'a'ka'i'.

¹² Ē quintā'tinca'n Apolos, icsqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzin tī nacālaka'nāchān. Jā ixtalacasqui'nin ixuani't na'a'nācha' chuhua'j. Na'a'n a'cxni' naka'lhī quilhtamacuj.

Ā'xmān saludos

¹³ Catamaktaka'lh'it. Jā tilakpalī'yā'tit tū a'ka'i'ni'ta'ntit. Calatā'kchokotit chuntza' chī cāminī'ni' chi'xcuhui'n ē catahui'xcā'ni'tit. ¹⁴ Catūxcuhuāl'h tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit ixpālacata cāpāxqui'yā'tit ā'makapitzin.

¹⁵ Ca'tziyā'tit Estéfanos ē ixlipō'ktu ixfamilia xluca'n xapūla tī ta'a'ka'i'lh a'cxni' icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios jā huanican Acaya. Xluca'n talihui'lilh nacāmaktāya ā'makapitzin tī ta'a'ka'i'lh. ¹⁶ Iccāsqui'ni'yān cacākexpatni'tit xluca'n ē cacākexpatni'tit chā'tunu' tī tzej tatā'scuja ē tamaktāya ā'makapitzin tī ta'a'ka'i'. ¹⁷ Iclipāxuhua ixpālacata tachilh huā'tzā' Estéfanos ē Fortunato ē Acaico. Xluca'n milaxkokoca'n ixpālacata quintalakmilh ē hua'chi chuntza' iccālaktzi'kō'n. ¹⁸ Xluca'n quintamakapāxuihlh ē nā nacātamakapāxuiyān hui'xina'n. Nacālakachi'xcuhui'yā'tit chi'xcuhui'n tī chuntza' chī xluca'n.

¹⁹ Tī ta'a'ka'i' ē xalanī'n calhāxcuhuāl'h jā huanican Asia, xluca'n cātamacā'ni'yāchān saludos. Aquila ē Priscila tī xpuscāt nā cātamacā'ni'yāchān saludos ixpālacata Māpa'ksīni'. Nā chu lacxtim ixlipō'ktuca'n tī tatakēstoka na ixchicca'n. ²⁰ Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' cātamacā'ni'yāchān saludos. Nā hui'xina'n nalāsaludarli'yā'tit.

²¹ Chuhua'j quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmācā'ni'yāchān saludos.

²² Palh chā'tin jā pāxqui' Māpa'ksīni' Jesucristo, camakapātininca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksīni'ca'n.

²³ Cacāsicua'lanātlahuan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁴ Iccāpāxqui'kō'yān ixpālacata Jesucristo. Amén.

2 Corintios

Pablo cātzo'knuni'lh tī xalani'n nac Corinto

¹ Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta quit Pablo ē nā Timoteo tī quintā'tinca'n. Quit ixapóstol Jesucristo ixpālacata Dios quilihui'lilh quilil'apóstol. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī tapa'ksini'yā'tit Dios ē tā'kēstokā'tit nac Corinto namakapāxui'yā'tit Dios. Nā iccātzo'knuni'yāuj ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' nac Acaya. ² Hui'xina'n cacālakalhu'man Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksini' Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Pablo pātini'lh

³ Ca māka'tli'ca Dios tī ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Dios lakalhu'manini'n ē quincāmaktāyayān. ⁴ Dios quincāmāko'xamāka'tli'yān pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' pātini'nāuj. Dios lacasqui'n nacāmāko'xamāka'tli'yāuj ā'makapitzin tī tapātini'mā'nal chuntza' chī Dios quincāmāko'xamāka'tli'yān. ⁵ Cristo pātini'lh, ē nā quina'n pātini'nāuj. Cristo quincāmāko'xamāka'tli'yān a'cxni' pātini'nāuj. ⁶ Quit icpātini'n, ē chuntza' tzē iccāmāko'xamāka'tli'yān hui'xina'n ē tzē iccāmaktāyayān na'a'ka'i'yā'tit ā'chulā'. Dios quimāko'xamāka'tli', nā chuntza' tzē na'iccāmāko'xamāka'tli'yān hui'xina'n ē nā tzē na'iccāmaktāyayān a'cxni' hui'xina'n pātini'nā'tit chī quit. ⁷ Quit tzej icca'tzi hui'xina'n natāyani'yā'tit masqui pātini'mpā'na'ntit nā hui'xina'n. Nā icca'tzi nacāmāko'xamāka'tli'yān.

⁸ Tā'timīn, quit iclacasqui'n hui'xina'n naca'tziyā'tit chī iclipātini'lh a'cxni' xa'icui'lacha' nac Asia. Quit jātza' xa'ictāyani'. Ictipuhuanli jātza' ā'chulā' xa'ictilatamalh. ⁹ Xa'icpuhan na'icnizta'. Xa'icca'tzi quit jātza' la tū xa'ictlahua. Ū'tza' xmān Dios xa'iclipāhuan. Xla' ū'tza' tī tzē cāmālacastālancuani nini'n. ¹⁰ Dios quimapakapūtaxtūlh tzamā'lijicua'. Tzēcus naquimakapūtaxtū Dios. Quit icca'tzi Dios naquimakapūtaxtū a'cxni' na'ictahui'lapala nac cā'lijicua'. ¹¹ Xmān ixlacasqui'nca hui'xina'n na'orariyā'tit quimpālacata. Chuntza' naquilāmaktāyayāuj hui'xina'n. Chuntza' a'cxni' Dios naquisicua'lanātlahua, lhūhua' tī natamaxqui' Dios tapāxcatca'tzīn, ixpālacata tū Dios māstā'ni't chuntza' chī hui'xina'n squi'ni'tit.

Pablo huanli tū ixpālacata jā lī'a'lh nac Corinto

¹² Lipāxuhua icui'lh ixpālacata quit icca'tzi tzej ictlā'huani't na milacpu'na'i'tātca'n ē nā na ixlacpu'na'i'tātca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Jā ica'kskāhui'nini't. Dios quimaxqui'lh talacapāstacni'. Ū'tza' tzej iclilatā'luan. Dios lakalhu'manini'n. Quimaxqui'ni't talacapāstacni' tū jā hua'chi ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj. ¹³ Tū iccātzo'knuni'yān huā'mā' huanicu'tun xmān tū kexpa'tā'tit hui'xina'n a'cxni' nakelhtahua'ka'yā'tit. Jā iccāhuanimā'n ā'catūhuālh tachihuīn. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzej nakexpa'tā'tit tū iczto'kmā'lh. ¹⁴ Ā'makapitzin hui'xina'n ca'tziyā'tit chī nalipāxuhua'yā'tit quimpālacata a'cxni' namimpala Māpa'ksini' Jesús. Nā quit na'iclipāxuhua mimpālacataca'n.

¹⁵ Quit xa'icca'tzi huā'mā', ē ū'tza' quit iclipuhuanli na'iccālaka'mpalayāchā'n hui'xina'n. ¹⁶ Quit xa'iccātelaktaxtucu'tunān hui'xina'n a'cxni' icmilh nac Macedonia. Nā icpuhanli na'iccālaka'nāchā'n a'cxni' xa'ictaxtulh nac Macedonia. Ē chuntza' ā'listān hui'xina'n ixquilāmāxxtoklē'uj nac Judea. ¹⁷ Masqui icuanli xa'iccālaka'ncha'n hui'xina'n, quit jāla icmākentaxtūlh. Ū'tza' talihuan ā'makapitzin palh quit xmān xa'ica'ksa'nini'mā'lh a'cxni' icuanli xa'ica'ncu'tun. A'cxni' quit iclichihuina'n tū na'ictlahua, jā icchihuina'n hua'chi chī'xcuhui'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan ixlicāna' natatlahua catūhuālh masqui taca'tzi jā catitamākentaxtūlh. ¹⁸ Dios jā maktin talakpali. Xla' ca'tzi ixlicāna' tū icuan. Tū iccāhuanian hui'xina'n tzē na'a'ka'i'yā'tit. ¹⁹ Quit ē Silvano ē Timoteo xa'iccāmāsu'yuni'yān ixpālacata Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios. Tzē a'ka'i'can tū huan Jesucristo. Xla' pō'ktu quilhtamacuj huan tū ixlicāna'. Xla' jā maktin talakpali. ²⁰ Ixlipō'ktu tū Dios huan natlahua, Jesucristo

mākentaxtükō'. Ū'tza' limaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios. ²¹ Dios ū'tza' tī quimaktāya na'ica'ka'ī'ni ni' Jesucristo. Nā hui'xina'n cāmaktāyayān tzej na'a'ka'ī'yā'tit. Nā xla' quilacsacnī't na'ictā'scuja. ²² Dios quincālakmacamini'ta'n Espīritu Santo tī hui'llh na quilstacna'ca'n. Chuntza' tasu'yu tapa'ksīni'yāuj Dios, ē hua'chi līxokohui'līni'ttza' quilstacna'ca'n.

²³ Dios ca'tzī palh ixlīcāna' tū na'iccāhuanīyān. Palh quit xa'iccālaka'ncha'n cahuāl nac Corinto, quit xa'iccālacaquilhnīn hui'xina'n. Ū'tza' jā iclī'a'llh. Dios ca'tzī tū jā iclī'a'ncha'. ²⁴ Quit jā iccāmāpa'ksīcu'tunān chī hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. Hui'xina'n tzejtza' a'ka'ī'yā'tit. Xmān iccātlahuani'cu'tunān tū nalīpāxua'yā'tit.

2

¹ Ū'tza' quit iclīhui'līlh jā iccālaka'ncha'n hui'xina'n palh ixlacasquī'nca xa'iccālacaquilhnīn. Palh quit xa'iccālacaquilhnīn, lacxtim ixlīlipuhuanī quina'n. ² Palh quit xa'iccāmālakaputzīn hui'xina'n, jā tī ixa'nalh tī ixquimakapāxuihl quit. Palh hui'xina'n lipuhuanā'tit, quit jāla lipāxuhua iclatahuī'la. ³ Ū'tza' jā iclī'a'llh. Xmān iccātzo'knī'n a'ktin carta. Jā xa'ica'ncu'tunācha' iccālacaquilhnīyān ē nūn xa'iccāmālakaputzīcu'tunān. Palh hui'xina'n mākentaxtūyā'tit tū iccātzo'knuni'n, quit na'iclipāxuhua ē nā hui'xina'n nalīpāxua'yā'tit. ⁴ Quit xa'iclipuhuan a'cxni' iccātzo'knuni'n hui'xina'n. Nā xa'iccalhuan ixpālacata xa'icca'tzī iccāmālakaputzīn tū xa'iccātzo'knuni'nī'ta'n. Jā xa'iccāmālakaputzīcu'tunān. Iclacasquī'nli hui'xina'n naca'tziyā'tit chī quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n.

Ixlacasquī'nca namāspūtūni'ni'can chī'xcu' tī jātza' tlahua tū jā tze

⁵ Tzamā' chī'xcu' tī tlahualh tū jā tze, xla' iclīlipuhuanli, ixpālacata jā tze tū tlahualh. Ā'chulā' cāmālakaputzīni'ta'n hui'xina'n. Jā icuan palh milipō'ktuca'n hui'xina'n cāmālakaputzīni'ta'n. Palhāsā' jā milipō'ktuca'n. ⁶ Milīlīhūhua'ca'n hui'xina'n makapātīnīni'ta'ntit tzamā' chī'xcu'. Chuhua'j tzejtza'. Jātza' camakapātīnīntit. ⁷ Chuhua'j camātza'nkēna'ni'tit ē camāko'xamixī'tit. Palh jā chuntza' natlahua'yā'tit, tzamā' chī'xcu' jāla catitāyani'llh, ixpālacata nalīlipuhuan. ⁸ Ū'tza' iccālīsqū'ni'yān hui'xina'n camāsu'yu'tit chī pāxquī'yā'tit. ⁹ A'cxni' quit iccāmācā'ni'chān a'ktin carta, quit icca'tzīcu'tunli palh hui'xina'n ixtlahua'tit tū iccāhuanīn ixpālacata tzamā' chī'xcu'. Icca'tzīcu'tunli palh hui'xina'n ixquīlākexmatnī'uj. ¹⁰ Palh hui'xina'n māsputūni'ni'yā'tit tzamā' chī'xcu', nā quit na'icmāspūtūni'ni'. Palh quit icmāspūtūni'ni'llh catīhuāl, mimpālacataca'n icmāspūtūni'ni'llh na ixlacatīn Cristo. ¹¹ Māsputūni'ni'yāuj ixpālacata jā lacasquī'nāuj naquīncāskāhui'yān skāhui'ni'. Ca'tziyāuj skāhui'ni' a'kskāhui'nīn.

Pablo tamakchuyīlh a'cxni' ixuī'llh nac Troas

¹² Quit icētāxtulh nac Troas ixpālacata a'ntza' icmāsu'yucu'tunli xatze tachihuīn tū i'xla' Cristo. A'cxni' icētāxtulh a'ntza', Dios ixlacāxtlahuakō'ni'ttza' ixlīpō'ktu a'ntza'. ¹³ Masquī tzej taxtulh, quit xa'ictamakchuyīni't, ixpālacata quīntā'tinca'n, Tito, jā chā'llh a'ntza' chuntza' chī xa'iclacāxlanī'ta'uj. Ū'tza' iccālīmakxteklī xalanī'n nac Troas ē icmilh nac Macedonia ixpālacata icpuhuanli Tito ixchīlh huā'tzā'.

Ixtachihuīn Dios tzej taxtu

¹⁴ Maxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Cristo tzej lītāxtuyācha' tachihuīn tū icmāsu'yu. Xla' quimaktāya na'icmāsu'yu calhāxcuhuāl ixpālacata Cristo. Huā'mā' tamāsu'yun hua'chi a'ktin perfume tū mu'csun calhāxcuhuāl. ¹⁵ Lipāxuhua Dios chī quina'n icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Cristo. Quina'n hua'chi a'ktin jini' na ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtāxtunī'ttza' ē nā tī jāna'j ta'a'kapūtāxtu. ¹⁶ Na ixpu'nanca'n tī jāna'j ta'a'kapūtāxtu, tzamā' tamāsu'yun hua'chi catūhuāl tū mu'csun tū laknīcan. Na ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtāxtunī'ttza', tzamā' tamāsu'yun hua'chi a'ktin perfume tū māsā' latamat. Nūn chā'tin tī tze ixlīmān namāsu'yu tū i'xla' Cristo. Ixlacasquī'nca Dios namaktāya. ¹⁷ Quit jā hua'chi tī ta'a'kskāhui'nīn ē talakpalī tamāsu'yun tū i'xla' Dios. Xlaca'n jā tzej tamāsu'yū ixpālacata xmān ta'a'kskāhui'tlajacu'tun. Quit iclīchihuīna'n tū ixlīcāna' na ixlacatīn Dios, ixpālacata xla' quīmacamaxquī'ni't na'ictā'scuja Cristo.

3

A'ktin xasāsti' talacāxtlahuan

¹ Palhāsā' ā'makapitzin natahuan quit ka'tla' icmakca'tzi ē quilichihuina'ncan quina'cstu. Jā ixlacasqui'nca quit na'iccāmaxqui'yān a'ktin carta tū nahuan quit tzeza chi'xcu'. Jā ixlacasqui'nca hui'xina'n naquilāmaxqui'yāuj a'ktin carta tū tzē na'iclē'n calhāxcuhuāl, chuntza' chī talē'n ā'makapitzin. ² Hui'xina'n hua'chi quincarta. Mimpālacatataca'n ca'tzican tze tū ictlahua. Huā'mā' carta tzē natalaktzi'n ē natalikelhtahua'ka' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Hui'xina'n hua'chi a'ktin carta litaxtuyā'tit tū tatzo'kni' na quilistacna', expālacata quit iccālapāstacān hui'xina'n. ³ Hui'xina'n litaxtuyā'tit hua'chi a'ktin carta tū Cristo quimātzo'knīlh. Tzamā' carta jā litzo'kcani't tinta. Jā tzo'kcani't nac a'ktin chihuix tū hua'chi lhata'ca'la'. Espiritu Santo tī macamilh Dios xalakahuan, xla' cālakpalini'n mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' iccāhuanin ixtachihuīn Jesucristo. Chuntza' tasu'yu tū tlahuani't Cristo mimpālacatataca'n.

⁴ Chuntza' icuan expālacata quit icca'tzi tze tū icmāsu'yu na ixlacatin Dios, expālacata Cristo quimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu. ⁵ Quit jā icuan xmān quina'cstu tzē ictlahua huā'mā' tascujūt. Dios quimaktāya ē ū'tza' tzē iclītlahua. ⁶ Xla' ū'tza' tī quimaxqui' talacapāstacni'. Ū'tza' tzē iclimāsu'yu xasāsti' talacāxtlahuan tū Dios tlahuani't. Tzamā' talacāxtlahuan jā hua'chi a'ktin limāpa'ksin tū tatzo'kni'. Tzamā' talacāxtlahuan lichihuīna'n Espiritu Santo. Ixlimāpa'ksin Dios māsu'yu ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't taka'lhī icxuentaca'n ē ū'tza' natalīnī. Espiritu Santo mātā' xasāsti' latamat.

⁷ Huā'mā' limāpa'ksin tū māsu'yu ixlacasqui'nca nanican, huā'mā' tzo'kca pektu' nac chihuix. A'cxni' maxqui'ca Moisés tzamā' limāpa'ksin, a'nal' a'ktin ka'tla' taxkaket. Ixlacan Moisés i'xkaka. Israelitas tī ixtayāna'lh a'ntza' jāla ixtalaktzi'n chī i'xkaka expālacata iccāmālakachi'xuanī'. Huā'mā' taxkaket lilacatzucu mixli. Chuntza' tzēhuani't ixuanī't chī Dios mātā'lh huā'mā' limāpa'ksin. ⁸ Ā'chulā' tzēhuani't tamāsu'yun tū Espiritu Santo quincāmaxqui'yān. ⁹ Tzēhuani't ixuanī't huā'mā' limāpa'ksin tū Dios ixmaxqui'ni't Moisés masqui ū'tza' lica'tzican tachi'xcuhui't nacāmakapātīnīncan. Ā'chulā' xatzēhuani't ixtachihuīn Jesucristo, expālacata huā'mā' quincāmāsu'yuni'yān chī tzē nalixapacan tū lacle'nāuj. ¹⁰ Huā'mā' limāpa'ksin tzēhuani't ixuanī't. Masqui tzēhuani't ixuanī't, jāla mālakchā' nican ixtachihuīn Jesucristo. ¹¹ Palh limāpa'ksin tzēhuani't ixuanī't masqui jā makās ixtitāyāni'lh, ā'chulā' tzēhuani't tū jā catilakspu'tli. Ū'tza' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

¹² Quit lacatanacs icca'tzi huā'mā' tachihuīn jā catilakspu'tli. Ū'tza' quit tzej iccālimāsu'yuni'cu'tun tachi'xcuhui't. ¹³ Quit jā ictlahua chī Moisés. Xla' ixtalakatlapa, ē chuntza' israelitas jāla ixtalaktzi'n chī ixtapānūni' tū i'xkaka na ixlacan. ¹⁴ Israelitas jā ixtaca'tzi tū ixuanicu'tun. Hasta chuhua'j xlaca'n jā taca'tzi tū huanicu'tun a'cxni' talikelhtahua'ka' ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' talacāxtlahuan xala' makāstza'. Huā'mā' tzē ca'tziyāuj tū huanicu'tun xmān palh tapa'ksini'yāuj Cristo. ¹⁵ Hasta chuhua'j israelitas jā taca'tzi tū huanicu'tun a'cxni' talikelhtahua'ka' tū tzo'kli Moisés. ¹⁶ A'cxni' chā'tin a'ka'ī'ni' Māpa'ksini' Jesucristo, tzētza' ca'tzi tū huanicu'tun tū tzo'kli Moisés. ¹⁷ Māpa'ksini' Jesucristo, xla' chu chā'tin chī Espiritu Santo. Tī tatā'latlā'huan Espiritu Santo, xlaca'n jā'tza' cāmāpa'ksi skāhuī'ni'. ¹⁸ Quina'n ca'tziyāujtza' tū huanicu'tun. Hua'chi jā'tza' talakatlapani'ta'uj na quilacanca'n. Chuntza' hua'chi laktzi'nāuj Māpa'ksini' Jesucristo a'ktin nac hualhtin. Laktzi'nāuj chī ixlika'tla' ē chī ixlitze. Quina'n litalakpalitēlhayāuj chī Cristo. Ū'tza' huā'mā' tū tlhuamā'lh Espiritu Santo.

4

¹ Dios lalalhu'manini'n, ē quimacamaxqui'lh xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Chuntza' jā ictaxlajuani'. Jā icmakxteka icmāsu'yu huā'mā' xatze tachihuīn. ² Quit jā maktin ictlahua tū limāxana' tū lakatzē'k tlahuacan. Jā ica'kskāhui'nin. Jā iclakpalī ixtachihuīn Dios. Tzej icmāsu'yu tū ixlicāna' na ixlacatin Dios. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tzē natata'tzi ixlicāna' tū icmāsu'yu. ³ Tī jā takexmatcu'tun xatze tachihuīn tū icmāsu'yu, ū'tunu'n nacāmakapātīnīncan. *Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn, xlaca'n jā taca'tzi tū

huanicu'tun. Skāhui'ni' jā lacasqui'n xla'ca'n nataca'tzi tū huanicu'tun. Ū'tza' jā talica'tzi tū huanicu'tun. Skāhui'ni' hua'chi ixdiosca'n, ē ū'tza' ixcāmālakatzī'ni't ē ū'tza' jāla talilaktzī'n taxkaket tū xatze tachihuīn i'xla' Cristo. Cristo xaka'tla' chī Dios. ⁵Tū icmāsu'yu quit, jā quit quilīchihiuīna'n can. Quit icmāsu'yu ixpālacata Jesucristo ū'tza' Māpa'ksini' ē ixlacasqui'nca nalaktaquilhpūtayāuj. Quit iccāmāktayāyān hui'xina'n. Ū'tza' tū Jesucristo lacasqui'n na'ictlahua. ⁶Dios quincāmāca'tzinini'ta'n tū ixlicāna'. Ū'tza' māxkākē quintalacapāstacni'ca'n. Xla' ū'tza' tī māstā'lh limāpa'ksin natahui'la taxkaket nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' lithui'lh taxkaket. Ē chuntza' ixquincāmāxkakētēlhān. Ū'tza' lica'tziyāuj chī Dios ixlika'tla'. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata lakapasāuj Jesucristo.

Pablo ixlipāhuan Dios

⁷Xatze tachihuīn tū Dios quilimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu, ka'lhī lhūhua' ixtapalh. Quit quina'cstu jā icka'lhī talacapāstacni' na'icmāsu'yu huā'mā' tachihuīn. Quit hua'chi a'ktin pūxkatni' jā tojomā'lh tū ka'lhī ixtapalh. Chuntza' tasu'yu Dios ū'tza' tī ka'lhī litli'hui'qui ē jā quit. ⁸Masqui lhūhua' quit icpātini'n, pō'ktu quilhtamacuj tzē ictāyani'. Masqui makatunu' jā icca'tzi tū na'ictlahua, jā ictaxlajuani'. ⁹Masqui quimputzastālani'can, Dios jā quimakxteka. Masqui makatunu' quilisno'ktamacatacan, jā tī quimakni. ¹⁰Pō'ktu quilhtamacuj lijicua' icui'lh ixpālacata quimaknicu'tuncan, chuntza' chī ixmaknicu'tuncan Jesucristo. A'ntza' litasu'yu quimaktāyamā'lh Jesucristo xalakahuan. ¹¹Ictilatla'huancus nac cā'quilhtamacuj, quimaknicu'tuncan, ixpālacata quit ictā'scujā Jesucristo. Ū'tza' litasu'yu Jesucristo quintā'latlā'huan. ¹²Quit icmāsu'yu xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj quilimaknicu'tuncan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n, ixpālacata quit iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Cristo.

¹³Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli chā'tin:

Quit ica'ka'ti'lh, ē ū'tza' quit iclichihiuīna'n chī ixlika'tla' Dios.

Quit nā ica'ka'ti'nī't, ē ū'tza' iccālīhuani ā'makapitzīn ixtachihuīn Dios. ¹⁴Quit iclipāhuan xmān Dios, ixpālacata icca'tzi Dios mālacastālancuanilh Māpa'ksini' Jesucristo. Nā icca'tzi quit naquimālacastālancuanī, ixpālacata quit ictapa'ksini' Jesucristo. Hui'xina'n ē quit kēxtim naquincātalē'nān na ixlacatin Dios. ¹⁵Ixlipō'ktu tū icpātīlh, quit icpātīkō'lh ixpālacata iclacasqui'nli hui'xina'n na'a'ka'ti'yā'tit. Chuntza' a'cxni' lhūhua' hui'xina'n na'a'ka'ti'yā'tit, namaxqui'yā'tit tapāxcatca'tzin Dios ē namāka'tli'yā'tit Dios.

¹⁶Ū'tza' jā iclitaxlajuani'. Masqui quimacni' taxlajuani'tēlha, ā'chulā' ica'ka'ti' lakali lakali. ¹⁷Tū icpātīmā'lh hua'chi xmān macsti'na'j ē hua'chi jā makās icpātīmā'lh ixpālacata Dios quisicua'lanātlahua pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁸Chuntza' icuan quit ixpālacata jā iclacapāstaca tū tasu'yu. Ā'chulā' iclacapāstaca tū jā tasu'yu. Tū tasu'yu nalakspūta. Tū jā tasu'yu jā catilakspūtlī.

5

¹Quimacni'ca'n hua'chi a'ktin a'cchic jā hui'lāna'uj. Quit icca'tzi a'cxni' nasputa quimacni'ca'n, Dios naquincāmāxqui'yān ā'a'ktin xasāsti' quimacni'ca'n. Xasāsti' quimacni'ca'n hua'chi quinchicca'n nac a'kapūn. Tzamā' chic ixtatlahuat Dios ē jā ixtatlahuatca'n tachi'xcuhui't. Huā'mā' chic jā maktin catilakspūtlī. ²Ū'tza' lipāstacāuj ixpālacata a'ncu'tunāuj na quinchicca'n nac a'kapūn. ³Jā capuhuanui jā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n a'cxni' nanīyāuj. Naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. ⁴Līhuan quīna'n ka'lhī'yāujcus quimacni'ca'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, makca'tziyāuj taxlajuani'yāuj chī pātini'mā'nauj. Masqui jā ixmakxteku'tunui huā'mā' macni', ka'lhīcu'tunāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. Quimacni'ca'n tū ka'lhīyāuj chuhua'j, nalakspūta. Xasāsti' quimacni'ca'n tū Dios naquincāmāxqui'yān, ū'tza' tū jā catilakspūtlī. ⁵Dios quincālacāxtlahuani'ta'n ē ū'tza' tzē nalichā'nāuj nac a'kapūn. Quincāmacamini'ni'ta'n Espīritu Santo. Ū'tza' lica'tziyāuj ixlicāna' natanūyāuj nac a'kapūn.

⁶Chuntza' jā maktin taxlajuani'yāuj. Ca'tziyāuj lihuan latlā'huanāuj nac cā'quilhtamacuj, jāna'j tā'hui'lāna'nchāuj Māpa'ksini' Jesucristo nac a'kapūn.

⁷ Chuhua'j quina'n jā latlā'huanāuj chuntza' chī laktzi'nāuj. Latlā'huanāuj chuntza' chī tū a'ka'i'yāuj. ⁸ Chuntza' quina'n jā taxlajuani'yāuj. Makxtekc'u'tunāuj huā'mā' quimacni'ca'n ixpālacata lakchā'ncu'tunāuj Māpa'ksini' Jesucristo. ⁹ Ū'tza' nalihui'liyāuj natlahuayāuj tū Jesucristo lacasqui'n palh tā'hui'lāna'nchāuj Dios nac a'kapūn ē palh hui'lāna'ujcus nac cā'quilhtamacuj. ¹⁰ Huā'mā' lihui'liyāuj, ixpālacata ixlacasqui'nca quilipō'ktuca'n natāyāuj na ixlacatīn Cristo. Xla' naquincāpūtzāna'niyān chā'tunu' quina'n. Namaktīni'nāuj quilipō'ktuca'n chuntza' chī latā'kchokoni'tauj, palh tzej o palh jā tzej nac cā'quilhtamacuj.

Dios ixamigo cātlahuacu'tun tachi'xcuhui't

¹¹ Quit iclakachi'xcuhui' Māpa'ksini' Jesucristo ē ickexmatni'cu'tun. Ū'tza' quit ic-cālīmā'a'ka'i'nicu'tun tachi'xcuhui't. Dios laktzi'n quilistacna'. Quit icpuhuan nā hui'xina'n ca'tziyā'tit quit ictlahuacu'tun tū tze. ¹² Quit jā ka'tla' icmakca'tzi' na milacatīncā'n. Jā Ū'tza' iclichihuina'mā'lh chuntza'. Xmān ixlacasqui'n hui'xina'n tze naquilāmaktāyayāuj a'cxni' naquimālacsu'yucan. Ixlacasqui'n tze nacākelhtiyā'ti tū quīntamālacsu'yucu'tun. Xlaca'n tapuhuan laka'tla' masqui jā tze ixlistacna'ca'n. ¹³ Masqui makapitzin tapuhuan quit icchuya ē masqui ā'makapitzin tapuhuan tzej iclacapāstacna', quit ictlahuacu'tun xmān tū nalipāxuhua Dios. Iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n ixpālacata ixlacasqui'n hui'xina'n ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit. ¹⁴ Cristo quīncāpāxqui'yān ē Ū'tza' iclitlahuacu'tun tū xla' lacasqui'n. Quina'n a'ka'i'yāuj Cristo linilh ixpālacataca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' lica'tziyāuj quilipō'ktuca'n ixniuj. ¹⁵ Cristo linilh quīncāmakapūtaxtuyān. Chuntza' lihuan hui'lāna'uj, jā catilatā'kchokouj chuntza' chī xmān quīntapuhūncā'n. Ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo. Ū'tza' nīlh quīmpālacataca'n ē lacastālancuana'nli. ¹⁶ Chuntza' jātza' iccālaktzi'n ā'makapitzin chī'xcuhui'n chuntza' chī talaktzi'n chī'xcuhui'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Xapūla xa'icpuhuan Cristo lacxtim chī talacapāstaca xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Jātza' icpuhuan chuntza'. ¹⁷ Palh chā'tin chī'xcu' a'ka'i'ni' Cristo, chuntza' talakpali ixtalacapāstacni' ē xasāsti' chī'xcu' litaxtu. Ixlipō'ktu tū xapūla laksputni'ttza'. Tzamā' chī'xcu' jātza' hua'chi xapūla. Pō'ktutza' xasāsti' ixtalacapāstacni'.

¹⁸ Xmān Dios tū tze lakpali chā'tin chī'xcu'. Chuhua'j quina'n ixamigo Dios ixpālacata Jesucristo xokolh tū ixlaclē'nāuj. Dios quīncāmacamaxqui'ni'ta'n nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzin chī tze natalitaxtu ixamigo Dios. ¹⁹ Ixpālacata Cristo, Dios ixamigo cātlahuacu'tun tachi'xcuhui't ē cāmātza'nkēna'ni'cu'tun ixcuentaca'n. Quīncāmacamaxqui'ni'ta'n nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzin chī'xcuhui'n chī tze natalitaxtu ixamigo Dios. ²⁰ Chuhua'j quit ictā'scuja Cristo. Hua'chī Dios ixchihuīna'nli a'cxni' iccāsqui'ni'yān hui'xina'n. Iccālisqui'ni'yān ixlimāpa'ksin Cristo, catamakxteknī'tit Dios ixamigo nacātlahuayān. ²¹ Masqui Cristo jā maktin tlhualh tū jā tze, Dios macamāstā'lh iSka'ta' namaknīcan. Ū'tza' nalimāpānū quīncuentaca'n Cristo. Chuntza' Dios xapa quīncuentaca'n ē jātza' tū lacle'nāuj.

6

¹ Quit ictā'scuja Dios. Ū'tza' iccālīhuaniyān hui'xina'n, jā chu tlakaj camaktīni'ntit talakalhu'mān tū Dios cāmaxqui'cu'tunān. ² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli: Quit ickexmatli chī quisqui'ni' tzamā' quilhtamacuj a'cxni' xa'icmaxqui'cu'tunān a'ktin talakalhu'mān.

Quit icmaktāyan a'cxni' xa'iccāmakapūtaxtūcu'tun tachi'xcuhui't.

Chuhua'j tze namaktīni'ncan talakalhu'mān tū Dios māstā'. Chuhua'j tze na'a'kapūtaxtucan.

³ Quit tzej iclatā'kchokocu'tun chuntza' chī talacasqui'n. Palh jā tzej iclatā'kchoko, nahuancan jā tze tū icmāsu'yu. ⁴ Ixlacasqui'n naca'tzīcan quit tzej iclatā'luan chuntza' chī talacasqui'n tzej natalatā'kchoko tī tatā'scuja Dios. Ū'tza' quit ilacatzucu iclipātī tū quina'kspula. Lhūhua' icpātīni'nī't. Quisputni'nī't tū xa'icmaclacasqui'n. Lhūhua' tū jā tze quina'kspulani't. ⁵ Quimaksno'kcani't. Quīnchī'cani't. Iccātā'talacxtucni't tachi'xcuhui't tī jā ixquīntalaktzi'ncu'tun. Palha' icscujni't. Iclakachu'huā'lhātani't.

Makatunu' jā xa'icka'lhī quilihua't. ⁶ Iclacascui'n naca'tzīcan quit tzej iclatlā'huan chuntza' chī ixlacascui'nca. Pō'ktu tze quintalacapāstacni'. Tzej icca'tzi tū icmāsu'yu. Ictāyani' tū quintlahuani'can. Ē iclakalhu'manini'n. Ē quimaktaya Ēspīritu Santo. Ē iccāpāxqui' ā'makapitzīn. ⁷ Quit icmāsu'yu tū ixlicāna'. Iclīscuja ixlītlī'hui'qui Dios. Dios quimaktāya tzej na'iclatā'kchoko. Chuntza' jā quintiskāhui'llh. ⁸ Makapitzīn quintalakachi'xcuhui'; Ē ā'makapitzīn quintalakmaka'n. Makapitzīn tahuan tze quit; Ē ā'makapitzīn tahuan jā tze quit. Makapitzīn tahuan quit ica'kskāhui'nin. Quit icuan xmān tū ixlicāna'. ⁹ Masqui makapitzīn tapuhuan quit jā tū quintapalh, ā'makapitzīn taca'tzi quit ictā'scuja Dios. Masqui maklhūhua' quit xa'ictahui'la nac cā'lījicua' Ē hua'chi xa'icnīmā'lhntza', chuhua'j icuī'lhcus. Masqui quimputzastālani'can, jā quimaknīcan. ¹⁰ Masqui quina'kspulani't tū quimakalipuhuan, pō'ktu quilhtamacuj lipāxuhua icuī'lh. Masqui pobre quit, iccāmaxqui' ā'makapitzīn tū ā'chulā' xatapalaxla' Ē jā tumīn. Masqui jā tū icka'lhī nac cā'quilhtamacuj, Dios quimaxqui' chuntza' chī icmaclacascui'n. ¹¹ Quit lacatejtin iccātā'chihuīna'nān hui'xina'n xalanī'n nac Corinto. Quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n. ¹² Masqui hui'xina'n jā quilpāxqui'yāuj, quit iccāpāxqui'yān. ¹³ Iccātā'chihuīna'nān hui'xina'n hua'chi quilacstīn. Iccāscui'ni'yān caquilpāxqui'uj chī quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n.

Quina'n hua'chi ixtemplo Dios

¹⁴ Jā a'ktin cacātā'latit tī jā ta'a'ka'i'. Xtum talatā'kchoko tī ta'a'ka'i' Ē xtum talatā'kchoko tī jā ta'a'ka'i'. Jāla a'ktin cātā'lacan. Taxkaket xtum Ē cā'tzi'sni' nā xtum. Tū tze xtum Ē nā tū jā tze nā xtum. ¹⁵ Cristo jā tlahua tū tlahua skāhui'ni'. Nā huan tī ta'a'ka'i' Cristo, xlaca'n jā talacapāstaca hua'chi tī jā ta'a'ka'i'. ¹⁶ Jā tze laktaquilhpūtacan ídolos na ixtemplo Dios. Quina'n hua'chi ixtemplo Dios xalakahuan. Dios huani't: Quit na'ictahui'la na xpu'nanca'n tī ta'a'ka'i'.

Na'iccātā'latā'kchoko xlaca'n.

Xlaca'n quintachi'xcuhui't natahuan.

¹⁷ Ū'tza' līhuan Dios:

Catapānūni'tit tī tatlahua tū jā tze.

Jā catlahua'tit tū tatlahua xlaca'n.

Jā caxa'ma'tit tū jā tze.

Chuntza' quila' nalitaxtuyā'tit hui'xina'n.

¹⁸ Quit hua'chi minTāta'ca'n na'icuan.

Hui'xina'n nalitaxtuyā'tit hua'chi quinka'hua'chan Ē quintzu'ma'jan.

Chuntza' huanli Dios tī māpa'ksini'n.

7

¹ Tā'timīn, chuntza' huani't Dios. Ū'tza' nalimakxtekkō'yāuj ixlipō'ktu tū jā tze talanān. Nalihui'liyāuj nalayāuj xatze ixpālacata nalakachi'xcuhui'yāuj Dios.

Talakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n nac Corinto

² Iccāscui'ni'yān hui'xina'n naquilpāxqui'yāuj. Nūn chā'tin ictlahuani'ni't tū jā tze. Nūn chā'tin icmāxtuyāhuani't. Nūn chā'tin ica'kskāhui'maktīni't catūhuālh. ³ A'cxni' icuan huā'mā', jā icuan hui'xina'n quilātlahuani'ni'ta'uj tū jā tze. Iccāhuani'ni'ta'ntza' iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Na'iccāpāxqui'yān ictika'lhīcus quilatamat Ē hasta a'cxni' na'icni'. ⁴ Chuhua'j quit icca'tzi hui'xina'n natlahua'yā'tit chuntza' chī iccāhuani'ni'ta'n. Chuntza' iccāhuani' ā'makapitzīn chī hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Icca'tzi hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Ū'tza' quit jā iclītamakchuyīni't. Icpāxuhua masqui icpātīni'mā'llh.

⁵ A'cxni' icchilh huā'tzā' nac Macedonia ictamakchuyīlh. Lhūhua' tū quina'kspulalh. Quintatā'lātlahualh. Xa'iclitamakchuyī. Jā xa'icca'tzi palh natataspī'tpala tī ixta'a'ka'i'mā'nalhcus. ⁶ Dios cāmāko'xamāka'tli' tī tatamakchuyīni't. Dios makachilh Tito. Ū'tza' iclītako'xamāka'tli'lh. ⁷ Ā'chulā' ictako'xamāka'tli'lh a'cxni' icca'tzilh chī hui'xina'n ixmāko'xamāka'tli'ni'ta'ntit Tito. Xla' quihuanilh chī hui'xina'n

quilälaktz'i'ncu'tunāuj ē chī lilipuhuantit ixpālacata ca'tzītīt ixquilāmakalipuhuanī'ta'uj. Quihuanilh chī hui'xina'n quilälacapāstacāuj. Ū'tza' ā'chulā' iclīpāxualh.

⁸ Masqui huā'mā' carta tū iccātzo'kni'n hui'xina'n cāmälakaputzin, quit icpuhuan tze chī iccātzo'knuini'ni'ta'n. Ā'listān icpuhuanli jā xa'ictzo'kli tzamā' carta. Jātza' icpuhuan chuntza'. Chuhua'j tasu'yu jā makās lipuhuantit. ⁹ Chuhua'j icpāxuhua. Jā ixpālacata hui'xina'n lilipuhuantit. Hui'xina'n lilipuhuantit ixpālacata mincuentaca'n. Chuntza' makxtektit tū jā tze. Ū'tza' iclīpāxuhua. Dios cālīmälakaputzin mincuentaca'n. Chuntza' lītasu'yu jā iccātlahuani'n tū jā tze a'cxni' iccātzo'kni'n carta. ¹⁰ Palh Dios mālacpuhuanī chā'tin chi'xcu' jā tze chī latlā'huan, ē palh huā'mā' chi'xcu' nalīpuhuan ē nalakpālī ixtalacapāstacni', chuntza' Dios namakapūtāxtū. Ā'listān huā'mā' chi'xcu' jā catīpuhualh palh jā tze chī a'kapūtāxtulh. Palh chā'tin chi'xcu' lipuhuan ē palh jā kexmatni'cu'tun Dios, tzamā' chi'xcu' jā cati'a'kapūtāxtulh. ¹¹ Hui'xina'n jā chuntza'. A'cxni' Dios cāmälakaputzin, palaj tlahua'tit tū ixtalacasqui'nin. Squi'ntit tamātza'nkēna'ni'. Ca'tzītīt tū ixtlahua'ni'ta'ntit huā'mā' tū jā tze. Ixjicua'ni'yā'tit Dios. Quilälacapāstacui quit. Tlahua'cu'tuntit tū na'iclīpāxuhua quit. Makapātīnintit tū ixtlahuanī't tū jā tze. Chuntza' lītasu'yu puhua'ntit jā tze tū ixtlahua tzamā' chi'xcu'. ¹² Quit ictzo'kli tzamā' carta, ē jā xmān ixpālacata tī tlahualh tū jā tze, ē jā xmān ixpālacata tī tlahuanī'ca tū jā tze. Quit ictzo'kli tzamā' carta ixpālacata icmāsu'yucu'tunli na ixlacatīn Dios chī iccāmaktakalhu'cunān hui'xina'n. ¹³ Ū'tza' quilīmāko'xamāka'tlī'ca.

Tito ixlīpāxuhua mimpālacataca'n. Ū'tza' nā iclīpāxuhua. ¹⁴ A'cxni' jāna'j iccālaka'nāchā'n Tito, icuanilh hui'xina'n naquilākexmatni'yāuj. Chuhua'j jā iclīmāxana'n. Ixlicāna' chī icuanilh Tito. Ixlipō'ktu tū iccāhuanini'ta'n hui'xina'n, pō'ktu ixlicāna'. Nā chuhua'j tasu'yu ixlicāna' tū icuanilh Tito. ¹⁵ Chuhua'j Tito ā'chulā' cāpāxqui'yān hui'xina'n ē cālacapāstacān chī hui'xina'n lakachi'xcuhui'tit ē kexpa'tni'tit tū cāhuanin. ¹⁶ Chuntza' tasu'yu hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze, chuntza' chī icpuhuanli. Ū'tza' iclīpāxuhua.

8

Chī māstā'ca xatze tapuhuāt

¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n hui'xina'n naca'tziyā'tit chī Dios cāsīcua'lanātlahualh tī ta'a'ka'l' xalani'n nac Macedonia. ² Masqui xlaca'n ixtapātīni'mā'nalh, ixtapāxuhua. Chuntza', masqui pobres ixtahuanī't xlaca'n tamāstā'lh lūhūua' chī ixtapuhuatca'n. ³ Quit iclīchihuīna'n jā lakca'tzan huan tū tamāstā'lh. Tahui'līlh ā'chulā huan tū ixlīmāstā'ca'n. ⁴ Quincātasqui'ni'n xa'icmaktīni'uj tumīn ē xa'iccālē'ni'uj tā'timīn xalani'n nac Jerusalén tī iccāmaktāyacu'tun. ⁵ Xlaca'n ā'chulā' tatlahualh ē jā tū xa'icpuhuan quit. Xapūla tahuaniilh Dios chī ixtatapa'ksīni' ē ixtatlahuacu'tun ixtalacasqui'nin Dios. Nā ixtatlahuacu'tun tū iccāhuanilh chī lacasqui'n Dios. ⁶ Chuntza' icsqui'ni'lh Tito iccālaka'ncha'n hui'xina'n ē iccāmaktāyan namākēstokkō'yā'tit tumīn tū namāstā'yā'tit. Ū'tza' tī cāmāca'tzinīn hui'xina'n namāstā'yā'tit. ⁷ Hui'xina'n pō'ktu tzej tlahua'yā'tit. Tzej a'ka'l'yā'tit. Tzej lakapasā'tit ixtachihuīn Dios ē tzej māsu'yu'yā'tit. Tlahua'cu'tunā'tit ixtalacasqui'nin Dios. Quilāpāxqui'yāuj. Chuhua'j ixlacasqui'nca hui'xina'n namāstā'yā'tit nacāmaktāyā'tit ā'makapitzin tā'timīn.

⁸ Huā'mā' tū iccāhuanincus jā a'k'tin līmāpa'ksīn. Xmān iccāhuanimā'n chī ā'makapitzin tamāstā'mā'nalh. Quit iclacasqui'n hui'xina'n nacāmāxqui'yā'tit ā'makapitzin tā'timīn. A'ntza' nalītasu'yu chī hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit quintā'timīnca'n. ⁹ Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo pāxqui'nin. Xla' masqui ixlipō'ktu tū a'nān nac cā'quilhtamacuj pō'ktu xla', xla' xcamanīn hualh ixpālacata quincāpāxqui'yān. Chuntza' quina'n quincālīricujui'līni'ta'n tū ixtasicua'lanātlahuan.

¹⁰ Na'iccāhuanīyān tū icpuhuan quit: Cā'tatza' hui'xina'n ixmāstā'cu'tunā'tit tumīn. Xapūla tzucutit māstā'yā'tit. Xmān tzucutit makēstokā'tit. Quit icpuhuan xatze nahuan palh hui'xina'n namāstā'kō'yā'tit. ¹¹ Xapūla timāstā'cu'tuntit tumīn. Chuhua'j camākentāxtūtīt chuntza' chī tze namāstā'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ¹² Lipāxuhua

Dios palh chā'tin ixtapāxuān limāstā' chuntza' chī tzē namāstā' chā'tin. Dios, xla' jā quincāsqui'ni'yān palh jā tū ka'lhīyāuj.

¹³ Jā iccāhuanimā'n hui'xina'n namāstā'yā'tit ixlipō'ktu tū ka'lhī'yā'tit a'cxni' nacāmaxqui'yā'tit tī jā tū taka'lhī. ¹⁴ Tū icuan ū'tza' huā'mā': lacxtim cataka'lhīlh ixlipō'ktuca'n tā'timin. Chuhua'j hui'xina'n nacāmaxqui'yā'tit tī jā tū taka'lhī. Palh namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n jā catika'lhī'tit nūn tū, xlaca'n nacātamaktāyayān hui'xina'n. Chuntza' tze nahuan. ¹⁵ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ti lhūhua' mākēstokli, jā quitāxtūni'lh.

Ti macsti'na'j mākēstokli, jā sputni'lh.

Tito ē tī tatā'a'lh

¹⁶ Icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata Tito lacasqui'n hui'xina'n tzej natalā'kchokoyā'tit chuntza' chī quit iclacasqui'n. ¹⁷ Tito ixlīmān puhuanli nacālaka'nāchā'n hui'xina'n. A'cxni' icuanilh ca'a'ncha', xla' iccālaka'ncu'tunāchā'n.

¹⁸ Quit ictā'macā'mā'lh Tito chā'tin quintā'tinca'n tī talakapaskō' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'tī. Lhūhua' talichihuīna'n chī tzej māsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ¹⁹ Nā huā'mā' quintā'tinca'n, talacsacli ā'makapitzīn tā'timīn xalanī'n ā'latatunu' nac templo ā'tzā'. Xlaca'n talacasqui'n Tito naquintā'a'n a'cxni' quit na'iccālē'ni' tumīn tī jā tū taka'lhī tumīn nac Jerusalén. Huā'mā' tumīn, nalilakachi'xcuhui'can quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Nā naca'tzīcan quina'n cāmaktāyacu'tunāuj. ²⁰ Liskalalh na'icmākēstokāuj tumīn ixpālacata jā naquincātālē'ksa'nān. Jā iclacasqui'n nahuanan jā icmākentaxtū tū quimacamaxqui'can lhūhua' tumīn. ²¹ A'cxni' icmākēstokāuj huā'mā' tumīn, pō'ktu tze ictlahuacu'tun na ixlacatīn Dios ē nā ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't.

²² Na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n tzamā' chi'xcuhui'n. Nā na'iccātā'macā'n ā'chā'tin quintā'tinca'n. Xla' mākentaxtūkō' ixlipō'ktu tū macamaxqui'can. Maklhūhua' iclaktzī'nī't mākentaxtū. Chuhua'j ā'chulā' mākentaxtūcū'tun tū macamaxqui'cani't, ixpālacata xla' ca'tzī hui'xina'n namākentaxtūyā'tit tū ixlacasqui'nca. ²³ Tito quintā'scuja. Tito ē quit iccāmaktāyani'ta'n hui'xina'n. Tā'timīn tī natatā'a'n Tito, xlaca'n tamacā'ni't tī ta'a'ka'tī xalanī'n huā'tzā'. Xlaca'n tzej talatā'huan, ē ū'tza' lilakachi'xcuhui'can Cristo.

²⁴ A'cxni' natachā'nācha' Tito ē tā'timīn, cacālakachi'xcuhui'tit. Ā'makapitzīn tā'timīn natalaktzī'n chī hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit. Chuntza' naca'tzīcan ixlicāna' chī icuanī't hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit tā'timīn.

9

Cāhuanica chī natamākēstoka tumīn

¹ Jā ixlacasqui'nca quit na'iccāhuaniyān namākēstokā'tit tumīn tū nacālīmaktāya'yā'tit tā'timīn. ² Quit tzej icca'tzī hui'xina'n cāmaktāyacu'tunā'tit. Quit iccāhuanini't xalanī'n nac Macedonia chī tlaha'yā'tit tū tze. Iccāhuanini't chī hui'xina'n xalanī'n nac Acaya ixmāstā'cu'tunā'tit cā'tatza'. A'cxni' taca'tzīlh huā'mā', nā tamāstā'cu'tunli xalanī'n nac Macedonia. ³ Iccāhuanini't xlaca'n chī hui'xina'n māstā'cu'tunā'tit tumīn. Chuntza' jā tze palh hui'xina'n jā namākentaxtūyā'tit. Ū'tza' iccālīlakmacā'nchan tā'timīn. Chuntza' hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn chuntza' chī iccāhuanini't. ⁴ Palh hui'xina'n jā tlaha'yā'tit ē palh ā'makapitzīn xalanī'n nac Macedonia naquintatā'a'n a'ntza', ē palh hui'xina'n jānā'j mākēstokā'tit tumīn, quit na'ictamāxani' ixpālacata iccāhuanini't chī hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn. Nā hui'xina'n namāxana'nā'tit. ⁵ Ū'tza' iclipuhualh ixlacasqui'nca na'iccāhuani tā'timīn naquintapūlani'. Chuntza' xlaca'n natamaktīni'n tumīn tū hui'xina'n hua'nā'tit namāstā'yā'tit. Chuntza' natasu'yu hui'xina'n māstā'yā'tit chī mintalacapāstacni'ca'n. Jā catitapuhuanli palh quit iccāsāmāmāstā'nīn tumīn.

⁶ Ca'tziyāuj tī macsti'na'j natacha'n, xlaca'n nā macsti'na'j natamakala. Tī lhūhua' natacha'n, xlaca'n lhūhua' natamakala. Nā chuntza' quina'n a'cxni' māstā'yāuj. ⁷ Chā'tunu' hui'xina'n camāstā'tit chuntza' chī puhua'nā'tit tzē namāstā'yā'tit. Jā lakca'tzana'j camāstā'tit. Jā catusuyulh palh cātasāmāmāstā'nīyān. Dios cāpāxqui' tī tamāstā' cā'tapāxuān. ⁸ Dios tzē nacāmaxqui'yān lhūhua'. Hui'xina'n, masqui cāmāxqui'yā'tit

ā'makapitzin, hui'xina'n naka'lhī'yā'tit tū namaclacasqui'nā'tit. ⁹Tatzo'kni' na ixtachi-huīn Dios ixpālacata chā'tin ti tzeza chi'xcu':

Xla' lhūhua' cāmaxqui' lacxcamaninī'n.

Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj tzē nacāmaxqui'.

¹⁰Nā quina'n, Dios quincāmaxqui'yān tū nacha'nāuj, ixpālacata ū'tza' Dios ti makastaca. Chuntza' nalika'lhīyāuj tū nahua'yāuj ē nā tū nacha'mpalayāuj. Hui'xina'n palh nacāmaxqui'yā'tit ā'makapitzin tī jā tū taka'lhī, Dios nacāmaxqui'yān tū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n. ¹¹Chuntza' Dios nacāsīcua'lanātlahuayān hui'xina'n, ē chuntza' tzē namāstā'yā'tit lhūhua'. Chuntza' natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios xlaca'n tī natamaktīnī'n mintumīnca'n tū na'iccālē'ni'. ¹²Chuntza' ixpālacata tumīn tū hui'xina'n namāstā'yā'tit, hui'xina'n nacāmaktāyā'yā'tit ixtachi'xcuhit' Dios tī jā tū taka'lhī. Nā xlaca'n natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata tū māsā'ni'ta'ntit hui'xina'n.

¹³A'cxni' nalaktzī'ncan chī hui'xina'n māsā'yā'tit, lhūhua' natamakapāxui' Dios. Natamakapāxui' Dios a'cxni' natalaktzī'n chī hui'xina'n ixlicāna' a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn ixla' Cristo. ¹⁴Chuntza' xlaca'n nacātalī'orarīyān ē nacātalacapāstacān hui'xina'n ixpālacata Dios cāsīcua'lanātlahuani'ta'n ē chuntza' hui'xina'n tzē māsā'yā'tit tumīn.

¹⁵Namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata xla' quincālākmacamini'ta'n i'Ska'ta'. Ū'tza' hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū xatapalaxla'. Jāla huanāuj chī huani't ixtapalh.

10

Pablo apóstol ixuani't ē ū'tza' ixlika'lhī līmāpa'ksīn

¹Quit, Pablo, iccāhuanicu'tunān catūhuāl. Ā'makapitzin tahaun quit xalacatzucu icchihuīna'n na milacatinca'n. Nā tahaun quit iccālacaquilhnīyān a'cxni' iccātzo'knuni'yān. Chuntza' chī Cristo lakalhu'maninī'n, nā chuntza' quit xalacatzucu iccātā'chihuīna'ncu'tunān. ²Iccāhuanicu'tunān tzej calatā'kchokotit. Palh jā latā'kchokoyā'tit lilacatejtin, quit na'iccālacaquilhnīyān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n. Palh huī'lh chā'tin chī hui'xina'n tī huan quit iclatlā'huan hua'chi catihuāl chī'xcu' ē quit ictlahua xmān tū quit iclacasqui'n, quit na'iclacaquilhni' xla'. ³Masqui quina'n hui'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj, xtum guerra tū tlahuayāuj. Jā hua'chi guerra tū tatlahua xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴Xlaca'n talē'n tū natalimāknī ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n. Quina'n jā tū lē'nāuj tū nalimāknīyāuj. Xmān ixlīmāpa'ksīn Dios tzē nacāliskāhui'yāuj ixlīmāpa'ksīn ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. ⁵Ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cāliskāhui'yāuj ixtalacapāstacni'ca'n tī tatā'lātlahua Dios. Nā ixlīmāpa'ksīn Dios tzē naliskāhui'yāuj ixlipō'ktu talacapāstacni' tū cāmāmakchuyī tī ta'a'ka'ī'ni'cu'tun Dios. Ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cālākpālīnī' ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhit' ē chuntza' natakekmatnī' Cristo. ⁶A'cxni' hui'xina'n tzej naxepa'tni'yā'tit Dios, quit na'iccāmākapātīnīn tī jā takexmatnī'cu'tun.

⁷Hui'xina'n lacapāstacā'tit xmān tū tasu'yu. Na mimpu'nanca'n tahui'lāna'lh tī quintatā'lātlahua ē tahaun xlaca'n tatā'scuja Cristo. Cataca'tzilh xlaca'n nā quit ictā'scuja Cristo. ⁸Māpa'ksīnī' Jesucristo quimaxqui'ni't līmāpa'ksīn. Jā icmāxana'n iclichihuīna'n huā'mā' līmāpa'ksīn. Quimaxqui'ni't huā'mā' līmāpa'ksīn. Ū'tza' tzē na'iccālīmaktāyāyān hui'xina'n chī a'ka'ī'yā'tit. Jā quimaxqui'ni't līmāpa'ksīn na'iclaclahua chī a'ka'ī'yā'tit. ⁹Chuntza' icuan, ixpālacata jā iclacasqui'n najicua'nā'tit chī iccātzo'knuni'yān. ¹⁰Ā'makapitzin na mimpu'nanca'n quintalichihuīna'n ē tahaun: "A'cxni' xla' quincāmacamini'yān a'ktin carta, palha' chihuīna'n chī ixka'lhī līmāpa'ksīn. A'cxni' quincātā'hui'lān xalacatzucu chihuīna'n. Jāla tzej a'kchihuīna'n." Chuntza' tahaun. ¹¹Tī chuntza' tachihuīna'n, cataca'tzilh huā'mā': chuntza' chī iccātzo'knuni'yān nac a'ktin carta, chuntza' na'iccātā'chihuīna'nān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

¹²Quit jāla iccātā'lāmālakchā'nīlh xlaca'n tī tapuhuan xalactze. Quit jā chuntza' chī tapuhuan xlaca'n xalactze ixpālacata talāmālakchā'nī. Jā taca'tzī. ¹³Quit jā iclitaka'lhī a'cxni' iclichihuīna'n tū ictlahuani't. Icsujnī't xmān jā Dios quimāsu'yuni'ni't na'icscuja. Dios quimāca'tzīnīlh na'icscuja nā nac Corinto jā mincā'lacchicni'ca'n. ¹⁴Quit xapūla

iccāmāca'tzinin xatze tachihuin ixa' Cristo. A'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n hua'chi xa'icscujmā'lh nac lilē'k tū Dios quimāsu'yuni'lh. Jā lihua'ca'lh icscujli nac lilē'k a'cxni' iccālaka'nchan. ¹⁵ Jā iclitaka'lh ixtascujūta'n ā'makapitzin masqui tū quit jā ictlahualh. Quit iclacasqui'n hui'xina'n ā'chulā' na'a'ka'ti'yā'tit. Chuntza' ā'chulā' tze na'icscuja, chuntza' chī quimāsu'yuni'lh Dios tū na'ictlahua. ¹⁶ Chuntza' tze na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuin ixa' Jesucristo ti tahui'lāna'ncha' ā'chulā' makat. Quit icmāsu'yucu'tun xatze tachihuin jā jāna'j tī māsuyuni't. Chuntza' jā iclilitaka'lhilh tascujūt tū tlahuani't ā'chā'tin ē palh jā quit ictlahuani't.

¹⁷ Jā tze palh chā'tin nalitaka'lhī. Xatze palh namāka'tli' Dios. ¹⁸ Palh chā'tin nahuan xla' tze tū tlahua, huā'mā' jā tū ixtapalh. Xmān Dios nahuan palh tze tū tlahuani't chā'tin chī'xcu'.

11

Pablo cālīchiuina'nli tī xmān ixta'a'kskāhui'nin

¹ Quit iclacasqui'n hui'xina'n naxepa'tā'tit lilacatzucu lihuan iccāhuaniyān tū ictlahuani't. Caquilālipātīuj lilacatzucu, masqui hua'chi chā'tin lhkēnti tī ixa'cstu lichihuina'ncan. ² Dios lacasqui'n hui'xina'n jā catitaxtumlini'tit Cristo. Nā quit ū'tza' iclacasqui'n. Quit iccāmaktāyan natapa'ksini'yā'tit Cristo. Chuntza' quit hua'chi catihuālh tī squi'n chā'tin tzu'ma'jāt. Chuhua'j hua'chi chā'tin tzu'ma'jāt tī pāxqui' i'squi'nini', nā chuntza' ixlacasqui'nca hui'xina'n napāxqui'yā'tit xmān Cristo. ³ Quit icjicua'n hui'xina'n nacāta'a'kskāhui'yān, chuntza' chī Eva a'kskāhui'ca. Skāhui'ni' litaxtulh lūhua' ē a'kskāhui'lh Eva. Skāhui'ni' ca'tzi chī na'a'kskāhui'nin. Palhāsā' nacā'a'kskāhui'yān nā hui'xina'n, ē ū'tza' nalitalakaspī'ni'yā'tit Cristo. ⁴ Icjicua'ni' huā'mā' ixpālacata hui'xina'n kexpa'tā'tit tī cātalakminān ē catamāsu'yuni'yān ā'xtum ē jā chī tū iccāmāsu'yuni'n quit tū ixa' Jesús. Xtum tū talimāsu'yu chī Espīritu Santo. Jā ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'n. Xtum tū talimāsu'yu chī lī'a'kapūtaxtucan. Jā chuntza' chī quit iccāmāsu'yuni'n. ⁵ Tzamā' chī'xcuhui'n tahuan xla'ca'n apóstoles. Xla'ca'n jā quintalacatzā'la. ⁶ Palhāsā' jā tzehuani't chī quit ica'kchihuina'n. Quit tzej icca'tzi. Ixlipō'ktu iccāmāsu'yuni'ni'ta'n.

⁷ Quit jā iccāmātā'jīn hui'xina'n a'cxni' iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuin ixa' Dios. Quit palha' xa'iclisujmā'lh quimacan lihuan xa'iccālīmāsu'yuni'yān ixtachihuin Dios. Jē Jā tze tū ictlahualh? ⁸ Lihuana quit xa'icscuja na mimpu'na'itāta'ca'n, ixquintamacamini' tumīn tā'timīn xalani'n ā'lacatunu' cā'lacchicni'. Quit iccāmaktīl ixtumīnca'n na'iccālīmaktāyāyān hui'xina'n. ⁹ Lihuana xa'iccātā'huī'lan quit jā xa'iccāsqui'ni'yān tumīn a'cxni' xa'icmaclacasqui'n tamaktāy. Tā'timīn xalani'n nac Macedonia ixquintalimīni' tū xa'icmaclacasqui'n. Chuntza' jā tū iccāmāmakasputūni'ta'n hui'xina'n. E jā maktin icticāsqui'ni'n tū na'icua'. ¹⁰ Jā icticāsqui'ni'lh nūn tā'timīn xalani'n nac Acaya. Quit ictapa'ksini' Cristo, ē ū'tza' iclihuān tū ixlicana'. ¹¹ Palhāsā' ā'makapitzin tapuhuan quit jā iccāpāxqui'yān hui'xina'n ixpālacata jā iccāmaktīcu'tunān mintumīnca'n. Huā'mā' jā ixlicāna'. Dios ca'tzi iccāpāxqui'yān hui'xina'n.

¹² Jā iccāsqui'ni'ni'ta'n tumīn tū na'iclihuā'yān. Jā ictisqui'nli nūn maktin. Chuntza' xla'ca'n tī tasqui'n tumīn jāla catitahualh palh tascuja chī quit. ¹³ Tahuan xla'ca'n apóstoles. Jā ixlicāna'. Xmān ta'a'kskāhui'nin a'cxni' tamāsu'yu. Talacasqui'n nacālaktzi'ncan hua'chī apóstoles tī tatā'scuja Cristo. ¹⁴ Jā tipuhuanā'tit palh jā chuntza' catilalh. Skāhui'ni' tze talakpalī ē tze litaxtu hua'chi chā'tin ángel xala' nac a'kapūn. ¹⁵ Nā tze natatalakpalī tī tatā'scuja skāhui'ni'. Hua'chi tze tū tatlahuamā'nalh masqui tū jā tze. Xla'ca'n nataxokoni' Dios tū tatlahuani't.

Chī pātīni'lh Pablo

¹⁶ Quit iccāhuanipalayān hui'xina'n: Jā capuhua'ntit hui'xina'n palh quit chā'tin lhkēnti ixpālacata quina'cstu quīlichihuina'mā'ca. Masqui capuhuanca palh quit chā'tin lhkēnti, caquilākexmatni'uj ē caquilāmakxtekuī na'icchiuina'n. ¹⁷ Ca'tziyāuj tī ka'tla' makca'tzi, xla' chihuina'n hua'chi chā'tin lhkēnti, ē jā hua'chi chā'tin tī tapa'ksini'

Cristo. Tū na'icuan quit, hua'chi quit xaka'tla' icmakca'tzi. ¹⁸ Lhūhua' talitaka'lhī cātamasū'yuni'cu'tunān hui'xina'n. Nā quit na'iclitaka'lhī tū ictlahua quit. ¹⁹ Hui'xina'n masqui puhua'nā'tit palh ca'tziyā'tit, cālīpātīyā'tit tzamā' chi'xcuhuī'n tī hua'chi chā'tin lhkēnti. ²⁰ Hui'xina'n cālīpātīyā'tit masqui xlac'a'n cātāmāpa'ksicu'tunān hui'xina'n. Xlac'a'n cātamaktiyān ixlipō'ktu tū ka'lhī'yā'tit. Xlac'a'n cātāmākexmatiyān. Xlac'a'n cātālakmaka'nān hui'xina'n. Cātālacala'sān. Ē hui'xina'n cālīpātīyā'tit. ²¹ Quit jā chuntza' iccātlahuani'nī'ta'n hui'xina'n. Palh tze cahuāl̄h tlahuacan tzamā', quit xa'icmāxana'lh, ixpālacata jā ictlahualh chuntza'.

Xlac'a'n talichihuīna'n tū tatlahuani't. Chuhua'j quit na'iclichihuīna'n tū ictlahuani't quit, masqui natasu'yu palh ka'tla' icmakca'tzi ē hua'chi chā'tin lhkēnti. ²² Xlac'a'n ka'tla' tamakca'tzi ē tahuan xlac'a'n hebreos. Nā quit hebreo. Tahuan xlac'a'n israelitas. Nā quit israelita. Tahuan Abraham ixpapca'n. Nā Abraham nā quimpap. ²³ Tahuan tatā'scuja Cristo. Quit ā'chulā' ictā'scuja Cristo. Chuntza' chī icchihuīna'mā'lh hua'chi chā'tin lhkēnti. Xlac'a'n jā tascujni't chī quit. Jā tapātīni'nī't chī quit. Quintuscāni't. Nā xa'ictachi'n. Maklhūhua' quintimāknīcu'tunca. Xlac'a'n jā tapātīni'nī't chuntza'. ²⁴ Quintā'israelitas quintamaksno'kli pu'xamacājna'jāstza'. Chuntza' quintatlahuani'nī't makquitzis. ²⁵ Maktu'tun tanūni'ca quinkēni'ccan. Maktin quincucta'laca. Maktu'tun tā'cnūlh barco tū xa'icpū'a'mā'lh. A'ktin quilhtamacuj ē a'ktin tzi'sni' xa'ictojōmā'lh nac xcān a'cxni' tā'cnūlh barco. ²⁶ Calhāxcuahuāl̄h iclatā'kchokoni't na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Nā ichtahui'lani't jā cā'lijicua'. Nā maklhūhua' ictacutni't nac ka'tla' xcān. Nā ica'nī't jā ixtatatlā'luan ka'lhāna'nī'n. Quintitamāknīcu'tunli quintā'israelitas ē nā tī jā israelitas. Xa'iclatlā'luan nac cā'lijicua' nac cā'lacchicni' ē nac cā'qui'huī'n ē nac mar. Ixquintamāknīcu'tun tī ixtahuan xlac'a'n nā tā'timīn. ²⁷ Ictlakua'nī't ē palha' icscujni't. Maklhūhua' iclakachu'huā'htatani't. Ē nā ictzi'ncsnīni't ē nā icckelhpūtīni't maklhūhua'. Icpātīni'nī't nac cā'lonkni'. Makatunu' jā xa'icka'lhī quilu'xu'.

²⁸ Jā xmān huā'mā'. Pō'ktu quilhtamacuj ictamakchuyīni't ē quina'tzani'nī't na quilistacna' ixpālacataca'n tī ta'a'ka'i'. ²⁹ Palh catihuāl̄h jāla tzej latā'kchoko na ixtej Dios, quit iclakalhu'man. Palh catihuāl̄h tamakahuasa, quit iclisitzi' chī māmakahuasica. ³⁰ Palh ixlacasqui'nca quit naquilichihuīna'ncan quina'cstu, quit iclichihuīna'ncu'tun tū namāsu'yu quit jāla tū ictlahua quina'cstu. ³¹ Dios ca'tzi' ixlicāna' tū icuan. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Calakachi'xcuhuī'ca pō'ktu quilhtamacuj. ³² A'cxni' quit xa'icūi'lh nac Damasco, a'ntza' ixmāpa'ksini'n chā'tin gobernador tī ixui'lini't rey Aretas. Huā'mā' gobernador cāyāhualh maktaka'lhna'nī'n jā lactaxtucan nac cā'lacchicni'. Ixquintachi'lē'ncu'tun. ³³ Quilacmāxtuca a'ktin nac lhu'cu' tū ixui'lh nac talhta'm tū ixlisti'li'cani't cā'lacchicni'. Quimpūmayujica a'ktin xaka'tla' a'kscahui'. Chuntza' iclitzā'lal̄h ē icli'a'kapūtaxtulh.

12

Chī lakachuyalh Pablo

¹ Jā tze palh na'icuan ka'tla' quit. Xmān na'iccāhuaniyān tū quimāsu'yuni'lh Māpa'ksini' Jesucristo ē tū iclaktzi'lh a'cxni' iclakachuyalh. ² Ka'lhītza' a'kcāujtā'ti' cā'ta ē xa'ica'ka'i'nī'ttza' Cristo, a'cxni' quit quilē'nca nac a'kapūn jā hui'lacha' Cristo. Jā icca'tzi' palh lē'nca quimacni' o palh jā lē'nca. Xmān Dios ca'tzi'. ³ Dios ca'tzi' palh lē'nca quimacni' o palh xmān lē'nca quilistacna'. Quit jā icca'tzi'. ⁴ Quilē'nca nac a'kapūn. A'ntza' icckematli tachihuīn tū jāla icuan ixpālacata Dios jā quimāxteka na'icuanī nūn chā'tin. ⁵ Dios quintlahuani'lh huā'mā', ē ū'tza' quit iclimāka'tli'. Quit jā ka'tla' iclimāka'tzi' tū quina'kspulalh. Xmān na'iccāhuaniyān tū māsū'yu quit jāla tū ictlahua quina'cstu. ⁶ Palh quit ixquilihihuīna'nca tzej tū ictlahuani't, jā xa'icchihuīna'nli hua'chi chā'tin lhkēnti, ixpālacata quit xmān iclichihuīna'n tū ixlicāna'. Jā quintilichihuīna'nca quit ixpālacata jā iclacasqui'n a'makapitzin natapuhuan quit xaka'tla'. Quit iclacasqui'n nataca'tzi' palh quit tze ixpālacata chī iclatā'kchoko ē chī icchihuīna'n.

⁷ Palhāsā' quit ka'tla' xa'iclimāka'tzīlh chī iclakachuyani't. Ū'tza' Dios quilimāxqui'lh a'ktin taca'tzana'juāt. Huā'mā' taca'tzana'juāt hua'chi a'ktin lhtucu' tū skāhui'nī',

Satanás, yāhualh na quimacni'. Dios quimaxqui'lh huā'mā' taca'tzana'juā't' ixpālacata jā lacasqui'nli quit ka'tla' na'icmakca'tzi. ⁸ Maktu'tun icsqui'ni'lh Māpa'ksini' Jesucristo ixquimāpānūni'lh huā'mā' taca'tzana'juā't'. ⁹ Xla' quihuanilh: "Quit na'icmaktāyān ē chuntza' natāyani'ya'. A'cxni' hui'x taxlajuani'ya' ē ā'cxni' tasu'yu quit icka'lhī litli'huī'qui." Chuntza' quihuanilh. Chuntza' tapāxuhuān na'ictāyani' a'cxni' ictaxlajuani'. Chuntza' litasu'yu quit iclisuja ixlitli'huī'qui Cristo. ¹⁰ Chuntza' icpāxuhua masqui ictaxlajuani' quit ē masqui quilakapalacan ē masqui quisputni' tū icmaclacasqui'n ē masqui quimputzastālani'can ē masqui quina'kspula tū jā tze. A'cxni' ictaxlajuani' quit, a'cxni' tasu'yu Cristo quimaktāyamā'lh. Ū'tza' iclipāxuhua.

Pablo ixcāpāstaca xalanī'n nac Corinto

¹¹ Hua'chī quit chā'tin lhkēnti ixpālacata xmān quilichihuīna'n can quit. Xmān mimpālacataca'n chuntza' iclichihuīna'n. Hui'xina'n ixquilāmaktāyauj na ixlacatinca'n tī tahuan xlaca'n apóstoles. Tī tapuhuan xlaca'n laka'tla' apóstoles, xlaca'n jā quintalakatzā'la chī quit, masqui quit jā tū quintapalh. ¹² A'cxni' xa'icsuja na mimpu'nanca'n, tasu'yulh Dios ixquilihui'lini't quili'apóstol. Quit lilacatzucu xa'icsuja. Quit xa'ictlahua li'a'cnīn. Huā'mā' masu'yulh Dios ixquilihui'lini't quili'apóstol. ¹³ Xmān a'ktin tū jā ictlahualh na mimpu'nanca'n tū ictlahualh na ixpu'nanca'n ā'makapitzin tī ta'a'ka'i'. Ū'tza' huā'mā': Jā iccāsqi'ni'ni' hui'xina'n tū na'iclihuā'yan. Palh hui'xina'n puhua'nā'tit jā tze huā'mā', caquilāmāspūnūni'uj.

¹⁴ Chuhua'j ixlimaktu'tun iclacapāstacni' na'iccālaka'nāchā'n. A'cxni' na'icchā'n a'ntza', hui'xina'n jā catixokotit tū na'icua'. Xmān iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n na'a'ka'i'yā'tit ā'chulā'. Jā iclacasqui'n mintumīnca'n. Ca'tziyāuj camana' jāla tamāhui' ixtāta'ca'n. Xanatāta'na' tamāhui' ixcamana'ca'n. Quit hua'chī mintāta'ca'n. ¹⁵ Quit tapāxuhuān na'icmālakspūtū tū icka'lhī palh chuntza' na'a'ka'i'yā'tit ā'chulā'. Na'icsuja ē na'ictlakua'n. Masqui quit iccāpāxqui'yān, hui'xina'n jā quilāpāxqui'yāuj.

¹⁶ Masqui jā iccāsqi'ni'ni'ta'n nūn tū, ā'makapitzin tahuan iccā'a'kskāhui'maktini'ta'n mintumīnca'n. ¹⁷ Quit jā tū iccā'a'kskāhui'maktin a'cxni' iccālakmacā'ncha'n tī ā'chā'tin. ¹⁸ Quit icsqui'ni'lh Tito ixcālaka'ncha'n hui'xina'n. Xla' ictā'macā'lh ā'chā'tin quintā'tinca'n. Tito jā cā'a'kskāhui'maktin nūn tū. Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'ictlatlā'huan quit, nā chuntza' ixlatlā'huan Tito. Quina'n a'ktin quintalacapāstacni'ca'n.

¹⁹ Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit quit icmamaktāyamā'lh na milacatinca'n. Jā chuntza'. Quit icchihuīna'n na ixlacatin Dios ē icchihuīna'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo. Quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Iccāmaktāyacu'tunān tzej na'a'ka'i'yā'tit. Ū'tza' iclitlahuakō' ixlipō'ktu mimpālacataca'n. ²⁰ Quit iclitamakchuyi' icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'icchā'n a'ntza' na'icca'tzi hui'xina'n jā tzej latlā'hua'nā'tit. Palh jā tzej latlā'hua'nā'tit, ixlacasqui'nca na'iccālacaquilhniyān hui'xina'n. Iclitamakchuyini't icpuhuan palhāsā' lāslokoyā'tit hui'xina'n, ē lalakca'tzana'ni'yā'tit ē lāsitzi'ni'yā'tit ē laquichlaktzi'nā'tit ē nā lālichihuīna'nā'tit ē lālē'ksa'nā'tit ē laka'tla' makca'tziyā'tit ē jā a'cxtim tahui'la'yā'tit.

²¹ Quit iclitamakchuyi' icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n, quit na'iclimāxana'n na ixlacatin Dios tū tlaha'yā'tit hui'xina'n. Quit na'iccalhuan palh lhūhua' hui'xina'n tlahuani'ta'ntit tū jā tze ē palh jā makxteku'tunā'tit tū jā tze ē palh ka'lhī'yā'titcus mintā'lāpāxqui'nca'n ē palh tlaha'yā'titcus tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n.

13

Pablo cāmāxqui'lh talacapāstacni'

¹ Chuhua'j ixlimaktu'tun na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'cxni' mālacsu'yucan chā'tin, talacasqui'n chā'tu' o kelhatu'tun testigos. ² Na'iccāhuanipalayān ā'maktin tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'huī'lan hui'xina'n ixlimaktu'. Masqui jā iccātā'huī'lan chuhua'j, na'iccāhuanipalayān hui'xina'n tī tlahuani'ta'ntit tū jā tze ē ā'makapitzin huampala chī hui'xina'n. Na'iccāmakapātinin tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Xlaca'n jā catitalakatzā'lal chī na'iccāmakapātinin. ³ Chuntza' hui'xina'n nalaktzi'nā'tit

quit iclichihuina'n ixlimāpa'ksīn Cristo. Xla' jā catitaxlajuani'llh na milacatīnca'n. Hui'xina'n nalaktzi'nā'tit Cristo ka'lhī limāpa'ksīn. ⁴ Hua'chi ixtaxlajuani' Cristo a'cxni' nīlh nac cruz. Chuhua'j xla' hui'llh. Dios maxqui'nī't limāpa'ksīn. Quit ictapa'ksini' Cristo, ē ū'tza' lilacatzucu iccālītā'chihuina'nī'ta'n. Hua'chi quit ictaxlajuani'. Hui'xina'n nalaktzi'nā'tit quit iclilatā'huan ixlimāpa'ksīn Dios, chuntza' chī Cristo.

⁵ Tzej calacapāstacna'ntit hui'xina'n palh ixlicāna' a'ka'i'yā'tit hui'xina'n. Camāsu'yu'tit palh ixlicāna' a'ka'i'yā'tit. Hui'xina'n tzej ca'tziyā'tit palh ixlicāna' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo. Palh jā tā'latlā'hua'nā'tit Cristo, hui'xina'n jā tapa'ksini'yā'tit xla'. ⁶ Hui'xina'n naca'tziyā'tit quit ictapa'ksini' Cristo ixpālacata quit ictā'latlā'huan xla'. ⁷ Chuhua'j icsqui'ni' Dios jā'tza' catlahua'tit tū jā tze. Jā quincuenta palh ā'makapitzin tapuhuan quit jā icka'lhī limāpa'ksīn na'iccālacaquilhniyān. Iclacasqui'n natlahua'yā'tit tū tze. Huā'mā' iclacasqui'n masqui chuntza' jā catitasu'yulh quit icka'lhī limāpa'ksīn. ⁸ Xmān icka'lhī limāpa'ksīn na'ictlahua tū ixtachihuīn Dios. Jā icka'lhī limāpa'ksīn na'ictlahua tū jā chī ixtachihuīn Dios. ⁹ Icpāxuhua a'cxni' hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Huā'mā' quimakapāxui masqui chuntza' jā ixlacasqui'nca quit icmāsu'yu limāpa'ksīn tū Dios quimaxqui'llh na'iccālacaquilhniyān. Xmān iclacasqui'n hui'xina'n lactze nahuanā'tit. ¹⁰ Ū'tza' iccālītzo'knuni'yān chuntza' nac carta a'cxni' jāna'j xa'iccālaka'mpalayāchā'n. Quit jā iclacasqui'n na'iccālacaquilhniyān a'cxni' na'icchā'nācha'. Quit iclacasqui'n jā ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni'yān limāpa'ksīn tū quimaxqui'nī't Māpa'ksini' Jesucristo. Quimaxqui'ni't huā'mā' limāpa'ksīn na'iccāmaktāyāyān chī tzej na'a'ka'i'yā'tit. Jā quimaxqui'cani't huā'mā' limāpa'ksīn na'iccāmāmakchuyiyān hui'xina'n chī a'ka'i'yā'tit.

¹¹ Chuhua'j, tā'timīn, caka'lhī'tit tapāxuhuān. Calihui'li'tit tzej nalatā'kchokoyā'tit. Jā calakachipini'tit. Chu a'ktin calalh mintalacapāstacni'ca'n. Ca'cs catahui'la'tit. Dios nacātā'tahui'layān hui'xina'n. Xla' quincāpāxqui'yān ē quincāmaxqui'yān tze latamat.

¹² Calāsaludarli'tit milipō'ktuca'n ixpālacata lītā'timīn hui'xina'n. ¹³ Quintā'timīnca'n xalanī'n huā'tzā' cātamacā'ni'yāchā'n a'ntza' saludos milipō'ktuca'n hui'xina'n.

¹⁴ Māpa'ksini' Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n. Camakca'tzītīt chī cāpāxqui'yān Dios. Espiritu Santo cacātā'tahui'lan chā'tunu' hui'xina'n. Chuntza' hui'xina'n chu a'ktin nalitaxtuyā'tit. Amén.

Gálatas

Pablo cāmācā'ni'lh saludos xalani'n nac Galacia ti ixta'a'ka'i'

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' ca'psnap. Quit apóstol. Ti quilihui'lini't quili'apóstol jā chā'tin chi'xcu'. Nūn chā'tin chi'xcu' quilacsacli palh apóstol na'iclitaxtu. Ti quilihui'lini't quili'apóstol xla' ū'tza' Jesucristo ē nā quinTāta'ca'n Dios ti māla-castālanucuanilh Jesucristo. ² Quit ē ixlipō'ktuca'n tā'timin ti quintatā'lahui'lāna'lh, quina'n pūla iccāmācā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n xalani'n nac Galacia ti a'ka'i'yā'tit. ³ Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n quinTāta'ca'n Dios ē Māpa'ksini' Jesucristo. Dios cacāmaxqui'n tze latamat. ⁴ Jesucristo tamacamāstā'lh ixa'cstu a'cxni' nilh ixpālacata quincuentaca'n. Ixquincāmākapūtāxtūcu'tunān tzamā' cā'quilhtamacuj tū jā tze. Chuntza' tlalualh Jesucristo ixpālacata chuntza' ixtalacasqui'nīn quinTāta'ca'n Dios. ⁵ ¡Camāpāxūica Dios pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

Jā a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun tū tzē nali'a'kapūtāxtucan

⁶ Quit iccāli'a'cnīyān hui'xina'n chī palaj tamakatini'pā'na'ntit Dios. Tzamā' ū'tza' ti cāta'sani'n hui'xina'n ixpālacata Cristo quincātlahuani'n a'ktin talakalhu'mān ē nilh quimpālacatāca'n. Chuhua'j hui'xina'n stālani'pā'na'ntit xaxtumtza' tamāsu'yun chī nali'a'kapūtāxtucan. ⁷ Quina'n ca'tziyāuj palh jā ixlicāna' a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun chī nali'a'kapūtāxtucan. A'nān makapitzi'n chi'xcuhui'n ti talakalicu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixa' Jesucristo. Chuntza' xla'ca'n cātāmāmakchuyimā'n hui'xina'n. ⁸ Palh catihuālh cāmāsu'yuni'yān ā'kempātin tamāsu'yun chī nali'a'kapūtāxtucan, xla' Dios camāpātini'nli ū'tza'. Capātini'lh masqui chā'tin āngel xala' nac a'kapūn ti māsu'yu huā'mā' ē masqui chā'tin quina'n. ⁹ Iccāhuanini'ta'ntza' ē chuhua'j na'iccāhuanipalayān: Palh chā'tin cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ā'kempātin tamāsu'yun chī nali'a'kapūtāxtucan ē jā chuntza' chī xapūla maktini'ntit, xla' Dios camāpātini'lh.

¹⁰ Tū iclichihuina'mā'lh a'ntza' tasu'yu jā iclichihuina'n xmān ū'tza' tū takexmatcu'tun tachi'xcuhui't. Jā chuntza'. Quit ictlahuacu'tun tū xmān ixtalacasqui'nīn Dios. ¿Ē quit xmān tachi'xcuhui't iccāmāpāxūicu'tun? Palh quit cahuālh xmān tachi'xcuhui't iccāmāpāxūicu'tun quit jā Cristo xa'ictikexmatni'lh.

Dios hui'lilh Pablo ixli'apóstol

¹¹ Tā'timin, quit iclacasqui'n naca'tziyā'tit huā'mā'. Xatze tachihuīn tū icmāsu'yu quit, huā'mā' jā ū'tza' ixtalacāpāstacni'ca'n tachi'xcuhui't. ¹² Jā quimāca'tzīnīlh chā'tin chi'xcu'. Jā chā'tin chi'xcu' quimāsu'yuni'lh. Tunca Jesucristo ū'tza' quimāca'tzīnīlh.

¹³ Hui'xina'n cātahuanini'ta'ntza' chī quit xa'iclitlatlā'huan xapūla a'cxni' xa'icstālani' ixtamāsu'yunca'n israelitas. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' chī quit xa'iccāputzastālani' ti ixta'a'ka'i'ni' Jesucristo. Quit jā xa'iccālakalhu'man. Quit xa'iclaclahuacu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixa' Jesucristo. ¹⁴ Chī ta'a'ka'i' israelitas quit ā'chulā' xa'iccatzi ē jā ā'makapitzi'n quintā'israelitas ti ixtaka'lhī ixcā'taca'n hua'chi chī quit. Quit ā'chulā' xa'iccākexmatni' ixtamāsu'yunca'n quina'pāna' israelitas. ¹⁵ Dios quilakalhu'manli, ē quilacsacli apóstol na'iclitaxtu a'cxni' jāna'j xa'iclatuncuhui'. Quinta'sani'lh na'icstā'scuja ū'tza'. ¹⁶ Chuntza' chī Dios lacasqui'nli xla' chuntza' quimāsu'yuni'lh Jesucristo ti i'Ska'ta' Dios. Ū'tza' tlalualh ixpālacata quit nā chuntza' tze na'iccāmāsu'yuni' xla'ca'n ti jā israelitas xatze tachihuīn ixa' Jesucristo. A'cxni' Dios quimālakapasni'lh i'Ska'ta', jā icquīsqui'ni'lh talacāpāstacni' ā'chā'tin chi'xcu'. ¹⁷ Jā iccālaka'lh apóstoles nac Jerusalén ti apóstoles ixtahuani'ttza' xapūla. Quit jā chuntza' ictlalualh. Palaj tunca ica'lh nac Arabia ē ā'listān ictaspi'tpālh nac Damasco.

¹⁸ Ixli'a'ktu'tun cā'ta iclaka'lh apóstol Pedro nac Jerusalén. A'ntza' ictā'tachokolh xla' xmān cāujquitzisma'j. ¹⁹ Jā iclaktzi'lh ā'chā'tin apóstol, xmān Jacobo ixtā'tin Māpa'ksini' Jesús. ²⁰ Ixlicāna' tū ictzo'kmā'lh. Iccāhuanimā'n huā'mā' na'ixlācatin Dios. Jā iccā'a'kskāhui'mā'n.

²¹ Ā'listān ica'lh jā tapa'ksini' nac Siria ē Cilicia. ²² Jāna'j ixquintalakapasa tī ixta'a'ka'i'ni' Cristo xalani'n nac Judea. ²³ Xlaca'n xmān ixtakexmata chī ixuancan: "Ū'tza' tzamā' chi'xcu' tī ixquincāputzastālani'yān xapūla, chuhua'j xla' lichihuina'ntlā'huan tamāsu'yun ixpālacata Cristo tū xapūla ixmālakspūtūcun." ²⁴ Xalani'n nac Judea a'cxni' takexmatli huā'mā', ixtamakapāxūi Dios quimpālacata.

2

Ā'makapitzin apóstoles talakatilh chī Pablo ixmāsu'yumā'lh ixtachihuin Dios

¹ Ā'listān ixlilakacājūti' cā'ta ica'mpāl'h nac Jerusalén ā'maktin huampala ē quintā'a'lh Bernabé. Nā iclē'lh Tito. ² A'ntza' icquillal' ixpālacata Dios ixquimāca'tzīnini't ixlacasqui'nca na'ica'n. Ē a'ntza' nac Jerusalén ictakēstokui xmān quit ē tī xanapuxcu'nu'. Quit iccāhuanilh chī quit xa'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuin i'la' Jesucristo. Chuntza' ictlahualh ixpālacata jā xa'iclasasqui'n chu tlakaj chī xa'icmāsu'yumā'lh ē chī icmāsu'yumā'lh chuhua'j. ³ Xlaca'n jā quintatā'lālihuani'lh chī xa'iccāmāsu'yuni'mā'lh jā ixlacasqui'nca natastālani' ixtahui'latca'n israelitas, xlaca'n tī jā israelitas. Nā Tito tī ixquintā'lahui'lh, jā huanica palh ixlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas, ē masqui Tito jā israelita ixuani't. ⁴ Xla' jā chu'cua masqui ixtalacasqui'n makapitzin tī jā iclicāna' tā'timin. Xlaca'n ixquincātātā'tanūni'ta'n xmān naquincātakexmatxtuyān. Xmān ixtaca'tzīcū'tun chī jā ixlacasqui'nca natlahuayāuj chī ixtahui'latca'n israelitas quina'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo Jesús. Xlaca'n ixtalacasqui'n quina'n natlahuayāuj ixtahui'latca'n israelitas. ⁵ Quina'n jā icmaktexkui naquincātāskāhui'yān nūn macsti'nal'j. Quina'n xa'iclasasqui'nāuj hui'xina'n ā'chulā' naca'tzitēlha'yā'tit tū iclicāna' xatze tachihuin i'la' Jesucristo.

⁶ Xanapuxcu'nu' tī cālākachi'xcuhui'can, xlaca'n jā quintahuanilh ixlacasqui'nca na'iclakpalī tū xa'icmāsu'yu. Quit jā quincuenta palh cālākachi'xcuhui'can o jā cālākachi'xcuhui'can. Dios lakapasa quilstacna'ca'n ē jā laktzi'n xmān tū talaktzi'n tachi'xcuhui't. ⁷ Xlaca'n jā quintahuanilh na'iclakpalī tū xa'icmāsu'yu. Xlaca'n taca'tzilh palh Dios quimacamaxqui'ni't na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuin tī jā israelitas chuntza' chī Dios ixmacamaxqui'ni't Pedro nacāmāsu'yuni' israelitas xatze tachihuin. ⁸ Chuntza' chī Dios mātlī'hui'clhli Pedro ē lihui'lilh i'li'apóstol chī nacāmāsu'yuni' israelitas ē nā quit quimātlī'hui'clhli ē quilihui'lilh quili'apóstol chī na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas.

⁹ Jacobo ē Pedro ē Juan icxālaktzi'ncan hua'chi xanapuxcu'nu'. A'cxni' xlaca'n taca'tzilh Dios ixquimacamaxqui'ni't huā'mā' tascujūt, ē quintamakachi'palh quit ē Bernabé. Chuntza' ictlahualh ixpālacata quilipō'ktuca'n xa'icchihuina'ni'tauj quina'n na'icscujāuj na'ixpu'nanca'n tī jā israelitas ē xlaca'n natascuja na'ixpu'nanca'n israelitas. ¹⁰ Xmān quincātahuanin jā na'icpātza'nkāyāuj na'iccāmaktāyayāuj tī lacxcamanini'n. Nā chuntza' quit xa'ictlahuacu'tun.

Pablo tā'lāhuanilh Pedro nac Antioquía

¹¹ A'cxni' Pedro milh nac Antioquía quit cā'lacan ictā'lāhuanilh ixpālacata xla' jā tze chī ixtlahuamā'lh. ¹² Xapūla Pedro iccātā'huā'yan xlaca'n tī jā israelitas, masqui xlaca'n jā cāchu'cucani't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Ā'listān a'cxni' tamilh israelitas tī cācamilh Jacobo, Pedro tatampūxtulh ē jā'tza' cātā'huā'yalh. Xla' icxāicua'ni' israelitas ixpālacata xlaca'n ixtahuan ixlacasqui'nca nacāchu'cucan xlaca'n tī jā israelitas. ¹³ Ā'makapitzin tā'timin tī israelitas ē xlaca'n tatzuculh tatlahua lacxtim chī ixtlahua Pedro. Nā xlaca'n tatlahualh a'ktu' ixlacanca'n. Nā Bernabé chu a'ktin cātā'lalh. ¹⁴ Tū ixtatlahuamā'nalh, quit icca'tzilh jā chuntza' chī huan xatze tachihuin tū i'la' Dios. A'cxni' icca'tzilh huā'mā', quit icuanilh Pedro na ixlacatinca'n i'lipō'ktuca'n: "Hui'x nā israelita. I'la'ya' chī tī jā israelitas ē jā chī israelita. ¿Tū ixpālacata lacasqui'na' natatlahua ixtahui'latca'n israelitas xlaca'n tī jā israelitas?" Chuntza' icuanilh Pedro.

I'lipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' Dios chu lacxtim chī cāmakapūtaxtūcan

¹⁵ Quina'n israelitas iclilacatuncuhui'ni'tauj. Quina'n jā chī ā'makapitzin tachi'xcuhui't tī taka'lhī icxuentaca'n. ¹⁶ Ca'tziyāuj Dios cāmapānūni' icxuentaca'n xmān xlaca'n

tí talipáhuān Jesucristo, ē jā xlaca'n tī xmān tamākentaxtūcū'tun limāpa'ksīn tū Dios cāmaxqui'lh israelitas. Chuntza' quina'n nā lipáhuānāuj Jesucristo. Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n xpālacata lipáhuānāuj Jesucristo ē jā xpālacata kexmatni'yāuj huā'mā' limāpa'ksīn. Jā tī chā'tin tī Dios māpānūni' ixcuēnta xmān xpālacata mākentaxtūcū'tun limāpa'ksīn.

¹⁷ Quina'n iclipáhuānāuj Jesucristo, ē icca'tziyāuj xmān chuntza' Dios quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. Jātza' iclipáhuānāuj limāpa'ksīn tū Dios cāmaxqui'lh israelitas. Ū'tza' makapitzīn talihuan quina'n iclaclē'nauj ē nā tahuan Cristo quincāmātlahuimā'n tū jā tze. Ū'tza' jā ixlicāna'. Cristo jā quincāmātlahuīyān tū jā tze. ¹⁸ Palh quit na'icmākēnū huā'mā' limāpa'ksīn ē ā'līstān na'ica'ka'i'pala tzamā' limāpa'ksīn, chuntza' natusu'yu quit iclaclē'n. ¹⁹ Quit icca'tzilh jāla icmākentaxtūkō' limāpa'ksīn tū Dios cāmaxqui'lh israelitas. Ū'tza' jātza' iclipáhuān huā'mā' limāpa'ksīn. Chuhua'j quit iclatlā'huan chī ixtalacasqui'nīn Dios. ²⁰ Quit hua'chi icnīnī'ttza' ē hua'chi quintā'xtokohua'ca'canī'ttza' Cristo. Hua'chi jātza' quit icuī'lh ē xmāntza' Cristo hui'lh na quilitacna'. Quit iclipáhuān ī'Ska'ta' Dios ē chuntza' quit iclihuī'lh chuhua'j. Xla' quimpāxqui'lh ē linīlh quimpālacata. ²¹ Quit jā iclakmaka'n ixtalalaku'mān Dios. Palh chā'tin mākentaxtūcū'tun limāpa'ksīn ē xmān ū'tza' ixlimāpānūni'ca cahuālh ixcuēnta, chuntza' chu tlakaj ixnīlh Cristo.

3

Xatze lipáhuāncan Jesucristo ē jā limāpa'ksīn

¹ ¿Chu jā ka'lhī'yā'tit milistacna'ca'n nalilacapāstacna'nā'tit? ¿Tīchu cātāmāmakchuyīn hui'xina'n, tā'timin, xalani'n nac Galacia? Jātza' kexpa'tni'yā'tit tū ixlicāna'. Hui'xina'n ixlicāna' icticāhuānīn chī Jesucristo xtokohua'ca'ca nac cruz. ² Caquilāhuāniuj huā'mā': ¿Chī limaktīnī'ntit Espírītu Santo? Jā cātamaxqui'n xpālacata kexpa'tni'tit huā'mā' limāpa'ksīn tū Dios cāmaxqui'lh israelitas. Cātamaxqui'n Espírītu Santo xpālacata kexpa'ttit xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ³ ¿Tū xpālacata hui'xina'n jā a'cxtuncuhui'ca'tziyā'tit? Hui'xina'n tzucutit listālanī'yā'tit na ixtēj Dios ixlīli'huī'qui Espírītu Santo. ¿Chī lipuhua'nā'tit jātza' maclacasqui'nā'tit ixlīli'huī'qui Espírītu Santo? ¿Chī lipuhua'nā'tit minā'cstuca'n tzē namākentaxtūyā'tit tū lacasqui'n Dios? ⁴ Chuhua'j tasu'yu jā tū cālimacuāni'yān tū lipātīnī'nī'ta'ntit. Jā chuntza' icpuhuan quit. ⁵ Dios cāmaxqui'yān Espírītu Santo ē Dios tlhua lī'a'cnīn na milacatīnca'n. ¿Chī xpālacata tlhua chuntza'? Jā tlhua xpālacata kexpatnī'tit limāpa'ksīn. Tlhua chuntza' xpālacata hui'xina'n kexpatnī'ta'ntit ē a'ka'i'nī'ta'ntit palh ixlicāna' xatze tachihuīn.

⁶ Ixtachihuīn Dios huan: “Abraham ixlipáhuān Dios. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh tze Abraham.” ⁷ Ixtalacasqui'nca hui'xina'n naca'tziyā'tit tī ixlicāna' ī'xū'nātā'natna' Abraham, ū'tunu'n tī ixlicāna' talipáhuān Dios. ⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū Dios natlhua. Tatzo'kni' chī Dios nacāmāpānūni' ixcuēntaca'n xlaca'n tī natalipáhuān Dios masqui xlaca'n jā israelitas. Hasta xapūla Dios māca'tzīnīlh Abraham chī nacālisicua'lanātlahuācan tachi'xcuhū't. Huanīlh: “Mimpālacata hui'x ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhū't xalani'n nac cā'quilhtamacuj nacāsīcua'lanātlahuācan.” ⁹ Ū'tza' cālisicua'lanātlahuācan xlaca'n tī talipáhuān Dios chuntza' chī Abraham. Xla' ixlipáhuān Dios ē sicua'lanātlahuāca.

¹⁰ Ā'makapitzīn tamākentaxtūcū'tun limāpa'ksīn xpālacata tapuhuan chuntza' Dios nacāmāpānūni' ixcuēntaca'n. Xlaca'n nacāmākapātīnīncan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlipō'ktuca'n tī jā tamākentaxtū pō'ktu quilhtamacuj ixlipō'ktu tū hui'lh nac ca'psnap jā tatzo'kni' limāpa'ksīn, xlaca'n nacāmākapātīnīncan.” ¹¹ Chuntza' likexmatcan Dios jā catīmāpānūni'lh ixcuēnta jā tī chā'tin tī xmān mākentaxtūcū'tun limāpa'ksīn. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlipō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcuēntaca'n xpālacata chī talipáhuān Dios, xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixtlatamatca'n.” ¹² Huā'mā' limāpa'ksīn tū Dios cāmaxqui'lh israelitas, makapitzīn tamākentaxtūcū'tun. Tī talipáhuān limāpa'ksīn, xlaca'n jā talipáhuān Cristo. Tī

talipáhuancu'tun huā'mā' limāpa'ksin, palh taka'lhicu'tun ixlamatca'n tū jā catilak-sputli, ixlacasqui'nca natamākentaxtū ixlipō'ktu huā'mā' limāpa'ksin.

¹³ Dios nacamakapātīnin ixlipō'ktuca'n tī jā natamākentaxtū ixlipō'ktu tū huan nac limāpa'ksin. Quina'n ixlacelē'nāuj ixpālacata quina'n jā mākentaxtūyāuj limāpa'ksin. Cristo quincāmākapūtātū huā'mā' tapātīn ixpālacata xla' xokokō'lh tū quina'n ixlacelē'nāuj. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlipō'ktuca'n tī cāxtokohua'ca'cani't nac cruz a'ntza' taxokoni'mā'nalh Dios." ¹⁴ Cristo xokokō'lh nac cruz. Chuntza' nā xlaca'n tī jā israelitas nā xlaca'n tzē nacāsīcua'lanātlahuacan chu chuntza' chī Dios sicua'lanātlahuah Abraham chuntza' chī Dios ixuanini't Abraham xapūla. Nā chuntza' Cristo tlahuah huā'mā' ē chuntza' quilipō'ktuca'n, ixpālacata lipāhuanāuj xla', tzē namaktīni'nāuj Espīritu Santo chuntza' chī Dios huanli namāstā'.

Līmāpa'ksin jāla lactlahua talacāxtlahuan tū Dios hui'līh xapūla

¹⁵ Tā'timīn, na'iccāhuanīyān tū hua'chi lītalacłhsaja. A'cxni' quina'n tlahuayāuj a'ktin contrato o a'ktin talacāxtlahuan ē firmarliyāuj, chuntza' jā tī chā'tin catilactlahualh ē jā tī chā'tin tzē natzō'kpala ā'a'ktin tachihuīn. ¹⁶ Nā chuntza' huā'mā' talacāxtlahuan tū tlahualh Dios a'cxni' huanilh Abraham nasīcua'lanātlahua xla' ē chā'tin i'xū'nātā'nat. Ixtachihuīn Dios jā huan: "i'xū'nātā'natna." Tū huan: "chā'tin i'xū'nātā'nat." Ū'tza' huanicu'tun Cristo. ¹⁷ Tū iccāhuanīyān ū'tza' huā'mā': Dios huanilh Abraham ixlipō'ktuca'n tī natalipāhuan Dios, xlaca'n nata'a'kapūtaxtu. Ū'tza' hua'chi talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. Ixli'a'ktā'ti ciento ā'puxamacāuj cā'ta Dios maxqui'lh limāpa'ksin Moisés. Chuntza' limāpa'ksin jāla catilactlahualh talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. ¹⁸ Palh Dios ixquincāsīcua'lanātlahuacan xmān ixpālacata kexmatni'yāuj huā'mā' limāpa'ksin tū maxqui'ca ā'listān, chuntza' ixlacłh talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. Dios sicua'lanātlahuani't Abraham xmān ixpālacata Abraham ixlipāhuan Dios.

¹⁹ Ū'tū lītalacasqui'n limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés? Ā'listān hui'lica huā'mā' limāpa'ksin ē ū'tza' līca'tziyāuj quina'n lē'nāuj cuenta. Huā'mā' limāpa'ksin ixmaclacasqui'ncan xmān hasta a'cxni' milh Jesucristo tī i'xū'nātā'nat Abraham. Tzamā' i'xū'nātā'nat Abraham, ū'tza' tī Dios ixlīchihuīna'ni't xapūla a'cxni' tā'tlahualh talacāxtlahuan Abraham. Ángeles cāmāpa'ksīca natamāstā' limāpa'ksin. Ē maxqui'ca Moisés. Moisés cāmāxqui'lh tachi'xcuhui't israelitas. ²⁰ Dios jā ixmaclacasqui'n tī namaktāya a'cxni' tā'cāxtlahualh Abraham a'ktin talacāxtlahuan. Ū'tza' cāxtlahualh.

Līmāpa'ksin jāla cāmāxqui' xasāsti' ixlamatca'n tachi'xcuhui't

²¹ Quit jā icchihuīna'mā'lh palh limāpa'ksin tā'lālihuani tū Dios mālacnū ixpālacata talacāxtlahuan. Palh ixmāstā'ca cahuālh a'ktin limāpa'ksin tū tzē ixmāstā'lh xasāsti' quilamatca'n, chuntza' tzē ixquincāmāpānūni'n quincuentaca'n xmān ixpālacata huā'mā' limāpa'ksin. ²² Ixtachihuīn Dios huan ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talē'n cuenta. Ixpālacata huā'mā' limāpa'ksin, tasu'yu palh ixlipō'ktuca'n talē'n cuenta ē ixlipō'ktuca'n hua'chi tachi'ni'n tī jāla talaktaxtu. Chuntza' tī talipāhuan Jesucristo, xmān xlaca'n nata'a'kapūtaxtu.

²³ A'cxni' jāna'j ixā'min Jesucristo, quina'n hua'chi tachi'ni'n ixuanī'tauj ixpālacata quina'n jāla mākentaxtūyāuj tū huan limāpa'ksin. Hua'chi tachi'ni'n ixuanī'tauj ē jāla ixlaktaxtūyāuj hasta a'cxni' quincāmāca'tzīnīn chī na'ka'ī'yāuj Jesucristo tī tzē makapūtaxtūnu'n. ²⁴ Huā'mā' limāpa'ksin xla' hua'chi chā'tin tī pūla. Ixquincāmāsu'yuni'yān ixtej Dios hasta a'cxni' milh Jesucristo ē ca'tziuj chī nalipāhuanāuj xla' ē chuntza' tzē naquincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. ²⁵ Chuhua'j chilhtza' quilhtamacuj ē lipāhuanāuj Cristo. Chuhua'j jātza' maclacasqui'nāuj limāpa'ksin.

²⁶ Hui'xina'n a'ka'ī'ni'ta'ntit Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē ū'tza' ixlacstīn Dios lihua'ntit. ²⁷ Milipō'ktuca'n hui'xina'n tī a'kpaxni'ta'ntit ū'tza' lītasu'yu palh a'ka'ī'ni'ta'ntit Cristo ē chu chā'tin lītaxtutit chī Cristo. ²⁸ Palh hui'xina'n tā'talacxtimī'tit Cristo, chuntza' milipō'ktuca'n hui'xina'n xmān chu chā'tin lītaxtutit. Kēxtimtza' talalh israelitas ē tī jā israelitas; kēxtimtza' tī hua'chi xatastā'maka ē tī jā xatastā'maka; kēxtimtza' talalh chī'xcuhui'n ē puscan. ²⁹ Palh hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit

Cristo, hui'xina'n hua'chi i'xū'nātā'natna' Abraham. Chuntza' nā namaktini'nā'tit tū Dios mālacnūni'nī't Abraham.

4

¹ Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū hua'chi litalaclhsaja. Chā'tin ka'hua'cha a'cxni' jāna'j maktini'n ixherencia, xla' jālana'j māpa'ksini'n. Chuntza' xla' hua'chicus chā'tin tasācua', masqui ū'tza' ixtēcu' nahuan. ² A'cxni' macsti'na'jcus tzamā' ka'hua'cha, ā'makapitzin tamaktaka'lha, ē cāmacamaxqui'can ixlipō'ktu tū ixta' nahuan hasta a'cxni' huā'mā' quilhtamacuj tū lilhcāna'nī't ixtāta'. ³ Nā chuntza' quina'n. Xapūla quina'n jāna'j tzej ixca'tziyāuj tū ixta' Dios; hua'chi lacstin ixuani'ta'uj. Xapūla kexmatni'uj ixtahui'latca'n ē ixtamāsu'yunca'n tachi'xcuhūi't. ⁴ A'cxni' chilh tzamā' quilhtamacuj tū ixlilacsacni't Dios macamilh i'Ska'ta'. Xla' mālacatuncuhui'nilh chā'tin puscāt. Ē i'Ska'ta' Dios i'stālani' ixtahui'latca'n israelitas. ⁵ Chuntza' xla' milh naquincāmakapūtaxtūyān ixpālacata ixui'lāna'uj ixtampin nac līmāpa'ksin. Ū'tza' līmilh i'Ska'ta' Dios ē chuntza' quina'n tze ixlacstin Dios nahuanāuj.

⁶ Dios macamilh Espiritu Santo na quilistacna'ca'n. Chuntza' tze nahuaniyāuj Dios: “jQuinTāta'ca'n!” Ē chuntza' litasu'yu quina'n ixlacstin Dios. ⁷ Chuhua'j quina'n jātza' hua'chi tasācua'. Quina'n ixlacstin Dios. Chuhua'j quina'n ixlacstin Dios ē naquincāmaxqui'yān quiherencia'ca'n ixpālacata Cristo.

Pablo cālī'a'katuyunli tī ixta'a'ka'ī'nī't

⁸ Xapūla a'cxni' jāna'j ixlakapasā'tit Dios, hui'xina'n ixui'lā'na'ntit na ixlīmāpa'ksin tī jā diosnu'. ⁹ Chuhua'j hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios, ē Dios nā cālakapasāntza'. Hui'xina'n lakapasā'tit Dios, ē jchī lītlahua'cu'tumpala'yā'tit mintahui'latca'n? Mintahui'latca'n jāla caticāmaktāyan ē jā tū ixlimacua. ¿Ē chī nalistālani'pala'yā'tit? ¹⁰ Hui'xina'n maclacapini'yā'tit makapitzin quilhtamacuj ē mālhcuyu' ē cā'ta. Ē nā tlahua'yā'tit ā'makapitzin cā'tani'. ¹¹ Quit icjicua'n palhāsa' chu tlakaj icscujli na mimpu'nanca'n.

¹² Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān calitaxtutit chuntza' chī quit. Masqui quit chā'tin israelita, jātza' icstālani' ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n tī jā israelitas jā ixlacasqui'nca nalizucuyā'tit tlahua'yā'tit ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n jā tū quilāt-lahuani'ni'tauj tū jā tze. ¹³ Hui'xina'n ca'tziyā'tit xa'iclitajatatlamā'lh ē ū'tza' iccālīmāsu'yuni'n xapūla xatze tachihuīn ixta' Jesucristo. ¹⁴ Hui'xina'n jā quilālakmaka'uj ē masqui jā lilaktzi'ncu'tu xa'icuanī't ixpālacata xa'icta'jatatlā. Quilālimaktini'uj hua'chi chā'tin ángel tī Dios macamilh ē hua'chi chī Jesucristo. ¹⁵ ¿Ē jā lacapāstacā'tit hui'xina'n chī ixpāxuhua'yā'tit a'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n? ¿Chī cā'a'kspulani'ta'n hui'xina'n? Quit icuan palh tze cahuālh hui'xina'n ixmāxtutit milakastapunca'n ē ixquilāmaxqui'uj. ¹⁶ Chuhua'j hui'xina'n quilālakctzi'nāuj hua'chi mintā'lāquichlaktzi'ca'n ixpālacata quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna'. ¿Tū ixpālacata quilālakctzi'nāuj chuntza'?

¹⁷ Tzamā' chī'xcuhui'n tī cātluhuacu'tunān ixamigoca'n, tasu'yu palh xlaca'n cātamak-tāyacu'tunān. Jā ixlīcāna'. Xlaca'n xmān cātamāxtumlicu'tunān. Chuntza' hui'xina'n xmān ū'tunu'n nacālakachi'xcuhui'yā'tit. ¹⁸ Tze palh ā'makapitzin cātluhuacu'tunān ixamigoca'n hui'xina'n a'cxni' iccātā'hui'lan ē a'cxni' jā icui'lacha'. Xmān ixlīcāna' cacātamak-tāyan. ¹⁹ Quilacstin, cā'tziyāuj chī chā'tin puscāt pātini'n a'cxni' tahu'ila i'ska'ta'. Nā chuntza' icpātini'mā'lh hasta jā natasu'yu hui'xina'n nalatahui'layā'tit chī tī taxexmatni' Cristo. ²⁰ Tze cahuālh palh xa'iccātā'tahu'ila'cha'n hui'xina'n, ē xtum xa'iccātā'chihuīna'n. Quit iccālītamakchuyimā'n hui'xina'n.

Pablo līchihuīna'nli Agar ē Sara

²¹ Hui'xina'n mākentaxtūcū'tunā'tit līmāpa'ksin tū Dios maxqui'lh Moisés. Chuhua'j caquilāhuanij huā'mā': ¿Chī jā līkexmatā'tit tū huan ixtachihuīn Dios jā tatzō'kni' līmāpa'ksin? ²² Ixtachihuīn Dios huan Abraham ixcāka'lhī chā'tu' ixcamana'. Chā'tin ka'hua'cha Agar ixuanican ixtzi'. Tzamā' puscāt xatastā'maka ixuani't. Ā'chā'tin ka'hua'cha huampala jā xatastā'maka ixtzi' ixuani't. ²³ I'ska'ta' Agar lacatuncuhui'lh chu

hua'chi chí talacatuncuhui' ā'makapitzin lacstín. Já chuntza' ā'chā'tin. A'cxni' lacatuncuhui'lh ī'ska'ta' huā'mā' puscāt tī jā xatastā'maka ixuani't, chuntza' Dios limākentaxtūlh tū ixuani't. Ū'tza' tū Dios ixmālacnūni't. ²⁴Huā'mā' hua'chi a'ktin lilaktzī'ntēn. Huā'mā' chā'tu' pusan xlaca'n hua'chi a'ktu' talacāxtlahuan ixtahuani't. Huā'mā' xatastā'maka tī ixtacuhui'ni' Agar, xla' ū'tza' hua'chi a'ktin talacāxtlahuan tū cāxtlahuaca nac sipej tū huanican Sinaí. A'ntza' nac Sinaí maxqui'ca Moisés huā'mā' limāpa'ksin. Tī talipāhuan limāpa'ksin, xlaca'n hua'chi ixlacstín Agar, ixpālacata xlaca'n jā ixa'cstuca'n tatapa'ksi. ²⁵Agar litaxtu Sinaí tū hui'lh nac Arabia. Nā Agar hua'chi Jerusalén. Xlaca'n tī tatapa'ksi nac Jerusalén, nā xlaca'n talipāhuan limāpa'ksin. Nā xlaca'n jā ixtalaktaxtuni't. ²⁶Jā chuntza' tzamā' Jerusalén xala' nac a'kapūn. Quina'n tapa'ksiyāuj nac tzamā' Jerusalén. Ē quina'n lilaktaxtuni'tauj. ²⁷Ixtachihuīn Dios huan: Capāxuhualh huā'mā' puscāt tī jāna'j ka'lhī ī'ska'ta'. Calīta'salh cā'tapāxuhuan tī jāna'j mālacatuncuhui'nī chā'tin ska'ta'. Capāxuhualh ixpālacata xla'.

Masqui makxtekca, ā'chulā' nacāka'lhī ixlacstín ē jā ū'tza' tī ka'lhī ixkōlu'.

²⁸Dios mākentaxtūlh tū ixuani't. Ū'tza' lilacatuncuhui'lh Isaac. Nā quina'n, tā'timīn, litaxtūj ixlacstín Dios, ixpālacata Dios mākentaxtūlh tū huanli. ²⁹Tzamā' quilhtamacuj, ka'hua'cha tī lacatuncuhui'lh chuntza' chí ā'makapitzin, xla' ixlakapala ska'ta' tī lacatuncuhui'lh ixpālacata Espiritu Santo. Chuntza' a'kspulamā'lh chuhua'j. Quincātalakapalayān quina'n tī lika'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n ixlimāpa'ksin Espiritu Santo. ³⁰Ca'tziyāuj tū huan ixtachihuīn Dios: "Catlakama'capi tzamā' puscāt tī xatastā'maka ē nā ixka'hua'cha. Ixka'hua'cha xatastā'maka jāla catitā'tapitzilh herencia tī jā xatastā'maka. Xmān ixka'hua'cha huā'mā' puscāt tī jā xatastā'maka, ū'tza' namaktīni'n herencia." ³¹Chuntza' tā'timīn, quina'n jā hua'chi ixlacstín huā'mā' puscāt xatastā'maka. Quina'n hua'chi ixlacstín puscāt tī jā xatastā'maka.

5

Tī talipāhuan Cristo jātza' talipāhuan limāpa'ksin

¹Chuhua'j quina'n xalactaxtuni'n ixpālacata tū tlhualh Cristo. Chuntza' jā catixlajuanā'ntit. Jātza' xatastā'maka tilapala'yā'tit.

²Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān quit, Pablo. Palh hui'xina'n natamakxtekā'tit nacātachucuyān ē ū'tza' nalipāhuanā'tit, chuntza' hua'chi jā tū limacuan tū tlhualh Cristo. ³Iccāhuanipalayān: Catixcuhualh tī lacasqui'n nachu'cucan, xla' ū'tza' licuesa namākentaxtūkō' ixlipō'ktu tū huan ixlimāpa'ksin Dios. ⁴Makapitzin chí hui'xina'n tlahuacu'tuna'tit tū huan huā'mā' limāpa'ksin, ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' nacāmāpānūni'yān mincuentaca'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, taxtumlini'nī'ta'ntit Cristo ē makxteknī'ta'ntit ixtalalaku'mān Dios. ⁵Espiritu Santo quincāmāca'tzinin chí Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n, ixpālacata lipāhuanāuj Jesucristo. ⁶Palh tapa'ksini'yāuj Jesucristo, jā tū limacuan palh naquincātachucuyān o palh jā naquincātachucuyān. Tū ixlacasqui'nca nalipāhuanāuj Jesucristo. Ē ū'tza' nalālīpāxqui'yāuj.

⁷Hui'xina'n tzej ixtlā'hua'mpā'na'ntit na ixtej Dios. Iccālī'a'cnīyān hui'xina'n chí tamakxtektit cātamāmakchuyin. Jātza' tzej kexpa'tni'yā'tit xatze tachihuīn tū ilxicāna'. ⁸Huā'mā' tū xlaca'n cātamāsu'yuni'n, jā ixla' Dios. Dios ū'tza' tī cālacsacni'ta'n. ⁹Xlaca'n tī cātamāmakchuyimā'n, xlaca'n hua'chi levadura. Ca'tziyāuj macstī'na'j levadura māxcu'tūkō' ixlipō'ktu tasquit. ¹⁰Quina'n lacxtim a'ka'lyāuj Māpa'ksini' Jesucristo. Ū'tza' quit iclīca'tzi hui'xina'n ā'chulā' nalacapāstacā'tit chuntza' chí iclacapāstaca quit. Tī cātamāmakchuyimā'n, xlaca'n nataxokoni' Dios, ē catixcuxtihuālh.

¹¹Quit, tā'timīn, palh chualh xā'iccāmāsu'yuni'n ixlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' jā ixquimputzastālani'ca. Xlaca'n tasitzi' ixpālacata quit icmāsu'yu xmān Cristo nīlh nac cruz ē chuntza' xokolh quincuentaca'n. ¹²Tī cātamāmakchuyitlā'huanān hui'xina'n ixpālacata lāchu'cucan, quit iclacasqui'n xlaca'n cacātapānūni'kō'n.

¹³ Dios cālacsacni' hui'xina'n, tā'timīn, ē chuntza' lilactaxtitit hui'xina'n. Masqui xalactaxtuni'n hui'xina'n, jā tze palh natlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Xatze calāpāxqui'tit ē chuntza' tze nālāmaktāya'yā'tit. ¹⁴A'nan a'ktin limāpa'ksin tū huan: "Nacāpāxqui'ya' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu." Tī takexmatni' huā'mā' limāpa'ksin, chuntza' tamākentaxtū ixlipō'ktu tū tatzo'kni' nac limāpa'ksin. ¹⁵Palh hui'xina'n lālacatāqui'yā'tit ē lālista'lani'yā'tit, cuenta catlahua'tit jā nālāmālak-sputūyā'tit hui'xina'n.

Espíritu Santo quincāmāsu'yuni'yān chī natalā'kchokoyāuj

¹⁶Tū iccāhuanimā'n ū'tza' huā'mā': Ē calatā'kchokotit chuntza' chī Espiritu Santo cāmāsu'yuni'yān. Chuntza' jātza' catitlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ¹⁷Tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n ū'tza' ixtā'lāquiclhaktzi' Espiritu Santo. Ē Espiritu Santo nā ixtā'lāquiclhaktzi' tū jā tze. Chī a'ktu' tā'lāquiclhaktzi'n. Ē ū'tza' jāla litlahua'yā'tit tū lacasqui'nā'tit. ¹⁸Palh hui'xina'n nakexpa'tni'yā'tit Espiritu Santo, jātza' caticāmāpa'ksin tū xapūla limāpa'ksin.

¹⁹Ca'tziyāuj chī jā tze tū tatlahua tachi'xcuhui't tī jā takexmatni' Dios. Xlaca'n taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n. Pō'ktu jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n jā a'cxtuncuhui' taca'tzi. ²⁰Xlaca'n talaktaquihpūta ídolos ē taxantilhlini'n. Xlaca'n talāquiclhaktzi'n ē talālisitzi'ni' ē talālakca'tzani'. Palaj tunca tasitzi'. Xmān ixa'cstuca'n cālipāhuanan. Ē ixa'cstuca'n talāmāxtumli. ²¹Xalilactampi'lhin. Tamakni'ni'n, ē taka'chi, ē talilakastāna'n tū jā tze. Ā'chulā' catūhuālh tatlahuapala. Chī xa'iccāhuaniyān xapūla, chuntza' iccāhuanipalayān: tī chuntza' tatlahua jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'n.

²²Jā chuntza' ixlilata'n tī takexmatni' Espiritu Santo. Espiritu Santo cāmaktāya. Chuntza' xlaca'n tapāxqui' ā'makapitzin ē taka'lhī tapāxuhuān. Ca'cs tahuilāna'lh. Talipāti ā'makapitzin. Tze taca'tzi. Jā lactampi'lhini'n. Tamākentaxtū tū tahaan. ²³Xlaca'n jā ka'tla' tamakca'tzi. Tze a'cstu tatapa'ksi. Jā tū a'ktin limāpa'ksin tū nahuan jā catitlahuaca chuntza'. ²⁴Tī tatapa'ksini' Cristo, xlaca'n jātza' tatamakxteka nacāmāpa'ksi ixtalacapāstacni'ca'n tū jā xatze. Hua'chi tamakni'lh ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze, chuntza' chī xtokohua'ca'can chā'tin nac cruz. ²⁵Espiritu Santo quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza' ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj ē natalā'kchokoyāuj chuntza' chī quincāmāsu'yuni'yān Espiritu Santo.

²⁶Jā ka'tla' catimakca'tziuj ē jā caticātā'lāhuaniuj ē jā cacālakca'tzanāni'uj ā'makapitzin.

6

Ixlacasqui'nca nālāmaktāya'yā'tit

¹Tā'timīn, palh chā'tin laktzi'ncan tlahuamā'lh catūhuālh tū jā tze, hui'xina'n tī latlā'hua'nā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n, camaktāya'tit ē chuntza' nacāxla. Jā ka'tla' tilimakca'tziyā'tit a'cxni' namaktāya'yā'tit. Cacuentatlahua'tit hui'xina'n jā tita-makahuasā'tit nā hui'xina'n. ²Calāmaktāya'tit natāyani'yā'tit. Chuntza' namākentax-tūyā'tit tū ixlīmāpa'ksin Cristo.

³Palh chā'tin lacpuhuan xla' ā'chulā' xatze ē jā ā'makapitzin ē palh jā ixlicāna', xla' ixlimān ta'a'kskāhui'mā'lh. ⁴Chā'tunu' nalacapāstaca palh tzej latlā'huan o jā tzej. Palh ū'tza' u'cxca'tzi tzej latlā'huan, xla' lipāxuhua natahui'la. Jā ixlacasqui'nca cuenta natlahua palh xla' ā'chulā' xatze o palh ā'chā'tin ā'chulā' xatze. ⁵Chā'tunu' natalē'n ixtacu'ca'ca'n. Natakeltini'n ixpālacata chī talilatā'huan.

⁶Tī cāmāsu'yuni'can ixtachihuīn Dios, xlaca'n natamaxqui' macsti'na'j tī tamāsu'yu ixtachihuīn Dios.

⁷Hui'xina'n jā cata'a'kskāhui'tit mina'cstuca'n. Dios, jā tī chā'tin catiskāhui'lh. Tū Dios nahuan, ū'tza' nala. Ca'tziyāuj tū nacha'n chā'tin chī'xcu', ū'tza' namakala. ⁸Palh chā'tin tlahuatlā'huan tū jā tze ixtalacapāstacni', xla' ū'tza' namakala linin. Palh chā'tin tlahua ixtalacasqui'nin Espiritu Santo, xla' naka'lhī xasāsti' ixlatamat tū jā catilakspulitli.

⁹Jā catlakua'ni'uj tlahuayāuj tū xatze. Palh quina'n jā namakxtekāuj natlahuayāuj tū xatze, tzej namakalayāuj a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj tū lilacsaccani't. ¹⁰Ū'tza'

nacālītlahuani'yāuj ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tū tze, pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' tze tlahuayāuj. Ā'chulā' nacātlahuani'yāuj tū tze tā'timīn tī ta'a'ka'i'ni' Dios.

Pablo māstā'lh talacapāstacni'

¹¹ Calactzi'ntit chī ixlilaka'tla' letras iccāto'knuni'mā'n. Māni' quimacan iclīto'kmā'lh. ¹² Xlaca'n tī tzej tatasu'yucu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't, ē ū'tunu'n tī līcuesa tahuan nacātachucuyān. Chuntza' tatlahua ixpālacata jā talacasqui'n nacāputzastālani'can. Jā tapātini'ncu'tun chī tapātini'n tī ta'a'ka'i' palh xmān Cristo tze makapūtaxtūnu'n, ixpālacata xla' nilh nac cruz. ¹³ Ū'tunu'n tī cāchu'cucanī't, xlaca'n jā tamākentaxtūko' ixlipō'ktu limāpa'ksin tū Dios maxqui'lh Moisés. Xlaca'n talacasqui'n hui'xina'n cacātachucun. Chuntza' xlaca'n tze ka'tla' natalimakca'tzi mimpālacataca'n hui'xina'n cātachucuni'ta'n. ¹⁴ Quit jā ka'tla' iclimakca'tzīcu'tun nūn tū; xmān icmāsu'yucu'tun chī linīlh quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo nac cruz. Ictapa'ksini' Cristo; quit jātza' quimāpa'ksi tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Huā'mā' cā'quilhtamacuj jātza' quincuenta.

¹⁵ Tapa'ksini'yāuj Cristo Jesús, chuntza' lacxtim palh chu'cucan o palh jā chu'cucan. Tū ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': Naka'lhiyāuj xasāsti' quilatamatca'n. ¹⁶ Chuhua'j ixlipō'ktuca'n tī talatlā'huan chuntza' chī tzamā' talacapāstacni', ē nā ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuhui't Dios, cacālakalhu'manli Dios, ē cacāmakapāxuihl na ixlīstacna'ca'n.

¹⁷ Chuhua'j jātza' chā'tin caquimāmakchuyīlh. A'ntza' jā ictakāhu'i'nī't ū'tza' lītasu'yu quit ictapa'ksini' Māpa'ksini' Jesús.

¹⁸ Tā'timīn, milipō'ktuca'n hui'xina'n cacāsicua'lanātlahuako'n quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Amén.

Efesios

Pablo cāmacā'ni'lh saludos tī ixta'a'ka'ī'

¹ Quit, Pablo, ic'tzo'ka huā'mā' carta. Quit ixapó'stol Jesucristo, ixpālacata ū'tza' huā'mā' ixtalacasqui'nin Dios. Quit iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n ti xalanī'n nac Efeso ti tapa'ksini'yā'tit Dios ē a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo Jesús. ² Cacā'tasicua'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksini' Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Dios quincāsicua'lanātlahuayān ixpālacata Jesucristo

³ Camaxqui'uj tapāxcatca'tzin Dios, ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Xla' quincāsicua'lanātlahuani'ta'n. Quincāmaxqui'ni'ta'n kempālhūhua' tasica'lanātlahuan tū xala' nac a'kapūn. Quincātlahuani'ni'ta'n tzaam' huā'mā' ixpālacata tapa'ksini'yāuj Cristo. ⁴ A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj, Dios ixquincālacsacni'ta'n quina'n ti tapa'ksini'yāuj Cristo. Quincālacsacni' ixpālacata quincātlahuacu'tunni' xalactze, ixpālacata xla' ixlacasqui'n jā tū na'a'nan catūhuālh tū tzē naquincātalimālacsu'yuyān na ixlacatin Dios. ⁵ Dios quincāpāxqui'yān, ē chuntza' xapūla puhuanli naquincātlahuayān ixlacstin ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' ixtalacasqui'nin. ⁶ Ū'tza' nalimāka'tli'yāuj Dios ixpālacata xla' pāxqui'nin. Quincātlahuani'ni'ta'n tzaam' talakalhu'mān ixpālacata Jesucristo ī'Ska'ta', ti Dios pāxqui'. ⁷ Cristo nīlh ē chuntza' quincālimakapūtaxtūn. Nā Dios quincāmātza'nkēna'ni'tza' quincuentaca'n. Dios quincātlahuani'n huā'mā' ixpālacata xla' lalalhu'manīni'n. ⁸ Dios lalalhu'manīni'n, ē chuntza' xla' quincāmākexmatīn tū ixlicāna' ē tzej quincāmālacapāstaqui'yān. ⁹ Xapūla xman Dios tzē'k ixca'tzi tū ixpuhan naquincātlahuani'yān. Chuhua'j quincāmāca'tzinini'ta'n. ¹⁰ Huā'mā' tū Dios puhuanli, ū'tza' huā'mā': A'cxni' namin quilhtamacuj tū Dios lhcāni't, xla' namacamaxqui' Cristo ixlipō'ktu tū a'nan nac a'kapūn ē ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Cristo nacāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu.

¹¹ Dios tlahuakō' ixlipō'ktu chuntza' chī ixtalacasqui'nin. Xla' quincālacsacni' ixpālacata ixtachi'xcuhui't quincātlahuacu'tunni'. ¹² Chuntza' māka'tli'can Dios quimpālacataca'n quina'n ti xapūla ica'ka'ī'ni'uj Cristo. ¹³ Nā hui'xina'n ti jā israelitas nā a'ka'ī'ni'tit Cristo a'cxni' kexpa'ttit xatze tachihuūn tū ixlicāna'. Ixpālacata huā'mā' xatze tachihuūn, hui'xina'n cātālimakapūtaxtūn. A'cxni' hui'xina'n a'ka'ī'tit, Dios cāmaxqui'n Espīritu Santo, chuntza' chī ixmalacnūni't. Huā'mā' limāsu'yu Dios chuntza' nacāmakapūtaxtūkō'yān. ¹⁴ Ka'lhīyāujtza' Espīritu Santo. Ū'tza' lica'tziyāuj namaktini'nāuj tū Dios nacāmāxqui' ixtachi'xcuhui't, chuntza' chī ixuanī't xla'. Nā ixpālacata Espīritu Santo lica'tziyāuj ixlicāna' Dios naquincāmakapūtaxtūkō'yān quina'n ti tapa'ksini'yāuj xla'. Ū'tza' nalimāka'tli'yāuj Dios.

Pablo squi'ni'lh Dios ixpālacataca'n ti ixta'a'ka'ī'

¹⁵ Quihuanicani'ttza' chī a'ka'ī'ni'yā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesús ē chī cāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n ti tapā'ksini' Dios. ¹⁶ Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iclimāxqui' tapāxcatca'tzin Dios mimpālacataca'n, ē ic'tlahua oración mimpālacataca'n. ¹⁷ Icsqui'ni' Dios mimpālacataca'n. Xla' ū'tza' quinTāta'ca'n ē ka'lhī limāpa'ksin. Nā xla' ixDios quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Icsqui'ni' cacāmāxqui'n talacapāstacni' tū ixta' Dios ē chī ā'chulā' nalakapasā'tit Dios. ¹⁸ Nā icsqui'ni' Dios cacāmāxqui'n talacapāstacni' ixpālacata tū ka'lhīpā'na'ntit ē ixpālacata xaka'tla' herencia tū naquincāmāxqui'yān quina'n ti tapa'ksini'yāuj Dios. ¹⁹ Nā cacāmākexmatīn hui'xina'n palh Dios ka'lhī lhūhua' limāpa'ksin. Chuntza' tzē naquincātlahuani'yān lhūhua' quina'n ti lipāhuanāuj Dios. ²⁰ Dios māsu'yulh ixlimāpa'ksin a'cxni' mālacastālanuanīlh Cristo ē lē'lh nac a'kapūn ē hui'līlh na ixpekxtūcāna'j. ²¹ Dios maxqui'lh lhūhua' limāpa'ksin Cristo. Cristo cāmāpa'ksikō' ixlipō'ktuca'n māpa'ksini'ni'n ē ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin ti taka'lhī limāpa'ksin na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn. Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj jā ti ti ka'lhī limāpa'ksin chī Cristo. Jā cati'a'nalh ti naka'lhī limāpa'ksin chī xla'. ²² Dios maxqui'lh ixlimāpa'ksin Jesucristo. Ū'tza' namāpa'ksikō' ixlipō'ktu tū a'nan. E nā

maxqui'llh limāpa'ksin nacāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'. ²³Tī ta'a'ka'i', xluca'n chī ixmacni' Cristo. Xla' cātā'lahui'llh xluca'n. Xla' hui'llh na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn.

2

Dios quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata xla' pāxqui'nin

¹ Dios cāmaxqui'nī'ta'n xasāsti' milatamatca'n. Xapūla hui'xina'n hua'chi nīnī'n ixa'nī'ta'ntit, ixpālacata jā ixkexpa'tni'yā'tit Dios ē ixpālacata ixtlahua'yā'tit tū jā tze. ² Xapūla hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ixkexpa'tni'yā'tit skāhui'ni'. Xla' ū'tza' xapuxcu' xlipacs limāpa'ksin tū jā tze, ē espíritu tī cāmātlahu tū jā tze xluca'n tī jā takexmatni'cu'tun Dios. ³ Nā chuntza' quina'n xapūla ixtlahuayāuj chi xluca'n tī jā takexmatni'cu'tun Dios. Ixtlahuayāuj tū jā tze xmān chī quina'n ixlacasqui'nāuj. Ixtlahuayāuj chuntza' chī jā tze quintalacapāstacni'ca'n ē chuntza' chī ixlacasqui'n quimacni'ca'n. Dios nacāmākapātīnīnkō' ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze. Ē nā chuntza' ixquincā'a'kspulan quina'n. ⁴ Dios quincālakahu'manni' ixpālacata quincāpāxqui'yān. Ē ū'tza' jā quinticātalimākapātīnīn. ⁵ Masqui hua'chi xanīn ixa'nī'ta'uj ixpālacata quincuentaca'n, Dios quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n chuntza' chī maxqui'llh ixlatamat Cristo a'cxni' mālacastālancuanīlh. Dios nā chuntza' quincāmakapūtaxtūn quina'n ixpālacata ixtalakahu'mān. ⁶ Dios mālacastālancuanīlh Cristo, ē nā quina'n naquincāmālacastālancuanīyān. Ē chuntza' natā'tahui'layāuj Cristo nac a'kapūn. ⁷ Ū'tza' hua'mā' tlahualh Dios ixpālacata masu'yucu'tunli pō'ktu quilhtamacuj chī xla' pāxqui'nin. Ū'tza' huā'mā' masu'yulh a'cxni' macamīlh Cristo Jesús nanī quimpālacataca'n. ⁸ Hui'xina'n līpāhua'nā'tit Jesucristo, ē chuntza' Dios cāmakapūtaxtūn hui'xina'n xmān ixpālacata cālakahu'manān. Jā tū tlahua'tit hui'xina'n. Xmān Dios tī cāmakapūtaxtūn. Hua'chi a'ktin talakahu'mān tū Dios cāmaxqui'n. ⁹ Tū lī'a'kapūtaxtucan, xla' hua'chi a'ktin talakahu'mān. Jāla lītlajacan. Chuntza' jā tī tī tze ka'tla' nalīmakca'tzi tū lī'a'kapūtaxtucan. ¹⁰ Dios quincātlahuani'ta'n chu chā'tin chī Cristo, ē quincāmaxqui'nī'ta'n xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata lacasqui'n natlahuayāuj tū tze. Dios xapūla quincālīhui'līn xalactze natalā'kchokoyāuj chī līlacatejtin.

Talacāxtlahuan

¹¹ Calacapāstactit, hui'xina'n tī jā israelitas, chī ixa'nī'ta'ntit xapūla. Israelitas cātamāpācuhūn tachi'xcuhui't tī jā cātachu'cuni'ta'n. Xluca'n tatachu'cu na ixmacni'ca'n tī chi'xcuhui'n ixpālacata natamāsu'yu tatapa'ksini'tza' Dios. Ixlīmānca'n cāhuanīcan chi'xcuhui'n tī cāchu'cuanī't. ¹² Xapūla hui'xina'n jā ixtapa'ksini'yā'tit Cristo. Xmān israelitas tī ixtachi'xcuhui't Dios ixtahuani't. Xmān israelitas Dios ixcāmāca'tzīnī xapūla talacāxtlahuan. Xmān xluca'n ixcāmāca'tzīnī Dios nacāmaxqui' a'ktin talakahu'mān. Hui'xina'n jā israelitas, ē ū'tza' jā limaktīnī'ntit huā'mā'. Hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit nac cā'quilhtamacuj. Jā ixca'tziyā'tit palh Dios tze ixcāmakapūtaxtūn. Jā ixlakapasā'tit Dios. ¹³ Xapūla makat ixlatlā'hua'nā'tit na ixlacatīn Dios. Chuhua'j laktalacatzuna'jīnī'ta'ntit Dios ixpālacata Cristo Jesús tī nīnī't quimpālacataca'n. ¹⁴ Nā Cristo cāmāko'xamixīnī't israelitas ē nā tī jā israelitas. Chu chā'tin cālīmāxtulh. Cristo cālācāxtlahualh. ¹⁵ Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza' līlactlahualh ixtahuī'latca'n israelitas ixpālacata jā chuntza' lī'a'kapūtaxtucan. Xmān Cristo tze makapūtaxtūnū'n. Chuntza' jā'tza' tatā'lāquīchlaktzi'n israelitas ē tī jā israelitas. Kempātu' tachi'xcuhui't ixlani't. Cristo chā'tin cālīmāxtulh. ¹⁶ Chu chā'tin cātlahualh israelitas ē tī jā israelitas. Cristo nīlh nac cruz, ē chuntza' cālīlācāxtlahualh Dios ē tachi'xcuhui't.

¹⁷ Cristo mīlh ē māca'tzīnīnī'lh chī ca'cs natahui'lacan. Chuntza' cāmāca'tzīnīlh israelitas tī ixtalakapasatza' Dios. Nā cāmāca'tzīnīlh xluca'n tī jā israelitas, tī jānā'j ixtalakapasa Dios. ¹⁸ Ixpālacata tū tlahualh Cristo, quilipō'ktuca'n quina'n, tī israelitas ē tī jā israelitas, chuntza' tze nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios quīn'tā'ca'n, ixpālacata Espīritu Santo tī quincāmaktāyāmā'n. ¹⁹ Hui'xina'n tī jā israelitas, hua'chi makatīyātī'n ixa'nī'ta'ntit. Chuhua'j tapa'ksini'yā'tit Dios ē kēxtim cātā'lanī'ta'ntit israelitas tī ta'a'ka'i'. Nā hui'xina'n ixlacstīntza' Dios. ²⁰ Dios tlahualh hua'chi a'ktin templo. Hui'xina'n

hua'chi chihuixni' tū litapācna'n can. Apóstoles ē ixa'kchihuina'ni'n Dios, xla'ca'n hua'chi cimient. Jesucristo hua'chi chihuix tū limātzucucan cimient. ²¹Ixpālacata Cristo, tzamā' templo stactēlha. Ixlipō'ktu chihuix tzej cāhui'licani't tū nala a'ktin templo tū i'xla' Māpa'ksini' Dios ē pō'ktu tze. ²²Hui'xina'n ē quilipō'ktuca'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo, quina'n hua'chi i'xtemplo Dios, ixpālacata Espiritu Santo quincātā'hui'lan.

3

Pablo macamaxqui'ca nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas

¹Quit, Pablo, ictā'scuja Cristo Jesús, ē ictachi'ni't ixpālacata iccāmāsu'yuni'yān ix-tachihuin Dios hui'xina'n tī jā israelitas. ²Hui'xina'n ca'tziyā'tit Dios pāxqui'nin ē chuntza' quimacamaxqui'ni't na'iccāmāsu'yuni'yān xatze tachihuin hui'xina'n tī jā israelitas. ³Huā'mā' quimāca'tzīnīlh Dios masqui xapūla jā ixca'tzīcan huā'mā'. Mac-sti'na'j huā'mā' iccātzo'knuni'ni'ta'ntza' hui'xina'n. ⁴A'cxni' nalikelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzo'knuni'mā'n, naca'tziyā'tit icca'tzītza' tū jā ixca'tzīcan xapūla ixpālacata Cristo. ⁵Tachi'xcuhui't tī ixtahui'lāna'lh xapūla, xla'ca'n jā ixtaca'tzī huā'mā' tū Dios ixcātlahuani'lh tī jā israelitas. Chuhua'j Espiritu Santo cāmāca'tzīnīni't apóstoles ē ixa'kchihuina'ni'n Dios. ⁶Cāmāca'tzīnīni't chu chā'tin tī ta'a'ka'i', israelitas ē tī jā israelitas. Ixlipō'ktuca'n talitaxtuni't ixtachi'xcuhui't Dios. Ixlipō'ktuca'n Dios nacāscua'lanātlahua. Lacxtim natamaktīni'n tū Dios mālacnūni't ixpālacata xatze tachihuin i'xla' Cristo Jesús.

⁷Dios quincālalkhu'mānān. Xla' ka'lhī limāpa'ksin, ē quimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu huā'mā' xatze tachihuin. ⁸Chuntza' Dios quimacamaxqui'lh, masqui quit ā'chulā' xamac-sti'na'j ē jā ā'makapitzin tī tapa'ksini'yāuj Dios. Dios quimacamaxqui'lh na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī Cristo tzē tlaha ixlipō'ktu tū jāla ca'tzīkō'can ē ā'chulā' lihua'ca'lh tzē tlaha. ⁹Quimacamaxqui'lh na'iccāmāca'tzīni' ixlipō'ktuca'n tū Dios puhuanit. Xapūla xmān Dios ixlimān ixca'tzī huā'mā' a'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj. Dios, ū'tza' cātluhuakō'lh ixlipō'ktu. ¹⁰Chuhua'j ángeles tī taka'lhī limāpa'ksin nac a'kapūn, xla'ca'n nataca'tzī chī Dios cāmākapūtāxtū kelhalhūhua' tachi'xcuhui't ē cālīmāxtulh ixtachi'xcuhui't. Chuntza' ángeles natalīca'tzī Dios ka'lhī lhūhua' talacapāstacni'. ¹¹Dios ixca'tzītza' xapūla quilhtamacuj chī nacālīmakapūtāxtū tachi'xcuhui't. Chuntza' tlahuah ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ¹²Quina'n lipāhuanāuj Jesucristo, ē chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jyāuj Dios ē jā namāxana'nāuj. ¹³Chuntza' quit iclacasqui'n jā tī lakachipini'yā'tit hui'xina'n masqui icpātīni'mā'lh mimpālacataca'n. Chuntza' nacātalīlakachi'xcuhui'yān.

Cristo quincāpāxqui'yān

¹⁴Chuntza' quit ictatzokostani' Dios ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ¹⁵Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn. ¹⁶Icsqui'ni' Dios cacāmātlī'hui'clhni' Espiritu Santo. Huā'mā' Dios tzē natlahua ixpālacata xla' ka'lhī litlī'hui'qui. ¹⁷Nā icsqui'ni' Dios cacātā'latā'kchokon Cristo ixpālacata lipāhua'nā'tit xla'. Nā icsqui'ni' Dios cacāmāktāyan nacāpāxqui'yā'tit ā'makapitzin. ¹⁸Nā icsqui'ni' Dios hui'xina'n naca'tziyā'tit chī Cristo quincāpāxqui'yān. Cataca'tzīlh huā'mā' ixlipō'ktuca'n tī tatapa'ksini' Dios. ¹⁹Icsqui'n hui'xina'n nakexpa'tā'tit chī Cristo quincāpāxqui'yān, masqui jā tī chā'tin tī tzē ca'tzīkō'. Chuntza' lactze nalitaxtuyā'tit chī Dios lacasqui'n.

²⁰Dios tzē natlahua lhūhua' quimpālacataca'n. Jā ca'tziyāuj chī nasqui'nāuj ixlipō'ktu tū Dios tzē naquincātlahuani'yān ē jāla lacapāstacāuj ixlipō'ktu tū Dios tzē naquincāt-lahuani'yān, ixpālacata xla' ka'lhī limāpa'ksin. Huā'mā' limāpa'ksin scuja na quilīstacna'ca'n. ²¹Jā maktin catisputli chī namākapāxucan Dios ixpālacata Jesucristo ē quimpālacataca'n quilipō'ktuca'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo Jesús. Amén.

4

Espiritu Santo chu chā'tin quincālīmāxtuni'ta'n

¹Quit, Pablo, iclitachi'ni't ixpālacata ictā'scuja Dios quiMāpa'ksini'ca'n. Iccāsqi'ni'yān calatā'kchokotit chuntza' chī mini'ni' nalatā'kchokoyāuj quina'n tī

Dios quincāta'satini'ta'n. ² Jā ka'tla' camakca'tz'itit. Līlacatzucu cachihuina'ntit. Cacālipātītīt ā'makapitzin nac cā'tapāxqui'n. ³ Espiritu Santo chu chā'tin cālimāxtuni'ta'n. Chuntza' calihui'lī'tit līlacatejtin nalatahui'la'yā'tit. Jā titapāpitziyā'tit. ⁴ Quina'n tī tapa'ksini'yāuj Dios chu chā'tin chī quina'n. A'nān xmān chā'tin Espiritu Santo, ē chu a'ktin tū ka'lhimā'nauj tū naka'lhīyāuj quilipō'ktuca'n tī Dios quincāta'satini'ta'n. ⁵ Xmān chā'tin Māpa'ksini' Jesucristo. Chu a'ktin tū a'ka'iyāuj. A'cxni' a'kpaxāuj lacxtim māsu'yuyāuj palh a'ka'iyāuj. ⁶ Ē nā xmān chā'tin Dios. Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Xla' māpa'ksikō'. Calhāxcuhualh hui'lh. Ē quincāta'hui'lan quilipō'ktuca'n.

⁷ Dios quincāmaktāyayān namākentaxtūyāuj quintascujūtca'n tū quincāmamacmaxqui'ni'ta'n Cristo. ⁸ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'cxni' a'lh nac a'kapūn, cālē'lh lhūhua' tachi'ni'n.

Cāmaxqui'lh tachi'xcuhui't tū ixlacasqui'nca natalitā'scuja.

⁹ Tī a'lh nac a'kapūn, ū'tza' Cristo. Xla' xapūla ixuyjni'ta'nchi nac cā'quilhtamacuj.

¹⁰ Cristo yujchi nac cā'ti'ya'tna' ē nā xla' tahua'ca'lh jā ā'chulā' tālhmā'n nac a'kapūn. Tahua'ca'lh ixpālacata chuntza' tzē namāpa'ksini'nkō'. ¹¹ Cristo chā'tunu' cāmamacmaxqui'lh ixtascujūtca'n. Ā'makapitzin cālihui'līlh ixli'apóstoles. Ā'makapitzin cālihui'līlh ixli'a'kchihuina'ca'n. Ā'makapitzin cāmāxqui'lh natamāsu'yu tū xatze tachi-

huīn. Ā'makapitzin cālihui'līlh xanapuxcu'nu' nac templo. Ā'makapitzin cāmāxqui'lh natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹² Huā'mā' tlahualh ixpālacata xla' ixlacasqui'n tzej natatā'scuja tī tatapa'ksini' Dios. Chuntza' ā'chulā' nata'a'ka'ini' Cristo. ¹³ Xla' lacasqui'n quina'n lacxtim tzej na'a'ka'iyāuj, ē lacxtim nalakapaskō'yāuj i'Ska'ta' Dios. Dios lacasqui'n ā'chulā' natlahuyāuj ixtalacasqui'nin hasta jā namālakchā'nīyāuj chī Cristo. ¹⁴ Jātza' chī lacstīn catihuanui. Lacstīn pō'ktu ta'a'ka'i' tū cāhuanican masqui cā'a'kskāhui'can. Chuhua'j ta'a'nān ā'makapitzin tī taca'tzi' ta'a'kskāhui'nin. Quincā-

tamāsu'yuni'cu'tunān tū jā ixlicāna'. ¹⁵ Ixlacasqui'nca quina'n nahuanāuj xmān tū ixlicāna'. A'cxni' nahuanāuj tū ixlicāna', namāsu'yūyāuj chī cāpāxqui'yāuj ā'makapitzin. Ixlacasqui'nca ā'chulā' nahuanāuj chī Cristo. Xla' hua'chi a'ktin a'kxāk ixpālacata xla' māpa'ksini'n. ¹⁶ Quina'n hua'chi a'ktin macni'. Quimacni'ca'n tlahua tū lacapāstaca quina'kxākca'n. Nā chuntza' quina'n nakexmatni'yāuj Cristo. Lātātā'stucni'tauj cāmāquilhtāstuca ixlipō'ktu macni'. Palh ixlipō'ktu macni' tascuja, chuntza' stactēlha ē litatli'hui'clhtēlha. Nā chuntza' quina'n tī a'ka'ini'yāuj Dios. Hua'chi a'ktin macni' lani'ta'uj quina'n ixpālacata chī lāpāxqui'yāuj. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka'itēlhayāuj.

Xasāsti' latamat tū māstā' Cristo

¹⁷ Tū na'iccāhuanīyān ixtalacasqui'nin quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Jātza' calatā'kchokotit chī talatā'luan ā'makapitzin tī jā ta'a'ka'i'. Ixtalacapāstacni'ca'n xlaca'n jā tū ixtapalhca'n. ¹⁸ Xlaca'n jāla tzej talacapāstaca. Jā taka'lhī xasāsti' ixlamatca'n tū Dios māstā'. Jā taka'lhī, ixpālacata lacxumpin ē jā taxexmata. ¹⁹ Jātza' tamāxana'n. Talihui'līni't tatlahua tū jā tze. Lipāxuhua tatlahua ixlipō'ktu tū jā tze ē tū lacasqui'n ixmacni'ca'n. ²⁰ Jā chuntza' sca'tni'ta'ntit hui'xina'n. Cristo, xla' jā chuntza' māsu'yu. ²¹ Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntit ixpālacata Cristo. Cātāmāsu'yuni'ni'ta'n tū Cristo māsu'yulh. Huā'mā' ū'tza' tū ixlicāna'. ²² Chuhua'j jātza' calatā'kchokotit chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla a'cxni' jāna'j ixlakapasā'tit Cristo ē ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n tū xmān ixlita'a'kskāhui'yā'tit. ²³ Chuhua'j caka'lhī'tit xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n. ²⁴ Calatā'kchokotit chuntza' chī xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n tū Dios cāmāxqui'n ē tū ixa'. Catlahua'tit tū tze.

²⁵ Jātza' cahua'ntit tā'ksa'nin. Calāhua'ni'tit tū ixlicāna', ixpālacata chu chā'tin quina'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo.

²⁶ Palh sītzi'yā'tit hui'xina'n, jā catlahua'tit tū jā tze ixpālacata mintasitzi'ca'n. Jā tisitzi'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj. ²⁷ Jā catamakxtektit nacā'a'kskāhui'yān skāhui'ni'.

²⁸ Jātza' caka'lhāna'ntit hui'xina'n tī ixka'lhāna'nā'tit. Cascujit ē nahuā'yanā'tit. Chuntza' tzē namaktāya'yā'tit ā'makapitzin tī jā tū taka'lhī.

²⁹ Jā cachihuāl̄h tihua'nā'tit hui'xina'n. Cahua'ntit xmān tū tze ē tū nacāmaktāya ā'makapitzin. Chuntza' nacālīmaktāya'yā'tit tī cātakexmatān hui'xina'n. ³⁰ Jā catlahua'tit tū nalilipuhuan Espiritu Santo. Espiritu Santo quincātā'hui'lan, ē chuntza' ca'tziyāuj palh tapa'ksini'yāuj Dios. Nā ca'tziyāuj Dios naquincāmakapūtaxtūkō'yān ixpālacata ka'lhīyāuj Espiritu Santo.

³¹ Jātza' calacapāstactit tū cātatlahuani'nī'ta'n ā'makapitzin. Jātza' casītzi'tit. Jātza' cacālakapala'tit ā'makapitzin. Jātza' ca'a'ksa'nini'ntit. Jātza' tiquiclhaktzi'nā'tit ā'makapitzin. ³² Xatze calāpāxqui'tit. Calālakalhu'ma'ntit. Nā calāmātza'nkēna'ni'tit chuntza' chī Dios cāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n hui'xina'n ixpālacata Cristo.

5

Ixlacasqui'nca lacatejtin natalatā'kchoko ixlacstīn Dios

¹ Hui'xina'n ixlacstintza' Dios, ē xla' cāpāxqui'yān. Chuntza' hui'xina'n natlahua'yā'tit tū xla' lacasqui'n. ² Nalāpāxqui'yā'tit hui'xina'n chuntza' chī Cristo quincāpāxqui'yān. Xla' quincāpāxqui'yān hasta nilh nac cruz quimpālacataca'n. Tamacamāstā'lh hua'chī a'ktin talakalhu'mān na ixlacatin Dios. Huā'mā' lipāxuhualh Dios.

³ Hui'xina'n ixtachi'xcuhui't Dios. Jā tilacapāstacā'tit tū jā tze. Jā tiputzayā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n. Jā tilichihuina'nā'tit tū jā limacuan. Nūn macsti'na'j natampi'lhini'nā'tit. ⁴ Jā tihua'nā'tit tū jā tze tachihuin. Jā tihua'nā'tit tū jā tū ixtapalh. Jā tilikelhkamāna'nā'tit tū jā tze tachihuin. Pō'ktu tzamā' jā tū limacuan. Xatze camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn Dios. ⁵ Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' tī tatlahuatlā'huan tū jā tze, jā catitatanūlh jā māpa'ksini'n Cristo ē Dios. Jā catitatanūlh tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n ē tī tatlahua tū jā tze ē tī talaktampi'lhini'n ixlīpō'ktu catūhuāl̄h ē jā talacapāstaca Dios. ⁶ Jā catamakxtektit nacāta'a'kskāhuī'yān hui'xina'n, masqui makapitzin tahuān tzē tlahuacan catūhuāl̄h. Xlaca'n jā takexmatni'mā'nal̄h Dios. Dios nacāmakapātinin. ⁷ Hui'xina'n jā cacātā'talacxtuctit xlaca'n.

⁸ Xapūla hui'xina'n hua'chī ixlātā'hua'nā'tit nac cā'pucsua'. Chuhua'j tapa'ksini'yā'tit Dios, ē chuntza' hua'chī tlā'hua'mpā'na'ntittza' nac taxkaket. Chuntza' līlacatejtin calatā'kchokotit chuntza' chī xalanī'n nac taxkaket. ⁹ Palh tlā'huanāuj nac taxkaket, natalatā'kchokoyāuj chuntza' chī Dios lacasqui'n. Nā nahuanāuj tū ixlicāna'. ¹⁰ Caca'tzītit tū nalipāxuhua Dios ē ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹¹ Jā catlahua'tit tū jā tze hua'chī xalanī'n nac cā'pucsua'. Jā tū ixtapalh tū tatlahua xlaca'n. Xatze cacāmāsu'yuni'tit jā tze tū tatlahua. ¹² Limāxana' lichihuina'ncan tū xlaca'n tatlahua lakatzē'k. ¹³ Nac taxkaket tzē cālilaktzi'ncan catūhuāl̄h palh tze o jā tze. ¹⁴ Chuntza' huanican tī jā a'ka'ī': Hui'x, hua'chī lhtatapā't ē hua'chī xanīn hui'x. Calakahua'nti ē catā'kaqui' ē Cristo namāxkakēni'yān.

¹⁵ Calīhui'li'tit līlacatejtin natalatā'kchokoyā'tit. Jā calatā'kchokotit hua'chī tī jā takexmata ixtachihuin Dios. Līlacatejtin calatā'kchokotit, ixpālacata hui'xina'n ca'tziyā'tittza'. ¹⁶ Calīhui'li'tit natlahua'yā'tit tū tze, tika'lhī'yā'tit latamat. Chuhua'j lhūhua' tachi'xcuhui't tatlahua tū jā tze. ¹⁷ Tzej calacapāstacna'ntit. Cakexpa'ttit tū ixtalacasqui'nin Dios. ¹⁸ Jā caka'chī'tit. Tī taka'chī, xlaca'n tatlahua tū jā limacuan. Xatze catamakxtektit Espiritu Santo nacāmāpa'ksiyān. ¹⁹ A'cxni' nalatā'chihuina'nā'tit, camāka'tli'tit Dios chuntza' chī nac salmos ē nā chuntza' chī nac himnos tū ixlā' Dios. Capixtli'ni'tit ē calimāka'tli'tit Dios ixlīpō'ktu milistacna'ca'n. ²⁰ Pō'ktu quīlhtamacuj camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn Dios quinTāta'ca'n ixlīpō'ktu na ixtacuhui'nī' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Chī talilatahui'la chī'xcu' ē xpuscāt tī tatapa'ksini' Cristo

²¹ Calālakachi'xcuhui'tit hui'xina'n ixpālacata lakachi'xcuhui'yā'tit Dios.

²² Hui'xina'n tī puscan, cakexpa'tni'tit minkōlu'ca'n chuntza' chī quinan kexmatni'yāuj quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ²³ Xakōlu' māpa'ksī' xpuscāt chuntza' chī Cristo cāmāpa'ksī' tī tatapa'ksini'. Cristo cāmakapūtaxtūni't xlaca'n tī ta'a'ka'ī' ē chuhua'j xla' ū'tza' cālīmāpa'ksī. ²⁴ Tī tatapa'ksini' Cristo, xlaca'n takexmatni' Cristo. Nā chuntza' puscan nataxmatni' ixkōlu'ca'n.

²⁵ Hui'xina'n tī chi'xcuhui'n, cacāpāxqui'tit mimpuscātca'n chuntza' chī Cristo cāpāxqui' tī tatapa'ksini'. Xla' nilh nacāmakapūtaxtū. ²⁶ Nilh ixpālacata xalactze quincālītlahuacu'tunni' ixtachihuīn Dios. Ē māpānūcu'tunli quincuentaca'n. Chuhua'j a'kpxāuj ixpālacata xapacani'ttza' quincuentaca'n. ²⁷ Cristo cācāxui'licu'tunli ixtachi'xcuhui't ixpālacata chuntza' natachā'n lactze na ixlacatin. Lacasqui'n lactze ixtalakō'lh. ²⁸ Ixlacasqui'nca chi'xcuhui'n natapāxqui' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxqui'can ixlimānca'n. Chā'tin chi'xcu' tī pāxqui' ixpuscāt, nā chuntza' pāxqui'can ixlimān. ²⁹ Jā tī chā'tin quiclhaktzi'n ixmacni'. Māhui'can ē maktaka'lhcan. Nā chuntza' Cristo cāmaktaka'lhā tī ixtachi'xcuhui't. ³⁰ Cristo quincāmaktaka'lhān ixpālacata quina'n hua'chi ixmacni' Cristo. ³¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Chā'tin chi'xcu' namakxteka ixtāta' ē ixtzī'. Natā'talacxtimī ixpuscāt. Chuntza' a'ktin macni' natala ixchā'tu'ca'n.” ³² Tzamā' tachihuīn jiclihua' kexmatcan. Quit icpuhuan līchihuīna'n Cristo ē ixtachi'xcuhui't. ³³ Nā huanicu'tun ixlacasqui'nca chi'xcuhui'n natapāxqui' ixpuscāta'n chuntza' chī cāpāxqui'can ixlimānca'n. Ixlacasqui'nca puscan natalakachi'xcuhui' ixkōlu'ca'n.

6

¹ Hui'xina'n tī lacstīn cakexpa'tni'tit mintāta'ca'n ē mintzī'ca'n. Chuntza' ixlacasqui'nca ixpālacata chuntza' ixtalacasqui'nin Dios. ² Dios huan nacāsicua'lanātlahua tī tamākentaxtū huā'mā' līmāpa'ksin. Huā'mā' ū'tza' xapūla līmāpa'ksin tū chuntza' līchihuīna'n Dios. Huā'mā' līmāpa'ksin chuntza' huan: “Calakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'”. ³ Chuntza' lipāxuhua nalatahui'la'ya'. Ē chuntza' makās nalatapā'ya' nac cā'quilhtamacuj'.”

⁴ Hui'xina'n tī xanatātana' ē xanatzī'tni', jā cacāmakasītzī'tit mincamana'ca'n. Cacāmakastactit chuntza' chī Dios huan. Cacāmāsu'yuni'tit chī natakexmatni' Dios.

⁵ Hui'xina'n tī maksujni'n, cakexpa'tni'tit tī cātā'scujā'tit. Cacālakachi'xcuhui'tit ē cacājicua'ni'tit. Tzej casujtīt hua'chi ixtā'scujtīt Cristo.

⁶ Tzej casujtīt ē jā xmān a'cxni' cātalatktzī'mā'n tī tā'scujā'tit. Jā xmān xla'ca'n nacāmākaxpāxui'cu'tunā'tit. Tzej casujtīt ixpālacata namakapāxui'yā'tit Dios, hua'chi Cristo ixtā'scujtīt. ⁷ Lipāxuhua casujtīt, hua'chi ixtā'scujtīt Dios ē jā chi'xcuhui'n. ⁸ Hui'xina'n ca'tziyā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo chuntza' nacāxō chā'tunu' chī tatlahuani't tū tze masqui tasācua' ē masqui māpa'ksini'.

⁹ Hui'xina'n tī māpa'ksini'nā'tit, tzej cacātā'latapā'tit mintasācua'ca'n. Jā nacāmekē'klha'yā'tit. Calacapāstactit quiMāpa'ksini'ca'n hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' kēxtim cāmāpa'ksi tasācua'n ē tī tamāpa'ksini'n. Dios chu chā'tin cālaktzī'n.

Dios cāmāxqui' ixlacstīn tū natalitamaktāya

¹⁰ Chuhua'j, tā'timīn, ā'xmān iccāhuanicu'tunān kempātin. Jā titaxlajuani'yā'tit chī a'ka'ni'yā'tit Māpa'ksini' Jesucristo. Xla' ka'lhī lītlī'hui'qui ē tzē nacāmaktāyayān.

¹¹ Catamakxteknī'tit Dios nacāmaktāyayān ē chuntza' jā caticā'a'kskāhuīn skāhuī'ni'. Chī Dios quincālīmaktāyayān, ū'tza' hua'chi a'ktin ixta'lhā'ā'n tū tamaclacasqui'n soldados a'cxni' ta'a'n nac guerra. ¹² Nā quina'n hua'chi chā'tin tī a'n nac guerra. Quintā'lāquiclhaktzī'ca'n jā chi'xcuhui'n. Quintā'lāquiclhaktzī'ca'n ū'tza' tū jā tzeya ū'ni'. Ka'lhī lītlī'hui'qui ē māpa'ksini'n nac tzamā' cā'quilhtamacuj jā tlahuacan tū jā tze ē latlā'huan nac cā'ū'ni'n. ¹³ Ū'tza' calitamakxteknī'tit Dios nacāmāxqui'yān tū nalitamaktāya'yā'tit. Huā'mā' hua'chi ixta'lhā'ā'nca'n ixlacstīn Dios. Chuntza' jā caticātāskāhuī'n mintā'lāquiclhaktzī'ca'n. Pō'ktu quilhtamacuj skalalh catahui'la'tit. Palhāsā' namimpala mintā'lāquiclhaktzī'ca'n. Palh skalalh tahuī'la'yā'tit, hui'xina'n jā caticātāskāhuī'n. ¹⁴ Pō'ktu quilhtamacuj skalalh catahui'la'tit. Camaktini'ntit tū Dios cāmāxqui'yān tū hua'chi ixta'lhā'ā'n chā'tin tropa. Chā'tin tropa tampātahui'la' a'ktin cinturōn ē lē'n tū namaktāya ixcu'xan. Nā hui'xina'n ixlacasqui'nca nalakapasā'tit tū ixlīcāna' ē xmān natlahua'yā'tit tū tze. ¹⁵ Tropa tatūnī botas a'cxni' a'n calhāxcuhuā'lh. Hui'xina'n līskalalh catahui'la'tit napinā'tit namāsu'yuyā'tit ixtachihuīn Dios.

¹⁶ Tropa lē'n tū lītamaktāya. Tzamā' jāla lakpusa flecha masqui ta'lacan. Hui'xina'n palh lipāhua'nā'tit Dios, ū'tza' hua'chi tū lītamaktāya'yā'tit. Chuntza' skāhuī'ni' jā

caticāskāhui'n. ¹⁷ Tropa maclacasqui'n ixtā'knu' xalicā'n. Hui'xina'n ixlacasqui'nca tzej naca'tziyā'tit Dios cāmakapūtaxtūnī'ta'ntza'. Ū'tza' lica'tziyā'tit naliskāhui'yā'tit ixlīmāpa'ksin Dios. Hua'chi ū'tza' mintā'knu'ca'n xalicā'n. Ixtachihuīn Dios, ū'tza' hua'chi a'ktin espada tū Espiritu Santo cāmaxquī'yān. ¹⁸ Pō'ktu quilhtamacuj cali'orarlini'tit Dios ixpālacata tū maclacasqui'nā'tit. Casqui'ni'tit Dios nacāmaktāyayān. Catamakxtekni'tit Espiritu Santo nacāmaktāyayān na'orarla'yā'tit. Skalalh catahui'la'tit. Jā tijiclua'yā'tit na'orarla'yā'tit. Pō'ktu quilhtamacuj cacālī'orarli'tit ixlipō'ktuca'n ixlacstīn Dios. ¹⁹ Nā cali'orarli'tit quimpālacata. Caquilālīsqui'nui chī tzē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Jesucristo ē jā tī ca'icjicua'ni'lh. ²⁰ Dios quimacaminī't na'icmāsu'yu xatze tachihuīn. Ū'tza' iclī-tachī'nī't chuhua'j. Casqui'ni'tit Dios naquimaktāya jā na'icjicua'n a'cxni' na'icmāsu'yu, chuntza' chī ixlacasqui'nca.

Cāmacā'ni'ca saludos

²¹ Palhāsā' hui'xina'n ca'tzīcu'tunā'tit chī iclilahui'lh ē tū iclalahuamā'lh. Pō'ktu huā'mā' nacāhuaniyān quintā'tinca'n Tíquico. Xla' tzej tā'scuja Dios. ²² Ū'tza' iccālīlakmacā'nāchā'n hui'xina'n. Nacāhuaniyān chī iclilahui'lāna'uj. Ē chuntza' nacāmā'a'kpuhuanīniyān.

²³ Icsqui'ni' Dios, quinTāta'ca'n, ē Māpa'ksini' Jesucristo tzej calatapā'tit. Nā icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan tzej na'a'ka't'yā'tit ē nalāpāxquī'yā'tit. ²⁴ Dios cacāsicua'lanātlahuakō'n milipō'ktuca'n tī līpāxquī'yā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo ixlipō'ktu milīstacna'ca'n. Amén.

Filipenses

Tachi'n Pablo cãtzo'knuni'lh xalan'i'n nac Filipos ti ixta'a'ka't'

¹ Quina'n, Pablo ē Timoteo, i'scujnu'ni'n Jesucristo ti quincãlacsacni'ta'n. Quina'n iccã-macã'ni'yãchã'n huã'mã' carta nac Filipos. Quit Pablo ti iccãtzo'knuni'yãn milipõ'ktuca'n ti hui'lã'na'nchipitit ē a'ka'i'ni'ni'ta'ntit Jesucristo ē nã xanapuxcu'nu' ē nã ti tamak-tãyana'n ti cãmãpãcuhuican diáconos. ² QuinTãta'ca'n Dios ē quiMãpa'ksini'ca'n Jesu-cristo cacãtasicua'lanãtlahuan hui'xina'n ē tzej calatapã'tit.

Pablo cãli'orarlih ti ixta'a'ka't'

³ A'cxni' iccãlacapãstacãn, icmaxqui' tapãxcatca'tzĩn Dios. ⁴ A'cxni' icorarlimã'lh, põ'ktu quilhtamacuj cã'tapãxuhuãn iclisqui'ni'mã'lh Dios mimpãlacataca'n. ⁵ Icmãstã' tapãxcatca'tzĩn xpãlacata a'cxni' pũla a'ka'i'tit, ē tzucutit quilãtã'scujãuj xpãlacata xatze tachihuĩn tũ Dios mãca'tzĩnini'n. Hasta chuhua'j quilãtã'scujãujcus. ⁶ Quit iclipãhuan Dios ti tzucuni't cãmãsu'yuni'yãn chĩ nalitlahua'yã'tit ixtalacasqui'nĩn, ē icca'tzĩ nacãmãsu'yuni'tãlhyãn hasta natlahuakõ' a'cxni' namimpala Jesucristo. ⁷ Laktza' iccãpãxqui'yãn ē lacxtim Dios quincãsicua'lanãtlahuan. Chuntza' tze chĩ icpuhuan mimpãlacataca'n. Hui'xina'n ē quit lacxtim quincãlakalhu'manãn Dios masqui tachi'n quit o masqui icyãl na ixlacatinca'n mãpa'ksini'ni'n na'iclitãya xatze tachihuĩn ē na'iclimãsu'yu tũ ixlicãna'. Hui'xina'n quilãmaktãyayãuj na'iclitãya xatze tachihuĩn. ⁸ Dios ù'tza' ca'tzĩ chĩ iccãpãxqui'yãn milipõ'ktuca'n chuntza' chĩ Jesucristo cãpãxqui'yãn. ⁹ A'cxni' icorarlimã'lh Dios, icsqui'ni' ã'chulã' nalãpãxqui'yã'tit. Nã icsqui'ni' naca'tziyã'tit tũ Dios lacasqui'n ē tzej nalacapãstacna'nã'tit. ¹⁰ Chuntza' naca'tziyã'tit chi nalilacsacã'tit tũ xatze. Nã chuntza' xalactze nalitaxtu'yã'tit ē jã tũ na'a'nan tũ cãtaliputzãna'niyãn a'cxni' namimpala Cristo. ¹¹ Nã icsqui'ni' Dios lilacatejtin nalitahui'la'yã'tit ixlimãpa'ksin Jesucristo ē ù'tza' nalilakachi'xcuhui'can Dios ē nalaktaquilhpũtacan.

Ixlatamat Pablo põ'ktu ixla' Cristo

¹² Tã'timĩn, iclacsqui'n naca'tziyã'tit tũ quina'kspulani't ù'tza' ã'chulã' maktãyalh mã'kahuanĩ xatze tachihuĩn ixla' Jesucristo. ¹³ Quit ictachi'ni't, ē iclipõ'ktuca'n soldados ti tamaktaka'lha palacio taca'tzĩtza' quilichĩ'cani't xpãlacata icmãsu'yu tũ ixla' Cristo. Nã ixlipõ'ktuca'n ã'makapitzĩn huã'tzã' nã taca'tzĩ huã'mã'. ¹⁴ Makapitzĩn ti ta'a'ka'i' cãlimãhuixcãnicani't a'cxni' taca'tzĩl quit ictachi'ni't. È ã'chulã' tamãsu'yu ixtachihuĩn Dios ē jã tajicua'n.

¹⁵ Masqui makapitzĩn tali'a'kchihuĩna'n Cristo xpãlacata quintaquiclhaktzi'n ē tatapãpitzicu'tun, ã'makapitzĩn tali'a'kchihuĩna'n xpãlacata xlaca'n talacasqui'n lhũhua' tachi'xcuhui't nata'a'ka'i'ni' Cristo. ¹⁶ Ti tze ixtalacapãstacni'ca'n, xlaca'n talimãsu'yu Cristo xpãlacata quintapãxqui'. Taca'tzĩ quihui'licani't huã'tzã' na'iclitãya xatze tachihuĩn ixla' Jesucristo. ¹⁷ Ti taquiclhca'tzan, xlaca'n tatapãpitzicu'tun a'cxni' tali'a'kchihuĩna'n Cristo. Tapuhuan chuntza' ã'chulã' naquintamakapãtĩnĩn lihuan ictachi'ni'. ¹⁸ Jã quimaca'tzĩ tũ xpãlacata tali'a'kchihuĩna'n Cristo. Masqui tamãsu'yu xpãlacata tatapãpitzicu'tun, masqui tamãsu'yu xpãlacata quintapãxqui', tali'a'kchihuĩna'n Cristo ē ù'tza' iclipãxuhua.

¹⁹ ã'chulã' icpãxuhua xpãlacata icca'tzĩ huã'mã' tzej nataxtuyãcha' ē na'ictaxtu nac pũlãchĩ'n xpãlacata hui'xina'n quilãlĩmaktãyamã'nauj minoracionca'n. Nã quimãk-tãya Espĩritu Santo xpãlacata ictapa'ksini' Jesucristo. ²⁰ Quit icka'lhĩmã'lh tũ namin. Iclacsqui'n jã tũ na'iclitãmãxani'. ã'chulã' na'ictahuixcãni chuhua'j hua'chi põ'ktu quilhtamacuj xa'ictahuixcãni na'icmãsu'yu xpãlacata Cristo. Chuntza' nalaktzi'ncan chĩ ixlika'tla' Cristo xpãlacata quilatamat, masqui ixquimãkniãc ē masqui icui'lhcus. ²¹ Quit, palh ã'lakma'j na'ictahui'la, põ'ktu quilatamat ixla' Cristo nahuan. Masqui ca'icnĩlh, na'icka'lhĩ quilatamat tũ jã catilakspũtli. ²² Lihuan icui'lh, tzẽ na'icscuja xpãlacata Mãpa'ksini'. Chuntza' quit jã icca'tzĩ tũ na'iclacsaca. ²³ Quimãmakchuyi xpãlacata

a'ktu' quintalacapāstacni'. Palh na'icni, na'ictā'tahui'la Cristo nac a'kapūn ē ū'tza' tze quimpālacata. ²⁴Ē hui'xina'n, tū ā'chulā' xatze mimpālacataca'n, ū'tza' na'iclitahui'lacus ē na'iccāmaktāyāyān. ²⁵Chuntza' iclica'tzi na'iccātā'tachokoyān ē na'iccātā'scujān ixpālacata ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit ē nalipāxuhua'yā'tit tū a'ka'i'yā'tit. ²⁶Chuntza' a'cxni' na'ica'mpalayācha', naka'lhī'yā'tit līhūhua' tū nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata tū Jesucristo cātlahuani'n hui'xina'n, ē chī quimāspi'tlitza'.

²⁷Masqui iclahui'lhcus ē masqui na'icni, tū ā'chulā' ixlacasqui'nca mimpālacataca'n, ū'tza' huā'mā'. Natahui'layā'tit chuntza' chī cāmini'ni' tī ta'a'ka'i'ni' xatze tachihuīn tū ixla' Cristo. Chuntza' palh quit iccālaka'nān o palh jāla na'ica'nācha', naquimāca'tzinican hui'xina'n jā lakpali'ni'ta'ntit tū a'ka'i'ni'ta'ntit. Lacxtim calalh mintalacapāstacni'ca'n ē mintalacasqui'ninca'n. Calātā'scujit lacxtim ixpālacata xatze tachihuīn tū a'ka'i'yā'tit. ²⁸Jā caticājicua'ni'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n nūn macsti'na'j. Palh jā lakpali'ni'ta'ntit tū a'ka'i'tit ē jā cājicua'ni'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n, chuntza' tzej nacālīmāsu'yuni' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n nacāmālaksputūcan xlaca'n nac pūpātīn ē hui'xina'n naka'lhī'yā'tit milatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ²⁹Hui'xina'n a'ka'i'ni'yā'tit Cristo ē ū'tza' nacālīmākapūtaxtūyān. Nā ca'tziyā'tit ixlacasqui'nca nalipātini'nā'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. ³⁰Quina'n lacxtim ka'lhīyāuj quintā'lāquiclhaktzi'ca'n. Laktz'ntittza' chī icpātini'lh ē chuhua'j kexpa'tni'ta'ntit chī icpātini'mā'lhcus.

2

Chī jā ka'tla' ixmakca'tzi Cristo ē ā'listān laktaquilhpūtaca

¹Ixlitze palh makca'tziyā'tit Cristo cāmāhuixcāniyān ē cāmāko'xamaka'tliyān ixpālacata xla' cāpāxqui'yān. Nā tze palh makca'tziyā'tit Espiritu Santo cātā'hui'lān. Tze palh lakapasā'tit ixtapāxqui'n ē ixtalakalhu'mān Cristo. ²Palh chuntza' makca'tziyā'tit, naquilāmaxqui'yāuj līhūhua' tapāxuhuān ixpālacata tzej nalatā'kchokoyā'tit. Chu lacxtim chī nalacapāstacna'nā'tit ē chu lacxtim nalāpāxqui'yā'tit ē a'ktin nahuan mintalacapāstacni'ca'n. Lacxtim chī nalatapāyā'tit ē chuntza' naquilāmaxqui'yāuj līhūhua' tapāxuhuān. ³Jā tū catlahua'tit xmān mimpālacataca'n nūn ixpālacata nacātālakachi'xcuhui'yān māni' hui'xina'n. Jā ka'tla' camakca'tzīt. Xatze chā'tunu' calacapāstactit ā'makapitzin ā'chulā' xatze ē jā xla'. ⁴Chā'tunu' cuenta catlahualh tū ixlaca'n ā'makapitzin ē catalāmaktaka'lhli. Jā xmān namaktaka'lha tū ixla'.

⁵Caka'lhī'tit huā'mā' talacapāstacni' tū ixka'lhī Cristo Jesús. ⁶Xla' masqui lacxtim chī Dios, jā puhuanli ixtā'chuntza' Dios jā maktin catimaktekli. ⁷Mākēnūlh ixtā'chuntza' Dios nalitaxtu hua'chi tasācua' ē nalacatuncuhui' chī chī'xcuhui'n talacatuncuhui'. ⁸A'cxni' ixlatlā'huan nac cā'ti'ya'tna' chī chī'xcu', ā'chulā' macsti'na'j lihuanli ē kexmatni'lh Dios hasta tamacamāstā'lh nanī. Māmāxani'ca ixpālacata chī xtokohua'ca'ca' nac cruz. ⁹Ū'tza' Dios lilakachi'xcuhui'lh ē nā limaxqui'lh ixtacuhui'ni' lihua'ca'lh xatze ē jā ixtacuhui'ni' ā'makapitzin. Jā tū a'nan ixtā'chuntza' xatze chī huā'mā' tacuhui'ni'. ¹⁰Chuntza' tlahuaca ixpālacata ixlipō'ktuca'n natamakapāxui Jesús ē natatatzokostani'. Ixlipō'ktuca'n calhāxcuhualh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē na ixtampin ti'ya't, xlaca'n natamakapāxui Jesús. ¹¹Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natahuan Jesucristo ū'tza' Māpa'ksini' ē ū'tza' nalilaktaquilhpūtaca'n Dios xaTāta' ē nalakachi'xcuhui'can.

Tī ta'a'ka'i' hua'chi pūmaksko nac cā'quilhtamacuj

¹²Tā'timīn, chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj quilākexmatni'ni'ta'uj a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān, ā'chulā' catlahua'tit chuhua'j lihuan quit jā iccātā'latlā'huanān. Chā'tunu' calīhui'litit mina'cstuca'n namākentaxtūkō'yā'tit tū cāmini'ni' tī ta'a'ka'i'. Catamaktaka'lhīt ē cuenta catlahua'tit ixpālacata jā natlahua'yā'tit tū jā tze. ¹³Dios ū'tza' tī cāmālacapāstaqui'yān xatze ē cāmaktāyāyān natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nin.

¹⁴Catūhuālh tū natlahua'yā'tit, lipāxuj catlahua'tit ē jā titā'lāhuaniyā'tit ē jā nalāquihniyā'tit. ¹⁵Chuntza' catlahua'tit ixpālacata jā tū tū nacātali'a'ksa'nān ē lactze nalitaxtuyā'tit chuntza' chī cāmini'ni' ixlacstīn Dios. Masqui hui'lā'na'ntit na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā tzeya chī'xcuhui'n ē tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, jā caticāmaksca'txtutit xlaca'n. Na ixlacpu'na'i'tātca'n hui'xina'n naxkakayā'tit hua'chi pūmaksko jā cā'pucsua'. ¹⁶Chuntza'

hui'xina'n cāmāsu'yuni'pā'na'ntit chī natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Ū'tza' ka'tla' na'iccālimakca'tziyān a'cxni' nachin ixquilhtamacuj Cristo ē na'icca'tzi limacuanli quintascujūt. Jā pāxcat huanli tū iccāmāsu'yuni'n. ¹⁷Hui'xina'n a'ka'ī'tit tū iccāmāsu'yuni'n. Ū'tza' hua'chi tū mālacnūni'tit Dios nac pūmacamāstā'n. Palh ixlacasqui'nca naquimaknīcan ē chuntza' na'iclitaxtu hua'chi tamālacnūn na mimpūmacamāstā'nca'n, quit na'iccātā'pāxuhuyān. ¹⁸Nā ū'tza' naquilālitā'pāxuhuyāyū.

Timoteo ē Epafrodito

¹⁹Palh Māpa'ksini' Jesús naquimakxteka, palaj quit na'iccāmacā'ni'yāchā'n Timoteo naquihuani chī hui'llā'na'nchipitit a'cxni' naquitaspi'ta. Chuntza' quit na'icka'lhī tapāxuhūān. ²⁰Na'iccāmacā'ni'yāchā'n Timoteo xpālacata jā tī a'nan ā'chā'tin chī xla' tī cālācapāstacān hui'xina'n hua'chi chī quit. Xla' ixlicāna' li'a'ktuyun mimpālacataca'n. ²¹Ā'makapitzīn ixlipō'ktuca'n cuenta tatlahua tū xmān ixlaca'n ē jā cuenta tatlahua tū Cristo lacasqui'n. ²²Hui'xina'n tzej lakapasā'tit ixlatamat Timoteo ē ca'tziyā'tit chī hua'chi quinka'hua'cha xla' quintā'scujli a'cxni' xa'icmāsu'yutlā'huan xatze tachihuīn tū ixlā' Dios. ²³Xmān na'icca'tzi chī naquintaxtuni'kō', icpuhuan na'iccālāmacā'nāchā'n Timoteo. ²⁴Nā quit ica'ka'ī'ni' Māpa'ksini' naquimāxtu nac pūlāchī'n ē chuntza' palaj na'iccālaka'nāchā'n.

²⁵Quit icpuhuan ixlacasqui'nca na'iccāmacā'ni'yāchā'n quintā'tin Epafrodito. Xla' ixquintā'latlā'huan xpālacata Jesús ē ixquintā'scuja. Nā xla' milacscujni'ca'n ē milakxokoca'n chī quimaktāyalh a'cxni' xa'icmaclacasqui'n. ²⁶Xla' ixcālaktzi'ncu'tunān ē lilipuhuanli xpālacata hui'xina'n ixkexpa'tni'ta'ntit chī ixtā'jatatla. ²⁷Ixlīcāna' snūn ixlāmā'lh ē ixnicu'tumā'htza'. Dios lakalhu'manli ē xla' tzeyanli. Nā quit quilakalhu'manli xpālacata jā ā'chulā' xa'iclipuhuanli palh ixni'lh. ²⁸Nā palaj iccālāmacā'ncu'tunāchā'n ē chuntza' nalipāxuhua'yā'tit a'cxni' nalaktzi'mpala'yā'tit. Chuntza' quit jā na'icka'lhī tū na'icli'a'ktuyun. ²⁹A'cxni' nata'lāpāxtokā'tit, camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn Dios. Calakachi'xcuhui'tit Epafrodito ē nā ā'makapitzīn hua'chi xla' tī jā tajicua'n natanī xpālacata Cristo. ³⁰Ixnimā'htza' Epafrodito xpālacata ixtascujūt Cristo. Jā lilakaputzalh ixlatamat a'cxni' quimaktāyalh ē tlahuakō'lh tū hui'xina'n jāla catitlahua'tit xpālacata makat ixlātlā'hua'nā'tit.

3

Tū lilacatejtin ē ixlicāna'

¹Chuhua'j, tā'timin, calipāxuhua'tit xpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Jā iclijicsua' masqui chu ū'tza' na'iccātzo'knuni'palayān ē ū'tza' xatze mimpālacataca'n. ²Cacātapānū'ni'tit tī jā tze ixtalācapāstacni'ca'n, tī tatlahua tū jā tze. Cacātapānū'ni'tit tī tahuan ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n. Ū'tza' ixtahui'latca'n israelitas tū huanican circuncisión. Xlaca'n tamālakspūtūcun tū a'ka'ī'ni'ta'ntit. ³Quina'n tī ixlicāna' ixtachi'xcuhui't Dios ē limakapāxuiyāyū Espiritu Santo. ⁴Ē cā'tapāxuhuan lipāhuanāy Cristo Jesús. Jā quincātalipāhuanān quina'cstuca'n nūn lipāhuanāy catūhuālh tū tatlahua chi'xcuhui'n. ⁵Quit quina'cstu nā icka'lhī tū xa'iclipāhuanli. Palh catīhuālh napuhuan xla' tze nahuan xpālacata mākentaxtū ixlimāpa'ksin Moisés, quit na'icpuhuan ā'chulā' tze quit. ⁶Circuncisión quintlahuani'ca a'cxni' iclālualh a'ktzayan quilhtamacuj a'cxni' xa'ictahui'lanī'tcus. Quit, quixū'nāpāpna' israelitas ixtahuanī't. Quilitalakapasni' hasta ixquilhtzucuni' Benjamín ixuanī't. Quit hebreo ē nā quintā'tā' ē quintzī' nā hebreo ixtahuanī't. Fariseo xa'icuanī't ē ū'tza' quit lilacatejtin icmākentaxtū'lh limāpa'ksin. ⁷Xa'iclimaktāyacu'tun quireligión. Xasāsti' ixuanī'tcus ixtamāsu'yun Jesús. Ū'tza' xa'iccālīputzastālani'tā'kchoko tī ta'a'ka'ī'lh. Jā tū quintilī'a'ksa'nca chī iclimākentaxtū'lh limāpa'ksin. ⁸Ixlipō'ktu tzamā' catūhuālh tū ka'tla' xa'iclimakca'tzi, ū'tza' chuhua'j iclaktzī'n hua'chi jā tū ixtapalh xpālacata Cristo. ⁹Iccāhuaniyān ixlipō'ktu tzamā' tū icka'lhī hua'chi jā tū ixtapalh. Ā'chulā' ixtapalh lakapascan Cristo Jesús quiMāpa'ksini' ē jā na'icka'lhī tū ka'tla' na'iclimakca'tzi. Chuhua'j ica'ka'ī'ni't Cristo ē icmakxtekli ixlipō'ktu tū ka'tla' xa'iclimakca'tzi. Quit

iclaktz'i'n hua'chi a'ktin pa'lhxtum. Ā'chulā' tze xmān iclipāhuan Cristo. ⁹ Chuntza' quit ictapa'ksini' xla' ē xatze quit na ixlacatīn Dios ixpālacata iclipāhuan Cristo ē ictapa'ksini' xla'. Jātza' iclipāhuan limāpa'ksin; ū'tza' jāla quimaktāya chī tze na'iclihuān na ixlacatīn Dios. ¹⁰ Tzej iclakapascu'tun Cristo ē icka'lhicu'tun limāpa'ksin tū xla' lila-castālancuana'nli. Quit iclitaxtucu'tun chuntza' chī Cristo masqui naquimakapātīnincan ixpālacata. ¹¹ Chuntza' quit icka'lhimā'lh a'cxni' na'iclastālancuana'n ē a'cxni' ixlicāna' na'iclitaxtu chuntza' chī Cristo.

Tanūni'can chī nalitlajacan premio

¹² Jā iccāhuanimā'n jā tū quisputni' ē ictaxtunī'ttza' chī Cristo. Cristo Jesús quimakapū-taxtūlh ē ictapa'ksini'. Ū'tza' iclimākentaxtūcu'tun ixtalacasqui'nin. ¹³ Tā'timin, quit jā icpuhuan palh icmākentaxtūkō'lhntza'. Tū iclahuamā'lh ū'tza' huā'mā'. Icpātza'nkāmā'lh tū huī'lh nac quinchakēn chī nac tatu'jnu' ē tzej ictu'jnumā'lh hasta jā na'icchā'n. ¹⁴ Lacatza'j ica'mā'lh hasta jā na'a'ksputa tatu'jnu' ē na'icmaktini'n premio. Dios ū'tza' tī naquimaxqui' ē ū'tza' quinta'sani'yācha' tālhmā'n ixpālacata ictapa'ksini' Cristo Jesús.

¹⁵ Quina'n tī tzej a'ka'tiyāuj, napuhuanāuj jāna'j lactze quina'n chī ixlacasqui'nca. Palh xtum lacapāstacna'nā'tit, ū'tza' Dios nacāmāsu'yuni'yān. ¹⁶ Chuntza' chī sca'ttittza', chuntza' calilatlā'huantit.

¹⁷ Tā'timin, catlahua'tit chuntza' chī quit ictlahua ē cuenta catlahua'tit tī talatlā'huān chī iccāmāsu'yuni'n. ¹⁸ Lhūhua' a'nan tī jā lacatejtin talatā'kchoko. Tasu'yu jā ta'a'ka'tī' palh Cristo nīlh nac cruz quimpālacatata'n. Maklhūhua'tza' iccāhuanin ē chuhua'j iccalhuamā'lh a'cxni' iccātzo'knuni'mā'n. Iclilipuhuan ixpālacata jā ta'a'ka'tī'. ¹⁹ Xlaca'n nata'a'n nac pūpātīn. Tū xlaca'n talacasqui'n, hua'chi ū'tza' ixdiosca'n. Ka'tla' talimakca'tzi masqui tatlahua tū limāxana' ē xmān talacapāstaca tū xala' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. ²⁰ Quina'n tapa'ksini'yāuj nac a'kapūn ē ka'lhimā'nauj camilh quiMakapūtaxtūnu'ca'n ē ū'tza' Jesucristo. ²¹ Xla' naquincālakpalini'yān quimacni'ca'n tū namasa ē chuntza' quimacni'ca'n natasu'yu chī ixuani't ixmacni' Cristo a'cxni' lacastālancuana'nli. Naquincālilakpalini'yān quimacni'ca'n ixlitlī'huī'qui tū tzē nacālīmāpa'ksikō' ixlipō'ktu tū a'nan.

4

Calipāxuhua'tit Māpa'ksini' pō'ktu quilhtamacuj

¹ Chuntza', tā'timin, jā cataxtutāya'tit na ixtej Māpa'ksini'. Iccāpāxqui'yān ē iccālaktzī'ncu'tunan. Hui'xina'n quilāmāxqui'yāuj tapāxuhuān. Chī a'ka'tī'yā'tit, ū'tza' hua'chi quintatlj. Laktza' iccāpāxqui'yān.

² Iccāsqi'ni' Evodia ē Sīntique chu a'ktin catalacapāstaclī ē jātza' catalāquilhnīlh. Litā'timin tatapa'ksini' Cristo. ³ Hui'x tī tzej quintā'scuja' cacāmāko'xamixi' tzamā' puscan; xlaca'n quintamaktāyalh a'cxni' xa'icmāsu'yumā'lh xatze tachihuīn tū ixla' Dios. Xlaca'n tatā'scuji Clemente ē ā'makapitzin tī quintatā'scuji. Cātzo'kcani't ixtacuhuīni'ca'n na ixlibro Dios tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

⁴ Pō'ktu quilhtamacuj calipāxuhua'tit ixpālacata Māpa'ksini' ē na'iccāhuanipalayān, capāxuhua'tit. ⁵ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't cacātalakapasni' palh tzeya chī'xcuhui'n hui'xina'n. Palaj namimpala Māpa'ksini'.

⁶ Jātza' tū catilitamakchuyi'tit ē pō'ktu quilhtamacuj ca'orarlitit ē casqui'ni'tit Dios nacāmaktāyāyān. Camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn ē cahua'ni'tit Dios ixlipō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. ⁷ Chuntza' Dios nacāmājaxiyān ē ā'makapitzin jāla catitalacaca'tzilh chī jā tū cāmāmāchuyiyān. Dios nacāmaktaka'lha mintalacapāstacni'ca'n ē mintalacasqui'ninca'n ixpālacata tā'tapa'ksiyā'tit Jesucristo.

Calacapāstactit tū tze

⁸ Chuhua'j ā'xmān, tā'timin. Catūxcuhuālh tū ixlicāna' ē tū lilacatejtin, ū'tza' calilacapāstactit. Nā tū lactze ē catūxcuhuālh tū lakachi'xcuhui'can, ū'tza' calilacapāstactit. Nā tū tzēhuani't ē tū mini'ni', ū'tza' calilacapāstactit. Palh huī'lh catūhuālh tū tze ē palh

hui'llh tū tzē lakachi'xcuhui'can, hui'xina'n cuenta catlahua'tit tzamā'. Calacapāstactit tzamā' ē tzej nalatā'kchokoyā'tit.

⁹Tamāsu'yun tū quilāmakasca'txtuni'tauj, chuntza' catlahua'tit. Chī iccāhuanini'ta'n ē chī laktzi'nī'ta'ntit tū ictlahuani't, nā chuntza' catlahua'tit ē Dios nacātā'tahui'layān hui'xina'n ē tzej nalatapāyā'tit.

Pablo cāmaxqui'llh tapāxcatca'tzīn xalanī'n nac Filipos

¹⁰Iclipāxuhua Māpa'ksīni' ē chī chuhua'j quilālacapāstacpalayāuj hui'xina'n. Masqui pō'ktu quilhtamacuj ixquilālacapāstacāuj, jāla quilāmaktāyauj ixpālacata makat xa'iclamā'cha'. ¹¹Jā iccāhuaniyān quisputni' catūhuālh; quit icasca'tni'ttza' chuntza' chī icui'llh, ū'tza' ixtalacasqui'nin Dios quimpālacata. ¹²Icca'tzi chī na'iclahui'la a'cxni' quisputni' tū icmaclacasqui'n ē nā icca'tzi chī na'iclahui'la a'cxni' quinqūitāxtūni' tū icmaclacasqui'n. Chuntza' chī icui'llh icasca'tlitza' chī tzē iclipāxuhua masqui ictzi'ncsa ē masqui icka'sa. Masqui jā tū tū icmaclacasqui'n ē masqui quisputni', quit icpāxuhua. ¹³Ictapa'ksīni' Cristo, ū'tza' ti quimātlī'hui'clhī ē chuntza' tzē na'iclahua ixlipō'ktu catūhuālh. ¹⁴Masqui Cristo quimātlī'hui'clhī, xatze hua'chī quilāmaktāyani'tauj a'cxni' xa'icpātīni'mā'llh.

¹⁵Hui'xina'n xalanī'n nac Filipos tzej ca'tziyā'tit huā'mā'. A'cxni' ixtzucupā'na'ntitcus a'ka'i'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ictaxtulh nac estado Macedonia, xmān hui'xina'n quilāmaktāyauj. Ā'makapitzīn tī ta'a'ka'l'lh ē ixtatakēstokmā'nalh ā'acatin, jā tī chā'tin quimacamini'llh tumīn masqui iccāmāsu'yuni'llh ixtachihuīn Dios. ¹⁶Xa'iclahui'llhuc nac cā'lacchicni' Tesalónica ē hui'xina'n quilāmacamini'uj tumīn ē jā xmān maktin. ¹⁷Jā icuanicu'tun icputzamā'llh talakalhu'mān. Quit iclacasqui'n tū tze mimpālacataca'n. Dios cuenta natlahua chī tlahua'nī'ta'ntit ē nacāxokonu'ni'yān. ¹⁸Hua'chī quilāxokokō'uj ē hasta quītāxtūlh. Jātza' icmaclacasqui'n catūhuālh ixpālacata Epafrodito quilīmini'llh talakalhu'mān tū quilāmacamini'uj hui'xina'n. Dios laktzi'n tū quilāmaxqui'uj ē hua'chī Dios līlakātāyā'tit. Xla' nalipāxuhua. ¹⁹QuinDiosca'n nacāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. Ū'tza' natlahua ixpālacata tū tlahualh Jesús. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā hui'llh Dios ē ka'lhī ixlipō'ktu tū maclacasqui'ncan. Ū'tza' Dios tzē nacālimaxqui'yān.

²⁰Calaktaquilhpūtaca Dios quinTāta'ca'n pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Ā'xmān saludos

²¹Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos milipō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yā'tit Jesucristo. Tā'timīn tī quintatā'lahui'lāna'llh nā xlaca'n cātamacā'ni'yāchā'n saludos. ²²Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'l' cātamacā'ni'yāchā'n saludos ē nā xlaca'n tī tascujmā'nalh na ixchic emperador cātamacā'ni'yāchā'n saludos.

²³Ixtalakalhu'mān Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'tachokon milipō'ktuca'n. Amén.

Colosenses

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Colosas tī ixta'a'ka'ī'

¹ Quit Pablo tī cāmacamini'yān huā'mā' carta ē quit ixapóstol Jesucristo chī ixtalacasqui'nīn Dios. Nā hui'lh huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. ² Quinchā'tu'ca'n iccāmacā'ni'yāchā'n saludos milipō'ktuca'n xalanī'n nac Colosas tī tā'tapa'ksiyā'tit Dios ē jā taxtutāya'ni'ta'ntit na ixtej Cristo. QuinTāta'ca'n Dios cacālalkalhu'mani' ē tzej calatapā'tit.

Pablo orarlīni'lh Dios ixpālacata tā'timīn

³ A'cxni' icorarlīni'yāuj Dios tī ixTāta' Jesucristo quiMāpa'ksīni', icorarlīyāuj mimpālacataca'n. Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn' ixpālacata quincāmāca'tzīnīn chī a'ka'ī'ni'yā'tit Jesucristo ē chī cāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n ix-tachi'xcuhui't Dios. ⁴ Chuntza' a'ka'ī'yā'tit ē cāpāxqui'yā'tit ixpālacata ka'lhīpā'na'ntit tū māqui'cani't mimpālacataca'n nac a'kapūn. Ū'tza' hui'xina'n sca'titttza' a'cxni' pūla kexpa'ttit xatze tachihuīn tū ixlicāna'. ⁵ Chuntza' chī cātalimāsu'yuni'ni'ta'n hui'xina'n, calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj nā cāmāsu'yuni'mā'ca. Talhūhua'mā'nalh tachi'xcuhui't tī ta'a'ka'ī'mā'nalh. Nā chuntza' lani't na milacpu'na'itātca'n a'cxni' kexpa'ttit ē ca'tzītīt chī Dios ixlicāna' quincālalkalhu'manān. Hui'xina'n ca'tziyā'tit ixlicāna' tū cāmāsu'yuni'n. ⁶ Chuntza' cāmāsu'yuni'n Epafras tī quincātā'scujni' ē tī icpāxqui'yāuj. Xla' quilakxokoca'n quit ē Timoteo ē lilacatejtīn scuja chuntza' chī i'scujni' Cristo. ⁷ Quincāmāca'tzīnīn xla' chī lālipāxqui'yā'tit ixpālacata Espīritu Santo.

⁸ A'cxni' icckexmatui chī a'ka'ī'tit, quina'n jā icmakxteku' icorarlīni'yāuj Dios mimpālacataca'n. Icsqui'ni'yāuj hui'xina'n tzej caca'tzītīt tū ixtalacasqui'nīn Dios. Chuntza' Dios tzej nacāmāca'tzīniyān tū xla' lacasqui'n natlahua'yā'tit. Cālimāsu'yuni'yān ixEspīritu ē tzē natlahua'yā'tit. ⁹ Chuntza' naca'tziyā'tit chī nalīlatā'kchokoyā'tit chī Dios lacasqui'n ē catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit namakapāxui Dios. Xatze tū tlahua'yā'tit, ē ū'tza' litasu'yu tlahua'pā'na'ntit ixtascujūt Dios. A'chulā' naca'tziyā'tit chī ixli-Dios. ¹⁰ Cacālīmātlī'huī'clhīn xaka'tla' ixlitli'huī'qui Dios chuntza' chī xla' mātā' ē ū'tza' nalitāyani'yā'tit tū nacā'a'kspulayān ē jā nalījiclhua'yā'tit. Napāxuhua'yā'tit. ¹¹ Camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn xaTāta' Dios. Xla' quincācāxtlahuani'ta'n ē chuntza' tzē namaktini'nāuj tū cāxtlahuacani't ixpālacata a'ka'ī'yāuj Dios. E ū'tza' huā'mā' jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē a'ntza' pō'ktu quilhtamacuj xkaka. ¹² Dios quincāmākapūtāxtūn jā cā'pucsua' ē jā māpa'ksīni'n skāhui'ni'. Quincālē'n jā māpa'ksīni'n i'Ska'ta' tī laktza' pāxqui'. ¹³ Jesús quincālalkmāxtun ē quincāmātza'nkēna'ni'kō'n quincuentaca'n.

Dios ē tachi'xcuhui't tako'xamixli ixpālacata Cristo

¹⁴ Masqui jāla laktzi'ncan Dios, Jesús māsu'yulh chī ixliDios. Xla' Dios lacsacli namāpa'ksi ixlipō'ktu tū hui'lh. ¹⁵ Cristo tlahualh ixlipō'ktu tū a'nan nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' tū laktzi'ncan ē tū jāla laktzi'ncan. Cristo cāxtlahualh chī namāpa'ksīni'ncan nac a'kapūn ē cāhui'līlh xanapuxcu'nu' ángeles. Nā cāmātzuculh tī cāmāpa'ksi espīritus. Tlahualh ixlipō'ktu tū a'nan ixpālacata nalimakapāxui xla'. ¹⁶ Xla' xapūla ixuani't ē jā ixlipō'ktu tū a'nan ē ixpālacata xla' ixlipō'ktucus hui'lh ē tzej lamā'lh. ¹⁷ Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesús, xlaca'n talītaxtuni't hua'chi ixmacni'. Xla' hua'chi ixa'kxāk tzamā' macni'. Xla' xalītzucuni' ē xla' xapuxcu' ixlipō'ktuca'n tī natalacastālancuana'n. Chuntza' xla' xapūla ē nacāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu. ¹⁸ Chuntza' pō'ktu tū Dios ka'lhī, nā ka'lhī Cristo. Chī Dios, chu chuntza' Cristo. Chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁹ Tako'xamixkō'lh Dios ē tachi'xcuhui't ixpālacata Jesús. Catīxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna' ē catīxcuhuālh nac a'kapūn, ixlipō'ktuca'n ē Dios cāmāko'xamixikō'ca. Ū'tza tlahualh a'cxni' xtokohua'ca'ca Jesús ē taxtulh ixka'lhni'.

²⁰ Hui'xina'n ixtā'lāquiclhaktzi' Dios ixuani'ta'ntit. Jā ixlaktzi'ncu'tunā'tit Dios ē jā ixca'tzicu'tunā'tit tū xla' lacasqui'n. Hui'xina'n ixtlahua'yā'tit tū jā tze. ²¹ Chuhua'j

ixamigos Dios hua'ni'ta'ntit ixpālacata Cristo cāmako'xamixin a'cxni' mās'tā'lh ixmacni' nani. Chuntza' tlahualh ixpālacata tzē nacāmāsu'yukō'yān lactze na ixlacatin Dios ē ixpālacata jā tū nalacli'pinā'tit ē jā na'a'nān tū nacātaliputzāna'ni'yān. ²³ Chuntza' ixlacasqui'nca na'a'ka'i'tēlhayā'tit ē jā cataxtutāya'tit na ixtej Dios. Jā calakpali'tit chī a'ka'i'yā'tit. Xatze tachihuin tū cātāmāsu'yuni'n hui'xina'n ē tū lī'a'kchihuina'nca calhāxcuualh nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' ca'a'ka'i'tit. Huā'mā' xatze tachihuin ixla' Jesucristo ē ū'tza' tū quit icmāsu'yu.

Pablo huanli Cristo cātā'lahui'lh tī ta'a'ka'i'

²⁴ Chuhua'j masqui icpātini'mā'lh mimpālacataca'n, iclipāxuhua. Tū pāti quimacni', ū'tza' maktāya namākentaxtükō' tū ixlacasqui'nca napātini'ncan ixpālacata tī ta'a'ka'i'. Quina'n hua'chi ixmacni' Jesucristo. ²⁵ E quit chuntza' chī Dios quimacamaxqui'lh quintascujūt mimpālacataca'n, chuntza' icmāsu'yukō' ixtachihuin Dios. ²⁶ Huā'mā' tū icxcāmātzē'kni'cani't tachi'xcuhui't hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, ū'tza' chuhua'j cāmāsu'yuni'can xlaca'n tī ta'a'ka'i'. ²⁷ Dios lacasqui'n xlaca'n nataca'tzi chī xaka'tla' ē tzēhuani't ū'tza' tū ixtatzē'kni't. Ū'tza' huā'mā': Cristo lacxtim cātā'hui'la israelitas ē nā tī jā israelitas. Ū'tza' lika'lhīpā'na'ntit tū milaca'n nahuan nac a'kapūn.

²⁸ Huā'mā' Cristo quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ē iccāhuani'yāj tū nacā'a'kspula palh jā nata'a'ka'i'. Iccāmālacapāstaqui'yāj ixlipō'ktuca'n ē tū iccālīmāsu'yuni'yāj talacapāstacni' tū Cristo quincāmāca'tzinin. Chuntza' tzē na'iccāmaktāyayāj natalitaxtu chī Cristo lacasqui'n. ²⁹ Ū'tza' quit icliscujmā'lh. Ixlipō'ktu quilitli'hui'qui tū xla' quimāhuixcāni, ū'tza' icliscuja.

2

¹ Quit iclacasqui'n naca'tziyā'tit chī icscujmā'lh mimpālacataca'n hui'xina'n xalani'n nac Colosas ē nā xlaca'n xalani'n nac Laodicea ē chī ixlipō'ktuca'n xalani'n jā jā tī quilakapasa. ² Icsujmā'lh na'iccāmāhuixcāni ixlipō'ktuca'n ixpālacata chī talāpāxqui'. Iclacasqui'n natalāpāxqui' ē lacxtim natalitaxtu. Iclacasqui'n nataca'tzi tzej natakexmata xaxlicāna' ē nataca'tzi tū xmān ixca'tzi Dios hasta chuhua'j. Ū'tza' tū jā ixca'tzican ixpālacata Cristo. ³ Jā maclacasqui'nāuj xtum tamāsu'yun. Xmān Cristo ca'tziko' ixlipō'ktu ē tzē naquincāmācaxmatiyān tū quincāmāsu'yuni'n. ⁴ Ū'tza' huā'mā' iccāhuaniyān ē chuntza' jā tī chā'tin nacāli'a'kskāhuī'yān xatzēhuani't tachihuin. ⁵ Masqui jā cātā'hui'lacha' quimacni', quintalacapāstacni' cātā'hui'lacha'. Līpāxuhua iclaktzi'mā'lh chī tzej latā'kchokoyā'tit ē jā taxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Ū'tza' iclipāxuhua.

⁶ A'ka'i'ni'ni'ta'ntit Cristo hua'chi miMāpa'ksini'ca'n, nā chuntza' natalā'kchokoyā'tit hua'chi hui'xina'n ē Cristo chu lacxtim. ⁷ Tzej ca'a'ka'i'ni'tit tū cātāmāsu'yuni'n. Ū'tza' hua'chi pūlactin qui'hui' tū pūlh mā'n mā'cnūlh ixtankēxē'k. Ā'chulā' nāliscā'tēlhayā'tit chī māsu'yulh Cristo ē natasu'yu hua'chi stacpā'na'ntit chuntza' chī tasu'yu stacmā'lh qui'hui'. Lhūhua' tapāxcatca'tzin namaxqui'yā'tit ixpālacata Jesús.

Cristo quincāmāxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n

⁸ Cuenta catlahua'tit ē jā catamakxtektit ā'chā'tin nacāli'a'kskāhuī'yān tū māsu'yu tū jā ixlicāna' ē jā tū ixtapalh. Huā'mā' tamāsu'yun nacāmāpātza'nkēniyān tū a'ka'i'yā'tit. Xmān cāmāsu'yuni'yān ixtachihuīnca'n chi'xcuhui'n tī tahuān palh ixlacasqui'nca natalhua'yā'tit lhūhua' catūhuālh ē ū'tza' Dios nacālilaktzi'nān lactze. Tahuān palh xmān a'ka'i'ni'yā'tit Cristo, tisputacus. Huā'mā' tamāsu'yun ixtapuhuānca'n chi'xcuhui'n ē jā ixla' Cristo.

⁹ Cuenta catlahua'tit jā cātāmāsu'yuni'yān tū jā ixlicāna' ixpālacata Cristo ē chī Cristo chu chā'tin chī Dios. ¹⁰ Hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Cristo ē ū'tza' lītuma'yā'tit ixlitli'hui'qui. Xla' ū'tza' xapuxcu' ixlipō'ktu līmāpa'ksin ē ixlipō'ktuca'n tī tamāpa'ksini'n. ¹¹ A'cxni' tamacamāstā'ni'tit Cristo, cātaxapani'n mincuentaca'n ē ū'tza' hui'xina'n xtumtza' cālīhui'līn Dios. Chi'xcuhui'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n natatlahua circuncisiōn ē ū'tza' lica'tzican xtum cāhui'lican. Xtum chī Cristo

quincāmāxtumliyān. Hua'chi ū'tza' quincātalichu'cumaka'ni'n quincuentaca'n ē quincāmaxqui'n xasāsti' quilistacna'ca'n. Huā'mā' circuncisión jā iyla' quimacni'ca'n. ¹² Xasāsti' milatamatca'n chuhua'j xipālacata a'ka'i'ni'yā'tit Dios. A'cxni' a'kpaxtit, ū'tza' limāsu'yulh hua'chi cātātā'mā'cnūyān Cristo ē tā'lacastālancuana'ntit xipālacata Dios mālacastālancuanilh Cristo. ¹³ Hui'xina'n hua'chi xanīn ixuani'ta'ntit xipālacata mīncuentaca'n ē jā tze chī ixlilatlā'luanā'tit. A'cxni' Dios quincāmātza'nkēna'ni'kō'n quincuentaca'n, xla' quincāmālacastālancuanīn chu lacxtim chī Cristo. ¹⁴ Hua'chi ixtzo'kcani't a'ktin tatzō'knu' tū quincātalimālacsu'yuyān. Dios mālakspūtūkō'lh ē cāmālakspūtūkō'lh ixlipō'ktu tū ixlaclē'nāuj. Dios māpānūkō'lh a'cxni' xtokohua'ca'ca Cristo nac cruz ē hua'chi tā'xtokohua'ca'ca tatzō'knu' nac cruz. ¹⁵ Ixlipō'ktu ā'makapitzin limāpa'ksin tū a'nan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nac ū'ni', Dios cāmaktikō'lh ixlīmāpa'ksinca'n ē cāmāmaxani'lh cā'lhūhua'lacatīn. Dios cātłajalh xipālacata Cristo a'cxni' nīlh nac cruz.

Caputzatit tū xala' nac a'kapūn

¹⁶ Chuntza' jā catitamakxtektit ā'chā'tin nacā'a'ksa'nān xipālacata tū hua'yā'tit ē nūn xipālacata jā tlaha'yā'tit cuenta cā'tani' nūn sábadō. ¹⁷ Tzamā' tamāsu'yun xmān hua'chi ixmāstilē'k chī Dios māpa'ksī. Cristo ū'tza' tī tlhualh huā'mā' māstilē'k ē xla' māsu'yu chī limāpa'ksini'n Dios. ¹⁸ Jā catamakxtektit ā'chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān a'cxni' nahuan jā minī'ni' chā'tin chī'xcu' na'orarlīni' Dios. Makapitzin tahanan ixlacasqui'nca pūla nacā'orarlīni' ángeles. Tī huan chuntza' lacasqui'n napuhua'nā'tit xla' jā ka'tla' makca'tzi masqui jā ixlīcāna'. Ka'tla' limakca'tzi xipālacata tū lilakachuyalh. Ixtapuhuan jā iyla' Espiritu Santo. ¹⁹ Chuntza' tlaha ē jā tzej stālani' Cristo tī hua'chi ixa'kxāk macni'. Huā'mā' macni', ū'tza' tī ta'a'ka'i'. Quimacni'ca'n cāka'lhī ixtatā'stucut ē i'xno'jot tū limaktāya ē tū lālīchi'pani't. Quina'kxākca'n, ū'tza' tū māpa'ksī quimacni'ca'n. Chuntza' Cristo tī ixa'kxākca'n tī ta'a'ka'i' limāstaqui ixmacni' ixlīmāpa'ksin Dios. Ixmacni' Cristo, ū'tza' xlaca'n tī ta'a'ka'i'. Ixmacni' Cristo a'ktin huani't xipālacata tī ta'a'ka'i' talipāhuan xla'.

²⁰ Tī jā ta'a'ka'i'ni' Cristo tahanan ixlacasqui'nca nacālakachi'xcuhui'yā'tit lhūhua' tahui'lat tū jā iyla' Cristo. Hui'xina'n hua'chi tā'nī'tit Cristo ē chuntza' jā ixlacasqui'nca nacālakachi'xcuhui'yā'tit ixtahui'latca'n tachi'xcuhui't. ¿Tū xipālacata tlaha'yā'tit tahui'lat chī tahanan? ²¹ Huancan: "Jā tixa'ma'ya' huā'mā'. Jā tihua'ya' huā'mā'. Jā tichi'paya' huā'mā'." ²² Ixlipō'ktu tū tzē chī'pacan o hua'can o xa'macan, jā catitātāyāni'lh; pō'ktu natasputkō'. Tzamā' tahui'lat xmān tū tamāpa'ksi chī'xcuhui'n ē tamāsu'yu xlaca'n. ²³ Tī chuntza' tamāsu'yu, tapuhuan hua'chi tzej lacaca'tzi chī talaktaquilhpūta ángeles. Masqui tamakapātinī ixmacni'ca'n, xmān ā'chulā' ka'tla' natalimakca'tzi.

3

¹ Hui'xina'n tā'lacastālancuana'ntit Cristo ē ka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n, ē chuntza' calihui'li'tit naka'lhī'yā'tit tū nacālakpalini'yān xipālacata nalitaxtu'yā'tit chī Cristo. Xla' pāxtūtahui'lh Dios ē tā'māpa'ksini'mā'lh. ² Pō'ktu quilhtamacuj nalacapāstacā'tit tū iyla' Cristo ē jā catilī'a'ktuyunā'tit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. ³ Tzamā' ū'tza' jā'tza' la cātālīmāpa'ksiyān xipālacata milatamatca'n tatā'tzē'knī't Cristo. Dios ū'tza' tī cāmātzē'kli. Hua'chi nini'ta'ntittza' ē jā'tza' la māpa'ksican tī xanīntza'. ⁴ A'cxni' namimpala Cristo ē naxkaka, nā hui'xina'n natā'tasu'yuyā'tit xipālacata milatamatca'n chu lacxtim chī xla'.

Pablo māsu'yulh chī tatalakpalilh tī iyla' Cristo

⁵ Chuntza' calihui'li'tit nacāmāxtukō'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. Tū jā tze, ū'tza' huā'mā': ka'lhīcan ixtā'lāpāxqui'nca'n; ka'lhīcan jā tze talacapāstacni'; tamakxtekcan cāmāpa'ksi ixmacni'ca'n; lakatican tū jā tze; ē tampi'lhīni'ncan. Tī chuntza' tatlaha, ixtā'chuntza' tī tatzokostani' a'ktin ídolo. ⁶ Lisītzī' Dios tzamā' tū jā tze. Namin a'ktin quilhtamacuj ē tī jā takexmatni' Dios xlaca'n nataca'tzi ixtasitzi' Dios. ⁷ Nā hui'xina'n chuntza' ixlātłā'hua'nā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'i'yā'tit. ⁸ Chuhua'j cacāmāxtumli'tit ixlipō'ktu

tzamā: tasitzi' ē tā'ksa'nin. Jātza' catiquiclhaktzi'nin'ntit. Tū jā tze tachihuin jātza' catiquilhtaxtutit. ⁹Jā cati'a'kskāhui'tit ā'chā'tin. Makxtektittza' mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze ¹⁰ē lakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n. Xasāsti' sca'tpā'na'ntit ixpālacata ā'chulā' nalitaxtuyā'tit chī Dios tī cāmāxqui'n xasāsti' milatamatca'n. Chuntza' naca'tziyā'tit chī ixlīDios. ¹¹Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' chu a'ktin tahuani't. Griego tī a'ka'i' chu lacxtim chī israelita tī lakapasa ixlīmāpa'ksin Moisés ē tī a'ka'i'. Nā tī tlahuani'cani't circuncisión chu lacxtim chī tī jā tlahuani'cani't circuncisión. Tī xamini' ē tī jā tū ca'tzi' ē xatastā'maka tasācua' ē tī xalaktaxtuni', ixlipō'ktuca'n a'ktin tahuani't ixpālacata Cristo. Xmān Cristo talipāhuan. Cristo quincātā'hu'i'lan quilipō'ktuca'n tī a'ka'i'yāuj ē xmān xla' quincāmātlahuiyān chuntza' chī Dios lacasqui'n.

¹²Dios cālacsacni'ta'n hui'xina'n ē cāpāxqui'yān ē xtum cāhui'lin ixpālacata ixa' nalitaxtuyā'tit. Ū'tza' calihui'li'tit nalakalhu'ma'nā'tit ē nacāmaktāyayā'tit ā'makapitzin. Jā ka'tla' catimacka'tzītīt ē jā palha' catisqui'ntit tū mimpālacataca'n. Pūla calacapāstactit ā'chā'tin. Jā palaj casitzi'tit. ¹³Catāyani'tit tū cātlahuani'yān tū jā tze ā'chā'tin ē calāmātza'nkēna'ni'tit tī puhua'nā'tit cāmaklaclē'nān. Calāmātza'nkēna'ni'tit lacxtim chī Cristo cāmātza'nkēna'ni'n. ¹⁴Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' huā'mā': talāpāxqui'n, ē ū'tza' hua'chi tū nacālīmāchi'pikō' ixlipō'ktu mililactzeyca'n. ¹⁵Dios cacāmāpāxuihl milistacna'ca'n ē cacāmāpāxuihl ixlitacna'ca'n ā'makapitzin tī ta'a'ka'i'. Ū'tza' chu a'ktin lihuanā'tit milipō'ktuca'n. Nā ū'tza' tū nacālīmaktāyayān ē tze naca'tziyā'tit tū tze ē tū jā tze. Chuntza' capāxuhua'tit ē camāstā'tit tapāxcatca'tzin.

¹⁶Lhūhua' calacapāstactēlha'tit ixtachihuin Cristo. Nālīmāsu'yuni'yā'tit ē nalāli-maxqui'yā'tit talacapāstacni' ixlitli'hui'qui Dios. Cacālīpixtli'tit ixlipō'ktu milistacna'ca'n salmos ē himnos ē cantos tū ixa' Dios. Camaxqui'tit tapāxcatca'tzin Dios a'cxni' pixtli'yā'tit. ¹⁷Palh nachihui'na'nā'tit, palh napixtli'yā'tit, palh natlahua'yā'tit catūhuālh, catūxcuahuālh calalh tū tlahua'pā'na'ntit, calitlahua'tit ixlitli'hui'qui Māpa'ksini' Jesús. Camaxqui'tit tapāxcatca'tzin Dios xaTāta' ixpālacata Jesús.

Pablo huanli chī natalatā'kchoko tī ta'a'ka'i'

¹⁸Puscan cacāxepa'tni'tit minkōlu'ca'n chī cāmini'ni' tī ta'a'ka'i'. ¹⁹Chixcuhui'n cacāpāxqui'tit mimpuscātca'n ē lilacatejtin catā'chihuina'ntit. Jā calāquihni'tit. ²⁰Lacstin, pō'ktu quilhtamacuj cacāxepa'tni'tit mintāta'ca'n ē mintzi'ca'n ixpālacata chuntza' namakapāxui'yā'tit Dios. ²¹Xanatātana' jā ticāmakasitzi'yā'tit milacstinca'n ē jā natamachuya. ²²Xatastā'maka tasācua'n tzej cacāxepa'tni'tit tī cāmāpa'ksiyān. Jā xmān catiscuji't a'cxni' cātalaktzi'nān. Nalihui'li'yā'tit pō'ktu nascujā'tit ē chuntza' lakachi'xcuhui'yā'tit Māpa'ksini'. ²³Catūxcuahuālh calalh mintascujūtca'n, ū'tza' nalihui'li'yā'tit natlahua'kō'yā'tit hua'chi Māpa'ksini' Jesucristo mimpatronca'n ē jā chā'tin chixcu'. ²⁴Hui'xina'n ca'tziyā'tit Māpa'ksini' nacāmāxqui'yān mintatljca'n xala' nac a'kapūn. Hui'xina'n i'scujnu'ni'n Māpa'ksini' Jesucristo. ²⁵Catixcuahuālh natlahua tū jā tze, xla' naxoko. Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze, ixlipō'ktuca'n lacxtim na ixlacatin Dios.

4

¹Hui'xina'n tī xapatrón, cacāmāxqui'tit mintasācua'ca'n tū cāmini'ni' ē tū xla'ca'n tatlajalh. Ca'tziyā'tit hui'lacha' nac a'kapūn tī nā cāmāpa'ksiyān.

²Pō'ktu quilhtamacuj ca'orari'ni'tit Dios ē skalalh catahui'latit a'cxni' tlahua'pā'na'ntit oración ē namaxqui'yā'tit tapāxcatca'tzin. ³Nā nasqui'ni'yā'tit Dios nacāxtlahua chī na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuin ē na'icmāsu'yuyāuj tū jāna'j ixca'tzican tū ixa' Cristo. Ū'tza' ixpālacata iclitachi'ni't quit. ⁴Casqui'ni'tit Dios tzej na'icmāsu'yu tū ixa' Cristo chī ixlacasqui'nca.

⁵Tzej calatā'kchokotit na ixlacatinca'n tī jā ta'a'ka'i' ē tzej calacapāstactit tū natlahua'yā'tit na ixlacatinca'n lihuan a'nan quilhtamacuj. ⁶Matzat mojōcan nac lihua' namācani' ē tze nahuan. Nā chuntza' cuenta catlahua'tit mintachihuinca'n ē chuntza' nakelhtini'nā'tit chī ixlacasqui'nca.

Ā'xmān saludos

⁷ Tíquico nacāmāca'tzīnīyān chī iclilahuī'lh ē tū iclahuamā'lh. Xla' quintā'tinca'n ē pāxqui'can. Lilacatejtin quimaktāya ē ixpālacata Māpa'ksīni' quintā'scuja. ⁸ Ū'tza' iccālīmacā'ni'yān naca'tziyā'tit chī iclahui'lāna'uj ē jā caticālī'a'ktuyuntit. ⁹ Onésimo natā'a'n. Xla' quintā'tinca'n tī lilacatejtin latā'kchoko ē tī pāxqui'can. Xla' xala' a'ntza'. Xlaca'n nacātahuanikō'yān tū a'kspulanī't huā'tzā'.

¹⁰ Quintā'tachi'n Aristarco ē Marcos tī ixtā'puxni'mit Bernabé cātamacā'ni'yāchā'n saludos. Ka'lhī'yā'tittza' līmāpa'ksīn ixpālacata Marcos. Palh xla' nacālaka'nāchā'n, camakamaktīni'chipitit. ¹¹ Jesús tī ka'lhī xtum ixtacuhuīni' Justo cāmacā'ni'yāchā'n saludos. Xmān ixkelhatu'tunca'n israelitas tī quintatā'scujmā'nalh natamāsu'yu chī Dios cāmāpa'ksikō'. Xlaca'n quintamāhui'xcānīmā'nalh. ¹² Epafras cāmacā'ni'yāchā'n saludos. Xla' xala' a'ntza' ē ixtasācua' Jesucristo. Cālapāstacān ē squi'ni' Dios tzej natlā'huanā'tit na ixtej Dios ē namākentaxtükō'yā'tit ixtalacasqui'nin Dios. ¹³ Iccāhuanīyān xla' scujli mimpālacatata'n ē ixpālacatata'n xalanī'n nac Laodicea ē nac Hierápolis. ¹⁴ Doctor Lucas tī pāxqui'can ē Demas cātamacā'ni'yāchā'n saludos.

¹⁵ Cacālī'pini'tit saludos quintā'timīnca'n nac Laodicea ē Ninfas ē tā'timīn tī ta'a'ka'i' ē tatakēstoka na ixchic. ¹⁶ A'cxni' likelhtahua'kakō'nī'ta'ntittza' huā'mā' carta na milacpu'na'i'tātca'n, camacapintit nac templo nac Laodicea ē nalikelhtahua'kacan a'ntza'. Nā hui'xina'n nalikelhtahua'kayā'tit carta tū naminācha' nac Laodicea. ¹⁷ Nahuanīyā'tit Arquipo huā'mā': "Cuenta catlahua' ē tzej camākentaxtu' tascujūt tū mila' chī ixtalacasqui'nin Māpa'ksīni'."

¹⁸ Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh quilimān huā'mā' saludo. Caquilālapāstacui quit ic-tachi'nī't. Dios cacāsicua'lanātlahuan. Amén.

1 Tesalonicenses

Pablo ē tī ixtatā'scuja tatzo'kli a'ktin carta

¹Ictzo'knumā'nauj quina'n, Pablo ē Silvano ē Timoteo. Iccā'tzo'knuni'mā'n hui'xina'n xalani'n nac Tesalónica tī a'ka'i'yā'tit ē tapa'ksīni'yā'tit Dios quinTāta'ca'n ē nā Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāsīcua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Tasu'yulh chī ta'a'ka'i'lh xalani'n nac Tesalónica

²Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacatata'n ē icorar-liyāuj mimpālacatata'n. ³Iccā'ilacapāstacān pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatīn Dios quinTāta'ca'n tū tlahua'tit hui'xina'n. Ū'tza' litasu'yu chī a'ka'i'yā'tit. Iccā'ilacapāstacān chī scujtīt. Ū'tza' litasu'yu chī pāxqui'yā'tit Dios. Iccā'ilacapāstacān hui'xina'n chī jā makxtekā'tit a'ka'i'ni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁴Dios cāpāxqui'yān hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n icca'tziyāuj Dios cālacsacni'ta'n hui'xina'n. ⁵Xatze tachihuīn tū iccāquīmāsu'yuni'n hui'xina'n, ū'tza' jā xmān quintachihuīnca'n. Xa'iclimāsu'yuyāuj ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Tzej xa'icca'tziyāuj ixlicāna' xatze tachihuīn tū xa'icmāsu'yuyāuj. Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī lacatejtīn xa'iclatlā'huanāuj a'cxni' xa'iccā'tā'huilachā'n. Xa'iclatlā'huanāuj chuntza' mimpālacatata'n.

⁶Hui'xina'n quilāmaksca'tui ē chuntza' maksca'txtutit Māpa'ksīni'. Masqui līpātīni'ntit a'cxni' a'ka'i'tit xatze tachihuīn, ikka'lhī'yā'tit tapāxuhuān ixpālacata Espīritu Santo cāmaxqui'n tapāxuhuān. ⁷Taca'tzīlh chī hui'xina'n līlatā'kchokoyā'tit, nā chuntza' talīlatā'kchoko ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'nī't nac Macedonia ē nac Acaya. ⁸Chuntza' līta'a'kahuani'nī't ixtachihuīn Māpa'ksīni' mimpālacatata'n. Jā xmān nac Macedonia ē nac Acaya, calhāxcuhuālh ca'tzīcan chī hui'xina'n a'ka'i'ni'yā'tit Dios. Ū'tza' jā ixlacasqui'nca iclīhuanāuj nūn a'ktin tachihuīn. ⁹Ixlīpō'ktuca'n quincāthuanīyān chī hui'xina'n a'ka'i'tit quintachihuīnca'n a'cxni' iccāquilaklan. Huancan chī hui'xina'n lītalacaspi'tni'tit īdolos ē stālani'tit Dios, ē chuhua'j tā'scujā'tittza' Dios tī xalakahuan ē ixlicāna'. ¹⁰Huancan chī hui'xina'n ka'lhīpā'na'ntittza' ī'Ska'ta' Dios tī naminācha' nac a'kapūn. Huā'mā' Dios mālacastālancuanīlh. Huā'mā' ū'tza' Jesús tī quincāmakapūtax-tīyān, ē chuntza', a'cxni' Dios naputzāna'nīkō', jā caquintīcāmakapātīnīn quincuentāca'n.

2

Chī Pablo scuji nac Tesalónica

¹Tā'timīn, hui'xina'n ca'tziyā'tit jā chu tlakaj iccāquilaklan. ²Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī quincātamakapātīnīn ē quincātalakapan nac Filipos a'cxni' jāna'j xa'icchā'nāuj nac Tesalónica. Masqui quincā'a'kspulan huā'mā', Dios quincāmakātāyan ē chuntza' iccāhuanīn xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīnī'lh ē jā iclacapuhuanui, masqui quincātamāmakchuyīcu'tunni'. ³Quina'n iccāmaxqui'n talacapāstacni'. Tū iccāhuanīn hui'xina'n ū'tza' ixlicāna'. Jā tū iclacapāstacui'. Xa'iccāhuanīcu'tunān ixtachihuīn Dios, ē xmān ū'tza' iccāquilaklan. Jā iccāqui'a'kskāhui'n. ⁴Dios quincālaktzī'n xalactze ē quincāmacamaxqui'n na'icmāsu'yuyāuj xatze tachihuīn. Ū'tza' iclimāsu'yuyāuj chuntza' chī Dios lacasqui'n. Quina'n ā'chulā' iclāhuacu'tunāuj ixtalacasqui'nīn Dios ē jā ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhū't. Dios ū'tza' laktzī'n quilīstacna'ca'n. ⁵Hui'xina'n ca'tziyā'tit quina'n jā maktin iccāquīlīmāka'tlī'n. Nūn tū iccāqui'a'kskāhui'maktīcu'tunni' mintumīnca'n. Huā'mā' Dios ca'tzi. ⁶Jā xa'iclacasqui'nāuj caquincātalakachi'xcuhū'n tachi'xcuhū't, nūn hui'xina'n, nūn ā'makapitzīn, masqui quina'n ixapōstoles Cristo ē ū'tza' iclīmīnī'nī'tauj caquilālakachi'xcuhū'uj. ⁷Līlacatzuca' xa'iccā'tā'chihuīna'nān hua'chi chā'tin puscāt tī cāmaktaka'lha ixlacstīn. ⁸Xa'iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Ū'tza' xa'iccālimaxqui'cu'tunān jā xmān xatze tachihuīn; xa'iccāmaxqui'cu'tunān nā quilatamatca'n, chī xa'iccāpāxqui'yān. ⁹Tā'timīn, hui'xina'n lacapāstacā'tit chī xa'icscujāuj ē

chī xa'icpātīyāuj chī na'iclihuā'yanāuj. Quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān. Ū'tza' xa'icliſcujuāuj cā'cuhuīni' ē tzi'sa a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachihuīn Dios.

¹⁰Hui'xina'n laktzi'ntit, ē Dios nā laktzi'lh chī xa'iccātā'hui'lan hui'xina'n tī a'ka'iyā'tit. Quina'n tzeja chī'xcuhui'n xa'icuanī'tauj. Lilacatejtin xa'iclatā'kchokoyāuj. Nūn tū xa'ictlahuayāuj tū jā limacuan. Chuntza' jā tī chā'tin tze naquincālīmālacsu'yuyān. ¹¹Nā hui'xina'n ca'tziyā'tit chī chā'tin xatāta' cāmaxqui' talacapāstacni' iccamana', chuntza' quina'n xa'iccāmāxqui'yān talacapāstacni' milipō'ktuca'n ē xa'iccāmākō'xamāka'tli'yān. ¹²Xa'iccāhuanīyān ixlacasqui'nca lilacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chī Dios lacasqui'n. Dios ū'tza' tī cāta'sani'ni'ta'n jā xla' māpa'ksini'n ē jā cā'tzēhuani't.

¹³Nā pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios chī hui'xina'n a'ka'itit ixtachihuīn Dios a'cxni' xa'iccāhuanīyān. Hui'xina'n ca'tzītit ē a'ka'itit tū iccāmāsu'yuni'n, ū'tza' ixtachihuīn Dios ē jā ixtachihuīnca'n tachi'xcuhui't. Ixlīcāna' ixtachihuīn Dios. Ū'tza' tū scuja na milīstacna'ca'n hui'xina'n tī a'ka'iyā'tit. ¹⁴Hui'xina'n, tā'timīn, cā'a'nani'n chu lacxtim chī cā'a'nani'lh xalanī'n nac Judea tī tatapa'ksini' Dios ē ta'a'ka'it'ni' Jesucristo. Mintā'limacchicca'n cātaputzastālani'n hui'xina'n. Israelitas taputzastālani'lh ixtā'israelitasca'n xalanī'n nac Judea tī ta'a'ka'it'. ¹⁵Israelitas tamaknīlh ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Tamaknīlh Māpa'ksini' Jesús. Ē quina'n quincātaputzastālani'n. Dios jā lakatī tū tatlahua xlaca'n. Xlaca'n tatā'latlahua ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁶Xlaca'n jā quincātamakxtekān na'iccātā'chihuīna'nāuj tī jā israelitas. Quina'n iccātā'chihuīna'ncu'tunāuj ixpālacata nata'a'kapūtaxtu. Chuntza' israelitas ā'chulā' taka'lhī icxuentaca'n. Ū'tza' nacālīmakapātīnīn Dios.

Pablo iccālaka'mpalacu'tun xalanī'n nac Tesalónica

¹⁷A'cxni' iccāmāxtekni' ē a'klhūhua' quilhtamacuj jā xa'iccālaktzi'nān, pō'ktu quilhtamacuj xa'iccālācapāstacān hui'xina'n ē xa'iccālaktzi'ncu'tunān. ¹⁸Quina'n xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n hui'xina'n. Quit, Pablo, xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n maklhūhua'. Skāhui'ni' jā quincāmāxtekni' na'ica'nāchāuj. ¹⁹A'cxni' Māpa'ksini' Jesucristo namin ē natahui'layāuj na ixlacatīn, na'iccālīpāxuhuyān ixpālacata a'ka'iyā'tit. Mimpālācataca'n naca'tzīcan chī xa'ictā'scujāuj Dios. ²⁰Chuntza' hui'xina'n quilāmaxqui'yāuj tapāxuhūān ē ka'tla' iclimakca'tziyāuj mimpālācataca'n.

3

¹Jā xa'icca'tziyāuj chī ixlīlatlā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'yāuj. Ictipuhuanui xa'iclatāchokouj quilīmānca'n nac Atenas, ²ē xa'iccālākmacā'ncha'n Timoteo, quīntā'tinca'n. Xla' i'scujni' Dios ē māsu'yu xatze tachihuīn tū ixla' Cristo. Iccālākmacā'ncha'n nacāmāxqui'yān talacapāstacni' ē nacāmāktāyayān ixpālacata ā'chulā' na'a'ka'iyā'tit. ³Huā'mā' ictlahuāuj ixpālacata jā nataxtatāyā'yā'tit ixpālacata tū lipātīni'mpā'na'ntit. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' ixlacasqui'nca napātīni'nāuj huā'tzā'. ⁴A'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n iccāhuanīn chī nalīpātīni'nāuj. Chuntza' a'kspulalh. Ū'tza' huā'mā' ca'tziyā'tit. ⁵Ū'tza' iclimacā'ncha' Timoteo. Jā xa'icca'tzi' chī ixlīlatlā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'. Xa'icca'tzīcu'tun palh ixa'ka'iyā'titcus. Quit xa'icca'tzīcu'tun palh skāhui'ni' xmān iccālīlaktzi'ni'ta'n. Chuntza' xmān xa'icscujtamaka'uj.

⁶Chuhua'j Timoteo cālaka'ni'ta'ncha'n ē chimpālhtza'. Quīncāhuanīyān chī tzej a'ka'iyā'tit ē chī lāpāxqui'yā'tit. Nā quīncāhuanīyān chī quilālapāstacmā'nanchāuj pō'ktu quilhtamacuj ē quilāpāxqui'yāuj. Xla' quīncāhuanīn hui'xina'n quilālaktzi'ncu'tunāuj chuntza' chī iccālaktzi'ncu'tunān nā quina'n. ⁷icca'tziuj hui'xina'n nā tzej a'ka'iyā'tit. Ū'tza' xa'iclipāxuhuyāuj, masqui xa'icpātīni'mā'nauj ē masqui ixquīncā'a'kspulamā'n tū jā tze. ⁸Chuhua'j iclipāxuhuyāuj ixpālacata icca'tziujtza' hui'xina'n nā tzej a'ka'iyā'tit quīMāpa'ksini'ca'n. ⁹Chuhua'j tze na'icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios mimpālācataca'n. Icmāxqui'yāuj lhūhua' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata iclipāxuhuyāuj na ixlacatīn Dios mimpālācataca'n. ¹⁰Cā'cuhuīni' ē tzi'sa icscu'ni'yāuj Dios ca'iccālāka'ncha'n hui'xina'n ixpālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān ā'macstī'na'j tū cāspu'tni'yāncus hui'xina'n chī a'ka'iyā'tit.

¹¹ Dios, quinTāta'ca'n, ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo caquincātamakxtekni'n na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. ¹² Cacāmaktāyan Māpa'ksīni' a'chulā' nalāpāxqui'yā'tit, ē a'chulā' nacāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't, chuntza' chī quina'n iccāpāxqui'yān hui'xina'n. ¹³ Dios cacāmāhuixcānīn ē cacāmāpānūni'kō'n ixlipō'ktu tū jā tze na milistacna'ca'n ē chuntza' jā tī chā'tin tze caticālimālacsu'yun a'cxni' natāya'yā'tit na ixlacatīn quinTāta'ca'n Dios a'cxni' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús ē ixlipō'ktuca'n tī ixlā'.

4

A'ktin latamat tū Dios lacasqui'n

¹ Ā'xmān iccāhuanicu'tunān hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n iccāmāsu'yuni'n chī nalilatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' tlahua'pā'na'ntit. Chuhua'j quina'n iccāsqui'ni'yān hui'xina'n ē iccālimāxqui'yān talacapāstacni' ixlīmāpa'ksīn Jesús: ā'chulā' chuntza' calatā'kchokotit.

² Hui'xina'n lacapāstacā'tit tū iccālimāsu'yuni'n ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' Jesús.

³ Dios lacasqui'n lilacatejtin nalatahui'la'yā'tit. Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n.

⁴ Caca'tzītīt milipō'ktuca'n chī naputzayā'tit mimpuscātca'n chuntza' chī minī'ni' na ixlacatīn Dios ē nā na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't. ⁵ Jā caputzatit mimpuscātca'n chī jā tze talacapāstacni' hua'chī tatlahua chī'xcuhui'n tī jā talakapasa Dios. ⁶ Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n. Jā tilā'a'kskāhui'yā'tit chuntza', ixpālacata chuntza' tū tze tlahuani'yā'tit ā'chā'tin chī'xcu'. QuiMāpa'ksīni'ca'n nacāmākapātīn tī chuntza' tatlahua. Ū'tza' huā'mā' iccāhuanini'ta'n hui'xina'n xapūla. ⁷ Dios quincālacscāni'ta'n ē xla' jā lacasqui'n natlahuayāuj tū jā tze. Quincālacscāni'ta'n natlahuayāuj tū xatze na ixlacatīn Dios. ⁸ Tī jā natamākentaxtū huā'mā' tamāsu'yun, xla'ca'n jā talakmaka'n chī'xcuhui'n; xla'ca'n talakmaka'n Dios. Dios ū'tza' tī quincāmaxqui'yān Espīritu Santo.

⁹ Hui'xina'n lāpāxqui'yā'tit litā'timīn, ē chuntza' jā ixlacasqui'nca' na'iccāhuaniyān jā tū ixpālacata huā'mā'. Dios cāmāsu'yuni'ni'ta'ntza' chī nalāpāxqui'yā'tit hui'xina'n.

¹⁰ Chuntza' jā xmān lāpāxqui'yā'tit; hui'xina'n nā cāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n tā'timīn xalanī'n na ixlipō'ktu estado Macedonia. Iccāsqui'ni'yān ā'chulā' cacāpāxqui'tit.

¹¹ Nalīhui'li'yā'tit ca'cs natahui'la'yā'tit. Jā calimaktanū'tit tū jā mimpālacataca'n. Caliscujtit mimacanca'n. Ū'tza' huā'mā' iccāhuanini'ta'n pūla. ¹² Chuntza' nacātalakachi'xcuhui'yān xla'ca'n tī jā ta'a'ka'i' ixtachihuīn Dios. Nā chuntza' jā tū catīcāspūtnī'n.

A'cxni' namimpala Māpa'ksīni'

¹³ Iclacasqui'nāuj caca'tzītīt, tā'timīn, tū ixlicāna' ixpālacata tī tanīni'ttza'. Chuntza' jā catilīpuhuanit chī talīpuhuan xla'ca'n tī jā taka'lhīmā'nalī natalakchā'n Cristo. ¹⁴ Quina'n a'ka'i'yāuj Jesús nīlh ē nā lacastālancuana'nli. Nā chuntza' a'ka'i'yāuj ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'i'ni' Jesús a'cxni' tanīlh, nā xla'ca'n nacāmālacastālancuanī Dios a'cxni' namimpala Jesús.

¹⁵ Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū huanlī quiMāpa'ksīni'ca'n. A'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesús, quina'n tī xalakahuancus jā caticāmāxtekui xla'ca'n tī tanīni'ttza'.

¹⁶ Tzamā' quilhtamacuj Māpa'ksīni' nayujāchī nac a'kapūn ē palha' nalīchihuīna'n līmāpa'ksīn. Xapuxcu' āngeles nata'sa. Namakata'sacan ixlīskoli' Dios. Ū'tza' nacālimāca'tzīnīcan mimā'htza' Māpa'ksīni'. Xapūla natalacastālancuana'n xla'ca'n tī ixta'a'ka'i'ni' Cristo a'cxni' tanīlh. ¹⁷ Palaj tunca xla'ca'n ē nā quina'n tī xalakahuancus, quilipō'ktuca'n naquincātamakayāhua'yān nac poklhu'nū'. Nalākchā'nāuj Māpa'ksīni' nac cā'ū'ni'n tālhmā'n. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāchāuj quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁸ Huā'mā' tachihuīn nalālimāpāstaqui'yā'tit. Chuntza' nalālimākō'xamāka'tli'yā'tit.

5

¹ Tā'timīn, jā ixlacasqui'nca' na'iccāhuaniyān hui'xina'n jā'cxni' na'a'kspula huā'mā' ē jā'cxni' namin Māpa'ksīni'. ² Hui'xina'n tzej ca'tziyā'tit jā tī chā'tin ca'tzi jā'cxni'

namin Māpa'ksīni'. Xamaktin namin hua'chi chī min chā'tin ka'lhāna' tzi'sa. ³A'cxni' natahuan xalani'n nac cā'quiltamacuj: "Ca'cs hui'lāna'uj; jā tū catilalh", xamaktin nala lakuat. Palaj nala lakuat hua'chi a'cxni' nachini' ixtaca'tzāt chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhi'ni chā'tin ska'ta'. Jā catitapūtuxtuni'lh lakuat. ⁴Xlaca'n jā talakapasa Dios ē jā taca'tzi' palh Jesucristo namimpala. Xamaktin natasu'yu hua'chi a'cxni' namin chā'tin ka'lhāna' tzi'sa. Hui'xina'n jā chuntza' chī xlaca'n. Hui'xina'n, tā'timin, lakapasā'tittza' ixtachihuīn Dios ē ka'lhīpā'na'ntit Jesucristo hasta a'cxni' namin. ⁵Hui'xina'n xalani'n nac cā'cuhuīni' ē latlā'hua'nā'tit nac cā'xkaka. Quina'n jātza' xalani'n nac cā'tzi'sni'. Jātza' latlā'huanāuj jā cā'pucsua'. ⁶Hua'chi ixtalhtatani't xlaca'n tī jā talakapasa ixtachihuīn Dios. Jā calauj chī xlaca'n. Skalalh calauj ē cuenta catlahuāuj jā natlahuayāuj tū jā tze. ⁷Cā'tzi'sni' lhtatacan ē cā'tzi'sni' ka'chican. Xalani'n nac cā'tzi'sni' hua'chi ixtalhtatani't ē hua'chi ixtaka'chīni't, ixpālacata jā talacapāstaca tū ixla' Dios ē jā tatlahua cuenta chī lacatejtin natalatā'kchoko. ⁸Quina'n jā chuntza' chī xlaca'n. Quina'n xalani'n nac cā'cuhuīni'. Tropa ka'lhī ixlu'xu' xalicā'n tū nalitamaktāya ixlistacna'. Quina'n ka'lhīyāuj tū nalitamaktāyayāuj nac quilistacna'ca'n. A'ka'i'ni'yāuj Jesucristo ē pāxqui'nināuj chuntza' chī xla' quincāmāsu'yuni'n. Ū'tza' lilitamaktāyayāuj na quilistacna'ca'n. Ū'tza' jā makxteka natanū na quilistacna'ca'n tū jā tze. Tropa ka'lhī ixtā'knu' xalicā'n tū nalitamaktāya ixa'kxāk. Quina'n ka'lhīyāuj tū nalitamaktāyayāuj quintalacapāstacni'ca'n. Quina'n a'ka'i'yāuj na'a'kapūtuxtuyāuj. Ū'tza' lilitamaktāyayāuj. Ū'tza' jā makxteka natanū tū jā tze talacapāstacni'. ⁹Dios quincālacnacni'ta'n ē jā quincāmakapātīnincū'tunān a'cxni' naputzāna'nikō'. Quincālacnacni' naquincāmakapūtuxtūyān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁰Jesucristo, xla' līnīlh ixpālacata quina'n natā'tahui'layāuj xla' jā hui'lacha', palh nīni'taujtza' o lakahuanāujcus a'cxni' xla' namimpala. ¹¹Ū'tza' huā'mā' calālimaxqui'tit talacapāstacni' ē calāmāhuixcāni'tit chuntza' chī tlahuapā'na'ntit hui'xina'n chuhua'j.

Pablo cāmaxqui'lh talacapāstacni' tā'timin

¹²Tā'timin, iccālīsahuanīyān cacālakachi'xcuhui'tit tī tascuja na milacpu'nanca'n, tī cātāmāsu'yuni'yān ē cātastacyāhuayān na ixlacatin Dios. ¹³Cacālakachi'xcuhui'tit ē cacāpāxqui'tit ixpālacata ixtascuyūta'ca'n. Hui'xina'n calāpāxqui'tit.

¹⁴Iccāmaxqui'yān talacapāstacni', tā'timin. Cacāquilhni'tit macsti'na'j tī xmān tatlatlā'huan ē jā tascujcu'tun. Cacāhuanilī'pintit tī tataxlajuani'ni't. Cacāmaktāya'tit tī jāna'j tzej ta'a'ka'i'. Cacātāyani'tit ixlipō'ktuca'n.

¹⁵Calīhui'li'tit nalātlahuani'yā'tit tū tze. Nā chuntza' cacātlahuani'tit ixlipō'ktuca'n tū tze. Jā tītlahuani'yā'tit ā'chā'tin tū jā tze, masqui xla' cātlahuani'ni'ta'n tū jā tze.

¹⁶Pō'ktu quilhtamacuj capāxuhua'tit. ¹⁷Pō'ktu quilhtamacuj ca'orarli'tit. ¹⁸Camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn Dios catūxcuhuāllh tū nacā'a'kspulayān. Chuntza' Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Cristo Jesús.

¹⁹Jā camāmīxīni'tit ixtaxkaket Espīritu Santo. ²⁰Jā calakmaka'ntit tū tahuan ixa'kchihuīna'ni'n Dios. ²¹Tzej nalacapāstacā'tit palh tze o jā tze tū tahuan ē camaktīni'ntit tū tze. ²²Camakxtektit pō'ktu tū jā tze.

²³Chu ū'tza' Dios cacātlahuan hui'xina'n lactze. Dios ū'tza' tī quincāmākapāxuiyān. Icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan jā natlahua'yā'tit tū jā tze. Cacāmaktāyan jā natanū tū jā tze na mintalacapāstacni'ca'n ē na milistacna'ca'n hasta a'cxni' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁴Ixlipō'ktu huā'mā' Dios nacātlahuani'yān ixpālacata ū'tza' tī cālacsacni'ta'n ē ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtūkō'.

Ā'xmān tasicua'lanālani'

²⁵Tā'timin, ca'orarli'tit quimpālacataca'n.

²⁶Cacāsāludarlītit ē cacāsko'ka'tit ixlipō'ktuca'n tā'timin chuntza' chī minī'ni' chī lītā'timin tī tatapa'ksīni' Dios.

²⁷Iccālīmacamaxqui'yān ixlimāpa'ksīn Māpa'ksīni' cacālikelhtahua'ka'ni'kō'tit ixlipō'ktuca'n tā'timin huā'mā' carta tū ictzo'kmā'lh.

²⁸Cacāsīcua'lanātlahuan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

2 Tesalonicenses

Pablo ē tī ixtatā'scuja tatzo'kli a'ktin carta

¹ Ictzo'knunāuj quina'n, Pablo ē Silvano ē Timoteo. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica tī a'ka'ī'yā'tit ē tapa'ksini'yā'tit Dios quinTāta'ca'n ē nā Māpa'ksini' Jesucristo. ² Cacāsicua'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksini' Jesucristo ē cacāmakapāxuin.

Dios nacāmakapātīnīn tī talacalē'n

³ Quina'n icca'tziyāuj hui'xina'n a'ka'ī'pā'na'ntit ā'chulā' ē milipō'ktuca'n lāpāxqui'pā'na'ntit ā'chulā'. Ū'tza' ixlacasqui'nca nalimaxqui'yāuj pō'ktu quilhtamacuj tapāxcatca'tzīn Dios. Chuntza' mini'ni'. ⁴ Ū'tza' quina'n iclika'lhīyāuj tapāxuhūān a'cxni' iccāhuanīyāuj xla'ca'n tī tatapa'ksini' Dios, chī hui'xina'n latlā'hua'nā'tit. Iccāhuanīyāuj chī hui'xina'n tzej a'ka'ī'yā'titcus ē jā tamakchuyini'ta'ntit masqui cātaliputzastālani'yān hui'xina'n ē pātīyā'tit lhūhua' catūhuālh. ⁵ Chuntza' litasu'yu Dios tzej ca'tzi chī naliputzāna'nikō'. Chuntza' litasu'yu Dios nacālaktzī'nān lactze ē chuntza' tzē natanū'yā'tit jā xla' māpa'ksini'n. Hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Dios. Ū'tza' lipātīni'mpā'na'ntit.

⁶ Ca'tziyāuj chī tze naliputzāna'nī Dios. Tī cātaputzastālani'yān hui'xina'n xla'ca'n nataxoko na ixlacatin Dios ē xla' nacāmakapātīnīn. ⁷ Dios namājaxi chī lipātīni'nāuj hasta a'cxni' natasu'yu Māpa'ksini' Jesús. Naminācha' nac a'kapūn. Natatā'min ixāngeles tī taka'lhī litlī'huī'qui. ⁸ Jesucristo namin ē nacāmakapātīnīnkō' tī jā talakapascu'tunli Dios ē jā takexmatni'cu'tunli xatze tachihuīn i'xla' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ⁹ Xla'ca'n nacāmakapātīnīn Dios pō'ktu quilhtamacuj. Nacāmāxtumlican pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatin Dios ē na ixtaxkaket tū māsu'yu ixlitlī'huī'qui Dios. ¹⁰ Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' namin Māpa'ksini', natalakachi'xcuhui' ixtachi'xcuhui't, ē natalē'cnīni'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'ntit tū iccāhuanin.

¹¹ Ū'tza' icli'orarli'yāuj pō'ktu quilhtamacuj mimpālacataca'n. Icsqui'ni'yāuj Dios tzej natalatā'kchokoyā'tit hui'xina'n, chuntza' chī ixlacasqui'nca natalatā'kchoko xla'ca'n tī cālacsacni't Dios, ixpālacata Dios nacālaktzī'nān lactze hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios cacāmaktāyan namākentaxtūyā'tit ixlipō'ktu xatze mintalacapāstacni'ca'n, ē pō'ktu tze tū tlaha'cu'tunā'tit ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'ntittza'. Ixlipō'ktu huā'mā' Dios tzē natalaha'cu'tunā'tit ixpālacata ka'lhī līmāpa'ksin. ¹² Chuntza' nalakachi'xcuhui'can quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo mimpālacataca'n, ē hui'xina'n nacātalakachi'xcuhui'yān, ixpālacata ka'lhī talakalhu'mān quinDiosca'n ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

2

Chi'xcu' tī ā'chulā' jā tze

¹ Chuhua'j na'iccāhuanīyān, tā'timīn, tū na'a'kspula a'cxni' namin quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo, ē chī quina'n nalatalacxtimīyāuj na ixlacatin. Ixpālacata huā'mā', iccāhuanicu'tunān catūhuālh. ² Jā catamakxtektit nacātamāmakchuyiyān mintalacapāstacni'ca'n. Jā catamakchuyi'tit a'cxni' huancan chini'ttza' quilhtamacuj tū napūmin Māpa'ksini'. Palhāsā' chuntza' cāhuanin chā'tin ixa'kchihuīna' Dios o chā'tin tī māsu'yu ixtachihuīn Dios. Palhāsā' catihuālh cāhuanin iccāmācā'ni'nī'ta'ncha'n a'ktin carta jā xa'ictzo'kni'tauj chini'ttza' quilhtamacuj tū napūmin Māpa'ksini'. Jā ixlicāna'. Jā chuntza' ictzo'knunī't. ³ Jā cacāta'a'kshāhui'n nūn maktin. Tzamā' quilhtamacuj jāna'j catilalh. Pūla lhūhua' natalakaspī'tni' Dios, ē natasu'yu chā'tin chi'xcu' tī ā'chulā' jā tzeya chi'xcu'. Xla' lihui'licani't na'a'n nac pūpātīn. ⁴ Xla' nala ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n ixlipō'ktu tī cāhuanican dioses ē ixlipō'ktu tū cālaktaquilhpūtacan. Xla' natahui'la na ixtemplo Dios ē nahuan: "Quit Dios."

⁵ ¿Chuhua'j lacapāstacā'tit chī xa'iccāhuaniyān pō'ktu huā'mā' a'cxni' xa'iccāta'hui'lan hui'xina'n? ⁶Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū jā makxteka natasu'yu chuhua'j tzamā' chi'xcu' tī jā tzeya chi'xcu'. Hasta a'cxni' līlacsacni' a'ktin quilhtamacuj, hasta a'cxni' natasu'yu. ⁷Chuhua'j tzē'k liscujmā'lh ixlīmāpa'ksin skāhui'ni'. Chuntza' tzē'k scujmā'lh hasta namāpānūcan tī jā makxteka tasu'yo tzamā' chi'xcu' tī jā tze. ⁸Palaj tunca natasu'yu. Ā'listān natasu'yu Māpa'ksini' Jesucristo. Xla' xmān nasu'nu ē chuntza' nalimāknī tzamā' chi'xcu' tī jā tzeya chi'xcu'. Jesucristo ka'lhī līmāpa'ksin. Xmān natasu'yu, ē xmān chuntza' nalīmālakspūtū ixlīmāpa'ksin tzamā' chi'xcu' tī jā tzeya chi'xcu'. ⁹A'cxni' namin chi'xcu' tī jā tzeya chi'xcu', xla' naka'lhī ixlīmāpa'ksin skāhui'ni' ē natlahua kempālhūhua' lī'a'cnīn tū nali'a'kskāhui'nin. ¹⁰Xla' quiclhca'tzan, ē nacā'a'kskāhui' xla'ca'n tī natapātini'n nac pūpātīn. Natapātini'n a'ntza' ixpālacata jā tamaktini'ncu'tunli ixtachihuīn Dios tū ixlicāna' ē tū māsu'yu chī lī'a'kapūtāxtucan. ¹¹Jā tamaktini'ncu'tunli tū ixlicāna', ē ū'tza' Dios cālimakxteka nacā'a'kskāhui'can. Ū'tza' talī'a'ka'ī' tū jā ixlicāna'. ¹²Chuntza' Dios nacāpūtāzāna'nīkō' ē nacāmākapātīnīnkō' ixlipō'ktuca'n tī jā ta'a'ka'ī'lh tū ixlicāna' ē xmān ixtalakati natatlahua tū jā tze.

Dios cāmākapūtāxtūcu'tun tachi'xcuhui't

¹³Chuhua'j, tā'timīn, ca'tziyāuj cāpāxqui'yān Māpa'ksini'. Chuhua'j ixcasqui'nca na'icmaxqui'yāuj pāxcatca'tzīn Dios pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Dios cālacsacni' hui'xina'n a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj, ixpālacata na'a'kapūtāxtuyā'tit. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit tū ixlicāna' ē Espiritu Santo lactze cātlahuan hui'xina'n, ē chuntza' Dios cālimākapūtāxtūyān hui'xina'n. ¹⁴Quina'n iccālē'ni'cha'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Chuntza' cālīta'sani'n Dios. Xla' cāta'sani'n hui'xina'n ē chuntza' hui'xina'n nalakchipinā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo nac a'kapūn jā cā'tzēhuani't.

¹⁵Ū'tza' xa'nca' calitāya'tit, tā'timīn, ē jā camakxtektit tamāsu'yun tū iccāhuanin ē tū ictzo'kui nac carta. ¹⁶Dios quinTāta'ca'n, xla' quincāpāxqui'yān ē quincāmāhuixcāniyān pō'ktu quilhtamacuj. Xla' quincāmāxqui'yān tū ixlicāna' ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ¹⁷Icsqui'ni'yāuj Māpa'ksini' Jesucristo ē Dios quinTāta'ca'n cacātamāxqui'n tako'xamāka'tlī'n ē cacātamāhuixcāni'n ē chuntza' natlahua'yā'tit ē nahuanā'tit pō'ktu tū tze.

3

Pablo cāsqui'ni'lh tā'timīn catalī'orarlīlh ixpālacata

¹Chuhua'j, tā'timīn, ca'orarlī'tit quimpālacataca'n. Casqui'ntit calē'nca ixtachihuīn Dios calhāxcuhuā'lh ē calakachi'xcuhui'ca chuntza' chī lakachi'xcuhui'tit hui'xina'n. ²Nā casqui'ni'tit Dios caquincāmākapūtāxtūn na ixlīmāpa'ksinca'n tī quiclh taca'tzan chi'xcuhui'n tī tatlahua tū jā tze. Ā'makapitzīn tachi'xcuhui't jā ta'a'ka'ī' ē ū'tza' lī'a'nan tachi'xcuhui't tī quiclh taca'tzan. ³Māpa'ksini' pō'ktu quilhtamacuj mākentāxtūkō'. Xla' nacāmātlī'hui'clhān ē nacāmāktaka'lhān ē chuntza' jā caticā'a'kskāhui'n skāhui'ni'. ⁴Quina'n iclipāhuanāuj Māpa'ksini'. Ū'tza' tī cāmāktāyāyān. Ū'tza' iclica'tziyāuj palh tlahua'pā'na'ntit tū iccāhuanin ē ā'chulā' natlahua'yā'tit. ⁵Cacāmāktāyan hui'xina'n Māpa'ksini' Jesucristo ā'chulā' naca'tziyā'tit chī Dios cāpāxqui'yān. Cacāmāktāyan natāyani'yā'tit tū cā'a'nani'yān, chuntza' chī Cristo tāyani'kō'lh.

Ixcasqui'nca natasuja ixlipō'ktuca'n

⁶Chuhua'j, tā'timīn, iccālīmāpa'ksiyān ixtacuhui'ni' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Cacātapekpānūni'tit ixlipō'ktuca'n tā'timīn tī xmān talatlā'huan ē jā takexmatni' tamāsu'yun tū iccāhuanini'ta'n hui'xina'n. ⁷Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' ixcasqui'nca naquilāmaksca'txtuyāuj chī xa'icscujāuj. Quina'n jā līlquititni' xa'icuanī'tauj a'cxni' xa'iccāta'hui'lachā'n hui'xina'n. ⁸Iccāxokouj tī ixquincāmāhuī'yān. Xa'ictatzihuīcsāuj xa'icscujāuj cā'cuhui'ni' ē tzi'sa ixpālacata quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān. ⁹Masqui xa'icka'lhīyāuj līmāpa'ksin ixquilāmāhuī'uj, quina'n xa'icscujāuj ixpālacata xa'iclasasqui'nāuj hui'xina'n naquilāmaksca'tauj. ¹⁰A'cxni' xa'iccāta'hui'lachā'n

hui'xina'n, iccāhuanin chuntza': Palh a'nan tī jā scujcu'tun, jā cahuā'yalh. ¹¹ Quincātahuaniyān makapitzīn chī hui'xina'n lilhquititni' ē talimaktanū tū jā ixcuentaca'n ē nūn tū tatlahua tascujūt. ¹² Xlaca'n iccāmāpa'ksiyāuj ē iccālīmaxqui'yāuj talacāpāstacni' ixlīmāpa'ksīn Jesucristo: Ca'cs catatahui'lalh ē catascujli ē chuntza' natahuā'yan.

¹³ Tā'timin, jā calakachipini'tit natlahua'yā'tit tū xatze. ¹⁴ Palh catihuālh jā kexmatni'cu'tun tū ictzo'knī'tauj nac huā'mā' carta, caxa'ncalaktzī'ntit tīchu. Jā catā'talakxtimi'tit xla'. Chuntza' nalīmāxana'n xla'. ¹⁵ Jā caquiclhaktzī'ntit. Calīmāpa'ksi'tit hua'chi mintā'tinca'n.

Ā'xmān tasicua'lanālanī'

¹⁶ Māpa'ksīni' Jesucristo ū'tza' tī quincāmākapāxuiyān. Cacāmākapāxuīn hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj catūxcuhuālh nacā'a'kspulayān. Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj cacātā'tahui'lan milipō'ktuca'n.

¹⁷ Quit Pablo iclītzo'ka quimacan huā'mā' saludos. Ū'tza' huā'mā' ixlīlakapas-can ixlipō'ktu quincartas. Chuntza' iccātzo'ka. ¹⁸ QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsīcu'lanātlahuan milipō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.

1 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chí ixtalimāpa'ksin Dios tí makapütaxtūn' ē Jesucristo tí a'ka'í'ni'yāuj. ² Timoteo, quit ictzo'knuni'mā'n. Icmā'a'ka'í'nin ixtachihuín Dios ē chuntza' hui'x hua'chi quinka' hua'cha. Dios camaktaka'lhni' ē calakalhu'mani'. Tzej calatahui'la' ixpālacata quinTāta'ca'n Dios ē Jesucristo quiMāpa'ksini'ca'n.

Māpa'ksilh ixpālacata tí tamāsu'yu tú jā ixlicāna'

³ A'cxni' xa'ica'mā'lh nac Macedonia, icuanin ixtachoko nac Efeso nacāmāpa'ksiya' ā'makapitzin jātza' catamāsu'yulh tú jā ixlicāna' ixpālacata Cristo. ⁴ Nā icuanin nacāhuaniya' jā ixcuentaca'n tzamā' listas ixtacuhuini'ca'n ixnapapana'ca'n ē tú xmān cuentos ixpālacata ixnapapana'ca'n. Tzamā' jā tze; xmān talālītā'chihuina'n ē jātza' tasca'ta tú ixtalacasqui'nin Dios.

⁵ Quina'n cāmāsu'yuni'yāuj chí ixlacasqui'nca natalakpalí ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' lilāpāxqui'can. ⁶ Ā'makapitzin tapātza'nkāni't ē ū'tza' litasu'yu chu tlakaj talālihuani. ⁷ Xlaca'n tamāsu'yucu'tun ixtalimāpa'ksin Moisés ē jā tzej taca'tzī tú huanicu'tun. Ē jā taca'tzī tú tahuan. Talīchihuina'n masqui jā taca'tzī.

⁸ Ca'tziyāuj tze limāpa'ksin tú tzo'kli Moisés palh lakachi'xcuhui'can ē palh jā lakpalican. ⁹ Xalactze chi'xcuhui'n jā tamaclacasqui'n limāpa'ksin. Tamaclacasqui'n limāpa'ksin tí jā tze ē tí jā taxexmatcu'tun ē tí talaclē'n ē jā ta'a'ka'í'ni' ixtachihuín Dios. Nā tamaclacasqui'n xlaca'n tí jā tú talakachi'xcuhui' ē tí tamakni'ixtāta'ca'n, o ixtzī'ca'n, o ā'chā'tin chi'xcu'. ¹⁰ Tamaclacasqui'n limāpa'ksin tí taka'lhī ixtā'lipāxqui'nca'n ē tí taka'lhī chā'tin chi'xcu' hua'chi ixpuscāt ē tí ta'a'kskāhui'ni'n ē tí taka'lhān lacstīn ē tí tahuan tú jā ixlicāna' na ixlacatīn juez. Tamaclacasqui'n limāpa'ksin ixlipō'ktuca'n tí tatlahua catūhuālh tú jā ixtā'chuntza' chí ixtachihuín Dios. ¹¹ Ū'tza' ixtachihuín Dios tú quimacamaxqui'ca namāasca'tini'n ē ū'tza' quincāhuaniyān chí xkaka Dios ē sicua'lanātlahuani't xla'.

Maxqui'lh tapācatca'tzīn Dios

¹² Icmāxqui' tapācatca'tzīn quiMāpa'ksini' Cristo Jesús. Quilaktzī'nī't tze ē chuntza' na'ictā'scuja ē na'icmāsu'yu ixtachihuín Dios. Quimāhuixcānīlh chí tzej na'icscuja.

¹³ Xapūla jā tze chí iccālīchihuina'nli tí ixta'a'ka'í' ē xa'iccāputzatokoke ē xa'iccālakapala xlaca'n. Jā xa'icca'tzī tú xa'ictlahuamā'lh ē jāna'j xa'ica'ka'í'ni't. Ū'tza' Dios quililakalhu'manli. ¹⁴ Lhūhua' quilakalhu'manli quiMāpa'ksini'ca'n ē quimā'a'ka'í'nīlh. Chuntza' quimāsu'yuni'lh chí na'icpāxqui'nin chuntza' chí Jesucristo pāxqui'nin ixpālacata ictapa'ksini'tza' xla'.

¹⁵ Ixlacasqui'nca na'a'ka'í'ni'can huā'mā' tachiuhuín tú ixlicāna': Cristo Jesús milh nac cā'quilhtamacuj nacāmakapütaxtū tí talaclē'n. Icpuhuan quit ā'chulā' xa'iclaclē'n ē jā ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁶ Masqui quit ā'chulā' xa'iclaclē'n, Jesucristo quilakalhu'manli ē ū'tza' limāsu'yu chí lilacatzucu naka'lhī hasta a'cxni' na'a'ka'í'can. Quilakalhu'manli quit, nā nacālakalhu'man ixlipō'ktuca'n tí nata'a'ka'í' ē chuntza' natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tú jā catilakspūtlī. ¹⁷ Calakachi'xcuhui'ca Xapuxcu' tí Xapuxcu' pō'ktu quilhtamacuj. Xla' jā maktin catispūtlī ē jāla laktzī'ncan. Xmān xla' Dios. Calaktaquilhpūta ē calakachi'xcuhui'ca pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

¹⁸ Timoteo, huā'mā' limāpa'ksin icmacamaxqui'yān. Iclacapāstacmā'lh tú huancani't mimpālacata a'cxni' Dios māsu'yulh tú mintascujūt nahuan. Nā hui'x calacapāstacti tzamā' tachiuhuín ē chuntza' naka'lhī'ya' litli'hui'qui ē tzej nalimāsu'yu ixtachihuín Dios. ¹⁹ Jā tipātza'nkāya' tú a'ka'í'ni'ta'. Jā catlahua' tú hui'x ca'tziya' tú jā tze. Ā'makapitzin tatlahuani't tú jā tze masqui ixtamakca'tzī jā tze tú ixtatlahuamā'nal. Chuntza' talitaxtutāyalh na ixtej Dios. ²⁰ Chā'tu' xlaca'n cāhuanicān Himeneo ē Alejandro.

Iccāmacamāstā'lh xlac'a'n na ixmacan skāhui'ni' ē xla' nacāmakapātīnīn ē chuntza' jātza' catita'a'ksa'nli Dios.

2

Chī nata'orarli

¹ Icuaniyān huā'mā'. Cacāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't chī xilakaliyān natasqui'ni' Dios tū tamaclacasqui'n ē natasqui'ni' ixpālacataca'n ā'makapitzīn tachi'xcuhui't. Nā natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixlipō'ktu tū cāmaxqui'ni't. ² Cacāmāsu'yuni' chī natasqui'ni' Dios nacāmaktāya rey ē ā'makapitzīn scujni'n ē ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' ca'cs natahui'layāuj ē natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios ē jā natlahuayāuj tū jā tū limacuan.

³ Tī lakaliyān nasqui'ni' Dios chuntza', xla' tlahuamā'lh tū tze ē tū nalipāxuhua Dios Makapūtāxtūnu'. ⁴ Dios lacasqui'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't cata'a'kapūtāxtulh ē ixlipō'ktuca'n catalakapasli tū ixlicāna'. ⁵ Xmān chā'tin Dios hui'lh. Xmān chā'tin tī cāmāko'xamixi Dios ē tachi'xcuhui't ē ū'tza' tī huanican Jesucristo. Xla' Dios ē nā xla' chī'xcu' ixuani't. ⁶ Xla' ixlimān tamacamāstā'lh nani. Chuntza' lixokokō'lh ixlipō'ktu tū tachi'xcuhui't ixtamaklaclē'n Dios ē cāmakapūtāxtūlh. A'cxni' Dios lacasqui'nli a'cxni' a'kspulalh. ⁷ Quilacsacli chī ixa'kchihuina' ē quilihui'lilh chī apōstol na'iccāmāsu'yuni' tū ixlicāna' tī jā israelitis. Nā iccāmāsu'yuni' chī nali'a'kapūtāxtucan. Ixlicāna' tū icuaniyān. Jā ica'kskāhui'yān.

⁸ Iclacasqui'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't calhāxcuhuāl'h nac cā'quilhtamacuj natatlahua ixoracionca'n. A'cxni' tamakyāhua ixmacanca'n nata'orarli'ni' Dios, cuenta catatlahualh tze ixlistacna'ca'n, ē jā natasitzi'tāya ē jā natapuhuan tū jā tze ixpālacata ā'chā'tin. ⁹ Ixlacasqui'nca tzu'ma'jan ē puscan natalhakā' ixl'u'xu'ca'n tū mini'ni' ē jā catilimāxana'lh. Jā ixlacasqui'nca natahui'li lhūhua' cintaj o xa'nat na ixya'jca'n; xmān tzej natako'nkxun. Jā ka'tla' natalimakca'tzi ixtapixnu'ca'n oro nūn perla. E jā ka'tla' natalimakca'tzi ixl'u'xu'ca'n tū xatapala xla'. ¹⁰ Ixlacasqui'nca natatlahua tū tze. Ū'tza' mini'ni' ē chuntza' natalitasu'yu ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios. ¹¹ A'ntza' jā takēstokcan natalakachi'xcuhui' Dios, puscan ca'cs catatahui'lh natasca'ta ē natakexmata. ¹² Quit jā icmakxteka chā'tin puscāt camāsu'yulh nūn cacāmāpa'ksilh chī'xcuhui'n. Xla' ca'cs catahui'lalh ¹³ ixpālacata pūla Dios cāxtlahualh Adán ē ā'listān tlahualh Eva. ¹⁴ Jā a'kskāhui'ca Adán; skāhui'ni' ā'kskāhui'lh puscāt. Chuntza' litzuculh tū jā tze. ¹⁵ Ixtascujūt puscāt, ū'tza' cāmāsu'yuni' ixlacstīn. Palh na'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios ē ka'lhī tapāxqui'n ē palh tze ixtalacapāstacni' ē jā natlahua tū jā mini'ni' ē palh tzej latlā'huan, namakapūtāxtūcan.

3

Chī natalītaxtu maktaka'lhna'nī'n

¹ Ixlicāna' huā'mā' tachihuīn: Palh chā'tin lītāxtucu'tun ixmaktaka'lhna'ca'n tī ta'a'ka'i', huā'mā' chī'xcu' lacasqui'n tascujūt tū tze. ² Ixlacasqui'nca tī maktaka'lhna'n jā maktin catlahualh tū tze nali'a'ksa'nca. Xmān chā'tin ixpuscāt caka'lhlih. Lilacatejtin catahui'lalh. Xla' nalihui'li jā natlahua tū jā tze. Tzeya chī'xcu' cahuanli xla' ē tze cahuanli ixtalacapāstacni'. Tzej cacāmānūlh ā'makapitzīn na ixchic. Tzej camāsu'yulh. ³ Jā cako'tli. Jā cacātucslī ā'makapitzīn. Pō'ktu quilhtamacuj cacāpāxqui'lh. Jā palaj casitzi'lh. Jā calipāhuanli ixtumīn. ⁴ Tzej camāpa'ksini'lh na ixchic. Ixcamana' catakexmatni'lh ē catalakachi'xcuhui'lh. ⁵ Palh chī'xcu' jāla māpa'ksini'n na ixchic, ⁶ chī nacālīmaktaka'lha tī ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios? ⁷ Jāla catihui'līca namaktaka'lhna'n tī ā'cus a'ka'i'lh. Ka'tla' nalimakca'tzi ē chuntza' na'a'kspula xla' chī a'kspulani't skāhui'ni'. ⁸ Ixlacasqui'nca maktaka'lhna' tzeya chī'xcu' cahuanli ē hasta tī jā ta'a'ka'i' natalakachi'xcuhui'. Chuntza' jā tū catilī'a'ksa'nca ē jā catilajalh skāhui'ni'.

Chī nala diácono

⁸ Diácono, ū'tza' tī namaktāyana'n nac templo. Nā ixlacasqui'nca diácono lacatejtin catahui'lh. Diácono jā catlahualh a'ktu' ixlacan ē jā caka'chilh. Jā capuhuanli naka'lhī

tumín tū jā ixlá'. ⁹ Tze cahuanli ixtalacapāstacni' ē tzej cakexmatli ixlipō'ktu tū Dios quincāmāsu'yuni'n na'a'ka'ī'yāuj. ¹⁰ Ixlacasqui'nca pūla naca'tzican chī latlā'huan. Palh jā tū tū nalí'a'ksa'nca catūhuālh, a'cxni' tze natahui'la ixlidiácono. ¹¹ Puscan, nā ixlacasqui'nca lacatejtin catalatā'kchokolh. Jā cata'a'ksa'nli ā'chā'tin. Jā cataka'chilh. Pō'ktu quilhtamacuj catamākentaxtūlh ixtascujūtca'n. ¹² Chi'xcu' tī diácono caka'lhilh xmān chā'tin ixpucāt. Tzej camāpa'ksīni'lh na ixchic ē catakexmatni'lh ixlacstin. ¹³ Tī tzej mākentaxtū ixlidiácono, ū'tza' ixlipō'ktuca'n talakachi'xcuhui'. Xla' jā catijicua'nli nahuan tapa'ksīni' Jesucristo.

Tū a'ka'ī'yāuj

¹⁴ Chuntza' iclitzo'knuni'mā'n masqui icpuhuan palaj na'ica'nācha'. ¹⁵ Masqui na'ictamakapali, chuhua'j ca'tziya' chī ixlacasqui'nca nalitahuī'layāuj quilipō'ktuca'n tī a'ka'ī'ni'yāuj ixtachihuīn Dios. Quina'n hua'chi ixtemplo Dios tī pō'ktu quilhtamacuj huī'lh. Quina'n litāyayāuj tū ixlīcāna' ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Ca'tziyāuj tū a'ka'ī'yāuj, ū'tza' jāla ca'tzikō'can. Ū'tza' huā'mā' tū a'ka'ī'yāuj;

Dios litaxtulh chā'tin chi'xcu' tī huanican Jesús.

Espíritu Santo tzej līmāsu'yulh tze xla'.

Ángeles talaktzi'lh.

Lí'a'kchihuīna'nca calhāxcuhuālh makatna' nac cā'lacchicni'.

Tī xalani'n cā'quilhtamacuj ta'a'ka'ī'lh.

Lē'nca nac a'kapūn.

4

Tī natataxtutāya na ixtej Dios

¹ Espíritu Santo tzej huan namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ā'makapitzin natamakxteka tū ta'a'ka'ī'lh. Natastālani' tī ta'a'kskähui'ni'n ē natakexmata tū tamāsu'yumā'nalh i'scujnu'ni'n skähui'ni'. ² Chi'xcuhui'n tī tamāsu'yu chuntza' tatlaha a'ktu' ixlacanca'n ē jā tahuān tū ixlīcāna'. Jātza' tamakca'tzi' palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. Xlaca'n hua'chi tanīhua'nani't tū talimakca'tzini'n. ³ Xlaca'n tamāsu'yu jā tze palh natata-makaxtoca ē jā tze palh natahua' xtum lihua'. Dios quincāmaxqui'n kempālhūhua' lihua' tū nahua'yāuj. Xmān pūla namāstā'yāuj tapāxcatca'tzin quina'n tī a'ka'ī'ni'yāuj ixtachihuīn Dios. ⁴ Ixlipō'ktu tū Dios tlhualh, ū'tza' tze ē quina'n jāla catihuanui palh jā tze. Namaktini'nāuj ē namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzin Dios. ⁵ Chuntza' tze ixpālacata ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān pō'ktu tze a'cxni' maxqui'yāuj tapāxcatca'tzin Dios.

Chī nala tī natā'scuja Jesucristo

⁶ Palh chuntza' nacāmāsu'yuni'ya' tā'timīn tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios, nalitaxtuya' xatze i'scujni' Jesucristo. Ā'chulā' na'a'ka'ī'ya' ixpālacata tū māsuyupā't ē tū stālani'pā't. ⁷ Jā cuenta catlaha' cuentos tū xmān xala' nac cā'quilhtamacuj tū jā tū ixtapalh. Cuenta catlaha' tū Dios lacasqui'n. ⁸ A'cxni' natlahuaya' ejercicio, ū'tza' namaktāya mimacni'. Ā'chulā' xatze natlahuaya' ixtalacasqui'nin Dios. Ū'tza' maktāya milistacna'ca'n tzamā' nac cā'quilhtamacuj ē nā maktāya milatamatca'n tū jā catilaksputili. ⁹ Ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn ē ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n nata'a'ka'ī'. ¹⁰ Quina'n a'ka'ī'ni'yāuj Dios tī pō'ktu huī'lh ē ū'tza' palha' liscujāuj ē cālipātini'nāuj tī quincātalakapalayān. Xla' ū'tza' ixMakapūtaxtūnu'ca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't masqui tze nacāmakapūtaxtūcan xmān tī ta'a'ka'ī'.

¹¹ Chuntza' namāpa'ksīya' ē namāsu'yu'ya' tū icmacamaxqui'yān. ¹² Jā catitamakx-tekti nalīlakmaka'nca'na' milika'hua'cha. Tzej calatā'kchoko ē chuntza' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' natamaksa'txtuyān. Cahua'nti xmān tū tze ē catlaha' xmān tū tze. Cacāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Tzej ca'a'ka'ī' ē tze calalh mintalacapāstacni'. ¹³ Lihuan jāna'j ica'nācha' natanūni'ya' nalikelhtaha'kaya' ixtachihuīn Dios jā takēs-tokcan. Calí'a'kchihuīna' ixtachihuīn Dios ē camā'su'yu'. ¹⁴ Jā tipātza'nkāya' tzamā'

talakalhu'mān tū maxqui'cani'ta' a'cxni' tā'cpūhui'līn ixmacanca'n maktaka'lhna'nīn a'cxni' huanica'tu' mintascujūt nahuan.

¹⁵ Pō'ktu quilhtamacuj cuenta catlahua' huā'mā' tū ictzo'knuni'nī'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj catanūni' mākentaxtūkō'ya'. Chuntza' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't tze natalaktzī'n lakaliyān ā'chulā' tzej tlahuapā't ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁶ Cuenta catlahua' tū tlahua'ya' ē tū māsu'yu'ya'. Chuntza' na'a'kapūtaxtuya' ē nā nata'a'kapūtaxtu' tī takexmatni'yān.

5

Chī natalilatā'kchoko tī ta'a'ka'ī'

¹ Jā tilacaquilhniya' chā'tin kōlu'. Xmān camaxqui' talacapāstacni' hua'chi xla' mintāta'. Tī ka'hua'chacus camaxqui' talacapāstacni' hua'chi mintā'tin. ² Chuntza' chā'tin puscāt tī lē'n quilhtamacuj camaxqui' talacapāstacni' hua'chi mintzī', ē tī tzu'ma'jātcus hua'chi mintā'tin, ē jā ticātlahuani'ya' tū jā tze xla'ca'n.

³ Nalākachi'xcuui'ya' tī nīmaka'ncani'ttza' tī jā ka'lhī tī namaktaka'lhā. ⁴ Palh ka'lhīcus ixka'hua'cha o ixtā'nat, ixlacasqui'nca xla'ca'n natamaktaka'lhā tī nīmaka'ncani'ttza'. Chuntza' natalisca'ta ixtascujūtca'n ixpālacata ixtalapasni'ca'n. Chuntza' litasu'yu takexmatni' ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacālixoko tī tamakastacli. Ū'tza' nalīpāxuhua Dios. ⁵ Tī nīmaka'ncani'ttza' ē ixlīmān huī'lh ē tī jā ka'lhī tī namaktaka'lhā, xla' ka'lhīmā'lh tū Dios namaxqui'. Cā'tzi'sni' ē cā'cuhiūni' jā namakxteka na'orarlīni' Dios na ixchic ē nā jā takēstokcan. ⁶ Tī nīmaka'ncani'ttza' ē xmān paxialhna'n ē tlahua tū ū'tza' lacasqui'n, huā'mā' hua'chi xanīn na ixlacatin Dios, masqui lakahuancus. ⁷ Pō'ktu tzamā' nā nacāmāsu'yuni'ya'. Chuntza' tī ixcānīmaka'ncani'ttza' jā catatlahualh tū nacālī'a'ksa'ncan. ⁸ Ixlacasqui'nca nacāmaktaka'lhā ixtalapasni'n ē ā'chulā' ixlacasqui'nca nacāmaktaka'lhā tī tahui'lāna'lh na ixchic. Palh jā nacāmaktaka'lhā, ū'tza' kelhtat'ka tū a'ka'ī'nī't. Ā'chulā' tze ā'chā'tin tī jā a'ka'ī'.

⁹ Xmān catzo'kti nac lista tī nīmaka'ncani'ttza' palh ka'lhītza' tu'tumpu'xam cā'ta ē xmān chā'tin ixkōlu' ixka'lhīnī't. ¹⁰ Nā ixlacasqui'nca nalakapascan palh tzeza puscāt xla' ixpālacata tlahuani't tū tze. Palh tzej cāmakastacli ixcamana' ē palh ixcāmāhui' na ixchic tī tatapa'ksini' Jesús, tze natzo'kcan ixtacuhuīni'. Palh mākentaxtūlh catūxcuui'lh tascujūt masqui tū macstī'nal' ē palh ixcāmaktāya tī tapātīni'n, tze natzo'kcan. Palh tī nīmaka'ncani'ttza' pō'ktu quilhtamacuj putza chī natlahua tū tze, catzo'kuī'lica.

¹¹ Tī ixcānīmaka'ncani't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta, jā caticātzo'kca. Ā'listān nacātłaja ixtalacapāstacni'ca'n. Natataxtutāya na ixtej Dios ē chuntza' natalitamakaxtokcu'tumpala. ¹² Chuntza' nacāmakapātīnīncan ixpālacata jā tamākentaxtū chī tatzucullh. ¹³ Tī ixcānīmaka'ncani't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta natasca'ta natalatā'kchoko a'katunu' chic ē natalhquititni'n. Ā'chulā' natala ē nata'a'ksa'nānīni'n ē natatanū a'ntza' jā jā ixcuentaca'n. Nā natahuan tū jā minī'ni'. ¹⁴ Ū'tza' iclihuaniyān catamakaxtokpāl' tī ixcānīmaka'ncani't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta. Cataka'lhīpāl' ixcamana'ca'n ē catamaktaka'lhli na ixchicca'n. Chuntza' tī ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n jā taca'tzī tū nacātālī'a'ksa'nān. ¹⁵ Ā'makapitzīn tī ixcānīmaka'ncani't tataxtutāyalhtza' na ixtej Dios ē tastālani'lh skāhui'ni'.

¹⁶ Palh chā'tin a'ka'ī' ē palh huī'lh ixtalapasni' tī nīmaka'ncani'ttza', camaktāyallh. Chuntza' tī tatakēstoka nac templo xmān nacāmaktāya tī ixcānīmaka'ncani't ē tī jā taka'lhī nūn chā'tin tī nacāmaktaka'lhā.

¹⁷ Cacālākachi'xcuui'ca tī taka'lhī līmāpa'ksīn nac templo ē tzej tamāpa'ksini'n. Ā'chulā' cacālākachi'xcuui'ca xla'ca'n ē jā ā'chā'tin. Ā'chulā' cacālākachi'xcuui'ca xla'ca'n tī ta'a'kchiuīna'n ē tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁸ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: "Jā catimākelhnu' ixbozal huācax a'cxni' lacchi'ntamā'lh trigo tū tlahuacan harina. Namakxteka' nahua'." Nā chuntza' tatzō'kni': "Tasācua' natłaja ixquilhtamacuj."

¹⁹ Xmān chā'tin jāla cati'a'ksa'nīni'lh tī māpa'ksīni'n nac templo. Ixlacasqui'nca chā'tu' o chātu'tun tī taca'tzī ixcuenta ē tī natahuan. ²⁰ Palh catixcuui'lh xla'ca'n jā makxteku'tun tū jā tze, calacaquilhni'ca na ixlacatin'ca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Chuntza'

ā'makapitzin natajicua'n. ²¹ Icmācuentalini'yān na ixlacatinca'n Dios ē Jesucristo ē na ixlacatinca'n ángeles tī Dios cālacsacni't. Icmācuentalini'yān namākentaxtūya' huā'mā' tū ictzo'kni't. Jā timakxteka xtum natlahua chā'tin masqui minamigo. Ixlipō'ktuca'n lacxtim catakexmatni'llh. ²² Jā palaj na'a'cpūhui'liya' mimacan ā'chā'tin tī nalacsaca nata'scuja Dios. Pūla nalacapāstaca' palh tzej namākentaxtū ixtascujūt ixpālacata hui'x nalipina' cuenta. Hui'x calihui'li' natlahua'ya' xmān tū tze.

²³ Chuhua'j jātza' xmān xcān catihua'. Macsti'na'j vino ixla' uva nahua'ya' ixpālacata mimpān ē ixpālacata maklhūhua' ta'jatla'ya'.

²⁴ Calacapāstacti chī ixcuentaca'n makapitzin tachi'xcuhui't tzej cāca'tzini'can masqui jā tī cālī'a'ksa'n. Ixcuentaca'n ā'makapitzin jā tī taca'tzi hasta a'cxni' naputzāna'nikō'can.

²⁵ Nā chuntza' tatasu'yu ixlitzeca'n tachi'xcuhui't. Masqui jā palaj talītasu'yu ixlitzeca'n, jāla tamātze'ka pō'ktu quilhtamacuj.

6

¹ Ixlipō'ktuca'n xatastā'maka tasācua' catalakachi'xcuhui'lh ixtēcu'ca'n ixpālacata jā tī chā'tin nalīchihuina'n tū jā tze ixtacuhui' Dios ē tū māsu'yuyāuj. ² Xatastā'maka tasācua' jā catilakmaka'lh ixtēcu' tī a'ka'tī. Ixchā'tu'ca'n tataxtulh litā'timin. Ū'tza' ā'chulā' tzej nalīscuja tasācua'. Chuntza' cāmaktāyamā'llh tī Dios cāpāxqui' ē ta'a'ka'tī ixtachihuīn. Ū'tza' huā'mā' namāsu'yu'ya' ē tli'hui'qui nahua'na'.

Tū nalīko'xamixa

³ Palh chā'tin xtum namāsu'yu ē jā chuntza' chī māsu'yulh Māpa'ksini' Jesucristo, ē palh jā māsu'yu ixlacasqui'nca stālani'can Dios, ⁴ huā'mā' chi'xcu' ka'tla' makca'tzi ē jā tū ca'tzi. Xmān litlajacu'tun ū'tza' ixtachihuīn ē cālīta'lāhuani. Chuntza' tzucucan lāliquichlaktzi'ncan ē lālisitzi'ni'can. Tzucucan lālakapalacan ē puhuanac lacxtim jā tze ā'makapitzin. ⁵ Talālītā'chihuīna'n ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jātza' talakapasa tū ixlicāna'. Xlaca'n tapuhuan ā'chulā' ricuj natalīhuan palh natastālani' Dios. Cacātapānu'ni' xlaca'n. ⁶ Tī stālani' Dios ē lipāxuhua, ū'tza' ricujtza' lihuani't. ⁷ A'cxni' lacatuncuhui'uj, jā tū limiuj nac cā'quilhtamacuj ē jā tū catilē'uj a'cxni' naniyāuj. ⁸ Palh cāka'lhīyāuj quilīhua'ca'n ē quīlu'xu'ca'n, ē ū'tza' nalipāxuhuyāuj. ⁹ Tī putza chī ricuj nalīhuan, xla' nalilaktzi'ncan ē jāla catitlajalh. Lhūhua' catūhuālh tū cālacasqui'n hua'chi ixa'ksu'j nahuan tū nachī'pa ē jā cati'a'kapūtaxtulh. Ā'chulā' natlahua tū xmān ixtalacasqui'nin hasta pāxcat nalilakō' ē nasputa. ¹⁰ Ixlitzucuni' ixlipō'ktu tū jā tze, ū'tza' ka'lhīcu'tuncan tumīn. Ā'makapitzin ā'chulā' talacasqui'nli ixtumīnca'n ē tataxtutāyhal na ixtej Dios. Chuntza' talipātini'llh.

Calītāya' tū a'ka'tī'ya'

¹¹ Hui'x tā'tapa'ksiya' Dios. Ū'tza' calitapanū'ni' ixlipō'ktu huā'mā' tū jā tze. Calihui'li' chī tzē nalīmāsu'yuya'. Castālani' Dios. Caputza chī ā'chulā' nalī'a'ka'tī'ya' ē napāxqui'ni'na'. Catāyani' tū na'a'kspulayān. Calakalhu'manini'nti. ¹² Catanū'ni' lipalha' ē calītāya' tū a'ka'tī'yāuj. Camaktini' xasāsti' milatamat tū jā catilakspu'tli. Dios lacsacni' ē hui'x hua'nī'ta' na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't a'ka'tī'ni'ta' ixtachihuīn Dios. ¹³ Na ixlacatin Dios tī cāhui'līlh ixlipō'ktu tū a'nan, icmāpa'ksiyān. Ē na ixlacatin Jesucristo tī māsu'yulh tū ixlicāna' na ixlacatin Poncio Pilato, icmāpa'ksiyān. ¹⁴ Icmāpa'ksiyān cakexpa'tni' tzej tū icmāsu'yuni'yān hasta a'cxni' namimpala quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Jā camakxtekti nalapalican nūn macsti'na'j tū iclīmāpa'ksini'ta'n. Jā tū catlahua' tū tzē nali'a'ksa'nca'na'. ¹⁵ A'cxni' Dios nahuan, a'cxni' namimpala Jesucristo. Xasicua'lanālani't Dios. Xla' māpa'ksini'n. Xla' Xapuxcu' Rey tī cāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' ē xla' cāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n tī tamāpa'ksini'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Xmān Dios jā catispu'tli. Palha' xkaka jā hui'lacha' ē jā tī chā'tin tzē catilaktalacatzuna'jilh. Jā tī laktzi'ni't ixpālacata jāla laktzi'ncan. Ixlipō'ktuca'n catalakachi'xcuhui'llh. Cacāmāpa'ksikō'llh pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

¹⁷ Tī lacricujnu' nac tzamā' cā'quilhtamacuj nacāmāpa'ksiya' jā ka'tla' catamakca'tzilh ē jā catalipāhuanli ixtumīnca'n tū nasputa. Catalipāhuanli Dios tī quincāmaxqui'yān

ixlipō'ktu tū maclacasqui'nāuj nalipāxuhuayāuj. ¹⁸ Nacāmāpa'ksīya' lacricujnu' catatlahualh tū tze. Tī natatlahua lhūhua' tū xatze ē nacālakalhu'man ā'makapitzin, ū'tza' rico nalihuan masqui jā taka'lhī ixtuminca'n. Cacāmaxqui'lh ā'makapitzin tū taka'lhī ē jā catatampi'lhīni'lh. ¹⁹ Chuntza' nataka'lhī ixlīricujca'n nac cā'quilhtamacuj tū namin ē nataka'lhī xasāsti' ixlamatca'n tū jā catilakspu'tli.

Pablo ā'xmān limacamaxqui'lh Timoteo

²⁰ Timoteo, tzej cuenta catlahua' tū macamaxqui'ca'nī'ta'. Jā tikexpa'tni'ya' tī xmān chihuīna'n ē jā tū huan. Jā cuenta titlahua'ya' chī talālītā'chihuīna'n tī tapuhuan ā'chulā' taca'tzī. ²¹ Ā'makapitzin chuntza' tatlahualh ē ū'tza' talītaxtutāyalh na ixtej Dios. Dios casicua'lanātlahuani'. Amén.

2 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Quimacamilh na'iclimāsu'yu chī natalika'lhī ixlamatca'n tū jā catilakspuṭli ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksī Jesús, chuntza' chī huanli Dios. ² Timoteo, ictzo'knuni'yān hui'x tī hua'chi quinka'hua'cha ē icpāxqui'yān. Casicua'lanātlahuan Dios tī xaTāta' ē Jesucristo tī Māpa'ksini'. Tzej calatapā'tit.

Lichihuina'nca ixpālacata Cristo

³ Icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios tī ictā'scuja hua'chi chī ixtatā'scuja quinapapana' ē icmakca'tzī tze quintalacapāstacni'. Lakaliyān a'cxni' icorarlini' Dios, iclacapāstacān ē icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacata. ⁴ A'cxni' iclacapāstaca chī calhua'nti a'cxni' icmāxteknī', iclaktzi'ncu'tumpalayān ē na'icpāxuhua. ⁵ Iclacapāstaca chī tzej a'ka'i'ya'. Chuntza' chu kēxtim ta'a'ka'i'nī't mināna' Loida ē mintzi' Eunice. Quit icca'tzī nā hui'x tzej a'ka'i'ya'.

⁶ Ū'tza' iclihuanipalayān jā tipātza'nkāya' mintascujūt tū icmāxqui'nī'ta'n a'cxni' ica'cpūhui'lin quimacan. ⁷ Espīritu Santo tū Dios quincāmāxqui'nī'ta'n, ū'tza' quincāmāktāyayān ē jā catijicua'nui. Quincāmāxqui'yān tahuixcān ē tapāxqui'n. Xla' quincāmāsu'yuni'yān chī tze natā'lātlahuayāuj quintalacpūhuātca'n tū jā tze ē chuntza' naka'lhīyāuj tze quintalacapāstacni'ca'n. ⁸ Jā tilimāxana'na' nalichihuina'na' ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesús ē jā quintilimāxana'na' quit chī quinchī'cani't ixpālacata Jesús. Chuntza' chī Dios namātli'hui'clhān, naquintā'lipātini'na' quit ixpālacata xatze tachihuīn. ⁹ Dios quincāmākapūtaxtūn ē quincālacsacni' ē quincālacsacxtun quina'n ixla' Dios nahuanāuj. Masqui ixpūhuanāuj palh tze tū tlahuani'tauj, jā ū'tza' Dios quincālilacsacni'. Xla' quincālacsacni' chuntza' chī ixtalacasqui'nin ē quincālakalhu'mani'. A'cxni' jāna'j ixa'nān cā'quiltamacuj, a'cxni' Dios quincālakalhu'mani' ixpālacata Jesús. ¹⁰ Chuhua'j Dios quincāmāsu'yuni'n ixtalalaku'mān ē ū'tza' limacamiltza' quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. Xla' skāhui'kō'lh ixlitli'hui'qui linin. Quincāmāsu'yuni'n chī nalika'lhīyāuj xasāsti' quilamatca'n tū jā catilakspuṭli chuntza' chī quincāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

¹¹ Dios quilacsacui'lilh quilī'apóstol ē quilī'a'kchihuina' ē quilimākelhtahua'kē'ni' na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā israelitas. ¹² Dios quilacsacui'lini't, ē ū'tza' iclipātīmā'lh tū quina'kspula. Masqui quit ictachi'nī't, jā iclimāxana'n chī ica'ka'i'ni' Dios ē iclipāhuan Dios. Quit ictamacamāstā'ni'lh Dios ē icca'tzī xla' namaktaka'lhā tū icmacamāxqui'lh hasta a'cxni' naputzāna'nikō'.

¹³ Tzamā' tū quit icmāsu'yuni'yān, tzej nastālani'ya'. Jā nataxtutāya'ya' tū a'ka'i'nī'ta'. Napāxqui'ni'na' chī Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān. ¹⁴ Tū macamāxqui'ca'nī'ta', ū'tza' tzej nalimaktaka'lhā ixlitli'hui'qui Espīritu Santo tī quincātā'lahui'lan.

¹⁵ Hui'x ca'tziya' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac estado Asia quintamāxteklī ē chā'tu' xlaca'n cāhuanican Figelo ē Hermógenes. ¹⁶ Dios cacālakalhu'manli Onesiforo ē tī xalanī'n na ixchic. Maklhūhua' quilakmilh nac pūlāchi'n ē quimakapāxūilh. Masqui quit tachi'n xla' jā quilimāxana'lh. ¹⁷ Xmān chā'lh nac Roma ē xla' tzuculh quimputza hasta a'cxni' quimaclalh. ¹⁸ ¡Dios calakalhu'manli a'cxni' naputzāna'nikō'! Hui'x tzej ca'tziya' chī ixquincāmāktāyayān nac Efeso.

2

Xatze i'soldado Jesucristo

¹ Hui'x hua'chi quinka'hua'cha, tli'hui'qui cahua'nti chuntza' chī Jesucristo quincālakalhu'manān ē quina'n tā'tapa'ksiyāuj xla'. ² Quintachihuīn tū iccāhuanin na ixlacatinca'n lhūhua' tachi'xcuhui't ē tū hui'x kexpa'tti, pō'ktu huā'mā'

nacāmacamaxqui'ya' a'makapitzin chi'xcuhui'n ti lactze. Chuntza' xluca'n tzē nā natamāsu'yuni' a'makapitzin huampala.

³ Hua'chi xatze soldado jā lakca'tzan ixmacni', chuntza' hui'x ixlacasqui'nca natāyani'ya' tū na'a'kspulayān xpalacata Jesucristo. ⁴ Ti litanūni't ixlisoldado jā naka'lhī xtum ixnegocio tū namāmakchuyi ē nalisitzi' ixcomandante. ⁵ Ti natanū a'ktin nac tatu'jnu' jāla catitlajalh ixpremio palh jā nakexmatni' tū limāpa'ksicani't. ⁶ Ti hua'cu'tun tza'ktza', ixlacasqui'nca pūla tzej nascuja nac cā'tacuxtu. ⁷ Calacapāstacti tū icuaniyān ē Māpa'ksini' namaktāyayān ē chuntza' nakexpa'tkō'ya'.

⁸ Pō'ktu quilhtamacuj calacapāstacti Jesucristo ti lacastālancuana'nli ē ti i'xū'nātā'nat David chuntza' chi xatze tachihuūn tū icli'a'kchihuūna'n. ⁹ Icli'a'kchihuūna'n xatze tachihuūn ixta' Jesucristo, ē ū'tza' quilimapakātinimā'lh ē quilichi'cani't licā'n hua'chi chā'tin maknini'. Ixtachihuūn Dios jāla catimāmakchuyinica; pō'ktu quilhtamacuj na'a'kchihuūna'ncan. ¹⁰ Ū'tza' iclipāti ixlipō'ktu tū quina'kspula. Iccāpāxqui' ixlipō'ktuca'n ti Dios cālacsacli ē quit iclacasqui'n xluca'n catali'a'kapūtaxtulh xpalacata Jesús ē catatā'tahui'lh Jesús jā pō'ktu quilhtamacuj xkakan'a'n.

¹¹ Ixlicāna' huā'mā' tachihuūn:

Palh natā'niyāj Cristo, nā natā'tahui'layāj.

¹² Masqui pātini'nāj nac cā'quilhtamacuj natā'māpa'ksini'nāj nac a'kapūn.

Palh nahuanāj jā lakapasāj Cristo, xla' nahuan jā quincālakapasān.

¹³ Masqui quina'n jā mākentaxtūyāj tū huanūj, xla' mākentaxtū ixlipō'ktu tū quincāhuanin.

Xla' jāla a'kskāhu'i'nin.

Ti tzej scuja

¹⁴ Huā'mā' tū icuanin cacāmāpāstaqui tachi'xcuhui't ē na ixlacatin quinDiosca'n lila-catejtin cacāhua'ni' catamakxteklī talālihuani xpalacata tachihuūn. Ū'tza' xmān cāmāmakchuyi a'makapitzin ti takexmata. Jā tū limacuan. ¹⁵ Hui'x catanūni' tzej nataxtu mintascujūt na ixlacatin Dios hua'chi xatze tasācua' ti jā limāxana'n ixtascujūt. Tzej namāsu'yu'ya' tū ixlicāna' ixta' Dios. ¹⁶ Cacātapānu'ni' xluca'n ti xmān talīchihuūna'n tū jā ixlacasqui'nca. Ā'chulā' natamāmakchuyi ti tastālani' Dios. ¹⁷ Tū tamāsu'yu xluca'n hua'chi a'ktin tzi'tzi' tū jā catitzeyalh ē ā'chulā' namasa. Chā'tu' xluca'n cāhuanican Hime-neo ē Fileto. ¹⁸ Xluca'n tataxtutāyāl na ixtej Dios ē tamāmakchuyimā'nalh ā'makapitzin ti ta'a'ka'i'. Tahuan talacastālancuana'nlitza' nini'n ē jātza' ā'maktin catitalacastālancuana'mpāl. ¹⁹ Masqui chuntza' tamāsu'yu, Dios huanli nalacastālancuana'ncan ē ū'tza' jāla lakpalīcan. Chuntza' tatzo'kni': "Māpa'ksini' cālakapasa ti tatā'tapa'ksī xla'." Tatzo'kni' huampala: "Ixlipō'ktuca'n ti tahuan tatā'tapa'ksī Māpa'ksini' Jesús, ixlacasqui'nca natalakmaka'n tū jā tze."

²⁰ A'ktin nac ka'tla' chic jā xmān a'ktin pulātu a'nan. A'nan pulātu tū ixta' oro ē a'nan pulātu tū ixta' plata ē a'nan ti'ya't pulātu. Ā'makapitzin cāmāclacasqui'ncan xmān a'cxni' tlahuacan cā'tani' ē ti'ya't pulātu, xla' pō'ktu quilhtamacuj maclacasqui'ncan. ²¹ Ti tamakxteka tū jā tze, xluca'n hua'chi pulātu tū ā'chulā' xatzēhuani't ē maclacasqui'ncan xmān a'cxni' nacālākachi'xcuhui' ti tamin. Makapūtaxtūnu' xtum nacāhu'i'li xluca'n ē chuntza' natala ixta' Dios ē natatā'scujā. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj cāxni'j natatahu'i'la natalakachi'xcuhui' Māpa'ksini'.

²² Jā cala't hui'x hua'chi ka'hua'chan ti talacasqui'n tū jā tze. Nastālani'ya' tū tze. Ā'chulā' na'a'ka'i'ya' ē napāxqui'ni'na' hua'chi ā'makapitzin ti tze ixtalacapāstacni'ca'n ē ti tasqui'ni' Dios cacāmaktāyāl. Lipāxuhua nacātā'tahui'la'ya' xluca'n. ²³ Jā nacākelhtiya' ti xmān talālihuanicu'tun. Ti tatlahua chuntza' natatzucu talāliquilhni. ²⁴ Ti tā'scujmā'lh Māpa'ksini' jā camaktanūlh. Xla' cacālākalu'mankō'lh ē camāsu'yulh tzej ē lilacatzucu.

²⁵ Jā calisitzi'lh ti talālihuani. Lilacatzucu cacāmāsu'yuni'lh palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. Chuntza' palhāsā' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē Dios nacāmāca'tzinī tū ixlicāna'.

²⁶ A'cxni' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n, a'cxni' tzē nata'a'kapūtaxtu na ixa'ksu'j skāhu'ni' ti hua'chi ixcāchi'pani't ē chuntza' nacāmāpa'ksi.

3

Tū nala a'cxni' nasputkō' cā'quilhtamacuj

¹ Icuaniyān a'cxni' lacatzuna'jtza' mimā'lh lakuat tū namālaksputukō' tzamā' cā'quilhtamacuj, a'cxni' namin quilhtamacuj tū napūpātini'ncan. ² Tachi'xcuhui't jā catitalacapāstacli ā'chā'tin. Natatampi'lhini'n ē ka'tla' natamakca'tzī. Natalakmaka'n ā'makapitzin. Jā tze natalichihuina'n Dios ē jā natakexmatni' ixtāta'ca'n ē nūn ixtzī'ca'n. Jā natahuan tapāxcatca'tzin ē jā catitalacapāstacli Dios. ³ Xlaca'n jā catitalakalhu'manli ā'makapitzin. Jā tī chā'tin catitamātza'nkēna'ni'lh. Natalichihuina'n tū jā ixlicāna'. Jāla catitamakxtekli ixtalacpuhuātca'n ē palaj natatlahua catūxcuhuālh tū talacasqui'n. Jā catitalaktzī'ncu'tunli tū tze. ⁴ Nata'a'kskāhui'nin ē jā cuenta catitatlahualh tū tatlahuamā'nalh. Jā catitamakxtekli ā'chā'tin nacāmāxqui' talacapāstacni'. Xmān nataputzā ixtalacpuhuātca'n xlaca'n ē jā ixtalacasqui'nin Dios. ⁵ Nacālaktzī'ncan hua'chi ta'a'ka'ī' masqui jā catitaka'lhilh litli'huī'qui tū Dios māstā'.

⁶ Cācāpānu'ni' tzamā' tachi'xcuhui't. ⁶ Ā'makapitzin tzamā' tatanū nac chic ē ta'a'kskāhui' puscan tī jā cuenta tatlahua. Tzamā' puscan taka'lhī ixcuēta'ca'n ē jā tzej talacapāstacna'n. ⁷ Chu tlakaj tasca'tcu'tunkō'. Jāla catitasca'tli tū ixlicāna' ē chī natali'a'kapūtaxtu. ⁸ Hua'chi xantilhni' Janes ē Jambres tatā'lātlahualh Moisés, chuntza' tzamā' chī'xcuhui'n tatā'lātlahua tū ixlicāna'. Jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jā xlicāna' ta'a'ka'ī'. ⁹ Xlaca'n jātza' catitalhūhua'nli tī nacāstālani' ixpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't cuenta natatlahua jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' cā'a'kspulalh Janes ē Jambres.

Pablo macamaxqui'lh Timoteo tū ā'xmān

¹⁰ Hui'x quimaksca'tni'ta' tū namā'su'yu'ya' ē chī nalilatapaya'. Ca'tziya' tū ixui'lh quiltilahuat ē tū ica'ka'ī'. Hui'x la'ktzi' chī lilacatzucu icmāsu'yulh ē chī iccāpāxqui'kō' tachi'xcuhui't ē chī ictāyani'nī't tū quintlahuani'ca. ¹¹ Ca'tziya' chī quimātakāhui'cani't ē quimakapātinincani't. Hui'x ca'tziya' ixlipō'ktu tū quina'kspulalh nac cā'lacchicni' jā cāhuanican Antioquia ē Iconio ē Listra ē chī palha' icpātini'lh. Māpa'ksini' Dios quimakapūtaxtū'lh huā'mā'. ¹² Ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksicu'tun Jesucristo ē natastālani', xlaca'n nacāmakapātinincan. ¹³ Tī tatlahua tū jā tze ē ta'a'kskāhui'nincu'tun, ā'chulā' tatlahua. Ā'chulā' nata'a'kskāhui'nin ē xlaca'n nacā'a'kskāhui'can.

¹⁴ Hui'x cuenta natlahua'ya' tū quimaksca'tni'ta' ē tū ca'tziya' ixlicāna' ē ū'tza' nastālani'ya'. Ca'tziya' tī tamāsu'yuni'n. ¹⁵ Hasta miliska'ta' māsuyuni'ca'ni'ta' ixtachihuīn Dios. Ixtachihuīn Dios māsuyuni'yān chī nali'a'kapūtaxtuya' ixpālacata lipāhua'na' Jesucristo. ¹⁶ Dios cāmāsuyuni'lh tachi'xcuhui't ē chuntza' chī cāmāsuyuni'lh, chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn. Ixtachihuīn Dios tzē namāsuyū ē tzē nacālacaquilhni' tī jā tze. Nā ixtachihuīn Dios tzē nacāmāxqui' talacapāstacni' ē natasca'ta chī natatlahua tū xatze. ¹⁷ Chuntza' tī tā'scuja Dios cāxni'j natahui'la natlahua catūxcuhuālh tū tze.

4

¹ Icmācūentalini'yān na ixlacatin Dios ē na ixlacatin Māpa'ksini' Jesucristo tī namin hua'chi rey ē nacāputzāna'nikō' tī xalakahuancus ē tī xanintza'. Jesús namimpala ē naka'lhī ixlimāpa'ksin nac a'kapūn, ² ē ū'tza' iclimācūentalini'yān namāsuyū'ya' ixtachihuīn Dios pō'ktu quilhtamacuj, palh kexmatcu'tuncan o jā kexmatcu'tuncan. Nacāmāsuyuni'ya' tachi'xcuhui't ē nacālacaquilhniya' tī jā tze ē nacāmāxqui'ya' talacapāstacni' tī tze. Lilacatzucu namāsuyū'ya'. ³ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' tachi'xcuhui't jā catitalakatilh tū ixlicāna'. Natamākēstoka lhūhua' mākelhtahua'kē'ni'ni'n tī natamāsuyū xmān tū xlaca'n natakexmatcu'tun. Chuntza' natatlahua ixtalacasqui'ninca'n. ⁴ Natalilakaspī'ta tū ixlicāna' ē natastālani' tū xmān lichihuina'ncan. ⁵ Jā camakxtekti tū namāmākchuyiyān. Natāyani'ya' tū napātini'na'. Tzej namāsuyū'ya' ixtachihuīn Dios ē tzej namākentaxtūya' mintascujūt.

⁶ Quit, palaj naquimacamāstā'can. Talacatzuna'jīmā'lhntza' quilinīn. ⁷ Tzej iclimāktāyalh tū ica'ka'ī'. Hua'chi icmāspūtūlh tzamā' tatu'jnu'. Jā ictaxtūtāyalh na itxej Dios.

⁸ Chuhua'j hui'lacha' tzamā' quimpremio tū naquimaxqui' Māpa'ksini' tī tzeya juez. Xla' naquimaxqui' a'cxni' nacāputzāna'nikō'. Jā xmān quit na'icka'lhī quimpremio. Nā nataka'lhī ixlipō'ktuca'n xla'ca'n tī tapāxqui' Māpa'ksini' ē taka'lhimā'nalh hasta a'cxni' namimpala.

Pablo squi'ni'lh talakalhu'mān Timoteo

⁹ Calihui'li' palaj naquilakta'na'. ¹⁰ Demas quimakxtekli ixpālacata pāxqui' tū xala' nac cā'quilhtamacuj ē a'lh nac Tesalónica. Crescente a'lh nac Galacia ē Tito a'lh nac Dalmacia. ¹¹ Xmān Lucas quintā'lahui'lh. Naputzaya' Marcos ē nalīta'na'. Xla' tzē naquintā'scuja. ¹² Tíquico icmacā'lh nac Efeso. ¹³ A'cxni' nata'na', calī'ta' quincapote tū icmakxteknī'ta'ncha' na ixchic Carpo xala' nac Troas. Cacālī'ta' quilibros. Jā tipātza'nkāya' tzamā' quince'psnapna'.

¹⁴ Alejandro tī līscuja licā'n quintlahuani'nī't tū jā tze. Māpa'ksini' namakapātīnīn chī quintlahuani'nī't. ¹⁵ Hui'x cuenta catlahua' xla' ixpālacata tā'lātlahua tū māsū'yuyāuj.

¹⁶ A'cxni' pūla quiliminca na ixlatīnca'n scujnī'n, jā tī chā'tin quimaktāyalh; ixlipō'ktuca'n quintamaxtekli. ¡Dios jā catitlahuani'lh cuenta! ¹⁷ Māpa'ksini' quimaktāyalh ē quimāhuixcāni'lh. Chuntza' tzē na'iclimāsu'yu tzej chī nali'a'kapūtaxtucan ē tzē natakemata ixlipō'ktuca'n tī jā israelitas. Hua'chī quimakapūtaxtūlh na ixquilhni' león chī quimakapūtaxtūlh ixlimāpa'ksinca'n scujnī'n. ¹⁸ Māpa'ksini' naquimakapūtaxtū ixlipō'ktu tū jā tze ē naquilē'n jā māpa'ksini'n nac a'kapūn. ¡Calakachi'xcuhui'ca pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

Saludos ē ā'xmān tasicua'lanālīn

¹⁹ Iccāmacā'ni'yācha' saludos Prisca ē Aquila ē xalanī'n na ixchic Onesíforo. ²⁰ Erasto tahui'lh nac Corinto ē Trófimo icmakxtekli nac Mileto ixpālacata ixta'jatatla. ²¹ Nalihui'liya' naquilakta'na' a'cxni' jāna'j tzucu lonkni'. Tamacā'ni'yāchā'n saludos Eubulo ē Pudente ē Lino ē Claudia ē ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn tā'timin.

²² Māpa'ksini' Jesucristo cacātā'a'n ē Dios cacāsicua'lanātlahuan milipō'ktuca'n. Amén.

Tito

Pablo tzo'knuni'lh Tito

¹Quit Pablo ē quit ixtasācua' Dios ē quit ixapóstol Jesucristo. Quilihui'lica quili'apóstol na'iccāmāsu'yuni' ti Dios cālacsacli ē na'iccāmāca'tzini tū ixlicāna'. ²Ē ū'tza' nacāmaktāya natatahui'la chī Dios lacasqui'n. ³Ē ū'tza' cāmāca'tzini chī natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli. A'cxni' jāna'j tū ixa'nan huā'mā' cā'quilhtamacuj, Dios huanli tze naka'lhiyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Dios jā makstin a'kskāhui'nin. ⁴A'cxni' chilh quilhtamacuj tū Dios lihcānalh, a'cxni' quincāmāsu'yuni'n chī nalika'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Ū'tza' quimacamaxqui'lh ē na'iccāmāca'tzini ā'makapitzin chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios quiMakapūtaxtūnu'ca'n. ⁵Ictzo'knuni'yān hui'x, Tito. Hui'x hua'chi quinka'hua'cha ixpālacata quit icmā'a'ka'ī'nin. Cata-lakalhu'mān ē caticisua'lanātlahuan Dios xaTāta' ē Jesucristo quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

Ixtascujūt Tito nac Creta

⁶Icmakxteknī' nac Creta natlahuakō'ya' tū quit jāla ictlahuakō'lh ē nacāxtlahua'ya' tū sputacus. Nac a'katunu' cā'lacchicni' nacāputzaya' ixmaktaka'lhna'ni'nca'n ti ta'a'ka'ī', chuntza' chī icuanin. ⁷Chī'xcu' ti natanū limaktaka'lhna' jā tū catitlahualh tū nali'a'ksa'nca'n. Xmān chā'tin xpuscāt caka'lhilh. Ixcamana' cata'a'ka'ī'ni'lh ixtachihuin Dios ē tzej catalatā'kchokolh ē jā laxumpin catahuanli. ⁸Chā'tin maktaka'lhna' ū'tza' i'scujni' Dios ē xapuxcu' ti ta'a'ka'ī'. Jā tū limacuan palh a'nān tū nali'a'ksa'nca'n. Xapuxcu' jā ka'tla' camakca'tzilh ē jā palaj casitzi'lh. Jā caka'chilh ē jā cacātucslī ā'makapitzin. Jā calacapāstacli xmān chī nalitlaja tumin. ⁹Cacāmānūlh na ixchic ti ta'a'ka'ī'ni' Dios. Calakatilh tū xatze ē tzej calacapāstacna'nli. Ē tze ya chi'xcu' cahuanli ē catlahualh ixtalacasqui'nin Dios. Calihui'lilh jā natlahua tū jā tze. ¹⁰Calacapāstacli tū māsu'yuni'ca ē tū a'ka'ī'yāuj. Chuntza' tze nacāmāsu'yuni' tū ixlicāna' ti tata'lālihuani tū a'ka'ī'yāuj.

¹¹Lilhūhua' a'nān ti jā takexmatcu'tun tū iccāmāsu'yuni'lh. Na ixpu'nanca'n ti jā takexmatcu'tun lhūhua' a'nān israelitas ē jā lhūhua' ti jā israelitas. Xlaca'n tamāsu'yu tū jā ixlicāna' ē xmān talichihuina'n. ¹²Ixlacasqui'nca nacāquilhchi'pacan ixpālacata lhūhua' tamāmachuyinīn hasta ixlipō'ktuca'n chī a'katunu' nac chic. Tamāsu'yu tū jā tze ē xmān tumin tatlajacu'tun.

¹³Chā'tin xala' nac Creta ti hua'chi ixa'kchihuina'ca'n huanli: “Ti xalanī'n nac Creta pō'ktu quilhtamacuj ta'a'kskāhui'nin. Xlaca'n hua'chi animalhna'. Laktza' ixlihquititca'n ē laktza' tahuā'yan.” ¹⁴Ixlīcāna' chī huanli. Ū'tza' ixlacasqui'nca palha' nacāquilhni'ya' ti ta'a'ka'ī' xalanī'n nac Creta. Cacāhua'ni' jā nata'a'ka'ī' ti ta'a'kskāhui'nin, ē chuntza' natacāxtlahua ixtalacapāstacni'ca'n. ¹⁵Chuntza' tzej nata'a'ka'ī' tū ixlicāna' ē jā cuenta natatlahua tū xmān cāhuani israelitas. Jā cuenta natatlahua ixtamāsu'yunca'n xlaca'n ti tatalakaspi'ttāyani' tū ixlicāna'.

¹⁶Na ixlacatinca'n ti ta'a'ka'ī' ē tze ixtalacapāstacni'ca'n, pō'ktu tze masqui jā chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Na ixlacatinca'n ti jā ta'a'ka'ī', jā tū tze ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jāla taca'tzi' chī natalacsaca tū xatze. ¹⁷Xlaca'n tahuan ta'a'ka'ī'ni' Dios, ē talatla'huan chī xlaca'n ti jā ta'a'ka'ī'. Laxumpin xlaca'n ē jā takexmata. Jāla tatlahua tū tze.

2

Tamāsu'yun tū ixlicāna'

¹Hui'x, tzej cacāmāsu'yuni' tū ixlicāna' lacxtim chī māsu'yuni'ca'. ²Cacāhua'ni' lakkōlu'n lilacatejtin natalatā'kchoko ē tzej natalacapāstaca tū natatlahua. Lacatejtin natalatahui'la ē tzej nata'a'ka'ī'. Nacāpāxqui' tachi'xcuhui't ē natatāyani' chī nat-apātini'n. ³Nā cacāhua'ni' puscan ti lē'n quilhtamacuj tzej natalatā'kchoko. Jā catitalichi-huina'nli ā'chā'tin ē jā catitaka'chilh. Natamāsu'yu tū tze. ⁴Chuntza' puscan ti jāna'j

lē'n quillhtamacuj natamaksca'txtunu'n chī natapāxqui' ixkōlu'ca'n ē ixcamana'ca'n.
⁵Natamaksca'txtunu'n chī lacatejtin natalatahui'la. Tzeyā puscan natahuan. Tzej natat-
lahua ixtascujūta'ca'n na ixchicca'ca'n. Natalakalhu'man ā'makapitzin. Natalakachi'xcuhui'
ixkōlu'ca'n. Palh chuntza' natatlahua, jā tī chā'tin nalakapala ixtachihuīn Dios.

⁶Tzej nacāmālapāstaquiya' camana' natasca'ta chī jā catitatlahualh tū jā tze. ⁷Tzej
nalatā'kchokoya' ē chuntza' camana' natamaksca'txtuyān. Tzej camāsu'yu' tū ixlicāna'
ē jā nakelhkamāna'na'. ⁸A'cxni' māsu'yupā't, cuenta natlahua'ya' ē jā nahua'na'
catūhuālh tū jā minī'ni'. Chuntza' minquiclhaktzi'ca'n namāxana'n ē jāla catimacalhl
tū nacālī'a'ksa'nān.

⁹Hui'xina'n tī xatastā'maka tasācua' cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhui'tit mimpā-
tronca'n. Jā cacheltaxtoktīni'ntit. ¹⁰Jā catitaya'tit tū ixla' mimpatronca'n. Lilacatejtin
calata'kchokotit ē jā catlahua'tit tū jā tze. Chuntza' ā'makapitzin natalaktzi'n tze chī
māsu'yucan ixpālacata Dios tī quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

¹¹Līmāsu'yulh ixtalakalhu'mān Dios chī macamilh Jesucristo naquincāmakapūtaxtūyān
quīlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹²Huā'mā' Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chī namakx-
tekāuj ixlipō'ktu tū Dios jā lakatī. Tū talacasqui'n tī xalani'n nac cā'quillhtamacuj,
ū'tza' jā tze ē Dios jā lakatī. Ū'tza' namakxtekāuj. Nā Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān
chī lilacatejtin natahui'layāuj ē chī tzej nalacapāstacāuj ē chī namākentaxtūyāuj ix-
talacasqui'nīn Dios nac cā'quillhtamacuj. ¹³Chuntza' ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyāuj
lihuan ka'lhīmā'nauj quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. A'cxni' namin ixquillhtamacuj
Jesucristo, ka'tla' quillhtamacuj nahuan ē tzehuani't ē natasu'yu'ixkakanā' Dios. ¹⁴Huā'mā'
Jesucristo, ū'tza' tī ixa'cstu tamacamāstā'lh nanī ē chuntza' naquincālimakapūtaxtūyān.
Chuntza' xatze nahuanāuj na ixlacatīn Dios ē natapa'ksīni'yāuj Dios. Chuntza' naputzā-
yāuj chī nalimakapāxuiyāuj Dios.

¹⁵Pō'ktu huā'mā', Tito, nacāmāsu'yuni'ya' xalani'n nac Creta. Hui'x hua'chi xapuxcu',
ē ū'tza' nacālīmakāyā'ya' tī ta'a'ka'ī' ē nā nacāquilhni'ya' tī jā tamākentaxtū. Jā
namakxteka' nalakmaka'ncan mintachihuīn.

3

Ixtascujūta'ca'n tī ta'a'ka'ī'

¹Xlaca'n tī ta'a'ka'ī', cacāmālapāstaqui' chī ixlacasqui'nca natalakachi'xcuhui' go-
bierno ē ā'makapitzin tī tamāpa'ksini'n. Natakexmatni' ē natalihuī'li nacāmaktāya
a'cxni' tatlahuamā'nalh tū tze. ²Cacāhua'ni' jā nata'a'ksa'n ā'chā'tin. Jā natalālīsitzī'ni'.
Natalakalhu'man ē nacālakachi'xcuhui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't masqui jā ta'a'ka'ī'.

³Nalacapāstacāuj chī quina'n xapūla ixuani'tauj. Jā tzej ixlacapāstacna'nāuj ē lacx-
umpin ixuani'tauj. Ixquincāta'a'kskāhui'yān. Xmān ixtlahuacu'tunāuj tū quimac-
nica'n ī'squi'n. Ixtlahuatēlhayāuj tū jā tze ē ixlacca'tzalacanaūj. Jā ixcālā-
k-tzīncu'tunāuj ā'makapitzin ē nūn chā'tin ixquincātalaktzi'ncu'tunān. ⁴Dios māsu'yulh
chī cālakalhu'man ē cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't a'cxni' macamilh Jesucristo
naquincāmakapūtaxtūyān. ⁵Masqui ixtlahuayāuj tū tze, jā ū'tza' quincālimakapūtaxtūn
Dios. Xla' quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata quincāpāxqui'yān ē quincālakalhu'manān.
Espīritu Santo quincāmāxqui'yān xasāsti' talacapāstacni'. Chuntza' litasu'yu hua'chi
lakche'kē'lh quincālapāstacni'ca'n. Chuntza' hua'chi sāsti' tzucuni'tauj ē xasāsti'
quīlatamatca'n. ⁶Dios jā lakca'tzanli a'cxni' quincāmāxqui'n Espīritu Santo. Lhūhua'
quincāmāxqui'n ixpālacata tū tlahualh quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. ⁷Dios
quincālakalhu'manān ē quincāmāpānūni'n quincuentaca'n. Chuntza' tzē naquincā-
maxqui'yān tū quila' nahuan ē ū'tza' tū jā catīlakspūtlī.

⁸Ixlīcāna' tū icuaniyān. Iclacasqui'n lilacatejtin nacāhuani'ya' xlaca'n tī ta'a'ka'ī'ni't
Dios natalihuī'li nataatlahua tū tze. Tū icuaniyān xatze ē nacāmaktāya ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't. ⁹Cacātapānū'ni' tī xmān talālīkelhasqui'ni' tū jā tū ixtapalh ē tī quinapa-
pana'ca'n. Nā cacātapānū'ni' tī talālīsitzī'ni' ē talālīquilhni' tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksin
Moisés. Huā'mā' jā tū limacuaniyān. Jā tū ixtapalh.

¹⁰Maktin maktu' calacaquilhñiyān chā'tin chi'xcu' tī cāmāpāpitzī xluca'n tī ta'a'ka'i'ni' Dios. Palh jā cuenta tlahua chī lacaquilhñīca, catantlakaxtuca. ¹¹Ca'tzīya' ixlakta jā tzeya chi'xcu' xla'. Masqui ca'tzī laclē'n, ā'chulā' tlahua tū jā tze.

Tū xmān ixla' Tito

¹²A'cxni' na'icmacā'ni'yāchā'n Artemas o Tíquico, nalihui'lī'ya' naquilakta'na' nac Nicópolis. A'ntza' na'ictachoko a'cxni' lonknu'n. ¹³Cacāmaktāya' Zenas tī abogado ē Apolos ixpālacata nataka'lhī ixlipō'ktu tū tamaclacasqui'n natataya ixtejca'n. ¹⁴Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'ni' Dios catasca'tli chī natatlahua tū tze ē chī natamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'i' ē tī tamaclacasqui'n catūhuālh. Chuntza' jā xalhquitit catitahuanli.

Saludos ē tasicua'lanālīn ā'xmān

¹⁵Ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh huā'tzā' tamacā'ni'yān saludos. Nacāsaludarliya' ixlipō'ktuca'n quinamigosca'n tī quincāpāxquī'yān ixpālacata a'ka'i'ni'yāj Dios. Dios cacāsīcua'lanālīn milipō'ktuca'n. Amén.

Filemón

Pablo tzo'knuni'lh Filemón

¹ Quit Pablo tì ictachi'nì't ixpālacata Jesucristo. Nā hui'lh huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. Ictzo'knuni'mā'n hui'x, Filemón, tì quintā'scuja' ē icpāxqui'yān. ² Icmacā'nāuj saludos quit ē Timoteo. Iccāmacā'ni'yāuj saludos ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin tì ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo ē tatakēstoka na minchic. Nā iccāmacā'ni'yāuj saludos quintā'tinca'n Apia ē Arquito tì hua'chi quintā'soldadoca'n ixpālacata Jesucristo. ³ QuinTāta'ca'n Dios ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacātsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Chī ixpāxqui'nin ē ixa'ka'ī' Filemón

⁴ Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui' tapāxcatca'tzin Dios a'cxni' icorarli' mimpālacata. ⁵ Icmāxqui' tapāxcatca'tzin ixpālacata quimāca'tzinicatzā' tzej a'ka'ī'ni'ya' Māpa'ksini' Jesús ē pāxqui'ya' xla' ē nā cāpāxqui'ya' ā'makapitzin tì tatapa'ksini' Dios. ⁶ Hui'x cāhuani'nī'ta' ē cāmāsu'yuni'nī'ta' ā'makapitzin tū hui'x a'ka'ī'ya', ē ū'tza' iclīsqui'ni' Dios nacāmākexmatī xla'c'n ixlipō'ktu tū tze ē tū quilaca'n ixpālacata Cristo. ⁷ Tā'tin, iclipāx-uhua ē iclitako'xamāka'tli' ixpālacata mintapāxqui'n ē chī hui'x cāmāhuixcānīni'ta' xla'c'n tì ta'a'ka'ī'.

Pablo squi'nli talakalhu'mān ixpālacata Onésimo

⁸ Quit jā ictimāpa'ksin masqui tzē na'icmāpa'ksiyān natlahua'ya' tū ixlacasqui'nca, ixpālacata Cristo quilihui'lilh quili'apóstol. ⁹ Xatze na'icsqui'ni'yān ixpālacata mintapāxqui'n. Quit Pablo tì icsqui'ni'yān ē quit kōlu'tza'. Chuhua'j ictachi'nì't quit ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Icsqui'ni'yān ixpālacata Onésimo tì icmā'a'ka'ī'nilh lihuan ictachi'nì't quit. Chuntza' litaxtuyācha' hua'chi quinka'hua'cha.

¹¹ Masqui xapūla Onésimo jā tzej maktāyan, chuhua'j tzej quimaktāya ē nā tzej namak-tāyayān. ¹² Xla' icmāspi'tni'palayān ē hua'chi xa'icmacā'ni'n pitzuna'j quilistacna'. Hui'x camā'nu' na minchic. ¹³ Quit xa'icmakxteku'tun huā'tzā' ē ixquimaktāyalh. Ixtahui'lh hua'chi milaxkoko lihuan ictachi'nì't ixpālacata xatze tachihuīn. ¹⁴ Iclīhui'lilh jā tū na'ictlahua ixpālacata hui'x jā ixca'tziya' ē jā ixquimaxqui'nī'ta' talacasqui'nin. Jā xa'iclacasqui'n licuesa quintlahuani'ya' talakalhu'mān. ¹⁵ Onésimo tamakatīni'n hui'x masqui jā makās ē chuhua'j nataspi'ta ē natachoko pō'ktu quilhtamacuj. Palhāsā' chuntza' xalitze nalitaxtuyācha' ¹⁶ ixpālacata chuhua'j xla' jā xmān xatastā'maka mintasācua'. Nā xla' mintā'tin huani't tì pāxqui'cani't. Quit icpāxqui' ē ixlacasqui'nca hui'x ā'chulā' napāxqui'ya' ixpālacata xla' mintasācua' ē nā chuhua'j mintā'tin huani't ixpālacata a'ka'ī'ni'nī't Jesús.

¹⁷ Chuntza' palh hui'x puhua'na' lātā'scujmā'nāuj, camā'nu' na minchic Onésimo hua'chi quit ixquimā'nu'. ¹⁸ Palh tlahuani'nī'ta'n catūhuālh tū jā tze o palh mak-laclē'nān catūhuālh, naquimātā'jī'ya' quit. ¹⁹ Quit, Pablo, ictzo'kni'yān huā'mā': Na'icxokonuni'kō'yān, masqui tzē na'icmāpāstaqui'yān tū quilacīpini'ya'. Ū'tza' huā'mā': Quit icmā'a'ka'ī'nini'ta'n tū ixla' Jesús. ²⁰ Chuhua'j, tā'tin, caquintlahua'ni' huā'mā' talakalhu'mān ixpālacata quina'n a'ka'ī'ni'yāuj Māpa'ksini'. Naquimakapāxui'ya' chī namānū'ya' na minchic Onésimo ixpālacata Jesucristo.

²¹ Ictzo'knuni'mā'n ē tzej iclakapasān ē icca'tzī namākentaxtūya' tū icsqui'ni'mā'n ē ā'chulā' natlahua'ya'. ²² Nā icsqui'ni'yān naquincāxi'li'ya' jā na'ictahui'la. Icka'lhīmā'lh Dios nakexmata tū hui'xina'n squi'ni'pā'na'ntit a'cxni' orarliyā'tit. Chuntza' naquimakx-teka na'ica'nācha'.

Cāmacā'ni'ca saludos ē squi'ni'ca Dios cacātsicua'lanātlahuah

²³ Epafras tì quintā'tachi'n ixpālacata Jesucristo macā'ni'yān saludos. ²⁴ Nā tamacā'ni'yān saludos Marcos ē Aristarco ē Demas ē Lucas tì quintatā'scuja.

²⁵ QuiMāpa'ksini' Jesucristo cacātsicua'lanātlahuan. Amén.

Hebreos

Dios quincālakmacamini'ta'n i'Ska'ta'

¹ Lakmajtza' Dios pūlaclhūhua' cāmāca'tzīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n ē cāmāchihuīnīlh ixtachihuīn. Xlaca'n maklhūhua' tatā'chihuīna'nli tī lakmakānī'n. ² Chuhua'j tzamā' quilhtamacuj tū ā'xmān, Dios quincālakmacamini'ta'n i'Ska'ta'. Ū'tza' tī quincāmācā'tzīnīnī'ta'n tū Dios lacasqui'n naca'tzīyāuj. Dios lihui'līlh i'Ska'ta' ixtēcu' nahuan ixlipō'ktu tū a'nan. I'Ska'ta' Dios cāxui'līlh cā'quilhtamacuj ē tū a'nan nac a'kapūn. Cāxui'līlh chī ixtalacasqui'nīn Dios. ³ I'Ska'ta' Dios, xla' lacxtim chī Dios, lacxtim ixlīka'tla'. Xla' ū'tza' māpa'ksikō' tū a'nan nac cā'quilhtamacuj ē tū tahui'lāna'lh tālhmā'n nac a'kapūn, ixpālacata xla' ka'lhī litli'hui'qui. Ū'tza' cāxapakō'lh quincuentaca'n. Xla' tahui'lh na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn.

I'Ska'ta' Dios ka'lhī litli'hui'qui

⁴ I'Ska'ta' maxqui'ca ka'tla' litli'hui'qui. Xla' ā'chulā' ka'lhī litli'hui'qui ē jā ángeles. Dios maxqui'lh ixlītlahuat tū ā'chulā' xaka'tla'. Ángeles jā chuntza' cāmaxqui'ca ixlītlahuatca'n. ⁵ Dios jā maktin cāhuanini't nūn chā'tin tī ixángeles chī huanīlh i'Ska'ta': Hui'x quiSka'ta'.

Chuhua'j quit minTāta'.

Nā Dios jā maktin cāhuanini't nūn chā'tin tī ixángeles:

Quit minTāta' pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x quiSka'ta' pō'ktu quilhtamacuj.

⁶ A'cxni' nacamān nac cā'quilhtamacuj i'Ska'ta' tī ixlacsacni't Dios huanli:

Ū'tza' catalaktaquilhpūtalh ixlipō'ktuca'n ixángeles Dios.

⁷ Dios lichihuīna'nli ángeles ē huanli:

Ángeles ixlacsucjī'n Dios.

Ta'a'n jā Dios cāmācā'n.

Palaj ta'a'n hua'chī ū'ni' ē hua'chī makli'pit.

⁸ Nā Dios lichihuīna'nli i'Ska'ta', ē huanli:

Hui'x Dios ē hui'x namāpa'ksīni'na' pō'ktu quilhtamacuj.

Tze chī hui'x nalīmāpa'ksīni'na'.

⁹ Hui'x lakatīya' tū xatze.

Jā laktzi'ncu'tuna' tū jā tze.

Ū'tza' līlacsacni'ta'n minDios.

Dios cā'tapāxuhuān maxqui'n lhūhua' litli'hui'qui.

Ā'makapitzīn jā chuntza' cāmaxqui'ca.

¹⁰ Nā Dios chihuīna'mpāl'h:

Hui'x, Māpa'ksīni', tla'hua'nī'ta' ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj xapūla.

Hui'x tla'hua'nī'ta' ixlipō'ktu tū a'nan nac a'kapūn.

¹¹ Pō'ktu huā'mā' natalakspūta.

Hui'x jā chuntza'.

Hui'x natahui'la'ya' tihua'na'.

Pō'ktu huā'mā' natala hua'chī xamasni' lu'xu'.

¹² Jā'tza' caticāmaclacasqui'nca, ixpālacata hui'x pō'ktu xasāsti' nacātlahua'ya'.

Chuntza' chī chā'tin a'cxni' tamakxtu xamasni' ixlū'xu' ē lhakā' xasāsti'.

Hui'x, jā maktin catitalakpali' ē natahui'la'ya' tihua'na'.

¹³ Dios jā maktin cāhuanini't nūn chā'tin tī ixángeles chuntza' chī huanīlh i'Ska'ta':

Catahui'la' nā quimpekxtūcāna'j hasta quit na'iccātlaja mintā'lāquiclhaktzi'nī'n.

¹⁴ Ángeles xalakahuan masqui jāla laktzi'ncan. Xlaca'n tascuja chuntza' chī Dios cāmāpa'ksī. Dios cālakmacamin natamaktāya tī nacāmakapūtaxtūcan.

2

Ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj tū Dios huan

¹ Jesús xla' ka'tla'. Ū'tza' tzej nalilacapistacāuj xatze tachihuīn tū quincātamāca'tzinīni'ta'n. Chuntza' jā catitaxtutāyauj na ixtej Dios. ² Tū Dios cāmāhuanīlh ángeles, ū'tza' ixlicāna'. Ixlipō'ktuca'n ti jā takexmatni'lh, xla'cān cāmākapātīnīnca. ³ Nā chuntza' quina'n naquincātamākapātīnīnān palh namaxxtekāuj Dios ti quincāmāpūtāxtūyān. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, ū'tza' ti xapūla chihuīna'nli chī nali'a'kapūtāxtucan. Ti takexmatli xla'cān quincātamāca'tzinīn ē quincātahuanīn ū'tza' tū ixlicāna'. ⁴ Nā chuntza' Dios māsu'yukō'lh ixlicāna' tū cāhuanica, ixpālacata cāmāxqui'lh limāpa'ksīn natatlahua kempālhūhua' xalaka'tla' li'a'cnīn. Nā cāmāxqui'ca ixlitli'hui'qui Espiritu Santo chā'tunu' chuntza' chī Dios ixtalacasqui'nīn.

Jesucristo makapūtāxtūnu'n

⁵ Dios jā cāmācāmāxqui'nī't ángeles cā'quiltamacuj tū lichihuīna'nāuj, ē tū xasāsti' nahuan. ⁶ Jā ángeles caticāmācāmāxqui'lh cā'quiltamacuj. Nācāmācāmāxqui'can tachi'xcuhui't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huancan:

Hui'x Dios cāpāstaca' tachi'xcuhui't masqui jā tū ixtapalhca'n.

Cātlahuani'ya' xla'cān tū tze.

⁷ Hui'x cālīmāka'tli' tachi'xcuhui't masqui jā hua'chi ángeles.

Cātla'hua' cacālakachi'xcuhui'ca.

Cāmācāmāxqui'lh natamāpa'ksī tū hui'x tlahuani't.

⁸ Tachi'xcuhui't cāmācāmāxqui'lh natamāpa'ksikō'.

A'cxni' huancan natamāpa'ksikō', chuntza' huanicu'tun tachi'xcuhui't natamāpa'ksikō' ixlipō'ktu, masqui jāna'j' ti laktzi'n chī tamāpa'ksīni'n. ⁹ Jesús ū'tza' ti māpa'ksīni'n. Ca'tziyāuj chī pātini'lh Jesús. Timacsti'na'juanli chī ángeles, masqui jā makās. Chuntza' lalh ixpālacata Dios lacasqui'nli xla' nani ixpālacata'cān ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios lalaku'hu'nanīni'n ē ū'tza' Jesús līnīlh, ē ū'tza' lilakachi'xcuhui'can.

¹⁰ Dios tlahuakō'ni't. Xla' cāmālacatzucukō'lh ixlipō'ktu tū a'nan, chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. Chuntza' minī'ni' Dios macamilh ī'Ska'ta' nac cā'quiltamacuj napātini'n, ixpālacata Dios ixlacasqui'lh lūhua' ixlacstīn natalipūtāxtu ē nata'a'n nac a'kapūn. Jesucristo pātini'lh quimpālacata'cān, ē chuntza' tzē naquincāmāpūtāxtūyān. ¹¹ Tī Jesús cāxapani'nī't ixcuentaca'n, pō'ktu ixlacstīn Dios. Ixlacstīn Dios chu chā'tin ti iXtāta'ca'n chī Jesucristo. E ū'tza' Jesucristo jā limāxana'n a'cxni' huan: “Xla'cān quintā'timīn.”

¹² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Jesús huanīlh Dios:

Quit na'iclitā'chihuīna'nān quintā'timīn.

Na'icpīxtli'ni'yān jā takēstokcan.

¹³ Nā Jesús huanli:

Quit na'iclipāhuan Dios.

Nā chihuīna'mpālh:

Huā'tzā' iccātā'lahui'lh ixlacstīn ti Dios quimaxqui'lh.

¹⁴ Tzamā' lacstīn taka'lhī ixquīnitca'n ē ixka'lhni'ca'n. Nā chuntza' Jesús litaxtulh kēxtim. Ixka'lhī ixquīnit ē ixka'lhni'. Lacatuncuhui'lh chī chā'tin ska'ta', ixpālacata xla' nicu'tunli ixpālacata chuntza' tzē naliskāhui' skāhui'ni' ti ka'lhī litli'hui'qui namaknīni'n. ¹⁵ Chuntza' tzē cālīmākapūtāxtūlh xla'cān ti pō'ktu quiltamacuj ixtajicua'ni' līnīn. Xla' tzē cāmaktīlh ixtajicua'tca'n. ¹⁶ Jā ángeles ti cāmaktāya Jesús. Xla' cāmaktāya tachi'xcuhui't ti ixtalakapasni' Abraham. ¹⁷ Ixtasqui'nī Jesús ixlitaxtulh kēxtim ti ixtachi'xcuhui't Dios ti ixtā'timīn Jesús. Chuntza' xla' quincālakalhu'manān. Nā chuntza' tzē nalitaxtu xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Ū'tza' talacnūni'lh hua'chi talakalhu'mān. Chuntza' tzē quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. ¹⁸ Jesús pātini'lh, ē chuntza' xla' tzē nacāmaktāya xla'cān ti tapātini'mā'nalh ē ti cāmāmahuasīcu'tun skāhui'ni'.

3

Jesús lakachi'xcuhui'can

¹ Hui'xina'n, tā'timīn, Dios cālacsacni'ta'n ē ū'tza' hui'xina'n ixlacstīn Dios lihuantit. Chuhua'j cacuentatlahua'tit Cristo Jesús. Dios macamilh Cristo Jesús ē mānūlh xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Chuntza' tzē nacāmaktāya xlaca'n ti ta'a'ka'ī'. ² Jesús mākentaxtūkō'lh huā'mā' tū Dios ixmacamaxqui'nī't. Nā chuntza' Moisés mākentaxtūlh na ixchic Dios tū ixmacamaxqui'nī't. ³ Mini'nī' ā'chulā' calakachi'xcuhui'ca Jesús ē jā Moisés. Ā'chulā' lakachi'xcuhui'can tī tlhua a'ktin chic, ē jā tzamā' chic. ⁴ Chi'xcuhui'n tzē tatlahua chic. Dios, xla' tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan. ⁵ Moisés mākentaxtūkō'lh tū ixmacamaxqui'canī't na ixchic Dios. Xla' ī'scuja na ixpu'nanca'n ixtachi'xcuhui't Dios. Xla' ixcāhuani tachi'xcuhui't tū na'a'kspula. ⁶ Cristo, xla' ī'Ska'ta' Dios. Xla' pō'ktu tze tū tlhua. Ū'tza' cāmacamaxqui'canī't ixlīpō'ktuca'n tī ixlacstīn Dios. Nā quina'n ixlacstīn Dios, palh ū'tza' nalīpāhuanāuj tihui'lāna'ujcus, ē līpāxuayāuj tū mimā'cha'.

Ixlacstīn Dios natalīpāxuhua tū Dios tlahuakō'lh

⁷ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli Espīritu Santo:

Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit chī Dios huan, jā lacxumpin calitaxtutit.

⁸ Jā lacxumpin calitaxtutit chī tī jā takexmatni'cu'tunli Dios makāstza' nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

⁹ Mintāta'ca'n xala' pūla quintalīlaktzi'ncu'tunli palh xa'iccālīpātīlh xlaca'n.

Chī xalacxumpin ixtahuani't, ē masqui talaktzi'lh lī'a'cnīn tū xa'ictlahua quit tu'pu'xam cā'ta.

¹⁰ Ū'tza' iccālīsītzī'nī'lh a'cxni' icualh: “Xlaca'n jā maktin tzej talacapāstacna'n. Jā maktin takexmatli tū iclacasqui'n quit.”

¹¹ Ū'tza' iccālīsītzī'nī'lh ē ū'tza' iclihuani ixlicāna' xlaca'n jā catitachā'lh jā quit iccāhuanilh nata'a'n natajaxa.

¹² Chuhua'j, tā'timīn, tzej calatā'kchokotit. Jā caxumpini'nī'tit Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Jā tze palh jā a'ka'iyā'tit Dios ē palh natapānūni'yā'tit Dios xalakahuan.

¹³ Xatze calāhuani'tit lacxtim chuhua'j pō'ktu quihltamacuj tihui'lā'na'titcus nac cā'quihltamacuj. Chuntza' nūn chā'tin tzē naxumpini'n. Palh napuhuan chā'tin natlahua tū jā tze, chu ū'tza' ta'a'kškāhui'mā'lh, ē ā'chulā' jā kexmatni'cu'tun Dios. ¹⁴ Palh quina'n jā namaktekāuj nalīpāhuanāuj Cristo chu kēxtim chī xapūla ixlīpāhuanāuj, chuntza' nā quila'ca'n nahuan tū ixlā' Cristo. ¹⁵ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh hui'xina'n kexpa'tā'tit ixtachihuīn Dios, cakexpa'tni'tit.

Jā caxumpini'ntit chī xlaca'n xalani'n makāstza' tī jā ixtakexmatni'cu'tun Dios nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

¹⁶ ¿Ē ca'tziyā'tit tīchu takexmatli ixtachihuīn Dios ē jā takexmatni'lh? Xlaca'n ū'tunu'n tī cāmāxtulh Moisés nac Egipto. ¹⁷ ¿Ē ca'tziyā'tit tī ixtamakasītzī'nī't Dios? Dios ixcāsītzī'nī'nī't xlaca'n tī ixtatlahua tū jā tze tu'pu'xam cā'ta, ē ū'tza' talīnīlh xlaca'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

¹⁸ ¿Ē ca'tziyā'tit tīchu cālīchihuīna'nli Dios a'cxni' huanli jā catitachā'lh nac ti'ya't jā natajaxa? Dios cālīchihuīna'nli xlaca'n tī taxumpini'nī'lh Dios.

¹⁹ Chuntza' tzē līca'tziyāuj jāla tachā'lh jā ixtachā'ncu'tumā'nalh, ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh ixlicāna' tū cāhuanilh Dios.

4

¹ Quina'n, Dios quincāhuanini'ta'n tzē nachā'nāuj jā xla' hui'lacha' ē a'ntza' jā natā'jaxāuj Dios. Ixlacasqui'nca nalacapāstacāuj chī nalīlatā'kchokoyāuj, ixpālacata lījīcua' palh jā nachā'n chā'tin chī hui'xina'n. ² Quina'n kexmatni'ta'uj xatze tachihuīn chī lī'a'kapūtaxtucan. Nā xlaca'n takexmatli huā'mā' tachihuīn. Xlaca'n chu tlakaj takexmatli. Jā ta'a'ka'ī'lh palh ixlicāna' huā'mā' tachihuīn. ³ Quina'n a'ka'iyāuj, ē chuntza' nachā'nāuj jā hui'lacha' Dios ē natā'jaxāuj Dios. Dios cālīchihuīna'nli xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'lh ē huanli:

Quit iccāsītzī'nī'lh xlaca'n ē ū'tza' iclihuah ixlicāna' xlaca'n jā catitachā'lh nac ti'ya't jā naquintā'jaxcan quit.

Chuntza' huanli Dios masqui ū'tza' ixcāxtlahuanī'ttza' jā najaxcan a'cxni' tlahuakō'lh cā'quilhtamacuj. ⁴Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios expālacata ixli'a'ktojon quilhtamacuj. Chuntza' huan:

Dios pūjaxli ixli'a'ktojon quilhtamacuj ē jā scuji.

⁵Nā a'ntza' tatzo'kni':

Xlaca'n jā catitachā'lh jā naquintā'jaxcan quit.

⁶Ti takexmatli xapūla xatze tachihuīn expālacata chī nali'a'kapūtaxtucan, xlaca'n jā ta'a'ka'ī'lh. Ū'tza' jā talichā'lh xlaca'n jā natā'jaxcan Dios. Chuntza' ā'makapitzin natachā'n ē natatā'jaxa Dios. ⁷Xlaca'n jā tachā'lh, ē chuntza' Dios lilacsacli a'ktin quilhtamacuj tū māpācuhuilh chuhua'j. Ixliūhua' cā'ta Dios māchihuīnilh David tī puxcu' ixuanī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī David huanli: Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit tū Dios huan, jā laxumpin cahuantit.

Ca'tziyāuj pō'ktu quilhtamacuj Dios cāta'sani'mā'lh ixlipō'ktu tachi'xcuhui't ē hasta chuhua'j. ⁸Palh Josué ixcāmaxqui'lh'tza' jā natajaxa, Dios jā itxilichihuīna'nli ā'a'ktin pūjaxni'. ⁹Ū'tza' lica'tziyāuj quina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios nachā'nāuj jā cāxui'lini't napūjaxāuj chuntza' chī Dios jaxli ixli'a'ktojon quilhtamacuj a'cxni' cāxui'likō'lh cā'quilhtamacuj. ¹⁰Ti natachā'n a'ntza', xlaca'n tī tatlahuakō'nī't ixli'tlahuatca'n ē a'ntza' natajaxa chuntza' chī Dios jaxli a'cxni' cāxui'likō'lh cā'quilhtamacuj. ¹¹Quina'n calihui'liuj nachā'nāuj ē a'ntza' natā'jaxāuj Dios. Jā calauj chī xalanī'n makāstza'. Xlaca'n jāla tachā'lh expālacata jā ta'a'ka'ī'lh palh ixlicāna' tū huanli Dios.

¹²Ixtachihuīn Dios hua'chi xalakahuan ē ka'lhī līli'huī'qui expālacata ū'tza' scuja na quilistacna'ca'n. Ixtachihuīn Dios hua'chi kentin espada tū kēstitū ē tzej sta'ya'nca', ē tū tze lakchā'nkō' quilistacna'ca'n. Ū'tza' nalica'tziyāuj palh jā tze quilistacna'ca'n ē quintalacapāstacni'ca'n. ¹³Dios pō'ktu laktzi'huī'lh. Jāla catitatzē'kni'uj Dios. Xla' lakapaskō' quilistacna'ca'n. Quina'n nalikelhtini'nāuj na ixlcatin Dios tū tlahuayāuj chī chā'tunu' quina'n.

Dios lihui'lilh Jesucristo xapuxcu' pālej

¹⁴Jesucristo, i'Ska'ta' Dios, chā'nī'ttza' xla' jā hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' chā'tin xapuxcu' pālej tī chihuīna'n quimpālacataca'n. Chuntza' quina'n jā catimaktexui a'ka'ni'yāuj Jesucristo nūn macsti'na'j. ¹⁵Jesucristo ū'tza' quimpālejca'n. Xla' quincālakalhu'manān quina'n, expālacata nā xla' xapūla chuntza' ixtalilaktzi'ncu'tun a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quina'n quincā'a'kspulamā'n. Xla' jā tū tlahualh tū jā tze. ¹⁶Ū'tza' calīlalatatzuna'jiuj na ixlcatin Dios. Jā cajicua'nui. Xla' lakalhu'manīni'n. Naquincāmaktāyāyān a'cxni' maclacasqui'nāuj.

5

¹Chi'xcuhui'n israelitas cālihui'lican xanapuxcu'nu' pālejni'. Chā'tunu' tascuja na ixlcatin Dios expālacataca'n tachi'xcuhui't. Chā'tin chi'xcu' tī xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' talakalhu'mān Dios expālacata nacāmāpānūni'can ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. ²Huā'mā' pālej chu chi'xcu', ē chuntza' makatunu' tlahua tū jā tze. Ē ū'tza' lilacatzucu cālipāti xlaca'n tī jāna'j tzej taca'tzi ē xlaca'n tī tatamakahuasni't. ³Xla' makatunu' tlahua tū jā tze, ē chuntza' ixlacasqui'nca xapūla tlahua a'ktin tamacamāstā'n nalixapacan ixcuenta. Ā'listān natlahua tamacamāstā'n nacāmāpānūni'can ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

⁴Nūn chā'tin tī tze natanū ixlimān xapuxcu' pālej. Xmān Dios ū'tza' tze nahui'li xapuxcu' chī ixlipālej, chuntza' chī Dios hui'lilh Aarón. ⁵Cristo nā jā ixlimān tanūllh lipuxcu' pālej. Dios hui'lilh ē huanlihl:

Hui'x qui'Ska'ta' ē chuhua'j tasu'yu quit minTāta'.

⁶Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Hui'x nalītahui'la'ya' lipālej chī tihua'na'.

Chuntza' chī mānūca Melquisedec lipālej ē nā chuntza' hui'x namānūca'na'.

⁷Jesucristo a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj, xla' ixli'orarli ixlipō'ktu ixlistacna' ē i'squi'ni' Dios hasta ixcalhuan. Dios ū'tza' tī tze nalakmātaxtū nac linīn. Dios kexmatni'lh ixoración, expālacata Jesucristo xmān ixtlahuacu'tun tū ixtalacasqui'nin

Dios. ⁸Jesucristo masqui i'Ska'ta' Dios, xla' ixkexmatni' ē ū'tza' lipātini'lh. Ū'tza' xla' lica'tzi chī tapātini'n ti takexmatni' Dios. ⁹Jesucristo tzej kexmatni'lh Dios hasta jā nīlh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' xla' tzē nacālimakapūtaxtū pō'ktu quilhtamacuj xla'a'n ti takexmatni'. ¹⁰Dios lihui'līlh xapuxcu' pālej chuntza' chī Melquisedec.

Lijicua' palh taspi'ttāyacan na ixtej Dios

¹¹Quit lhūhua' iccāhuanicu'tunān ixpālacata Jesucristo. Jicslihua' ixpālacata hui'xina'n jāna'j lacaca'tziyā'tit. ¹²Maclacasqui'nā'titcus ti nacātāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachi-huīn Dios tū jā xajicslīhua'. Hui'xina'n makāstza' a'ka'i'ni'ta'ntittza', ē chuntza' hui'xina'n tzētza' ixcāmāsu'yuni'tit ā'makapitzin. Hui'xina'n chī chā'tin ska'ta' ti xmāncus leche hua' ē jāna'j la tahuā'yan. ¹³Lacstin ti xmāncus leche tahuā', xla'a'n jāna'j taca'tzi tū tze ē tū jā tze. ¹⁴Ti xastacni'tza', xla'a'n taca'tzītza' tū tze ē tū jā tze.

6

¹Chuhua'j ixpālacata hui'xina'n a'ka'i'ni'ta'ntittza', jātza' icticāhuanin tū cātāmāsu'yuni'n xapūla. Jātza' icticāhuanin chī litzucucan a'ka'i'can Cristo ē chī lilakpalican quintalacapāstacni'ca'n ē chī limakxtekan tlahuacan tū jā tze, ē chī li'a'ka'i'can Dios. Chuhua'j jātza' icticāmāsu'yuni'n tū xalitzucuni' tū ixla' Dios. ²Jātza' icticāhuanin chī li'a'kpaxcan, ē chī cālīmāhua'ca'ni'can macan, ē chī nalilacastālanacuana'n, ē chī Dios naliputzāna'n. ³Chuhua'j, palh Dios lacasqui'n, chuntza' natlahuayāu.

⁴Ti tataspi'ttāyani't na ixtej Dios, jātza' la natalitaspi'tpala xla'a'n. Taca'tzini'ttza' chī nali'a'kapūtaxtucan ē chī Dios cāliscua'lanātlahua ē ixcāmāxqui'ni't ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. ⁵Xla'a'n taca'tzi tze ixtachihuīn Dios tū ta'a'ka'i'ni't, ē talaktzi'ni't li'a'cnin tū litlahuacan ixlimāpa'ksin Jesucristo. Huā'mā' limāpa'ksin nalimāpa'ksikō'can a'cxni' namin xasāsti' cā'quilhtamacuj. ⁶Xla'a'n tataxtutāyani't na ixtej Dios, ē chuntza' jātza' la cālākpālīpalacan chī tatlahualh xapūla. Jātza' la ixpālacata hua'chi talakmaka'ni't Jesús ti nīlh nac cruz. Hua'chi ā'maktin ixtaxtokohua'cā'pālī i'Ska'ta' Dios. ⁷Chuhua'j quit iccāhuanicu'tunān tū litalacastu'nccan. Nac cā'tacuxtu maklhūhua' la xcān. Xcān chū'hua' ti'ya't. Chuntza' lilanāna'n ē chuntza' talihua'yan ti tascuja nac cā'tacuxtu. Chuntza' lila chī ixtalacasqui'nīn Dios. ⁸Nac ti'ya't jā staca xmān lhtucuc' ē pa'lhma', tzamā' jā tū ixtapalh. É nalhcuyucan. Huā'mā' ti'ya't hua'chi ti tataspi'ttāyani't na ixtej Dios.

Dios namākentaxtū tū huan

⁹Masqui chuntza' ictzo'ka quit, quit icca'tzi hui'xina'n jā taspi'ttāyani'ta'ntit na ixtej Dios. Tzej tasu'yu hui'xina'n a'ka'i'yā'tit. ¹⁰Pō'ktu tū Dios tlahua, pō'ktu tze. Xla' jā catipātza'nkālīh chī scujni'ta'ntit ē chī pāxqui'yā'tit Dios. Chuntza' tasu'yu ixpālacata hui'xina'n cāmaktāya'ni'ta'ntit ā'makapitzin ti ta'a'ka'i' ē ticāmaktāyapā'na'ntitcus. ¹¹Quit iclacasqui'n milipō'ktuca'n hui'xina'n casujtit chuntza' tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' nalimaktini'nā'tit ixlipō'ktu tū hui'xina'n ka'lhī'pā'na'ntit. ¹²Jā iclacasqui'n laclhquititni' nalixtuyā'tit. Iclacasqui'n nacāmaksca'tā'tit ā'makapitzin ti ta'a'ka'i' ti tatāyani'mā'nalh. Xla'a'n tamaktini'mā'nalh tū Dios cāmālacnūni'lh.

¹³A'cxni' Dios huanilh Abraham tū natlahuani', Dios tapācuhuilh ixa'cstu, ixpālacata jā ti ā'chā'tin ā'chulā' xaka'tla'. ¹⁴Dios huanli: Ixlīcāna' na'icsicua'lanātlahuayān.

Ixlīcāna' na'icmaxqui'yān lhūhua' minatā'natna'.

¹⁵Abraham pō'ktu quilhtamacuj ka'lhītilh ē jā lakachā'ni'lh. Chuntza' maktini'lh tū Dios ixuanini't. ¹⁶A'cxni' chā'tin chī'xcu' huan ixlīcāna' tū xla' chihuīna'n, xla' māpācuhūi' ā'chā'tin ti ā'chulā' xaka'tla' ē tzē namakapātini'n palh jā namākentaxtū. Chuntza' taliko'xamixa ti ixtatā'lāquilhni' ixpālacata taca'tzi tzamā' chi'xcu' namākentaxtū. ¹⁷Nā Dios tapācuhuilh ixa'cstu. Chuntza' tlahualh ixpālacata ixlacasqui'n natāca'tzi tachi'xcuhūi't tzamā' ixlīcāna' ē xla' namākentaxtū tū huanli. ¹⁸Quīna'n ca'tziyāuj ixlīcāna' tū Dios huanli, ixpālacata tapācuhuilh ixa'cstu ē xla' jā maktin a'kskāhuī'nin. Ū'tza' lipāxuayāuj ixpālacata Dios quincālakapāxtokni'yān tū jā tze. Dios huanli quincāmākapūtaxtūni'ta'n. Chuhua'j ca'tziyāuj ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n

tü jä catilakspuṭli. ¹⁹ Ca'tziyāuj naka'lhīyāuj quilatamatca'n tü jä catilakspuṭli, ē chuntza' jä tamakchuyīni'ta'uj. Chuntza' ka'lhīyāuj quina'n hua'chi tü tzancstāya. Ca'tziyāuj natanūyāuj nac a'kapūn. ²⁰ A'ntza' xapūla tanūni't Jesús jä natanūyāuj. Xla' tā'chihuīna'n Dios quimpālacatata'n, ixpālacata xla' litaxtulh xapuxcu' pälej pō'ktu quilhtamacuj chī Melquisedec.

7

Jesucristo lihui'licani't lipālej chuntza' chī ixui'lh Melquisedec

¹ Tzamā' Melquisedec xla' puxcu' ixuani't nac Salem ē nā ixpālej Dios xala' nac a'kapūn. Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham a'cxni' xla' ixtaspi'tmā'lh nac lāmaknīn jä ixcāmaknīni't xanapuxcu'nu'. Melquisedec sicua'lanātlahualh. ² Abraham maxquī'lh tü ixli'a'kcāuj ixlipō'ktu tü ixlimini't nac lāmaknīn. Ixtacuhuīni' Melquisedec huanicu'tun “tī xapūla xatze puxcu'.” Xla' puxcu' ixuani't nac Salem. Chuntza' ixtacuhuīni' huanicu'tun “puxcu' tī cāmako'xamixi tachi'xcuhui't.” ³ Jā tatzo'kni' ixtacuhuīni' ixtāta' nūn ixtzi' Melquisedec. Jā tatzo'kni' nūn chā'tin ixpap. Jā tatzo'kni' a'cxni' Melquisedec lacatuncuhui'lh ē nūn a'cxni' nilh. Chuntza' chī chā'tin pälej ixuani't chī tihua'na', chuntza' chī i'Ska'ta' Dios.

⁴ Ca'tzīcan Melquisedec, xla' chā'tin chi'xcu' xaka'tla'. Chuntza' ca'tzīcan chī Abraham, xla' quimpapca'n quina'n israelitas ē xla' maxquī'lh Melquisedec tü ixli'a'kcāuj ixlipō'ktu tü tlajalh nac lāmaknīn. ⁵ I'xū'nātā'natna' Levī tī pälejni' ixtahuani't, xlaca'n tamaktini'lh tü ixli'a'kcāuj tü ixtatlajca'n ixtā'israelitasca'n. Chuntza' ixui'lh limāpa'ksin. Tamaktini'lh ixtā'israelitasca'n, masqui xlaca'n nā i'xū'nātā'natna' Abraham ixtahuani't, ixpālacata Abraham ū'tza' ixpapca'n ixlipō'ktuca'n israelitas. ⁶ Melquisedec, masqui jä ixtalakapasi' Levī ixuani't, xla' maktini'lh tü ixli'a'kcāuj tü ixtatlaj Abraham ē ū'tza' sicua'lanātlahualh Abraham. Abraham ū'tza' tī Dios huanilh namaxquī' lhūhua' ixnatā'natna'. ⁷ Chuntza' ca'tzīcan Melquisedec ā'chulā' xaka'tla' ē jä Abraham. Ū'tza' ca'tzīcan ā'chulā' xaka'tla' tī sicua'lanātlahuana'n ē jä tī sicua'lanātlahuacan. ⁸ I'xū'nātā'natna' Levī tī ixtamaktini'n tü ixli'a'kcāuj tü ixtatlajca'n israelitas, ē xlaca'n tanilh chuntza' chī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Melquisedec hua'chī xalakahuancus, ixpālacata jä tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios palh nilh. ⁹ I'xū'nātā'natna' Levī ixtamaktini'n tü ixli'a'kcāuj ixtatlajca'n israelitas. Tzē nahuanāuj Levī xokolh a'cxni' Abraham xokoni'lh Melquisedec. ¹⁰ Chuntza' tzē nahuanāuj ixpālacata Levī i'xū'nātā'natna' Abraham ixuani't, ē masqui jāna'j ixlacatuncuhui'ni't a'cxni' Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham.

¹¹ I'xū'nātā'natna' Levī, tī pälejni' ixtahuani't, xlaca'n ixtascuja chuntza' chī limāpa'ksin tü Dios maxquī'lh Moisés. Huā'mā' limāpa'ksin jāla lactze cātlahua tachi'xcuhui't chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' ixlacasqui'nca ā'chā'tin pälej chī Melquisedec ē jä chī Aarón. ¹² A'cxni' natatanū xalacxtuncu' pälejni', ixlacasqui'nca nalakpalican limāpa'ksin. ¹³ Xasāsti' pälej, ū'tza' Māpa'ksini' Jesucristo. Xla' jä i'xū'nātā'nat Levī. Xla' i'xū'nātā'nat Judā. I'xū'nātā'natna' Judā, jä ixa'nān ā'chā'tin pälej. ¹⁴ Ca'tzikō'can quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo, xla' i'xū'nātā'nat Judā ixuani't. Moisés, a'cxni' lichihuīna'nli pälejni', jä lichihuīna'nli Judā ē i'xū'nātā'natna'.

¹⁵ Chuhua'j tzej ca'tzīcan tanūni't xtum pälej. Ū'tza' huā'mā' Jesucristo. Xla' chī Melquisedec. ¹⁶ Melquisedec jä tanūlh lipālej chuntza' chī ixtahui'latca'n tachi'xcuhui't. Nā chuntza' Jesucristo. Xla' tanūlh lipālej ixpālacata xla' ka'lhī limāpa'ksin tü jä maktin catispuṭli, ixpālacata xla' nahui'la pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo:

Hui'x chā'tin pälej pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x chī Melquisedec.

¹⁸ Chuhua'j limāpa'ksin tü Dios maxquī'lh Moisés jātza' tü ixtapalh, ixpālacata jāla lactze quincātlahuayan chī Dios lacasqui'n. ¹⁹ Huā'mā' limāpa'ksin jāla quincātlahuayan lactze. Cristo xalactze quincātlahuan ē chuntza' tzē nalilaktalacatzuna'jyāuj Dios.

²⁰ Dios huanli ixlicāna' nalihi'li Jesucristo lipālej. ²¹ Jā chuntza' huanli a'cxni' tatanūlh ā'makapitzin pälejni'. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios jä huan:

Māpa'ksīni' Dios mālactzeyilh
ē xla' namākentaxtū tū huan:
“Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj.
Hui'x chī Melquisedec.”

²² Ixtalacāxtlahuan Jesús ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā tū xapūla. ²³ Ā'makapitzin pālejni' lhūhua' ixtahuani't expālacata ixtanītēlha ē ixtatanūtēlha ā'makapitzin. ²⁴ Jesucristo xla' hui'llh pō'ktu quilhtamacuj ē jā makxteka lipālej. Jā catitanūlh ā'chā'tin ixlakxoko. ²⁵ Ū'tza' Jesucristo tzē nacālīmakapūtaxtūkō' ixlipō'ktuca'n tī tatapa'ksini' Dios expālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē natlahua expālacata xla' hui'llh pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu quilhtamacuj squi'ni'mā'llh Dios expālacataca'n tī ta'a'ka'ī'.

²⁶ Jesucristo xla' xapuxcu' pālej chuntza' chī ixlacasqui'nca. Ixlipō'ktu tū tlahua, pō'ktu tze. Jā tlahuani' tū jā tze ā'chā'tin. Jā tū tlahuani't tū jā tze. Xla' jā chī xla'ca'n tī tatlahua tū jā tze. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā lakachi'xcuhui'can. ²⁷ Xla' jā chī ā'makapitzin xanapuxcu'nu' pālejni'. Xla'ca'n lakali lakali talīlakatāya pūla tū expālacata ixcentaca'n ū'tunu'n ē ā'līstān expālacata ā'makapitzin. Jesucristo jā chuntza' tlahua. Xla' mālacnūlh xmān a'ktin talakalhu'mān. Xmān maktin mālacnūlh a'cxni' tamacamāstā'llh ixlīmān nac cruz. Huā'mā' talakalhu'mān natāyani' ixlipō'ktu quilhtamacuj. ²⁸ Chuntza' chī limāpa'ksin tū Dios maxqui'llh Moisés, iccālīhui'lican chī'xcuhui'n chī xanapuxcu'nu' pālejni'. Chī'xcuhui'n ixtahuani't, ē chuntza' ixtatlahua tū jā tze. A'cxni' maxqui'cani'ttza' huā'mā' limāpa'ksin, Dios huanli ixlīcāna' nalihui'li ī'Ska'ta' lipālej. Lihui'līlh lipālej ixlipō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' pālej litahuī'llh chī Dios ixlacasqui'n.

8

Jesús tlahualh xasāsti' talacāxtlahuan

¹ Tū iccāhuanimā'n, ū'tza' huā'mā': Jesucristo, xla' xapuxcu' pālej chuntza' chī ixlacasqui'nca. Xla' tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n. Xla' hui'lacha' na ixpektūcāna'j Dios nac a'kapūn. ² Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej nac templo tū hui'lacha' nac a'kapūn. Tzamā' templo tlahualh Dios ē jā tachi'xcuhui't. ³ Ixlītlahuat chā'tin xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' Dios talakalhu'mān. Nā ixtasqui'nī Jesucristo namālacnūni' Dios talakalhu'mān. ⁴ Palh Jesucristo latlā'huancuscahuāl' nac cā'quilhtamacuj, xla' jā ixlal' lipālej, expālacata pālejni' huā'tzā' tamālacnūni' Dios talakalhu'mān chuntza' chī limāpa'ksin tū Dios maxqui'llh Moisés. ⁵ Tū pālejni' huā'tzā' tatlahua, xla' chī xmān tatlahualakamakxtu tū tlahuacan nac a'kapūn. Nā chuntza' Moisés. A'cxni' xla' ixtlahuamā'llh xako'xka' templo, Dios huanilh:

Catla'hua'kō'j chuntza' chī māsu'yuni'ca' nac sipej tū huanican Sinaí.

⁶ Ā'chulā' xatze tū tlahua xapuxcu' pālej tī Jesucristo. Ā'chulā' xatze talacāxtlahuan tū Jesucristo tlahualh, expālacata naliko'xamixa Dios. Huā'mā' ā'chulā' xatze, expālacata chuntza' chī huā'mā' talacāxtlahuan, Dios nacātlahuani' tachi'xcuhui't tū ā'chulā' xatze tamālacnūn.

⁷ Xapūla talacāxtlahuan jā a'cchā'llh tū ixtasqui'nī. Ū'tza' lītlahuaca ixlī'a'ktu' talacāxtlahuan. ⁸ Dios ixca'tzi' tachi'xcuhui't jā tamākentaxtūlh. Tatzo'kni' na ixtachihiuin Dios chuntza' chī Dios huanli:

Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' quit na'ictlahua a'ktin xasāsti' talacāxtlahuan.

Na'iccātā'cāxtlahua tachi'xcuhui't israelitas ē ī'xū'nātā'natna' Judá.

⁹ Jā chī talacāxtlahuan tū iccātā'tlahualh ī'xū'nāpāpna'ca'n a'cxni' iccāmāxtulh nac tī'ya't jā huanican nac Egipto.

Xla'ca'n jā tamākentaxtūlh talacāxtlahuan tū iccātā'tlahualh xla'ca'n.

Ū'tza' iccālīmāpānūni'llh quit.

¹⁰ A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, na'iccātā'tlahua ā'a'ktin talacāxtlahuan tachi'xcuhui't israelitas.

Tzamā' talacāxtlahuan chuntza' nala: Quit na'iccāmāca'tzīni' quilīmāpa'ksin.

Xla'ca'n natakekmatni'cu'tun.

Quit ixDiosca'n na'icuan.

Xlaca'n quintachi'xcuhui't natahuan.

¹¹Jā ti chā'tin catihuanilh ixtā'tin nūn ixtā'chic: "Ixlacasqui'nca hui'x nalakapasa' Dios." Jā chuntza' catitalāmāsu'yuni'lh, ixpālacata ixlipō'ktuca'n naquintalakapasa tī xalaka'tla' ē xalacstīn.

¹²Quit na'iccālakalhu'man xlaca'n ē na'iccāxapani' ixcuentaca'n.

Jātza' maktin ictilacapāstacli ixcuentaca'n.

¹³Dios lichihuina'nli ā'a'ktin xasāsti' talacāxtlahuan. Chuntza' ca'tzīcan xapūla talacāxtlahuan jātza' tū ixtapalh ē xamasni'tza' jātza' catimaclacasqui'nca.

9

Chī makapāxūican Dios chuntza' chī xasāsti' talacāxtlahuan

¹Xapūla talacāxtlahuan māsu'yu'lh chī lilaktaquilhpūtacan Dios. A'ntza' jā ixtakēs-tokcan nalaktaquilhpūtacan Dios, xla' ū'tza' ixtatlahuatca'n tachi'xcuhui't. ²Tatlahualh a'ktin templo tū xamako'xka'. Ixka'lhī a'ktin lu'xu' tū ixmāpitzī a'ktu' cuarto. Xapūla cuarto ixui'lh tū ixpūyāhuacan cera. Ixyālh a'ktin mesa jā ixui'lh pāntzīn tū ixlilakatāyācan Dios. Huā'mā' cuarto ixuanican Xatasīcua'lanātlahuan. ³Na ixchakēn lu'xu' ixui'lh ā'a'ktin cuarto jā ixuanican Ā'chulā' Xatasīcua'lanātlahuan. ⁴Huā'mā' cuarto ixyalh a'ktin pūmacamāstā'n xa'oro jā i'lhcuycan siyensu. Nā a'ntza' ixui'lh a'ktin caja ixlimactlahuacani't oro. Na ixpūlacni' tzamā' caja ixtojōmā'lh a'ktin tla'ma'nc xa'oro tū ixpūtojōmā'lh manā. Nā nac caja ixtojōmā'lh ixpāla'c Aarōn tū ixa'kpu'ni't ē nā a'ktu' chihuix jā ixtzo'kcani't a'kcāuj līmāpa'ksīn. ⁵Na ixkelhni' caja ixtayāna'lh chā'tu' ángeles xa'oro. Ixpekenca'n ixtalaksta'nka'ni't na ixkelhni' caja. A'ntza' jā ixmacamāstā'can cuenta na ixlacatīn Dios. Chuhua'j jātza' la ictilichihuina'nli ā'chulā'.

⁶Chuntza' ixlacāxlakō'ni't ixlipō'ktu. Pālejni' lakalī lakalī ixtatanū nac xapūla cuarto ē ixtatlahua tū ixtascujūta'ca'. ⁷Xmān xapuxcu' pālej tzē ixtanū nac ā'a'ktin cuarto. Xmān maktin ixtanū a'ktin cā'ta. A'cxni' ixtanū, ixmānū ka'lhni' tū ixmālacnūni' Dios. Huā'mā' tū ixmālacnū ixpālacata chu ū'tza' ē nā tū ixpālacataca'n tachi'xcuhui't. ⁸Chuntza' Espīritu Santo quincāmāsu'yuni'yān lihuān ixlimān xapuxcu' pālej tzē ixtanū na ixlī'a'ktu' cuarto, jāna'j ixcāmāsu'yuni' Dios chī nalitanūcan nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn jā ā'chulā' tasicua'lanātlahuan. ⁹Huā'mā' templo xako'xka' hua'chī a'ktin tatlahualakamakxtu chuntza' chī a'nan chuhua'j. Masqui xlaca'n ixtamālacnū talakalhu'mān ē xatamāknīn animall, xlaca'n jāla ixtaca'tzī palh ixlicāna' ixcāmāpānūni'lh ixcuentaca'n. ¹⁰Tahui'lat tū ixtamākentaxtū, ixpālacata ū'tza' tū ixtahua' ē chu ū'tza' tū ixtalīpaxa ē chu ū'tza' tū ixtalīlakche'kē' xpulātuca'n chuntza' chī ixtahui'latca'n. Tzamā' tahui'lat ixtamākentaxtū a'cxni' Dios jāna'j ixtlahua xasāsti' talacāxtlahuan.

¹¹Chuhua'j tlahuacani't xasāsti' talacāxtlahuan. Cristo litanūni't xapuxcu' pālej. Xla' tlahua ixtascujūta' xapuxcu' pālej nac a'ktin templo jā ā'chulā' ka'tla' ē ā'chulā' tze. Huā'mā' templo jā ixtatlahuatca'n chī'xcuhui'n, ixpālacata jā xala' nac cā'quilhtamacuj.

¹²Ā'makapitzīn xapuxcu' pālejni' ixtatanū na ixlī'a'ktu' cuarto ē ixtamānū ixka'lhni'ca'n chivo ē huācax. Tzamā' ka'lhni' ixtamālacnūni' Dios. Ka'lhni' tū Cristo mālacnūlh, xla' ū'tza' tū ixka'lhni'. Xmān maktin mālacnūlh. Chuhua'j tanūni'ttza' nac a'kapūn jā ā'chulā' xatze. Ū'tza' tzē nalixoko quincuentaca'n pō'ktu quilhtamacuj. ¹³Pālejni' xlaca'n ixtalīlacapa'lhni'ni'n ixka'lhni'ca'n chivos ē huācax ē xalhca'ca'n huācax tū ixtalhcuyu.

¹⁴Ixka'lhni' Cristo tzē natlahua tū ā'chulā' xatze ē jā ixlā' animall. Maktāyalh Espīritu Santo tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' Cristo tamacamāstā'lh ē litaxtulh a'ktin talakalhu'mān na ixlacatīn Dios. Tzamā' talakalhu'mān ixlicāna' xatze. Ixka'lhni' Cristo māpānū quincuentaca'n, ē chuntza' lakpalilh quintalacapāstacni'ca'n. Chuhua'j jātza' tū tū quincāmāmakhuīyān chī xapūla ixtlahuayāuj tū jā tze. Chuntza' tzē tā'scujāuj Dios xalakahuan.

¹⁵Cristo ū'tza' tī cāxtlahualh xasāsti' talacāxtlahuan. Chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahua pō'ktu quilhtamacuj xlaca'n tī cāta'sani'ni't, chuntza' chī Dios huanilh xapūla. Cristo nini'ttza' quimpālacataca'n, ē chuntza' tzē nacāxapani' ixcuentaca'n tī tatlahuani't tū jā tze chuntza' chī huan līmāpa'ksīn tū xapūla talacāxtlahuan. ¹⁶A'cxni' chā'tin chī'xcu' tzo'ka a'ktin ca'psnap ixpālacata namāstā' ixtalakalhu'mān, jāna'j tū

ixtapalh a'cxni' jāna'j lakputa tzamā' chi'xcu'. ¹⁷ A'cxni' lakputa tī tlahuani't tzamā' ca'psnap, a'cxni'cus quīlimacuan tū ixtzo'kni't. ¹⁸ Nā chuntza' Dios a'cxni' cā'tā'tlahualh xapūla talacāxtlahuan tachi'xcuhui't, ixtasqui'nī nani lakatin animalh. ¹⁹ Moisés xapūla cāhuanih tachi'xcuhui't ixlipō'ktu chuntza' chī huanli limāpa'ksīn. Ā'listān mā'ca'lh ixmakchi'xit borrego tū xatzu'tzo'ko na ixpekni' hisopo ē lilakmojōlh ixka'lhni' huācax ē chivo tū ixtā'mālacxtuccani't xcān. Lilaxmani'lh ca'psnap jā ixtatzo'kni' limāpa'ksīn. Cālitlahualh ka'lhni' na ixa'kxākca'n tachi'xcuhui't. ²⁰ Huanli Moisés: “Huā'mā' ka'lhni' māsu'yu tzucuni'ttza' talacāxtlahuan tū hui'xina'n namākentaxtūyā'tit chuntza' chī māpa'ksīni'nī't Dios.” ²¹ Nā chuntza' Moisés litlahualh macsti'na'j ka'lhni' nac templo xako'xka' ē nā ixlipō'ktu tū ixu'lh a'ntza' tū ixmaclacasqui'ncan na ixlacatin Dios. ²² Chuntza' chī huan huā'mā' limāpa'ksīn, ka'lhni' pō'ktu lixapacan cuenta. Palh jā tamālacnūni' Dios ka'lhni', Dios jā cāmāspūtūnu'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

Cristo cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuhui't

²³ Chuntza' ixcālīche'kē'can ixka'lhni' huācax ixlipō'ktu tū ixu'lh nac templo xako'xka'. Tzamā' xmān hua'chi tlahualakamakxtucan tū hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn ixlacasqui'ncan namālacnūni'can Dios a'ktin talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze. Cristo hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' ū'tza' mālacnūni'lh Dios a'ktin talakalhu'mān. Huā'mā' talakalhu'mān ū'tza' ā'chulā' xatze. ²⁴ Cristo jā a'ntza' hui'lh nac templo tū tatlahuani't tachi'xcuhui't. Tzamā' templo tū yālh nac cā'quiltamacuj xmān hua'chi tlahualakamakxtucan tū hui'lacha' nac a'kapūn. Cristo tanūni't nac a'kapūn. A'ntza' hui'lh na ixlacatin Dios. A'ntza' squi'ni' Dios quimpālacataca'n. ²⁵ Xapuxcu' pālej xala' nac cā'quiltamacuj, xla' tanū xmān maktin a'ktin cā'ta nac templo jā huanican Ā'chulā' Xatasīcua'lanātlahuan. A'cxni' tanū, lē'n a'ktin talakalhu'mān tū ixka'lhni' animalh. Cristo jā chuntza' tlahualh. Jā maklhūhua' talacnūlh. ²⁶ Palh xla' ixtalacnūlh maklhūhua', maklhūhua' ixni'lh a'cxni' tzuculh cā'quiltamacuj. Xla' jā maklhūhua' nini't. Xmān maktin milh nac cā'quiltamacuj a'cxni' lakspūti xapūla talacāxtlahuan. Nīlh ē chuntza' cālimāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. ²⁷ Quilipō'ktuca'n naniyāuj xmān maktin. Ā'listān Dios naquincākelhasqui'niyān. ²⁸ Nā chuntza' Cristo, xmān maktin tlahualh talakalhu'mān ē chuntza' lixokolh ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. Jātza' ā'maktin catimilh pātīni'n. A'cxni' namin ixlīmaktu', nacāmākapūtaxtūkō' tī taka'lhīmā'nalh.

10

¹ Dios maxqui'lh Moisés limāpa'ksīn. Huā'mā' limāpa'ksīn jāla quincātlahuani'yān tū Cristo quincātlahuani'yān. Tzamā' limāpa'ksīn hua'chi tlahualakamakxtucani't tū ā'chulā' xatze. Chuntza' chī huan huā'mā' limāpa'ksīn, cā'ta cā'ta chu ū'tza'tza' tū tamālacnūni' Dios talakalhu'mān. Tzamā' talakalhu'mān tū mālacnūcan chuntza' chī huan tzamā' limāpa'ksīn jāla cātlahua lactze xla'ca'n tī chuntza' talilaktaquihpūta Dios. ² Palh tzamā' limāpa'ksīn ixcāmāpānūni'lh cahuālh ixcuentaca'n, xla'ca'n jātza' ixtitamakca'tzilh palh talaclē'ncus, ē chuntza' ixtamakxteklī tamālacnū talakalhu'mān. ³ Tzamā' limāpa'ksīn jāla cāmāpānūni' ixcuentaca'n. Tzamā' talakalhu'mān tū mālacnūni'can Dios, xla' xmān cāmāpāstaqui ixcuentaca'n cā'ta cā'ta. ‘Tzamā' talakalhu'mān jā cāmāpānūni' ixcuentaca'n, ixpālacata ixka'lhni'ca'n toros ē chivos jā tū limacuan.

⁵ Ū'tza' lihuani Cristo a'cxni' ixmimā'lhntza' nac cā'quiltamacuj, huanilh Dios:

Hui'x jā lacasqui'na' namālacnūni'ca'na' ixka'lhni' animalh ē nūn tū lilakatāyaca'na'.

Hui'x quincāxtlahuani'ni'ta' a'ktin macni', ē chuntza' tzē na'ictalacnū quina'cstu.

⁶ Jā lakatiya' chī lakahui'lica'na' animalh tū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n.

Jā lakatiya' tū tamālacnū ixpālacata ixcuentaca'n.

⁷ Ū'tza' iclīhuanli: “Ē icmimā'lh ictlahua tū hui'x lacasqui'na', Dios.”

⁸ Xapūla huanli Cristo chī Dios jā lakati chī mālacnūni'can xatamāknīn animalh ē tū lilakatāyacan ē xalakatīn animalh tū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n, ē jā lakati tū tamālacnū ixpālacata nacāxapani'can ixcuentaca'n. Tzamā' jā lipāxuhua Dios masqui tamālacnū talakalhu'mān chuntza' chī huan limāpa'ksīn. ⁹ Ā'listān Cristo huanli: “Ū'tza' iclimini't ictlahua tū hui'x lacasqui'na', Dios.” Dios māpānūlh talacāxtlahuan xala'

makāstza' ē hui'lilh tū ā'xmān xasāsti'. ¹⁰ Jesucristo tlahualh chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Xmān maktin mālacnūni'lh Dios ixmacni'. Chuntza' cāliltlahualh lactze tachi'xcuhui't pō'ktu quilhtamacuj.

¹¹ Ixlipō'ktuca'n pālejni' ti israelitas tatlahua ixtascujūtca'n lakali lakali. Makhūhua' tamālacnū chu ū'tza'tza' talakalhu'mān. Tzamā' talakalhu'mān jā maktin caticāmāpānūni'lh ixcountaca'n tachi'xcuhui't. ¹² Cristo xmān maktin nilh. Chuntza' līmālacnūlh a'ktin talakalhu'mān tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Palaj tunca tahu'lh na ixpektxtcāna'j Dios, ixpālacata Cristo nā xla' māpa'ksini'n. ¹³ A'ntza' ka'lhimā'lh hasta a'cxni' Dios nacātłaja ixtā'lāquiclhaktzi' ē nacāmāmākentaxtūni tū lacasqui'n Cristo. ¹⁴ Cristo mālacnūni'nī't Dios xmān a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' cāliltlahualh lactze pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatin Dios ixlipō'ktuca'n ti cāxapani'nī't ixcountaca'n. ¹⁵ Espiritu Santo nā chuntza' huan. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli xapūla:

¹⁶ Ā'listān na'iccātā'tlahua xlaca'n a'ktin talacāxtlahuan, huanli Dios.

Chuntza' nala: Quit na'iccāmākexmatī quilīmāpa'ksin.

Quit na'iccālakpalini' ixlistacna'ca'n ē ū'tza' natalimākentaxtūcu'tun.

¹⁷ Ā'listān huanli:

Jātza' icticālacapāstacni'lh ixcountaca'n.

Jātza' icticālacapāstacni'lh tū jā tze tū tatlahualh.

¹⁸ Chuntza' Dios quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n. Jātza' ixlacasqui'nca namālacnūni'yāuj Dios ā'a'ktin talakalhu'mān tū naquincāmāpānūni'yān quincountaca'n.

Ixlacasqui'nca nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios

¹⁹ Chuhua'j, tā'timīn, Cristo nilh quimpālacataca'n, ē chuntza' chuhua'j jā tijicua'nāuj natā'chihuīna'nāuj Dios. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā sicua'lanālani't. ²⁰ Cristo nīni'ttza' quimpālacataca'n, ē quincāmālaqui'ni'nī'ta'n pō'ktu quilhtamacuj jā lactanūcan nac a'kapūn. Chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios. ²¹ Cristo, ū'tza' xapuxcu' pālej. Xla' squi'ni' Dios quimpālacataca'n quina'n ti tapa'ksini'yāuj Dios. ²² Ū'tza' nalilaktalacatzuna'jīyāuj Dios ē ū'tza' nalimakapāxuiyāuj ixpālacata lipāhuanāuj Dios ē tlahuacu'tunāuj tū xla' lacasqui'n, ē ixpālacata ca'tziyāuj quincountaca'n quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'ntza'. Hua'chi cālimakche'ke'cani'ttza' quimacni'ca'n xastala'nka' xcān. ²³ Jā tilakachā'ni'yāuj nūn macsti'na'j chī ka'lhimā'nauj. Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. ²⁴ Nalālacapāstacāuj chā'tunu' quina'n. Nalāmaktāyāuj. Chuntza' ā'chulā' nalāpāxqui'yāuj ē ā'chulā' natlahuayāuj tū tze. ²⁵ Makapitzin jātza' tatā'talacxtimī ti ta'a'ka'ni' Dios. Xatze natalacxtimiyāuj. Chuntza' nalāmāhuixcāniyāuj. Huā'mā' ū'tza' ixlacasqui'nca ixpālacata ca'tziyā'tit hui'xina'n talacatzuna'jimā'lh'tza' quilhtamacuj a'cxni' namimpala Cristo.

²⁶ Palh chā'tin māca'tzinīcani't tū ixlicāna' ē palh lakmaka'n Jesucristo, chuntza' jā tū a'nampala tū namāpanū ixcounta. ²⁷ Najicua'n tū na'a'kspula a'cxni' Dios naputzāna'nī. Dios namakapātīnīn nac macscut jā nacālhcuuy ixtā'lāquiclhaktzi'. ²⁸ Chuntza' chī huan līmāpa'ksin tū Dios maxqui'lh Moisés, palh chā'tu' o kelhatu'tun testigos ixtahuan palh chā'tin chī'xcu' ja ixmākentaxtū līmāpa'ksin, ū'tza' ixtalimakni. Jā ixtalalahu'man. ²⁹ Chuntza' ixcāmākapātīnīn can tū jā ixtamākentaxtū līmāpa'ksin xala' makāstza'. Ā'chulā' namakapātīnīn can palh chā'tin lakmaka'ni't Cristo ē palh puhuanī't jā tū ixtapalh ixka'lhni' Jesucristo. Jesucristo, ū'tza' ti nilh ē lixapalh ixka'lhni' quincountaca'n chuntza' chī xasāsti' talacāxtlahuan. Catīxcuhuālh tū lakmaka'n Jesucristo namakapātīnīn can ixpālacata lakmaka'n ixEspiritu Dios ti quincālakalhu'manān. ³⁰ Ca'tziyāuj Dios huanli: "Xmān quit tzē na'iccāmākapātīnīn ti tatlahua tū jā tze. Quit naquintaxokoni'. Quit Māpa'ksini' ē quit na'iccāputzāna'nī quintachi'xcuhui't." ³¹ Lijicua' palh ixpātīni'uj na ixmacan Dios xalakahuan.

³² Calacpāstactit hui'xina'n chī cā'a'kspulan xapūla a'cxni' chū'cus cātāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n ixpātīni'nā'tit a'cxni' ixcātāputzastālani'yān. ³³ Makatunu' ixcātālakapalayān ē ixcātātucān nac cā'lhūhua'lacatin. Chuntza' chī tapātīni'lh ā'makapitzin chuntza' pātīni'ntit hui'xina'n. ³⁴ Ixcālakahuma'nā'tit hui'xina'n a'cxni' ixcāmānūcan makapitzin nac pūlāchi'n. A'cxni' lē'nca tū ixka'lhī'yā'tit, hui'xina'n jā

lipipuhuantit ixpālacata ca'tziyā'tit ka'lhī'yā'tit nac a'kapūn tū ā'chulā' xatze ē tū jā maktin catisputli. ³⁵ Chuhua'j, jā catamakchuyi'tit. Calacapāstactit namaktini'nā'tit mintatlajca'n xala' nac a'kapūn. ³⁶ Catāyani'tit. Jā timakxtekā'tit natlahua'yā'tit tū Dios lacasqui'n. Chuntza' namaktini'nā'tit tū Dios quincāmālacnūni'nī'ta'n. ³⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chí Dios huanli:

Jātza' ā'makās sputa, namin ti ixliminit ē jātza' catitanajilh.

³⁸ Ixlipō'ktuca'n ti Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixpālacata talipāhuan Dios, xla'ca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

Palh ti nataxtutāya na quintej, jā tze ca'ictimakca'tzilh.

³⁹ Quina'n jā hua'chi ā'makapitzin ti tataxtutāya na ixtej Dios ē tatza'nkā. Quina'n lipāhuanāj Dios ē a'kapūtaxtuni'taujtzā'.

11

Tzej talatlā'huan xla'ca'n ti ta'a'ka'ī'

¹ Lipāhuanāj Dios, ē chuntza' ca'tziyā'uj namaktini'nāj tū ka'lhīmā'nauj. Nā ca'tziyā'uj a'nan tū jāna'j maktin laktzi'nāj. ² Tachi'xcuhui't xalakmakās, xla'ca'n ixtamakapāxui Dios, ixpālacata xla'ca'n ixtalipāhuan Dios.

³ Nā quina'n lipāhuanāj Dios ē chuntza' ca'tziyā'uj Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē chi'chini' ē mālhcuyu' ē ixlipō'ktu tū a'nan nac a'kapūn. Dios chihuīna'nli ē chuntza' tlahuakō'lh. Dios cātlahualh pō'ktu tū tasu'yu, masqui xapūla jā tū ixa'nan tū tze ixlaktzi'ncan.

⁴ Abel ixlipāhuan Dios, ē chuntza' xla' mālacnūni'lh Dios a'ktin talakalhu'mān tū xatze ē jā chí mālacnūlh Caín. Abel ixlipāhuan Dios, ē chuntza' Dios laktzi'lh tze. Dios maktini'lh talakalhu'mān tū Abel mālacnūni'lh. Chuntza' Abel, masqui nini'ttza', quincāmāsu'yuni'yān chí nalipāhuanāj Dios.

⁵ Nā Enoc ixlipāhuan Dios ē ū'tza' jā linilh. Dios lē'lh nac a'kapūn. Jāla maclaca, ixpālacata Dios ixlē'ni't. Ixtachihuīn Dios huan a'cxni' Enoc ixlatlā'huancu nac cā'quilhtamacuj, xla' ixtamakapāxui Dios. ⁶ Nūn chā'tin tze namakapāxui Dios palh jā lipāhuan Dios. Tī tamin talaktaquilhpūta Dios, ixlacasqui'nca tzej nata'a'ka'ī' Dios hui'lh ē cāmaktāya ti nataliputza ixlipō'ktu ixlīstacna'ca'n.

⁷ Nā Noé ixlipāhuan Dios ē a'ka'ī'lh ixlicāna' chí Dios ixuanini't namin a'ktin lakuat. Ixjicua'n, ē ū'tza' litlahualh a'ktin barco. Chuntza' ta'a'kapūtaxtulh xalani'n na ixchic. Noé mākentaxtulh tū Dios ixuanini't, ē chuntza' ixlītasu'yu ā'makapitzin jā lactze ixtahuani't ixpālacata xla'ca' jā ixta'a'ka'ī' tū ixuani't Dios. Noé ixlipāhuan Dios, ē ū'tza' Dios limāpānūni'lh ixcuenta.

⁸ Nā Abraham ixlipāhuan Dios. Kexmatni'lh a'cxni' Dios huanilh na'a'n nac a'ktin ti'ya't tū Dios namaxqui'. Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni', masqui jā ixca'tzi jā nachā'n.

⁹ Abraham ixlipāhuan Dios, ē chuntza' xla' chā'lh jā namaxqui'can ti'ya't, chuntza' chí Dios ixuanini't. Ixtlahuani't ixa'cchic jā ixui'lh hua'chi chā'tin xamini'. Nā chuntza' ixui'lh ixka'hua'cha ti ixuanican Isaac ē nā ixtā'nat ti ixuanican Jacob. Xla'ca'n nā Dios cāmāxqui'lh ti'ya't. ¹⁰ Chuntza' ixlīhui'lh Abraham ixpālacata ixka'lhīmā'lh ixchā'lh nac cā'lacchicni' tū Dios ixtlahuani't chuntza' chí ixtalacasqui'nin. Huā'mā' cā'lacchicni' jā maktin catisputli.

¹¹ Ā'nā Sara ixlipāhuan Dios. Ū'tza' tze lika'lhilh chā'tin i'ska'ta' masqui chā'lūhua'tza' ixuani't. Masqui ixtēlakatzā'lani'ttza' ixquilhtamacuj, Sara a'ka'ī'lh Dios namākentaxtū tū ixuani't. ¹² Chuntza' Dios maxqui'lh chā'tin i'ska'ta' Abraham masqui kōlu'tza' ixuani't. Ī'xū'nātā'natna' Abraham talhūhua'nli hua'chi sta'cu ē cucujnu' tū tahuī'lāna'lh na ixquilhtūn mar. Talhūhua'nli ē jāla cāpūtle'kekō'can.

¹³ Abraham ē Isaac ē Jacob tanilh. A'cxni' tanilh, jāna'j ixtamaktini'n tū Dios ixmālacnūni't. Xmān ixtalaktzi'n makat. Tapāxuhualh ixpālacata ixtaca'tzi Dios nacāmākentaxtūni' tū ixcāhuanini't. Xla'ca'n tzej ixtaca'tzi ixtalatlā'huan hua'chi tejetlā'hua'ni' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁴ Chuntza' ixtalīchihuīna'n xla'ca'n, ē chuntza' ixtasu'yu ixtaputzamā'nalh cā'lacchicni'. ¹⁵ Xla'ca'n jā ixtalacapāstacmā'nalh ixcā'lacchicni'ca'n jā

ixtataxtunī'ta'ncha'. Palh chuntza' ixtapuhuanli, ixtataspi'tli tzamā' nac cā'lacchicni'.¹⁶ Xlaca'n jā ixtalacapāstaca iccā'lacchicni'ca'n jā ixtataxtunī'ta'ncha'. Ixtalacapāstaca ā'lacatin cā'lacchicni' jā ā'chulā' xatze ē tū hui'lacha' nac a'kapūn. Ū'tza' Dios jā cālīmāxana'n a'cxni' xlaca'n tahuān ū'tza' ixDiosca'n. Dios cāxui'līni' a'ktin cā'lacchicni' nac a'kapūn jā xlaca'n natatahui'la.

¹⁷ Nā Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' ixa'mā'lh līmāknī Isaac tī xmān chā'tin ixka'hua'cha ixuani't. Ixmaxqui'cu'tun hua'chi a'ktin talakalhu'mān Dios. Chuntza' Dios ixmāpa'ksīni't ixpālacata ixlacasqui'n Abraham namāsu'yu palh ixlicāna' ixpāxqui' Dios.¹⁸ Abraham ixkexmatni'cu'tun Dios, masqui Dios ixuanini't ixpālacata Isaac, Abraham nacāka'lhī lhūhua' i'xū'nātā'natna'.¹⁹ Abraham ixa'mā'lh maknī Isaac chuntza' chī Dios ixuanini't, ixpālacata icca'tzi Dios namaxqui'pala ixlamat. Jā makās i'sputa ixmāknica Isaac. Dios maxqui'pālhl ixlamat.

²⁰ Ā'nā Isaac ixlipāhuan Dios. Ū'tza' cālīhuanilh ixka'hua'chan chī Dios nacāsīcua'lanātlahua. Ixcamana' iccāhuanican Jacob ē Esaú.²¹ Nā Jacob ixlipāhuan Dios. Ū'tza' cālīhuanilh ixnatā'natna', tī ixka'hua'chan José, chī Dios nacāsīcua'lanātlahua. Chuntza' cāhuanilh a'cxni' nanī'tza'. Lītaquilhpūtalh ixpāla'c ē makapāxuihl Dios.²² Nā José ixlipāhuan Dios. Chuntza' a'cxni' jā'tza' makās i'sputa nanī, xla' huanli israelitas natataxtu nac Egipto. Nā huanilh José nacālē'ncan ixlacucutnu' a'cxni' natataxtu a'ntza'.

²³ Ixtāta' ē ixtzī' Moisés nā ixtalipāhuan Dios. Puxcu' māpa'ksīni'lh nacāmāknīkō'can ixlipō'ktu lacstīn xmān laka'hua'chan. Moisés mātze'kca a'cxni' ixlacatuncuhui'ni'tcus. Xlaca'n talaktzī'lh tzēhuani't ixuani't ē tamātze'kli a'ktu'tun mālhcu'yu'. Jā tajicua'ni'lh ixlīmāpa'ksīn puxcu'.²⁴ Nā Moisés ixlipāhuan Dios. A'cxni' chī'xcu'tza' ixuani't, jā'tza' ixtahui'lacu'tun na ixchic puxcu' xala' nac Egipto, a'ntza' jā ixmakastacni't ixtzu'ma'jāt puxcu'.²⁵ Moisés jā'tza' tahui'lacu'tunli ā'chulā' na ixchic puxcu', ixpālacata a'ntza' ixlipāxuacan tū jā tze. Xla' puhuanli ā'chulā' tze nacātā'tahui'la ixtachi'xcuhui't Dios masqui capātīni'lh.²⁶ Moisés puhuanli ā'chulā' xatze kexmatni'can Cristo masqui ixlīlak-makā'nca. Puhuanli jā ka'lhī ixtapalh ixlīricujca'n xala' nac Egipto. Xla' jā lakpuhuanli tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Xla' lakpuhuanli tū xala' nac a'kapūn.²⁷ Moisés ixlipāhuan Dios, ē xla' taxtulh nac Egipto. Jā ixjicua'ni' puxcu', masqui icca'tzi palh ixstzī'lh. Pō'ktu quilhtamacuj kexmatni'lh Dios. Xla' hua'chi ixlaktzī'ni't Dios, masqui jāla laktzī'ncan.

²⁸ Moisés ixlipāhuan Dios. Chuntza' cāhuanilh israelitas natamaknī borregos ē natalītlahua macsti'na'j ixka'lhni' na ixmākelhchaca'n. Chuntza' āngel jā cāmāknīlh ixlīmāksāsti'ca'n xalanī'n nac Egipto.²⁹ Israelitas ixtalipāhuan Dios. Xlaca'n tapātacutli Mar Xatzu'tzo'ko hua'chi nac cā'ti'ya'tna' jā cā'scahuahua. Xalanī'n nac Egipto tī ixtastālani', a'cxni' titapātacutcu'tunli, xlaca'n tajicsua'kō'lh.

³⁰ Israelitas ixtalipāhuan Dios, ē chuntza' xlaca'n a'ktojon quilhtamacuj ixtatā'tamacxti'li'tlā' huan cā'lacchicni' tū ixuanican Jericó. Chuntza' li'a'kā'lh talhta'm xachihuix tū ixlītamacsti'li'ni't cā'lacchicni'.³¹ Cāmāknīca tī xalanī'n nac Jericó tī jā takexmatni'cu'tunli Dios. Rahab, tī pūla xamaklani' ixuani't, xla' jā maknīca. Rahab ixlipāhuan Dios, ē xla' iccāmānūni't na ixchic israelitas tī ixta'a'ni't talaktzī'hui'līni' nac tzamā' ti'ya't. Ū'tza' jā talimāknīlh Rahab.

³² Jā ixlacasqui'nca ā'chulā' na'iccālīhuaniyān ā'makapitzīn tī talipāhuanli Dios. Jā icka'lhī quilhtamacuj na'iccāhuaniyān tū tatlahualh Gedeón ē Barac ē Sansón ē Jefte ē David ē Samuel ē ixa'kchihuīna'ni'n Dios.³³ Xlaca'n ixtalipāhuan Dios. Ū'tza' talīskāhui'lh ā'makapitzīn cā'lacchicni', ē ixtamāpa'ksī. Ixtatlahua tū tze, ē Dios cāsīcua'lanātlahualh chuntza' chī iccāhuanini't. Ā'makapitzīn iccālaktamaknūcan leones. Dios cāmāktāyallh ē chuntza' jā cāhua'lh.³⁴ Ā'makapitzīn iccāmāpū'can nac macscut. Xlaca'n jā talhculh. Ā'makapitzīn iccālīmāknīcu'tuncan espada. Xlaca'n ta'a'kapūtaxtulh. Masqui xlaca'n jā lactli'hui'quin ixtahuani't, Dios cāmātlī'hui'clhli. Jā ixtajicua'n. Ixtatlahua lāmāknīn ē ixtamakatzā'la ixtā'lāquiclhaktzī'ca'n.³⁵ Makapitzīn puscan, Dios cāmālacastālancuanini'lh ixcamana'ca'n, tī ixtanīni'tcus.

Ā'makapitzin tachi'xcuhui't tzej cāmakapātininca hasta jā tanilh. Palh xluca'n ix-takelhtatzē'kli tū ixta'a'ka'i', jātza' ixticāmakapātininca. Xluca'n jā takelhtatzē'kli, ixpālacata ixtaca'tzi nataka'lhī ixlamatatca'n tū xatze a'cxni' Dios nacāmālacastālan-cuanī nini'n. ³⁶ Ā'makapitzin cālakapalaca ē cāmaksno'kca. Ā'makapitzin cāmānūca nac pūlāchi'n ē cātūpixui'lica licā'n. ³⁷ Ā'makapitzin cācucta'lamaknica. Ā'makapitzin cālacxua'ta'hui'lica. Ā'makapitzin cālīmaknica espada. Ā'makapitzin ixta'a'cuantlā'huan ē ixtalhakā' ixko'xka' purecu' ē chivos. Lacxcamanīni'n ixtahuanī't. Ixcālākmaka'ncan ē ixcāmakapātininca. ³⁸ Ixtatzā'latlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't ē nac cā'kēstini'n. Ixtahui'lāna'lh nac lhu'cu' ē na ixtampin chihuix. Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ix-tapuhuan jā tū ixtapalhca'n tū ixta'a'ka'i', ē masqui ā'chulā' ixtapalhca'n. ³⁹ Tzamā' tachi'xcuhui't ixtalipāhuan Dios ē ixtamakapāxui' Dios. Masqui ixtalipāhuan Dios, xluca'n jā tamaktini'nkō'lh ixlipō'ktu tū Dios ixcāmālacnūni'ni't. ⁴⁰ Dios ixlacasqui'n a'cxtim ixcuincātātā'lan, ixpālacata lactze ixtalitaxtulh chuntza' chī quina'n.

12

Calaktzi'lēj Cristo

¹ Quina'n ca'tziyāuj chī tzamā' chi'xcuhui'n ixtalipāhuan Dios. Masqui xluca'n tapātini'lh, jā tataspi'tli na ixtej Dios. Quina'n cacāmaksca'tui xluca'n. Chuntza' camakxtekkō'uj tū quincāmāmakchuyiyān na ixtej Dios. Jātza' catlahuāuj tū jā tze, masqui jicslihua' maxtekcan. Jā calakachā'ni'uj natlahuayāuj ixtalacasqui'nin Dios. ² Chuhua'j calaktzi'lēj Jesucristo. Quina'n tū a'ka'i'yāuj Jesucristo quincāmakapūtaxtūni'ta'ntza'. Xla' naquincāmaktāyāyān na a'ka'i'yāuj ā'chulā' tihui'lāna'ujcus. Xla' pātini'lh a'cxni' nilh nac cruz. Masqui lakmaka'nca ē masqui pātini'lh, xla' pātikō'lh ixpālacata ixca'tzi ā'listān napāxuhua. Chuhua'j hui'lh na ixpektūcāna'j Dios nac a'kapūn jā tā'māpa'ksini'n Dios.

³ Capāstactit chī pātini'lh Jesucristo ē chī ixtatā'lāhuani chi'xcuhui'n tū ixtaquiclhak-tzi'n. Chuntza' jā calakachipini'ntit masqui pātini'mpā'na'ntit. Jā camakxtektit nat-lahua'yā'tit ixtalacasqui'nin Dios. ⁴ Masqui lhūhua'tza' tū pātini'ta'ntit, jā ixtā'chuntza' chī tapātini'lh ā'makapitzin tū cāmāknica. ⁵ Palhāsā' pātza'nkāni'ta'ntit ixtachihuīn Dios jā Dios quincāmāxqui'yān talacapāstacni' ē quincālaktzi'nān hua'chī ixlacstīn. Chuntza' huan:

Tzej calacapāstacti a'cxni' Dios cāstacyāhuayān.

Jā calakachipini' a'cxni' xla' lacaquilhniyān.

⁶ Dios cālacaquilhni' ixlipō'ktuca'n tū cāpāxqui'.

Cālacaquilhni' ixlipō'ktuca'n tū cātlahuani't ixlacstīn.

⁷ Catāyani'tit a'cxni' cālacaquilhniyān. Palh Dios cālacaquilhniyān, chuntza' li-tasu'yuyā'tit ixlacstīn hui'xina'n. Ixlacasqui'nca chā'tin xatāta' nacālacaquilhni' ixlac-stīn.

⁸ Dios cālacaquilhni' ixlipō'ktuca'n ixlacstīn. Palh jā cahuālh ixcālacaquilhni'n chuntza' ixtasu'yulh hui'xina'n jā ixlicāna' ixlacstīn Dios. ⁹ A'cxni' quincāmākastacni' quintāta'ca'n, ixquincālacaquilhniyān ē quina'n ixcālākachi'xcuhui'yāuj. Ā'chulā' ixlac-squi'nca quina'n nakexmatni'yāuj quinTāta'ca'n Dios tū quincāmāxqui'yān quilata-matca'n tū jā catilaksputi'. ¹⁰ Quintāta'ca'n tū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xluca'n ixquincālacaquilhniyān chuntza' chī ixtalacpuhuan. Xluca'n ixtalacasqui'n lilacatejtin ixtatā'kchokouj nac cā'quilhtamacuj. Nā Dios quincālacaquilhniyān, ixpālacata quincāla-capāstacān. Xla' lacasqui'n quina'n lactze nahuanāuj chī xla'. ¹¹ A'cxni' quincālacaquilh-niyān, lipuhuanāuj. Masqui quincātamālakaputzīyān, ā'listān tze litaxtuyāuj, ē chuntza' lisca'tāuj.

Lījicua' palh jā nakexmatni'yāuj Dios

¹² Chuhua'j calāmāhuixcāni'tit ē jā cataxla'juani'tāya'tit. ¹³ Tzej catlā'hua'ntit na ixtej Dios. Chuntza' nacāmaktāya'yā'tit xluca'n tū jāna'j tzej ta'a'ka'i'. Chuntza' xluca'n jā catitatamakahuasli.

¹⁴ Lipāxuhua cacātā'tahui'la'tit ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Catlahua'tit xmān tū tze. Palh chā'tin jā makxteku'tun tlāhua tū jā tze, xla' jā catilakchā'lh Dios. ¹⁵ Dios

lakalhu'manini'n. Catamakxteknit'it Dios nacāmaktāyayān milipō'ktuca'n. Jā catax-tutāya'tit na ixtej Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Palh chā'tin taxtutāya, cāmamakchuyī ā'makapitzin ti ta'a'ka'i'. ¹⁶Jā caka'lhī'tit mintā'lāpāxqui'nca'n. Jā calakmaka'ntit tū ixtla' Dios, chī Esaú. Xla' ixuā'yancu'tun, ē ū'tza' listā'lh tū ixmakxteknī'cani't tū ixpālacata limaksāsti' ixuani't. ¹⁷Hui'xina'n ca'tziyā'tit ā'listān xla' ixlacasqui'n ixmaxqui'palaca ē jātza' la lakmāxtulh. Xla' ixcalhuan ixpālacata lakpalicu'tunli tū ixtlahuani't.

¹⁸Hui'xina'n jā ixui'lāna'ntit a'ntza' a'cxni' Dios māstā'lh limāpa'ksin nac sipej jā huani-can Sinaí. Israelitas xalanī'n makāstza' tatalacatzuna'jilh nac Sinaí. Talaktzi'lh lamana' ē jā cā'pucsua' ixuani't ē jā makli'pli'. ¹⁹Takexmatli a'ktin liskoli' ē a'ktin tachihuin. A'cxni' takexmatli ixtachihuin Dios, xlaca'n tahuani' jātza' ā'chulā' cachihuina'lh. ²⁰Tajicua'nli a'cxni' Dios huanli nūn chā'tin i'xa'malh sipej. Nā huanli palh lakatin animalh natāya a'ntza' ixlacasqui'nca nalilacata'lamaknīcan chihuix. ²¹Ti talaktzi'lh huā'mā', tajicua'nli. Nā Moisés huanli: "Icxpimā'lh ixpālacata icjicua'n."

²²Hui'xina'n jā chuntza' ta'ni'ta'ntit nac Sinaí. Hui'xina'n pimpā'na'ntit ā'lacatin nac sipej jā huanican Sió'n ē nac cā'lacchicni' jā hui'lh Dios xalakahuan. Huā'mā' cā'lacchicni' hui'lacha' nac a'kapūn ē huanican Jerusalén. A'ntza' ta'a'nān lhūhua' ángeles. ²³A'ntza' nā hui'xina'n pimpā'na'ntit nac a'kapūn jā tatalacxtimīni't ē tamakapāxui'mā'nalh Dios ti xapūla ixlacstin Dios, ti tatzo'kni' ixtacuhuini'ca'n nac a'kapūn. A'ntza' jā hui'lh Dios. Ū'tza' ti nacāputzāna'nikō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Nā a'ntza' tahuī'lāna'ncha' ixlis-tacna'ca'n ti tanīni'ttza' ē cātlahuacani't lactze. ²⁴Hui'xina'n a'ka'i'nī'ta'ntit Jesucristo ū'tza' ti makapūtaxtūnu'n. Xla' tlahuani't xasāsti' talacāxtlahuan. Ixka'lhni' Jesucristo cāliche'kē' ixlisnacna'ca'n tachi'xcuhui't. Ē chuntza' talakalhu'mān ixka'lhni' Jesucristo. Ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā ixka'lhni' Abel.

²⁵Cakexpa'ttit tū huan Dios. Cāmakapātīnīnca ti jā takexmatni'lh Moisés ti Dios māchi-huini'lh. Ā'chulā' naquincātamakapātīnīnān palh jā kexmatni'cu'tunāuj Dios chī chi-huina'nācha' nac a'kapūn. ²⁶Lakmajtza' Dios chihuina'nli a'cxni' ixtatakestokni't israelitas lacatzuna'j nac Sinaí. Ti'ya't tachiquilh. Chuhua'j Dios huan: "Quit na'icchiqipala ti'ya't ē jā xmān ti'ya't. Nā na'icchiqī a'kapūn." ²⁷Huā'mā' huanicu'tun natasputkō' ixlipō'ktu tū cāmālacatzucuni't. Ā'xmān natahui'la tū jāla lacachiqican. ²⁸Quina'n natā'tahui'layāuj Dios jā xla' māpa'ksīni'n jā tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ē nalakachi'xcuhui'yāuj ē namakapāxui'yāuj chuntza' hua'chī chī xla' lacasqui'n. ²⁹Ixlīcāna' Dios hua'chi a'ktin ka'tla' lamana' ixpālacata xla' nacāmakapātīnīn xlaca'n ti jā takexmatni'.

13

Palh tzej natalā'kchokoyāuj, chuntza' nalīmakapāxui'yāuj Dios

¹Calāpāxqui'tēlha'tit milipō'ktuca'n ixpālacata hui'xina'n litā'timīn. ²Cacāmānū'tit na minchicca'n ti taminācha' xala' makat. Ā'makapitzin ti chuntza' tatlahuani't, xlaca'n tamānūni't ángeles na ixchicca'n, masqui xapūla jā ixtaca'tzi' palh xlaca'n ángeles ixtahuani't.

³Jā cacāpātza'nkātīn ti cāchi'cani't. Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n hua'chi cātata'chī'nī'ta'ntit. Jā cacāpātza'nkātīn ti tapātīni'mā'nalh. Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n hua'chi nā hui'xina'n cātā'pātīni'mpā'na'ntit.

⁴Xatze tamakaxtokcan. Jā tze ka'lhīcan tā'lāpāxqui'n. Dios nacāmakapātīnīn xlaca'n ti chuntza' tala.

⁵Jā xmān calacapāstactit chī nalika'lhī'yā'tit tumīn. Līpāxuhua catahui'la'tit palh ka'lhī'yā'tit lhūhua' tumīn o palh jā lhūhua'. Dios huanit: "Pō'ktu quilhtamacuj na'ictā'latahui'layān. Jā maktin ictimāxteknī'." ⁶Ū'tza' jā catilijicua'nui. Tzē nahuanāuj: Māpa'ksīni' Dios quimaktāya.

Jā ictijicua'ni'lh tū naquintatlahuani' tachi'xcuhui't.

⁷Cacālacapāstactit xlaca'n ti pūla cātāmāsu'yuni'n ixtachihuin Dios. Cacāpāstactit chī ixtalīlatlā'huan xlaca'n, ē chuntza' catlā'hua'ntit.

⁸ Jesucristo chu ū'tza'tza' chī tihua'na'. Jā makstin talakpalī. ⁹ Jā catamakxtektit nacā-tamāsu'yuni'yān xtum tamāsu'yun tū jā a'ka'i'nī'ta'ntit. Dios ū'tza' ti quincāmaktāyayān chī nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Tamāsu'yun ixpālacata tū hua'can, huā'mā' jā quincāmaktāyayān. Masqui ā'makapitzīn taxexmatni' tzamā' tamāsu'yun, jā cāmaktāya xlaca'n.

¹⁰ Pālejni' ti tascuja nac ixtemploca'n israelitas, xlaca'n tze' natahua' macsti'nalj xaquinī't animalhna' tū mālacnūni'cani't Dios. Xtum talakalhu'mān tū mālacnūni'cani't Dios tū quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. Huā'mā' talakalhu'mān, ū'tza' Jesucristo. ¹¹ Xapuxcu' pālej, xla' lē'n ixka'lhni' animalh xatamaknīn hasta nac templo jā huanican Ā'chulā' Xatasicua'lanātlahuan jā ixli'a'ktu' nac cuarto. A'ntza' mālacnūni'can Dios ka'lhni' ixpālacata nacāmāpānūni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. Ix-macni'ca'n animalh, tzamā' cāmāxtucan nac cā'lacchicni'. A'ntza' cālhcuyucan. ¹² Nā Jesús nā māxtuca nac cā'lacchicni'. Ē a'ntza' nīlh. Chuntza' pātini'lh ixpālacata ixcālīmāpānūni'cu'tun ixka'lhni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. ¹³ Lakmaka'nca Jesucristo a'cxni' māxtuca nac cā'lacchicni' ē xtokohua'ca'ca nac cruz. Quina'n a'ka'i'yāuj, ē chuntza' ixlacasqui'nca napātini'nāuj a'cxni' quincātalakmaka'nān ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj jā tū cā'lacchicni' tū natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Quina'n ka'lhīmā'nauj ā'a'ktin cā'lacchicni' tū nalaktzi'nāujcus. ¹⁵ Jātza' mālacnūni'yāuj Dios xatamaknīn animalh. Xatze camaxqui'uj tapāxcatca'tzīn Dios. Ū'tza' hua'chi talakalhu'mān. Ixlacasqui'nca namāka'tli'yāuj Dios ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Jā capātza'nkātit natlahua'yā'tit tū tze ē nalāmaktāya'yā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū lipāxuhua Dios.

¹⁷ Cacāxepa'tni'tit xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo. Catlahua'tit tū cātahuaniyān. Xlaca'n cāmaktaka'lhān hui'xina'n ixpālacata talacasqui'n xa'nca na'a'ka'i'yā'tit. Xlaca'n natamaxqui' cuenta Dios chī tascuja. Xlaca'n cā'tapāxuhuān natasucuja palh natlahua'yā'tit tū nacātalīmāpa'ksiyān. Palh jā nacāxepa'tni'yā'tit, natalilīpuhuan. Ē hui'xina'n jā tū caticālīmacuani'n.

¹⁸ Calī'orarli'tit quimpālacata. Quit icca'tzi icmākentaxtūlh tū Dios quimacamaxqui'nī't. Pō'ktu quilhtamacuj ictlahuacu'tun tū tze. ¹⁹ Iccāsqui'ni'yān calī'orarli'tit Dios palaj naquimacā'nācha' jā hui'lāna'ntit.

Tasicua'lanālīn

²⁰ Dios ū'tza' tī quincāmakapāxuiyān. Xla' mālacastālanuanīlh quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Jesucristo nīlh ē līxapalh ixka'lhni' quincuentaca'n. Chuntza' līcāxtlahualh talacāxtlahuan tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j xla' tihua'na' naquincāmaktaka'lhān. ²¹ Dios cacāmaxqui'n talacapāstacni' tū nacāmaktāyayān natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn. Nā quina'n caquincātlahuan lactze chuntza' chī xla' lacasqui'n. Ū'tza' litlahua ixlitli'hui'qui Jesucristo. Calakachi'xcuhui'ca Jesucristo pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

²² Tā'timin, iccāsqui'ni'yān lilacatzucu nakelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzo'knuni'mā'n nac huā'mā' ca'psnap. Jā ka'tla' tzamā' ca'psnap tū iccātzo'knuni'nī'ta'n. ²³ Iccāmāca'tzīnicu'tunān makxtekcāni'ttza' Timoteo. Chuhua'j jātza' tachi'n. Palh xla' namin palaj, naquintā'a'n a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

²⁴ Cacāsāludarli'tit ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' nac templo. Calāsāludarli'tit milipō'ktuca'n. Tā'timin xala' nac Italia cātahuaniyān.

²⁵ Dios cacāsīcua'lanātlahuakō'n. Amén.

Santiago

Litzucua carta

¹ Quit, Santiago, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Dios ē Māpa'ksini' Jesu-cristo. Quit iccāmacā'ni'yān saludos milipō'ktuca'n israelitas ti tapa'ksini'yā'tit Dios, ti ta'a'kahuani'ni'ta'ntit.

Talacapāstacni' tū Dios māstā'

² Tā'timin, catahui'la'tit cā'tapāxuān masqui cā'a'kspulayān lhūhua' catūhuālh ix-pālacata a'ka'i'yā'tit Jesucristo. ³ Ca'tziyā'tittza' a'cxni' cā'a'kspulayān huā'mā' ē palh jā makxtekā'tit chī a'ka'i'yā'tit, chuntza' nāliscā'tā'tit chī natāyani'yā'tit. ⁴ Pō'ktu quilhtamacuj natāyani'yā'tit, ē chuntza' nāliscā'tā'tit chī tzej nalatā'kchokoyā'tit ē chī nalīmākentaxtūkō'yā'tit ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'nin Dios.

⁵ Palh hui'xina'n jā ca'tziyā'tit chī nalilatā'kchokoyā'tit tzej, casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmasu'yuni'yān. Xla' jā cā'tasitzi' māstā' tū nasqui'ni'yāuj ē jā lacaquilhni'ni'n. ⁶ A'cxni' hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit Dios catūhuālh, napuhua'nā'tit Dios ixlicāna' nacā-maxqui'yān. Jā maktin tipuhua'nā'tit Dios jā caticāmaxqui'n. Tī lacpuhuan Dios jā catimāstā'lh, xla' jā xmān a'ktin ixtalacapāstacni' ka'lhī. Xla' hua'chi xcān a'cxni' ū'nun ē calhāxcuhuālh mā'a'kchoko xaxiyālh xcān. ⁷ Tī lacpuhuan chuntza', Dios jā catimaxqui'lh tū squi'ni'. ⁸ Tī jā xmān a'ktin talacapāstacni' taka'lhī, xla'cā'n jā maktin taca'tzi' tū natatlahua.

⁹ Hui'xina'n, tā'timin, ti catihuālh tachi'xcuhui't, calipāxuhua'tit ixpālacata Dios cālaktzi'nān jā chī catihuālh tachi'xcuhui't. ¹⁰ Hui'xina'n, tā'timin, ti lacricujnu', calipāxuhua'tit ixpālacata ca'tziyā'tit Dios laktzi'n mintumīnca'n hua'chi jā tū ixtapalh. Lacricujnu' natasputa chī a'ktin xa'nat. ¹¹ A'cxni' chi'chini'n, xapa'lhma' xneka, ē xa'nat yuja. Ixlitzēhuani't sputa. Nā chuntza' talisputa lacricujnu' lihuān tatlahua ixnegocioca'n.

Chī napātini'ncan ē natāyani'can

¹² Lipāxuhua tahui'lāna'lh xla'cā'n ti lilacatejtin tapātī tū cā'a'kspula. Palh xla'cā'n natatāyani', nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Xasāsti' quilatamatca'n xla' chī talakalhu'mān tū Dios cāmālacnūni' ti tapāxqui'. ¹³ Palh chā'tin chi'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā tze, jā capuhuanli Dios mālacpuhuanīlh tū jā tze. Dios jā maktin lacpuhuan natlahua tū jā tze. Xla' jā cāmālacpuhuanī tachi'xcuhui't catatlahualh tū jā tze. ¹⁴ A'cxni' chā'tin chi'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā tze, xla' ixli'a'cstu ixtalacapāstacni' mātlahui chuntza'. ¹⁵ Palh xla' tlahua chuntza' tū jā tze ixtalacapāstacni', chuntza' ka'lhī ixcuēta. Ā'chulā' natlahuatēlha tū jā tze. Ū'tza' nalīni.

¹⁶ Ixlicāna' tū iccāhuanimā'n. Jā cata'a'kskāhui'tit, tā'timin. ¹⁷ Pō'ktu xatze catūhuālh tū quincātamaxqui'ni'ta'n, pō'ktu Dios macamin. Tī quincāmaxqui'n pō'ktu tū tze xla' ū'tza' Dios. Xla' cātlahualh tū tamāxkakēni' nac a'kapūn. Dios xla' chu ū'tza'tza'. Jā maktin talakpalī nūn macsti'na'j. ¹⁸ Dios quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n chī xla' ixtalacasqui'nin. Quincāmaxqui'n quilatamatca'n xasāsti' ixpālacata ixtachihui'n Dios tū ixlicāna'. Chuntza' quina'n xapula a'ka't'ni'tauj. Ā'listān lhūhua' ā'makapitzin nata'a'ka'i'. Chuntza' quina'n xalacpūla.

Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj

¹⁹ Calacapāstactit huā'mā', tā'timin. Milipō'ktuca'n tzej cakexpa'ttit ixtachihuīn Dios. Calacapāstacna'ntit pūla chī nachihuīna'nā'tit, ē jā nasitzi'yā'tit. ²⁰ Tasitzi' quincāmā-makchuyiyān. Chuntza' jāla tlahuayāuj ixtalacasqui'nin Dios. ²¹ Camāpānūkō'tit ixlipō'ktu tū jā tze ē ixlipō'ktu tū jā limacuan. Calihui'li'tit natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nin Dios. Cuēta catlahua'tit tū ixtachihuīn Dios tū maktini'ni'ta'ntit. Ū'tza' tū cāmāca'tzinin chī nacālīmakapūtaxtūyān.

²² Cakexpa'tni'tit ixtachihuīn Dios, ē jā xmān cakexpa'tmaka'ntit. Palh puhua'nā'tit xmān nakexpa'tmaka'nā'tit, mina'cstuca'n ta'a'kskāhui'yā'tit. ²³ Tī xmān takexmata

ixtachihuïn Dios ē jā tatlahua, xluca'n chī chā'tin chi'xcu' tī laktzi'n nac espejo. ²⁴Ixlīmān laktzi'ncan chī lanī't ixlacan ē a'n ē palaj tunca pātza'nkā chī lanī't. ²⁵Jā chuntza' xluca'n tī cuenta tatlahua xatze ixtachihuïn Dios tū quincāmāca'tziniyān chī nalitaxtuyāuj. Palh xluca'n jā tamaxteka takexmatni', ē palh jā tapātza'nkā tū huan, chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahua ixlipō'ktu tū tatlahua.

²⁶Palh chā'tin chi'xcu' huan kexmatni' Dios, ē jāla māpa'ksi ixquilhni', xla' ixlīmān ta'a'kskähui'. Xla' jā ixlicāna' kexmatni' Dios. ²⁷Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj quina'n tī ixlicāna' a'ka'i'yāuj, ū'tza' huā'mā': cacāmaktāyauj lacstīn tī xcamanīn ē tī cānimaka'nicanī't tī tapātini'n. Ē ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj namāpānuyāuj ixlipō'ktu tū jā tze xala' nac cā'quilhtamacuj.

2

Ixlacasqui'nca nacālaktzi'nāuj tachi'xcuhui't lacxtim

¹Tā'timīn, calālaktzi'ntit lacxtim milipō'ktuca'n hui'xina'n tī a'ka'i'ni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī xaka'tla'. ²Na'iccāhuanīyān a'ktin tachihuïn. Chā'tu' chī'xcuhui'n tatanū na mintemploca'n. Chā'tin xla' rico ē ka'lhī ixmakatzātāt ixa' oro ē ixlu'xu' xatze. Ā'chā'tin xla' xcamanīn ē xla' ka'lhī masnā lu'xu'. ³Hui'xina'n ā'chulā' lakachi'xcuhui'yā'tit tī ka'lhī xatze ixlu'xu' ē huani'yā'tit: “Hui'x catahui'la' huā'tzā' nac xatze silla.” Ē xcamanīn huani'yā'tit: “Hui'x catāyachi o catahui'la' nac piso ixlacatzuna'j na quintujan.” ⁴Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, chuntza' tasu'yu puhua'nā'tit ā'makapitzin chī'xcuhui'n ā'chulā' lactze. Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n.

⁵Tā'timīn, iccāpāxqui'yān ē iccāhuanicu'tunān huā'mā'. Dios cālacsacni't tī lacxcamanīni'n. Masqui xcamanīn xluca'n, Dios cālaktzi'n chī lacricujnu', ixpālacata talipāhuan Dios ē chuntza' natatanū jā xla' māpa'ksīni'n. Nā ixlipō'ktuca'n tī tapāxqui' Dios ixlipō'ktuca'n natatanū jā xla' māpa'ksīni'n. ⁶Hui'xina'n cālakmaka'nā'tit tī lacxcamanīni'n. Cālakachi'xcuhui'yā'tit lacricujnu'. Ū'tunu'n tī cātamakapātiniñān. Xluca'n cātāmālacapū'yān hui'xina'n. ⁷Ū'tunu'n lacricujnu' tī jā tze talichihuīna'n Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. Ū'tza' tī hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit.

⁸Ixlīmāpa'ksīn Dios tū tatzō'kni' na ixtachihuïn Dios chuntza' huan: “Nacāpāxqui'yā' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' milimān.” Palh hui'xina'n kexpa'tni'yā'tit huā'mā' limāpa'ksīn, chuntza' tzej tlā'hua'mpā'na'ntit. ⁹Palh hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit makapitzin, ē ā'makapitzin huampala cālakmaka'nā'tit, chuntza' tlahua'yā'tit tū jā tze, ē chuntza' hui'xina'n laclē'pinā'tit. Chuntza' huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰Palh chā'tin chi'xcu' nakexmatni' ixlipō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios ē xmān a'ktin limāpa'ksīn tū jā kexmatni', huā'mā' chī'xcu' laclē'n ixpālacata jā kexmatni'kō'lh limāpa'ksīn, ē masqui xmān a'ktin limāpa'ksīn tū jā kexmatni'lh. ¹¹Dios huanli: “Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n.” Nā chuntza' huanli: “Jā timaknīni'na'.” Palh chā'tin tī maknīni'n, xla' laclē'n ē masqui jā ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. ¹²Dios quincāmaktāyāyān ē chuntza' jā quincāmāpa'ksīyān tū jā tze. Chuntza' palh tlahuayāuj tū jā tze, Dios naquincāputzāna'ni'yān. Ū'tza' calichihuīna'ntit ē calitlahua'tit tū tze. ¹³Dios, a'cxni' naputzāna'n, jā caticālakalhu'manli tī jā talakalhu'manli ā'makapitzin. Xla' xmān nacālakalhu'man tī talakalhu'manli ā'makapitzin. Tī talakalhu'manli' tī ā'makapitzin, xluca'n jā catitajicua'nli a'cxni' nacāputzāna'ni' Dios.

Chī tzej a'ka'īcan

¹⁴Tā'timīn, palh chā'tin chi'xcu' huan lipāhuan Dios ē xla' jā tlahua tū tze, chu tlakaj lipāhuan. ¹⁵Palh chā'tin quintā'tin spu'tni' ixlu'xu' ē jā ka'lhī tū nahua'¹⁶ē makapitzin chī hui'xina'n tahuani: “Dios casicua'lanātlahuan ē camaxqui'ca' milu'xu' ē camāhui'ca'”, ē tī tahuani chuntza' jā tū tamaxqui', chuntza' jā tū limacuan talipāhuan Dios. ¹⁷Palh chā'tin chi'xcu' huan lipāhuan Dios, ē jā maktāya ā'chā'tin, xla' chu tlakaj huan lipāhuan Dios. Xla' hua'chi chā'tin xanin ixpālacata jā tū tlahua tū tze.

¹⁸ Palh chā'tin nahuan: “Quit ica'ka'ti'ni' Dios, ē masqui jā ictlahua tū tze.” Quit na'icua'pala: ¿Chī nalitasu'yu'ya' palh lipāhua'na' Dios palh jā tlahua'ya' tū tze? Quit ictlahua xatze. Chuntza' litasu'yu quit iclipāhuan Dios. ¹⁹ Hui'x puhua'na' xmān chā'tin Dios. Chuntza' tze. Nā chuntza' tapuhuan jā tze ya ū'nī'n tī tatā'scuja skāhui'ni'. Xlaca'n taxpipi ixpālacata tajicua'ni' Dios. ²⁰ Hui'x jā ca'tziya'. Na'icmāsu'yuni'yān chu tlakaj palh chā'tin huan lipāhuan Dios ē palh jā tlahua tū lactze. ²¹ Quixū'nāpapca'n Abraham mālacnūni'lh, chī talakalhu'mān Dios, ixka'hua'cha tī ixuanican Isaac. Ū'tza' Dios lilaktzi'lh Abraham tze chi'xcu' ixpālacata tū tlahualh. ²² Chuntza' ca'tzican Abraham ixlipāhuan Dios ē ū'tza' xla' litlahualh tū lactze. A'cxni' Abraham tlahualh huā'mā' tū tze, ū'tza' litasu'yulh Abraham ixlipāhuan Dios. ²³ Chuntza' mākentaxtūca chī ixtatzo'kni' na ixtachihuin Dios jā huan: “Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' Dios xatze lilaktzi'lh Abraham.” Ē Dios huanli Abraham ixamigo.

²⁴ Chuntza' hui'xina'n ca'tziyā'tittza' Dios lactze cālaktzi'n tachi'xcuhui't jā xmān ixpālacata talipāhuan Dios. Nā ixlacasqui'nca xlaca'n natatlahua tū lactze. Chuntza' natasu'yu palh ixlicāna' talipāhuan Dios. ²⁵ Ē nā chuntza' Rahab tī maklani' ixuanī't. Xla' cāmakxteklī tatachokolh na ixchic chi'xcuhui'n tī Josué cāmacamilh. Cāmātzē'kli ē cāmaktāyalh natataxtu nac cā'lacchicni' nac ā'kenti' tej. Ū'tza' Dios lilaktzi'lh tze ya puscāt Rahab. ²⁶ Quina'n hui'lāna'uj ixpālacata ka'lhīyāuj quimacni'ca'n ē quilistacna'ca'n. Nā chuntza' quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata lipāhuanāuj Dios ē chuntza' tlahuayāuj tū lactze.

3

Quinquilhni'ca'n

¹ Tā'timīn, jā cala'tit limākelhtahua'kē'nī'n lhūhua' hui'xina'n. Ca'tziyā'tit hui'xina'n tī tamāsu'yu ā'chulā' palha' nacāputzāna'ni'can. ² Quina'n quilipō'ktuca'n makatunu' tlahuayāuj tū jā tze. Palh chā'tin chi'xcu' tze māpa'ksi' ixquilhni', chuntza' tze māpa'ksi' ixlipō'ktu ixmacni'. Xla' tze ya chi'xcu'. ³ Cāmākālnūyāuj freno na ixquilhni'ca'n cahuāyuj. Chuntza' tze nacāmāpa'ksiyāuj. Nata'a'n jā quina'n lacasqui'nāuj. ⁴ Nā barcos tū laka'tla', macsti'na'j tū lisakalican. Masqui ū'ni' xatli'hu'qui tanta'nclslē'n barco, piloto tze nalē'n jā xla' lacasqui'n, masqui macsti'na'j tū lisakalican barco. ⁵ Chuntza' quinquilhni'ca'n. Masqui macsti'na'j quinquilhni'ca'n, lhūhua' tū tlahua. Masqui macsti'na'j macsut, tze namāquillti' a'ktin ka'tla' cā'qui'hu'i'n. ⁶ Quinquilhni'ca'n hua'chi' macsut, ixpālacata cālactlahua ā'makapitzin. Quinquilhni'ca'n lichihuīna'nāuj ixlipō'ktu tū jā tze. Ū'tza' ā'chulā' jā tze litaxtuyāuj. Ixpālacata quinquilhni'ca'n, lāmāpasī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nac cā'quillhtamacuj. Skāhui'ni' ū'tza' tī quincāmāhuaniyān tū jā tze. ⁷ Chi'xcuhui'n xlaca'n tze natamāmānsujli catūhuālh animalh ē catūhuālh spūni'n ē catūhuālh lhūhua' ē catūhuālh animalh xala' nac mar. Ixlipō'ktuca'n tze cāmāmānsujlican. ⁸ Quinquilhni'ca'n jā tī tī tze namāpa'ksi'. Quinquilhni'ca'n pō'ktu quillhtamacuj huan tū jā tze. Hua'chi' ka'lhī veneno ixpālacata quinquilhni'ca'n cālilactlahuayāuj ā'makapitzin. ⁹ Quinquilhni'ca'n limakapāxuiyāuj Dios quinTāta'ca'n, ē nā cālī'a'ksa'nāuj ā'makapitzin tachi'xcuhui't tī Dios tlahuanī't hua'chi' chī xla'. ¹⁰ Na quinquilhni'ca'n taxtu tachihuin tū xatze ē tachihuin tū jā tze. Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' jā tze. ¹¹ ¿Ē xmān nac a'ktin mu'sni' taxtu xcān xase'ksi' ē xcān xaxū'ni'? ¹² Tā'timīn, a'ktin xaqui'hu'i' a'kalhpōj jāla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't xīpa. Xaqui'hu'i' uvas jāla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't a'kalhpōj. Nā chuntza' a'ktin mu'sni' jā taxtuhui'lh xaxū'ni' xcān a'ntza' jāla catitaxtulh xase'ksi' xcān.

Tī taka'lhī ixtalacapāstacni' Dios

¹³ Palhāsā' chātin chī hui'xina'n skalalh ē lhūhua' ca'tzi' ē chuntza' tze namāsu'yu. Calatā'kchokotit lilacatejtin ē chuntza' nalitasu'yu palh lakskalalhna' hui'xina'n. Jā ka'tla' timakca'tziyā'tit. ¹⁴ Palh hui'xina'n xmān lacasqui'nā'tit napuhuanca'n hui'xina'n skalalhna' chuntza' litasu'yu jā skalalhna' hui'xina'n. ¹⁵ Palh chuntza' lacpuhuan chā'tin,

a'ntza' litasu'yu palh ixtalacapāstacni' xla' jā ixtla' Dios. Xmān lacapāstaca chī ixtalacapāstacni' skāhui'ni' ē ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n ixpālacata tlahuamā'lh tū lacasqui'n ixmacni'. ¹⁶ A'cxni' tachi'xcuhui't talākca'tzani' ē xmān talacasqui'n napuhuanan xla'ca'n laskalalhna', ū'tza' talālimāpasi ē tatlahua ixlipō'ktu catūhuālh tū jā tze. ¹⁷ Na'iccāhuaniyān chī talihuan xla'ca'n ti taka'lhī ixtalacapāstacni' Dios. Xla'ca'n xmān talacapāstaca tū lactze. Ū'tza' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. Jā talālisitzi'ni'. Līlacatzucu natalātā'chihuina'n. Natakexmata ē natamaktāya ā'makapitzin. Talaktzi'n lacxtim ixlipō'ktu. Tatlahua tū tze, ixpālacata xla'ca'n lactze. ¹⁸ Tī jā talālisitzi'ni'cu'tun ā'makapitzin, chuntza' xla'ca'n tatlahua tū xatze, ē chuntza' jātza' catitatā'lāhuanicu'tunli ā'makapitzin.

4

Jā tze palh lakatiyāuj tū xala' nac cā'quilhtamacuj

¹ ĪTū ixpālacata tā'lāhuani'yā'tit hui'xina'n? Ixpālacata ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n tū tze, ē mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ² Hui'xina'n ka'lhīcu'tunā'tit catūhuālh ē palh jāla ka'lhī'yā'tit, ū'tza' lālimaknicu'tunā'tit hui'xina'n. Hui'xina'n lālaka'tzani'yā'tit ti ka'lhī catūhuālh, ē palh jāla ka'lhī'yā'tit, lālilacata'qui'yā'tit ē lālītuscā'tit. Jāla ka'lhī'yā'tit tū lacasqui'nā'tit hui'xina'n, ixpālacata jā squi'ni'yā'tit Dios. ³ A'cxni' squi'ni'yā'tit Dios jā cāmaxqui'yān, ixpālacata jā tzej squi'ni'yā'tit. Squi'ni'yā'tit xmān ixpālacata pāxcat lila'yā'tit tū hui'xina'n lacasqui'nā'tit. ⁴ Hui'xina'n chī chā'tin ti ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, ixpālacata jātza' kexpatni'cu'tunā'tit Dios ē xmān tlahuacu'tunā'tit tū lacasqui'nā'tit. ĶĒ jā ca'tziyā'tit ti talakati lhūhua' catūhuālh xla' nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n talitaxtu ixtā'lāquiclhaktzi' Dios? Ti tatlahuacu'tun lacxtim chī xalani'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n talitaxtu ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. ⁵ Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit xmān chu tlakaj tatzō'kni' na ixtachihiu'n Dios jā huan Dios quincāmaxqui'ni'ta'n Espiritu Santo ē xla' lacasqui'n xmān xla' naquincāmāpa'ksiyān ē jā lacasqui'n naquincāmāpa'ksiyān ā'chā'tin. ⁶ Ū'tza' lacasqui'n Dios. Xla' quincāmak-tāyāyān, ē chuntza' tze nakexmatni'yāuj xmān Dios. Chuntza' huan ixtachihiu'n Dios: Dios jā cāmaktāya ti ka'tla' tamakca'tzi. Xla' cāmaktāya ti jā ka'tla' tamakca'tzi.

⁷ Hui'xina'n catamaktēktit Dios nacāmāpa'ksiyān. Jā catamaktēktit nacāmāpa'ksiyān skāhui'ni'. Chuntza' skāhui'ni' nacāzā'lani'yān. ⁸ Calātalacatzuna'jītit Dios ē xla' nā nacālātalacatzuna'jīyān. Hui'xina'n ti tlahua'yā'tit tū jā tze, jātza' catlahua'tit. Hui'xina'n ti pāxqui'yā'tit Dios ē nā tū xala' nac cā'quilhtamacuj, camāpānūni'tit tū jā tze na milistacna'ca'n. ⁹ Calīpuhuanit ē cacalhua'ntit. Jātza' calitzi'ntit ē jātza' calipāxua'tit tū jā tze. Calīmāxana'ntit mincuentaca'n. ¹⁰ Macsti'na'j cahuantit na ixlacatin Dios, ē xla' nacāmāka'tlī'yān.

Jā tze palh a'ksa'nāuj quintā'tinca'n

¹¹ Tā'timīn, jā tilālichihuina'nā'tit tū jā tze. Palh chā'tin lichihuina'n ā'chā'tin tū jā tze, chuntza' līlakmaka'mā'lh limāpa'ksin tū huan: Calāpāxqui'tit. Palh chā'tin lacpuhuan tze nahuan palh ā'chā'tin laclē'n, xla' lītaxtu chī juez. Jā lacapāstaca palh ū'tza' laclē'n, ixpālacata lakmaka'mā'lh limāpa'ksin. ¹² Xmān chā'tin Juez ā'nan. Ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' quincāmaxqui'n limāpa'ksin ē ū'tza' nakexmatni'yāuj. Xla' tze naquincāmākapūtaxtūyān ē nā tze naquincāmācā'nān nac pūpātīn. ĶTū ixpālacata puhua'nā'tit palh hui'xina'n tze na'a'ksa'nā'tit ā'chā'tin?

Jā ca'tziyāuj tū na'a'kspula lakali

¹³ Na'iccāhuaniyān hui'xina'n macsti'na'j mimpālacataca'n hui'xina'n ti lāhuani'yā'tit: “Chuhua'j o lakali na'a'nāuj nac a'ktin cā'lacchicni'. A'ntza' natachokoyāuj a'ktin cā'ta. Natamāhuana'nāuj ē nastā'nānāuj. Natlajayāuj lhūhua' tumin.” ¹⁴ Huā'mā' na'iccāhuaniyān: Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū na'a'kspula lakali. Quina'n hua'chi poklhmū' ixpālacata poklhmū' chuhua'j tasu'yu ē ixlītza'la laksputa. ¹⁵ Chuntza' ixuantit: “Palh Dios lacasqui'n quina'n natahui'lāyāuj ā'tza'la ē ū'tza' huā'mā' natlahuayāuj.” ¹⁶ Hui'xina'n jā

kelhasqui'ni'yā'tit Dios tūchu ixtalacasqui'nīn. Xmān tlahua'yā'tit tū tlahuacu'tunā'tit. Hui'xina'n ka'tla' makca'tziyā'tit. Jā tze chuntza' tlahua'yā'tit. ¹⁷Palh chā'tin ca'tzi tlahua tū tze, ē palh jā tlahua, chuntza' xla' lika'lhī ixcuenta.

5

Tū nacā'a'kspula lacricujnu'

¹Chuhua'j hui'xina'n lacricujnu' cacalhuantit ē cata'sa'tit ixpālacata lijicua' tū mimā'lh. ²Mintumīnca'n hua'chi xamasni'. Milu'xu'ca'n xatzēhuani't pō'ktu hua'chi xatalacua'. ³Minoroca'n ē mimplataca'n hua'chi pō'ktu xasko'luni'. Xasko'luni' ixpālacata hui'xina'n lactampi'lhī'n ē jā maktāyacu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hui'xina'n mākēxtimī'tit lhūhua' tumin ē lacatzuna'jtza' hui'lh quilhtamacuj a'cxni' napātini'nā'tit nac pūpātīn. ⁴Hui'xina'n jā xokoni'ta'ntit tī cātā'scujni'ta'ntit na mincā'tacuxtuca'n. Dios lacahuāna'huī'lh. Xla' ū'tza' tī māpa'ksīni'nkō' ixlipō'ktu nac a'kapūn ē ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj. Xla' cālaktzi'mā'n chī a'kskāhui'tit mintasācu'a'ca'n ē jā xokotit. ⁵Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj hui'xina'n lacricujnu' ka'lhī'yā'tit ixlipō'ktu. Līpāxūj līlatlā'huana'tit. Hui'xina'n hua'chi lakatin pa'xni' tū makako'ntican ē namaknīcan. ⁶Hui'xina'n lacricujnu' cāmālacapū'yā'tit ē cāmakni'yā'tit tī lactze. Xlaca'n jāla tatamak-tāya.

Ixlacasqui'nca naka'lhīyāj hasta a'cxni' namimpala Jesucristo

⁷Chuhua'j hui'xina'n, tā'timin, lilacatzucu caka'lhī'tit hasta a'cxni' namin Māpa'ksīni' Jesucristo. Chā'tin chi'xcu' tī tlahua ixpūxāhuat, xla' ka'lhī hasta a'cxni' nala. Xla' ka'lhī hasta nala nala xcān pūla ē ā'listān huampala. ⁸Hui'xina'n nā lilacatzucu caka'lhī'tit. Jā calakachipini'tit. Palaj namimpala Māpa'ksīni'. ⁹Jā calāputzāna'ni'tit. Palh tlahua'yā'tit chuntza', Cristo nacāputzāna'ni'yān. Xla' ū'tza' Juez. Palaj namimpala. ¹⁰Calacapāstactit hui'xina'n, tā'timin, chī tapātini'lh makāstza' ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Xlaca'n tatāyani'lh. Chuntza' calitaxtutit. ¹¹Ca'tziyāj ixtapāxuhua xlaca'n tī tatāyani'lh. Ca'tziyā'titza' chī lītāyani'lh Job. Ā'listān Dios maxquī'lh lhūhua', ixpālacata lakalhu'manīni'n.

¹²Chuhua'j na'icāhuaniyān tū ixlacasqui'nca. Jā tihua'nā'tit “por Dios”, a'cxni' nahua'nā'tit palh ixlicāna'. Xmān “ixlicāna” nahua'nā'tit. A'cxni' nahua'nā'tit “jā ixlicāna”, xmān “jā ixlicāna” nahua'nā'tit. Palh jā natlahua'yā'tit chuntza', Dios nacāmākapātīnīnān.

¹³A'cxni' nacā'a'kspulayān catūhuāl, ca'orarla'tit hui'xina'n. A'cxni' līpāxuhua lahuī'lāna'ntit, capixtlī'tit tū nalīpāxuhua Dios. ¹⁴A'cxni' chā'tin chī hui'xina'n ta'jatlatla, cacāmāta'satīnīni'ntit xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo. Xlaca'n natamin ē natalī'orarla ē natalī'tlahua ta'jatlatlani' aceite na ixtacuhuīni' Māpa'ksīni' Jesucristo. ¹⁵Palh xlaca'n nata'orarli ē nata'a'ka'tī, Dios namātzeyī. Palh xla' tlahuani't tū jā tze, Dios namāpānūni' ixcuenta. ¹⁶Calāhuani'tit hui'xina'n palh jāla makxtekā'tit catūhuāl tū jā tze. Chuntza' nalālī'orarli'yā'tit. Dios nacāmātzeyiyān hui'xina'n tī ta'jatlatlā'yā'tit. Dios lītlahua ixlīmāpa'ksīn tū squi'ni' chā'tin chi'xcu' tī tze. ¹⁷Dios maxquī'lh tū squi'ni'lh Elías tī ixa'kchihuīna' Dios. Xla' chā'tin chi'xcu' chī quina'n ixuani't. Xla' squi'ni'lh Dios jā calalx cān. A'ktu'tun cā'ta ā'i'tāt jā lalx cān. ¹⁸Squi'ni'pāl Dios camilx cān. Chuntza' lalx cān. Chuntza' lanāna'lh nac cā'ti'ya'tna'.

¹⁹Tā'timin, palh chā'tin chī hui'xina'n tamakahuasa ē palh ā'chā'tin namaktāya natlā'huampala na ixtej Dios, ²⁰chuntza' namakapūtaxtū ā'chā'tin nac līnin ē chuntza' namātza'nkēna'ni'can ixcuenta.

1 San Pedro

Pedro cātzo'knuni'lh tī ixta'a'ka'ī'

¹ Quit Pedro, ixapóstol Jesucristo. Quit ictzo'ka huā'mā' carta. Iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios tī cātamā'a'kahuanin ē latlā'hua'nā'tit chī makatiyā'ti'n nac a'katunu' cā'lacchicni' jā huanican Ponto ē Galacia ē Capadocia ē Asia ē Bitinia.

² Dios quinTāta'ca'n cālacsacni'ta'n makāstza' chuntza' chī puhuanli. Xla' puhuanli Espiritu Santo lactze nacātlahuayān. Xla' ixlacasqui'n hui'xina'n nakexpa'tni'yā'tit Jesucristo. Lacasqui'nli ixka'lhni' Jesucristo nacāxapani'yān ixlipō'ktu mincuentaca'n. Dios cacāsicua'lanātlahuān ē tzej calatapā'tit.

Ca'tziyāuj Dios naquincāsicua'lanātlahuayān

³ Namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata xla' lalalhu'manini'n. Ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Dios mālacastālancuanilh Jesucristo, nā chuntza' quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n. Chuhua'j ca'tziyāuj xla' naquincāmaxqui'yān ā'chulā'. ⁴ Tū Dios naquincāmaxqui'yān, xla' māqui'cani't nac a'kapūn. A'n'tza' jā tū cati'a'nani'lh. Jā chī catūhuāl̄h tū masa ē tū lakuan ē tū xneka. ⁵ Hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, ē xla' cāmaktaka'lhān ixpālacata xla' ka'lhī limāpa'ksin. Xla' nacāmaktaka'lhān hasta ā'xmān quilhtamacuj. Ā'xmān quilhtamacuj natasu'yukō' ixlipō'ktu tū Dios nacāmaxqui'yān a'cxni' naquincāmakapūtaxtūkō'yān.

⁶ Ū'tza' hui'xina'n lipāxuhua'yā'tit masqui jā makās lipuhuanā'tit ixpālacata lhūhua' tū pātīpā'na'tit. ⁷ Hui'xina'n lilacatzucu tāyani'yā'tit tū pātīpā'na'tit. Chuntza' tasu'yu palh ixlīcāna' a'ka'ī'yā'tit. Oro māchi'chīcan namaktican tū jā tze. Chuntza' tachoko pō'ktu oro. Nā chuntza' hui'xina'n. A'cxni' pātini'nā'tit hui'xina'n namakxtēkā'tit tū jā tze. Chuntza' ā'chulā' lactze nalitaxtuyā'tit. Ā'chulā' xatapalaxla' chī a'ka'ī'yā'tit na ixlacatīn Dios ē jā oro. Palh tzej a'ka'ī'yā'tit masqui pātini'nā'tit, chuntza' nacātāmāka'tlī'yān ē nacātālakachi'xcuhui'yān a'cxni' Jesucristo namimpala.

⁸ Hui'xina'n pāxqui'yā'tit Jesucristo masqui jā laktzi'nī'ta'tit. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit masqui chuhua'j jā laktzi'nā'tit. Ū'tza' lipāxuhua'yā'tit. Lhūhua' mintapāxuānca'n; jāla chī huānicān chī lipāxuhua'yā'tit. ⁹ Pāxuhua'yā'tit ixpālacata a'kapūtaxtuni'ta'ntittza' ixpālacata a'ka'ī'yā'tit Jesucristo.

¹⁰ A'kchihuīna'ni'n xalani'n makās xapūla ixtahuan chī ixquincālisicua'lanātlahuān Dios. Xlaca'n ixtaputza chī natalica'tzi chī li'a'kapūtaxtucan ixpālacata ixtaca'tzīcu'tunkō'. ¹¹ IxEspiritu Cristo cāmāca'tzīnilh palh Cristo ixpātini'lh ē ā'listān ixlakachi'xcuhui'ca. Xlaca'n ixtaca'tzīcu'tun jā'cxni' ixa'kspulal huā'mā' ē tū na'a'kspula ā'listān. ¹² Dios cāmāca'tzīnilh jāna'j na'a'kspula xlimācua xlaca'n ixtalahui'lāna'lhcus. Chuhua'j a'kspulamā'lh xlimācua hui'lāna'uj quina'n. Huā'mā' ū'tza' tū cātahuanin xlaca'n tī cātāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixlā' Jesucristo. Xlaca'n ixcātālīmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixlīmāpa'ksin Espiritu Santo tī macāmincancha' nac a'kapūn. Ixlipō'ktu huā'mā' āngeles taca'tzīcu'tun.

Dios lacasqui'n tzej nalatā'kchokoyāuj

¹³ Calacapāstactit tzamā' ē skalalh catahui'la'tit. Tzej calacapāstactit. Calacapāstactā'kchokotit chī Dios nacālisicua'lanātlahuayān a'cxni' namin Jesucristo.

¹⁴ Cakexpa'tni'tit Dios ixpālacata hui'xina'n ixlacstīn. Jātza' calatā'kchokotit chī ixlātā'hua'nā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ixtlahua'yā'tit tū jā tze talanān. ¹⁵ Lactze cahuānkō'tit pō'ktu quilhtamacuj. Calacapāstactit Dios cālīta'satīn ixtachi'xcuhui't nahuanā'tit. Xla' tze. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj xalilacatejīn nalīlatahui'la'yā'tit. ¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios: “Lactze cahuāntit hui'xina'n, ixpālacata quit tze.”

¹⁷ Hui'xina'n a'cxni' orarlīni'yā'tit Dios, hua'nā'tit: “Dios quinTāta'ca'n.” Ū'tza' kēxtim quincālaktzi'nān. Xla' nacāpūtzāna'ni' chā'tunu' chuntza' chī talatā'kchokoni't. Ū'tza'

nalijicua'ni'yā'tit Dios lihuan latlā'hua'nā'titcus nac cā'quilhtamacuj. ¹⁸Xapūla hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit chī ixtalatlā'huan minapapana'ca'n. Jā tū ixtapalh chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla. Dios cāmakapūtaxtūni' ixlipō'ktu huā'mā'. Tū xla' xokolh ixpālacata naquincā-makapūtaxtūyān, huā'mā' jā chī oro ē jā chī plata tū talaksputa. Hui'xina'n ca'tziyā'tit huā'mā'. ¹⁹Lixokolh ixka'lhni' Cristo a'cxni' nilh. Ixka'lhni' Cristo tapalaxla'. Cristo hua'chi lakatin purecu' ixuani't tū xatze ē tū maknican ixpālacata namālacnūni'can Dios. ²⁰A'cxni' jāna'j ixtlahuacan cā'quilhtamacuj, Dios puhuanli ixlacasqui'nca Cristo nani ixpālacata naquincāmakapūtaxtūyān. Chuhua'j, tzamā' quilhtamacuj, Cristo nini'ttza' quimpālacataca'n. ²¹Ixpālacata Jesucristo, hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, ixpālacata Dios mālacastālancuanilh Jesucristo ē lakachi'xcuhui'lh. Chuntza' hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios ē ka'lhīpā'na'ntit a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāsicua'lanātlahuakō'yān.

²²Hui'xina'n kexpa'tni'ni'ta'ntit tachihuūn tū ixlicāna'. Ū'tza' hui'xina'n lactzetza' litaxtutit. Chuhua'j ixlicāna' cāpāxqui'yā'tit ti ta'a'ka'i'. Chuhua'j tzej calālipāxqui'tit ixlipō'ktu milistacna'ca'n. ²³Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n ixpālacata a'ka'i'ni'ta'ntit ixtachihuūn Dios tū jā maktin catisputli. Chuntza' xasāsti' milatamatca'n jā maktin catisputli. Natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ²⁴Chuntza' huan na ixtachihuūn Dios jā tatzō'kni' huā'mā':

Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't hua'chi pa'lhma'.

Ixlipō'ktu tū tzēhuani't tū taka'lhī tachi'xcuhui't, ū'tza' hua'chi xaxa'nat pa'lhma'.

Pa'lhma' scāca ē yuja xaxa'nat.

²⁵Jā chuntza' ixtachihuūn Dios.

Xla' jā maktin catisputli.

Ixtachihuūn Dios, ū'tza' xatze tachihuūn tū cātāmāsu'yuni'ni'ta'n hui'xina'n.

2

¹Ū'tza' calimaktitektit ixlipō'ktu tū jā tze. Jātza' ca'a'kskāhui'nintit. Jā chuntza' cahuantit chī xla'ca'n tī tatasu'yu lactze ē xmān ta'a'kskāhui'nin ixpālacata xla'ca'n jā lactze. Jātza' quiclh calālaktzi'ntit. Jātza' cacālichihuūna'ntit ā'makapitzin. ²Chā'tin ska'ta' pō'ktu quilhtamacuj hua'cu'tun ixleche. Chuntza' listaca. Hui'xina'n nā chuntza' ixlacasqui'nca naca'tzicu'tunā'tit ixtachihuūn Dios tū ixlihua't milistacna'ca'n. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka'i'yā'tit. ³Ca'tziyā'tittza' palh Dios pāxqui'nin.

Cristo hua'chi a'ktin chihuix tū Dios lacsacli

⁴Pō'ktu quilhtamacuj catā'latā'kchokotit Jesucristo. Ū'tza' tī quincāmaxqui'yān quilatamatca'n. Xla' hua'chi xastacna' chihuix. Dios lacsacli ixpālacata laktzi'lh hua'chi a'ktin chihuix tū tapalaxla', masqui tachi'xcuhui't tapuhuan jā tū ixtapalh. ⁵Hui'xina'n hua'chi a'ktin templo tū jā xala' nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' nac huā'mā' templo tū Dios tlahuamā'lh. Hui'xina'n hua'chi pālejni' ixpālacata a'ka'i'yā'tit Jesucristo ē chuntza' tā'scujā'tit Dios. Hua'chi ixmālacnūni'tit talakalhu'mān Dios ixpālacata kexpa'tni'pā'na'ntit xla'. Chuntza' lipāxuhua Dios. ⁶Tatzō'kni' na ixtachihuūn Dios:

Quit iclacsacli a'ktin chihuix tū xatapalaxla'.

Chuhua'j quit icui'li chā'tin ti hua'chi a'ktin chihuix xala' tzāstūn jā nayāhuacan templo nac Sión.

Xla'ca'n tī talipāhuan xla', jā chu tlakaj catitalipāhuanli.

⁷Huā'mā' chihuix huanicu'tun Cristo. Hui'xina'n a'ka'i'ni'ta'ntittza' ē ū'tza' lica'tziyā'tit Cristo xatapalaxla'. Tī jā ta'a'ka'i'cu'tun, xla'ca'n cālichihuūna'n ixtachihuūn Dios jā tatzō'kni' huā'mā':

Chihuix tū talakmaka'lh tapācna'ni'n,

huā'mā' chihuix ū'tza' litaxtulh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

⁸Nā tatzō'kni' na ixtachihuūn Dios:

Huā'mā' chihuix nacāmā'a'kche'kxlanī tachi'xcuhui't;

huā'mā' chihuix nacāmāmakahuasī xla'ca'n.

Xla'ca'n ta'a'kche'kxla ixpālacata jā ta'a'ka'i'cu'tun tī Dios macamilh ixpālacata nacā-makapūtaxtūcan. Dios xapūla ixca'tzi tū nacā'a'nani' tī jā ta'a'ka'i'cu'tun ixtachihuūn Dios.

Quina'n ixtachi'xcuhui't Dios

⁹ Tā'timīn, hui'xina'n jā chī xluca'n tī jā ta'a'ka'i'. Hui'xina'n tachi'xcuhui't tī cālacsacni't Dios. Nā hui'xina'n ixpālejni' quiMāpa'ksini'ca'n Dios. Nā hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Dios. Nā hui'xina'n ixtachi'xcuhui't Dios. Dios lacasqui'n hui'xina'n nacāmāca'tzīniyā'tit ā'makapitzin li'a'cnīn tū xla' tlahuani't. Dios ū'tza' tī cāta'sani'ni'ta'n ē cāmāxtuni'ta'n jā cā'pucsua ē cālīmīni'ta'n jā tzēhuani't xkacana'n. ¹⁰ Xapūla hui'xina'n jā ixtachi'xcuhui't Dios ixuani'ta'ntit. Chuhua'j hui'xina'n ixtachi'xcuhui'ttza' Dios. Xapūla jā icxa'tziyā'tit palh Dios lakalhu'manīni'n. Chuhua'j ca'tziyā'tittza', ixpālacata Dios cālakalhu'mani'ta'ntza'.

Ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj Dios

¹¹ Tā'timīn, hui'xina'n latlā'hua'nā'tit chī makatiyā'ti'n nac cā'quilhtamacuj, ixpālacata tapa'ksiyā'tit nac a'kapūn. Chuhua'j iccāsqui'ni'yān jā titlahua'yā'tit jā tze mintalacāpāstacni'ca'n. Camakxtektit tzamā' talacāpāstacni' tū nalactlahua chī a'ka'i'ni'yā'tit Cristo. ¹² Tzej calatā'kchokotit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'i'. Chuntza', masqui cacā'talimālacsu'yun palh tlahua'yā'tit catūhuāl tū jā tze, xluca'n nataca'tzi palh jā ixlicāna'. Natalaktzi'n hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze. Chuntza' xluca'n natamāka'tli' Dios a'cxni' xla' naputzāna'nī.

¹³ Cacāxepa'tni'tit ixlipō'ktuca'n scujni'n ixpālacata chuntza' Dios lacasqui'n. Cak-xepa'tni'tit xapuxcu' cā'lacchicni'. ¹⁴ Cacāxepa'tni'tit gobernadores. Xluca'n Dios cāhui'lini't natamakapātīni'n tī tatlaha tū jā tze. Nā cāhui'lini't ixpālacata xluca'n natamāka'tli' tī tatlaha tū tze. ¹⁵ Chuntza' huā'mā' ixtalacasqui'nin Dios. Xla' lacasqui'n hui'xina'n lilacatejtin natatā'kchokoyā'tit. Chuntza' jāla catitahualh catūhuāl chī'xcuhui'n tī jā tzej talacāpāstaca ē jā taca'tzi.

¹⁶ Hui'xina'n xala' cā'lacuan ē jā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit ixlimāpa'ksin Moisés. Masqui ka'lhī'yā'tit talacasqui'n, jā capuhua'ntit tzē natlahua'yā'tit tū jā tze. Ē catlahua'tit tū Dios māpa'ksini'n. ¹⁷ Cacālakachi'xcuhui'tit ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Cacāpāxqui'tit tā'timīn. Cajicua'ni'tit Dios. Calakachi'xcuhui'tit tī ā'chulā' ka'lhī limāpa'ksin nac cā'lacchicni'.

Cristo pātīni'lh ē nā quina'n napātīni'nāuj

¹⁸ Hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit mimpatronca'n, cacāxepa'tni'tit mimāpa'ksini'ca'n. Nacāk-xepa'tni'yā'tit palh tapāxqui'nin ē talakalhu'manīni'n ē nā palh quiclh taca'tzan. ¹⁹ Palh pātīni'nā'tit masqui jā tū tlahuani'ta'ntit, ē palh lipātiyā'tit ixpālacata tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nin Dios, ū'tza' tze na ixlacatīn Dios. ²⁰ Palh tlahua'yā'tit tū jā tze, ē ū'tza' cātālītuscān, ē masqui lilacatzucu tāyani'yā'tit, huā'mā' jā tū ixtapalh na ixlacatīn Dios. Palh lilacatzucu tāyani'yā'tit chī cātātuscān, masqui tlahuani'ta'ntit xmān tū tze, chuntza' Dios nacāsciu'lanātlahuayān. ²¹ Tī cālacsacni't Dios, xluca'n natapātīni'n. Cristo ū'tza' pātīni'lh quimpālacataca'n. Quincāmāsu'yuni'n chī nalīmaksca'tāuj xla'. ²² Cristo jā tū tlahualh tū jā tze. Jā maktin kexmatca nahuan tū jā ixlicāna'. ²³ Xla' jā ixcalakapala tī ixtalapakapala xla'. Jā maktin huanli namālakxokonī xluca'n tī tamakapātīni'nli. Cristo ixca'tzi namin quilhtamacuj natakokonu'n. Dios nacāputzāna'ni' chuntza' chī ixlacasqui'nca. ²⁴ Cristo ū'tza' xokolh quincuentaca'n a'cxni' nilh nac cruz. Xla' lacasqui'n namakxtekāuj tū jā tze, ē natlahuayāuj tū ixtalacasqui'nin Dios. Cristo pātīni'lh quimpālacataca'n. Chuntza' quincālīmātzeyiyān. ²⁵ Xapūla hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi borregos tū ixtatza'nkāni't. Chuhua'j taspī'tni'ta'ntit. Lakta'ni'ta'ntit Jesucristo. Xla' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n.

3

Chī natalilātahui'la tī tatamakaxtokni'ttza'

¹ Nā hui'xina'n puscan, cakexpa'tni'tit minkōlu'ca'n. Chuntza', palh minkōlu'ca'n jā ta'a'ka'i' ixtachi'huīn Dios, xluca'n nata'a'ka'i'cu'tun a'cxni' natalaktzi'n hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Chuntza' jā ixlacasqui'nca nacāhuanican catūhuāl. ² Chī'xcuhui'n

natalaktzi'n chī xpuscātca'n tatlaha tū tze ē talakachi'xcuhui' Dios. Ū'tza' natali'a'ka'i'cu'tun. ³ Makapitzin pusan, xipālacata tzehuani't tahuancu'tun, tzehuani't tacāxtlahua ixya'jca'n. Tata'a'kanū ixa'kaslihuitca'n xa'oro ē tamacatahui'la ixmacatzātātca'n xa'oro. Talhakā' tzehuani't ixlu'xu'ca'n. Tzamā' catihuālh jā ū'tza' tū tlaha tzehuani't chā'tin puscāt na ixlacatin Dios. ⁴ Palh lactzehuani't huancū'tunā'tit, ixlacasqui'nca naka'lhī'yā'tit xatze mintalacapāstacni'ca'n ē lipāxuhua natahui'la'yā'tit. Huā'mā' tze na ixlacatin Dios. Ū'tza' tū lacuan nacāmāxtuyān; ū'tza' tū natāyani'. ⁵ Chuntza' lactzehuani't talilal pusan xamakās tī ixtalipāhuan Dios ē ixtakexmatni' Dios. Xlaca'n nā ixtakexmatni' ixkōlu'ca'n. ⁶ Chuntza' ixtlahua Sara makāstza'. Xla' ixkexmatni' ixkōlu' Abraham ē ixlaktzi'n chī māpa'ksini'. Hui'xina'n hua'chī ixtzu'mā'jan Sara, palh tlaha'yā'tit tū tze ē palh jā jicua'nā'tit.

⁷ Chuhua'j hui'xina'n chī'xcuhui'n tī ka'lhī'yā'tit mimpuscātca'n, caca'tzīt chī nacātā'tahui'la'yā'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Pusan, xlaca'n jā lactli'hui'quin chī hui'xina'n. Ū'tza' nacālilakachi'xcuhui'yā'tit. Nacālakachi'xcuhui'yā'tit xipālacata xlaca'n chuntza' chī hui'xina'n maktini'ni'ta'ntit talakalhu'mān tū Dios māstā'. Ū'tza' huā'mā' xasāsti' milatamatca'n tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Palh chuntza' natalaha'yā'tit hui'xina'n naca'tziyā'tit Dios nakexmata a'cxni' na'orarlī'yā'tit.

Makapitzin tapātini'n xipālacata tatlaha tū tze

⁸ Chuhua'j xmān huā'mā' iccāhuanicu'tunān: Kempātin calacapāstactit. Calālakalhu'ma'ntit. Calāpāxqui'tit chī litā'timīn. Calātlahuani'tit tū tze. Jā ka'tla' camakca'tzīt. ⁹ Palh catihuālh cātlahuani'yān tū jā tze, jā titlahuani'yā'tit chuntza' hui'xina'n. Palh catihuālh cālkapalayān, jā tilakapala'yā'tit. Xatze casqui'ni'tit Dios xla' casicua'lanātlahualh. Ū'tza' huā'mā' tū Dios lacasqui'n. Palh chuntza' tlaha'yā'tit, Dios nacāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n. ¹⁰ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tī lipāxuhua talatahui'lacu'tun, jātza' cachihuālh catahuanli.
Jātza' cata'a'kskāhui'nilh.

¹¹ Catamakxtekkō'lh tū jā tze ē catatlahualh tū tze.

Catalihui'lilh ca'cs natalatahui'la pō'ktu quilhtamacuj.

¹² Dios cāmaktaka'lha tī lactze chī'xcuhui'n.

Cākexmatni' ixoracionca'n.

Dios jā cāmaktāya tī tatlaha tū jā tze.

¹³ Nūn chā'tin catiātlahuani'n tū jā tze palh hui'xina'n xmān tlahuacu'tunā'tit tū tze. ¹⁴ Palh hui'xina'n pātini'nā'tit xmān xipālacata tlaha'yā'tit tū tze, chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahuayān. Jā cacājicua'ni'tit chī'xcuhui'n. Jā catamakchuyi'tit.

¹⁵ Calacapāstactit Cristo ū'tza' miMāpa'ksini'ca'n. Cakexpa'tni'tit xmān xla'. Skalalh natahui'la'yā'tit tzej nakelhtini'nā'tit a'cxni' nacātakelhasqui'ni'yān chī a'ka'i'yā'tit Cristo. Lilacatzucu nakelhtini'nā'tit hui'xina'n. Calacapāstactit Dios cākexmatmā'n. ¹⁶ Jā titlahua'yā'tit tū jā tze. Chuntza' nacāmāmaxani'yā'tit tī cātalahapalayān hui'xina'n ē tī cātālchihuīnān tū jā tze xipālacata a'ka'i'ni'yā'tit Cristo. ¹⁷ Tī tatlaha tū jā tze, xlaca'n nacāmakapātini'nca'n. Hui'xina'n jā chuntza' cahuantit chī xlaca'n. A'chulā' tze palh napātini'nā'tit, palh chuntza' ixtalacasqui'nin Dios, masqui jā tlahuani'ta'ntit tū jā tze.

¹⁸ Cristo xmān maktin nilh quimpālacataca'n. Chuntza' lixokolh quincuentaca'n. Masqui Cristo tze, xla' pātini'lh xipālacataca'n tachi'xcuhui'ti jā tze. Nilh quimpālacataca'n, xipālacata quincāmāsu'yucu'tunni' na ixlacatin Dios. Masqui maknica Jesucristo, hui'lhcus. ¹⁹ A'cxni' jānā'j ixlacastālancuana'n Cristo, xla' a'lh jā ixcāchi'cani't ixlistacna'ca'n nini'n. Cātasu'yuni'lh ē cāhuanilh palh ū'tza' Cristo. ²⁰ Xlaca'n a'cxni' ixtalahui'lāna'lhcus jā ta'a'ka'i'ni'cu'tunli Dios. Dios lilacatzucu ixcāka'lhīmā'lh xli-macua Noé ixtlahuamā'lh barco. A'cxni' lalh lakuat, xmān kelhatzeyan tachi'xcuhui't ta'a'kapūtaxtullh nac barco na ixkelhni' xcān. ²¹ Chuntza' quina'n tī quincātamakapūtaxtūni'ta'ntza', quina'n li'a'kpaxui' xcān. A'cxni' a'kpaxāuj, jā xmān quimacti'ya'tca'n nalimāyujūyāuj. A'cxni' a'kpaxāuj, chuntza' limāsu'yuyāuj Dios xapani'ttza' quincuentaca'n, xipālacata Jesucristo lacastālancuana'ni'ttza, ē chuntza' a'kapūtaxtūni'taujta'.

²² Jesucristo tanūni'ttza' nac a'kapūn ē hui'lh na ixpekxtūcāna'j Dios. Chuhua'j xla' cāmāpa'ksikō' ángeles ē ixlipō'ktuca'n tī taka'lhī līmāpa'ksin.

4

Dios cāmaxqui' catūhuālh chā'tunu' ixtachi'xcuhui't

¹ Cristo pātini'lh a'cxni' ixlalā'huan nac cā'quiltamacuj. Caca'tzīt hui'xina'n tzē nacā'a'kspulayān chuntza'. Jā cajicua'ntit. Tī tapātini'mā'nalh, xla'ca'n tamakxtekni'ttza' tatlaha' tū jā tze. ² Chuhua'j jātza' catlaha' tū tū jā tze chī tachi'xcuhui't tī tatlaha' xmān tū xla'ca'n talacasqui'n. Calatahui'la'tittza' chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. ³ Xapūla hui'xina'n makās ixtlahuapā'na'ntit tū tatlaha'cu'tun tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ixka'chīyā'tit. Ixtlahua'yā'tit cā'tani' ē a'ntza' ixtlahua'yā'tit tū jā tze. Ixtakēstokā'tit nako'tā'tit. Ixcātatzokostani'yā'tit ídolos. Dios jā lakatī huā'mā'. ⁴ Chuhua'j tī jā ta'a'ka'ī', xla'ca'n talī'a'cnī chī hui'xina'n jātza' cātā'takēstokā'tit xla'ca'n palh nacātā'tlaha'yā'tit tū jā tze. Ū'tza' cātālilakapalayān hui'xina'n. ⁵ Xla'ca'n nacāputzāna'ni' Dios. Ixlicāna' xla' nacāputzāna'ni' tī talahui'lāna'lhuc ē tī xanintza'. ⁶ Ū'tza' cālīmāca'tzīnīca xatze tachihuīn tī xanintza' chuhua'j. Chuntza' masqui tanilh chuntza' chī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't, ixlistacna'ca'n tzē natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj chuntza' chī Dios hui'lh pō'ktu quilhtamacuj.

⁷ Pala'j nasputkō' ixlipō'ktu. Ū'tza' tzej calilacapāstacna'ntit. Skalalh catahui'la'tit ē pō'ktu na'orarī'yā'tit. ⁸ Tū ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': calāpāxqui'tit. Palh pāxqui'yāuj ā'chā'tin, mātza'nkēna'ni'yāuj tū quincātlahuani'ni'ta'n. ⁹ Lipāxuhua nalāmānyūyā'tit na minchicā'n. ¹⁰ Dios xtum cāmaxqui'ni'ta'n chā'tunu' hui'xina'n chī tzē nalitlaha'yā'tit tū cāmamacāmaxqui'ni'ta'n Dios. Chuntza' tzē namākentaxtūyā'tit tū Dios cāmamacāmaxqui'ni'ta'n. Ē chuntza' nalāmaktāyā'yā'tit. ¹¹ Tī ta'a'kchihuīna'n, catamasu'yulh ixtachihuīn Dios. Tī tamaktāyā ā'makapitzīn, chuntza' catamaktāyālh chuntza' chī Dios cāmāxqui'ni't. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, chuntza' nalakachi'xcuhui'can Dios ixpālacata Jesucristo. Pō'ktu quilhtamacuj calakachi'xcuhui'ca Dios. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ka'lhī līmāpa'ksin. Amén.

Tapātini'n tī ta'a'ka'ī'

¹² Chuhua'j tā'timīn, jā tipuhua'nā'tit jā maktin catipātini'ntit hui'xina'n. Caca'tzīt hui'xina'n chuntza' cā'a'kspula tī ta'a'ka'ī', ē jā xmān hui'xina'n pātini'nā'tit. Chuntza' litasu'yu palh ixlicāna' hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. ¹³ Capāxuhua'tit chī pātini'mpā'na'ntit chuntza' chī Cristo pātini'lh. Chuntza' hui'xina'n napāxuhua'yā'tit a'cxni' Cristo namimpala ē nalaktzī'ncan chī xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksin. ¹⁴ A'cxni' cātālakapalayān hui'xina'n ixpālacata Cristo, napāxuhua'yā'tit ixpālacata Espiritu Santo nacāmaktāyāyān. Natasu'yu xla' cātā'huī'lan hui'xina'n. Natasu'yu xla' ka'lhī līmāpa'ksin. Ā'makapitzīn jā tze talichihuīna'n Cristo. Hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit xla'. ¹⁵ Ā'makapitzīn tapātini'n ixpālacata xla'ca'n tamaknīni'ni't. Ā'makapitzīn tapātini'n ixpālacata taka'lhāna'ni't. Ā'makapitzīn tapātini'n ixpālacata tatlahuani't ā'catūhuālh tū jā tze. Ā'makapitzīn tapātini'n ixpālacata tatanūni't jā jā ixlitanūtca'n. Jā titlaha'yā'tit chuntza'. ¹⁶ Palh hui'xina'n pātini'nā'tit ixpālacata Cristo, jā tilīmāxana'nā'tit. Cāmaxqui'tit tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata tapa'ksini'yā'tit Cristo.

¹⁷ Chilhtza' quilhtamacuj tū napūputzāna'ni' Dios. Xapūla nacāmākapātini'ncan ixtachi'xcuhui't Dios. Palh quina'n naquincāmākapātini'nān xapūla, ā'chulā' nacāmākapātini'ncan xla'ca'n tī jā ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn tū ixla' Dios. ¹⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh jiclihua' ta'a'kapūtaxtu xalactze chi'xcuhui'n,

jtū nacā'a'kspula chi'xcuhui'n tī jā tze ē tī talakmaka'n Dios?

¹⁹ Palh ixtalacasqui'nin Dios natapātini'n makapitzīn ixpālacata tatlaha' tū tze, catālahualhuc tū tze. Catalipāhuanli xmān Dios. Xla' tlahuakō'ni't ixlipō'ktu tū a'nan ē pō'ktu quilhtamacuj cāmaktaka'lha. Xla' pō'ktu quilhtamacuj makentaxtū tū huan.

5

Cāmaxquī'ca talacapāstacni' tī ixta'a'ka't'

¹ Quit iccāmaxquī'cu'tunān talacapāstacni' hui'xina'n tī xanapuxcu'nu' nac templo. Nā quit chā'tin xapuxcu'. Quit iclaktzī'lh chī pātini'lh Cristo. Nā quit naquilakachi'xcuhui'can a'cxni' nalakachi'xcuhui'can Cristo a'cxni' namimpala. ²Iccāsquī'ni'yān nacāmaktaka'lhā'tit ixlacstin Dios tī xla' cāmacamaxquī'n. Calitlahua'tit ixlipō'ktu mintalacapāstacni'ca'n ē jā casātlahua'tit. Jā xmān titlahuayā'tit ixpālacata tļajacu'tunā'tit tumīn. Cacāmaktaka'lh'tit xmān ixpālacata tā'scuju'cunā'tit Dios. ³Jā ixtēcu'ni'n hui'xina'n tī cāmaktaka'lhā'tit. Catahui'la'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Chuntza' xlaca'n tzē nacātamaksca'tāni' chī hui'xina'n. ⁴Jesucristo ū'tza' tī xapuxcu' milipō'ktuca'n hui'xina'n tī xanapuxcu'nu' nac templo. Xla' cāmaktaka'lhkō' ixlacstin ē cuenta tlahua chī scujni'ta'ntit hui'xina'n. A'cxni' Jesucristo namimpala, Dios pō'ktu quilhtamacuj nacāsicia'lanātlahuayān hui'xina'n.

⁵Nā hui'xina'n ka'hua'chan, cacākexpa'tni'tit xanapuxcu'nu' tī ta'a'n nac templo. Milipō'ktuca'n hui'xina'n nalālakachi'xcuhui'yā'tit. Jā capuhua'ntit palh ā'chulā' xalactze hui'xina'n ē jā ā'makapitzin. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios jā cāmaktāya tī ka'tla' tamacka'tzī.

Xla' cāmaktāya tī jā ka'tla' tamacka'tzī.

⁶Jā ka'tla' camacka'tzītit. Cakexpa'tni'tit Dios. Xla' ū'tza' tī ka'lhī litli'huī'qui. A'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalacasqui'n, hui'xina'n nacātalakachi'xcuhui'yān chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. ⁷Pō'ktu tū cāmāmakchuyiyan, catamakxtektit Dios nacāmaktāyāyān. Xla' cāmaktaka'lhān.

⁸Skalalh calatahui'la'tit ē jā catamakxtektit nacātatļajayān. Skāhuī'ni' tī mintā'lāquiclhaktzi'ca'n, xla' latlā'huan hua'chi lakatin león tū ta'sa ē putzatlā'huan tī nahua'. ⁹Jā camakxtektit chī a'ka'i'yā'tit. Chuntza' calitļaja'tit skāhuī'ni'. Calacapāstactit calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj a'nan tā'timīn tī nā tapātini'mā'nalh. ¹⁰Dios pāxqui'nin. Quincālacacni'ta'n ixpālacata ixlacasqui'n natapa'ksīni'yāuj Cristo. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāuj Dios nac a'kapūn. A'cxni' napātini'nā'titcus ā'macsti'na'j, Dios nacātlahuayān lactze hui'xina'n. Nacāmaktāyāyān natāyani'yā'tit. Nacāmaktāyāyān tzej na'a'ka'i'yā'tit. ¹¹Dios ka'lhikō' ixlipō'ktu litli'huī'qui pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Macā'nca ā'xmān saludos

¹²Quit icmātzo'knīlh Silvano huā'mā' carta tū jā laclhmā'n. Quit tzej icca'tzī xla' chā'tin quintā'tinca'n ē tzej a'ka't'. Quit iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla' Dios. Hui'xina'n a'ka'i'ni'ta'ntit ū'tza' ixlicāna'. Chuhua'j jā camakxtektit chī a'ka'i'yā'tit huā'mā' xatze tachihuīn.

¹³Cāmācā'ni'yān saludos xlaca'n tī xalani'n nac templo nac Babilonia. Nā xlaca'n Dios nā cālacacni't. Marcos tī hua'chi quinka'hua'cha, nā xla' cāmācā'ni'yān saludos.

¹⁴Calāskōkatit ixpālacata hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit.

Tzej calatapā'tit milipō'ktuca'n hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Amén.

2 San Pedro

Cāmacā'ni'ca saludos ti ixta'a'ka'ī'

¹ Quit Simón Pedro. Ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit chā'tin ixapóstol Jesucristo ē ū'tza' ictā'scuja. Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit nā chuntza' chī quina'n. Quina'n tzē nalipāxuayājū tū quincātlahuani'nī'ta'n Dios. Dios kēxtim cālaktzī'n tachi'xcuhūit, ē chuntza' quincālaktzī'nān kēxtim ixpālacata a'ka'ī'ni'yājū Jesucristo. ² Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit, ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tit Dios ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Chī tahuani't tī tatapa'ksīni' Dios

³ Dios, ka'lhī lhūhua' lītlī'hui'qui ē quincāmaxqui'nī'ta'n ixlipō'ktu tū maclacasqui'nāuj natahui'layājū chuntza' chī xla' lacasqui'n, ixpālacata lakapasājū Dios. Nā quincāmāta'satinin ixpālacata natā'tahui'layājū nac a'kapūn jā xla' māpa'ksīni'n ē jā xkakana'n. ⁴ Chuntza' Dios naquincātlahuani'yān lhūhua' tū tze chuntza' chī xla' huanī't. Dios quincāmaxqui'nī'ta'n chī nalīsāstī'latā'kchokoyājū. Quincāmaxqui'yān xasāstī' quincālapāstacni'ca'n tū xatze chī ixtalacapāstacni' Dios. Chuntza' tzē namakxtekājū tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. ⁵ Hui'xina'n a'ka'ī'yā'titza' xatze tachihuīn ixta' Jesucristo, ē chuntza' ixtacasqui'nca nalihui'liyā'tit natlahua'yā'tit tū tze. Ē jā xmān huā'mā'. Nā ixtacasqui'nca ā'chulā' nasca'tā'tit tū ixta' Dios. ⁶ Nā ixtacasqui'nca mina'cstuca'n natatapa'ksiyā'tit. Nā ixtacasqui'nca līlacatzucu napātini'nā'tit. Nā ixtacasqui'nca līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁷ Nā ixtacasqui'nca nacāpāxqui'yā'tit tā'timīn. Ē jā xmān tā'timīn. Nā ixtacasqui'nca nacāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhūit.

⁸ Ixlipō'ktu huā'mā' ū'tza' natlahuakō'yā'tit. Palh ixlicāna' natlahua'yā'tit, chuntza' tasu'yu palh tzej latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Nā tasu'yu palh jā chu tlakaj lakapasā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ Tī jā tatlhua tzamā' tachihuīn, xla'ca'n hua'chī lakatzī'nī'n ixpālacata xla'ca'n jā taca'tzī. Hua'chī lakatzī'nī'n ixpālacata tapātza'nkāni't palh Dios cāxapani'nī'ttza' ixcentaca'n. ¹⁰ Chuntza' tā'timīn, calihui'lī'tit natlahua'yā'tit tzamā' tachihuīn. Chuntza' natasu'yu Dios cāta'satini'ta'n ē cālacsacni'ta'n hui'xina'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, jā catitamakahuastit. ¹¹ Chuntza' nacātamaxqui'yān talacasqui'nīn tzē natanū'yā'tit jā pō'ktu quilhtamacuj māpa'ksīni'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī quincāmakapūtaxtūyān.

¹² Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iccālīmāpāstaqui'yān tzamā' tachihuīn, masqui hui'xina'n lakapasā'tit, ē masqui tzej a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn tū ixlicāna' tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n. ¹³ Quit icpuhuan tze na'iccāmāpāstaqui'yān tzamā' tachihuīn chī ictihuī'lhcus. ¹⁴ Quit icca'tzī hua'chī palajtza' na'icni. Chuntza' quimāca'tzīnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁵ Quit iccāhuanicu'tunān huā'mā' tachihuīn, ixpālacata chuntza' tzē nalīlacapāstacā'tit pōktu quilhtamacuj a'cxni' xanintza' na'icuan.

Laktzī'nca Jesucristo chī ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁶ Quina'n iccāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n chī ka'lhī līmāpa'ksīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē chī xla' namimpala. Tū quina'n iccāmāsu'yuni'yān, jātza' tachihuīn tū tamāsu'yuni't chī'xcuhūi'n tī ta'a'kskāhūi'nincū'tun. Quina'n iclīlaktzī'uj quīlakastapūnca'n Jesucristo ē nā iclaktzī'uj chī ka'lhī lītlī'hui'qui. ¹⁷ A'ntza' xa'icyāna'uj a'cxni' Dios quinTāta'ca'n māka'tlī'lh Jesucristo. Mīncha' a'ktin tachihuīn nac a'ktin pokl-hnu' xaslamama. Huanli: "Ū'tza' huā'mā' quinKa'hua'cha tī icpāxqui' ē quimakapāxui." ¹⁸ Māni' quina'n ickekmatui tzamā' tachihuīn tū mīncha' nac a'kapūn. A'ntza' xa'ictā'hui'lāna'uj Jesucristo nac sipej. A'ntza' xtum tasu'yulh Jesucristo ixpālacata Dios māxkakēlh.

¹⁹ Ū'tza' ā'chulā' iclī'a'ka'ī'yājū tū tatzo'kli profetasna' tī cāmāto'knīlh Dios. Nā hui'xina'n tzej nakelthua'ka'yā'tit tū tatzo'kli profetasna' hasta tzej nakexpatā'tit.

Hua'mā' hua'chi lámpara tū māxkakēni'n jā cā'pucsua' hasta naxkaka ē namāxkakēni'n xaka'tla' sta'cu. ²⁰ Ixlasquis'nca nalacapāstacā'tit tū na'iccāhuaniyān. Na ixtachihuūn Dios a'ntza' jā tatzō'kni' tū tahuanlı ixa'kchihuūna'ni'n Dios, tzamā' jā ixtalacapāstacni'ca'n a'kchihuūna'ni'n. ²¹ Tū ixtamāsu'yu a'kchihuūna'ni'n jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuui't. Tzamā' lactze chi'xcuui'n tī ixtatā'scuja Dios, xlaca'n ixtahuan tū ixcāmāpāstaqui Espiritu Santo.

2

Makapitzin ixtamāsu'yu tū jā ixlicāna'
Judas 4-13

¹ Lakmajtza' ixtatanū na ixpu'nanca'n tachi'xcuui't ā'makapitzin a'kchihuūna'ni'n tī ixta'a'kskāhui'nin. Nā natatanū na mimpu'nanca'n ā'makapitzin tī natamāsu'yu tū jā ixlicāna'. Tū natamāsu'yu ū'tza' nalactlahua chī talī'a'ka'i' makapitzin. Tzamā' a'kskāhui'ni'ni'n natamāsu'yu Jesucristo jā i'Ska'ta' Dios masqui xla' ū'tza' tī xokolh ixcuentaca'n. Ā'limaktin nacāmākapātīnīncan xlaca'n ixpālacata tū tatlahua. ² Chī xlaca'n natalatā'kchoko, hua'chi jā tū tū nacālīmāxanican. Lhūhua' tī nata'a'ka'i'cu'tun tū natamāsu'yu xlaca'n. Nā natatlahua tū jā tze chī natatlahua tzamā' a'kskāhui'ni'ni'n. Chuntza' natatlahua ixpālacata jā tze nalīchihuūna'ncan xatze tachihuūn tū ixlicāna'. ³ Tzamā' a'kskāhui'ni'ni'n taka'lhīcu'tun tumīn. Ū'tza' nacātalīmāsu'yuni'yān tū jā ixlicāna'. Dios makāstza' lihui'lini't nacāmākapātīnīn xlaca'n tī tatlahua chuntza'. Tzamā' a'kskāhui'ni'ni'n nā xlaca'n nataxoko na ixlacatīn Dios.

⁴ Dios jā cāmātza'nkēna'ni'lh āngeles tī tatlahualh tū jā tze. Cāmāyujūlh nac pūpātīn. A'ntza' jā cā'pucsua' natatachoko chī xatachī'ni'n hasta tzamā' quilhtamacuj a'cxni' namakapātīnīn Dios. ⁵ Dios cāmākapātīnīnli tachi'xcuui't tī ixtahui'lāna'lh makās. Macamilh lakuat. Ū'tza' talīnikō'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't nac cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tzeja tachi'xcuui't ixtahuani't. Dios cāmākapūtāxtūlh xmān kelhatzeyan tachi'xcuui't. Chā'tin ixuanican Noé. Xla' ixcāmāsu'yuni' tachi'xcuui't ixlasquis'nca lilacatejtin ixtalatā'kchokolh. ⁶ Dios cāmākapātīnīnli xalani'n nac cā'lacchicni' jā ixuanican Sodoma ē nā jā ixuanican Gomorra. Dios cālhcuyukō'lh tzamā' a'ktu' cā'lacchicni'. Chuntza' Dios limāsu'yulh xla' cāmākapātīnīn tī jā taxematni'cu'tun. ⁷ Dios māxtulh nac Sodoma chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Lot. Chuntza' li'a'kapūtāxtulh. Lot tzeja chī'xcu' ixuani't ē ixlītamakchuyi' ā'makapitzin xalani'n nac Sodoma jā tzeja chī'xcuui'n. ⁸ Lot tzeja chī'xcu' ixuani't. Ē ixcātā'lahui'lh ē ixcālaktzi'n ē ixcākexmata lakalī lakalī, ē ū'tza' lilīpuhuanli tū ixtatlahua tū jā tze. ⁹ Māpa'ksini' Dios namakapūtāxtū chā'tin chī'xcu' tī pātīni'mā'lh palh a'ka'i'ni' Dios. Dios, masqui jāna'j cāmākapātīnīn tī jā tzeja chī'xcuui'n, nacāmākapātīnīn tzamā' quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nī. ¹⁰ Ā'chulā' nacāmākapātīnīn tī talakmaka'n ixlīmāpa'ksin Dios ē tatlahua tū jā tze chī ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n jā tajicua'n natatlahua tū jā tze. Tatlahua xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Jā tajicua'n talakapala tī taka'lhī limāpa'ksin. ¹¹ Jā chuntza' tatlahua āngeles masqui xlaca'n ā'chulā' taka'lhī limāpa'ksin. Ángeles jā talakapala ā'chā'tin ē jā tamālacsu'yu na ixlacatīn Dios.

¹² Tzamā' chī'xcuui'n jā takexmata. Tatlahua tū ū'tunu'n talacasqui'n. Talakapala tū jā takexmata. Xlaca'n hua'chi animalh xala' nac cā'qui'huūn tū tayuja nac a'ksuj ē jāla catita'a'kapūtāxtulh. Nacāmāknican. Nā chuntza' tzamā' chī'xcuui'n nā natasputa hua'chi animalh. Dios nacāmākapātīnīn. ¹³ Chuntza' xlaca'n natalixoko tū talīmakapātīnīnli ā'makapitzin. Xlaca'n cā'cuhuūni' talakati tako'ta ē tatlahua ā'catūhuālh tū jā tze. Līmāxana' chī xlaca'n cātā'huā'yanān hui'xina'n jā takēstokni'ta'ntit, lihuan xlaca'n tapuhuan nacāta'a'kskāhui'yān hui'xina'n.

¹⁴ A'cxni' xlaca'n talaktzi'n chā'tin puscāt, tapuhuan tū jā tze. Ixlipō'ktu ixtalacapāstacni'ca'n jā tze. Ta'a'kskāhui' tī jāna'j tzej ta'a'ka'i'. Talacapāstaca chī natalīka'lhī lhūhua' tumīn. Dios nacāmākapātīnīn. ¹⁵ Xlaca'n tamakxteknī't xalacatzajua' tej ē ta'a'ktza'nkāni't. Talatlā'luan chī Balaam tī ixka'hua'cha Beor. Xla' a'kchihuūna' tī

ixa'kskähui'nin. Ixlakatí tumín. Tlahualh tū jā tze nalitlaja tumín. ¹⁶Balaam lacaquilh-nica. Masqui burros jā tachihuina'n, xla' chihuina'nli ixburro hua'chi chā'tin chi'xcu'. Quilhñilh tū ixtlahuacu'tun. Xmān chuntza' Balaam jā makxtekca natlahua tū jā tze tū ixtlahuacu'tun.

¹⁷Tzamā' chi'xcuhui'n tī tamāsu'yu tū jā ixlicāna', xmān ta'a'kskähui'nin. Jā tū ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi mu'sni' tū pūtīni't. Xlaca'n hua'chi poklhnu' tū cāmākosū ū'ni' ē jā talē'n xcān. Dios cāxui'lini't jā nacāmācā'n tzamā' chi'xcuhui'n a'ntza' jā natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj jā cā'pucsua'. ¹⁸Xlaca'n ka'tla' tamakca'tzī a'cxni' tachihuina'n. Tū tahanan, jā tū ixtapalh. Xlaca'n tamāsu'yu tze palh chā'tin tlahua tū lacasqui'n quimacni'ca'n tū jā tze. Chuntza' tali'a'kskähui' xlaca'n tī tamakxtekma'nalhcus tū ixtatlahua a'cxni' jāna'j ixtalacapasa ixtachihuin Dios. ¹⁹Tahuan xlaca'n tze natatlahua catūxcuhuālh tū talacasqui'n. Jā ixlicāna'. Xlaca'n chī tachi'ni'n ixpālacata jāla tamakxteka tatlahua tū jā tze. Palh chā'tin chi'xcu' jāla makxteka catūhuālh, chuntza' xla' hua'chi tachi'n. ²⁰Tī talapasni't Makapūtāxtūnu' tī quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo ē chuntza' talimakxteknit' tū jā tze xala' nac cā'quilhtamacuj, ē palh xlaca'n natatlahuapala tū jā tze ē jātza' la tamakxteka, chuntza' ā'chulā' natala chī ixtahuani't xapūla. ²¹Ā'chulā' tze palh jā ixtaca'tzilh chī lilacatejtin latā'kchokocan. Masqui ixtaca'tzī, tamakxteklī ixlimāpa'ksin Dios tū ixcāmāsu'yuni'cani't. ²²Chuntza' xlaca'n hua'chi lakatin chichi'. Huancan: Chichi' hua'pala ixpa'tlā'nat. Pa'xni' a'cxni' paxni'ttza', taspit'pala natapi'li' nac cā'pūtlū'n.

3

Namimpala quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo

¹Tā'timin, ū'tza' huā'mā' ixlī'a'ktu' carta tū iccāzto'kni'ni'ta'n. A'cxni' quit ictzo'kli a'ktu' carta, quit iccāmāpāstaquicu'tunān tū tze ē tū ca'tziyā'tittza' hui'xina'n. ²Iclacasqui'n hui'xina'n nalacapāstacā'tit tū ixtahuan makāstza' ixa'kchihuina'ni'n Dios. Iclacasqui'n nacālacapāstacā'tit limāpa'ksin tū ixlā' Makapūtāxtūnu' tī quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Tzamā' limāpa'ksin iccāmāsu'yuni'yān quina'n apóstoles.

³Ixlasqui'nca nakexpatā'tit hui'xina'n tū na'iccāhuaniyān. A'cxni' namin tzamā' ā'xmān quilhtamacuj, nata'a'nan chi'xcuhui'n tī natatlahuatā'kchoko ixlipō'ktu tū jā tze tū xlaca'n tatlahuacu'tun. Ē natalakmaka'n Dios. ⁴Xlaca'n natahuan: “Jesucristo huanli xla' nataspit'pala. Chuhua'j, j̄jāchu hui'lh? Jā mini't. Quinapapana'ca'n tanini'ttza'. Laxtim lamā'lh chuhua'j a'cxni' titzuculh cā'quilhtamacuj.” Chuntza' natahuan xlaca'n. ⁵Huā'mā' jā ixlicāna'. A'nan kempātin tū xlaca'n taca'tzī ē tū jā talichihuina'ncu'tun xlaca'n. Ū'tza' huā'mā': makās Dios chihuina'nli ē chuntza' talilalh a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Cā'quilhtamacuj litlahuaca xcān ē ixui'lh na ixpu'nan xcān. ⁶Cā'quilhtamacuj chī ixui'lh xapūla, limālakspūtūca xcān, a'cxni' lalh lakuat. ⁷A'kapūn ē cā'quilhtamacuj tū tahui'lāna'lh chuhua'j, natachoko hasta tzamā' quilhtamacuj tū Dios lilacsacni't. Tzamā' quilhtamacuj natalhcukō'. Ē Dios nacāmākapātīninkō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tī jā tze.

⁸Tā'timin, jā tipātza'nkāyā'tit huā'mā': Māpa'ksini' Dios a'ktin quilhtamacuj laktzī'n chī a'ktin mil cā'ta. Nā a'ktin mil cā'ta laktzī'n chī a'ktin quilhtamacuj. ⁹Ā'makapitzin tapuhuan Dios tamakapālī namākentaxtū tū huani't. Jā chuntza'. Xla' quincāka'lhīmā'n lilacatzucu ixpālacata jā lacasqui'n jā tī chā'tin napātini'n nac pūpātin. Xla' lacasqui'n ixlipō'ktuca'n catamakxteklī tū jā tze.

¹⁰Namin quilhtamacuj a'cxni' namimpala Māpa'ksini' Jesucristo. Xla' xamaktin namin a'cxni' jā tī chā'tin ca'tzī namin. Xamaktin namin chī chā'tin ka'lhāna'. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalakspūta. Palha' nakexmatcan tū namacasā'nān. Natalilakuankō' macscut ixlipō'ktu tū tatasu'yu nac a'kapūn. Nalhcukō' ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj.

¹¹Chuhua'j, ixpālacata natalakuankō' ixlipō'ktu, tzej calacapāstactit hui'xina'n chī nalilatahui'la'yā'tit. Hui'xina'n natlahua'yā'tit xmān ixtalacasqui'nin Dios. ¹²Hui'xina'n lipāxuhua calacapāstactit tzamā' quilhtamacuj. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalhcukō'.

Natalilakuankō' macscut ixlipō'ktu tū tatasu'yu chuhua'j nac a'kapūn. ¹³ Dios huani't natlahua a'ktin xasāsti' a'kapūn ē a'ktin xasāsti' cā'quilhtamacuj. A'ntza' natlahuacan xmān tū tze. Ū'tza' huā'mā' ka'lhīmā'nauj, ixpālacata chuntza' huani't Dios.

¹⁴ Chuntza', tā'timīn, lihuan ka'lhīpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj, calīhui'li'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatin Dios. Nūn tū catlahua'tit tū tzē nacātalī'a'ksa'nān. Jā tū catlahua'tit tū jā tze tū nacāmāxtumliyān Dios. ¹⁵ Caca'tzītit hui'xina'n Dios lilacatzucu cāka'lhīmā'lh ā'makapitzīn tī nata'a'kapūtaxtu. Ū'tza' jāna'j limimpala Jesucristo. Chuntza' cātzo'knuni'n hui'xina'n quintā'tinca'n Pablo tī pāxqui'yāuj. Xla' tzo'kli chuntza' chī Dios mālacpuhuanilh. ¹⁶ Pablo tzo'kli tzamā' a'cxni' cātzo'knuni'n hui'xina'n. Nac ā'makapitzīn ixcarta a'nan jā jicslihua' kexmatcan. Ē a'ntza' jā jicslihua', makapitzīn chī'xcuhui'n jā tzej tamāsu'yu. Xlaca'n ū'tunu'n tī jā tzej takexmata ē xtum xtum ta'a'ka'i'. Jā ixlicāna' chī xlaca'n tamāsu'yu ixtachihuīn Dios, ē jā xmān tū tzo'kli Pablo. Ū'tza' nacālimakapātīnīn Dios.

¹⁷ Hui'xina'n, tā'timīn, ca'tziyā'tittza' chī ta'a'kskāhui'nincu'tun tzamā' tī jā tzeza chī'xcuhui'n. Jā cacāta'a'kskāhui'n hui'xina'n. Palh nacāta'a'kskāhui'yān, chuntza' namakxtekā'tit na'a'ka'i'yā'tit. ¹⁸ Chuhua'j ā'chulā' catlahua'tit tū lipāxuhua Dios. Ā'chulā' casca'ttit ixpālacata Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Camāka'tli'ca chuhua'j ē pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

1 San Juan

Jesucristo quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n

¹ Quit iccātzo'knī'mā'n huā'mā' carta ixpālacata Jesucristo. Ū'tza' tī quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n. Xla' ixui'llhtza' a'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj. Quina'n ickexmatni'tauj tū ixuan xla' a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Iclilaktzi'nī'tauj quilakastapunca'n. Iclaktzi'nī'tauj ē iclixa'mani'tauj quimacanca'n. ² Tī māstā' quilatamatca'n, xla' tasu'yulh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Quina'n iclaktzi'uj. Ē icličihuina'nāuj chī iclaktzi'nī'tauj. Iccālītā'chihuina'nān hui'xina'n ixpālacata tī māstā' quilatamatca'n. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ixtā'huī'lh Dios quinTāta'ca'n. Xla' natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Xla' milh ē nā quina'n iclaktzi'uj. ³ Iccāhuaniyān tū iclaktzi'nī'tauj ē tū ickexmatni'tauj. Chuntza' hui'xina'n tzē naca'tziyā'tit chu chā'tin nalītaxtuyāuj tū a'ka'ī'yāuj. Nā tzē naca'tziyā'tit quinTāta'ca'n Dios ē Jesucristo ī'Ska'ta' quincātā'huī'lan. ⁴ Huā'mā' iccātzo'knuni'yān hui'xina'n ixpālacata chuntza' naka'lhīyāuj tapāxuhuān.

Dios ū'tza' taxkaket

⁵ Tū quincāmāsu'yuni'n Jesucristo, ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā': Dios ū'tza' taxkaket. Jā cā'pucsua' a'ntza' jā huī'lh xla', ixpālacata xla' tze ē jā maktin tlaha tū jā tze. ⁶ Palh huanāuj chu chā'tin quina'n ē Dios, ē palh tlahuatlā'huanāuj tū jā tze, chuntza' tasu'yu palh a'ksa'nīni'nāuj. Tasu'yu palh jā tā'tlā'huamā'nauj Dios. ⁷ Palh tlahuayāuj tū tze, tlā'huanāuj nac cā'taxkaket, chuntza' chī Dios huī'lh nac cā'taxkaket. Chuntza' ixlicāna' palh chu chā'tin quina'n ē Dios. Ixka'lhni' Jesucristo, ī'Ska'ta' Dios, quincāxapani'kō'yān ixlīpō'ktu quincuentaca'n.

⁸ Palh huanāuj palh jā tlahuani'tauj tū jā tze, chuntza' ta'a'kskāhuī'yāuj quina'cstuca'n. Jā ixlicāna' tū huanāuj. ⁹ Palh huaniyāuj Dios palh tlahuani'tauj tū jā tze, xla' naquincāmātza'nkēna'ni'yān ē naquincāxapani'kō'yān ixlīpō'ktu quincuentaca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata Dios tze ē pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. ¹⁰ Palh ixuāuj jā tū tlahuani'tauj tū jā tze, chuntza' Dios a'ksa'nīni' limāxtuyāuj. Chuntza' ixlītasu'yulh jā a'ka'ī'yāuj ixlicāna' tū ixtachihuīn Dios.

2

Cristo tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n

¹ Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn. Iccāhuaniyān jā catlaha'tit tū jā tze. Palh catihuālhl tlaha tū jā tze, ka'lhīyāuj tī tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n. Xla' ū'tza' Jesucristo. Xla' jā tlahuani't tū jā tze. ² Jesucristo nilh nac cruz. Chuntza' xla' lixokolh quincuentaca'n. Jā xmān quincuentaca'n. Xla' nilh naxoko ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

³ Palh mākentaxtūyāuj ixlimāpa'ksīn Dios, chuntza' ca'tziyāuj palh lakapasāuj Dios. ⁴ Palh chā'tin nahuan xla' lakapasa Dios, ē palh xla' jā tlaha ixlimāpa'ksīn Dios, xla' a'ksa'nīni' ē jā a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. ⁵ Tī tamākentaxtū ixlimāpa'ksīn Dios, xlaca'n tzej tapāxquī' Dios. Chuntza' tzē lica'tziyāuj palh quina'n chu chā'tin chī Dios. ⁶ Palh tī huan: "Quit ictā'lamā'lh Dios", ixlacasquī'nca xla' nalatā'kchoko chuntza' chī Jesucristo ixlatlā'huan.

Xasāsti' limāpa'ksīn

⁷ Tā'timīn, iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n ixpālacata a'ktin limāpa'ksīn tū jā xasāsti'. Ū'tza' tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n a'cxni' chū'cus a'ka'ī'tit hui'xina'n. ⁸ Chuhua'j xasāsti' limāpa'ksīn tū iccātzo'knuni'mā'n. Cristo mākentaxtūnī'ttza' huā'mā' limāpa'ksīn ē nā hui'xina'n mākentaxtūpā'na'ntit. Chuntza' hua'chī lakspu'tmā'lhhtza' cā'pucsua' ē hua'chī māxkakēni'mā'lhhtza' Cristo.

⁹ Tī tahuan tatlā'huan nac taxkaket ē palh jā talaktzi'ncu'tun ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huancus jā cā'pucsua'. ¹⁰ Tī tapāxquī' ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huan nac

taxkaket. Chuntza' já tamāmakahuasī ā'chā'tin. ¹¹ Tī já talaktzi'ncu'tun ixtā'tinca'n, xla'ca'n talatlā'huan nac cā'pucsua'. Já taca'tzī já talatlā'huan, ixpālacata a'ntza' já cā'pucsua' jála talacahuāna'n.

¹² Quit iccāto'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn, ixpālacata Dios cāmāza'nkēna'ni'ni'ta'n mincuentaca'n ixpālacata Jesucristo. ¹³ Nā iccāto'knuni'yān hui'xina'n, xanatātana', ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixui'lakelhtza' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccāto'knuni'yān hui'xina'n, ka'hua'chan, ixpālacata hui'xina'n tlaja'ni'ta'ntit skāhui'ni'. Nā iccāto'knuni'yān hui'xina'n, lacstīn, ixpālacata lakapasā'tit Dios quinTāta'ca'n. ¹⁴ Nā iccāto'knuni'yān hui'xina'n, xanatātana', ixpālacata lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixui'lakelhtza' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccāto'knuni'yān hui'xina'n, ka'hua'chan, ixpālacata hui'xina'n lactli'hu'i'quin. Hui'xina'n a'ka'i'ni'ta'ntit ixtachihuīn Dios. Tlaja'ni'ta'ntit skāhui'ni'.

¹⁵ Já calakatitit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Já calakatitit tū já xatze tū tatlahua tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Tī talakati tū xala' nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n já tapāxqui' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁶ Ixlipō'ktu tū xala' nac cā'quilhtamacuj, huā'mā' já ixla' Dios quinTāta'ca'n. Tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatlahua tū já tze tū lacasqui'n ixmacni'ca'n. Talaktzi'ncu'tun tū já tze. Ka'tla' talimakca'tzi tū taka'lhī. Ixlipō'ktu tzamā' pō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁷ Sputmā'lh cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj tū talacasqui'n tachi'xcuhui't. Tī tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios, xla'ca'n natatahui'la ixlipō'ktu quilhtamacuj.

Namin tī na'a'kskāhui'ni'n

¹⁸ Quilacstīn, sputmā'lh tzamā' quilhtamacuj. Hui'xina'n cātahuaninī'ta'n namin ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Chuhua'j tatasu'yuni't lhūhua' ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Ū'tza' lica'tziyāuj ixlisputni'tza' tzamā' quilhtamacuj. ¹⁹ Tī ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo, xla'ca'n já ixlicāna' ta'a'ka'i' chuntza' chī quina'n. Ū'tza' quincātalitaxtumlinī'ta'n quina'n. Palh ixta'a'ka'i'lh cahuālh chuntza' chī quina'n, ixquincātātā'latachokon quina'n. Tataxtumlilh. Chuntza' talitasu'yu xla'ca'n já ta'a'ka'i' chuntza' chī quina'n.

²⁰ Hui'xina'n, Cristo cāmāxqui'ni'ta'n Espiritu Santo. Ū'tza' lica'tziyā'tit milipō'ktuca'n xatze tachihuīn tū ixlicāna'. ²¹ Quit iccāto'kni'mā'n huā'mā' ixpālacata hui'xina'n ca'tziyā'tit tū ixlicāna'. Já iccāhuanimā'n hui'xina'n já ca'tziyā'tit tū ixlicāna'. Ca'tziyāuj xtum tū ixlicāna' ē nā xtum tū já ixlicāna'.

²² Tī ta'a'kskāhui'nīn, xla'ca'n tahuan Jesús já ū'tza' Cristo tī Dios lihui'lilh ixlimāpa'ksini'. Tī tahuan chuntza', xla'ca'n ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Xla'ca'n talakmaka'n Dios quinTāta'ca'n ē nā i'Ska'ta' talakmaka'n. ²³ Tī talakmaka'n i'Ska'ta' Dios, quinTāta'ca'n Dios já cātā'lahui'lh. Tī tahuan Jesús ū'tza' Cristo, i'Ska'ta' Dios, Dios cātā'lahui'lh xla'ca'n.

²⁴ Hui'xina'n já capāza'nkātit tū cāmāsu'yuni'ni'ta'n xapūla ixpālacata ixtachihuīn Dios. Palh já napāza'nkāyā'tit tū cāmāsu'yuni'ni'ta'n xapūla, chuntza' nacātā'tahui'layān i'Ska'ta' Dios ē Dios quinTāta'ca'n. ²⁵ Cristo huani't xla' naquincāmaxqui'yān xasāsti'quilatamatca'n tū já catilaksputili.

²⁶ Quit iccāto'knuni'yān huā'mā' ixpālacata ta'a'nan ā'makapitzin tī cā'a'kskāhui'cu'tunān hui'xina'n. ²⁷ Cristo cāmāxqui'ni'ta'n Espiritu Santo. Espiritu Santo cātā'huī'lan hui'xina'n. Chuntza' já maclacasqui'nā'tit hui'xina'n ā'chulā' nacātāmāsu'yuni'yān tū iccāhuanimā'n. Espiritu Santo cāmāsu'yuni'yān ixlipō'ktu. Tū xla' māsu'yu, ū'tza' ixlicāna'. Xla' já māsu'yu catūhuālh tū já ixlicāna'. Já catalakaspī'ni'tit Cristo. Ū'tza' Espiritu Santo cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n.

²⁸ Chuhua'j quilacstīn, já catalakaspī'ni'tit Cristo. Chuntza' já catijicua'nui a'cxni' xla' namimpala. Já catimāxana'nui na ixlacatīn. ²⁹ Hui'xina'n ca'tziyā'tit Jesucristo xmān tlāhua tū tze. Nā chuntza' naca'tziyā'tit tī tatlahua tū tze, ixlipō'ktuca'n xla'ca'n ixlacstīn Dios.

¹ Caca'tzítit chí Dios quincápāxqui'yān expālacata huanli quina'n ixlacstīn Dios. Ixlicāna' quina'n ixlacstīn Dios. Tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xluca'n jā ixlacstīn Dios ē jā talakapasa Dios quinTāta'ca'n. ² Ū'tza' xluca'n jā talikexmata palh quina'n ixlacstīn Dios. ³ Tā'timīn, chuhua'j quina'n ixlacstīn Dios. Jāna'j ca'tzīcan chí nalitaxtuyāuj. Tū ca'tziyāuj, ū'tza' huā'mā': A'cxni' Cristo natasu'yu, quina'n nalitaxtuyāuj chí xla', ē nalaktzi'nāuj Cristo chí xla'. ⁴ Tī taka'lhimā'nalh natalaktzi'n Cristo, ixlipō'ktuca'n xluca'n natamāpānū tū jā tze. Natatlahua tū tze chí Cristo.

⁵ Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze, xluca'n jā takexmatni' ixlimāpa'ksīn Dios. Palh chā'tin jā kexmatni' Dios, ū'tza' huā'mā' tū jā līmacuan. ⁶ Hui'xina'n ca'tziyā'tit Cristo milh nac cā'quilhtamacuj naxapa quincuentaca'n. Xla' jā tlahuani't nūn a'ktin tū jā tze. ⁷ Ixlipō'ktuca'n tī cātā'lahui'lh Cristo, xluca'n jā tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Ixlipō'ktuca'n tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xluca'n jā talaktzi'nī't Cristo ē jā talakapasni't. ⁸ Quilacstīn, jā catamakxtektit nacāta'a'kskahuī'yān ā'makapitzīn tī cāthuanīyān tze natlahua'yā'tit tū jā tze. Tī tatlahuatā'kchoko tū tze, xluca'n tze chuntza' chí Cristo. ⁹ Tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xluca'n tatapa'ksīni' skāhui'ni', expālacata skāhui'ni' pō'ktu quilhtamacuj tlahuani't tū jā tze a'cxni' malācatzuculh tū jā tze. I'Ska'ta' Dios milh nac cā'quilhtamacuj namālaksputū tū tlahua skāhui'ni'.

¹⁰ Tī ixlacstīn Dios, xluca'n jātza' tatlahuatā'kchoko tū jā tze, expālacata Dios cā-maxqui'nī't xasāsti' ixlatamatca'n. Jātza' la tatlahuatā'kchoko tū jā tze, expālacata ixlacstīntza' Dios. ¹¹ Chuntza' tasu'yu tī ixlacstīn Dios ē tī ixlacstīn skāhui'ni'. Tī jā tatlahuacu'tun tū tze ē jā tapāxqui' ixtā'timīnca'n, xluca'n jā ixlacstīn Dios.

Ixlasquisi'nca nalāpāxqui'yāuj

¹² Huā'mā' līmāpa'ksīn tū cātāmāsu'yuni'n xapūla ū'tza' huā'mā': nalāpāxqui'yāuj. ¹³ Jā calauj chí Caín tī tapa'ksīni'lh skāhui'ni'. Xla' maknīlh ixtā'tin. ¿Chī līmaknīlh? Maknīlh ixpālacata Caín tlahualh tū jā tze ē quiclhaktzi'lh ixtā'tin ixpālacata xla' ixtlahua tū tze.

¹⁴ Tā'timīn, palh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj jā cātālaktzī'ncu'tunān, jā capuhua'ntit palh jā maktin cati'a'kspulalh huā'mā'. ¹⁵ Quina'n ca'tziyāuj masqui hua'chi xanin ixuani'tauj, chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata cāpāxqui'yāuj quintā'timīnca'n. Tī jā tapāxqui' ā'makapitzīn, xluca'n hua'chi xanīni'ncus ē jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ¹⁶ Tī taquiclhaktzi'n ixtā'tinca'n xluca'n hua'chi maknīni'ni'n na ixlacatīn Dios. Hui'xina'n ca'tziyā'tit maknīni'ni'n jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. ¹⁷ Cristo quincápāxqui'yān ē māstā'lh ixlatamat quimpālacataca'n. Chuntza' quincāmāsu'yuni'n chí nalipāxqui'nīnāuj. Chuntza' quina'n tze natamacamāstā'yāuj ē nalīniyāuj ixpālacataca'n quintā'timīnca'n palh ixlasquisi'nca. ¹⁸ Palh chā'tin ka'lhī tū maclacasqui'n ē palh laktzi'n ixtā'tin jā tū ka'lhī, ē palh xla' jā lakalhu'man, chuntza' tasu'yu jā pāxqui' Dios. ¹⁹ Quilacstīn, jā xmān nahuanāuj cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn. Nacāmaktāyāyāuj ā'makapitzīn. Chuntza' natasu'yu palh ixlicāna' cāpāxqui'yāuj, ē jā xmān huanāuj.

Jā catimāxana'nui na ixlacatīn Dios

²⁰ Palh cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn, chuntza' ca'tziyāuj ixlicāna' tapa'ksīni'yāuj Dios. Chuntza' jā tamakchuyīyāuj na ixlacatīn Dios. ²¹ A'cxni' makca'tziyāuj na quilīstacna'ca'n tlahuani'tauj tū jā tze, lacapāstacāuj chí Dios ā'chulā' xaka'tla' ē jā quilīstacna'ca'n. Xla' ca'tzikō' ixlipō'ktu tū tlahuani'tauj. ²² Tā'timīn, palh jā makca'tziyāuj na quilīstacna'ca'n tlahuani'tauj tū jā tze, chuntza' jā tū catimāxana'nui na ixlacatīn Dios. ²³ Dios naquincāmaxqui'yān tū nasqui'nāuj ixpālacata kexmatni'yāuj ixlimāpa'ksīn ē tlahuayāuj tū Dios lasasqui'n. ²⁴ Ixlimāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': Nalipāhuanāuj Jesucristo i'Ska'ta' ē nalāpāxqui'yāuj chuntza' chí xla' quincāmāpa'ksīyān. ²⁵ Tī tamākentaxtū ixlimāpa'ksīn Dios, cātā'lahui'lh Dios. Xla' quincāmaxqui'nī'ta'n Espīritu Santo ē ū'tza' lica'tziyāuj Dios quincātā'hui'lan.

4

Ā'makapitzin jā talimāsu'yu ixlimāpa'ksin Espiritu Santo

¹Tā'timin, jā cacā'a'ka'i'tit ixlipō'ktuca'n tī tahuan talimāsu'yu ixlimāpa'ksin Espiritu Santo. Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit palh lacxtim tū a'ka'i'ni'ta'ntittza'. Chuntza' naca'tziyā'tit palh tamāsu'yumā'nalh ixtachihuīn Dios. Lhūhua' a'nan a'kskāhui'ni'ni'n tī tahuan talichihuīna'n ixtachihuīn Dios. ²Na'iccāhuaniyān hui'xina'n chī nalica'tziyā'tit palh ixlicāna' Espiritu Santo cāmāchihuīnī. Taka'lhī Espiritu Santo tī tahuan palh Jesūs ū'tza' Cristo tī Dios lihui'lilh ixlimāpa'ksini' ē nā quīlacatuncuhui'chī ē chuntza' litachi'xcuhui'lilh. Ixlipō'ktuca'n tī chuntza' tahuan, xlaca'n taka'lhī Espiritu Santo tī Dios macamilh. ³Tī tahuan jā ixlicāna' palh Jesūs ū'tza' Cristo tī Dios lihui'lilh ixlimāpa'ksini' ē nā tahuan jā quīlacatuncuhui'chī ē jā tachi'xcuhui'lilh, xlaca'n jā taka'lhī Espiritu Santo. Xlaca'n xmān cātahuaniyān ixtachihuīn ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntit namin ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Chuhua'j hui'lh nac cā'quilhtamacuj.

⁴Quilcastin, hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Dios. Hui'xina'n cālitlaja'ni'ta'ntit ixlimāpa'ksin Espiritu Santo tzamā' a'kskāhui'ni'ni'n. Espiritu Santo cātā'hui'lan hui'xina'n. Xla' ā'chulā' ka'lhī litli'hui'qui ē jā skāhui'ni' tī cāmāpa'ksī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁵Tzamā' a'kskāhui'ni'ni'n xlaca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Tū tamāsu'yu nā xala' nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' talikexmatni' tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁶Quina'n tapa'ksini'yāuj Dios. Tī talakapasa Dios, xlaca'n takexmata tū cāmāsu'yuni'yāuj. Tī jā talakapasa Dios, xlaca'n jā takexmatcu'tun tū māsuyuyāuj. Chuntza' tzē nalica'tziyāuj tī tamāsu'yu tū ixlicāna' ē nā tī tamāsu'yu tū jā ixlicāna'.

Dios cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't

⁷Tā'timin, ixlacasqui'nca nalāpāxqui'yāuj. Dios quincāmaktāyayān nalāpāxqui'yāuj. Tī tapāxqui'nin, xlaca'n ixlacstīn Dios ē talakapasa Dios. ⁸Tī jā tapāxqui'nin xlaca'n jā talakapasa Dios. Ū'tza' ca'tziyāuj ixpālacata Dios cāpāxqui'kō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ⁹Dios quincāpāxqui'yān. Huā'mā' limāsu'yulh a'cxni' macamilh nac cā'quilhtamacuj i'Ska'ta' tī xmān chā'tin ixuanī't. Macamilh ixpālacata nalika'lhīyāuj xasāsti' quīlatamca'n. ¹⁰Chī quina'n pāxqui'yāuj Dios jā chī Dios quincāpāxqui'yān. Xla' māsuyulh chī quincāpāxqui'yān a'cxni' macamilh i'Ska'ta' ē ū'tza' tī xokolh quicuentaca'n.

¹¹Tā'timin, Dios lhūhua' quincāpāxqui'yān. Ū'tza' ixlīlacasqui'nca quina'n nalāpāxqui'yāuj. ¹²Dios jā tī chā'tin laktzi'ni't. Palh lāpāxqui'yāuj, chuntza' Dios quincātā'hui'lan. Dios quincāmaktāyayān nalāpāxqui'yāuj. ¹³Quina'n ca'tziyāuj Dios quincātā'hui'lan. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata quincāmaxqui'ni'ta'n Espiritu Santo. ¹⁴Quina'n iclaktzi'ni'tauj i'Ska'ta' Dios. Iclīchihuīna'nāuj Dios quinTāta'ca'n macamilh i'Ska'ta' nacāmakapūtaxtū ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁵Tī ta'a'ka'i' ē tahuan Jesūs ū'tza' i'Ska'ta' Dios, cātā'hui'lh Dios.

¹⁶Quina'n ca'tziyāuj ē a'ka'i'yāuj Dios quincāpāxqui'yān. Dios cāpāxqui' ixlipō'ktu tachi'xcuhui't. Dios cātā'hui'lh tī tapāxqui' ā'makapitzin. ¹⁷Ixlacasqui'nca nalāpāxqui'yāuj Dios ixlipō'ktu quīlistacna'ca'n. Chuntza', huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quina'n napāxqui'nināuj chuntza' chī Cristo pāxqui'nin. Chuntza' jā catijicua'nui tzamā' quīlhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'ni' tachi'xcuhui't. ¹⁸Tī tapāxqui' Dios, xlaca'n jā tājicua'ni' Dios palh nacāmakapātinin. Palh chā'tin pāxqui'nin, xla' jātza' ka'lhī tājicuāt. Tī tājicua'n Dios nacāmakapātinin, xlaca'n jāna'j tzej tapāxqui' Dios.

¹⁹Quina'n pāxqui'yāuj Dios ixpālacata xla' xapūla quincāpāxqui'n. ²⁰Palh chā'tin huan: “Quit icpāxqui' Dios”, ē palh jā laktzi'ncu'tun ixtā'tin, xla' jā ixlicāna' tū huan. Palh xla' jā pāxqui' ixtā'tin tī laktzi'n, xla' jāla pāxqui' Dios, ixpālacata jāla laktzi'n Dios. ²¹Tzamā' limāpa'ksin tū Dios quincāmaxqui'n, ū'tza' huā'mā': Tī tapāxqui' Dios nā natapāxqui' ixtā'timīnca'n.

5

Namāpānūyāuj tū jā tze

¹ Tí ta'a'ka'í' Jesús ū'tza' Cristo tí Dios líhui'líh íxlimāpa'ksini', xla'ca'n íxla'cstín Dios. Tí tapāxqui' Dios quinTāta'ca'n, xla'ca'n nā tapāxqui' íxla'cstín Dios. ² Chuntza' palh pāxqui'yāuj Dios ē palh kexmatni'yāuj tū quincālimāpa'ksiyān, nā nacāpāxqui'yāuj nā íxla'cstín Dios. ³ Palh pāxqui'yāuj Dios, natlahuayāuj íxlimāpa'ksin. Jā jicslíhua' namāken-taxtūyāuj íxlimāpa'ksin. ⁴ Ixlipō'ktuca'n íxla'cstín Dios tamāpānū tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. Quina'n tzē namāpānūyāuj tū jā tze, íxpālacata lípāhuanāuj Dios. ⁵ Tí ta'a'ka'í' palh Jesús ū'tza' í'Ska'ta' Dios, xmān xla'ca'n tzē natamāpānū tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj.

Jesucristo ū'tza' í'Ska'ta' Dios

⁶ Ca'tziyāuj Jesucristo íxlicāna' í'Ska'ta' Dios. Chuntza' huanli Dios a'cxni' a'kpxali Jesús. Nā a'cxni' Jesús nilh, nā Dios māsu'yulh xla' í'Ska'ta' íxuaní't. Cristo tí Dios líhui'líh íxlimāpa'ksini', xla' ū'tza' Jesús tí a'kpxali ē nā nilh nac cruz. Nā Espíritu Santo māsu'yu Jesús ū'tza' í'Ska'ta' Dios. Espíritu Santo māsu'yu xmān tū íxlicāna'. ⁷ A'nan kelhatu'tun nac a'kapūn tí tahuan Jesucristo ū'tza' í'Ska'ta' Dios. Kelhatu'tun xla'ca'n: Dios quinTāta'ca'n ē Espíritu Santo ē nā ū'tza' tí huanican Tachihuin. Chu chā'tin talitaxtu. ⁸ Nac cā'quilhtamacuj a'nan kelhatu'tun tí tamāsu'yu Jesucristo ū'tza' í'Ska'ta' Dios. Espíritu Santo chuntza' quincāmāsu'yuni'yān. Nā Dios chuntza' māsu'yulh a'cxni' Jesús a'kpxali ē a'cxni' nilh. ⁹ Quina'n a'ka'í'yāuj tū tahuan tachi'xcuhui't. Ā'chulā' na'a'ka'í'yāuj tū huan Dios. Dios lichihuina'n Jesús ū'tza' í'Ska'ta'. ¹⁰ Tí talipāhuan í'Ska'ta' Dios, xla'ca'n tamakca'tzi' na íxlistacna'ca'n íxlicāna' tū ta'a'ka'í'. Makapitzin jā ta'a'ka'í' chí Dios huanli Jesús ū'tza' í'Ska'ta'. Chuntza' xla'ca'n íxlatimāxtulh Dios a'ksa'nini' íxpālacata jā ta'a'ka'í'ni't tū Dios huanli íxpālacata í'Ska'ta'. ¹¹ Ca'tzican íxlicāna' tū Dios huan, íxpālacata quincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catispulhi, palh lípāhuanāuj í'Ska'ta'. ¹² Tí talipāhuan í'Ska'ta' Dios, xla'ca'n taka'lhi xasāsti' íxlatamatca'n. Tí jā talipāhuan í'Ska'ta' Dios, xla'ca'n jā taka'lhi xasāsti' íxlatamatca'n.

Māstā'ca talacapāstacni'

¹³ Quit iccāto'kni'mā'n huā'mā' íxpālacata hui'xina'n, tí lípāhua'mpā'na'ntit í'Ska'ta' Dios, naca'tziyā'tit palh ka'lhi'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catispulhi.

¹⁴ Ca'tziyāuj Dios quincākexmatān a'cxni' orarliyāuj, palh squi'ni'yāuj chuntza' chí íxalacasqui'nin Dios. ¹⁵ Palh ca'tziyāuj xla' quincākexmatān, chuntza' ca'tziyāuj xla' naquincāmaxqui'yān tū squi'ni'yāuj.

¹⁶ Palh chā'tin laktzi'n ā'chā'tin tí tlahuamā'lh a'ktin tū jā tze ē huā'mā' tū tze namāspūtūni'nican, chuntza' nali'orarli ā'chā'tin ē xla' naka'lhi xasāsti' íxlatamat. Palh huā'mā' tū jā tze jāla māspūtūni'nican, chuntza' jā iccāhuanimā'n nali'orarli'yā'tit tí chuntza' tlahua. ¹⁷ Ixlipō'ktu tū jā tze talanān māstā' línin. Pero hui'lh talanān tū jā maktin lē'nini'n nac cā'línin.

¹⁸ Ca'tziyāuj tí íxla'cstín Dios, xla'ca'n jā tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Xla'ca'n cāmaktaka'lha í'Ska'ta' Dios, ē chuntza' skāhui'ni' jāla tū cātlahuani'.

¹⁹ Quina'n ca'tziyāuj tapa'ksini'yāuj Dios. Ca'tziyāuj tí xalaní'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n cāmāpa'ksi skāhui'ni'.

²⁰ Ca'tziyāuj í'Ska'ta' Dios miní't. Quincāmaxqui'ni'ta'n chí nalilakapasāuj tí íxlicāna' Dios. Chuhua'j quincā'tā'lahui'lan Jesucristo tí í'Ska'ta' Dios. Xla' íxlicāna' Dios ē quincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā maktin catispulhi. ²¹ Quilacstín, jā calipāhuanit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Xmān Dios nalipāhua'nā'tit. Amén.

2 San Juan

Tapāxqui'n ē tū ixlicāna'

¹ Quit Juan, xakōlu'tza', ictzo'kni'mā'n huā'mā' carta. Ictzo'knuni'yān hui'x, tā'tin xapuscāt tī Dios lacsacni'ta'n, ē nā mincamana'. Quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Jā xmān quit. Nā cāpāxqui'yān hui'xina'n ixlipō'ktuca'n tī talakapasa tū ixlicāna'.

² Lāpāxqui'yāuj ixpālacata quilipō'ktuca'n a'ka'i'yāuj tū ixlicāna', tū jā maktin catilaksputli. ³ Caquincāsica'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Jesucristo i'Ska'ta' Dios ē caquincātalakalhu'man ē caquincāmakapāxuin. Chuntza' quina'n tzej na'a'ka'i'yāuj tū ixlicāna' tachihuīn, ē nalāpāxqui'yāuj.

⁴ Iclīpāxualh a'cxni' icca'tzilh makapitzin mincamana' takexmatmā'na'lh tū ixlicāna', chuntza' chī quincāmāpa'ksin Dios quinTāta'ca'n. ⁵ Chuhua'j tā'tin, icuaniyān nalāpāxqui'yāuj quilipō'ktuca'n quina'n. Huā'mā' jā xasāsti' līmāpa'ksin. Ū'tza' tū quincātamāsu'yuni'ni'ta'n a'cxni' ixlitzucuni' a'ka'i'uj. ⁶ Palh pāxqui'yāuj Dios, natlahuayāuj tū Dios quincālīmāpa'ksiyān. Xla' māpa'ksini'lh nacāpāxqui'yāuj ā'makapitzin. Ū'tza' huā'mā' cātauhanini'ta'n a'cxni' ixlitzucuni' a'ka'i'tit.

Makapitzin ixta'a'kskāhui'nin

⁷ Chuhua'j lhūhua' a'kskāhui'ni'ni'n talatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan jā ixlicāna' palh lacatuncuhui'lh nac cā'quilhtamacuj Jesucristo tī Dios macamaxqui'lh ixlīmāpa'ksini'. Tī tahuan huā'mā', xlaca'n a'kskāhui'ni'ni'n ē ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. ⁸ Cuenta catla'hua'tit jā nalaksputa tū liscujpā'na'ntit. Cuenta catla'hua'tit namaktini'nā'tit ixlipō'ktu tū Dios nacāmaxqui'yān chī mintatljajca'n.

⁹ Tū ta'a'ka'i' ā'makapitzin jā xmān tū Cristo māsu'yulh. Nā xlaca'n tamāsu'yucu'tun ā'a'ktin tamāsu'yun. Xlaca'n jā ixlicāna' tatā'latlā'huan Dios. Tī ta'a'ka'i' xmān tū Cristo māsu'yulh, ixlicāna' xlaca'n tatā'latlā'huan Dios quinTāta'ca'n ē i'Ska'ta' Dios. ¹⁰ Palh cālakinān hui'xina'n ā'makapitzin tī tamāsu'yu tū jā māsu'yulh Cristo, jā cacāmānū'tit na minchicca'n. Jā cacāhuani'tit: "Dios cacālē'ncha'n." ¹¹ Palh hui'xina'n nacāhuani'yā'tit: "Dios cacālē'ncha'n", chuntza' cātā'tlahuapā'na'ntit tū jā tze.

Macā'nca saludos

¹² Lhūhua'cus tū iccāhuanicu'tunān. Jā ictzo'kcu'tun a'ktin nac carta. Ic-cālaka'ncu'tunān hui'xina'n ē iccāta'chihuina'ncu'tunān cā'lacan. Chuntza' nalipāxu-ayāuj.

¹³ Tamacā'ni'yān saludos ixlacstīn mintā'tin xapuscāt tī Dios lacsacni't.

3 San Juan

Tzej lichihuina'nca Gayo

¹ Quit Juan, xakölu'tza', ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Ictzo'knuni'yān hui'x, Gayo. Icpāxqui'yān hui'x.

² Tā'tin, quit icca'tzī tzej latlā'hua'na' na ixtej Dios. Icsqui'ni' Dios tzej caquītaxtuni'n ixlipō'ktu ē jā cata'jatatla'. ³ Ā'makapitzīn tā'timīn tamini't. Quintahuanini't hui'x latlā'hua'na' chuntza' chī ixlicāna' na ixlacatīn Dios. Huā'mā' iclipāxuhualh. ⁴ Pō'ktu quihtamacuj icpāxuhua a'cxni' quihuanicān quincamana' talatlā'huan chuntza' chī ixlicāna' na ixtej Dios.

⁵ Tā'tin, hui'x cāmaktāyani'ta' tā'timīn tī tachā'ni't a'ntza' masqui jā iccālakapasa'. Chuntza' tlhua'ya' tū tze. ⁶ Ā'makapitzīn tataspi'tni't. Xlaca'n talitā'chihuina'nli tā'timīn huā'tzā' tū mimpālacata. Cāhuanica chī hui'x cāpāxqui'ya' ā'makapitzīn. Cacāmaktāyapala' a'cxni' natachā'mpala a'ntza'. Cacāma'xqui' tū natamaclacasqui'n na ixtejca'n ixpālacata xlaca'n tatā'scujmā'nalh Dios. Cacāmaktāya' chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁷ Xlaca'n tataxtuni't tatā'scuj Jesucristo. Jā tū tamaktīni'nli a'ktin tamaktay tī jā ta'a'ka'ī' Jesucristo. ⁸ Ū'tza' quina'n nacālīmaktāyayāuj. Chuntza' hua'chi nacātā'māsu'yuyāuj tū ixlicāna' ixtachihuīn Dios.

Jā tze ixtalacapāstacni' Diótfrefes

⁹ Quit iccāmacā'ni'ni't a'ktin carta tī ta'a'ka'ī'. Diótfrefes, xla' tahui'lacu'tun xalipuxcu' a'ntza'. Ū'tza' jā ixquilikexmatni'cu'tun. ¹⁰ Chuntza' a'cxni' na'icchā'n a'ntza' na'iclichihuina'n na milacatīnca'n ixpālacata tū tlahuamā'lh Diótfrefes. Xla' quincālī'a'ksa'nān tū jā ixlicāna'. Nā xla' jā cāmānū na ixchic tā'timīn tī tachinācha'. Ē jā cāmakxteka natatamāknūni'nin na ixchicca'n ā'makapitzīn. Ē cālītamacxtu jā tatakēstoka.

¹¹ Tā'tin, jā cacāmaksca'tti tī tatlahua tū jā tze. Cacāmaksca'tti tī tatlahua tū tze. Tī tatlahua tū tze, xlaca'n tatapa'ksini' Dios. Tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n jā talakapasa Dios.

Tzeya chi'xcu' ixuani't Demetrio

¹² Lhūhua' tī tahuan Demetrio tzeya chi'xcu'. Tasu'yu xla' latlā'huan chuntza' chī ixlicāna'. Nā quit icuan līlacatejtīn latlā'huan. Hui'x ca'tziya' quit icuan xmān tū ixlicāna'.

Macā'nca saludos

¹³ Quit lhūhua'cus icuanicu'tunān. Jā ictzo'kcu'tun tzamā' nac carta. ¹⁴ Palaj ica'ncu'tunācha' na'iclaktzī'nān. Chuntza' nachihuina'nāuj cā'lacan.

¹⁵ Tzej calatapa. Ixlipō'ktuca'n mi'amigos tamacā'ni'yān saludos. Nacātā'chihuina'na' ixlipō'ktuca'n amigo xalani'n a'ntza'.

San Judas

Judas cāmacā'ni'lh saludos tī ixta'a'ka'i'

¹Quit Judas, ixtā'tin Jacobo. Quit ictā'scuja Jesucristo. Quit iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta hui'xina'n tī Dios cāta'sani'ni'ta'n. Dios quinTāta'ca'n cāpāxqui'yān hui'xina'n. Jesucristo cāmaktaka'lh mā'n hui'xina'n. ²Ē ū'tza' tī cacāmaxqui'n tū tze latamat, chuntza' chī ixtapāxqui'n ē ixtalalkalhu'mān.

Makapitzin ixtamāsu'yu tū jā ixlicāna'

2 Pedro 2:1-17

³Tā'timin, xa'iccātzo'knuni'cu'tunān hui'xina'n ixpālacata chī Dios cāmakapūtāxtūn hui'xina'n ē nā quina'n Dios quincāmakapūtāxtūn. Chuhua'j kempātin ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān. Ū'tza' iccālitzo'knuni'mā'n chuhua'j. Iccāhuaniyān jā ti'a'ka'i'yā'tit tū tamāsu'yu xlaca'n tī talakpalīcu'tun tamāsu'yun tū a'ka'i'ni'tauj. Huā'mā' tamāsu'yun ū'tza' tū cāmamacaxqui'lh ixtachi'xcuhui't Dios ē xmān maktin. Jā maktin catitalakpalīh huā'mā' tamāsu'yun. ⁴Ā'makapitzin tī jā tzeyā chī'xcuhui'n tatalacxtuclī hua'chī lactzeyā chī'xcuhui'n na ixlacpu'na'i'tātca'n tī ta'a'ka'i'. Xlaca'n tahuān Dios lalaku'manini'n, ē chuntza' chā'tin tze natlahua tū xla' tlahuacu'tun masqui jā tze. Huā'mā' jā ixlicāna'. Ē jā ixlicāna' tū tamāsu'yu ixpālacata Māpa'ksini' Jesucristo. Makās tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios nacāmakapātinīncan tachi'xcuhui't tī chuntza' tala.

⁵Masqui hui'xina'n ca'tziyā'tittza', na'iccāmāpāstaqui'yān tū Dios tlahualh makāstza'. Dios cāmāxtulh israelitis jā huanican Egipto. Ā'listān ā'makapitzin jātza' ta'a'ka'i'lh palh ixlicāna' tū Dios huanli. Ū'tza' Dios cālīmaknīlh. ⁶Nā calacapāstactit āngeles. Ā'makapitzin xlaca'n jā ixtamākentāxtūcu'tun tū cāmamacaxqui'lh Dios, ē tataxtulh nac a'kapūn jā ixtahui'lāna'ncha'. Ū'tza' Dios cālīchi'ni't jā cā'pucsua' hasta a'cxni' ā'xmān quīlhtamacuj a'cxni' nacāmakapātinīn Dios. ⁷Nā calacapāstactit tū cā'a'nani'lh Sodoma ē Gomorra ē ā'makapitzin cā'lacchicni' tū ixtahui'lāna'lh lacatzuna'j. Tī xalani'n a'ntza' nā ixtatlahua tū jā tze. Ixtaka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n. Ixtalātā'tahui'la chī chī'xcuhui'n. Ū'tza' talīnīlh nac macscut tū cāmālaksputūlh tzamā' cā'lacchicni'. Ū'tza' līca'tzīcan natapātinī'n pō'ktu quīlhtamacuj nac cā'macscutnu' xlaca'n tī talakapasa ixtej Dios ē tataxtutāyani't.

⁸Nā chuntza' tzamā' chī'xcuhui'n tī cātāmāsu'yuni'cu'tunān tū jā ixlicāna'. Xlaca'n talakahuāna'n. Tahuān palh Dios cālītā'chihuīna'n talakahuān. Ū'tza' talīpuhuan tze natatlahua tū jā tze. Talakmaka'n ixlīmāpa'ksīn Dios. Cachihuālīh talīchihuīna'n āngeles. ⁹Nūn Miguel, tī xapuxcu' āngeles, nūn xla' jā chuntza' tlahualh. A'cxni' xla' tā'lalīh skāhui'ni' ē talīhuanīlh ixmacni' Moisés, Miguel jā lī'a'ksanīni'lh skāhui'ni' tū jā tze tachihuīn. Xmān huanīlh: “Dios camakapātinīni'.” ¹⁰Tzamā' chī'xcuhui'n tī cātāmāsu'yuni'cu'tunān, xlaca'n cachihuālīh talīchihuīna'n tū jā taca'tzi. Xlaca'n hua'chī animales, ixpālacata jā talacapāstaca Dios. Tatlahuakō' ixlipō'ktu tū jā tze tū xlaca'n talacasqui'n. Ū'tza' nacālīmakapātinīn Dios.

¹¹Xlaca'n natapātinī'n ixpālacata tatlahua chī Caín tī jā kexmatni'cu'tunli Dios. Tatlahua tū jā tze ixpālacata tatlajacu'tun tumīn. Chuntza' tlahualh Balaam. Nā xlaca'n taxumpīni'nli chī Coré. Xla' maktīca. Nā xlaca'n nacāmakapātinīncan. ¹²Līmāxana' chī cātātā'huā'yanān hui'xina'n jā takēstokni'ta'ntit hui'xina'n. Xlaca'n tzej tahuā'yancu'tun. Jā talacapāstaca ā'makapitzin. Xlaca'n jā tū ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chī poklhu' tū lē'n ū'ni', ē jā lē'n xcān. Xlaca'n hua'chī qui'hui' tū jā māstā' ixtahua'ca't a'cxni' nala ixquīlhtamacuj ē jā la. Scāca ē ū'tza' lītampu'lhucan. ¹³Xlaca'n hua'chī a'cxni' staca xcān ē lē'n pa'lhxtun. Līmāxana' tū xlaca'n tatlahua. Xlaca'n hua'chī sta'cu tū jātza' a'mā'lh na ixtej. Dios nacāmakapātinīn pō'ktu quīlhtamacuj jā cā'pucsua'.

¹⁴Lakmajtza' Enoc cālīchihuīna'nli chī'xcuhui'n tī jā tze. Enoc ixlīkelhatojon ixuani't i'xū'nātā'natna' Adán. Enoc huanli: “Māpa'ksini' Jesús namin ē nacātā'min a'klhūhua' mil āngeles. ¹⁵Namin nacāpūtzāna'ni' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Nacāmāsu'yuni'

ixlipō'ktuca'n tī jā tze ixpālacata ixlipō'ktu tū tatlahuanī't tū jā tze ē nā chī cachihuālh talichihuīna'ni't Dios." ¹⁶ Tzamā' chi'xcuhui'n jā iccāmini'ni' ē talē'ksa'n ā'makapitzin. Jā lipāxuhua tahui'lāna'lh. Chuntza' tahui'lāna'lh chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. Ka'tla' tamakca'tzi' a'cxni' tachihuīna'n. Lilakatit tata'chihuīna'n ā'makapitzin xmān ixpālacata cacāmaktāyaca ixtapuhuan.

Cāmaxqui'ca talacapāstacni' tī ixta'a'ka'i'

¹⁷ Hui'xina'n tā'timin, calacapāstacit tū tahuanli xapūla ixapóstoles quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ¹⁸ Xlaca'n tahuanli: "A'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj, natamin chī'xcuhui'n tī jā tū catitalilaktzi'lh tū ixla' Dios. Natatahui'la chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze." ¹⁹ Ū'tunu'n tzamā' chi'xcuhui'n tī tamāpāpitzī tī ta'a'ka'i'. Talatlā'huan chuntza' chī xmān ixtalacapāstacni'ca'n. Jā taka'lhī Espiritu Santo.

²⁰ Hui'xina'n tā'timin, ā'chulā' tzej ca'a'ka'i'tit Jesucristo chuntza' chī Dios quincāmāsu'yuni'ni'ta'n. Calī'orarli'tit ixlīmāpa'ksin Espiritu Santo. ²¹ Catahui'la'tit chī Dios lacasqui'n, ē chuntza' namakca'tziyā'tit chī Dios cāpāxqui'yān. Caka'lhī'tit hasta Jesucristo nacālē'nān nac a'kapūn jā natahui'la'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj. Xla' natlahua huā'mā' ixpālacata cālakalhu'manān.

²² Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n tī tapuhumā'nalh palhāsā' jā ixlicāna' tū a'ka'i'yāuj.

²³ Hui'xina'n cacāmakapūtaxtūtīt ā'makapitzin nac macscut. Cacālakalhu'ma'ntit ā'makapitzin tī tatlahua tū jā tze. Jā natlahua'yā'tit tū jā tze chī xlaca'n. Ē chuntza' jā caticāpasan chī ixtalanānca'n.

Māka'tli'ca Dios

²⁴ Calakachi'xcuhui'ca Dios. Xla' tze nacāmaktāyayān hui'xina'n. Chuntza' jā catitlahua'tit tū jā tze. Xla' nacālē'nān jā xla' hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' lipāxuhua natahui'la'yā'tit ixpālacata jā tū cati'a'nalh tū nacātalimālacsu'yuyān hui'xina'n.

²⁵ QuinDiosca'n xmān chā'tin Dios. Xla' ca'tzikō'. Xla' quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Camāka'tli'ca ē calakachi'xcuhui'ca. Xla' cāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu. Ka'lhikō'cus limāpa'ksin chuhua'j ē naka'lhikō' ixlipō'ktu limāpa'ksin pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Apocalipsis

Jesucristo mäsuyulh tü tatzo'kni' huä'mä' nac libro

¹ Tatzo'kni' huä'mä' nac libro tü mäsuyulh Jesucristo. Dios huanli tzamä', ixpälacata ixlacasqui'n Jesucristo iccämäsuyuni'lh ixtachi'xcuhui't Dios tü palaj na'a'kspula. Nā quit, Juan, nā ictapa'ksini' Dios. Jesucristo quilakmacamilh ixängel naquimāca'tzini tzamä' tü na'a'kspula. ² Quit icmäsuyukō' ixlipō'ktu tü iclaktzi'nī't. Ä'tzä' na'ictzo'ka tü Dios quimāca'tzini'lh. Ü'tza' tü Jesucristo mäsuyulh.

³ Lípāxuhua tī natalikelhtahua'ka' tzamä' tachihuin tü tatzo'kni' nac huä'mä' libro. Lípāxuhua tī takexmata ē takexmatni' huä'mä' tachihuin tü limäsuyukō'ca tü na'a'kspula. Jätza' a'klhūhua' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspula huä'mä'.

Juan cātzo'knuni'lh xalanī'n nac a'ktojon cā'lacchicni'

⁴ Quit, Juan, iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios xalanī'n nac a'ktojon cā'lacchicni' nac Asia. Dios cacāsicia'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit. Dios, ü'tza' tī hui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Nā cacāsicia'lanātlahuan hui'xina'n Espiritu Santo. Ü'tza' tī tasu'yu hua'chi a'ktojon pūmaksko na ixlacatīn laclhtahui'lh tü ixpūmāpa'ksin Dios. ⁵ Cacāsicia'lanātlahuan hui'xina'n Jesucristo, tī mäsuyū tü ixlicāna'. Ü'tza' tī xapūla lacastālancuana'nli. Xla' cāmāpa'ksī xanapuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' quincāpāxqui'yān ē xla' nīlh naquincāxapani'yān ixlipō'ktu quincuentaca'n. ⁶ Xla' quincālacacuī'lini'ta'n natā'māpa'ksini'nāuj. Quincāmaxqui'nī'ta'n a'ktin quintascujūta'n ē chuntza' nalak-taquilhpūtayaj Dios tī ixTāta'. Calakachi'xcuhui'ca Jesucristo. Xla' camāpa'ksini'lh pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

⁷ Nalaktzi'n can chī xla' nayujāchi nac a'kapūn ē namin nac poklhnu'. Ixlipō'ktuca'n natalaktzi'n. Nā natalaktzi'n pō'ktu tī taxtokohua'ca'lh nac cruz. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natalipuhuan ixpälacata. Chuntza' na'a'kspula. Amén.

⁸ Chihuina'nli Māpa'ksini' Dios tī ka'lhikō' ixlipō'ktu litli'hui'qui, ē ü'tza' tī hui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Xla' huanli: “Quit hua'chi letra A tü litzucu alfabeto ē hua'chi letra Z tü ixli'a'ksputni', ixpälacata quit xalitzucuni' ē ixli'a'ksputni'.”

Juan lakachuyalh

⁹ Quit, Juan, mintā'tinca'n hui'xina'n. Quina'n tapa'ksini'yāuj Jesucristo. Quit iccātā'pātini'mā'n ē iccātā'tāyani'yān hui'xina'n ixpälacata Jesucristo. Quit quimacamina na'ictachoko chī tachi'n nac Patmos tü pitzuna'j ti'ya'ta na ixpu'nān mar. Quinchi'pacani't ixpälacata xa'icmäsuyumā'lh ixtachihuin Dios ē tü ixlicāna' ixpälacata Jesucristo. ¹⁰ A'ktin quilhtamacuj tü pūjāxcan ixpälacata Jesucristo, icmakca'tzilh ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Ickexmatli a'ktin palha' tachihuin na quinchakēn. Ü'tza' hua'chi a'ktin liskoli' tü palha' macasā'nān ¹¹ ē quihuanilh:

—Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tü litzucu alfabeto, ē chī letra Z tü ixli'a'ksputni'. Catzo'kti tü nalaktzi'na' ē nacāmacapini'ya' ca'psnap ixtachi'xcuhui't Dios nac a'ktojon cā'lacchicni' nac Asia. Cacāmacapi nac Efeso ē nac Esmirna ē nac Pérgamo ē nac Tiatira ē nac Sardis ē nac Filadelfia ē nac Laodicea —quihuanica.

¹² Ictalakspi'tli na'iclaktzi'n tichu quintā'chihuina'nli. Iccālaktzi'lh tayāna'lh a'ktojon pūmaksko tü xa'oro. ¹³ Na ixlacpu'na'i'tāt pūmaksko, ixyalh chā'tin tī ixtasu'yu hua'chi chī'xcu'. Ixlu'xu' pūlh mā'n ixuani't ē ixchā'n na ixtujan. Ixka'lhī kentin ixlichī'cān tü xa'oro na ixcu'xan. ¹⁴ Ixya'j stala'nka' ixuani't chī ixchi'xit purecu ē chī miqui. Ixlakastapun ixtasu'yu chī xalamana't macscut. ¹⁵ Ixtujan i'xkaka chī licā'n tü ixcāxt-lahuacani't nac pūlhcuyn. A'cxni' ixchihuina'n, ixmacasā'nān hua'chi lhūhua' xcān.

¹⁶ Na ixmacapekcāna'j ixcālē'mā'lh a'ktojon sta'cu. Na ixquilhni' taxtulh kentin espada sta'ya'nca' kēstītu'. Nā ixlacan i'xkaka chī chi'chini' a'cxni' chī hua'chi tastu'nūt.

¹⁷ A'cxni' iclaktzi'lh quit ica'kā'lh na ixtujan chī cha'tin nin. Xla' quilixa'malh ixmacapekcāna'j ē quihuanilh:

—Jā cajicua'nti. Quit xapūla ē ā'xmān. ¹⁸ Quit xalakahuan. Quit xa'icnini't ē chuhua'j icstālancuana'nli ē na'ictahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Quit icka'lhī limāpa'ksin linin ē cā'linin. ¹⁹ Catzo'kti tū hui'x laktzi'ni'ta' ē tū a'kspulamā'lh ē tū na'a'kspula. ²⁰ Tatzē'kni't tū huanicu'tun a'ktojon sta'cu tū hui'x la'ktzi' na quimacapekcāna'j. Nā tatzē'kni't tū huanicu'tun a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. Tū huanicu'tun, ū'tza' huā'mā': a'ktojon sta'cu, ū'tunu'n xanapuxcu'nu' a'ktojon templo. A'ktojon pūmaksko ū'tza' quintachi'xcuhui't nac a'ktojon cā'lacchicni'.

2

Tū Jesucristo cāmāca'tzinilh xalanī'n nac Efeso

¹ Nā quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Efeso tī tatapa'ksini' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī cālē'mā'lh a'ktojon sta'cu na ixmacapekcāna'j, ē latlā'huan na ixlacpu'na'i'tātca'n a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. Xla' huan: ² Quit icca'tzi ixlipō'ktu tū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzi scujni'ta'ntit ē tāyani'ni'ta'ntit ē jā jiclhua'ni'ta'ntit. Quit icca'tzi hui'xina'n jā cālīpātiyā'tit tī jā lactze chi'xcuhui'n. Cuenta tlahua'yā'tit tī tahuan xlaca'n apóstoles masqui jā apóstoles. Chuntza' hui'xina'n cālīlakapasni'ta'ntit tī xmān ta'a'kškāhui'nin. ³ Hui'xina'n tāyani'ni'ta'ntit ē pātini'ni'ta'ntit quimpālacata ē jā jiclhua'ni'ta'ntit. ⁴ Masqui tlahuakō'yā'tit ixlipō'ktu huā'mā', a'nan tū jā iclakati chī tlahua'yā'tit hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n jātza' quilāpāxqui'yāuj chī xapūla. ⁵ Calacapāstacna'ntit chī tzej ixquilāpāxqui'yāuj hui'xina'n xapūla. Chuhua'j jātza' quilāpāxqui'yāuj chuntza'. Chuhua'j calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n ē catlahua'tit chī ixtlahua'yā'tit xapūla. Palh jā nalakpali'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, quit na'iccālakinān hui'xina'n ē na'icmāpānū pūmaksko na mimpu'nanca'n. ⁶ Chuntza' chī hui'xina'n quiclh laktzi'nā'tit tū tatlahua ā'makapitzin tī cāhuanicān nicolaifās chuntza' chī quit quiclh iclaktzi'n. ⁷ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'iccāmāxteka natahua' ixtahua'ca't qui'hui' tū māstā' xasāsti' latamat. Ū'tza' tū yālh jā māpa'ksini'n Dios.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzinilh xalanī'n nac Esmirna

⁸ Nā Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Esmirna tī tatapa'ksini' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī xapūla ē ā'xmān, tī nilh ē lacastālancuana'nli. Xla' huan: ⁹ Quit icca'tzi chī līpātini'mpā'na'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzi hui'xina'n lacxcamanini'n. Masqui jā lacricujnu' hui'xina'n, ka'lhī'yā'tit tū ixtapalh. Quit icca'tzi cātali'a'ksa'nān hui'xina'n tī tahuan xlaca'n israelitas ē xmān ta'a'kškāhui'nin. Xlaca'n tatapa'ksini' skāhui'ni'. ¹⁰ Jā cajicua'ni'tit hui'xina'n tū nacā'a'kspulayān. Skāhui'ni' nacāmāchi'nini'nān hui'xina'n, ixpālacata xla' lacasqui'n hui'xina'n nataxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Hui'xina'n napātini'nā'tit a'kcāuj quilhtamacuj. Naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj xmān quit hasta a'cxni' nani'yā'tit. É quit na'iccāmāxqui'yān xasāsti' latamat. ¹¹ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios. Tī tatlajana'n, xlaca'n jā catitapātini'lh nac pūpātīn.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzinilh xalanī'n nac Pérgamo

¹² Nā Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Pérgamo tī tatapa'ksini' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī ka'lhī espada sta'ya'nca' kēstītu'. Xla' huan: ¹³ Quit icca'tzi ixlipō'ktu tū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Icca'tzi hui'lā'na'ntit jā māpa'ksini'n skāhui'ni'. Masqui hui'lā'na'nchīpītit a'ntza', quilākexmatni'yāuj. Na mincā'lacchicni'ca'n a'ntza' hui'lh skāhui'ni'. A'ntza' maknica Antipas tī tzej ixmāsu'yu quimpālacata. Hui'xina'n jā

makxteknī'ta'ntit chī a'ka'i'nī'ta'ntit. ¹⁴ Masqui chuntza' tlahua'yā'tit tū tze, a'nampala tū tlahua'yā'tit hui'xina'n ē quit jā quimini'ni'. Makapitzin hui'xina'n a'ka'i'yā'tit tū ixmāsu'yu Balaam. Xla' huanilh Balac cacāmātlahuilh israelitas tū jā tze. Balac cāhuanilh tzē natahua' catūhuālh tū cāmaxqui'cani'ttza' ídolos. Nā cāhuanilh tzē nataka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n. ¹⁵ Nā makapitzin chī hui'xina'n jā makxteku'tunā'tit tū tamāsu'yu nicolaítas tū quit iclakmaka'n. ¹⁶ Calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n. Palh jā nalakpali'yā'tit, quit na'icclākmimpalayān ē na'icclā'tā'lātlahua xla'ca'n tī ta'a'ka'i' chī nicolaítas. Na'icclā'tā'lālītucsa tū nataxtu na quinquilhni' tū hua'chi espada. ¹⁷ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'icclāmaxqui' macsti'na'j ixlīhua'tca'n manā tū jā lakapascan. Nā na'icclāmaxqui' chā'tunu' xla'ca'n xatala'nka' chihuix jā tatzo'kni' a'ktin xasāsti' tacuhuini'. Nūn chā'tin ca'tzi' tzmā' tacuhuini', xmān ū'tunu'n tī natamaktini'n huā'mā' chihuix."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Tiatira

¹⁸ Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Tiatira tī tatapa'ksīni' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān i'Ska'ta' Dios tī ka'lhī ixlakastapun chī xalamana't macscut ē ixtujan taxkaka hua'chi licā'n tū xaslamama. Xla' huan: ¹⁹ Quit icca'tzi' tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzi' chī lāpāxqui'yā'tit ē chī quilālakachi'xcuhui'yāuj ē chī quilātā'scujāuj ē chī tāya'ni'yā'tit. Quit icca'tzi' chuhua'j hui'xina'n tlahua'yā'tit ā'chulā' xatze ē jā chī xapūla. ²⁰ Masqui chuntza' tlahua'yā'tit a'nampala catūhuālh tū tlahua'palayā'tit hui'xina'n tū jā quimini'ni'. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tamakxtekā'tit cāmāsu'yuni'yān puscāt tī huanican Jezabel. Huā'mā' puscāt cāhuaniyān xla' māsu'yu ixtachiuhin Dios. Jā ixlīcāna' tū māsu'yu. Chuntza' cālī'a'kskāhui'mā'n tū cāmāsu'yuni'yān. Ū'tza' litlahua'yā'tit tū jā tze hui'xina'n tī quilātapa'ksīni'yāuj quit. É ka'lhī'yā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n ē hua'yā'tit tū cāmaxqui'cani't ídolos. ²¹ Quit xa'icka'lhīmā'lh palh tzmā' puscāt nalakpali'ixtalacapāstacni'. Xla' jā makxteku'tun tū jā tze. ²² Ū'tza' quit na'icclāmaxqui' a'ktin ta'jatāt tzmā' puscāt. Xla' natamā' na ixtama' ē napātini'n. Ixtā'lāpāxqui'ni'n nā xla'ca'n natapātini'n. Chuntza' na'icclāhua palh xla'ca'n jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. ²³ Nā na'icclāmaxqui' ixlacstin tzmā' puscāt. Chuntza' nataka'tzīkō' ixlīpō'ktuca'n tī quintatapa'ksīni' quit iclakapaskō' ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n. Quit na'icclāmaxqui'yān mintatljaca'n chā'tunu' hui'xina'n chuntza' chī tlahuani'ta'ntit. ²⁴ Chuhua'j macsti'na'j na'icclāhuaniyān ā'makapitzin hui'xina'n xalanī'n nac Tiatira. Na'icclāhuaniyān macsti'na'j hui'xina'n tī jā stālani'ni'ta'ntit tū māsu'yu puscāt Jezabel ē jā maksa'tni'ta'ntit tū ixtalacasqui'nin skāhui'ni'. Quit jā icclāhuaniyān hui'xina'n palh catlahua'pala'tit ā'chulā' tū xatze. ²⁵ Xmān icclāhuaniyān hui'xina'n jā maktin camakxtektit tū ixlīcāna' hasta a'cxni' na'icclāmimpala quit. ²⁶ Tī tatlajana'n ē quintakexmatni' hasta a'cxni' nasputa ixlātamātca'n, quit na'icclāmaxqui' līmāpa'ksin. Xla'ca'n natamāpa'ksi ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. ²⁷ Na'icclāmaxqui' līmāpa'ksin tū quimaxqui'ni't quinTāta'. Xla'ca'n palha' natamāpa'ksi cā'lacchicni'. Natamālakspūtū tī jā taxekmatcu'tun, chuntza' chī chā'tin a'cxni' pa'klha pātin tla'ma'nc hasta lapczun taxtu. ²⁸ Nā xla'ca'n na'icclāmaxqui' tū hua'chī a'ktin mātuncuini' sta'cu. ²⁹ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios."

3

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Sardis

¹ Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Sardis tī tatapa'ksīni' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī macā'n Espiritu Santo nac a'ktojon cā'lacchicni' ē tī cālē'mā'lh a'ktojon sta'cu. Xla' huan: Quit icca'tzi' tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Masqui huanan hui'xina'n lakahua'nā'tit, quit icclāktzi'nān chī xanini'n. ² Skalalh catahui'la'tit. A'chulā' cakexpa'tni'tit Dios. Palh jā nakexpa'tni'yā'tit ā'chulā', hui'xina'n palhāsā' xamaktin napātza'nkāyā'tit Dios. Jā mākentaxtūni'ta'ntit ixlīmāpa'ksin Dios. ³ Calacapāstactit tū cātāmāsu'yuni'n ē tū kexpa'tni'ta'ntit. Cakexpa'ttit ē calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n.

Palh jā skalalh natahui'layā'tit, quit na'icmin xamaktin hua'chi chā'tin ka'lhāna'. Jā ca'tzican a'cxni' namin. Ē jā catica'tzīt a'cxni' na'icchin quit. ⁴ Xmān makapitzin hui'xina'n tī jā makahuasni'ta'ntit. Xlaca'n naquintatā'latā'kchoko. Natallhakā' xastala'nka' lu'xu'. Chuntza' ixlacasqui'nca ixpālacata xlaca'n tatlahua tū xatze na ixlacatin Dios. ⁵ Tī tatlajana'n, xlaca'n natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Quit jā icticāxapani'lh ixtacuhuini'ca'n nac libro jā cātzo'kcani't ixtacuhuini'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Na'iclichihuina'n na ixlacatin quinTāta' ē na ixlacatinca'n ixāngeles chī xlaca'n quintatapa'ksini' quit. ⁶ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhit Dios."

Tū Jesucristo cāmāca'tzinīlh xalanī'n nac Filadelfia

⁷ Espiritu Santo quihuanih:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Filadelfia tī tatapa'ksini' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī xmān ixlicāna' tū huan ē ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' ka'lhī llave tū ixka'lhī rey David. Tū xla' mālaqui', jāla tī namālacchō. Tū xla' mālacchō, nā jāla tī namālaqui'. Xla' huan: ⁸ Quit icca'tzi tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzi hui'xina'n ka'lhī'yā'titcus macsti'na'j tahuixcān. Hui'xina'n stālani'ni'ta'ntit tū iccāmāsu'yuni'n ē quilākexmatni'ni'ta'uj. Quit icmālaqui'ni't a'ktin mākelhcha na milacatinca'n ē jā tī tze namālacchō. ⁹ Ū'tza' huā'mā' tū na'ictlahua: Quit na'iccāmātzokosti, na milacatinca'n, xlaca'n tī tatā'scuja skāhui'ni'. Xlaca'n tahaun israelitas masqui jā israelitas. Xmān ta'a'kskāhui'nin. Xlaca'n nataca'tzī quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n. ¹⁰ Quit iccāmāpa'ksin hui'xina'n natāyani'yā'tit macsti'na'j. Hui'xina'n lakachi'xcuhī'yā'tit huā'mā' limāpa'ksin, ē tāyani'ni'ta'ntit, ē quit na'iccāmaktāyayān a'cxni' namin tū natapūpātini'n ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', naca'tzican tī ixlicāna' ta'a'ka'ī'. ¹¹ Quit palaj na'icmimpala. Jā camakxtektit tū mak-tini'ni'ta'ntit. Chuntza' jā tī caticāmāmakchuyin namaktini'na'tit mintatlajca'n. ¹² Xlaca'n tī tatlajana'n, quit na'iccātlahua hua'chi xatantūni'n ixtemplo quinDios. Jā maktin catitaxtulh nac templo. Nac tzamā' tantūni'n na'iccātzo'kui'li ixtacuhuini' quinDios ē ixtacuhuini' ixcā'lacchicni' quinDios. Ū'tza' tū huanican Jerusalén xasāsti' tū nayujāchi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Ē xasāsti' quintacuhuini' nā na'iccātzo'kui'li nac tzamā' tantūni'n. ¹³ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhit Dios.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzinīlh xalanī'n nac Laodicea

¹⁴ Espiritu Santo quihuanih:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Laodicea tī tatapa'ksini' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī pō'ktu quilhtamacuj chihuina'n tū ixlicāna'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj māsu'yu tū ixlicāna'. Ū'tza' tī mālacatzuculh ixlipō'ktu tū Dios ixlacasqui'n na'a'nan. Xla' huan: ¹⁵ Quit icca'tzi tū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj ē jā makxtekcū'tunkō'yā'tit quintachihuin. Quit iclacasqui'n nalīhui'liyā'tit naquilākexmatni'yāuj o xamaktin namakxtekkō'yā'tit quintachihuin. ¹⁶ Hui'xina'n jā lihui'li'ni'ta'ntit tū natlahua'yā'tit, ē ū'tza' iccālīmakxtekcū'tunān. ¹⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit: Quina'n lacricujnu'. Pō'ktu tzej quincāta'a'ni'nani'yān ē jā tū quincāspu'tni'yān. Chuntza' hua'nā'tit. Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit. Hui'xina'n hui'la'na'ntit xatalakmaka'ni' ē cā'ilakalhu'manat hui'xina'n. Quit iccālakti'nān hui'xina'n chī xcamanini'n ē machpi'mpi'li'n ē lakatzī'ni'n. ¹⁸ Quit iccāhuaniyān: Caquilāmaktamāhuáj oro tū xacāxlanī'ttza'. Chuntza' nalitaxtuyā'tit lacricujnu'. Nā caquilāmaktamāhuáj milu'xu'ca'n xastala'nka' tū nalhakā'yā'tit ixpālacata jā na'iccālaktzi'nān palh machpi'mpi'li'n hui'xina'n ē chuntza' jā catimāxana'ntit. Caquilāmaktamāhuáj līcu'chu' ē nacātilacatlahuayān ē chuntza' tzej nalacahuāna'nā'tit. ¹⁹ Ixlipō'ktuca'n tī iccāpāxqui', quit iccālacaquilhni' ē iccāmākapātini'n a'cxni' xlaca'n tatlahua tū jā tze. Nā lacxtim nacā'a'kspulayān palh natlahua'yā'tit tū jā tze. Tzej calacapāstactit ē calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n. ²⁰ Quit icyālh nac mākelhcha ē ictoklh mā'lh. Palh chā'tin nakexmata quintachihuin ē namālaqui', quit na'ictanū na ixchic. Quina'n na'ictā'huā'yānāuj.

²¹ Tī tatlajana'n, quit na'iccāmāxteka xlaca'n naquintatā'māpa'ksini'n chuntza' chī quit ictlajana'lh ē chuhua'j ictā'māpa'ksini'n quinTāta'. ²² Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios."

4

Chī lakachi'xcuhui'can Dios nac a'kapūn

¹ Ā'listān quit, Juan, iclaktzi'mpāl'h a'ktin talakahuān. Quit iclaktzi'lh a'ktin mākelhcha laqui'yāl'h nac a'kapūn. Ickexmatpāl'h tachihuīn chuntza' chī ickexmatli xapūla ē tū hua'chi a'ktin liskoli'. Huā'mā' tachihuīn quihuanilh:

—Catahua'ca' huā'tzā'. Quit na'icmāsu'yuni'yān tū na'a'kspula ā'listān.

² Palaj tunca Espiritu Santo quilē'lh nac a'kapūn. Nac a'kapūn ixuyāl'h a'ktin laclhtahui'lh tū ixpūmāpa'ksin Dios ē a'ntza' ixui'lh chā'tin. ³ Tī ixui'lh nac pūtahui'lh, ixlacan ī'xkaka chī a'ktin chihui'x tū tzēhuani't ē tū xkaka chī jasje ē chī cornalina. Na ixmacni' pūtahui'lh ixuyāl'h a'ktin macxculi'ncā't chī a'ktin chihui'x xasca'yā'hua' tū huanican esmeralda ē tū xatapalaxla'. ⁴ Na ixmacni' pūtahui'lh ixtayāna'mpāl'h pu'xamatā'ti' laclhtahui'lh. A'ntza' ixtahui'lāna'lh pu'xamatā'ti' lakōlu'n. Stala'nka' ixtalhakā'nca'n. Ixtacucui'lāna'lh ixcoronaca'n tū xa'oro. ⁵ Ē taxtulh nac pūtahui'lh makli'pit ē jilini' ē tachihuīn. Na ixlacatzuna'j kentojon ka'tla' maccsut ixtalayāna'lh. Ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j pūtahui'lh. Xla' ū'tza' tū huanicu'tun Espiritu Santo. ⁶ Na ixlacatzuna'j pūtahui'lh ixmā'lh hua'chi a'ktin mar tū hua'chi vidrio.

Na ixlacatzuna'j pūtahui'lh ixtayāna'lh kelhatā'ti' na ixa'katzā'stūtā'ti'. Xlaca'n ixtaka'lhī lhūhua' ixlakastapunca'n ē chuntza' tzē ixtalaktzi'n tū ixui'lh na ixlacatin'ca'n ē tū ixui'lh na ixchakēnca'n. ⁷ Chā'tin ixtasu'yu chī león. Ixlīchā'tu' xla' ixtasu'yu chī lakatin huācax. Ixlīkelhatu'tun huampala, xla' ixka'lhī ixlacan chī ixta' chī'xcu'. Ixlīkelhatā'ti' xla' ixtasu'yu chī lakatin pichāhua' ixkosnū'ntlā'huan. ⁸ Chā'tunu' chī kelhatā'ti' ixtaka'lhī kenachāxanā'n ixlīkosnu'ca'n. Ixlīkosnu'ca'n pō'ktu lakastapun ixtaka'lhī na ixchakēn ē na ixlacapūn. Xlaca'n ixtapixtli' cā'cuhui'ni' ē tzi'sa. Jā maktin ixtamakxteka palh jā natahuan:

Calakachi'xcuhui'ca Māpa'ksini' Dios tī ka'lhikō' litli'hui'qui
ē ū'tza' tī hui'lh, ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh, ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la.

⁹ Chuntza' kelhatā'ti' ixtamakapāxui' Dios ē ixtalakachi'xcuhui' ē ixtamaxqui' tapāxcatca'tzin Dios tī ixui'lh nac pūtahui'lh ē tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁰ A'cxni' kelhatā'ti' ixtahuan chuntza', kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n ixtalaktzokosta Dios a'ntza' jā ixui'lh na ixpūtahui'lh. Chuntza' ixtamakapāxui' Dios tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. Ixtahui'li ixcoronaca'n na ixlacatin Dios ē ixtahuan:

¹¹ QuinDiosca'n, hui'x Māpa'ksini' ē ixlacasqui'nca namakapāxui'ca'na' ē nalakachi'xcuhui'ca'na'.

Nā ixlacasqui'nca naka'lhī'ya' lhūhua' litli'hui'qui ixpālacata hui'x cāmālacatzucuni'ta' ixlīpō'ktu.

Mintalacapāstacni' lakō'ni't ixlīpō'ktu tū a'nan.

5

Ca'psnap ē Cordero

¹ Quit iclaktzi'lh a'ktin ca'psnap tū ixtapāsmilini't. Ixchi'pahui'lh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixui'lh na ixpūmāpa'ksin. Ixtatzo'kni' na ixchakēn ē na ixpūlacni'. Ca'psnap ixpāsmilicani't ē ixlīlhcā'cani't a'ktojon sellos. ² Quit iclaktzi'lh chā'tin ángel tli'hui'qui. Palha' chihuīna'nli ē kelhasqui'nini'lh:

—¿Tichu ka'lhī limāpa'ksin nalacxti'ta sellos jā lhcā'cani't ē namālakapitzi xatapāsmili ca'psnap?

³ Jā maclaca nūn chā'tin tī ixka'lhī limāpa'ksin napūxcuta ca'psnap ē nalaktzi'n na ixpūlacni'. Jā maclaca nūn chā'tin nac a'kapūn ē nūn nac cā'ti'ya'tna' ē nūn nac cā'linin.

⁴ Quit xa'iclicallhuan ixpālacata jā maclaca nūn chā'tin tī ixka'lhī limāpa'ksin napūxcuta tzamā' ca'psnap ē nalaktzi'n na ixpūlacni' tzamā' ca'psnap. ⁵ Chā'tin kōlu' quihuanilh:

—Jā cacalhua'nti. Tī ixtacuhuīni' León xala' tribu ixla' Judá ē xla' ū'tza' i'xū'nātā'nat David, xla' t'ljana'ni't. Xla' ka'lhī limāpa'ksin nalacxti'ta a'ktojon sellos ē namālakapitzi ca'psnap.

⁶ Ā'listān iclaktzi'lh chā'tin tī ixuanican Cordero tī ixyāl'h na ixlacpu'na'i'tātca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n tī ixtahui'lāna'lh. Cordero ixyāl'h masqui ixtasu'yu xla' ixmāknīcani'ttza'. Cordero ixka'lhī kentojon ixa'kalokot ē a'ktojon ixlakastapun. A'ktojon lakastapun ū'tza' huanicu'tun Espiritu Santo tī Dios macamini't na ixlipō'ktu nac cā'ti'ya'tna'. ⁷ Xatapāsmili ca'psnap ixchi'pahui'lh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixui'lh na ixpūmāpa'ksin. Tī ixtacuhuīni' Cordero laka'lh ē maktini'lh xatapāsmili ca'psnap. ⁸ A'cxni' maktini'lh, kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktatzokostal'h Cordero. Chā'tunu' chī lakōlu'n ixtaka'lhī a'katunu'arpa. Ixtaka'lhī a'ktin copa tū xa'oro jā ixmojócan siyentzu. Ū'tza' ixoracionca'n tī tatapa'ksini' Dios. ⁹ Xlaca'n ixtapixtlī' xasāsti' tapixtlī'n:

Hui'x mini'ni' namaktini'na' ca'psnap ē nalacxti'ta' sellos tū lilhca'cani't ixpālacata hui'x limacamāstā'na'nca'.

Minka'lhni' ū'tza' lixoko' ixcentaca'n xalanī'n na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē tī tachi-huīna'n xtum tachihiuīn ē xalanī'n ixlipō'ktu cā'lacchicni'.

Chuntza' xlaca'n tzē natatapa'ksini' Dios.

¹⁰ Hui'x cālacsacui'lini'ta' natamāpa'ksini'n ē natatā'scuja Dios.

Xlaca'n natamāpa'ksini'n nac cā'ti'ya'tna'.

¹¹ Quit iclaktzi'mpāl'h ē icxexmatli ixtachihiuīna'n a'klhūhua' millón ángeles tī ix-talītamacsti'li'ni't pūtahui'lh ē kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n.

¹² Xlaca'n palha' tahananli:

Mini'ni' namaxqui'can litli'hui'qui Cordero tī maknīca.

Mini'ni' namaxqui'can ixlipō'ktu.

Xla' ka'lhī ixlipō'ktu talacapāstacni' ē tahuixcān.

Mini'ni' xmān ū'tza' nalakachi'xcuhui'can ē nalaktaquilhpūtacan ē namāka'tli'can.

¹³ Ē nā icxexmatli chī tachihiuīna'nli ixlipō'ktu tū Dios cāmālacatzuculh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē nac cā'linīn ē nac mar. Tahananli:

Dios tī hui'lh na ixpūmāpa'ksin ē nā Cordero cacālaktaquilhpūtaca ē cacālakachi'xcuhui'ca ē cacāmakapāxuīca.

Cataka'lhīlh lhūhua' litli'hui'qui chī pō'ktu quilhtamacuj ē chī tihua'na'.

¹⁴ Tahananli kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh nac a'katzā'stūtā'ti':

—jĒ chuntza' calalh!

Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuīlh Dios tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē chī tihua'na'.

6

A'ktojon sellos

¹ Ā'listān iclaktzi'lh a'cxni' xti'tli Cordero chū'cus xa'a'ktojon sellos. Icxexmatli chī chihuīna'nli chā'tin chī kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Ixtachihiuīn icxexmatli chī jilini'. Quihuanilh:

—jCata't laktzi'na'!

² Quit iclaktzi'lh lakatin cahuāyuj xastala'nka'. Tī ixkēhui'lh ixka'lhī a'ktin ixa'ksmūt. Maxqui'ca a'ktin corona. Xla' ixtasu'yu chī chā'tin tī ixtajana'ni't ē a'mpāl'h tla-jana'mpala.

³ Ā'listān Cordero xti'tpāl'h ixli'a'ktu' sello. Icxexmatli chī chihuīna'nli ixlichā'tu' chī kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Quihuanilh:

—jCata't laktzi'na'!

⁴ Taxtupāl'h ā'lakatin cahuāyuj xatzu'tzo'ko. Tī ixkēhui'lh maxqui'ca limāpa'ksin natlahua lāta'lan nac cā'ti'ya'tna'. Maxqui'ca limāpa'ksin natalāmāknī tachi'xcuhui't. Maxqui'ca kentin ka'tla' espada.

⁵ A'listān Cordero xti'tpālhl ixli'a'ktu'tun sello. Ickexmatli chī chihuina'nli ixlikel-hatu'tun. Quihuanilh:

—¡Cata't laktzi'na'!

Iclaktzi'lh lakatin cahuāyuj xapütze'nke. Tī ixkēhui'lh ixchi'patēlha a'ktin pūpūlhcān. ⁶ Ickexmatpālhl a'ktin tachihuin tū taxtulh ixpu'nanca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Huanli:

—A'ktin kilo trigo ixtapalh tū tlajacan a'ktin quilhtamacuj. A'ktu'tun kilo cebada ixtapalh tū tlajacan a'ktin quilhtamacuj. Jā pāxcat catililaca aceite ē vino.

⁷ A'listān Cordero xti'tpālhl ixli'a'ktā'ti' sello. Ickexmatli chī huanli ixlikelhatā'ti'. Quihuanilh:

—¡Cata't laktzi'na'!

⁸ Iclaktzi'lh lakatin cahuāyuj xasmucucu. Tī ixkēhui'lh ixmāpācuhuican Līnīn. Na ixchakēn ixmimā'cha' chā'tin tī ixmāpācuhuican Cā'linīn. Xlaca'n cāmacamaxqui'ca litli'hui'qui natamāpa'ksini'n ixli'a'ktā'ti' cā'quilhtamacuj. Cāmaxqui'ca litli'hui'qui tze natalimāknīn'i'n espada ē tatzī'ncstat ē ta'jatāt ē animalh tū tahuā'nan.

⁹ A'listān Cordero xti'tpālhl ixli'a'kquitzi' sello. Quit iclaktzi'lh, na ixtampīn pūmacamāstā'n, tī ixcāmāknīcāni'ttza' ixpālacata xlaca'n ixtamāsu'yuni't ixtachihuīn Dios ē jā maktin tamakxtekli. ¹⁰ Xlaca'n palha' ixtachihuīna'n ē tahuānli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze ē pō'ktu tze tū tlahuani'ta'. Hui'x pō'ktu mākentaxtūya' tū hua'na'. ¿Jā'cxni' nacāputzāna'ni'ya' tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'ti'ya'tna'? ¿Jā'cxni' nacāmākapātīni'na' tī quincāmāknīni'ta'n?

¹¹ Xlaca'n ixlipō'ktuca'n cāmaxqui'ca ixtalhakā'nca'n xastala'nka'. Cāhuanica: “Caka'lhī'tit ā'macsti'na'j a'cxni' nataketzikō' ixlipō'ktuca'n mintā'timīnca'n tī tatā'scuja Cristo ē nacāmāknīcān chuntza' chī hui'xina'n.”

¹² Quit iclaktzi'lh chī Cordero xti'tpālhl ixli'a'kchāxan sello. Palha' tzuculh tachiqui ti'ya't. Chī'chīni' xapütze'nke lakō'lh chī pūtin lu'xu' xapütze'nke ē lhtululu. Mālhcuuyu' tzu'tzo'ko lakō'lh hua'chi ka'lhni'. ¹³ Sta'cu tamincha' nac a'kapūn ē tayujli nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī xastaka higos yuja a'cxni' ū'nun lacachiqui xaqui'hui'. ¹⁴ A'kapūn jātza' ixtasu'yu. Chī a'ktin ka'tla' ca'psnap tū xatapāsmili. Tatapekpānūlh ixlipō'ktu kēstīni'n ē pītzu'na'j ti'ya't na ixpu'nān mar. ¹⁵ Tatatzē'kli napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē nā tī ixtamāpa'ksini'n ē generales ē lacricujnu' ē tachi'xcuhui't tī ā'chulā' ixtasqui'nī ē pō'ktu tachi'xcuhui't tī xatastā'maka ē nā tī jā xatastā'maka. Ixlipō'ktuca'n tatatzē'kkō'lh nac lhu'cu' ē nac cā'talhpānna' nac kēstīni'n. ¹⁶ Ixtata'sa ē ixtahuani kēstīni'n ē talhpāni'n:

—Cayujtī ē caquilā'a'klhta'lauj ē chuntza' tze na'ictatzē'kāuj na ixlacatin Dios tī hui'lh nā ixpūmāpa'ksin. Caquilāmātzē'kui na ixlacatin tī huanican Cordero ixpālacata xla' naquincāmākapātīnīnān tū ictlahuani'tauj.

¹⁷ Chilhtza' quilhtamacuj tū napūxokoni'can Dios. Nūn chā'tin tī tze natāyani'.

7

Cātankāhui'lica ixsello Dios i'xū'nātā'natna' Israel

¹ A'listān iccālaktzi'lh kelhatā'ti' āngeles ixtayāna'lh ixa'katzā'stūtā'ti' cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n ixtataxtoktimā'nalhl a'ktā'ti' ū'ni'. Chuntza' jā ixū'nun nūn macsti'na'j nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar ē nūn na ixa'kān qui'hui'. ² Iclaktzi'mpālhl ā'chā'tin āngel tī mincha' jā tā'cxtoyāchī chī'chīni'. Xla' ixlē'mā'lh ixsello Dios xalakahuan. Huā'mā' āngel palha' cātā'chihuīna'nli kelhatā'ti' āngeles tī ixcāmāxqui'cani't litli'hui'qui natahui'li tasakā'lin nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar. ³ Cāhuanilh:

—Jā tū catlahuani'tit ti'ya't nūn nac mar ē nūn qui'hui' hasta a'cxni' na'iccātankāhui'liyāuj sello tī tatapa'ksini' Dios.

⁴ Quihuanica chī kelhalā't ixlipō'ktuca'n tī cātankāhui'lica ixsello Dios. Xlaca'n a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil ixtahuani't i'xū'nātā'natna'ca'n ixcamana' Israel. ⁵ A'kacāujtu' mil i'xū'nātā'natna' Judā tī ixtalē'ntza' sello, ē a'kacāujtu' mil i'xū'nātā'natna' Rubén, ē a'kacāujtu' mil ixla' Gad, ⁶ ē a'kacāujtu' mil ixla' Aser, ē a'kacāujtu' mil ixla' Neftalí, ē a'kacāujtu' mil ixla' Manasés, ⁷ ē a'kacāujtu' mil ixla' Simeón, ē a'kacāujtu' mil

ixla' Leví, ē a'kacāujtu' mil ixla' Isacar, ⁸ ē a'kacāujtu' mil ixla' Zabulón, ē a'kacāujtu' mil ixla' José, ē a'kacāujtu' mil ixla' Benjamín.

Tachi'xcuhui't ti ixtalhakā'nī't xastala'nka' ixlu'xu'ca'n

⁹ Ā'listān iccālaktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē jāla ixcāpūtle'kecan ixpālacata ixlil-hūhua'ca'n xalanī'n nac cā'lacchicni' ē xalanī'n ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktuca'n ixlikempālhūhua' tachihuīn. Ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j pūtahui'lh ē nā ixlacatīn Cordero. Ixtalhakā'nca'n stala'nka' ixuanī't. Ixtachi'patēlha ixpekni' palma. ¹⁰ Xlaca'n palha' tahananli:

Quincāmakapūtaxtūn quinDiosca'n ti hui'lh na ixpūmāpa'ksīn ē nā Cordero.

¹¹ Ixlipō'ktuca'n ángeles ixtalitamacsti'li'nī't pūtahui'lh ē lakōlu'n ē kelhatā'ti' ti ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Ángeles tataquilhpūtalh na ixlacatzuna'j pūtahui'lh ē tamakapāxuīlh Dios. ¹² Tahananli:

Chuntza' calalh.

Camakapāxuīca ē camāka'tli'ca Dios.

Xmān ū'tza' ka'lhikō' talacapāstacni'.

Camaxqui'ca tapāxcatca'tzin ē calakachi'xcuhui'ca ixpālacata xmān ū'tza' ka'lhī ixlipō'ktu lītlī'hui'qui ē līmāpa'ksīn.

Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj calalh.

¹³ Chā'tin chī lakōlu'n quinkelhasqui'nīlh:

—¿Tichu tzamā' ti talhakā'nani'ttza' xastala'nka'? ¿Jāchu tamincha'?

¹⁴ Quit icelhtīlh:

—Quit jā icca'tzī. Hui'x ca'tziya'.

Xla' quihuanilh:

—Ū'tza' tzamā' ti tatāyani'lh ka'tla' tapātīn. Xlaca'n taliche'kē'lhntza' ixlu'xu'ca'n ixka'lhni' Cordero. Ū'tza' stala'nka'tza' līlalh ixlu'xu'ca'n. ¹⁵ Ū'tza' taliyāna'lh na ixlacatīn ixpūmāpa'ksīn Dios. Tatā'scuja Dios na ixtemplo cā'cuhuīni' ē tzi'sa. Dios ti hui'lh nac pūtahui'lh, xla' cāmaktaka'lha xlaca'n. ¹⁶ Chuntza' xlaca'n jātza' maktin catitatzī'nclsi. Jātza' maktin catitakelhpuītilh pō'ktu quilhtamacuj. Chī'chini' jātza' caticāmacchālh ē jātza' maktin caticājicsmāhuī'lh. ¹⁷ Jātza' tū caticā'a'kspulalh, ixpālacata Cordero ti hui'lh na ixpu'nan pūtahui'lh, ū'tza' nacāmaktaka'lha. Nacālē'n jā taxtuhui'lh xcān tū mātā' xasāsti' latamat. Dios nacāmako'xamāka'tli' ē jātza' catitacalhuanli.

8

Xti'tca ixli'a'ktojon sello

¹ Cordero xti'tli ixli'a'ktojon sello. Ca'cs ā'huā'na'lh nac a'kapūn chī i'tāt hora. ² Ā'listān iccālaktzi'lh kelhatojon ángeles ti ixtayāna'lh na ixlacatīn Dios. Xlaca'n camaxqui'ca kentojon līskoli'. ³ Ā'listān chimpālh ā'chā'tin ángel ē ixlīmīn a'ktin pūquilhcu tū xa'oro. Tāyalh na ixlacatzuna'j pūmacamāstā'n. Xla' maxqui'ca lhūhua' siyentzu tū namaxqui'can Dios nac pūmacamāstā'n tū xa'oro na ixlacatzuna'j pūtahui'lh. Macamāstā'lh tzamā' siyentzu ē nā ixoracionca'n ixtachi'xcuhui't Dios. ⁴ Xajini' siyentzu taxtulh na ixmacan ángel ē tā'kayāhualh. Chā'lh na ixlacatīn Dios. Nā a'ntza' chā'lh ixoracionca'n ixtachi'xcuhui't Dios. ⁵ Ángel chī'palh pūquilhcu ē līmātzumalh jala'nat nac pūmacamāstā'n ē pūxtekelh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh jili ē makli'pli ē macasā'nalh ē tachiquilh ti'ya't.

Līskoli'

⁶ Ā'listān kelhatojon ángeles tatacāxli nataskoli'.

⁷ Xapūla ángel skoli'lh. Yujli chejet ē macscut ixtā'lacxtuca ka'lhni'. Palha' mincha' nac cā'ti'ya'tna'. Ixliquilhmactūn ti'ya't lhculh. Ixliquilhmactūn qui'hui' lhculh. Ixlipō'ktu seket xastaka lhucukō'lh.

⁸ Ixlīchā'tu' ángel skoli'lh. Maka'nca nac mar tū hua'chi a'ktin ka'tla' sipej tū i'lhcumā'lh. Ixli'a'ktu'tun mar ka'lhni' lakō'lh. ⁹ Tanikō'lh ixliquilhmactūn ixlipō'ktu tū ixui'lh nac mar. Cāmālakuanica ixliquilhmactūn barcos.

¹⁰ Ā'listān ixlikelhatu'tun ángel skoli'lh. Mincha' nac a'kapūn a'ktin sta'cu xaka'tla' ē ixlamatēlha chī a'ktin ka'tla' lamanat. Xla' yujli na ixlikentu'tun ka'tla' xcān ē mu'sni'. ¹¹ Sta'cu itacuhuini' Xaxū'ni'. Ixliquilhmactu'tun xcān taxū'yankō'lh. Lhūhua' tachi'xcuhui't talakni'lh a'cxni' tahua'lh xaxū'ni' xcān.

¹² Ā'listān ixlikelhatā'ti' ángel nā skoli'pālh. Lactlahuaca ixliquilhmactu'tun chi'chini' ē nā ixliquilhmactu'tun mālhcuyu' ē sta'cu. Cālectlahuaca ē jātza' ixtamāxkakēni'n. Jā i'xkaka a'ktā'ti' hora cā'cuhuini'. Jā i'xkaka a'ktā'ti' hora tzi'sa.

¹³ Ā'listān quit iclaktzi'lh ángel ti ixkosnū'ntlā'huan nac cā'ū'nī'n. Ickexmatli chī palha' huanli:

—jKoxati tala ixlipō'ktuca'n ti tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' a'cxni' nataskoli' ā'xmān kelhatu'tun ángeles!

9

¹ Ā'listān ixlikelhaquitzi' ángel skoli'lh. Quit iclaktzi'lh a'ktin sta'cu tū mincha' nac a'kapūn ē chilh nac cā'ti'ya'tna'. Sta'cu maxqui'ca llave i'xla' lhu'cu' xapūlhmā'n ē tū jā ka'lhī ixtampūn. ² Sta'cu mālaqui'lh xapūlhmā'n lhu'cu'. Tā'cxtuchi lhūhua' jini' hua'chi jā hui'lh lhūhua' macscut. Lhūhua' jini' tamacatalh ē ū'ni' xapūtze'nke lakō'lh. Jātza' tasu'yulh chi'chini'. ³ Tzamā' jini' tataxtulh xtu'qui' ē tachilh nac cā'ti'ya'tna'. Cā-maxqui'ca talacasqui'nīn nataxcana'n hua'chi a'caculūtl. ⁴ Cāhuanica jā tū natatlahuani' seket nūn qui'hui' ē nūn tacha'nān. Xmān tzē natamātakāhui' tachi'xcuhui't tī jā taka'lhī na ixtankāca'n sello tū i'xla' Dios. ⁵ Cāmaktexka xtu'qui' natamakapātini'n tzamā' tachi'xcuhui't xmān a'kquitzi' mālhcuyu'. Taxcana'lh hua'chi a'caculūtl ē chuntza' cā-makapātini'nca. Jā cāmaktexka natamaknī tachi'xcuhui't. ⁶ A'cxni' na'a'kspula huā'mā', tachi'xcuhui't nataputza ixlinīnca'n ē jā catitamaclalh. Xlaca'n natanīcu'tun ē jāla catitanīlh.

⁷ Xtu'qui' ixtahuani't chī cahuāyuj tacāxyāna'lh tza' chī a'cxni' nata'a'n natalāta'la. Na ixa'kxākca'n ixtaka'lhī hua'chi coronas tū xa'oro. Ixlacanca'n chī ixlacan chā'tin chī'xcu' ixtahuani't. ⁸ Ixya'jca'n ixtasu'yu chī ixya'j chā'tin puscāt. Ixtatzanca'n chī ixtatzan león. ⁹ Ixtacu'xahua'ca'nal hua'chi līcā'n. Chī ixtamacasā'nān ixpekenca'n chī macasā'nān lhūhua' carreta a'cxni' ta'a'n tatu'jnuuntēlha natalāta'la. ¹⁰ Ixtalixcana'n i'stajanca'n hua'chi a'caculūtl xcana'n. I'stajanca'n tzē ixtalimātakāhui' tachi'xcuhui't xmān a'kquitzi' mālhcuyu'. ¹¹ Xtu'qui' ixtaka'lhī chā'tin ixpuxcu'ca'n. Xla' ū'tza' ángel ti ixmacamaxqui'cani't xapūlhmā'n lhu'cu'. Huā'mā' ángel ixtacuhuini' Abadón ixtachihuīnca'n hebreos, ē Apolión ixtachihuīnca'n griegos. Huā'mā' huanicu'tun Mālak-sputūnu'. ¹² Chuntza' a'kspulalh chū'cus lakuat. Sputacus ā'a'ktu' lakuat.

¹³ Ixlikelhachāxan ángel nā skoli'lh. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' ixa'katzā'stūtā'ti' pūmacamāstā'n tū xa'oro tū ixyālh na ixlacatin Dios. ¹⁴ Huanilh ixlikelhachāxan ángel ti ixka'lhī ixliskoli':

—Cāmaktexkti kelhatā'ti' ángeles ti cāchi'cani't na ixquilhtūn ka'tla' xcān tū itacuhuini' Eufrates.

¹⁵ Cāmaktexka kelhatā'ti' ángeles. Xlaca'n ixtacāxui'lāna'lh tza' ixpālacata ixtaka'lhīmā'nal huā'mā' cā'ta ē huā'mā' mālhcuyu' ē huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora a'cxni' nacāmāknīcan ixliquilhmactu'tun tachi'xcuhui't. ¹⁶ Ixuanca'n ixui'lh a'ktu' ciento millón tropas kēthahui'lāna'ni'n.

¹⁷ A'cxni' quit xa'iclakachuyamā'lh, iccālaktzi'lh tzamā' cahuāyuj ē nā tī ixtakē-tahui'lāna'lh. Ixtacu'xahua'ca'nal hua'chi lamanat ē xasmataka ē lhmucucu chī azufre. Ū'tza' tū ixtalimaktāya. Cahuāyuj ixtaka'lhī ixa'kxākca'n chī i'xla' león. Tū taquilhtaxtulh pō'ktu macscut ē jini' ē azufre. ¹⁸ Tzamā' cālīmāknīca ixliquilhmactu'tun tachi'xcuhui't. Cālīmāknīca macscut ē jini' ē azufre tū taquilhtaxtulh cahuāyuj. ¹⁹ Cahuāyuj tzē ixtalixcana'n ixquilhni'ca'n ē tzē ixtalimātakāhui'nīn i'stajanca'n. I'stajanca'n chī lūhua' ixuanī't ē ixtaka'lhī ixa'kxākca'n. Chuntza' i'stajanca'n tzē ixtalimātakāhui'nīn.

²⁰ Ē makapitzin tī jā talakni'lh lakuat, xlaca'n jā tamaktexkli tamakapāxui' ídolos tū ū'tunu'n ixtatlahuani't. Jā tamaktexkli tamakapāxui' ixlacscujni'n skāhui'ni' ē ídolos

tū xa'oro ē plata ē bronce ē chihuix, masqui ídolos jā talacahuāna'n ē jā takexmata ē jā tatlā'luan. ²¹ Huā'mā' tachi'xcuui't jā tamakxtekli tamakni'n ē jā tamakxtekli taxantilni'n. Jā tamakxtekli taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n ē jā tamakxtekli taka'lhāna'n.

10

Ángel tī ixchi'pani't libro

¹ Á'listān iclaktzi'mpāl̄h chā'tin ángel tī ixka'lhī lhūhua' litli'hui'qui. Yujchi nac a'kapūn. Ixlitamacsti'li' a'ktin poklhnu'. Na ixa'kkāk ixlitamacsti'li' a'ktin macx-culi'nca't. Ixlacan ixmāxkakēni'n chī chi'chini'. Ixtujani'n ixtatasu'yu hua'chi tantūni'n tū i'lhucuyamā'lh. ² Ixchi'pani't a'ktin xamacsti'na'j libro tū ixmālakapitzicani't. Yāhualh ixtantūpekāna'j nac mar ē ixtantūpekxuqui ixyāhuani't nac cā'ti'ya'tna'. ³ Palha' ta'salh chī ta'sa lakatin león. A'cxni' ta'salh, takełhtini'lh kelhatojon jilini'ni'n. ⁴ A'cxni' kelhatojon jilini'ni'n ixtachihuīna'ni'ttza', quit xa'ictzo'knuncu'tun. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. Quihuanilh:

—Jā catzo'kti. Tzē'k naca'tziya' tū tahananli kelhatojon jilini'ni'n.

⁵ Á'listān ángel tī iclaktzi'lh ixyāl̄h nac mar ē nac ti'ya't, xla' makayāhualh ixpekāna'j nac a'kapūn. ⁶ Huanli ixlicāna' por Dios tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē tlahuani't a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlipō'ktu tū a'nan. Huanli:

—Jātza' catitamacapalilh. ⁷ A'cxni' ixlikelhatojon ángel naskoli' a'cxni' namāken-taxtūcan tū ixtalacasqui'nin Dios tū chuhua'j tzē'k hui'lh. Chuntza' Dios cāhuanilh a'kchihuīna'ni'n xalani'n makāstza' tī ixtatā'scuja Dios.

⁸ Á'listān ickexmatpāl̄h tachihuīn xala' nac a'kapūn tū xa'ickexmatni'ttza' pūla. Quihuanilh:

—Capit ē camaktini' libro tū mālakapitzicani't tū chi'payāl̄h ángel tī yāl̄h nac mar ē nac ti'ya't.

⁹ Iclaka'lh ángel ē icsqui'ni'lh libro xamacsti'na'j. Quihuanilh:

—Caquimakti ē cahua't. Nalipūlakxū'ya'na' ē masqui se'ksi' chī xaxcān cera nakel-hua'na'na' na minquihni'.

¹⁰ Icmaktini'lh xamacsti'na'j libro tū ixchi'payāl̄h ángel ē icua'lh. Se'ksi' icquilh-makca'tzil̄h, chī ta'xcāt. A'cxni' xa'icua'ni'ttza', iclipūlakxū'ya'nkō'lh. ¹¹ Quihuanica:

—Ixlacasqui'nca nali'a'kchihuīna'mpala'ya' ā'maktin tū Dios huan ixpāl̄acata lhūhua' tachi'xcuui't xalani'n lhūhua' cā'lacchicni' ē xalani'n Kempāl̄hūhua' tachihuīn ē nā napuxcu'nu'.

11

Chā'tu' a'kchihuīna'ni'n

¹ Quimaxqui'ca kentin a'ctzuna'j qui'hui' tū lipūlhcān. Quihuanica:

—Capit ē calaclhca' ixtemplo Dios ē pūmacamāstā'n. Cacāpūtle'ke ixlipō'ktuca'n tī tamakapāxui'Dios a'ntza'. ² Jā tilaclhāya' ixtanquilhtin templo. Jā tilhāya' ixpāl̄acata xla' cāmamaxqui'cani'ttza' xala' ā'lacatin. Ū'tunu'n natalacchi'ntatēlhakō' ixcā'lacchicni' Dios tu'pu'xamatu' māl̄hcu'yu'. ³ Quit iccāka'lhī chā'tu' quina'kchihuīna'ni'n. Na'iccāmaxqui' limāpa'ksin ixpāl̄acata nata'a'kchihuīna'n xlaca'n chuntza' chī iclacasqui'n ixlipō'ktu a'ktin mil ē a'ktu' ciento ē tu'tumpu'xam quilhtamacuj. Natalhakā' xapūtze'nke lu'xu' tū nalitasu'yu chī talipuhuan.

⁴ Chā'tu' a'kchihuīna'ni'n xlaca'n kentu' xaqui'hui' oliva ē nā a'ktu' pūmaksko tū tayāna'lh na ixlacatin Dios tī māpa'ksikō' cā'quilhtamacuj. ⁵ Palh tī nacātlahuani'cu'tun tū jā tze, xlaca'n nataquilhtaxtu lamana' tū nacālihucuyukō' ixtā'laquicłhlaktzi'ca'n. Chuntza' natanī catīxcuhuāl̄h tī nacātlahuani'cu'tun tū jā tze. ⁶ Tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'ni'n taka'lhī litli'hui'qui natahuan ē jā catimilh xcān a'cxni' xlaca'n ta'a'kchihuīna'mā'nalhcus ixpāl̄acata Dios. Taka'lhī litli'hui'qui natalakpali xcān ē ka'lhni' nalitaxtu. Taka'lhī litli'hui'qui natamacamin ixlipō'ktu lakuat ē linīn nac cā'quilhtamacuj pō'ktu a'cxni' xlaca'n natalacasqui'n.

⁷ A'cxni' natahuankō' tū natahuan ixpālacata Dios, animalh tū nataxtu xapūlh mā'n lhu'cu', xla' ū'tza' nacātā'la xlac'a'n. Nacāskāhui' ē nacāmakni. ⁸ Ixmacni'ca'n natatamā' nac cā'tejen nac cā'lacchicni' jā quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo xtokohua'ca'ca. Ū'tza' tze limāpācuhūican huā'mā' cā'lacchicni' Sodoma ē nā Egipto masqui jā chuntza' ix-tacuhūini'. ⁹ Natamā' ixmacni'ca'n a'ktu'tun quilhtamacuj ā'i'tāt. Natalaktzi'n lilhūhua' tachi'xcuhui't xalani'n ixlīpō'ktu cā'lacchicni' ē chī kempālūhua' tachihuīn. Jā caticā-makxtekca nacāmā'cnūcan. ¹⁰ Ti tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj, xlac'a'n natalipāxuhua a'cxni' nacālaktzi'ncan xanīn. Natatlahua cā'tani' ē natapāxuhua ē natalāmaxqui' talakalhu'mān. Chuntza' natatlahua ixpālacata jā tze tamakca'tzilh a'cxni' tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n ixtachihuīna'n ixpālacata Dios.

¹¹ Ā'listān chī ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj ā'i'tāt Dios cāmālacastālancuanilh ē tatā'kaqui'lh. Ixlīpō'ktuca'n tī talaktzi'lh tajicua'nli. ¹² Ā'listān tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n takexmatli a'ktin tachihuīn xala' nac a'kapūn. Cāhuanilh:

—Cata'ntit ā'tzā'.

Tatahua'ca'lh nac poklhu' hasta nac a'kapūn. Ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n talaktzi'lh chī tatā'kayāhualh. ¹³ Palaj tunca tzuculh tachi'qui ti'ya't. Ixliquilhmaccāuj cā'lacchicni' mālakuanīca. A'ntza' tanilh a'ktojon mil tachi'xcuhui't ixpālacata tachi'quilh ti'ya't. Tī jā tanilh, tajicua'nli ē tamāka'tli'lh Dios tī xala' nac a'kapūn. ¹⁴ Ixli'a'ktu' lakuat a'ksputi't ē palaj namimpala ixli'a'ktu'tun.

Ixli'a'ktojon liskoli'

¹⁵ Ixlīkelhatojon ángel skoli'pāl. Palha' tzuculh tachihuīna'n makapitzīn nac a'kapūn ē ixtahuan:

Chuhua'j quinDiosca'n māpa'ksi ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj.

Ē nā chuntza' Cristo nā māpa'ksi.

Xla' namāpa'ksini'n pō'ktu quilhtamacuj.

¹⁶ Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n tī ixtahui'lāna'lh na ixpūtahui'lhca'n na ixlācātīn Dios, xlac'a'n talaktaquilhpūtāl Dios ē tamakapāxuilh. ¹⁷ Xlac'a'n tahuānli:

Hui'x quiMāpa'ksini'ca'n Dios ē hui'x ka'lhikō'ya' limāpa'ksīn.

Hui'x hui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la'ya'.

Iccāmaxqui'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata quilāmāsu'yuni'nī'ta'uj chī ka'lhī'ya' milīti'hui'qui ē chī māpa'ksini'na'.

¹⁸ Xalani'n nac cā'lacchicni' ē nac cā'quilhtamacuj pō'ktu tasitzi'lh.

Chilhtza' quilhtamacuj tū natapūxokoni'yān hui'x tī quinDiosca'n.

Hui'x nacāputzāna'nī'ya'tza' nīmī'n.

Hui'x nacāmaxqui'ya' ixtatājca'n xlac'a'n tī tatā'scujni'ta'n mina'kchihuīna'nī'n ē ixlīpō'ktu mintachi'xcuhui't

ē ixlīpō'ktuca'n tī talaktaquilhpūtayān, palh xalaka'tla' chī'xcuhui'n o palh jā xalaka'tla'.

Chilhtza' quilhtamacuj tū hui'x nacāpūmālakspūtūya' tī tamālakspūtūcu'tun tzamā' cā'quilhtamacuj.

¹⁹ Ā'listān talaqui'lh ixtemplo Dios nac a'kapūn ē ixtasu'yu nac templo a'ktin caja jā ixmojōcani't talacāxtlahuan tū Dios ixtā'tlahuani't ixtachi'xcuhui't. Tzuculh makli'pa ē jililh ē ta'sakō'ca ē tachi'quilh ti'ya't. Yujli laka'tla' chejet.

12

Puscāt ē dragón

¹ Ā'listān tasu'yulh nac a'kapūn a'ktin ka'tla' limāsu'yun. Ē chā'tin puscāt ixtalhakā'n hua'chī ixlimāxkakēn chī'chini'. Ixyālh nac mālhcu'yu'. Ixcucui'lh a'ktin corona tū ixka'lhī a'kcāujtu' sta'cu'. ² Xla' ixka'lhīni'n ē ixta'sa ixpālacata ixca'tzāna'juan ixpālacata i'ska'ta' ixtahui'lacu'tumā'lh'tza'. ³ Ixli'a'ktu' limāsu'yun tasu'yulh nac a'kapūn. Lakatin tzu'tzo'ko animalh ka'tla' ē lījicua' ixuani't. Huā'mā' animalh, dragón huanican. Ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk ixka'lhī ixcorona. ⁴ Lisakalē'lh i'stajan ixliquilhmactu'tun sta'cu' ē cāmacamincha' nac cā'ti'ya'tna'. A'ntza' tāyachi dragón na ixlācātīn puscāt tī ixa'mā'lh mālacatuncuhūini'n. Ē dragón ixua'cu'tun ska'ta' xmān chī

ixtahui'llh. ⁵ Puscāt tahuil'alh ī'ska'ta' ka'hua'cha. Ū'tza' tī palha' namāpa'ksīni'n na ixlipō'ktu cā'lacchīcni'. Palaj tunca tzamā'ska'ta'lē'ni'ca Dios jā ixiu'llh na ixpūmāpa'ksīn. ⁶ Puscāt tzā'lalh, ē a'llh nac cā'tzaya'nca ti'ya't jā icxācui'līni'ni't Dios. A'ntza' tzē natachoko, ē namaktaka'lhcan a'ktin mil ē a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xam quilhtamacuj.

⁷ Ā'listān tzuculh a'ktin ka'tla' lāmknīn nac a'kapūn. Miguel tī xapuxcu' ángeles, xla' ē ixángeles tatā'lātucslī dragón ē ixángeles. ⁸ Dragón skāhui'ca ē jātza' makxtecca natahui'layācha' nac a'kapūn ē nā ixángeles. ⁹ Tamacxtuca ka'tla' dragón. Ū'tza' tzamā' lūhua' xala' makāstza' ē ū'tza' tī cā'a'kskāhui'kō'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' ū'tza' ixtacuhūini' skāhui'ni' tī huanican Satanás. Cāmacamin-cancha' ē chilh nac cā'ti'ya'tna' dragón ē ixángeles. ¹⁰ Ā'listān icxexmatli a'ktin palha' tachihūin nac a'kapūn ē huanli:

—Chuhua'j quīnDiosca'n cāmākapūxtaxtūlhtza' ixtachi'xcuhūi't. Xla' ū'tza' puxcu'. Māsuyukō'ni'ttza' ixlitli'hui'qui. Chuhua'j Cristo namāpa'ksīni'n. Tamacxtucatzā' nac a'kapūn tī icxāmālacsu'yu tzamā' quīntā'timīnca'n. Xla' icxāmālacsu'yu cā'cuhūini' ē tzi'sa na ixlacatin quīnDiosca'n. ¹¹ Quīntā'timīnca'n talīskāhui'ni'ttza' ixka'lhni' Cordero ē ixtachihūin Dios tū xla'ca'n talīmālectzeyīlh. Xla'ca'n jā ixtajicua'ni' līnīn tū ixpālacata ixtachihūin Dios. ¹² Tzētza' natapāxuhua xla'ca'n tī tahuil'lāna'lh nac a'kapūn. Koxatī tala xla'ca'n tī tahuil'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar. Skāhui'ni' cālakyujni'ttza' xla'ca'n. Sītzī'ni't ixpālacata xla' ca'tzītza' jātza' makās namakxteccan nasucja —huanli.

¹³ A'cxni' dragón ca'tzilh ixmacamīncanī'ttza' nac cā'ti'ya'tna', tzuculh putzastālani' puscāt tī mālacatuncuhūi'nīlh ixka'hua'cha. ¹⁴ Puscāt maxqui'ca kentu' ixpeken chī ixla' lakatin ka'tla' pīchāhua'. Chuntza' xla' tzē nalīkosnū'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't tū icxātlahuani'canī't ē a'ntza' namaktaka'lhcan a'ktu'tun cā'ta' ā'i'tāt. Chuntza' tza'lanī'lh dragón. ¹⁵ Dragón quilhtaxtulh lhūhua' xcān chī a'ktin ka'tla' xcān na ixchakēn puscāt. Ixlimakāmūxtucu'tun. ¹⁶ Ti'ya't maktāyālh puscāt. Tache'kelh ē chu'hua'kō'lh xcān tū ixquilhtaxtunī't dragón. ¹⁷ Ū'tza' līsītzī'ni'lh dragón tzamā' puscāt. A'llh cātā'lātucsa ā'makapītzīn icxamana' puscāt. Xla'ca'n ū'tunu'n tī taxexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā tamakxtecca ixtamāsu'yun Jesucristo.

13

Lakatu' animalh xalako'hua'jua'

¹ Ā'listān ictāyālh na ixquilhtūn mar ē iclaktzi'lh lakatin animalh tū tacutli nac mar. Ixka'lhī kencāuj ixa'kalokot ē a'ktojon ixa'kxāk. A'katunu' corona ixka'lhī na ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk ixtatzo'kni' a'ktin tacuhūini' tū ixiuanicu'tun xla' ixmālakchā'ni'cu'tun chī Dios. ² Huā'mā' animalh tū iclaktzi'lh, xla' ixiuanī't chī misin. Ixtujani'n chī ixla' oso ixtahuani't. Ixquilhni' ixka'lhī chī ixquilhni' león. Dragón maxqui'lh ixlitli'hui'qui animalh tū tacutli nac mar. Chuntza' animalh ixka'lhī lhūhua' limāpa'ksīn. ³ A'ktin ixa'kxāk animalh ixtasu'yu chī ixmātakāhui'canī't ē ā'macsti'na'j ī'sputni'tza' ixnīlh ē chuhua'j tzeyanlītza' jā ixtakāhui'ni't. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhūi't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj talī'a'cnīlh animalh ē tastālani'lh. ⁴ Tamakapāxuihl dragón ixpālacata ixmaxqui'ni'ttza' litli'hui'qui tzamā' animalh. Nā tamakapāxuihl animalh ē ixtahuān:

—Jā tū ā'nampala ā'lakatin chī huā'mā' animalh. †Tīchu tzē natā'lātlahua?

⁵ Makxtecca animalh nalīchihūina'n Dios tū jā tze tachihūin. Makxtecca naka'lhī litli'hui'qui tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. ⁶ Xla' jā tze tzuculh līchihūina'n Dios ē ixtacuhūini' ē a'kapūn ē ixlipō'ktuca'n tī tahuil'lāna'ncha' nac a'kapūn. ⁷ Makxtecca nacātā'lātucsa ixtachi'xcuhūi't Dios ē nacāskāhui'kō'. Makxtecca nacāmāpa'ksī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhūi't xalanī'n ixlipō'ktu tribus ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n pūlachūhua' tachihūin ē ixlipō'ktuca'n cā'lacchīcni'. ⁸ Ixlipō'ktuca'n tī tahuil'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj natalakachi'xcuhūi' animalh. Xla'ca'n xmān tī jā ixtatzo'kni' ixtacuhūini'ca'n nac libro jā cātzo'kcanī't ixtacuhūini'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlātamatzā'n. Ixtatzo'kni' ixtacuhūini'ca'n a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Huā'mā' libro māpa'ksī xmān ū'tza' Cordero tī maknica.

⁹ Tí kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū na'icuan. ¹⁰ Tí tachi' ā'makapitzin, nā xla'ca'n nacāchi'can. Tí talimakinini'n ixespadaca'n, nā xla'ca'n nacālimaknicān espada. Ixla-casqui'nca ixtachi'xcuhui't Dios natatāyani' tū nacā'a'kspula ē jā maktin natamakxteka nataxematni' Dios.

¹¹ Ā'listān iclaktzi'mpālh ā'lakatin animalh tū tā'cxtuchi na ixtampin cā'ti'ya'tna'. Xla' ixka'lhī kentū' ixa'kalokot chī ixa'kalokot purecu. Chihuina'lh chī lakatin dragón. ¹² Xla' ixka'lhikō' ixlīmāpa'ksin xapūla animalh na ixlacatin. Ixlipō'ktu ti'ya't ē ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac ti'ya't, xla' ixcāhuani catalakachi'xcuhui'lh xapūla animalh. Xapūla animalh, xla' ū'tza' tū ixtakāhui'nī't ē tzeyanli jā ixtakāhui'nī't. ¹³ Ixlilakatu' animalh tlahualh laka'tla' li'a'cnin. Na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't xla' macamincha' macscut nac a'kapūn ē macachilh nac cā'ti'ya'tna'. ¹⁴ Xla' tze ixtlahua li'a'cnin na ixlacatin xapūla animalh, nā chuntza' cālī'a'kskāhui'lh tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Cāmātlahuilh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu chī xapūla animalh ixpālacata ū'tza' ixlacasqui'n nalakachi'xcuhui'can. Xapūla animalh ū'tza' tū tze tahui'lapāl masqui ixlīmātakāhui'cani't espada. ¹⁵ Ixlilakatu' animalh maxqui'ca litli'hui'qui namālakahuani ídolo tū ixtasu'yu chī xapūla animalh. Chuntza' ídolo tze ixchihuina'n ē tze ixcāmā-makninini'n ixlipō'ktuca'n tī jā talakachi'xcuhui'lh. ¹⁶ Ídolo cāmāmacahui'linini'lh a'ktin sello na ixmacapekāna'jca'n o na ixtankānca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' ixcāmātlahui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla', ē lacricujnu' ē xcamanī'nī'n, ē tī ixtamakscuja ē nā tī jā ixtamakscuja. ¹⁷ Tze ixtatamāhuana'n ē tze ixtastā'nan xmān tī ixtaka'lhī na ixtankānca'n o na ixmacanca'n ixtacuhui'ni' animalh o ixnúmero animalh. ¹⁸ Nataca'tzi tū huanicu'tun huā'mā' xmān tī xalaksalalhna'. Nataca'tzi tū huanicu'tun ixnúmero animalh. Ixnúmero xla' chī litalacsu'yu a'ktin tacuhui'ni'. Ixnúmero xla' a'kchāxan ciento ā'tu'tumpu'xamachāxan.

14

Tapixtlī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't

¹ Ā'listān iclaktzi'lh tī huanican Cordero icyālīh na ixa'cpūn a'ktin sipej tū ixtacuhui'ni' Sión. Xla' ixcātā'lahui'lh a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhui't. Xla'ca'n ixtaka'lhī na ixtankānca'n ixtacuhui'ni' Cordero ē nā ixtacuhui'ni' ixTāta'. ² Ickexmatli a'ktin tachihuīn xala' nac a'kapūn ē ixmacasā'nan chī lhūhua' xcān ē chī a'cxni' palha' jili. Ickexmatli ixtapixtlī'nca'n arpajna'ni'n ixta'arpajna'mā'nalh. ³ Xla'ca'n tī ixtapixtlī'mā'nalh ixtayāna'lh na ixlacatin ixpūmāpa'ksin Dios ē na ixlacatinca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē na ixlacatinca'n lakōlu'n. Tū ixtapixtlī'mā'nalh xla' ū'tza' xasāsti'. Nūn chā'tin tze i'sca'ta, xmān a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhui't. Xla'ca'n tī cāmākapūtāxtūcani't ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Tzamā' tachi'xcuhui't jā ixtaka'lhini't ixtā'lāpāxqui'nca'n. Lactze xla'ca'n. Xla'ca'n tastālani' Cordero jā a'n xla'. Xla'ca'n tī xapūla cāmākapūtāxtūca na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla'ca'n chī a'ktin talakalhu'mān na ixlacatin Dios ē na ixlacatin Cordero. ⁵ Xla'ca'n jā maktin tahananli nūn a'ktin tā'ksa'nin. Xla'ca'n lactze na ixlacatin Dios.

Tū tahananli kelhatu'tun ángeles

⁶ Ā'listān iclaktzi'lh ā'chā'tin ángel tī ixkosnū'ntlā'huan tālhmā'n. Xla' ū'tza' ixmāca'tzinini'n xatze tachihuīn tū jā catisputli ē tū ixa' Jesucristo. Xla' ū'tza' ixcāhuani ixlipō'ktuca'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktuca'n cā'lacchicni' ē xalanī'n ixlipō'ktuca'n xalacxtuncnu' tachihuīn. ⁷ Xla' palha' huanli:

—Cajicua'ni'tit Dios ē camāka'ti'tit xmān ū'tza'. Chilhtza' quilhtamacuj tū nacāpūptzāna'nikō'can tachi'xcuhui't. Camākapāxui'tit Dios ixpālacata ū'tza' tlahualh a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlipō'ktu mu'sni'.

⁸ Mimpālīh ā'chā'tin ángel, ixlichā'tu', ē huanli:

—Chuhua'j sputli ixlīmāpa'ksin xaka'tla' cā'lacchicni' tū huanican Babilonia. Xalanī'n huā'mā' cā'lacchicni', xla'ca'n talitalakaspit'ni'ni't Dios ē chuhua'j tamākapāxui

ā'makapitzin diosnu'. Nā chuntza' tamaksca'txtulh xalani'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Ū'tza' Dios līsītzī'lh ē ū'tza' nacālimakapātīnīncan.

⁹Mimpālh ixlīkelhatu'tun āngel ē palha' huanli:

—Chuhua'j Dios nacāmakapātīnīn ixlīpō'ktuca'n tī talakachi'xcuhui' animalh ē ixlak-māxtu, ē tī tatamakxteka nacāhui'lini'can sellō iخلا' animalh na ixtankāncan' o na ixmacanca'n. ¹⁰Dios sītzī'nī't ē nacāmakapātīnīn. Ixlīpō'ktuca'n natapātīni'n nac azufre tū lhcumā'lh. Natapātīni'n xlaca'n na ixlacatīncan' ixāngeles Dios ē na ixlacatīn Cordero.

¹¹Pō'ktu quilhtamacuj natā'kayāhua tālhmā'n xajini' a'ntza' jā natapātīni'n pō'ktu quilhtamacuj. Xlaca'n jā maktin catitajaxli nūn tzi'sa ē nūn cā'cuhiūni'. Chuntza' natapātīni'n tī talakachi'xcuhui' animalh ē ixlakmāxtu. Chuntza' natapātīni'n tī taka'lhī na ixtankāncan' ixtacuhui' animalh. ¹²Chuntza' ixlacasqui'nca natatāyani' ixtachi'xcuhui't Dios ē nā ixlacasqui'nca natakexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios ē nā ixlacasqui'nca jā maktin natamakxteka nata'a'ka't'ni' Jesucristo.

¹³Ickexmatli a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Catzo'kti huā'mā': “Pō'ktu quilhtamacuj natalīpāxuhua xlaca'n tī nata'a'ka't'ni'cus Jesucristo a'cxni' natani.” Nā Espīritu Santo huan: “Ixlicāna' natapāxuhua xlaca'n ixpālacata chuhua'j natajaja ē jātza' catitapātīni'lh ixpālacata lactze tū tatlahualh.”

Mā'kaqui'ca ixtahua'ca't tacha'nān

¹⁴Ā'listān iclaktzi'lh a'ktin stala'nka' poklhnu'. Nac poklhnu' a'ntza' ixui'lh chā'tin chi'xcu' ē ixucuī'lh a'ktin corona tū xa'oro. Ixchi'pani't kentin machīta xasta'ya'nca'. ¹⁵Taxtupālh nac templo ā'chā'tin āngel. Palha' tā'chihuīna'nli tī ixui'lh nac poklhnu' ē huanilh:

—Namā'kaqui'ya' ixtahua'ca't tacha'nān ixpālacata chilhtza' quilhtamacuj tū napūmā'kaqui'can tacha'nān. Ca'tla'nlitza' tacha'nān nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶Tī ixui'lh nac nac poklhnu' mā'kaqui'lh tacha'nān nac cā'quilhtamacuj.

¹⁷Ā'listān iclaktzi'mpālh ā'chā'tin āngel taxtulh nac templo nac a'kapūn. Nā xla' ixchi'pani't ixmachīta xasta'ya'nca'. ¹⁸Ā'listān mincha' nac pūmacamāstā'n ā'chā'tin huampala āngel tī ixmacamaxqui'cani't macscut. Xla' palha' ta'sani'lh āngel tī ixchi'pani't ixmachīta xasta'ya'nca' ē huanilh:

—Calichu'cu mimachīta xamayāc uvas jā stacni't nac cā'ti'ya'tna' ixpālacata chuhua'j pō'ktutza' xachān.

¹⁹Āngel lichu'culh ixmachīta xamayāc uvas nac cā'ti'ya'tna'. Cāmojōlh uvas a'ntza' jā tzej malacchi'tcan ixpālacata nataxtuni'kō' xaxcān. Chuntza' natalica'tzi Dios sītzī'nī't ē nacāmakapātīnīn tī quīch taca'tzan. ²⁰Lacchi'tca uvas na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Taxtulh lhūhua' ka'lhni' chī a'ktin xaka'tla' xcān. Pūlhmā'n ixuani't ē chā'lh na ixpixni' cahuāyuj ē a'ktu'tun ciento kilómetros ixlīlhmā'n ixuani't

15

Ángeles ixtalē'n a'ktojon lakuat

¹Ā'listān iclaktzi'mpālh a'ktin ka'tla' li'a'cnīn nac a'kapūn. Iccālaktzi'lh kelhatojon āngeles ē chā'tunu' xlaca'n ixtalē'n a'ktin lakuat. Huā'mā' lakuat, ū'tza' ā'xmān. A'cxni' natalza' huā'mā' lakuat a'cxni' nasputa ixtasītzī' Dios.

²Ā'listān iclaktzi'mpālh a'ktin mar tū hua'chi vidrio. Tzu'tzo'ko ixuani't chī jala'nat. Nā iccālaktzi'lh tī ixtaskāhui'nī'ttza' tzamā' animalh ixpālacata jāla cāmāquīlhpu'tica na ixlacatīn ixlakmāxtu. Xlaca'n jā tatamakxteklī nacātankāhui'līcan ixnūmero tū ixtacuhui'ni'. Xlaca'n ixtayāna'lh na ixquilhtūn nac mar tū hua'chi vidrio. Ixtachi'payāna'lh arpas tū ixcāmaxqui'ni't Dios. ³Xlaca'n ixtapixtli'yāna'lh tū ixlīpīxtli' Moisés tī ixtā'scuja Dios. Ixtapixtli' ixpālacata Cordero. Tū talīpīxtli'lh, ū'tza' huā'mā':

Māpa'ksīni' quinDiosca'n, hui'x ka'lhikō'ya' ixlīpō'ktu litli'hui'qui.

Ka'tla' ē tzēhuani't pō'ktu tū tlahua'ya' hui'x.

Xmān hui'x māpa'ksikō'ya' ixlīpō'ktu cā'lacchicni'.

Pō'ktu tū tlahua'ya' tze ē ū'tza' ixlicāna'.

⁴Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't natajicua'ni'yān hui'x, Māpa'ksīni'.

Ixlipō'ktuca'n natamāka'tli'yān.

Xmān hui'x tlaha'ya' pō'ktu tū tze.

Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natamin ē natalaktaquilhpū-tayān xmān hui'x,

ixpālacata ixlipō'ktuca'n talaktzi'n tū hui'x tlaha'ya' tze ixlipō'ktu.

⁵ Ā'listān iclaktzi'lh templo ixlaqui'yālh nac a'kapūn. Na ixpūlacni' ixui'lacha' chi-huixni' jā tatzō'kni' limāpa'ksin tū maxqui'cani't Moisés. ⁶ Tataxtulh nac templo kelhatojon ángeles ti ixtalē'mā'nalh a'ktojon lakuat. Ixlu'xu'ca'n xatze ē stala'nka' ē xatache'kē'n. Ē ixtaka'lhī ixlīchi'cānca'n tū xa'oro na ixcu'xanca'n. ⁷ Ā'listān chā'tin ixlikelhatā'ti' ti ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' cāmaxqui'lh chā'tunu' ángeles a'katunu' copa tū xa'oro. Copa ixtalitsuma ixtasīzi' Dios tū nacālimakapātīnīn tachi'xcuhui't. Dios, xla' hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. ⁸ Templo ixlitzumakō' jini' ixpālacata ka'tla' Dios ē ka'lhī litli' hui'qui. Nūn chā'tin tze ixtanu' nac templo a'cxni' jāna'j i'sputkō' a'ktojon lakuat tū ixtalē'mā'nalh kelhatojon ángeles.

16

Pātojon copa jā ixtojōmā'lh tū nalimakapātīnīn' Dios

¹ Ā'listān ickekmatli a'ktin tachihuīn palha' tū ixtaxtumā'lh nac templo. Cāhuanilh kelhatojon ángeles:

—Capinchipitit ē capūxteketit nac cā'ti'ya'tna' a'ktojon copa tū cātamaxqui'ni'ta'n ē a'ntza' jā tatojōmā'nalh tū Dios nacālimakapātīnīn tachi'xcuhui't.

² Xapūla ángel a'lh ē pūxtekelh ixcopa nac cā'ti'ya'tna'. Cātaxtuni'lh ē cātapu'nukō'lh tzi'tzi' tū ixcāca'tzani' ti ixtaka'lhī na ixtankānca'n ixsello animalh ē ti ixtalaktaquilhpūta ixlakmāxtu animalh.

³ Ixlīchā'tu' ángel nā pūxtekelh ixcopa nac mar. Xcān ka'lhni' taxtulh chī ixla' nīn. Ē tanikō'lh ixlipō'ktu tū ixa'nan nac mar.

⁴ Ixlikelhatu'tun ángel pūxtekepālh ixcopa nac ka'tla' xcān ē jā hui'lh mu'sni'. Ka'lhni' taxtukō'lh. ⁵ Ickexmatli chī huanli ángel ti pūxtekelh ixcopa nac xcān. Huanli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze. Hui'x hui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj hui'la'. Tze chī talixokonu'ni'n. ⁶ Xlaca'n ti cāmakapātīnimpā't tamaknilh mintachi'xcuhui't ē mina'kchihuīna'ni'n. Chuhua'j hui'x cālimāko'tnīpā't ka'lhni'. Chuntza' cāminī'ni'.

⁷ Ā'listān ickekmatpālh a'ktin tachihuīn nac pūmacamāstā'n tū huanli:

—Dios Māpa'ksini', hui'x ka'lhī'kō'ya' ixlipō'ktu litli' hui'qui. Tze hui'x chī cāliputzāna'ni'ya'.

⁸ Ixlikelhatā'ti' ángel pūxtekelh ixcopa nac chī'chini'. Chuntza' chī'chini' cālihucuyulh tachi'xcuhui't ixlīchi'chī. ⁹ Xlaca'n talhcukō'lh. Ē cachihuālh tatzuculh tahuani Dios ixpālacata xla' macamilh huā'mā' lakuat ixpālacata ka'lhī litli' hui'qui. Xlaca'n jā maktin talakpalicu'tunli ixtalacapāstacni'ca'n. Jā maktin talaktaquilhpūtacu'tunli Dios.

¹⁰ Ā'listān ixlikelhaquitzi' ángel pūxtekepālh ixcopa na ixpūtahui'lh animalh. Tzi'suanli jā ixmāpa'ksini'n animalh. Tachi'xcuhui't ixtaxcā' ixsi'ma'kā'tca'n ixpālacata ixtapātīnī'mā'nalh. ¹¹ Cachihuālh talīchihuīna'nli Dios xala' nac a'kapūn ixpālacata ixtapātīnī'mā'nalh chī ixcājicsmāhui' ixtzi'tzi'ca'n. Jā tamakxteklī natatlahua tū jā tze.

¹² Ixlikelhachāxan ángel pūxtekelh ixcopa nac ka'tla' xcān tū huanican Eufrates. Ē tzamā' xcān pūtilh ē chuntza' tzē tatētaxtulh napuxcu'nu' ti ixtamimā'na'ncha' jā tā'cxtuyāchi chī'chini'.

¹³ Ā'listān iclaktzi'mpālth tataxtulh kelhatu'tun tū jā tzeya ū'ni' na ixquilhni' dragón ē ixquilhni' animalh ē nā ixquilhni' ti jā tze a'kchihuīna'. Tzamā' jā tzeya ū'ni' ixtatasu'yu chī chachakatna'. ¹⁴ Tzamā' ū'ni' ixla' skāhui'ni' ixtahuani't. Xlaca'n ixtatlahua li'a'cnīn. Tataxtulh natamākēstoka ixlipō'ktuca'n napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' napuxcu'nu' tatzuculh talātucsa tzamā' quilhtamacuj tū lacsacni't Dios ti ka'lhikō' litli' hui'qui. ¹⁵ Ū'tza' huā'mā' tū huan Jesucristo:

—Quit na'icmin chī chā'tin ka'lhāna' ixpālacata jā tī tī taca'tzi. Lipāxuhua natatahui'la xlaça'n tī tzej natamaktaka'lha ixl'u'xu'ca'n ē jā natalhtata. Chuntza' jā maklhp'i'mpi'li' catitalatā'kchokolh xlaça'n ē jā catitamāxana'lh na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't.

¹⁶Napuxcu'nu' cāmākēstocca jā ixuanican Armagedón tachihuīn hebreo.

¹⁷Ā'listān ixlīkelhatōjon ángel pūxtekelh ixcopa nac ū'ni'. Ē chihuīna'nli chā'tin tī ixui'lh nac pūtahui'lh nac templo nac a'kapūn. Huanli:

—Chuhua'j lakō'ni'ttza' ixlipō'ktu.

¹⁸Ē tzuculh makli'pa ē palha' jililh ē ta'sakō'ca. Tachiquilh ti'ya't. Chī tachiquilh ti'ya't, jā maktin ixlani't ixtā'chuntza' a'cxni' tachi'xcuhui't tatzuculh tatahui'la nac cā'quiltamacuj. ¹⁹Ka'tla' cā'lacchicni', jā ixuanican Babilonia, tache'kelh ti'ya't ē lakapektu'tun taxtulh. Cā'lacchicni' xala' ixlipō'ktu cā'quiltamacuj, talakuankō'lh. Dios cāpāstacli tzamā' xalani'n nac Babilonia chī ixtatlahuani't tū jā tze. Dios cāmākapātīnīnli ixpālacata xla' ixsīzi'ni't. ²⁰Ixlipō'ktu lacpitzuna'j ti'ya't nac mar talakuankō'lh. Ē nā talakuankō'lh sipejī'. Jātza' ixtatasu'yu. ²¹Yujli chejet laka'tla'. A'ktin chejet ixtzincan tu'pu'xam kilos. Cā'a'kpūtahui'lh tachi'xcuhui't. Xlaça'n ā'chulā' cachihuālh talichihuīna'nli Dios ixpālacata chejet chī ixtapātīmā'nalh xalijicua'ni' lakuat.

17

Makapātīnīnca puscāt tī xamaklani'

¹Quilakmillh chā'tin ixlīkelhatōjon ángeles tī ixtaka'lhī a'ktojon copa. Quihuanilh:

—Cata't. Na'icmāsu'yuni'yān chī namakapātīnīncan puscāt tī xamaklani' tī hui'lh jā hui'lh ka'tla' mar. ²Māpa'ksīni'ni'n xalani'n ixlipō'ktu cā'quiltamacuj tatā'tlahuani't tū jā tze huā'mā' puscāt. Tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quiltamacuj, xlaça'n hua'chī ka'chīni'n ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ixpālacata huā'mā' puscāt —quihuanica.

³Ē ángel quililē'lh ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo nac a'ktin cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' iclaktzī'lh chā'tin puscāt ixkēhuī'lh lakatin animalh xatzu'tzo'ko. Ixlipō'ktu na ixmacni' animalh ixtamaktzo'kni't xalako'hua'jua' tacuhuīni'. Animalh ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. ⁴Ē puscāt ixlhakā'ni't ixl'u'xu' xasmataka ē xatzu'tzo'ko. Ixl'u'xu' līcāxlalh oro ē lhūhua' tū hua'chī chihuix xalactzēhuani't ē xatapalaxla', ē nā chihuix tū huanican perla. Ixchī'patēlha a'ktin copa tū xa'oro. Tzamā' copa ixlitzumakō' tū xalako'hua'jua' ixpālacata xla' xamaklani'. ⁵Na ixtankān ixtatzo'kni't a'ktin tacuhuīni' tū jā ixca'tzīcan tū ixuanicu'tun. Tū ixtatzo'kni' ū'tza' huā'mā': "Xaka'tla' Babilonia, xla' ū'tza' xatzī' ixlipō'ktuca'n pusan tī xamaklani' ē xatzī' ixlipō'ktu tū jā tze." ⁶Iclaktzī'lh tzamā' puscāt ixlīka'chīni't ixka'lhni'ca'n ixtachi'xcuhui't Dios. Xlaça'n cāmāknīca ixpālacata jā tamakxteklī takexmatnī' Jesús. A'cxni' quit iclaktzī'lh huā'mā', ica'cnīlh. ⁷Ángel quinkelhasqui'nīlh:

—¿Tū li'a'cni'ya'? Na'icuanīyān tū lilakatzē'k ixpālacata puscāt ē tzamā' animalh tū kēhuī'lh, ē tū ka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. ⁸Animalh tū la'ktzī', ixui'lh xapūla, ē chuhua'j jātza' hui'lh. Xla' natā'cxtuyāchi nac xapūlmā'n lhu'cu'. Ā'listān xla' na'a'n jā namālakuanīcan. A'cxni' nalaktzī'ncan animalh, natalī'a'cnikō' tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quiltamacuj. Natalī'a'cni' animalh tū ixui'lh makāstza' ē jātza' hui'lh ē natahui'lapala. Natalī'a'cni'ni'n ixlipō'ktuca'n tī jā tatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n nac libro a'cxni' tzuculh cāxtahui'la cā'quiltamacuj. Nac libro a'ntza' jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n.

⁹Nā ángel quihuanilh:

—Chuhua'j na'icuanīyān tū huanicu'tun huā'mā' ē tū takexmata tī lakskalalh. A'ktojon ixa'kxāk animalh, xla' ū'tza' a'ktojon sipej jā tahui'la puscāt. ¹⁰A'ktojon a'kxāk, ū'tza' huanicu'tun kelhatōjon napuxcu'nu'. Kelhaquitzis xlaça'n jātza' tamāpa'ksīni'n. Chā'tin māpa'ksīni'ncus. Chā'tin jā ā'min. Xla' a'cxni' namin, jā makās catīmāpa'ksīni'lh. ¹¹Animalh tū ixui'lh xapūla ē tū jātza' hui'lh, xla' ū'tza' ixlīkelhatzayan puxcu'. Xla' lacxtim chī kelhatōjon. Ā'listān xla' namālakuanīcan.

¹² Kencāuj a'kalokot tū la'ktzi', xla' ū'tza' kelhacāuj napuxcu'nu'. Xlaca'n tī jānā'j talitzucu tamāpa'ksīni'n. Xlaca'n natatā'māpa'ksīni'n animalh xmān a'ktin hora. ¹³ Tzamā' kelhacāuj napuxcu'nu' tachihuina'nī't ē natamaxqui' animalh ixlītlī'hui'quica'n ē ixlīmāpa'ksīnca'n. ¹⁴ Xlaca'n natatā'lātlahua Cordero. Cordero nacāskāhui' ixpālacata xla' ū'tza' Māpa'ksīni' tī cāmāpa'ksi ixlīpō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n, ē xla' ū'tza' Xapuxcu' napuxcu'nu'. Ixtachi'xcuhui't Cordero xlaca'n tī Dios cāta'sani'nī't ē cālacsacnī't ē takexmatnī' xmān Dios.

¹⁵ Nā quihuanipalh āngel:

—Tzamā' mar, tū la'ktzi' jā lacahuahui'lh puscāt tī xamaklani', huanicu'tun lhūhua' tachi'xcuhui't xalani'n lhūhua' cā'lacchicni' tī tachihuina'n kempālhūhua' tachihuīn. ¹⁶ Kencāuj a'kalokot tū cālā'ktzi' ē tū kelhacāuj napuxcu'nu', xlaca'n ē animalh natalāquichlaktzi'n puscāt tī xamaklani'. Puscāt namaktikō'can tū ka'lhī. Maklhpī'mpi'li' natamaxteka. Xlaca'n natahua' ixquinīt puscāt. Ē nalhcuuykō'can. ¹⁷ Dios cāmālapuhuanīlh natatlahua tū Dios ixlacasqui'n. Ū'tza' xlaca'n talichihuina'nli nata-maxqui' ixlīmāpa'ksīnca'n animalh hasta a'cxni' namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu tū Dios ixuani't. ¹⁸ Puscāt tī la'ktzi', xla' ū'tza' xaka'tla' cā'lacchicni' tū cāmāpa'ksikō' napuxcu'nu' xalani'n nac cā'quilhtamacuj.

18

Mālakuanīca Babilonia

¹ Ā'listān iclaktzi'mpālīh ā'chā'tin āngel tī ixuyjmā'chi nac a'kapūn. Xla' ixka'lhī lītlī'hui'qui. Māxkakēkō'lh cā'ti'ya'tna'. ² Palha' huanli:

—Chuhua'j mālakuanīkō'cani'ttza' xaka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Chuhua'j tahui'lāna'lh a'ntza' xmān tū jā tzeza ū'ni', ē ixlīpō'ktu spūni'n xalako'hua'jua'. ³ Babilonia cāmātlahuīlh tū jā tze xalani'n na ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. Napuxcu'nu' xalani'n na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj tatlahualh tū jā tze ixpālacata huā'mā' cā'lacchicni'. Stā'na'nī'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj rico talitaxtulh, ixpālacata xalani'n nac Babilonia ixtaxa'ma ixtumīnca'n natatamāhua ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'n.

⁴ Ā'listān icxematpālīh a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Cataxtutit nac Babilonia, hui'xina'n tī quintachi'xcuhui't. Jā natā'tlahua'yā'tit tū jā tze xalani'n a'ntza'. Chuntza'j jā catimakpātīni'ntit hui'xina'n a'cxni' nacāmakapātīnīncan xlaca'n. ⁵ Lhūhua' ixcountaca'n xlaca'n. Cāmākēstokui'lini'cani't ē chā'nī't nac a'kapūn. Dios cāpāstacni'nī't ixcountaca'n. ⁶ Chuhua'j cacātlahuani'ca xlaca'n tū cātlahuani'lh ā'makapitzin. Tzej cataxokolh hasta maktu' tū tatlahuani'lh ā'makapitzin. Chuhua'j tzej catapātīni'lh xlaca'n hasta maktu'. ⁷ Rico ixtahuani't ē tapāxuhualh ē ka'tla' ixtamakca'tzi. Chuhua'j tzej catapātīni'lh ē tzej catalipuhuanli. Xlaca'n chī chā'tin puscāt tī huan: “Quit chā'tin reina ē icmāpa'ksīni'n. Quit jā tī quinīmaka'nī't. Jā maktin ictililakaputzalh.” ⁸ Ū'tza' nalimin lakuat. Naminkō' ixlīpō'ktu a'ktin quilhtamacuj: linīn ē talakaputzit ē tatzī'ncstat. Nā nalhcuuykō'can huā'mā' cā'lacchicni'. Tī namacamin huā'mā' lakuat, xla' ū'tza' Dios. Xla' ka'lhī lītlī'hui'qui.

⁹ Napuxcu'nu' xalani'n nac cā'quilhtamacuj tatā'tlahualh tū jā tze xalani'n nac Babilonia. Ū'tunu'n icxātā'tlahua ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'n. Xlaca'n natalipuhuan ē natalcalhuan a'cxni' natalaktzi'n cā'lacchicni' Babilonia lhcumā'lh ē xajini' tā'kayāhuamā'lh nahuan. ¹⁰ Napuxcu'nu' natalaca'a'ntāya makat ixpālacata nā natajicua'n chī natapātīni'n xalani'n nac Babilonia. Natalāhuani:

—Jilikalahu'mānat Babilonia, ka'tla' cā'lacchicni'! Ixka'lhī lītlī'hui'qui. Ē xamaktin xokomā'lh ixlīpō'ktu tū jā tze tū tatlahuani't a'ntza' —chuntza' natahuan.

¹¹ Stā'na'nī'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj nā xlaca'n natalcalhuan ē natalipuhuan tū na'a'kspula Babilonia. Natalcalhuan ixpālacata jātza' catita'a'nalīh tī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n. ¹² Jātza' cati'a'nalīh tī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n: oro ē plata ē perlas ē xatapalaxla' chihuih ē lu'xu' tū xatze ixla' lino ē ixla' seda tū smataka ē tzu'tzo'ko. Jātza' catitamāhuaca qui'hui' tū xamu'csu. Jātza' caticāmaktamāhuaca tū cālītlahuacan marfil ē qui'hui' xatapalaxla' ē bronze ē līcā'n ē mārml. ¹³ Jātza' catitamāhuaca canela ē nūn tū mu'csu tū mojōni'can līhua't. Jātza' caticāmaktamāhuaca siyentzu ē mirra ē perfume ē

vino ē aceite ē harina ē trigo. Jātza' caticāmaktamāhuaca huācax ē borregos ē cahuāyuj ē carretas ē tasācua'. ¹⁴Stā'na'ni'n natahuani xalani'n nac Babilonia:

—Cāspuṭni'kō'ni'ta'n tū ixtapalh tumin tū ixka'lhicu'tunā'tit. Nā cāspuṭni'kō'ni'ta'n ixlipō'ktu tū xalactze ē xatapalaxla'. Jātza' maktin catika'lhī'tit.

¹⁵Stā'na'ni'n lacricujnu' ixtahuani't ixpālacata ixtalāmaktamāhuana'n xalani'n nac Babilonia. Nā xla'ca'n natalaca'a'ntāya makat ixpālacata natajicua'n chī natapātini'n xalani'n nac Babilonia. Natalipuhuan ē natacalhuan. ¹⁶Ē natahuan:

—¡Lilakalhu'mānat Babilonia! Xapūla xalani'n a'ntza' ixtalhakā' pō'ktu lino xatze ē xasmataka lu'xu' ē xatzu'tzo'ko. Ixtaka'lhī ixlicāxtlahuanca'n pō'ktu tū xa'oro ē chihuix xatapalaxla' ē perlas. ¹⁷Xamaktin cāspuṭni'kō'lh ixliricoca'n —natahuan.

Ixlipō'ktuca'n marineros ē xanapuxcu'nu' barcos ē ixlipō'ktuca'n tī tapū'a'n barcos ē ixlipō'ktuca'n tī tamakscuja nac mar, ixlipō'ktuca'n makat natalaca'a'ntāya. ¹⁸A'cxni' natalaktzi'n chī nalhcu cā'lacchicni' Babilonia ē chī nataxtu xajini', xla'ca'n natahuan:

—Nūn maktin a'nani't a'ktin cā'lacchicni' chī huā'mā' ka'tla' cā'lacchicni'.

¹⁹Natalipuhuan ē natataya pokxni' ē nacā'a'cpūmāhua'ca'can. Natacalhuan ē palha' natahuan:

—¡Lilakalhu'mānat huā'mā' xaka'tla' cā'lacchicni'! Rico ixtahuani't xalani'n a'ntza'. Lacricujnu' talītaxtulh ixlipō'ktuca'n ixtēcu'ni'n barcos ixpālacata ī'stā'nancan nac Babilonia. ¡Lilakalhu'mānat cā'lacchicni'! Xamaktin sputli.

²⁰Nā nahuancan:

—Catalipāxualh ixlipō'ktuca'n xalani'n nac a'kapūn ixpālacata lakuanī't cā'lacchicni' Babilonia. Calipāxua'tit hui'xina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios ē nā hui'xina'n apóstoles ē ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Xla'ca'n xalani'n nac Babilonia taxokoni'mā'nalntza' Dios tū cātatlahuani'ni'ta'n hui'xina'n.

²¹Ā'listān chā'tin ángel xatli'hui'qui chī'pallh a'ktin ka'tla' chihuix chī a'ktin xuā'ti' ixlīka'tla'. Mojōlh nac mar ē huanli:

—Chuntza' namāyujūcan ka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Jātza' maktin catitasu'yulh.

²²Jātza' catikexmatca a'ntza' tī tasla'knan. Jātza' catikexmatca arpa nūn liskoli'. Jātza' maktin catitasu'yulh tī tatlahua catūhuālh tascujūt. Jātza' catimacasā'nalh xuā'ti' ixpālacata jā tī tī natasquiti. ²³Jātza' tū cati'a'nalh pūmaksco tū namāxkakēni'n. Jātza' catikexmatca ixtachihuīna'n tī tatamakaxtokni'tcus. Stā'na'ni'n tī xapūla tamīlh nac Babilonia, xla'ca'n a'chulā' ixtaka'lhī litli'hui'qui ē jā a'makapitzin xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Xalani'n nac Babilonia tali'a'kskāhui'ninli ixlīxantilhca'n. Cā'a'kskāhui'ca xalani'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj —huanli ángel.

²⁴Chuntza' na'a'kspula Babilonia ixpālacata a'ntza' cāmāknīca ixa'kchihuīna'ni'n Dios ē nā cāmāknīca ixtachi'xcuhui't Dios. Nā talē'n cuenta xalani'n nac Babilonia chī cāmāknīca ixtachi'xcuhui't Dios ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

19

¹Ā'listān ickexmatli chī palha' ixtata'sa lhūhua' tachi'xcuhui't nac a'kapūn. Ē xla'ca'n ixtahuan:

¡Aleluya!

QuinDiosca'n quincāmākapūtāxtūyān.

Calakachi'xcuhui'ca xmān ū'tza'.

Xla' ka'lhikō' litli'hui'qui.

²Xla' putzāna'n chuntza' chī tū ixlicāna'.

Tze chī xla' putzāna'n.

Xla' putzāna'nini't Babilonia ixpālacata xalani'n a'ntza' tamātlahuilh tū jā tze ixlipō'ktuca'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj, chu lacxtim chī xla'ca'n.

Dios makapātini'nit Babilonia ixpālacata xalani'n a'ntza' tamāknilh tī ixtatā'scujā Dios.

³Chihuīna'mpalaca palha' ē tahuānli:

—¡Aleluya! Xajini' nac Babilonia ta'a'kayāhuamā'lh pō'ktu quilhtamacuj.

⁴Ē pu'xamatā'ti' lakōlu'n ē kelhatā'ti' tī ixtayānalh, xla'ca'n tatalaktzokostalh Dios tī ixui'lh na ixpūmāpa'ksin. Xla'ca'n tamākapāxui'lh ē tahuānli:

—¡Chuntza' calalh! ¡Aleluya!

⁵ Ë kexmatpalaca a'ktin tachihiuïn na ixpũmãpa'ksĩn Dios ē huanli: Camãka'tli'tit Dios milipõ'ktuca'n hui'xina'n tĩ tapa'ksĩni'yã'tit Dios ē milipõ'ktuca'n hui'xina'n tĩ lakachi'xcuhui'yã'tit Dios, tĩ xalaka'tla' ē tĩ jã xalaka'tla'.

Tamakaxtokli tĩ huanican Cordero

⁶ Ickexmatpãlh chĩ ixtachihiuĩna'mã'nalh lhũhua' tachi'xcuhui't ē chĩ macasã'nan lhũhua' xcãn, ē chĩ a'cxni' palha' jili ē tãhuanli: jAleluya!

Mãpa'ksĩni'ntza' quiMãpa'ksĩni'ca'n quinDiosca'n tĩ ka'lhikõ' litli'hui'qui.

⁷ Lĩpãxuhua catahui'lauj ē cata'sauj cã'tapãxuhuãn.

Camãka'tli'uj Dios.

Chini'ttza' quilhtamacuj tũ napũtamakaxtoka tĩ huanican Cordero.

Ixtasqui'ni' tacãxni'ttza' hui'lh.

⁸ Xatasqui'ni' makxtekcani't nalhakã' xatze xastala'nka' lu'xu' ē xatache'kẽ'n.

Xatze lu'xu' huanicu'tun tze chĩ talatã'kchoko ixtachi'xcuhui't Dios.

⁹ A'listãn ángel quihuanilh:

—Catzo'kti huã'mã': “Lĩpãxuhua tahuil'ãna'lh tĩ cãhuanicani't catamilh nac cã'tani' ixla' Cordero a'cxni' natamakaxtoka.”

Nã quihuanilh ángel:

—Ū'tza' ixlicãna' huã'mã' tachihiuïn tũ ixla' Dios.

¹⁰ Quit iclaktatzokostalh ángel ē ictimakapãxui'cunli. Xla' quihuanilh:

—Jã catla'hua' chuntza'. Quit ictã'scujã Dios chuntza' chĩ hui'x ē chĩ mintã'timĩn tĩ ta'a'ka'ĩ' tũ ixlicãna' tũ Jesús mãsu'yulh. Xmãn Dios namakapãxui'ya'. Tĩ tamãsu'yulh ixtachihiuïn Jesucristo, ixlipõ'ktuca'n xla'ca'n ixa'kchihuĩna'ni'n Dios —quihuanica.

Xastala'nka' cahuãyuj ē tĩ ixkẽhui'lh

¹¹ A'listãn iclaktzi'lh a'kapũn laquĩ'yãlh. Iclaktzi'lh lakatin cahuãyuj xastala'nka'. Tĩ ixkẽhui'lh huã'mã' cahuãyuj, limãpãcuhuĩca ixlicãna' ē Mãkentaxtũnu'nkõ'. Xla' tze chĩ putzãna'n. Tze chĩ lãtucsa. ¹² Ixlakastapun hua'chi ixtaxkaka chĩ xalamana't macscut. Ixcucui'lh lhũhua' corona na ixa'kxãk. Ixtzo'kni'cani't a'ktin tacuhuĩni'. Nũn chã'tin ixca'tzi' tũ ixuanicu'tun tzamã' tacuhuĩni'. Xmãn ū'tza' ixca'tzi'. ¹³ Ixlu'xu' ixpasakõ'ni't ka'lhni'. Ixtacuhuĩni' Ixtachihiuïn Dios ixuanit'. ¹⁴ Ixtastãlani' lhũhua' ixchi'xcu' xalanĩ'n nac a'kapũn. Xla'ca'n ixtakẽtahui'lãna'lh xalakstala'nka'n cahuãyuj. Ixlu'xu'ca'n xatze ē xalakstala'nka'n ē xatache'kẽ'n ixtahuani't. ¹⁵ Tĩ ixpasakõ'ni't ka'lhni' ixlu'xu', quilhtaxtulh kentin espada tũ sta'ya'nca'. Huã'mã' nacãlĩskãhui' tachi'xcuhui't nac cã'quilhtamacuj. Lĩpalha' nacãmãpa'ksĩ. Xla' nacãmakapãtĩnĩn ixpãlacata Dios tĩ ka'lhikõ' põ'ktu limãpa'ksĩn, xla' lisĩtzi' tũ tatlahuanit' ū'tunu'n. Chĩ xla'ca'n natapãtĩni'n hua'chi uvas natalĩtaxtu tũ cãlacchi'ntacan a'cxni' mãxtuni'can xaxcãn. ¹⁶ Na ixlu'xu' ē na ixchekẽn ixtatzo'kni' a'ktin tacuhuĩni': “Xapuxcu' napuxcu'nu' ē Mãpa'ksĩni' tĩ cãmãpa'ksĩ ixlipõ'ktuca'n tĩ tamãpa'ksĩni'n.”

¹⁷ A'listãn iclaktzi'lh chã'tin ángel tĩ ixyãlh nac chi'chini'. Xla' palha' cãhuanilh ixlipõ'ktuca'n spũni'n tũ ixtakosnũ'ntlã'huan nac cã'ũ'ni'n:

—Cata'ntit. Catakẽstoktit ē cahua'tit tũ Dios nacãmãxqui'yãn. ¹⁸ Cata'ntit ē cahua'tit ixquinĩtca'n napuxcu'nu' ē xalactli'hui'quin chi'xcuhui'n. Cahua'tit ixquinĩtca'n cahuãyuj ē ixquinĩtca'n tĩ ixtakẽtahui'lãna'lh. Cahua'tit ixquinĩtca'n ixlipõ'ktuca'n tachi'xcuhui't, masqui tĩ ixtamakscuja ē masqui tĩ jã ixtamakscuja, ē masqui chi'xcuhui'n tĩ xalaka'tla' ē masqui tĩ jã xalaka'tla' —huanli ángel.

¹⁹ A'listãn iclaktzi'lh chĩ ixtatakẽstokni't tũ jã tze animalh ē napuxcu'nu' xalanĩ'n nac cã'quilhtamacuj ē ixchi'xcuhui'tca'n. Ixtatakẽstokni't natatã'lãtucsa tĩ ixkẽhui'lh cahuãyuj ē ixchi'xcuhui'n. ²⁰ Tũ jã tze animalh chi'paca ē nã a'kchihuĩna' tĩ ixa'kskãhui'nin. Xla' ixtlahuanit' lĩ'a'cnĩn na ixlacatin huã'mã' animalh. Chuntza' ixcã'a'kskãhui'ni't tĩ ixtalẽ'n na ixtankãca'n ixsello animalh ē tĩ ixtalaktaquilhpũta ixlakmãxtu animalh. Animalh ē a'kchihuĩna' tĩ ixa'kskãhui'nin, xalakahuan cãmãcã'nca nac cã'macscutnu' jã hui'lh pũpãtĩn ē jã lhucuyucan azufre. ²¹ Ixlipõ'ktuca'n a'makapĩtzn

ixtachi'xcuhui't tū jā tze animalh, xluca'n cālīmāknikō'ca espada tū quilhtaxtulh na ixquilhni' ti ixkēhui'lh cahuāyuj. Spūni'n tzej talika'sli ixquinitca'n.

20

A'ktin mil cā'ta

¹ Ā'listān iclaktzi'llh chā'tin ángel ti ixuyjmā'chi nac a'kapūn. Ixlimin ixlimālaqui'ca'n xapūlh mā'n lhu'cu'. Nā ixlimin ka'tla' cadena. ² Xla' chi'palh dragón. Ū'tza' lūhua' tū xala' makāstza' ē nā ū'tza' skāhui'ni' ē nā huanican Satanás. Ángel chi'hui'lilh dragón a'ktin mil cā'ta. ³ Ángel mojōlh nac xapūlh mā'n lhu'cu' ē mālacchahuanūlh ē hui'lini'lh a'ktin sello nac mākelhcha. Chuntza' jātza' caticā'a'kskāhui'lh tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj hasta a'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta. A'cxni' nasputa mil cā'ta, namakxtekcan. Jā makās catimakxtekca.

⁴ Ā'listān iccālaktzi'llh makapitzin pūtahui'lhni' jā ixtapūmāpa'ksini'n. Nā iccālaktzi'llh ā'makapitzin ti ixtahui'lāna'lh a'ntza'. Xluca'n ixcāmaxqui'cani't limāpa'ksin nataputzāna'n. Nā iccālaktzi'llh xluca'n ti ixcā'a'cchu'cucani't. Cāmāknica ixpālacata ixtamāsu'yu ixtachi'huin Dios ē tū ixlicāna' ixla' Jesús. Xluca'n jā ixtatatzokostani'nī't animalh, ē jā ixtalaktaquilhpūtani't ixlakmāxtu. Jā ixtatamakxteknī't nacāhui'lini'can sello na ixtankāna'n ē na ixmacanca'n. Iccālaktzi'llh talacastālancuana'nli ē tatā'māpa'ksini'lh Cristo a'ktin mil cā'ta. ⁵ Xluca'n ū'tunu'n ti xapūla talacastālancuana'nli. Ā'makapitzin nini'n natalacastālancuana'n a'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta. ⁶ Lipāxuhua ti natalacastālancuana'n xapūla. Xluca'n natatā'māpa'ksini'n Dios. Xluca'n jātza' catitanilh ixlimaktu' chī ā'makapitzin. Xluca'n natatā'scuja Dios ē Cristo. Natatā'māpa'ksini'n Cristo a'ktin mil cā'ta.

⁷ A'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta, namakxtekcan skāhui'ni'. Xla' nataxtu jā ixchī'cani't. ⁸ Nataxtu ē nacā'a'kskāhui' tachi'xcuhui't na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj. Nacā'a'kskāhui' xalani'n nac Gog ē Magog, Nacāmākēstoka natalātucsa. Xluca'n lūhua' chī cucuj tū hui'lh na ixquiltūn mar. ⁹ Iclaktzi'llh ixchi'xcu'ca'n Gog ē Magog na ixlika'tla' cā'ti'ya'tna' ē tatā'tamacxti'li'lh jā ixtahui'lāna'lh ixtachi'xcuhui't Dios ē tzamā' cā'lacchicni' tū Dios pāxqui'. Nac a'kapūn mincha' macscut ē cālhcuuyokō'lh ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuhui't skāhui'ni'. ¹⁰ Skāhui'ni' ti ixcā'a'kskāhui'ni't macā'nca nac cā'macscutnu' jā hui'lh pūpātin ē jā lhcuyucan azufre. Nā a'ntza' ixcāmācā'nani't tū jā tze animalh ē a'kchi'huina' ti ixa'kskāhui'nin. A'ntza' nacāmākapātinincan cā'cuhui'ni' ē cā'tzi'sa pō'ktu quilhtamacuj.

Dios nacāputzāna'ni' jā hui'lh na ixpūmāpa'ksin

¹¹ Ā'listān iclaktzi'llh a'ktin pūtahui'lh ka'tla' ē stala'nka'. Iclaktzi'llh ti ixui'lh a'ntza'. Cā'quilhtamacuj ē a'kapūn cāmālakuanica na ixlacatin Dios. Jātza' tatasu'yulh. ¹² Iccālaktzi'llh nini'n, laka'tla' ē xalacstīn. Xluca'n ixtayāna'lh na ixlacatin Dios. Cāmālākakē'ca libros. Ā'listān mālakakē'palaca ā'a'ktin libro. Ū'tza' huā'mā' libro a'ntza' jā cātzo'kani't ixtacuhui'ni'ca'n ti taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Cāputzāna'ni'ca nini'n chuntza' chī ixtalatā'kchokoni't chuntza' chī ixtatzo'kni' ixlipō'ktu tū ixtatlahuani't. ¹³ Ā'listān mar cāmācamāstā'lh ti ixtanini't a'ntza'. Nā tachilh xluca'n ti ixtahui'lāna'lh nac cā'linin. Cāputzāna'ni'kō'ca ixlipō'ktuca'n, chā'tunu' chuntza' chī ixtalatlā'luan. ¹⁴ Ā'listān linin ē cā'linin cāmācā'nca nac cā'macscutnu' jā hui'lh pūpātin. Huā'mā' ixlimaktu'tza' linin xla'. ¹⁵ Nā cāmācā'nca nac cā'macscutnu' ixlipō'ktuca'n ti jā ix-cātzo'kni'cani't ixtacuhui'ni'ca'n nac libro jā tatzo'kni' ixtacuhui'ni'ca'n ti taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

21

Xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj

¹ Ā'listān iclaktzi'llh ā'a'ktin xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj. Xapūla a'kapūn ē xapūla cā'quilhtamacuj ixcāmālakuanicani't. Jātza' ixa'nān mar. ² Quit, Juan, iclaktzi'llh xataticua'lanātlahuan cā'lacchicni'. Huā'mā' cā'lacchicni' ū'tza' tū xasāsti' Jerusalén. Nā

iclaŋtzi'lh chi'ixyujmā'chi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Cā'lacchicni' tzej icxāxtlahuacani't chi'chā'tin tasqui'ni' ti tzej lhakā'nān a'cxni' natā'tamakaxtoka i'squi'nini'. ³Ā'listān ickeŋmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. Palha' huanli:

—Chuhua'j Dios cātā'lahui'lh ixtachi'xcuhui't. Xlaca'n natalitaxtu ixtachi'xcuhui't. Ē xla' nalitaxtu ixDiosca'n xlaca'n. ⁴Dios nacāmāscāquini' ixlakaxta'jatca'n. Jātza' catitanilh. Jātza' catitalipuhuanli. Jātza' catitacalhuanli. Jātza' catitapātini'nli. Jātza' tū caticā'a'nani'lh nūn tū xapūla.

⁵Ā'listān chihuīna'nli Dios jā ixui'lh na ixpūmāpa'ksin ē huanli:

—Chuhua'j quit na'iccāsāsti'tlahuakō' ixlipō'ktu.

Quihuanilh:

—Huā'mā' catzo'kti. Tzamā' tachihuīn ū'tza' tū ixlicāna' ē tzē a'ka'i'can.

⁶Nā quihuanilh:

—Lakō'nī'ttza'. Quit chi' letra A tū litzucu alfabeto ē chi' letra Z tū ixli'a'ksputni', ixpālacata quit xalitzucuni' ē xali'a'ksputni'. Tī takelhpūti, quit na'iccāmāhui' xcān xala' nac mu'sni' jā taxtu xcān tū cāmāxqui' xasāsti' ixlatamāca'n. Jā icticāmātā'jilh. ⁷Chuntza' quit na'iccātlahuani' ixlipō'ktuca'n tī tatlajana'nli. Quit ixDiosca'n na'icuan, ē xlaca'n quilacstīn natalitaxtu. ⁸Jā chuntza' ā'makapitzīn tī jā quintalistālani' ixpālacata tajicua'n. Xlaca'n nacāmācā'ncan nac cā'macscutnu'. Nā chuntza' tī jā ta'a'ka'i', ē tī taquichca'tzan, ē tī tamaknini'n, ē tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n, ē xantilhni'nī'n, ē tī talaktaquihpūta īdoluy, ē ixlipō'ktuca'n a'ksa'nini'nī'n. Xlaca'n nacāmācā'ncan nac cā'macscutnu' jā ihcucan azufre. Huā'mā' ū'tza' ixlimaktu' linin.

Xasāsti' Jerusalén

⁹Ā'listān quilakmilh chā'tin chi'ixlikelhatojon ángeles tī ixtaka'lhī ā'a'ktojon lakuat tū ā'xmān. Quihuanilh:

—Cata't, ē quit na'icmāsu'yuni'yān xatasqui'ni' tī ixpuscāt Cordero.

¹⁰Espíritu Santo quimāsu'yuni'lh a'ktin talakahuān. Ángel quile'lh nac a'ktin tālhmā'n sipej ka'tla'. A'ntza' quimāsu'yuni'lh cā'lacchicni' jā ixla' Dios ē jā huanican Jerusalén. Ixyujmā'chi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. ¹¹Cā'lacchicni' i'xkaka. Ixlixkaka ixlitli'hui'qui Dios. I'xkaka chi' a'ktin chihuix tū xatapalaxla', chi' a'ktin chihuix tū huanican jaspe tū xatzēhuani't ē tū xkaka. ¹²Ixlikelhka'tla' cā'lacchicni' ixylāh a'ktin talhta'm ka'tla' ē tālhmā'n. Ixka'lhī a'kcāujtu' xamākelhcha. Kelhacāujtu' ángeles ixtamak-taka'lhīmā'nalh tzamā' mākelhcha. Nac mākelhcha ixcāto'kcani't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' ixka'hua'chan Israel. ¹³Ixtayāna'lh a'ktu'tun mākelhcha nac este, ē nac norte a'ktu'tun, ē nac sur a'ktu'tun, ē nā a'ktu'tun nac oeste. ¹⁴Ixlitzucuni' talhta'm a'kcāujtu' chihuix. Nac chihuixni' ixcāto'kcani't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' apóstoles, ixla' tī huanican Cordero.

¹⁵Ángel tī ixqintā'chihuīna'nī't ixlē'mā'lh kentin chi' a'ctzuna'j qui'hui' tū xa'oro. Tzamā' ixpūlacalcā cā'lacchicni', ē xamākelhcha ē talhta'm. ¹⁶Cā'lacchicni' a'cxtim ixlilhmā'n ē ixlipika'tla'. Ángel lipūlhcalh cā'lacchicni' ixqui'hui' tū xa'oro. Ixlipō'ktu lhcākō'lh ē chā'lh a'ktu' mil ā'a'ktu' ciento kilómetros ixlilhmā'n. A'cxtim ixlipika'tla' ē ixlītālhmā'n. ¹⁷Ángel lhcālh talhta'm chuntza' chi' talalcāna'n chi'xcuhui'n. Ixlītālhmā'n chā'lh tu'tumpu'xamatā'ti' metros.

¹⁸Talhta'm ixlitlahuacani't chihuix jaspe. Cā'lacchicni' pō'ktu xa'oro xastala'nka' chi' vidrio. ¹⁹Ixlitzucuni' talhta'm tzēhuani't iXuani't ixpālacata ixlitlahuacani't kempāl-hūhua' chihuix tū xatapalaxla'. Xapūla chihuix ixlitzucuni', xla' jaspe. Ixli'a'ktu' chihuix zafiro, ē ixli'a'ktu'tun ágata, ē ixli'a'ktā'ti' esmeralda. ²⁰Ixli'a'kquitzis chihuix ónice, ē ixli'a'kchāxan cornalina, ē ixli'a'ktojon crisólito, ē ixli'a'ktzeyan berilo, ē ixli'a'kna'jās topacio, ē ixli'a'kcāuj crisoprasa, ē ixli'a'kcāujtin jacinto, ē ixli'a'kcāujtu' amatista. ²¹A'kcāujtu' mākelhcha xla' a'kcāujtu' chihuixni' tū cāhuanican perlas. A'katunu' mākelhcha ixtlahuacani't a'katunu' perla. Xatej cā'lacchicni' pō'ktu xa'oro xastala'nka' chi' vidrio.

²²Jā iclaŋtzi'lh nūn a'ktin templo nac cā'lacchicni', ixpālacata na ixlipō'ktu cā'lacchicni' hui'lh Dios tī ka'lhikō' litli'hui'qui ē nā a'ntza' hui'lh Cordero. ²³A'ntza' jātza' tī

catimaclacasqui'nli chi'chini' nūn mālhcuyu'. Cā'lacchicni' māxkakē ī'xkakana' Dios ē nā ī'xkakana' Cordero. ²⁴Tachi'xcuhui't nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakē ī'xkakana' Dios. Napuxcu'nu' xalani'n nac cā'quilhtamacuj natalakachi'xcuhui' Dios. ²⁵Xamākelhcha cā'lacchicni' natatalaqui'tāya pō'ktu quilhtamacuj. Jā maktin caticāmālacchōca ixpālacata a'ntza' jā cati'a'nalh cā'tzi'sni'. ²⁶Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natamin natalakachi'xcuhui'. ²⁷Jā catitanūlh a'ntza' tū jā tze. Jā catitanūlh tī tatlahua tī limāxana'. Jā catitatanūlh tī tahuan tā'ksa'nīn. Natatanū a'ntza' xmān tī cātzo'kcani't ixtacuhui'ca'n na ixlibro Cordero tī taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n.

22

¹Ā'listān āngel quimāsu'yuni'lh a'ktin ka'tla' xcān tū xatzēhuanī't. Tzamā' xcān ū'tza' tū māsā' xasāsti' latamat. Ka'tla' xcān ixtaxtumā'lh na ixpūmāpa'ksinca'n Dios ē Cordero. ²Ka'tla' xcān ixtētaxtu ixpu'nān nac xatej cā'lacchicni'. Na ixquilhtūni'n ka'tla' xcān ixtayāna'lh qui'hui' tū tamāsā' xasāsti' latamat. Tzamā' qui'hui' tamāsā' ixtahua'ca't makcāujtu' a'ktin cā'ta. Tahoma'ca' ixtahua'ca't a'katunu' mālhcuyu'. Xapa'lhma' huā'mā' qui'hui' tze cālīmātzeyīcan tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj. ³Jā cati'a'nalh a'ntza' tū jā tze ixpālacata a'ntza' hui'lh ixpūmāpa'ksinca'n Dios ē Cordero. Natamakapāxui' Dios tī tatapa'ksīni'. ⁴Cā'lacan natalaktzi'n Dios. Nacātānkāhui'lican ixtacuhui' Dios tī tatapa'ksīni'. ⁵Nac huā'mā' cā'lacchicni' jā cati'a'nalh cā'tzi'sni'. Jātza' catimaclacasqui'nca pūmaksko. Jātza' catimaclacasqui'nca chi'chini'. Māpa'ksīni' Dios nacāmāxkakē ixtachi'xcuhui't. Xlaca'n natamāpa'ksini'n pō'ktu quilhtamacuj.

Palaj namimpala Jesucristo

⁶Ā'listān āngel quihuanilh:

—Huā'mā' tachihuīn ixlicāna'. Tzē a'ka'i'can. Māpa'ksīni' Dios ixcāmālacapāstaqui ixa'kchihuīna'nīn tū natahuan. Xla' macamini't ixāngel nacāmāsu'yuni' tī tatapa'ksīni' Dios tī palaj na'a'kspula.

⁷Jesús huanli:

—Palaj na'icmin.

Lipāxuhua tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro tū māsu'yu tū na'a'kspula.

⁸Quit, Juan, ickexmatni't ē iclaktzi'ni't ixlipō'ktu huā'mā'. A'cxni' xa'ickexmatkō'ni't ē xa'iclaktzi'nkō'ni't, iclaktatzokostalh āngel tī ixquimāsu'yuni'ni't huā'mā'. ⁹Xla' quihuanilh:

—Jā chuntza' catla'hua'. Jā caquilaktatzokosta. Nā quit icā'scuja Dios chuntza' chī hui'x ē chī mintā'timin tī ixa'kchihuīna'nīn Dios ē ixlipō'ktuca'n tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Xmān Dios nalaktatzokostaya'.

¹⁰Nā quihuanilh:

—Jā ca'cs catica'tzi huā'mā' tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro ē tū tahuan tū na'a'kspula, ixpālacata palaj namākentaxtūcan chuntza' chī tatzo'kni'. ¹¹Tī tatlahua tū jā tze, catatlahualhcus. Tī tapuhuan tū jā tze, catapuhualhcus chuntza'. Tī lactze, pō'ktu quilhtamacuj catatlahualh tū tze. Tī takexmatni' Dios, pō'ktu quilhtamacuj cataxmatni'lh Dios.

¹²Nā Jesús chihuīna'mpālhl:

—Palaj na'icmin. Na'iclimin tū na'iccālixoko chā'tunu'. Na'iccāxoko tī tatlahuanī't tū tze ē nā tī tatlahuanī't tū jā tze. ¹³Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tū litzucu alfabeto ē chī letra Z tū ixli'a'kspu'tni'. Quit xalitzucuni' ē xali'a'kspu'tni'.

¹⁴Lipāxuhua tī cāmātzā'nkēna'ni'cani'ttza' ixcuentaca'n. Ū'tza' tzē natalihua' xatahua'ca't qui'hui' tū māsā' xasāsti' latamat. Nā tzē natatanū nac cā'lacchicni'.

¹⁵Jā cāmāxtekcan natatanū nac cā'lacchicni' tī jā ta'a'ka'i'cu'tun ixtachihuīn Dios. Jā catitatanūlh xantilhni', ē nūn tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n, ē nūn maknini'ni'n, ē nūn tī talaktaquilhpūta' idolos, ē nūn tī ta'a'ksa'nān ixpālacata talakati tahuan tū jā ixlicāna'.

¹⁶Jesús chihuīna'mpālhl:

—Quit, Jesús, icmacā'ni't quināngel. Xla' nacāhuaniyān ixlipō'ktu huā'mā' hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Dios na ixlipō'ktu cā'lacchicni'. Quit ī'xū'nātā'nat rey David. Quit mātuncuini' sta'cu tū xkaka —huanli Jesús.

¹⁷ Espíritu Santo ē ixtasqui'ni' Cordero, xluca'n tahuan:

—Cata'ntit.

Ixlipō'ktuca'n tī takexmata catahualh:

—Cata'ntit.

Cataminkō'lh ixlipō'ktuca'n tī takelhpütī, ē catahua'lh xcān tū māsā' xasāsti' latamat. Cāmaxqui'can chī talakalhu'mān tī tamaktīni'ncu'tun.

¹⁸ Ixlipō'ktuca'n tī takexmata ixtachihuīn huā'mā' libro jā tatzo'kni' tū na'a'kspula, iccāhuani: Palh catihuālh mālhmā'ni huā'mā' tachihuīn, Dios namakapātīnīn. Napātī lakuat tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. ¹⁹ Palh catihuālh namāpānū macsti'na'j tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro, Dios jā catimakxtekli nahua' ixtahua'ca't qui'hui' tū māsā' xasāsti' latamat. Dios jā catimakxtekli natanū nac xatasīcua'lanātlahuan cā'lacchīcni' tū tzo'kcanī't nac huā'mā' libro.

²⁰ Tī huan tzamā' tachihuīn, xla' huan:

—Ixlicāna'. Quit palaj na'icmīn.

Chuntza' calalh. Cata't quiMāpa'ksini' Jesús.

²¹ QuiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacāsīcua'lanātlahuan milipō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.